

SECURITAS IMPERII

6/I

**Denní situační zprávy StB
z listopadu a prosince 1989**

Tento sborník je věnován zesnulému
Jaromíru Budskému,
který se na jeho přípravě též podílel.

OBSAH

Ediční poznámka (Úvod)	I/5
Dokumenty	I/21
II. správa SNB	I/21
Praha	II/385
Hradec Králové	II/503
Ústí nad Labem	II/585
Plzeň	III/809
České Budějovice	III/895
Brno	III/959
Ostrava	III/1031
Seznam dokumentů	III/1189
Seznam zkratk	III/1207
Jmenný rejstřík	III/1225

Ediční poznámka

(Úvod)

Předkládaná edice dokumentů je věcně i graficky rozdělena do dvou rovin – na číslované dokumenty a na poznámky pod čarou. Číslované dokumenty uvádějí tzv. denní situační zprávy (DSZ), resp. denní informace (DI), které byly v rámci „informačního toku“ zasílány jednotlivými krajskými správami SNB jednak odboru analytiky a informací vnitřní a organizační správy (VOS) FMV, jednak analytickému odboru II. správy SNB (krycí označení pro hlavní správu kontrarozvědky – v jejím případě byly DSZ zasílány pouze prvnímu z uvedených útvarů). Poznámky pod čarou označené písmeny informují o razítkách a číslech jednacích, rukou psaných přípisech, podpisech a parafách, které se objevily v uváděných denních situačních zprávách. Poznámky pod čarou označené číslicemi podávají informaci o denních situačních zprávách odboru analytiky a informací VOS FMV, o svazcích, které Státní bezpečnost vedla na objekty či osoby v denních situačních zprávách zmíněné, o rozkazech, nařízeních či zákonech citovaných tamtéž, o služebních postupech příslušníků SNB, kteří se podíleli na přípravě denních situačních zpráv či v nich byli jmenováni, o správných podobách jmen zmiňovaných tamtéž či vůbec o jménech osob, která se v dokumentech neobjevila, o některých materiálech IV. správy SNB (krycí označení pro správu sledování SNB) k dokumentům či osobám v nich jmenovaných se vztahujících, a konečně odkazují na články či knihy, které mohou informace uváděné v denních situačních zprávách jednak korigovat, jednak doplnit.

Denní situační zprávy krajských správ SNB a II. správy SNB

Denní situační zprávy (resp. denní informace či podklady S-StB pro denní situační zprávu FMV) byly jednotlivými krajskými správami SNB zpracovávány v rámci tzv. informačního toku, o kterém si můžeme udělat základní představu na základě citace čtyř dokumentů: rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 12 z 1. 7. 1983 „Směrnice ke zpracování výstupních informací FMV“, pokynu ministra vnitra ČSR ze 7. 3. 1989 „Zabezpečení výstupních informací FMV“ a dvou pokynu předcházejících podkladových materiálů vnitřní a organizační správy FMV – „Návrhu koncepce analytické činnosti ve FMV“ ze 6. 2. 1989 a „Návrhu zásad analytické a informační činnosti federálního ministerstva vnitra“ z 24. 2. 1989.

Rozkaz ministra vnitra ČSSR č. 12 z 1. 7. 1983 uváděl v čl. 1 přílohy:

„[...]

Úvodní ustanovení

1) Tyto směrnice stanoví druhy výstupních informací FMV určených nejvyšším stranickým a státním orgánům ČSSR a vedoucím funkcionářům FMV, obsah jednotlivých informací a zásady jejich zpracování.

2) Účelem směrnic je zabezpečit včasné a objektivní informování nejvyšších stranických a státních orgánů ČSSR a vedoucích funkcionářů FMV o vývoji bezpečnostní situace v ČSSR, změnách v metodách a formách práce vnějších i vnitřních nepřátel, změnách v obsahu a formách páchaní kriminální trestné činnosti a o úrovni a výslednosti práce orgánů bezpečnosti.“

V čl. 3 hl. první „Denní a měsíční informace“ téže přílohy byla charakterizována „Situační zpráva FMV“:

„[...]

1) Situační zpráva FMV obsahuje závažné prvotní signály a poznatky o činnosti, názorech a postojích vnějších a vnitřních nepřátel a jiných negativních jevech, které pro svůj závažný státobezpečnostní charakter vyžadují bezodkladné informování vyššího stupně řízení.

2) Podklady pro zpracovávání situační zprávy FMV předkládají odbor analytiky, informací a plánování FMV denně do 15.00 hodin II., III., X., XI., XII., XIV. správa SNB a správy vyšetřování StB.

Přitom

a/ II., III., X., XI. správa SNB předkládají kopie vybraných agenturních záznamů získaných kontrarozvědnými odbory těchto správ a vybrané poznatky (s uvedením věrohodnosti) z KR činnosti XII. správy SNB, správ StB KS SNB a podřízených útvarů III. S-SNB. [...]

4) SZ FMV zpracovává odbor analytiky, informací a plánování FMV denně (v pracovní dny, není-li nařízeno jinak) a distribuje je podle rozdělovníku schváleného ministrem vnitra ČSSR.“

„Návrh koncepce analytické činnosti ve FMV“, č. j. OV-022/A-89, ze 6. 2. 1989 byl předložen náčelníkem VOS FMV plk. JUDr. Miloušem Krásou, CSc., na základě usnesení operativní porady ministra vnitra ČSSR konané počátkem února 1989, v jehož důvodové zprávě se uvádělo:

„[...] Naléhavost vydání zásad analytické práce a pevně stanoveného toku informací ve směru k FMV zvýrazňuje dynamický vnitropolitický vývoj. Současná úprava toku informací (RMV ČSSR č. 12/1983 Směrnice k zpracování výstupních informací FMV) je překonaná. Základním nedostatkem je, že není stanoven jednotný tok informací a jejich soustřeďování na analytických pracovištích. To vede mimo jiné k tomu, že poznatky jsou předávány opožděně, nebo vůbec neprocházejí analytickými pracovišti, a nelze je využít k ucelenému hodnocení bezpečnostní situace v kratších časových obdobích. [...]“

Na základě usnesení operativní porady ministra vnitra ČSSR konané dne 21. 2. 1989 byl výše uvedený návrh k 24. 2. 1989 přepracován na „Návrh zásad analytické a informační činnosti federálního ministerstva vnitra“, č. j. opět OV-022/A-89. V jeho II. části byly zformulovány „zásady informačního toku“:

„Zásady toků informací /poznatků/ o nepřátelské činnosti protivníka:

– informace o závažném porušení vnitřního pořádku a mimořádných událostech v národním hospodářství se předávají cestou operačních středisek – v souladu s NMV ČSSR č. 13/83 a 11/84;

– poznatky k osobám blokováným v SEO se předávají v souladu s RMV ČSSR č. 4/78 – Směrnice A-oper-II-I;

– poznatky dle věcné příslušnosti se předávají útvaru, který odpovídá za rozpracovávání problematiky, v souladu s RMV ČSSR č. 36/75 – Směrnice A-oper-III-1;

– poznatky určené pro informaci vyšších stupňů řízení jsou předávány výhradně cestou analytických útvarů, nejzávažnější z nich se předkládají k denní informaci; dílčí poznatky za určité časové období se zpracovávají do tématické souhrnné informace;

– poznatky, u kterých je třeba, aby vyšší stupeň řízení učinil rozhodnutí, jsou předkládány cestou náčelníka /náměstka/ s návrhem příslušného opatření a souběžně jsou předávány jeho analytickému útvaru;

– jednotlivé stupně řízení /FMV, centrála, kraj/ určují charakter a obsah poznatků, které jsou výkonné složky povinny ihned po získání předávat analytickým útvarům;

– analytické útvary mají právo vyžádat si od operativního útvaru upřesnění informace; vrátit informaci nevyhovující;

– analytické útvary provádějí čtvrtletně zhodnocení výslednosti jednotlivých útvarů ve zpravodajské činnosti /kvantita, kvalita, využitelnost poznatků/, při naplňování stanovených informačních úkolů.“

(Kopie obou výše citovaných dokumentů byly ÚDV ZK zaslány jako příloha dopisu Sekce OUS, archivní a spisové služby MV ČR z 20. 1. 1998, č. j. ASU-36/A-98.)

Výsledkem citovaného návrhu nakonec bylo vydání pokynu ministra vnitra ČSSR „Zabezpečení výstupních informací FMV“ ze 7. 3. 1989:

„K zajištění soustavného a objektivního informování nejvyšších stranických a státních orgánů Československé socialistické republiky a služebních funkcionářů FMV o vývoji bezpečnostní situace v ČSSR

I. S t a n o v í m

1. k zabezpečení informačního toku se zpracovávají:

a) denní situační zprávy FMV;

b) tématické rozborů stavu a vývoje operativní situace ve vybraných problematikách [...];

c) čtvrtletní hodnocení bezpečnostní situace v ČSSR [...];

- d) roční hodnocení bezpečnostní situace v ČSSR [...];
2. výstupní informace podle bodu 1 zpracovává odbor analytiky a informací vnitřní a organizační správy federálního ministerstva vnitra /dále jen 'odbor analytiky'/ na základě podkladů určených útvarů a rozesílá je adresátům podle rozdělovníku uvedeného v příloze č. 2
3. denní situační zpráva FMV obsahuje poznatky o zjištěné závažné nepřátelské činnosti a záměrech protivníka, o přípravách závažných protistátních akcí a další, ve struktuře a obsahu uvedených v příloze č. 1

[...]

II. U k l á d á m

1. náčelníkům I., II., III., VI., XII. S SNB, zpravodajské správy hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státní hranice, správy vyšetřování StB, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajských správ SNB (dále jen 'KS SNB')

a) zasílat denně do 22.00 hodin /útvary dislokované v Praze kurýrem, útvary mimo Prahu šifrou/ náčelníku odboru analytiky poznatky pro zpracování denní situační zprávy FMV ve struktuře uvedené v příloze č. 1, a to i v negativním případě;

b) náčelníci XII. S SNB a KS SNB závažné poznatky k bodu 1, 2 a 3 přílohy č. 1 zasílají současně odboru analytiky II. S SNB;

c) zabezpečit, aby postupované poznatky obsahovaly základní náležitosti uvedené v příloze č. 3;

d) zajistit objektivnost denního hlášení, uvést zmocněného funkcionáře, který zprávu podepíše, pokud tak neučiní sám;

e) poskytnout odboru analytiky na požádání bezodkladně doplnění nebo upřesnění předložené informace;

2. náčelníkům I., II. a III. S SNB

zpracovávat formou přílohy k denní situační zprávě s návrhem rozdělovníku podrobnější informace k jednotlivým problematikám, osobám nebo jevům, o nichž je žádoucí informovat omezený okruh funkcionářů;

[...]"

Příloha č. 2 uvedeného pokynu specifikovala „Rozdělovník vedoucích politických a státních funkcionářů pro poskytování denní situační zprávy FMV“: rozdělovník č. 1 zahrnoval generálního tajemníka ÚV KSČ (jemu měly být poskytovány i všechny přílohy), prezidenta ČSSR, předsedu vlády ČSSR a předsedu Federálního shromáždění ČSSR (všem kromě DSZ FMV pouze určené přílohy); rozdělovník č. 2 členy a kandidáty ÚV KSČ, tajemníky ÚV KSČ a členy sekretariátu ÚV KSČ, místopředsedy a ministry vlády ČSSR, tiskového mluvčího vlády ČSSR, vedoucího 13. oddělení ÚV KSČ, náčelníky centrálních útvarů FMV a KS SNB (všem měly být poskytovány kromě DSZ FMV určené přílohy); rozdělovník č. 3 ministry vnitra a životního prostředí ČSR

a SSR, vedoucího oddělení ÚV KSČ, předsedu Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ, místopředsedy Federálního shromáždění ČSSR, předsedu České národní rady a Slovenské národní rady, generálního prokurátora ČSSR, předsedu Nejvyššího soudu ČSSR a představitele bezpečnostních sborů SSSR, PLR, MLR, BLR a NDR. Podle přílohy č. 3 „Náležitosti poznatků předkládaných do denní situační zprávy FMV“ se mělo u každého poznatku denní situační zprávy uvádět „místo, kde k činu došlo“, „čas, ve kterém byl proveden“, „osoba a její motivace jednání nebo činu“ a „výstižný obsah jevu, zahrnující i způsob a prostředek použitý ke spáchání“, dále bylo třeba uvést datum získání a hodnověrnost informace, pokyn pro nakládání s ní („omezení z hlediska ohrožení pramene“), typ jejího zdroje („pramen /1 – agenturní, 2 – technika, 3 – oper. pracovník/“) a „jaká konkrétní opatření byla přijata“.

Uvedený pokyn z března roku 1989 určil podobu denních situačních zpráv předkládaných v této edici, zvýšil celkově jejich úroveň a oproti dřívějšímu rozkazu pozměnil systém „informačního toku“: zprávy už nebyly zasílány pouze analytickému útvaru hlavní správy kontrarozvědky, nýbrž také odboru analytiky a informací VOS FMV, čímž bylo posíleno vedení FMV. K samotným denním situačním zprávám dále srovn. Bartuška, Václav: Listopad '89 z pohledu StB v denních situačních zprávách. Securitas Imperii č. 5/1999, s. 191-220.

Při ediční práci s denními situačními zprávami jsme vycházeli z toho, že tyto texty svědčí o době minulé nejen svým obsahem, ale i formou, tudíž jsme se snažili zachovávat maximální autenticitu uváděných dokumentů. Na druhé straně ovšem nebylo vzhledem ke srozumitelnosti a čitelnosti edice dokumentů možné zachovávat původní podobu DSZ z krajských správ SNB, ježto byly do centra zasílány dálnopisem, a byly tudíž psány bez velkých písmen a v naprosté většině i bez diakritických znamének, navíc s řadou překlepů a zpřeházených písmen. Z těchto důvodů jsme se rozhodli pokud možno minimálně zasahovat do DSZ z II. správy SNB a podkladů správy StB Praha pro DSZ FMV, poněkud více do DSZ krajských správ SNB.

Pravidla pro opravování strojopisem psaných denních situačních zpráv jsme tedy zvolili následující:

1) opravujeme tam, kde se jedná o zjevné překlepy, chybějící grafémy nebo chybné koncovky, na druhé straně celá vyšinití z větné vazby resp. chybné vazby slovesa mnohdy (zvláště museli-li bychom celou větu přebudovat) zachováváme; v případě chybné kvantity v kořeni slova zasahujeme pouze tam, kde se objevuje výjimečně, tj. zachováváme např. podobu „tématický“, „intenzivní“, „vytýčený“, „schemata“, chybnou kvantitu koncovek opravujeme všude; stejně tak zachováváme kolísání mezi variantami, pokud to tehdejší (resp. dnešní) pra-

vidla pravopisu umožňovala, a to včetně téhož dokumentu (např. „čj.“ i „č. j.“, „diskuse“ i „diskuze“);

2) nezasahujeme do chybně psaných podob vlastních jmen a psaní velkých a malých písmen (vyjma na začátku větných celků a citovaných úseků, pokud kontext ukazuje, že došlo spíše k překlepu), včetně těch případů, kdy se v rámci téhož textu jejich užití mění;

3) zachováváme chybně užitě čárky, do hranatých závorek doplňujeme čárky chybějící; chybějící tečky resp. jejich chybné postavení opravujeme;

4) vkládáme a rušíme mezery všude tam, kde mají/nemají podle pravidel pravopisu být (např. vkládali jsme mezery za tečku, rušili je před dvojtečkou); prázdné řádky doplňujeme a rušíme podle vlastní potřeby (vzhledem k úspoře místa a přehlednosti textu);

5) sjednocujeme – vyjma cifer uváděných v souvislosti s penězi – psaní číslic (tj. v případě číslic větších nebo rovných tisíci vkládáme po číslovce označující počet tisíců mezeru);

6) používáme jeden typ podtrhávání, a to nepřerušované (proti přerušovanému a nepřerušovanému v originále);

7) data, čísla výtisků, čísla příloh, počty listů, informace o přílohách a části čísel jednacích, která jsou psána rukou, píšeme kurzívou přímo do dokumentů; tam, kde některá z těchto položek chybí nebo je nečitelná, se snažíme ji doplnit do hranaté závorky podle smyslu;

8) v prepisovaných částech se pokoušíme vybrat tu variantu, která je pozdější.

Denní situační zprávy psané dálnopisem jsou upravovány následovně (uvádíme pouze případy lišící se od edičních pravidel uvede-
ných výše):

1) doplňujeme všude diakritická znaménka; problémy vznikají u vlastních jmen a zkratek, kde se jednak v některých dálnopisech háčky a čárky objevují, jednak se snažíme podobu jmen a zkratek ověřit i jinde; všude tam, kde máme o našem přečtení větší pochybnosti, doplňujeme do hranaté závorky s otazníkem i další možnosti;

2) doplňujeme všude velká písmena podle tehdejších pravidel pravopisu; i zde se však – vzhledem k neznalosti reálií – můžeme v řadě případů mýlit (zvláště u názvů podniků); velkým problémem jsou názvy různých výzev a prohlášení, kde vycházíme z kontextu daného kraje a způsobu, jakým jsou v něm názvy výzev a prohlášení uváděna (např. v uvozovkách či ne); v některých případech se řídíme způsobem psaní v podobných dokumentech psaných strojopisem: tak píšeme všechna příjmení – vyjma těch, která jsou součástí názvů ulic apod., nebo citovaných textů – velkým písmenem (v dálnopisech bývají občas psána proloženě, což nás vede k tomu, že obecně proloženost reflektujeme jako náznak, že dané místo má být psáno velkými písmeny);

3) vkládáme a rušíme interpunkční znaménka a mezery všude tam, kde mají/nemají podle pravidel pravopisu být; v nejednoznačných pří-

padech (tj. např. při rozhodování o volném či těsném vztahu přívlastkových či apozicičních výrazů) přihlížíme na jedné straně k užití čárek v dálnopisu, na straně druhé se snažíme jednou zvolený postup uplatňovat ve všech případech; zachováváme dvojí podobu psaní časů (např. 16.00 i 16,00), v rámci téhož dokumentu je však sjednocujeme podle častějšího výskytu;

4) nezachováváme podtržení pouze části nadpisu (např. Názory a nálady obyvatelstva, b) vnitřního protivníka); také odsazení textu ne vždy respektujeme, zvláště tam, kde v samotných dokumentech není jednotné;

5) neuvádíme šifry za jmény odesílatelů informací;

6) vynecháváme jedno ze dvou uvedených stejných slov ve větě.

Denní situační zprávy uvádíme v chronologickém pořadí s tím, že se řídíme přednostně názvem denní situační zprávy, teprve poté datem odeslání této zprávy: nesoulad těchto dvou údajů (srovn. např. dok. 51d) naznačujeme hvězdičkou u data v námi uváděné hlavičce dokumentu. Číslo dokumentů odlišují dny, z nichž zprávy pocházejí, písmena pak odlišují jednotlivé zprávy od sebe (např. vlastní DSZ a její dodatky). Při volbě názvů jednotlivých dokumentů jsme se na jedné straně snažili maximálně držet názvů uváděných v samotných dokumentech (tak např. zachováváme označení DSZ ze správy StB Praha jako „Podklady S-StB Praha pro denní situační zprávu FMV“), na straně druhé je aspoň částečně sjednocovat (tak např. analogicky k některým dodatkům k DSZ z Ústí nad Labem zavádíme číslování dodatků a mimořádných informací).

Při přepisování denních situačních zpráv jsme pracovníčně použili kopie těchto dokumentů uložených v trestním spise tábořské pobočky Krajského soudu České Budějovice sp. zn. 8 T/91 (Denní situační informace, bývalá II. správa SNB, sv. XXV., obálka 2 a 3, Denní situační informace, Správa StB Praha, sv. XXV., obálka 4, Denní situační informace KS SNB Hradec Králové, Ústí nad Labem, Plzeň, České Budějovice, Brno, Ostrava, vše sv. XXVI.), které jsme jednak konfrontovali s originály, které jsou v držení A MV Na Struze, jednak museli vyžádanými kopiemi těchto originálů doplnit. Strojopisná verze denních situačních zpráv z Ostravy, ke které jsme také přihlíželi, je uložena v materiálech fondu Komise Federálního shromáždění pro objasnění událostí 17. listopadu Archivu Parlamentu ČR.

Poznámky pod čarou označené písmeny

V těchto poznámkách se snažíme především informovat o:

- 1) razítkách a v případech DSZ z krajských správ SNB o číslech jednacích;
- 2) rukou psaných přípisech (vyjma číslic u „výtisk číslo:“, „počet stran:“ atd., které píšeme kurzívou přímo do dokumentů); informujeme pouze o těch, které byly zjevně připojeny do konce roku 1989

a které jsou aspoň částečně čitelné: naši nejistotu v přečtení a přihlednutí ke smyslu naznačujeme otazníkem v kulaté závorce (týká se především jednotlivých odborů II. S-SNB); tam, kde nemáme žádnou oporu v grafické podobě, nezmiňujeme vůbec; rovněž neinformujeme o částech rukou opravovaných resp. přepisovaných a o různých přípisech týkajících se číslování, čísel listů apod.;

3) podpisech a parafách s tím, že je pro jednoduchost označujeme všechny jako „vlastnoruční podpis“;

4) podobě jiných dokumentů, které neuvádíme a které jsme přitom měli k dispozici.

V rámci dokumentů neuvádíme některé často se opakující údaje, aniž bychom o tom informovali v poznámkách pod čarou (viz následující přehled).

V případě dokumentů z proveniencí II. správy SNB:

1) Naprostá většina příloh má stejnou hlavičku, a to „Příloha č. ... k č. j.: ...“, pod tím „PŘÍSNĚ TAJNÉ!“, pod tím „Výtisk č. (resp. číslo):“ a rukou připsáno „2“, pod tím „Počet listů: ...“. Z toho uvádíme pouze první řádku; pokud není uvedeno „PŘÍSNĚ TAJNÉ“ nebo pokud je zřetelně uvedeno jiné číslo výtisku než „2“, informujeme o tom v poznámce, naopak neinformujeme o tom, je-li vynecháno „Počet listů:“, příp. je-li nečitelné, o jaké číslo výtisku se jedná, nebo není-li uvedeno.

2) Vynecháváme informaci o rozdělovnících a zničení výtisků, která bývá rukou připsána na prvním listě denních situačních zpráv:

a) rozdělovník není uveden, rukou je napsáno číslo výtisku, u toho razítko „Zničeno“, k tomu Žákův vlastnoruční podpis (zástupce náčelníka analytického odboru II. správy SNB)

aa) uveden výtisk č. 3, 5, 6 (DSZ č. 253, 254);

ab) uveden výtisk č. 4, 6 (DSZ č. 259);

ac) uveden výtisk č. 6 (DSZ č. 257, 258, 263, 264, 265 /asi bez podpisu/, 269, 270, 274-277);

b) rozdělovník je uveden

ba) delší rozdělovník: vyhotoveno 7x, výtisk č. 1 – OAI VOS FMV, č. 2 – DOMO, č. 3 – I. ZNS, č. 4 – ZNS, č. 5 – ZNS, č. 6 – s. „P“, č. 7 – operační štáb Praha; razítko „Zničeno“ je buď připojeno pouze k výtisku č. 6 (DSZ č. 266-268 a 271-273), nebo k výtisku č. 6 a č. 4 či 5 (DSZ č. 260, 278, s velkou pravděpodobností též výtisky č. 255, 256, 261, 262 /špatně čitelné/);

bb) kratší rozdělovník: vyhotoveno 6x, výtisk č. 1 – OAI VOS FMV, č. 2 – DOMO, č. 3 – I. ZNS, č. 4 a 5 – ZNS, č. 6 – s. „P“; razítko „Zničeno“ není připojeno (DSZ č. 279-286, 290, 293, 294, 295);

bc) v jednom případě (DSZ č. 297) je uveden následující rozdělovník: vyhotoveno 3x, č. 1 – OAI VOS, č. 2 – DOMO, č. 3 – k inf. I. ZNS, ZNS + s. „P“;

c) není uvedeno nic (DSZ č. 287-289, 291, 292, 294, 296): u DSZ

č. 294 je však třeba poznamenat, že žádný rozdělovník není uveden v rámci výtisku č. 3, ve výtisku č. 2, který je v držení A MV Na Struze, je kratší rozdělovník – viz bb).

V případě dokumentů z provenience správy StB Praha:

1) Analogicky k DSZ II. správy SNB upravujeme hlavičky příloh.
 2) Neuvádíme, že první list je uveden na předtištěném papíru, a to – „NOSITEL ŘÁDU RUDÉ ZÁSTAVY A ŘÁDU PRÁCE SPRÁVA SBORU NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY A STŘEDOČESKÉHO KRAJE SPRÁVA STÁTNÍ BEZPEČNOSTI“ a dále kolonky: „Č. j.: ....“ a „Dne: .....“ (dok. 24, 30b, 31b, 32b, 35, 36 x 33b – zde místo „SPRÁVA STÁTNÍ BEZPEČNOSTI“ uvedeno „110 01 Praha 01, poštovní schránka 2“). Taktéž se nezmiňujeme o razítku „Správa Sboru národní bezpečnosti hlavního města Prahy a Středočeského kraje S Stb Praha – OAO“, které je pravidelně uváděno v levém horním rohu prvně uvedené přílohy DSZ.

V případě dokumentů z provenience krajských správ SNB:

1) Neinformujeme o grafické podobě razítek a jejich umístění; na dálkopisech bývají dvě razítka většinou takto: nahoře vlevo daného kraje s položkami „došlo“ (doplněno razítkem datum, vedle rukou čas) a „číslo zprávy“ (doplněno razítkem), pod tím vpravo razítko „Ministerstvo vnitra II. správa SNB“ s položkami „Došlo“ (doplněno razítkem), „Č. j.:“ (doplněno rukou) a „Přílohy:“ (doplněno rukou).

2) Vynecháváme hlavičky; v případě DSZ z krajských správ SNB České Budějovice, Hradec Králové, Plzeň, Ústí nad Labem šlo o hlavičky s položkami „Přísně tajné“, „Mimo pořadí“ a „Čj.:...“ (resp. „Č. j.:...“); v případě DSZ z krajské správy Brno bylo místo položky „Mimo pořadí“ uváděno „Pílné“; podoba hlaviček DSZ z krajské správy Ostrava se měnila v závislosti na typu čísla jednacího daných zpráv: naprostá většina informací s č. j. typu „OS-00300/ASO-...-89“ (resp. „KS...“) a zpráva s č. j. „OS-001899/3-01-89“ měla stejnou hlavičku, a to „Přísně tajné“, „Mimo pořadí“ a „Č. j.:...“ (resp. „Čj.:...“), všechny informace s č. j. typu „OS-002/ASO-.../89“ (resp. „OS-001/ASO...“, resp. „OS-003/ASO...“) neměly uvedenou položku „Mimo pořadí“; o výjimkách informujeme v poznámkách.

3) Neuvádíme adresáty; v případě DSZ z krajských správ SNB Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Plzeň, Ústí nad Labem šlo o odbor analytiky a informací VOS FMV (resp. o jeho náčelníka) a o analytický odbor II. správy SNB, v případě DSZ z krajské správy České Budějovice byly navíc informace s číslem jednacím typu „KS-08./OV-OS-89“ adresovány ústřednímu operačnímu středisku FMV, operačnímu středisku (sekretariátu) ministerstva vnitra a životního prostředí ČSR, federální správě VB a II. správě SNB, v případě DSZ z krajské správy SNB Plzeň byly navíc informace s číslem jednacím typu

„KS-00165-.../OV-89“ nebo „KS-0548-.../OV-89“ adresovány centru ústředního operačního střediska FMV, ministerstvu vnitra a životního prostředí ČSR, federální správě VB a II. správě SNB; v případě DSZ z krajské správy SNB Ostrava byly informace „Mimo pořadí“ (viz výše) většinou adresovány odboru analytiky a informací VOS FMV, analytickému odboru II. správy SNB a ústřednímu operačnímu středisku FMV, ostatní informace pouze analytickému odboru II. správy SNB; o výjimkách informujeme v poznámkách.

Analytický odbor II. správy SNB

Jak bylo řečeno výše, v poznámkách pod čarou označených písmeny informujeme o podpisech a parafách, které se na DSZ objevily: jedná se většinou o podpisy a parafy osob z analytického odboru II. správy SNB, jejichž rukama dané zprávy prošly. Jaké byly úkoly analytických pracovišť Státní bezpečnosti, nám naznačí citace výše zmíněného „Návrhu zásad analytické a informační činnosti federálního ministerstva vnitra“ z 24. 2. 1989, a to jeho II. části – „Zásad analytických činností specializovaných pracovišť v čs. kontrarozvědce“:

„1/ Výkon a řízení státobezpečnostních činností představují náročné procesy; jejich nedílnou součástí je analytická činnost:

a/ jako jedna z metod operativní práce /používá ji operativní pracovník jako řídicí subjekt rozpracování objektů, organizování kontrarozvědné ochrany zájmů ČSSR, využívání specifických prostředků ap./

b/ jako objektivní nástroj řízení, vytvářející podmínky pro zvyšování efektivity řídicí a organizační práce.

2/ U útvarů FMV a SNB, kde rozsah informačních toků přesahuje možnosti jejich zpracování řídicím subjektem dané úrovně, jsou budována specializovaná analytická pracoviště jako místa koncentrace, hodnocení a zpracování informací pro potřeby řízení.

3/ Analytická pracoviště podléhají vedoucímu funkcionáři příslušného stupně řízení, který jediný je oprávněn ukládat jim úkoly; výstupy analytických pracovišť slouží vedoucímu funkcionáři a jeho zástupci, který analyzovanou problematiku /linii/ řídí, a analytickému útvaru vyššího stupně řízení.

4/ V systému řízení plní analytické pracoviště úkoly:

v oblasti informačně-analytické zejména:

a/ zpracovávají informační zaměření na podkladě potřeb daného stupně řízení,

b/ zabezpečují stanovený informační tok,

c/ shrnují dílčí poznatky do tematických informací určených vyšším stupňům řízení a jejich analytickým útvarům,

d/ provádějí kvalitativní hodnocení předložených poznatků a o výsledku informují vedoucí funkcionáře na daném stupni řízení a zpracovatele,

e/ vytvářejí poznatkové fondy pro analyticko-syntetickou činnost;
v oblasti analyticko-syntetické v rozsahu vymezené působnosti ze-
 jména:

a/ systematicky sledují a zkoumají stav a vývoj operativní situace a účinnost přijatých opatření,

b/ posuzují plnění základních úkolů kontrarozvědky v rámci útvaru,

c/ zpracovávají podklady pro koncepční řízení,

d/ zpracovávají podklady pro tvorbu a upřesňování koncepce KR práce,

e/ posuzují kontinuitu naplňování cílů a hlavních úkolů střednědobého plánu činnosti útvaru.

5/ Jako podklady pro analyticko-syntetickou činnost využívají analytická pracoviště pouze zhodnocené informace, dále vycházejí z průběžně zpracovávaných materiálů a osobního poznání na operativních úsecích, jen ve zcela mimořádných případech vyžadují zpracovávání různých vyhodnocení operativou.

6/ Analytická pracoviště jsou jediným výstupním místem určených informací útvaru.

7/ Základním kritériem pro analytická hodnocení jsou zákony, rozkazy a nařízení ministra vnitra ČSSR a dalších funkcionářů FMV a SNB.

8/ Analytická činnost vychází z obecně platných, teoreticky propracovaných metod a forem práce.

9/ Analytické rozborů zahrnují rovněž předpokládaný vývoj situace a vyúsťují do konkrétních doporučení rozhodnutí, včetně variantních řešení.

10/ Složitě analytické úlohy jsou zpracovávány za využití týmové práce, do níž jsou v potřebném rozsahu zapojováni specialisté z dalších úseků bezpečnostní služby.

11/ Povinností analytických pracovišť je ihned upozornit řídicího funkcionáře útvaru na závažné nedostatky v dodržování rozkazů, nařízení a směrnic pro činnost FMV a SNB, zjištěné při plnění úkolů.

12/ Na analytická pracoviště jsou zařazováni jen příslušníci Bezpečnosti, kteří mají potřebnou kvalifikaci, zkušenosti z bezpečnostní praxe a předpoklady pro analytickou práci.“

Konkrétně k úkolům analytického odboru II. správy SNB dále srovn. Securitas Imperii č. 2/1994, s. 195-196.

Na denních situačních zprávách z listopadu a prosince 1989 se objevily podpisy a parafy následujících pracovníků analytického odboru II. správy SNB:

kpt. Stanislav Boháčik (1952), starší referent specialista 1. odd.;

kpt. Vladislav Děkan (1950), starší referent specialista 1. odd.;

kpt. Rostislav Husek (1953), starší referent specialista 2. odd.;

kpt. Stanislav Kabele (1954), starší referent specialista 2. odd.;

npor. Jiří Knížek (1944), starší referent specialista 2. odd.;

kpt. Zdeněk Kolář (1951), starší referent specialista 2. odd.;
 mjr. Jiří Kulhánek (1949), starší referent specialista 1. odd.;
 kpt. Miloslav Kupka (1942), vedoucí starší referent specialista 2. odd.;
 kpt. Vladimír Lamacz (1955), starší referent specialista 1. odd.;
 pplk. František Musil (1936), starší referent specialista 2. odd.;
 mjr. Jaroslav Prokš (1949), starší referent specialista 2. odd.;
 npor. Jiří Smrž (1953), starší referent specialista 2. odd.;
 kpt. Libor Široký (1953), starší referent specialista 1. odd.;
 pplk. Miroslav Třoska (1948), náčelník;
 mjr. Jaromír Weber (1950), starší referent specialista 1. odd.;
 kpt. Jan Zamykal (1952), starší referent specialista 2. odd.;
 pplk. Jiří Žák (1940), zástupce náčelníka.

Denní situační zprávy odboru analytiky a informací VOS FMV

Příloha č. 1 již výše citovaného pokynu ministra vnitra ČSSR ze 7. 3. 1989 specifikovala „strukturu a obsah 'denní situační zprávy'“:

„1. Bezpečnostní situace v ČSSR

– obsahuje stručnou zobecněnou charakteristiku situace v ČSSR, vycházející z analýzy všech poznatků postoupených FMV během 24 hodin /zpracovává odbor analytiky/.

2. Nepřátelská činnost

a) vnějšího protivníka – obsahuje stručnou informaci o podvatných akcích nepřítele vůči ČSSR a o jeho připravovaných záměrech, včetně podílu diplomatů a cizinců;

b) vnitřního protivníka – obsahuje informaci o podvatných akcích směřujících k destabilizaci situace v ČSSR, o připravovaných záměrech, o organizačních i akčních opatřeních jednotlivých nelegálních struktur;

– obsahuje informaci o organizačních a akčních záměrech církví v ČSSR (vždy formou zvláštní přílohy);

3. Negativní jevy a poruchy v čs. hospodářství

Informace zahrnuje bezpečnostními prostředky zjištěné negativní jevy při ochraně ekonomiky, případy poškozování ekonomických zájmů ČSSR a informaci o nebezpečí vzniku či vzniklých poruchách v čs. hospodářství /včetně ekologických a jiných katastrof/.

4. Názory a nálady obyvatelstva

– Informace stručně charakterizuje bezpečnostními prostředky zjištěné názory a nálady občanů, společenských a politických uskupení na situaci a na přijatá závažná opatření vrcholných stranických a státních orgánů a jejich představitelů v oblasti politiky, ekonomiky, v oblasti sociální a v procesu přestavby hospodářského mechanismu;
 – Informace současně zahrnuje i názory diplomatů a cizinců v těchto oblastech.

5. Zahájení a ukončení /návrhem konečných opatření/ vyšetřování

závažných případů státobezpečnostní trestné činnosti čs. občanů i cizinců

/předkládá SV StB v konkrétních případech/

6. Nejzávažnější kriminální trestná činnost

– přehled vybraných závažných trestných činů, kde se předpokládá značný ohlas obyvatelstva

– trestné činy spáchané příslušníky sovětských vojsk

– trestné činy příslušníků SNB

/zpracovává ÚOS podle NMV č. 13/1983/.

Porovnáme-li uvedenou podobu DSZ odboru analytiky a informací VOS FMV s podobou těchto DSZ v listopadu a prosinci 1989 (viz např. pozn. 8 dok. 1a), vidíme, že se konečná podoba vrcholných DSZ v průběhu roku ještě měnila. Doplňme ještě, že náčelníkem odboru analytiky a informací VOS FMV byl od 1. 10. 1988 plk. Miloslav Krajhanzl (1928).

V poznámkách pod čarou označených čísly uvádíme denní situační zprávy odboru analytiky a informací VOS FMV vždy u první informace, která byla do těchto DSZ zapracována (tedy DSZ OAI VOS FMV č. 178 v pozn. 8 dok. 1a, č. 179 v pozn. 8 dok. 3b, č. 180 v pozn. 1 dok. 4b, č. 181 v pozn. 1 dok. 5c, č. 182 v pozn. 1 dok. 6a, č. 182/A v pozn. 1 dok. 7a, č. 182/B v pozn. 2 dok. 8a, č. 183 v pozn. 2 dok. 58b, č. 184 v pozn. 3 dok. 10a, č. 185 v pozn. 1 dok. 29a, č. 186 v pozn. 3 dok. 12b, č. 187 v pozn. 4 dok. 30a, č. 188 v pozn. 1 dok. 31a, č. 189 v pozn. 1 dok. 101, č. 190 v pozn. 1 dok. 17, č. 191 v pozn. 1 dok. 18, č. 192 v pozn. 1 dok. 19a, č. 193 a č. 194 tamtéž, č. 195 v pozn. 1 dok. 21). Pro jednoduchost je označujeme pouze jako „DSZ FMV“ a neuvádíme ty jejich přílohy, které jsou víceméně doslova přejatými texty z DSZ uvedenými v této edici (pravidelně v nich ovšem nebývá uváděna informace týkající se „získání poznatku“ a jeho možného využití a uvádějí zvolené „opatření“), jejich část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ a její první list, který měl následující jednotnou podobu:

„ F E D E R Á L N Í M I N I S T E R S T V O V N I T R A

Č. j.: OV-039/A-89

TAJNÉ!

Výtisk č.

Počet listů:

Počet příloh:

Upozornění: materiál je určen výhradně k informaci adresáta. Nesmí být rozmnožován a po využití podléhá do 10 dnů vrácení federálnímu ministerstvu vnitra (odboru analytiky a informací Vnitřní a organizační správy FMV).“

Pod číslem jednacím bývalo razítko s datem, číslo výtisku (pravidelně „13“), počet listů a příloh a číslo DSZ bylo doplňováno rukou.

K edičním úpravám dokumentů uváděným v poznámkách pod čarou uvedme pouze ty nejdůležitější, které se liší od úprav DSZ ve strojopisné verzi: výrazněji měníme systém odsazování a řádků (i vzhledem k neúměrnému protahování textu), zvláště tam, kde víceméně nemá žádnou významovou souvislost, resp. naším zásahem se nemění (týká se zvláště tzv. memorand IV. správy SNB, kde jsme různé seznamy osob, adres apod. v rádcích pod sebou přepsali do řádků za sebou s tím, že nový řádek resp. sloupec v originále naznačujeme středníkem); upravujeme interpunkci bez vyznačení, kdy jde o náš zásah; jiný je také náš přístup ohledně rukou psaných pasáží a razítek: razítko „Přísně tajné“ a v originále tučně psané pasáže uvádíme silnějším typem písma, (krátké) rukou psané přípisy, které jsou bezprostřední součástí uváděných dokumentů (tj. č. j., doplnění čísla výtisku, počtu listů, příloh...), uvádíme přímo v textu kurzívou, o všech dalších rukou psaných přípisech a razítkách informujeme v hranatých závorkách na místech jejich originálních výskytů.

Svazky vedené StB na osoby a objekty

Při přípravě poznámek k svazkům Státní bezpečnosti jsme pracovali zprostředkovaně pouze se zachovanými evidencemi bývalého statisticko-evidenčního odboru VOS FMV, tzn. mohli jsme za pomoci současných správců těchto evidencí nalézt pouze svazky (ať již objektové či na osoby) vybraných kontrarozvědných součástí Státní bezpečnosti (především II. správy SNB a jejich předchůdců a podřízených součástí na krajích – I., II. a III. odborů správy StB a předchůdců a oddělení StB). Jinými slovy neměli jsme k dispozici evidence (svazkovou agendu) I., III., IV., V., VI., XII. a XIII. správy SNB a slovenských krajů i okresů, ale ani správy pasů a víz, správy vyšetřování StB, zpravodajské správy hlavní správy Pohraniční stráž a ochrany státní hranice, operativního odboru správy nápravných zařízení (pro léta 1969 – 1989 odboru vnitřní ochrany správy nápravné výchovy MS ČSR) a federální správy Veřejné bezpečnosti (a jejich předchůdců). Nepracovali jsme ani s dalšími operativními evidencemi Státní bezpečnosti, jakými byly např. Sjednocený systém evidence poznatků (SSEP), vedený I. správou SNB ve spolupráci s centrálou sovětského KGB, index nežádoucích osob, informační systémy (IS) v rámci uceleného informačního systému Státní bezpečnosti (UIS StB), a nakonec ani s nedokončeným au-

tomatizovaným informačním systémem práce s agenturními spolupracovníky (AISPAS) II. správy SNB.

Využívali jsme nejen počítačové evidence (především Evidence zájmových osob) a částečně i kartové evidence (pokud se v kopiích nacházejí na ÚDV ZK), jako např. blokační karty, ale především kopii řádků z registru svazků (i když nikoliv ve všech případech). Na tomto místě je však třeba konstatovat, že naše „přečtení“ řádků je v některých případech pouze jednou z možných interpretací, neboť údaje v nich obsažené bývají nepřesné, neúplné či někdy velmi těžko čitelné. Neměli jsme čas ani prostor ověřovat tyto základní evidenční údaje o druhu a pohybu svazků v jednotlivých operativních svazcích, mnohdy by to ani nebylo možné, neboť určitá část „živých“ svazků byla na přelomu listopadu a prosince 1989 skartována.

Provedli jsme určitou anonymizaci osob jak v textu DSZ, tak i v poznámkách. Především s ohledem na platnou právní úpravu týkající se ochrany osobnosti jsme anonymizovali osoby v evidencích Státní bezpečnosti označené jako tajní spolupracovníci – agenti, dále pak osoby kompromitované tvrzením Státní bezpečnosti (např. označením za toxikomany, kriminálně závadové osoby /KZO/, osoby již odsouzené apod.), k nimž jsme nebyli schopni zaujmout jakékoliv stanovisko, resp. Státní bezpečností uvedené údaje nebylo možno verifikovat. Oproti tomu u osob vedených v evidencích Státní bezpečnosti jako důvěrníci (D) a kandidáti tajné spolupráce (KTS, včetně předchůdců KA, KI) jsme vycházeli z nálezu Ústavního soudu ČSFR ze dne 26. 11. 1992 (sp. zn. Pl. ÚS 1/92), který dospěl k názoru, „že na vědomou spolupráci s příslušníky Státní bezpečnosti u těchto osob nelze spolehlivě a bez jakýchkoliv pochybností usoudit“, a vyřadil je ze zákona č. 451/1991 Sb. Aby nebylo pochyb, že rozlišujeme mezi tajnými spolupracovníky (TS, A) a důvěrníky (D) či kandidáty (KTS), rozhodli jsme se druhé z nich uvádět stejným způsobem jako osoby rozpracovávané.

Závěr

Na předkládané edici dokumentů se pracuje od poloviny roku 1997 a její publikace byla původně plánována k 10. výročí 17. listopadu v roce 1999. Autorem koncepce edice a naprosté většiny poznámek pod čarou, které se vztahují k dokumentům z provenience Státní bezpečnosti (tedy především informací o svazcích StB), je Mgr. Pavel Žáček, na přípravě edice se kromě toho podílel celý odbor dokumentace ÚDV ZK (za všechny – aniž bych tím chtěl snížit pomoc ostatních – si dovoluji jmenovat Mgr. Moniku Otmarovou /přepis a grafická úprava/ a Miroslava Černého /identifikace osob/). Mimo ÚDV ZK je potřeba jmenovat pomoc pracovníků Odboru archivní a spisové služby MV ČR Markéty Strítěské a Jany Švecové.

Patrik Benda

II. správa SNB

1a

1989, 17. listopadu, Praha. - Denní situační zpráva č. 253.

II. správa SNB

analytický odbor

Čj.: CB-0077/253/03-89

V Praze dne 17. 11. 1989^a

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 4/7

Denní situační zpráva č. 253/89 ze dne 17. 11. 1989.

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): 4/7 [1/3, 2/2, 3/1, 4/1]^b

K bodu 3): 0

K bodu 4): 0

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^{c+1}

Příloha č.: 1 k č. j.: CB-0077/253/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník: č. 1 min. vnitřní ČSSR²

č. 2 I. nám. min. vnitřní³

č. 3 gen. taj. ÚV KSČ s. JAKEŠ

Dne 15. 11. 1989 byl v pražském kostele U SALVÁTORA za přítomnosti představitelů ostatních nekatolických církví zahájen XXVI. synod Českobratrské církve evangelické /ČCE/.⁴ Za orgán Státní správy vystoupil s. TANCL z MK ČSR, jehož projev, zvláště pasáže o úspěších budování socialismu v ČSSR, byl přítomnými synodály a věřícími doprovázen nesouhlasnými gesty, rušením, pokašláváním apod.

16. 11. 1989 byla na Vinohradech zahájena pracovní část synodu, která v první řadě stanovila jeho program, uskutečnila volbu komisi a zvolila třetího člena Synodní rady /SR/. Tímto třetím členem SR byl těsným rozdílem hlasů zvolen Jan TRUSINA před kandidátem Nové orientace Janem ČAPKEM.⁵

Diskuse, respektive rozprava synodálů byla podle očekávání v sou-

ladu s antisocialistickým zaměřením velkého množství reprezentantů uvedené církve zaměřena do následujících sfér:

- byl přednesen požadavek ke zpracování poselství synodu určený pro církev, národ a vládu. V poselství určeném vládě má dominovat požadavek věcného přehodnocení vývoje naší společnosti od r. 1948, především po roce 1968.
- požadavek svobodného šíření informací, např. Lidových novin
- zaslat dopis vládě ze synodu s požadavkem propustit redaktory LN RUMLA⁶ a ZEMANA⁷
- ohradit se proti zásahům státu v oblasti udělování a odebírání státních souhlasů k výkonu duchovenské činnosti a k přijímání studentů do církevních škol
- požadavek k odstranění vedoucí úlohy KSČ v nové Ústavě
- protestovat proti používání násilí orgány SNB při potlačování demonstrací
- žádat o zrušení tr. stíhání nevinných čs. občanů, propuštění nevinně odsouzených.

Delegát SLÁMA z Brna informoval přítomné, že byl před zahájením synodu vyslýchán orgány StB, kteří od něj nevybíravým způsobem žádali informace k programu synodu. Spolu s pěti dalšími delegáty požadoval od synodu:

1. zjistit[,] o kolik případů se jednalo
2. zda jde ze strany StB o zákonný postup
3. informovat o této skutečnosti generálního prokurátora ČSSR.

Další zaměření příspěvků bylo situováno do oblasti odluky církve od státu, ekologie, výchovy dětí v náboženském duchu apod.

Synod bude pokračovat do 18. 11. 1989, kdy budou přijaty závěrečné dokumenty XXVI. synodu. Jsou prováděna opatření, směřující k otupení ostří útoků proti základům soc. zřízení, které budou zpracovány v závěrečných zprávách a poselství synodu. Zástupce MK ČSR na jednání synodu HAIS v zásadě není schopen na místě adekvátně řešit situaci, svým vystupováním se staví spíše do pozice sympatizujícího s navozenými tématy.

Poznatek byl získán Prameny č. 1 a 2 dne 15. a 16. 11. 1989, je hodnocen jako pravdivý a lze jej z konspiračních důvodů využít pouze k informaci min. vnitra ČSSR, I. nám. min. vnitra a gen. taj. ÚV KSČ s. JAKEŠE.

Jednání synodu je nadále věnována pozornost.

[...]^d

Příloha č.: 2 k č. j.: CB-0077/253/03-88⁸K bodu 2b
Rozdělovník:

V současné době vznikl na Fakultě žurnalistiky Karlovy univerzity⁹ v Praze nový studentský informační bulletin pod názvem COPROTO[,] jehož šéfredaktorem je Milan PODOBSKÝ.¹⁰ Jmenovaný společně se členem redakční rady Pavlem ŽÁČKEM je iniciátorem všech akcí, které jsou spojeny s činností COPROTA. Bulletin COPROTO[,] jak vyplývá ze záhlaví[,] je orgánem nově vzniklé Společensko-politické frakce SSM na Fakultě žurnalistiky v Praze, která byla založena začátkem měsíce listopadu 1989 skupinou několika studentů uvedené fakulty. V podstatě jde o vytvoření frakční organizace SSM. Práce[,] která má vycházet z nutnosti celospolečenského dialogu všech občanů naší vlasti. Proto Společensko-politická frakce žádá v bulletinu COPROTO č. 2 z 6. 11. 1989, aby studenti Fakulty žurnalistiky, kteří mají v úmyslu vystoupit ze SSM[,] svůj záměr přehodnotili a nadále v SSM zůstali[,] i když jsou znechuceni rolí SSM v celospolečenských procesech a „nehodlají dále účinkovat v tomto falešném představení“. V rámci činnosti Společensko-politické frakce dostanou prostor i takoví, kteří z nejrůznějších důvodů nesouhlasí s politikou SSM ve vysokoškolském studentském prostředí.

Redakce COPROTA jako orgánu Společensko-politické frakce SSM[,] kterou tvoří skupina studentů snažící se vnést rozkol do mládežnické organizace SSM, útočí na postavení této organizace v naší socialistické společnosti. Jejich činnost směřuje k vytvoření alternativní mládežnické organizace a domnívají se, že SSM již nemá právo na monopol zastupovat v ČSSR mládež. Východisko z této situace vidí především v tom, že vytvoří základy pro vznik alternativní-opoziční mládežnické organizace. Jsou přesvědčeni o tom, že nyní nastala doba, kdy je třeba usilovně mezi vysokoškolskou mládeží pracovat. M. PODOBSKÝ a P. ŽÁČEK počítají s tím, že rychle poroste členská základna Společensko-politické frakce SSM. Následně podle nich má dojít k vytvoření alternativního a opozičního seskupení vysokoškolské mládeže, které bude partnerem pro Svaz socialistické mládeže na vysokých školách v Praze.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 15. 11. 1989, je hodnocen jako přenesený a lze jej využít v informačním toku v rozsahu rozdělovníku č. 1, 2.

Bude provedeno opatření směřující k utlumení činnosti časopisu COPROTO a rozložení Společensko-politické frakce SSM na fakultě žurnalistiky UK.

[...]^c

Příloha č. 3 k č. j.: CB-0077/253-03/89^{f+11}K bodu: 2b
Rozdělovník č. 1

R[...] W[...],¹² redaktor ekonomické redakce Čs. tiskové kanceláře, vyloučený z KSČ, v minulosti blízký spolupracovník Oty ŠIKA,¹³ v důvěrném rozhovoru sdělil, že připravuje vytvoření nezávislého časopisu pod názvem „Svět a hospodářství“. Mělo by se jednat o nezávislou politickoekonomickou revue výhradně autorského charakteru. W[...] naznačil, že ve skutečnosti bude mít tento časopis úzké vazby na tzv. OBRODU, a bude publikovat i autory z jejích řad. Oficiálně W[...] tvrdí, že přípravy na novém, nezávislém časopise probíhají se souhlasem tajemníka ÚV KSČ Jana FOJTÍKA. V Čs. tiskové kanceláři byla ustavena komise, která má prošetřit okolnosti a prozkoumat písemný návrh stanov revue.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1, 2 dne 16. 11. 1989, je prvotního charakteru a lze jej využít pouze v rozsahu rozdělovníku č. 1.

O situaci bude informován Ústřední ředitel ČTK s. ČMOLÍK.
[...]^e

Příloha č. 4 k č. j.: CB-0077/253-03/89¹⁴K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Nadcházející setkání generálního tajemníka ÚV KSSS M. GORBAČOVA s prezidentem USA Georgem BUSCHEM¹⁵ ve dnech 2. - 3. 12. 1989 ve Středozemním moři hodlá Československá demokratická iniciativa využít k odeslání dopisu oběma státníkům.

V konceptu dopisu se navrhuje, aby se v rámci řešení otázky Východní Evropy zabývali rovněž situací v ČSSR, zejména otázkou stanoviska SSSR a ostatních soc. zemí k přehodnocení vstupu vojsk Varšavské smlouvy do ČSSR v srpnu 1968.

V podstatě je v konceptu dopisu napadáno prohlášení ministra zahraničních věcí Sovětského svazu Eduarda ŠEVARNADZEHO při návštěvě v PLR, o kolektivním posouzení tehdejších událostí a nemožnosti tuto otázku řešit jednostranně.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 v měsíci říjnu 1989, je hodnocen jako seriózně přenesený a lze jej využít v informačním toku FMV.
[...]^d

^a Nad datem rukou připsáno „Pátek“.

^b Číslice před lomítkem označuje číslo přílohy, číslice za lomítkem počet listů této přílohy. Takto i dále.

^c Nad jménem rukou připsáno „z rozkazu“ a připojen Třoskův vlastnoruční podpis.

^d Vpravo rukou připsáno „9. odb.“.

^e Vpravo rukou připsáno „11. odb.“.

^f V hlavičce této a následující přílohy není uvedeno „PŘÍSNĚ TAJNĚ!“.

¹ K osobě plk. K. Vykypěla viz Křižanová, Rebeka: Galerie náčelníků I. Karel Vykypěl. Securitas Imperii č. 1/1994, s. 116-119.

Denní situační zprávy byly kromě Vykypěla podepisovány v zastoupení ještě Pavlem Dvořákem (viz dok. 4b, 10b, 12a a 12b), Miroslavem Chovanecem (viz dok. 9d), Miloslavem Kupkou (dok. 13a), Františkem Musilem (dok. 14b), Miroslavem Třoskou (dok. 1a, 19b) a Vojtěchem Zamykalem (dok. 3c, 5c, 5d, 6a, 7c, 9a, 9b, 9c, 10a, 11a, 11b, 11c, 13c, 15, 16, 17, 20): Pavel Dvořák (1970) nastoupil 1. 3. 1970 jako inspektor 3. skupiny k OO VB Brno-venkov. Od 16. 5. 1970 do 9. 12. 1970 povolán do nástupní školy VB v OŠ MV Vsetín. 1. 1. 1971 se stal referentem oddělení StB Brno-venkov S-StB Brno. V letech 1974 - 1976 absolvoval dálkové studium dvouleté důstojnické školy v PDS FED Vinohr (směr StB - obor kontrarozvědčný). 1. 9. 1974 ustanoven referentem 1. odd. II. odb. S-StB Brno, 1. 1. 1975 referentem 2. odd. I. odb. téže správy, 1. 7. 1975 SR téhož oddělení, 1. 12. 1975 pověřen funkcí zástupce náčelníka uvedeného oddělení (1. 10. 1977 ve funkci potvrzen). Od 30. 8. 1977 do 28. 2. 1981 absolvoval dálkové studium na IV. fakultě VŠ SNB (směr StB, 2. ročník). 1. 3. 1978 se stal SR 2. odd. I. odb. S-StB Brno, 1. 4. 1978 SR 2. odd. 2. odb. II. S-FMV, 1. 1. 1981 VSRS téhož oddělení II. S-SNB, 15. 9. 1984 SRS odboru analyticky koordinačního Kanceláře MV ČSSR, 1. 2. 1985 VSRS tohoto odboru, 1. 8. 1987 dočasně pověřen výkonem funkce I. zástupce náčelníka II. S-SNB (1. 2. 1988 ve funkci potvrzen), 1. 8. 1988 dočasně pověřen výkonem funkce zástupce náčelníka II. S-SNB (1. 1. 1989 ve funkci potvrzen). Od 4. 5. 1989 do 16. 6. 1989 vyslán na dvouměsíční kurs pro náčelníky při VŠ FED V-StB v Moskvě. 4. 2. 1990 byl Pavel Dvořák odvolán z funkce a 30. 6. 1991 uvolněn ze služebního poměru.

Dosažené hodnosti: od 1. 3. 1970 strážmistr, od 9. 12. 1970 mimořádně nadstrážmistr, od 1. 3. 1973 podporučík, od 1. 3. 1975 poručík, od 1. 7. 1977 nadporučík, od 1. 3. 1981 kapitán, od 1. 3. 1986 major, od 1. 9. 1989 propůjčen podplukovník.

Miroslav Chovanec (1950) nastoupil 15. 11. 1972 jako starší referent 4. odd. II. odb. k S-StB Košice. Od 8. 1. 1974 do 12. 7. 1974 absolvoval nástupní školu StB v SOŠ FED FMV Vinohr. 1. 1. 1975 se stal referentem 2. odd. III. odb. S-StB Košice, 1. 6. 1976 SR téhož oddělení, 1. 8. 1979 SR 1. odd. téhož odboru, 1. 11. 1981 SRS vnitřního oddělení S-StB Košice, 1. 12. 1981 náčelníkem uvedeného oddělení, 1. 4. 1983 zástupcem náčelníka II. odb. S-StB Košice, 1. 10. 1983 náčelníkem tohoto odboru. Od 17. 11. do 14. 12. 1986 absolvoval stáž u sekretariátu NMV ČSSR. 1. 2. 1987 přeložen na X. správu SNB a dočasně pověřen výkonem funkce náčelníka 1. odboru (15. 7. 1987 ve funkci potvrzen), 1. 9. 1988 jmenován náčelníkem 10. odb. II. S-SNB, 1. 4. 1989 byl dočasně pověřen funkcí zástupce náčelníka II. S-SNB (1. 6. 1989 ve funkci potvrzen). 15. 1. 1990 byl Miroslav Chovanec přeložen do zálohy pro přechodně nezařazené příslušníky a 30. 6. 1990 byl uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.

Dosažené hodnosti: od 15. 11. 1972 strážmistr, od 1. 12. 1973 nadstrážmistr, od 1. 6. 1975 podporučík, od 1. 6. 1977 poručík, od 1. 6. 1980 nadporučík, od 1. 6. 1982 kapitán, od 1. 10. 1986 major, od 1. 10. 1989 propůjčen podplukovník.

Miloslav Kupka (1942) nastoupil 4. 10. 1963 jako hlídkový příslušník OO-VB Praha 5, 1. 12. 1964 se stal hlídkovým příslušníkem MV-VB Praha 1, 1. 3. 1973 SR 1. (od 1. 9. 1974 2.) odd. odboru obecné kriminality MS-VB Praha. V letech 1974 – 1978 absolvoval fakultu VB VŠ SNB. 1. 8. 1978 ustanoven SR (od 1. 10. 1979 SRS) 1. odd. 1. odb. XI. S-FMV, 1. 3. 1980 náčelníkem (VSRS) 2. odd. téhož odboru, 1. 2. 1981 dočasně pověřen funkcí zástupce náčelníka 1. odb. XI. S-SNB (1. 12. 1981 ve funkci potvrzen), 1. 7. 1983 se stal náčelníkem 3. odb. téže správy. V lednu a únoru 1987 absolvoval kurs pro náčelníky odborů, jejich zástupce a kádrové rezervy po linii KRO ekonomiky při VŠ FED V-StB SSSR v Moskvě. 1. 9. 1988 ustanoven VSRS analytického odboru II. S-SNB. 15. 2. 1990 byl Miloslav Kupka odvolán z funkce.

Dosažené hodnosti: od 4. 10. 1963 rotný, od 1. 10. 1965 strážmistr, od 1. 10. 1968 nadstrážmistr, od 1. 11. 1972 podporučík, od 1. 7. 1974 poručík, od 1. 7. 1977 nadporučík, od 1. 7. 1979 kapitán, od 1. 7. 1984 major, 16. 6. 1987 snížení hodnosti o jeden stupeň.

František Musil (1936) nastoupil 1. 1. 1958 jako sledovatel operativně pátracího a povolovacího odboru S-VB České Budějovice, 1. 2. 1961 ustanoven starším sledovatelem téhož odboru, 1. 10. 1963 starším sledovatelem zvláštního odboru, 1. 7. 1964 starším sledovatelem VIII. odboru (stále pod S-VB České Budějovice). V roce 1965 – 1967 začal studovat SOŠ MV Slapy nad Vltavou (směr VB, obor sledování). 1. 7. 1967 se stal referentem 1. odd. II. odb. S-StB České Budějovice, 1. 6. 1970 SR téhož oddělení, 1. 7. 1972 náčelníkem okresního oddělení StB Prachatice, necelý rok poté – 11. 6. 1973 – ze své funkce odvolán, 1. 8. 1973 jmenován náčelníkem 4. odd. II. odb. S-StB České Budějovice. Od 1. 9. 1974 do 20. 7. 1978 vyslán k internátnímu studiu VŠ FED KGB při RM SSSR v Moskvě. 21. 7. 1978 dočasně pověřen výkonem funkce náčelníka III. odb. S-StB České Budějovice (1. 12. 1978 ve funkci potvrzen). 1. 10. 1979 vyslán na první stáž externího studia vědeckých aspirantů na VŠ FED V-StB SSSR v Moskvě, uvedené studium ovšem v roce 1983 na vlastní žádost ukončil. 1. 4. 1980 dočasně pověřen výkonem funkce náčelníka 2a odboru XI. S-SNB (1. 10. 1980 ve funkci potvrzen), 1. 8. 1983 se stal náčelníkem 1. odb. XI. S-SNB. V roce 1982 zařazen do kádrových rezerv pro funkce v kádrovém pořádku ÚV KSČ, v roce 1984 absolvoval jednoměsíční kurs pro nomenklaturní kádry ÚV KSČ na VŠ FED V-StB SSSR v Moskvě. 1. 6. 1988 ustanoven SRS analyticko-informačního a plánovacího odboru XI. S-SNB, 1. 9. 1988 SRS 2. odd. analytického odboru II. S-SNB. 15. 1. 1990 byl František Musil na vlastní žádost uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.

Dosažené hodnosti: od 1. 1. 1958 strážmistr, od 1. 1. 1960 starší seržant, od 1. 11. 1962 podporučík, od 1. 11. 1964 poručík, od 1. 1. 1968 nadporučík, od 1. 1. 1972 kapitán, od 1. 1. 1976 major, od 1. 7. 1978 mimořádně podplukovník.

Miroslav Třoska (1948) nastoupil 15. 9. 1972 jako referent 1. odd. III. odb. S-StB Praha, 1. 8. 1973 se stal referentem 1. odd. VI. odb. S-StB Praha, 1. 12. 1974 SR téhož oddělení. V červnu 1975 ukončil externí studium ročního odborného kursu pro příslušníky s vysokoškolským vzděláním v SOŠ FED Vinoř (směr StB, obor kontrarozvědny). 1. 4. 1975 ustanoven náčelníkem 1. odd. 3a odb. S-StB Praha, 1. 12. 1977 zástupcem náčelníka téhož odboru, 1. 3. 1978 dočasně pověřen výkonem funkce náčelníka 3a odb. S-StB Praha (1. 1. 1979 ve funkci potvrzen), od 1. 4. do 31. 7. 1988 dočasně pověřen výkonem funkce zástupce náčelníka XI. S-SNB, po celý srpen téhož roku díky reorganizaci FMV zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené příslušníky v kádrové a materiální péči II. S-SNB, 1. 9. 1988

jmenován náčelníkem analytického odboru téže správy. 15. 2. 1990 byl Miroslav Třoska odvolán z funkce a 30. 9. 1990 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.

Dosažené hodnosti: od 15. 9. 1972 podporučík, od 1. 4. 1973 poručík, od 1. 4. 1976 nadporučík, od 1. 4. 1980 kapitán, od 1. 12. 1982 mimořádně major, od 1. 12. 1988 podplukovník.

Vojtěch Zamykal (1946) nastoupil 1. 10. 1967 jako hlídkový příslušník MO VB Karlín k OO-VB Praha 8 MS-VB Praha. 1. 7. 1970 se stal SR 2. odd. odb. A II. S-FSZS, 15. 1. 1971 SR 1. odd. 12. odb. II. S-FMV. Od 1. 9. 1972 do 11. 7. 1975 studoval VŠ FED KGB při RM SSSR v Moskvě (v období 18. 11. 1972 – 15. 2. 1973 studium přerušeno). 15. 4. 1973 ustanoven SR 3. odd. 9. odb. II. S-FMV, 1. 7. 1974 SR 2. odd. 4. odb. téže správy, 12. 7. 1975 dočasně pověřen výkonem funkce zástupce náčelníka 4. odboru (1. 10. 1975 ve funkci potvrzen), 1. 3. 1977 se stal náčelníkem 2. odb. II. S-FMV, 1. 8. 1977 náčelníkem 3. odb. téže správy. Od 15. 11. 1977 do 25. 4. 1984 vyslán na stáž externího studia vědecké aspirantury na VŠ KGB v Moskvě. 1. 2. 1983 dočasně pověřen výkonem funkce zástupce náčelníka II. S-SNB a současně se stal náčelníkem katedry základů kontrolní činnosti a boje proti podvratné činnosti nepřítele fakulty StB (do 31. 8. 1984). 15. 3. 1985 nastoupil stáž v sekretariátu I. NMV ČSSR (do 31. 7. 1985), 1. 8. 1985 přemístěn na funkci náčelníka sekretariátu I. NMV ČSSR, 1. 9. 1987 dočasně pověřen výkonem funkce zástupce náčelníka XI. S-SNB, 1. 10. 1987 se stal I. zástupcem náčelníka téže správy, 15. 10. 1987 dočasně pověřen výkonem funkce náčelníka XI. S-SNB, 1. 8. 1988 dočasně pověřen výkonem funkce zástupce náčelníka II. S-SNB, 1. 1. 1989 jmenován I. zástupcem náčelníka II. S-SNB, 4. 2. 1990 byl Vojtěch Zamykal odvolán z funkce a 15. 4. 1990 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.

Dosažené hodnosti: od 1. 10. 1967 strážmistr, od 1. 2. 1969 mimořádně nadstrážmistr, od 1. 7. 1971 podporučík, od 1. 7. 1973 poručík, od 1. 4. 1975 mimořádně nadporučík, od 1. 4. 1978 kapitán, od 1. 5. 1981 major, od 1. 5. 1987 podplukovník.

² Ministrem vnitra ČSSR byl od 15. 10. 1988 (formálně až do 5. 12. 1989) gen. František Kincl. K svému působení ve funkci ministra vnitra ČSSR vypověděl:

„1. 6. 1988 po krajské konferenci KSC v Ostravě jsem přešel do Prahy, kde jsem začal působit na funkci jednoho z náměstků FMV, jehož funkci tehdy zastával ministr Vajnar. Chci uvést, že jsem už tehdy namítal, že nemám zejména teoretickou přípravu na výkon funkce náměstka, ale z rozhodnutí předsednictva ÚV KSC mi bylo řečeno, že vše je schváleno a do funkce musím nastoupit. Já jsem funkci přebíral po náměstkovi Vaňovi, náměstkovi Šilhavém i náměstkovi Hrušickém [Vladimír Hrušecký]. Když jsem nastupoval na funkci náměstka, funkci prvního náměstka FMV již vykonával generál Lorenc, který již tehdy řídil Státní bezpečnost.

Na funkci Federálního [!] ministra vnitra jsem nastoupil 13. 10. 1988. Funkci jsem přebíral za takových okolností, že mi bylo telefonováno od ministra Vajnara, abych se dostavil na XIII. oddělení ÚV KSC k Hegenbartovi. Potom jsem jednal i s generálním tajemníkem Jakešem za účasti Hegenbarta a Jakešem mi bylo řečeno, že jsem určen na funkci Federálního ministra vnitra jako jeden z kandidátů. Ačkoliv jsem měl námitky jak pracovní, tak služební, rodinné i zdravotní a v podstatě jsem nesouhlasil s jmenováním do funkce.

Po svém jmenování do funkce FMV od 13. 10. 1988 zůstal generál Lorenc na funkci I. náměstka ministra a dalšími náměstkami byli Nezval a později Sedlák. Z hlediska kompetencí zůstala generálu Lorencovi kompletně

celá Státní bezpečnost, u ostatních dvou náměstků došlo k určitým změnám. Pokud jde o kompetenci náměstka Lorence, chci upřesnit v tom směru, že techniku ve vztahu i ke Státní bezpečnosti řídil náměstek Nezval, I. správu jsem řídil já.

Pokud jde dále o časový průběh vykonávané funkce 17. 11. 1989, kolem 15.45 hodin jsem opouštěl pracoviště a odlétal jsem do Ostravy. Po mém odletu mě do [ve?] výkonu funkce FMV zastupoval můj I. náměstek gen. Lorenc, přičemž 17. 11. 1989 ráno na operativní poradě jsem řekl, že odjedu domů do Ostravy s tím, že náměstek Lorenc zůstane v Praze, on měl v ten den delegaci z Moskvy, náměstek Sedlák sám řekl, že bude na pracovišti. Náměstek Nezval byl mimo Prahu. [...]

Z Ostravy jsem se vrátil do Prahy 19. 11. 1989 kolem 22.10 hodin. S sebou jsem bral do Prahy pplk. Dostála, tehdejšího náčelníka vnitřní a organizační správy FMV. [...]

V době od 17. 11. [...] do 19. 11., kdy jsem se vrátil do Prahy, mě zastupoval I. náměstek Lorenc. Toho 19. 11. jsem s Lorencem telefonoval, on mi sdělil, že jde na 18.00 hodin do předsednictva ÚV KSČ, že tam má dát informace o situaci. Když jsem se kolem 22.10 hodin dostavil na pracoviště, převzal jsem tím fakticky znovu výkon své funkce a Lorenc mi dokladoval, jak proběhlo předsednictvo ÚV KSČ, a podle informací, které dostal od ústředního operačního střediska a od operativy a správy VB hlavního města Prahy a Středočeského kraje, též informace o průběhu událostí 17. 11. 1989. [...]

Od 19. 11. do 29. 11. 1989 jsem vykonával funkci ministra, přičemž 29. 11. 1989 se mi stala srdeční příhoda v budově ÚV KSČ v Praze. Vzpomínám si, že tehdy jsem požadoval po I. náměstkovi Lorencovi, abychom jeli za tehdejším gen. taj. Urbánkem, kterému jsem chtěl sdělit tu skutečnost, že jsem měl pocit, že mám odposlech služebního telefonu, a rovněž že jsem zjistil, že mám pravděpodobně po dobu celého výkonu mé funkce ministra odposlech v mé kanceláři. Já jsem totiž den před tím objevil v soše Gottwalda, kterou jsem měl po celou dobu na mém pracovním stole v kanceláři ministra, technické zařízení odposlechu. Upřesňuji, které neslo znaky takového zařízení, šlo o antény. K tomu chci říci, že když jsem nastupoval funkci ministra, uvedenou sochu mi věnoval plk. Liebl, který vykonával funkci náč. sekretariátu náměstka FMV. Když jsem byl s Lorencem u Urbánka, už jsem tyto skutečnosti nestačil Urbánkovi říct a dostal jsem tam [...] infarkt. Byl jsem odvezen do tehdejšího SANOPZU, kde jsem ležel od 29. do 30. 11. 1989.

Od toho 29. 11. po infarktu mě automaticky zastupoval opět I. nám. Lorenc. Ten mě také 30. 11. odpoledne v SANPOZU navštívil, já jsem byl tehdy pod injekcema, takže si už přesně nepamatuji, o čem jsme spolu mluvili, ale vím, že jsem Lorencovi tehdy řekl, že budu dlouhodobě nemocen, aby ministerstvo vedl on.

Od 30. 11. jsem byl potom v Ostravě, přičemž funkci ministra jsem zastával myslím že do 3. 12. 1989.“

Protokol svědka Ing. Františka Kincla ze dne 17. 4. 1990, in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. III., č. l. 232-234.

³ I. náměstkem MV ČSSR byl od 1. 11. 1985 do 21. 12. 1989 genmjr. (od 1. 4. 1989 genpor.) Alojz Lorenc. K jeho osobě srovn. Žáček, Pavel: *Kariéra Alojze Lorence*. In: *Historické studie. K sedmdesátinám Milana Otáhalo*. Praha 1998, s. 260-279.

⁴ Rozpracování Československé církve evangelické bylo 27. 1. 1971 2. odd. 3. odb. II. S-FMV obnoveno v OBS „ČCE“ (dle EŽO „EVANGELIK“), reg. č. 2041 (z „AČ MV obj. 468/reg. č. 238/“): po vzniku X. S-FMV předán na její 2. odd. 5. odb., zničen na 2. odd. 9. odb. II. S-SNB 27. 11. 1989. Na

úrovni S-StB Praha byla problematika „protestanti Praha“ administrativně podchycena 8. 6. 1965 5. (?) odd. II/M odb. S-StB Praha v OBS „ČCE“, reg. č. 14642: v neuzjištěnou dobu předán patrně na 1. a 4. odd. VI. odb., 23. 3. 1987 z 5. na 4. odd. 2b odb., 18. 5. 1989 na 1. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989.

⁵ K osobě J. Čapka (1934) byl 9. 2. 1976 O-StB Žďár n. Sáz. v problematice „nekatol. církve“ zaveden SPO „ČÁP“, reg. č. 25805: „objekt“ akce 18. 4. 1976 zaevidován jako NO („NO 3/26“), svazek 20. 11. 1978 předán na 2. odd. II. odb. S-StB Brno, 5. 3. 1987 převeden na SS, 25. 3. 1988 připojen k NO, v říjnu 1989 předán O-StB Liberec. 31. 10. 1989 zavedlo O-StB Liberec SS „ČÁP“, reg. č. 27170: skartace v registru nevyznačena. Svazek NO „ČÁP“ s reg. č. 42240 byl O-StB Žďár n. Sáz. zaveden 24. 8. 1989: v říjnu předán pravděpodobně prostřednictvím 2. odd. II. odb. S-StB Ústí n. Labem O-StB Liberec. Zde 27. 10. 1989 registrován jako NO „ČÁP“, reg. č. 27167: zničen 7. 12. 1989.

⁶ K osobě Jiřího Rumla (1925) byl 19. 12. 1973 1. odd. IV. odb. S-StB Praha zaveden SPO „LIŠKA“, reg. č. 21771: 24. 4. 1975 „reg. NO – 3/28 – Předán FMV X. spr. – 4/1“, SPO 6. 10. 1977 předán na 1. odd. 1. odb. X. S-FMV – „vše bez SEA“. 15. 8. 1978 zavedlo uvedené oddělení X. S-FMV svazek NO (nejprve „2/27 Pha“ (?), poté „1/229“) „SPOJKA“, reg. č. 15468: v neuzjištěnou dobu převeden na SS, dále je v řádku z registru uvedeno „svazek ‘S’ byl 10. 11. 1981 stat. ukončen – vyšetřování – čís. vyš. sv. 9/4-81 u SV Stb Praha + stat. obnovení rozpracování v S pod rč. 22384 u X-1-1“, 7. 10. 1988 převeden z 3. odd. 1. odb. X. S-SNB na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen 8. 12. 1989. 11. 11. 1981 zavedlo 1. odd. 1. odb. X. S-SNB SS „SPOJKA“, reg. č. 22384: 17. 6. 1982 převeden na OS, 7. 10. 1988 předán z 3. odd. 1. odb. X. S-SNB na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (2 části hl. svazku, složky DOK a KPP) 5. 12. 1989. K „objektu“ akce „SPOJKA“ existuje memorandum, které 2. 5. 1988 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden kpt. Stanislav Kabele /v uvedenou dobu na 1. odd. 1. odb. X. S-SNB, jeho uvedení jako řídicího orgánu patrně pochází z dřívějších poznatků/, jako jeho zástupce mjr. Petr Žák /zástupce náčelníka 1. odb. téže správy/, krycí jméno je dle memoranda „SPOJKA-4“): „Objekt se aktivizuje v tzv. ‘Lidových novinách’, kde je vedoucím redakční rady. Je signatářem CH-77 a rozpracován podle § 98. Udržuje styky z řad pravicových exponentů a [s] pracovníky ZÚ USA, které navštěvuje i v jejich bydlišti.“

Objekt je rozpracován od roku 1978, během sledování ve společnosti manželky je klidný, jeho osobní kontrola se projevuje před navštěvováním adres a schůzkami. Při pohybu používá většinou MHD, zřídka vozu své neteře. Často vyjíždí do Českého Krumlova, kde má chalupu.

Několikrát bylo prováděno otevřené sledování, kdy se choval klidně a slušně.

Vzhledem k tomu, že je objekt rozpracován delší dobu, zná formy a metody bezpečnostní práce, a proto již několikrát odhalil pracovníky sledovačky.

Objektova manželka Jiřina Hrábková, nar. [...] 1925, je rozpracována v akci ‚KVĚTINA‘; syn Jan, nar. [...] 1953, v akci ‚KNIHAR‘; syn Jakub, nar. [...] 1955, v akci ‚SPOJKA-2‘; syn Jiří, nar. [...] 1950, v akci ‚ŠPAGÁT‘.

Popis osoby: [...] Ke svému okolí je velmi pozorný, často se otáčí za sebe. Při čekání na MHD si prohlíží cestující. Pozorná k okolí je i manželka objektu.

Cílem sledování je kontrola a dokumentace styků objektu se závadovými osobami a pracovníky ZÚ KS v bydlišti před a po dobu konání oficiálních návštěv z kap. ciziny.

V návaznosti na aktivitu objektu v tzv. 'Lidových novinách' je sledování prováděno s cílem rozkrýt jeho stykovou základnu, zejména pokud jde o osoby zajišťující rozmnožování samizdatů.

S P O J K A – 4

S: Hájek Jiří; Petřinová Irena (KIOSK); Stankovič Andrej, 1940, P-1, [...]; Suk Jaroslav; Werner Bohumil, 1924, P-10, [...]; Vitoušek Josef, 1939, P-4, [...]; HELIUM-1; PLATINA-85; Pinc Zdeněk; Placák Bedřich; Freund Karel; Panchártek Miloslav, 21, P-4, [...]; Zeman Rudolf, 1939, P-1, [...]; KUMPRECHTOVÁ Alena, 1953, P-5, [...]; Zvěřina Josef, 1913, P-5, [...]

A: P-2, [...], Krieglová; P-10, [...] – Ruml – Slovák; P-7, [...] – Šindelářová Milena; P-7, [...], Ruml Vladimír; P-10, [...] – Němcová H.; P-6, [...] – HELIUM-1; P-3, [...] – Hejdánek; P-3, [...], Kadlec; P-2, [...], MUDr. Jiří Veselý; P-10, [...] – Hájek Jiří; P-2, [...], Urx Richard, 1930; P-7, [...], Stern, Sternová; P-7, [...], Slavík, Slavíková; P-1, [...] – Rutovi; P-1, [...] – Urban Jan; P-10, Na bitevní pláni 50 – nezj.; P-3, [...] – MACHONIN

V: [...] – vůz manž. obj. – Trabant modrý; [...] Š 120 Modrá, Klímová Rita, 1931; [...] Š 100 červ. – Švec Jindřich, P-4, [...]; [...] Š 100 červ., Taterová Olga, P-4, [...] /používá syn Jan Ruml/; [...] Š 105 červ., Kusá Jolana, Bratislava; [...], Urbánek Zdeněk, 1917, P-6 [...]

SPOJKA-4 / redakce LINO

P r a h a 1

1. PÍTHART Petr, [...] 1941, [...]; 2. DIENTSBIER [Dienstbier] Jiří, [...] 1937, [...]; 3. HOLUBOVÁ Miloslava, [...] 1913, [...]; 4. KARLÍKOVÁ Olga, [...] 1923, [...]; 5. LUKEŠ Klement, [...] 1926, [...]; 6. SVEJKOVSKÝ Jiří, [...] 1925, [...]; 7. ZEMAN Rudolf, [...] 1939, [...]

P r a h a 2

1. PINC Zdeněk, [...] 1945, [...]; 2. URX Richard, [...] 1930, [...]; 3. HAVEL Václav, [...] 1936, [...]; 4. DANISZ Josef, [...] 1946, [...]; 5. DROZD Miroslav, [...] 1943, [...]; 6. DROZDOVÁ Růžena, [...] 1922, [...]; 7. MACHONIN Sergej, [...] 1918, [...]; 8. RUMML Jan, [...] 1953, [...]; 9. SUCHÝ Čestmír, [...] 1921, [...]

P r a h a 3

1. ŠAMALÍK František, [...] 1923, [...]; 2. HEJDÁNEK Ladislav, [...] 1927, [...]; 3. KOUBA Jaroslav, [...] 1951, [...]; 4. MARVANOVÁ Anna, [...] 1928, [...]; 5. PETRÁNEK Jan, [...] 1931, [...]

P r a h a 4

1. KLÍMA Ivan, [...] 1931, [...]; 2. KLÍMOVÁ Helena, [...] 1937, [...]; 3. KLÍMA Michal, [...] 1960, [...]; 4. KARFÍK Vladimír, [...] 1931, [...]; 5. PANCHÁRTEK Miloslav, [...] 1921, přech. [...]; 6. PROCHÁZKOVÁ Lenka, [...] 1951, [...]; 7. ŠTERN Jan, [...] 1924, [...]; 8. VANČURA Jiří, [...] 1929, [...]; 9. VACULÍK Ludvík, [...] 1926, přech. [...]; 10. ZUKAL Rudolf, [...] 1927, [...]

P r a h a 5

1. ZVĚŘINA Josef, [...] 1913, [...]; 2. KANTŮRKOVÁ Eva, [...] 1930, [...]; 3. KANTŮREK Jiří, [...] 1932, [...]; 4. RUMML Jan, [...] 1953, přech. [...]; 5. TUČKOVÁ Anna, [...] 1923, [...]

P r a h a 6

1. MLYNÁŘ Vladimír, [...] 1966, přech. [...]; 2. URBÁNEK Zdeněk, [...] 1917, [...]; 3. DOBROVSKÝ Luboš, [...] 1932, [...]; 4. KOPECKÝ Jan, [...] 1919, [...]; 5. ŠEVČÍK Václav, [...] 1932, [...]

P r a h a 7

1. MLYNÁŘ Vladimír, [...] 1966, [...]; 2. CHYTILOVÁ Věra, [...] 1929, [...]; 3. REKTORISOVÁ Miroslava, [...] 1918, [...]; 4. VACULÍK Ludvík, [...] 1926, [...]

P r a h a 8

1. LIS Ladislav, [...] 1926, přech. [...]; 2. ŠULCOVÁ Olga, [...] 1935, [...]; 3. ŠULC Zdislav, [...] 1926, [...]; 4. TOMAN Rudolf, [...] 1930, [...]; 5. VÍT Jan, [...] 1948, [...]

P r a h a 9P r a h a 10

1. CÍSAŘOVSKÝ Josef, [...] 1926, [...]; 2. DOBROVSKÝ Jan, [...] 1960, [...]; 3. JENÍK Lubor, [...] 1940, [...]; 4. Jeníková Eva, [...] 1946, [...]; 5. JÍRŮ Jaroslav, [...] 1935, [...]; 6. KAUTMAN František, [...] 1927, [...]; 7. LIS Ladislav, [...] 1926, [...]; 8. NĚMCOVÁ Helena, [...] 1922, [...]; 9. PAVLÍČEK František, [...] 1923, [...]; 10. CHOCHOLA Petr, [...] 1948, [...]"
A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 35“.

⁷ K osobě Rudolfa Zemana (1939) byl 2. 3. 1978 1. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „ROLF“, reg. č. 29164; 29. 9. 1981 převeden na SS, 7. 10. 1981 „zavedeno NO“ („1/243“), 24. 2. 1986 „převedeno do [NO] 3/1212 + předáno na Praha 1“, SS archivován 20. 3. 1986 pod a. č. 786308, sv. NO zničen na konci roku 1989.

⁸ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 178 z 20. 11. 1989 s názvem „Vznik nového informačního bulletinu na Fakultě žurnalistiky Univerzity Karlovy“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Fojtík, Hoffmann, Hegenbart, Mohorita. V uvedené příloze DSZ FMV se neobjevil předposlední odstavec, místo posledního pak následující: „Nově vzniklému informačnímu bulletinu a Společensko-politické frakci SSM na Fakultě žurnalistiky Univerzity Karlovy bude i nadále věnována pozornost.“ Odstavce tohoto typu – týkající se „získání poznatku“ a jeho možného využití a uvádějící zvolené „opatření“ – nebyly v naprosté většině případů v přílohách DSZ FMV uváděny vůbec, proto o nich informujeme pouze v případě, že tomu tak nebylo.

Samotná DSZ FMV č. 178 vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1. Bezpečnostní situace

Ve dnech 17. – 18. 11. 1989 došlo k narušení klidu a veřejného pořádku v Praze. Dne 17. 11. 1989 bylo k protisocialistickému vystoupení zneužito povolené shromáždění u příležitosti 50. výročí 17. 11. 1939. Při zásahu proti přibližně 2 000 osobám 17. 11. 1989 bylo zraněno 38 osob. Dne 18. 11. 1989 se demonstranti (700 osob) rozešli bez zásahu pořádkových jednotek Vb. Rovněž 19. 11. 1989 nebylo nutno zasahovat. Na dalších místech ČSSR nebylo narušení klidu a veřejného pořádku v průběhu 17. – 19. 11. 1989 zaznamenáno.

Vnitřní protivník vyvíjí snahu o otevřenou konfrontaci se státními orgány, k čemuž využívá i dezinformace o smrti účastníka demonstrace, kterou sdělil západním rozhlasovým stanicím signatář 'charty-77' Petr UHL.

Neprátelské síly organizují protestní stávku vysokoškolských studentů. Na jejich podporu vystoupili herci z divadel ČSR, kteří vyzvali ke stávce všechna československá divadla.

V ČSR byl zaznamenán 19. 11. 1989 výskyt letáků (celkem 75 kusů) s textem o úmrtí studenta Matematicko-fyzikální fakulty University Karlovy, s výzvou ke stávkám a namířených proti KSČ a SNB. V Praze bylo zjištěno 14 nepřátelských nápisů s obdobným textem.

Dne 18. 11. 1989 bylo anonymy klamně vyhrožováno výbuchy v Praze (2 případy) a v Bratislavě.

V průběhu 17. – 19. 11. 1989 nebyla zaznamenána závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

2. Neprátelská činnost

b) Dne 17. 11. 1989 došlo v Praze ke zneužití studentského shromáždění povoleného ONV Praha 2 k protisocialistickému vystoupení s narušením klidu a veřejného pořádku. Pořádala jej u příležitosti 50. výročí 17. 11. 1939 Městská vysokoškolská rada SSM spolu s neorganizovanými studenty pražských vysokých škol. V 16.00 hodin se v Praze 2 před Lékařskou fakultou University Karlovy (v prostoru Albertova) shromáždilo asi 15 000 osob. Byly zde rozvinuty transparenty a provolávána hesla hanobící KSČ, vládu CSSR, stranické a státní představitele a oslavující exponenty nelegálních struktur, např. 'Zrušte monopol KSČ', 'Nechceme vládu jedné strany', 'Chceme jinou vládu', 'Svobodné volby', 'Pověste všechny komunisty', 'Zrušte armádu, státní bezpečnost a lidové milice', 'Propusťte politické vězně', 'Nechceme Jakeše', 'Nechceme Štěpána', 'Dubček, Dubček', 'Ať žije Havel', 'Chceme chartu'. Vyvolávání těchto hesel, výkřiky a pískot většiny přítomných zcela přehlušily oficiální projevy a narušily pietnost akce. Oficiální organizátoři se nepokusili o usměrnění skandovaných hesel v duchu původních cílů manifestace. Po ukončení mítinku na Albertově odešli jeho účastníci na vyšehradský Slavin, kde byla oficiální část zakončena pietním aktem. Poté se na Vyšehradské ulici shromáždil dav asi 5 000 osob, který směřoval do centra Prahy, ke Karlovu náměstí. Po přehrazení Vyšehradské ulice pořádkovou jednotkou VB se dav obrátil, přešel na Nábřeží B. Engelse, dále na Národní třídu a směřoval na Václavské náměstí. Z tohoto důvodu byla Národní třída a okolní ulice uzavřeny. V tomto prostoru se v 19.55 shromáždilo okolo 3 000 lidí, z nichž 500 – 1 000 uposlechlo opakované výzvy k rozchodu. Zbývající část se demonstrativně posadila na vozovku, zapálila svíčky a provolávala nepřátelská hesla. Z tohoto důvodu ve 20.45 hodin zakročily pořádkové jednotky SNB k obnově veřejného pořádku a klidu. V průběhu zákroku bylo kontrolováno 179 osob, z nichž bylo 145 předvedeno na útvary VB. Veřejný pořádek byl obnoven ve 21.16 hodin. Při zákroku bylo zraněno celkem 38 osob, z toho jeden příslušník SNB a jeden občan USA. Průběh demonstrace natáčely 4 západní televizní štáby. [Viz pozn. 1 dok. 22b.]

Dne 18. 11. 1989 došlo v Praze I k dalšímu narušení veřejného pořádku. Asi v 16.00 hodin se v horní části Václavského náměstí shromáždilo asi 200 – 300 osob, které Vodičkovou ulicí odešly na Národní třídu. Dav se postupně rozrostl na 600 – 700 osob [Viz pozn. 5 dok. 23.], proto byla prováděna uzávěra prostoru, kde se shromáždil. Na výzvy se v 17.40 hodin rozešel, poté se [!] však až do 21.00 hodin docházelo na Jungmannově náměstí, na Národní třídě a v horní části Václavského náměstí k opakovaným shlukům 50 – 100 osob. Po výzvěch se vždy rozešly, k zákroku pořádkových jednotek VB nedošlo. V průběhu opatření bylo kontrolováno 96 osob, z nichž bylo 9 předvedeno. Nebylo hlášeno žádné zranění.

V Praze jsou jako reakce na události 17. 11. 1989 od 18. 11. 1989 rozšiřovány letáky obsahující výzvu k týdenní studentské protestní stávce a žádající vytvoření vládní komise pro 'vyšetření brutálního zásahu policie proti pokojnému studentskému průvodu'. Vyzývají, aby se každý, komu není lhostejný stav a vývoj v naší společnosti, připojil. [Viz pozn. 13 dok. 3b.]

Dne 18. 11. 1989 ve 14.00 hodin se v Realistickém divadle Zdeňka Nejedlého v Praze sešli zástupci divadel z ČSR a přijali prohlášení, že na základě 'masakru pokojné studentské demonstrace 17. 11. 1989 podporují požadavky studentů'. Obracejí se na čs. divadla s výzvou k týdenní stávce s tím, že místo plánovaných představení bude přečteno toto pro-

hlášení. Zároveň mají být divadelní prostory nabídnuty k široké veřejné diskusi. V závěru vyzývají k vyhlášení generální stávky 27. 11. 1989 v době od 12.00 do 14.00 hodin. [Viz pozn. 13 dok. 3b.] Podepsáno je 400 herců z Čech a Moravy, ředitel Realistického divadla Zd. Nejedlého FREHÁR [Jiří Fréhar], ředitel divadla Na zábradlí RAIMOND [Ivan Rajmont], ředitel činohry Národního divadla a předseda divadelní sekce Svazu českých dramatických umělců LUKĚŠ. Na tuto výzvu reagovala řada divadelních souborů pražských divadel i dalších v ČSR. Před zahájením některých představení bylo čteno prohlášení, řada představení se pro stávku herců nekonala.

Signatář 'charty-77' ing. Petr UHL (1941) předal rozhlasové stanici Svobodná Evropa sdělení, které odvysílala 19. 11. 1989, že 'při brutálním zákroku pořádkových jednotek SNB proti studentům v Praze 17. 11. 1989 byl ubit student Matematicko-fyzikální fakulty University Karlovy (MFF UK) Martin SMÍD'. Informaci odvysílala i agentura BBC. Následně byly pak 19. 11. 1989 v Praze rozšiřovány letáky s textem o tomto údajném úmrtí a letáky vyzývající ke generální stávce 27. 11. 1989 (celkem 47 kusů). Výskyt obdobných letáků byl 19. 11. 1989 zjištěn v Severočeském kraji (Liberec – 2 ks), ve Východočeském kraji (Opočno – 1 ks), Jihočeském kraji (Strakonice – 1 kus). V Severočeském kraji rovněž 7 letáků s výzvou k účasti na demonstraci 22. 11. 1989 v Mostě zaměřených na kritiku ekologických problémů. Ve třech vysokoškolských studentských koležích v Brně bylo dne 19. 11. 1989 zjištěno 17 kusů letáků, z nichž některé vyzývaly ke generální stávce 27. 11. 1989 a další k zapálení svíček na Náměstí svobody v Brně 20. 11. 1989. V Praze bylo 19. 11. 1989 zaznamenáno 14 nepřátelských nápisů hanobících KSČ, SNB, vyzývajících ke generální stávce a k údajnému úmrtí SMÍDA. Téhož dne byly v Klatovech (Západočeský kraj) zjištěny závadové nápisy, reagující na studentské vystoupení v Praze a dezinformace o úmrtí SMÍDA. Po pisatelích a rozšiřovatelích se pátrá. Vyšetřovatel SNB 19. 11. 1989 zahájil trestní stíhání ing. Petra UHLA pro trestné činy poškozování zájmů republiky v cizině a šíření poplašné zprávy podle § 112 a § 199 trestního zákona. Byl zadržen a 20. 11. 1989 bude podán prokurátorovi návrh na vzetí do vazby.

Dne 17. 11. 1989 v 15.30 hodin došlo u s. p. Pivovary Děčín ke shromáždění asi 30 osob, převážně mládeže kolem 18 let. V 16.00 hodin odešla skupina před Městský národní výbor s transparenty 'Chceme čistý vzduch', 'Člověku pomoz', 'Řešení je dialog', 'Eko pochod – pomoc přírodě' a odtud k budově KSČ. Cestou se skupina rozrostla asi o 220 osob a byla vyvolávána hesla 'Chceme vzduch, chceme kyslík'. Odtud pochod pokračoval k hotelu Grand, kde se v 17.20 hodin účastníci rozešli. Organizátory pochodu byli Jaroslav POLA (1972, učeň ČSPLO Děčín), Rostislav FIŠER (1971, student gymnázia) a Vladimír JINDRA (1971, student střední průmyslové školy strojní). Nebyl narušen veřejný pořádek ani nedošlo k narušení silničního provozu. [Viz pozn. 3 dok. 50c.]

Dne 18. 11. 1989 bylo anonymně telefonicky vyhržováno výbuchy v obchodním domě Kotva a ve stanici metra Gottwaldova v Praze a v nemocnici v Bratislavě. Byly ověřeny jako klamné, po pachatelích se pátrá.

Dne 18. 11. 1989 byl v Severočeském kraji zaznamenán výskyt letáků vyzývajících občany k demonstracím proti stavu životního prostředí. V Liberci bylo zjištěno celkem 5 kusů letáků, které vyzývají občany k účasti na demonstraci před libereckou radnicí 21. 11. 1989. V Chemických závodech čs.-sovětského přátelství v Litvínově byl zjištěn plakát 'Chceme čistý vzduch, shromáždění se koná 22. 11. 1989 v 16.00 hodin na náměstí, přijďte vyjádřit svůj názor'. [Viz pozn. 4 dok. 51a.]

Dne 18. 11. 1989 došlo k rozbití okna v přízemí budovy ÚV KSČ (Praha 1). Neznámý pachatel použil k činu dlažební kostku, kterou zabalil do papíru s nápisem hrubě urážejícím KSČ.

V prostředí promaďarsky orientovaných osob, členů uměleckých souborů Státního divadla Košice, bylo zjištěno, že zde dochází k propagování myšlenky 'velkomoravské říše'. Objevily se rovněž nově vytištěné mapy dovážené z Maďarska, které vyznačují hranice z roku 1914. Tyto jsou rozdávány občanům maďarské národnosti, které utvrzují v názorech vyjadřujících snahu o vytvoření velkého Maďarska.

Dne 18. 11. 1989 byl v Praze zadržen čs. občan Miroslav ŠMORANC (1963, zaměstnán Zelenina Praha), který fyzicky napadl při zadržení příslušníka SNB. Případ byl postoupen vyšetřovateli prokuratury. [Viz pozn. 5 dok. 23.]

Dne 18. 11. 1989 byli v Praze zadrženi Nikos ŠTĚPÁNEK (1966, zaměstnán Keramika Praha), Milada BARTOŠOVÁ (1965, zam. nakladatelství Práce) a Jana KOUBOVÁ (1966, studentka Fakulty všeobecného lékařství UK) při vylepování letáku vyzývajícího ke stávce. Byli předvedeni na útvar VB. Po výslechu byli propuštěni.

3. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

V návaznosti na informaci ze dne 14. 10. 1989 (havárie blokového transformátoru v Jaslovských Bohunicích) bylo sovětskými specialisty potvrzeno, že uvedená havárie vznikla zkratem ve vysokonapěťové 400 Kv průchodce transformátoru. Příčinou havárie je špatná konstrukce průchodky. Pro opakování stejných poruch není důvěra k průchodkám sovětské výroby, je snaha tyto zabezpečit u jiného dodavatele.

[...]

5. Názory a nálady obyvatelstva

Dne 17. 11. 1989 hovořil vedoucí celní odbočky NDR Zittau Wolfrang Wilhelm s orgánem čs. celní služby o situaci v NDR, kterou označil za napjatou v souvislosti s celním ruchem mezi NDR a ČSSR. Uvedl, že občané NDR Zittau jsou nespokojeni s tím, že denně je ve městě vysoký počet občanů ČSSR, kteří provádějí nadměrné nákupy a na parkovištích zanechávají velký nepořádek. V souvislosti s tím se projevuje silná nespokojenost občanů s výkonem služby celních orgánů NDR, kteří umožňují vývoz zboží z NDR do ČSSR. Dále Wilhelm uvedl, že v ulici, kde bydlí, jej 190 občanů vyzvalo, aby jim doložil, co se bude dělat za opatření na hraničních přechodech a co konkrétně udělá on, aby zamezil nájezdům československých občanů do NDR. Pokud se situace nezmění, tak podle jeho názoru vyženou občané města Zittau z hraničního přechodu Zittau – Hrádek nad Nisou celní orgány NDR i ČSSR a na jejich místa dosadí zástupce nově vznikající strany. [Viz pozn. 5 dok. 50b.]

Dělníci státního podniku Opos Klatovy vznášejí kritiku na část vystoupení s. Adamce na celostátní konferenci SSM v Praze, kde hovořil o nezničitelnosti byrokracie a administrativy. V této souvislosti vyslovují názor, že se jedná o neschopnost vlády a jejího předsedy.

V souvislosti s připravovaným zvýšením cen denního tisku, časopisů apod. provedla redakce deníku Pravda průzkum, jaký zájem bude o odběr Pravdy v příštím roce. Statisticky byl zaznamenán znatelný pokles zájmu o odběr, např. v okrese Karlovy Vary se jedná asi o 2 000 výtisků méně. Obdobná situace je i v ostatních okresech Západočeského kraje. [Viz pozn. 2 dok. 72a.]

Zaměstnanci Správy dálkových kabelů (SDK), závod Šumperk, velmi kladně hodnotí, že i když byli demonstranti v Teplicích vytlačeni příslušníky Sboru národní bezpečnosti z jednoho náměstí a shromáždili se před

budovou OV KSČ, nebylo proti nim použito sil a došlo k diskusi s představiteli OV KSČ. Mají však obavy z toho, že když byl někdo schopen zorganizovat tak masovou akci, aby tato příště nepřerostla místo klidného dialogu v násilnou akci, dle vzoru SSSR, MR apod. Většina zaměstnanců – členové KSČ i bezpartijní – mají obavy, aby se demonstrace nerozšířily po celé ČSSR a nedostaly rámec protispolečenských vystoupení. Hodně se diskutuje o celostátní konferenci SSM, na které zaznělo hodně kritiky ze strany svazáků, což svědčí o nespokojenosti mladých lidí s negativními jevy a snaze o jejich řešení. Kriticky jsou však hodnocena vystoupení představitelů ČSSR, především s. Jakeše o tom, že ÚV KSČ je o situaci informován a že jsou přijímána opatření k nápravě. Dle jejich názoru se však situace neřeší, což bylo konstatováno i na konferenci.

Mezi horníky (členy KSČ) dolu Antonín Zápotocký v Orlové se hovoří o tom, že pokud v příštím roce dojde ke zdražení nájemného za byty, tak zruší své členství v KSČ, protože již tak platí vysoké příspěvky a tím jim zbude více peněz na zaplacení nájemného.

Ing. Ludovit LONSKÝ, vedoucí oddělení souborných analýz Slovenského statistického úřadu Bratislava, ale i další pracující této organizace vyjadřují značné obavy z vývoje politické situace v NDR. Poukazují přitom zejména na skutečnost, že je nebezpečné, když straničtí a státní představitelé ustupují a provádí opatření na základě 'tlaku z ulice'.

V divadle Andreje Bagára v Nitře členové ROH nesouhlasili s návrhem kandidátky na předsedu základní organizace a požadovali, aby tuto funkci vykonával 'jejich člověk', který byl za své protisocialistické postoje v roce 1970 vyloučen z KSČ.

Na konferenci základní organizace ROH v geologickém ústavu Dionýze Stúra v Bratislavě odmítli členové ROH volit do výboru komunisty.

K uvedeně DSZ ještě dvě poznámky:

1) V 5. odstavci části „Nepřátelská činnost“ se mluví o výskytu letáků resp. nápisů v jednotlivých krajích – v hlášeních z Východočeského, Jihočeského a Západočeského kraje se nám nepodařilo najít žádné tomu odpovídající zmínky; v DSZ resp. dodatcích k DSZ z Ústí nad Labem se hlásil výskyt dohromady 3 letáků zmiňujících smrt Martina Šmída (dok. 51b a 51c) a celkem 12 letáků vyzývajících k ekologické demonstraci v Mostě (dok. 51a a 51d); v DSZ z Brna (dok. 107) se píše o „cca 14 ks“ letáků zjištěných na vysokoškolských kolejích v Brně.

2) Prvních 5 odstavců téže části má řadu shodných prvků s „Informací o vývoji bezpečnostní situace v období výročí 17. listopadu“, zpracovanou sekretariátem OŠ FMV (viz dok. 92 Securitas Imperii 4-III/1998 s. 724-729).

DSZ FMV č. 178 měla následujících 16 příloh: „Aktivizace vnitřního protivníka ve spojitosti s výročí 17. listopadu, situace na vysokých školách a v kultuře“ (viz pozn. 1 dok. 23); „Doplňující informace k situaci v Praze v souvislosti s demonstracemi 17. a 18. 11. 1989 a k pozadí událostí“ (viz pozn. 2 dok. 3a); bez názvu, týkající se trestných činů spojených s příslušníky SNB, PS a SA (rozdělovník neuveden); „Schůzka brněnské skupiny 'Hnutí za občanskou svobodu'“ (viz pozn. 10 dok. 106); „Průběh zasedání krajského výboru ČSL v Českých Budějovicích“ (viz pozn. 8 dok. 88); „Vznik nového informačního bulletinu na Fakultě žurnalistiky Univerzity Karlovy“ (viz výše); „Příprava dopisu Československé demokratické iniciativy“ (viz pozn. 14 níže); „Příprava k vytvoření nezávislého časopisu 'Svět a hospodářství'“ (viz pozn. 11 níže); „Prerušení jednání XXVI. synodu Českobratrské církve evangelické“ (viz pozn. 13 dok. 2); „Příprava PETI-CE k ekologické situaci v Teplicích“ (viz pozn. 11 dok. 50a); „K vnitropolitickému vývoju v NDR před mimoriadnym zjazdom ÚV SED“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Lenárt, Fojtík,

Hegenbart, Štefaňák); „Mimořádné zasedání Evropské rady EHS k problematice ZSS“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Lenárt, Fojtík, Hegenbart, Knotek, Johanes, Šterba, Stejskal); „K aktivizaci protičeskoslovenského zaměření redakci Rádia Svobodná Evropa v Budapešti a Varšavě“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Adamec, Fojtík, Lenárt, Štefaňák, Hegenbart); „Snahy vedenia západonemeckých odborov /DGB/ o spolupráci s maďarskými a poľskými odborními“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Hoffmann, Adamec, Zavadil, Indra, Hegenbart, Lenárt); „Názory západonemeckej Kresťansko-demokratickej únie /CDU/ na vývoj v NDR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník: ss. Jakeš, Adamec, Lenárt, Fojtík, Štefaňák, Johanes); „Situace v bezpečnostních orgánech NDR“ (zdroj – ZS HS PS OSH, rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Fojtík, Lenárt, Hegenbart, Johanes, Jireček, Lazar).

Z příloh, které nepřipravila II. S-SNB resp. KS SNB, uvádíme následující:

„K aktivizaci protičeskoslovenského zaměření redakci Rádia Svobodná Evropa v Budapešti a Varšavě“

Budapešťská redakce RSE byla v poslední době vedením RSE hodnocena jako 'nedisciplinovaná', protože se zaměřila výlučně na maďarské otázky, zatímco její povinností bylo věnovat maximum pozornosti vývoji situace v ČSSR. Vzniklou situaci řešil na pokyn vedení RSE Bob EGGLESTON z oddělení 'World and Current News' ve dnech 12. – 15. října 1989. /B. EGGLESTON je australského původu, vedl trojici zpravodajů RSE na sofijském ekofóru a je specialistou na KBSE./ Budapešťskou redakci RSE tvoří dva technici a dva redaktori. Jedním z nich je maďarský bohemista Gyorgy VARGA /35 – 37 let, hovoří plynne česky/, který již absolvoval několikaměsíční staž v centrále RSE v Mnichově a byl vybrán jako specialista na Maďarsko a ČSSR. U VARGY považuje vedení RSE za důležitou zejména tu skutečnost, že má velmi těsné osobní styky s Imre POZSGAYem.

Varšavská redakce RSE se má zaktivizovat od 1. ledna 1990. Redakce bude pracovat v sestavě dvou techniků a dvou redaktorů. Do té doby má Adam MICHNIK a vedení listu Solidarity 'Gazeta Wyborcza' vytypovat dvě osoby z řad představitelů polsko-československé sekce Charty 77, resp. Solidarity, jejichž úkolem bude zajišťovat základní zpravodajství z činnosti čs. opozice.“

Zmínme na tomto místě ještě „rozpracování“ G. Vargy (1954), jmenovaného v uvedené příloze: k jeho osobě byl 30. 10. 1987 2. odd. 4. odb. X. S-SNB zaveden SPO „BALÁŽ“, reg. č. 34571: při reorganizaci v roce 1988 předán na 1. odd. 12. odb., posléze na 2. odd. 12. odb. II. S-SNB, 10. 10. 1989 převeden na SS, zničen (včetně složky KPP) 1. 12. 1989.

- ⁹ Problematika „Vysoké školy – Praha“ byla 18. 11. 1969 3. odd. VI. odb. S-StB Praha administrativně podchycena v OBS (později „ŠKOLY“) s reg. č. 17155: postupně veden na 3. odd. IV. odb., 1. odd. 2b odb. a od 30. 11. 1989 na 3. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989. Za účelem „rozpracování problematiky“ vysokých škol byl 26. 2. 1986 1. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden též OBS „FÍLOSOFIE“ s reg. č. 42955 („přijato z X-3-1, r. č. 13165“): 22. 11. 1989 předán na 3. odd. II. odb. téže správy, zničen koncem roku 1989.
- ¹⁰ K osobě M. Podobského (1966) byl 23. 5. 1989 2. odd. 11. odb. II. S-SNB zaveden svazek KTS „REPORTÉR“, reg. č. 37300: zničen 7. 12. 1989.

¹¹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 178 z 20. 11. 1989 s názvem „Příprava k vytvoření nezávislého časopisu 'Svět a hospodářství'“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Adamec, Indra, Fojtík, Hoffmann, Hegenbart.

¹² K osobě R. W. (1926) byl 20. 3. 1974 3. odd. V. odb. S-StB Praha zaveden SPO „BEST“, reg. č. 22534: po nedatovaném převedení na svazek KTS převeden 13. 12. 1974 na svazek A-„BEST“, 11. 7. 1977 archivován pod a. č. 686254. 2. 10. 1984 zavedlo 2. odd. 2a odb. S-StB Praha SPO „RÍŠA“, reg. č. 40751: 18. 1. 1989 archivován pod a. č. 843819.

K získání celkového pohledu na problematiku agenturně důvěrnické sítě řízené operativními odbory II. S-SNB je nutno publikovat přehled bývalého statisticko-evidenčního odboru (SEO) FMV k 31. 10. 1989 (před skartacemi) a k 31. 1. 1990 (po skartacích), který byl ÚDV zaslán přípisem čj. ASU-1281/93 z 27. 10. 1993. Je možné, že počet skartovaných svazků byl vyšší než zde uvedený stav k 31. 1. 1990.

STAV K 31. ŘÍJNU 1989/STAV K 31. LEDNU 1990					
	AGENT	REZIDENT	KONS. BYT	PROP. BYT	DŮVĚRNÍK
1. odbor	90/76	1/1	7/5	1/1	50/36
2. odbor	79/71	0/0	7/7	3/3	33/6
3. odbor	168/143	0/0	17/14	0/0	74/21
4. odbor	114/85	0/0	14/11	1/1	59/28
5. odbor	202/114	0/0	10/9	13/3	211/94
6. odbor	230/226	1/1	6/5	8/8	307/239
7. odbor	103/86	0/0	18/18	11/6	132/73
8. odbor	0/0	0/0	0/0	0/0	11/4
9. odbor	134/2	0/0	6/1	11/0	25/0
10. odbor	106/90	0/0	9/8	8/2	88/2
11. odbor	244/5	3/1	13/3	12/1	203/0
12. odbor	71/0	0/0	2/0	14/0	25/1
13. odbor	32/27	0/0	3/3	0/0	72/2
CELKEM	1573/844	5/3	112/84	82/25	1290/506

Statistika neuvádí tři nespecifikované tajné spolupracovníky (2x kategorie A, 1x kategorie D) vedené na „oddělení mimořádných událostí“, které nepodléhalo žádnému odboru: svazky všech tří byly koncem roku 1989 zničeny.

¹³ K osobě O. Šika (1919) byl 17. 12. 1971 2. odd. 1. odb. II. S-FMV zaveden pozorovací svazek „EKONOM“, reg. č. 3112: 29. 3. 1972 vydána „2. část sv. – připojen materiál ze zruš. pozor. sv. r. č. 3251 'SIBÝLA'“, 5. 4. 1972 převeden na OS, 24. 10. 1973 předán na 1. odd. 4a odb. II. S-FMV, 16. 7. 1975 převeden na SPO, 19. 4. 1977 zpět na OS, 14. 8. 1981 1. odd. 1. odb. XI. S-SNB archivován (4 části hl. svazku, složka KPP – složka D zničena 14. 8. 1981).

¹⁴ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 178 z 20. 11. 1989 s názvem „Příprava dopisu Československé demokratické iniciativy“: zdroj – II. správa SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Fojtík, Lenárt, Hoffmann, Johanes, Hegenbart.

¹⁵ Prezident USA se jmenoval George Bush.

1b

1989, 17. listopadu, Praha. - Denní situační zpráva č. 254.

II. správa SNB
analytický odbor

Čj.: CB-0077/254/03-89

V Praze dne 17. 11. 1989^a

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 3/5

Denní situační zpráva č. 254/89 ze dne 17. 11. 1989.

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): 2/3 [1/1, 2/2]

K bodu 3): 0

K bodu 4): 1/2 [3/2]

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

Příloha č. 1 k č. j.: CB-0077/254-03/89^b

K bodu 2b:

Rozdělovník č. 1 ministr vnitra ČSSR, I. náměstek ministra
vnitra ČSSR, generální tajemník ÚV KSČ

Dne 16. 11. 1989 byl ze zahraničí předán prostřednictvím ZÚ KS v Praze do prostředí stoupenců sociální demokracie pokyn přistoupit ihned k vyhlášení obnovy sociální demokracie jako politické strany. Tento pokyn je zdůvodňován příznivou mezinárodní situací. Vyhlásit obnovu sociální demokracie mají zajistit levicově orientovaní demo-

krati typu P[...]¹ nebo N[...]² V případě, že budou váhat s vyhlášením obnovy sociální demokracie[,] má se ujmout vedoucí úlohy radikál Rudolf BATTEK.³ Socialistická internacionála⁴ garantuje osobám, které vyhlásí obnovu činnosti sociální demokracie[,] beztrestnost v jejich zemi.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 17. 11. 1989. Je pravdivý a lze jej z důvodu konspirace možné využít [!] pouze k informaci ministra vnitra ČSSR, I. náměstka ministra vnitra ČSSR a generálního tajemníka ÚV KSČ.

Příloha č. 2 k č. j.: CB-0077/254-03/89

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

Dne 17. 11. 1989 přicestoval na žádost IKS do Prahy Alexandr DUBČEK,⁵ aby se zde sešel s členem vedení IKS a vedoucím frakce Evropského parlamentu Luigim COLAJANIM⁶ /1943/ a projednal s ním připravované udělení ceny Evropského parlamentu DUBČEKOVI. Jednání se konalo za přítomnosti Václava SLAVÍKA⁷ v jeho bytě.

V 18.00 hod. vyzval DUBČEKA Jan URBAN,⁸ aby se okamžitě dostavil na Vyšehrad, kde je shromážděno větší množství mladých lidí a je vhodná situace, aby k nim DUBČEK promluvil.

DUBČEK společně se SLAVÍKEM, jeho manželkou⁹ a COLAJANIM ihned odjeli k Paláci kultury a odtud se snažili přejít na Vyšehrad. Zde byl DUBČEK v 18.20 hod. zadržen a předveden na MO VB Palác kultury. Při předvedení jej následovali SLAVÍK s manželkou a COLAJANI, kteří však byli ze služebních místností vykázáni.

DUBČEK byl vyzván k podání vysvětlení dle § 19 zák. č. 40/74 Sb. a byl s ním sepsán zápis o výpovědi, který však odmítl podepsat.

Při své výpovědi DUBČEK potvrdil důvod svého příjezdu do Prahy na jednání s COLAJANIM o udělení ceny Evropského parlamentu, potřel svůj úmysl vystoupit ke shromážděným osobám na Vyšehradě a uvedl, že v Praze chce rovněž jednat s Jiřím HÁJKEM¹⁰ a dne 18. 11. 1989 hodlá odcestovat zpět do Bratislavy.

V průběhu jednání se DUBČEK soustavně snažil očerňovat stávající politické vedení a tendenčně vysvětlovat události roku 1968.

Ve 20.55 hod. bylo jednání ukončeno a DUBČEK byl propuštěn. SLAVÍK a COLAJANI na něho čekali před MO VB a společně odjeli do bydliště SLAVÍKA, kam dorazili ve 21.20 hod.

Poznatek byl získán Pramenem č. 3 dne 17. 11. 1989, je pravdivý a lze ho využít v informačním toku FMV.

Osobě DUBČEKA, jeho dalším jednáním je věnována pozornost.

K bodu 4

Rozdělovník: č. 1, 4

Dne 17. 11. 1989 na shromáždění studentů na Albertově u příležitosti 50. výročí mezinárodního dne studentstva vystoupil člen Kruhu nezávislé inteligence akademik KATĚTOV,¹¹ který ve svém proslovu poukázal na svůj odchod z politického a vědeckého života v roce 1969. Své vystoupení koncipoval jako vlastní názor, avšak s tím, že je totožný s názory, které nabývají na síle. Uplatňoval požadavek otevřeného dialogu jako nezbytnost pro současnou studentskou aktivitu. Dále uvedl, že současná koncepce vysokých škol musí navázat na dobré tradice vysokých škol před rokem 1939, idealizoval školství za buržoazní republiky z hlediska odbornosti profesorů. KATĚTOV podrobil kritice současný systém školství, o kterém se vyjádřil, že ze strany ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je řízeno autoritativně. Dále se věnoval legislativní oblasti školství s tím, že zákon o vysokém školství z roku 1966 byl lepší, než zákon o vysokých školách z období tzv. normalizace. Uvedl, že tento zákon je dnes již zastaralý a neodpovídá potřebám.

Vyzýval studenty k účasti na řízení vysokých škol, napadal organizaci SSM s tím, že ve studentské samosprávě by mělo být jen tolik autority, kterou si dovede samo vydobýt.

Dále se vyjadřoval k budoucnosti naší země, která by měla spočívat v dialogu mezi oficiálními a neoficiálními institucemi, a vyjádřil domněnku, že oficiální místa k dialogu přistoupí s větší rozhodností.

Současné období podle něho vyžaduje radikální reformy, což je jediná šance na to, aby ČSSR vstoupila do XXI. století jako vyspělá země.

Poznatek by získán Pramenem č. 3, je hodnocen jako seriózně přenesený a lze ho využít v informačním toku FMV.

^a Nad datem rukou připsáno „Pátek“.

^b V hlavičce této a následujících dvou příloh není uvedeno „PŘÍSNĚ TAJNĚ!“.

¹¹ K osobě S. P. (1920) byl 30. 10. 1974 1. odd. V. odb. S-StB Praha zaveden SS „IDEOLOG“, reg. č. 23712: 20. 10. 1975 převeden na svazek A-„STÁŇA“, 21. 12. 1976 předán z 1. odd. 2b odb. S-StB Praha na X. S-FMV. 2. odd. 4. odb. uvedené správy zavedlo 23. 12. 1976 svazek A-„STÁŇA“, reg. č. 12224: 22. 4. 1981 zničeny složky VZ, D, KPP/12. část, 29. 4. 1981 archivován (včetně složky FD) 3. odd. 1. odb. X. S-SNB pod a. č. 719634. 1. 10. 1984 obnovilo 3. odd. 1. odb. X. S-SNB rozpracování v SS „NIKOLAJ“, reg. č. 28862: zničen (včetně složky KPP) na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989.

² K osobě B. N. (1922) byl 27. 8. 1955 2. odd. 3. odb. II. S-MV zaveden evidenční svazek, reg. č. 2229: 4. 11. 1955 předán na 1. odd. 4. odb. III. S-MV, v průběhu roku 1956 pak na 1. odd. 2. odb. III. S-MV, posléze připojen k svazku s reg. č. 106. 10. 6. 1958 zavedlo 1. odd. 2. odb. III. S-MV pozorovací svazek s reg. č. 106: zrušen 15. 10. 1958. Již 20. 9. 1958 ovšem totéž oddělení zaregistrovalo svazek A-„HORNÍK“, reg. č. 9224: v nezjištěnou dobu předán na 1. a 4. odd. 8. odb. II. S-MV, 4. 6. 1969 předán na HS StB ČSR. 4. 6. 1969 zavedlo HS StB ČSR svazek A-„HORNÍK“, reg. č. 22: 23. 2. 1971 předán na II. S-FMV. 23. 2. 1971 zavedlo 2. odd. 2. odb. II. S-FMV svazek A-„HORNÍK“, reg. č. 2235: 3. 11. 1972 převeden na spis D „- VZ ponechán“, v nezjištěnou dobu předán na 3. odd. téhož odboru, po vzniku X. S-FMV na její 3. (později 2.) odd. 4. odb., 8. 7. 1975 převeden na svazek A-„HORNÍK“, při reorganizaci v roce 1988 předán z 3. odd. 1. odb. X. S-SNB na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (včetně složek VZ/1-3, FD a KPP) 4. 12. 1989.

³ K osobě R. Battěka (1924) byl 23. 9. 1969 1. odd. VII. odb. S-StB Praha zaveden SPO (později zřejmě „KŘÍŽÁK“), reg. č. 17075: v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. II. odb. téže správy, dále je v řádku z registru uvedeno „výš. sv. 287/71 – listopad 1971, § 98 tr. z.“, svazek 5. 6. 1972 archivován pod a. č. 620042, 31. 1. 1974 obnoven rozpracování v SPO (1. odd. V. odb. S-StB Praha?), 3. 6. 1974 převeden na SS, „objekt“ akce 21. 6. 1974 zaevidován jako NO („1/201“), SS 29. 10. 1975 převeden na OS, k 28. 4. 1981 je v řádku z registru uvedeno „ČVS-14/120-79 tr. čin dle § 98/1 tr. z.“, v roce 1989 předán z 3. odd. 2a odb. na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989. 4. 7. 1974 zavedlo navíc 1. odd. 1. odb. X. S-FMV kontrolní svazek „KMEN“, reg. č. 7488: právní kvalifikace § 98 tr. z., v nezjištěnou dobu předán na 3. odd. 1. odb. X. S-SNB (od 26. 10. 1981 OP: mjr. /od 1. 5. 1983 mimořádně pplk./ Václav Švec), zničen 4. 11. 1983. 1. 11. 1983 obnovilo 3. odd. 2a odb. S-StB Praha rozpracování („reg. č. 17075; ukončeno návrhem na vyšetřování, v rozpracování se pokračuje“) v OS „KMEN“ (později „KŘÍŽÁK“), reg. č. 39109: 3. 3. 1989 předán na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989. 7. 3. 1984 zavedlo 3. odd. 1. odb. X. S-SNB další kontrolní svazek „KMEN“, reg. č. 27548 (k „OS – 39109 – S Stb Praha 2a“): právní kvalifikace § 98 tr. z., v neuvedenou dobu předán na 2. odd. 1. odb. X. S-SNB (OP: npor. /od 1. 8. 1987 kpt./ Miloslav Machatý), zničen na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989. K „objektu“ akce „KŘÍŽÁK“ existuje memorandum, které 15. 6. 1987 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden por. Miloš Lipert, jako jeho zástupce kpt. Antonín Suchý – oba z 3. odd. 2a odb. S-StB Praha, reg. č. OS je chybně uvedeno jako „38109“):

„Jedná se o předního představitele CH-77 a VONS. Sledování prováděno od roku 1969 nárazově s přerušením v letech 1970 – 1975, 1976, 1981 – 1984. Chování objektu je klidné, svému okolí nevěnuje pozornost. Pozornost vyšší, pokud se pohybuje ve společnosti některé osoby z pravicových exponentů.

Není majitelem osobního vozu. Vlastní chalupu v osadě Zlatý kopec u Božího Daru.

Syn Pavel, [...] 1958, P-8, [...], vlastní vůz Š 105 oranž. [...], snacha Ludmila, [...] 1963, Praha 10, [...], manželka Dagmar, [...] 1928.

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je podchycení stykové báze objektu, dokumentace jeho schůzek s dalšími signatáři CH-77 a ustanovení jeho styků z řad VC.

KŘÍŽÁK

S: Rejchrt Miloš; Vohryzek Josef; Dienstbier Jiří; Lis Ladislav; Bergmann Pavel, P6, [...], [...] 30; Rothová Anna, [...] 44, NSR; Roth Wolfgang, [...] 41,

NSR; Brelaz Francois, [...] 39, Francie; Litomiský Jan; Ruml Jiří; Štern Jan; Malý Václav; Benda Václav

A: P4, [...], Štern Jan; P8, [...], Gála; P10, [...], Ruml Jiří; P8 [!], [...], Uhl, Šabatová

V: [...], Vinklerová Zuzana, [...] 46, P8, [...]"

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 20“.

K osobě R. Battěka existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB:

„20. 11. – poznatek akce DÝM (protispolečenská vystoupení)

- ve 20.15 hod. byl objekt spatřen u stanice Malostranská. Nesl listiny formátu A4, které ve vestibulu metra předal dvojici mladých lidí, a při tom jim něco šeptal. Dvojice byla překvapená, ale mladý muž si listiny převzal. Objekt vyšel směrem na Klárov.“

Tamtéž.

- ⁴ V problematice „Socialistická internacionála“ byl 6. 6. 1983 1. odd. 3. odb. II. S-SNB zaveden OBS „SOCIN“, reg. č. 25803: 25. 5. 1988 archivován („díly 1 – 2“) pod a. č. obj. 1138 MV. 21. 10. 1983 zavedlo 1. odd. 4. odb. II. S-SNB ve stejné problematice OBS „SOCIN“, reg. č. 26573: 12. 1. 1988 zničen („díly 1 – 12“). Na krajích a okresech byla uvedená problematika sledována v následujících OBS: od 10. 10. 1983 1. odd. IV. odb. S-StB České Budějovice v OBS „SOCIN“ s reg. č. 15844 (zničen 6. 12. 1989), od 12. 10. 1983 1. odd. I. odb. S-StB Ústí n. Labem v OBS „SOCIN“ s reg. č. 23002 (16. 9. 1988 archivován pod a. č. OB-80), od 27. 10. 1983 3. odd. I. odb. S-StB Ostrava v OBS „SOCIN“ s reg. č. 26571 (zničen 17. 3. 1988 – „Sk 47/88“), od 30. 8. 1983 2. (posléze 3.) odd. I. odb. S-StB Hradec Králové v OBS „SOCIN“ s reg. č. 21023 (skartace v registru nevyznačena) a od 14. 11. 1983 1. odd. I. odb. S-StB Plzeň v OBS „SOCIN“ s reg. č. 25444 (skartace v registru nevyznačena).

Diplomant I. fakulty VŠ SNB por. M. Hrušecký ve své práci o Socialistické internacionále tvrdil, že „je svým charakterem objektem především naší rozvědky“, přesto bylo „třeba k jejímu úspěšnému rozpracování a tím i preventivnímu zamezování dopadu její ideodiverzní činnosti v ČSSR a dalších ZSS aktivní součinnostní rozpracování v intencích uvedených úkolů kontrarozvědkou a diferencovaně za pomoci všech složek Sboru národní bezpečnosti“.

A MV ČR, diplomová práce Milana Hrušeckého „Současná ideoverzní činnost Socialistické internacionály proti ČSSR a dalším zemím socialistické soustavy“ (1986), s. 65.

Další diplomant kpt. I. Dubec v jedné kapitole řešil otázky taktiky a úkolů kontrarozvědných součástí Státní bezpečnosti „proti podvrtné činnosti Socialistické internacionály“:

„Chceme-li stanovit úkoly a taktiku orgánů čs. kontrarozvědky v boji proti podvrtné činnosti SI, musíme si uvědomit některé specifika, která Socialistickou internacionálu odlišují od klasických objektů zpravodajského zájmu čs. kontrarozvědky.

– První zvláštnost spočívá v jejím rozptýlení do všech členských států SI a kanceláři vedoucích funkcionářů členských stran. [...]

– Druhou zvláštností je zaměření kontrarozvědné činnosti při ochraně občanů socialistické společnosti před negativními vlivy ideologie a politické praxe SI, kontrarozvědná opatření jsou především zaměřena na dva hlavní směry:

1. informační opatření
2. opatření prevence

Hlavní úkoly kontrarozvědné činnosti na předcházení zamezování vlivu praktické politiky SI na vnitřní antisocialistické elementy a jejich prostřed-

nictvím na ostatní občany socialistické společnosti. V tomto smyslu se čs. kontrarozvědka podílí na rozpracování SI jako celku, zejména z hlediska jejich vazeb a vztahů na určitá seskupení čs. politické emigrace. Cílem kontrarozvědné činnosti v podílu na rozpracování SI je získávání poznatků agenturními prostředky, o jejich snahách prosazovat požadavky čs. politické emigrace na vedení KSC.

Agenturní pronikání do nepřátelského prostředí je tedy zaměřeno do řad československé politické emigrace s cílem odhalovat její vztahy a vazby na členské strany SI. Dále získávat přehled o požadavcích československé emigrace, jejichž pomocí mají funkcionáři členských stran SI působit na vedoucí představitele strany a státu. Současně je agentura čs. kontrarozvědky zaměřována na ovlivňování této činnosti jak emigrace, tak i SI.

Z uvedeného vyplývá, že jsou dle konkrétních možností plněny úkoly v rámci odhalování, předcházení a zamezování podílu SI na ideologické diverzi imperialismu proti ČSSR a ostatním státům socialistického tábora. Spolu s tím jsou plněny úkoly opatření prevence, které lze rozdělit na – kontrolní opatření prevence, agenturní opatření prevence a zpravodajsko taktická opatření prevence. V návaznosti na opatření prevence se čs. kontrarozvědka informačními opatřeními účastní na výchovných opatřeních stranických orgánů při odhalování smířlivosti členských stran SI s vládou buržoazii v jednotlivých kapitalistických zemích.

Cíle podílu kontrarozvědného rozpracování směřují k soustředování podkladů pro informační opatření:

1. Získávat informace, poznatky a dokumenty o plánech a akcích členských stran SI podporujících a propagujících činnost československé politické emigrace.
2. Získávat přehled o zaměření taktiky členských stran SI při jednání s vedoucími představiteli KSC z hlediska morální i materiální podpory antisocialistických elementů z řad bývalých sociálních demokratů.
3. Získávat přehled o zaměření akcí proti marxisticko-leninským komunistickým a dělnickým stranám v kapitalistických státech, jejichž cílem je omezování vlivu těchto stran na dělnickou třídu a ostatní pracující.
4. Získávat informace a poznatky o směrech činnosti SI směřující k získání vlivu na národně osvobozenecké hnutí v rozvojových zemích, jejichž cílem je omezovat vliv SSSR a dalších socialistických zemí v této oblasti. [...]

Cíle podílu kontrarozvědného rozpracování směřující k ovlivňování taktiky a postupu členských stran SI:

1. Narušovat a omezovat plány a akce SI proti zemím socialistického tábora, jako předpoklad nezbytné ochrany a obrany ZSS a sil světového revolučního procesu.
2. Pozitivně ovlivňovat a podporovat funkcionáře a členy SI bojující za mír, odzbrojení a mírové soužití zemí s rozdílným společenským zřízením.
3. Vyvolávat rozpory v imperialistickém táboře, zvláště mezi USA a kapitalistickými státy, v nichž jsou vládnoucími stranami členské strany SI, existující rozpory prohlubovat.
4. Narušovat a omezovat plány a akce SI zaměřené proti MDKH a NOH z hlediska ochrany a obrany revolučních sil v zemích Afriky, Asie a Latinské Ameriky a současně na omezení vlivu ZSS v těchto oblastech.

Vycházejí z uvedených zaměření a cílů základními objekty rozpracování jsou:

- Ústředí SI se sídlem v Londýně, kde je soustředěna veškerá dokumentace. V objektu je zaveden přísný obranný režim, který znesnadňuje nežádoucí proniknutí.
  - Vymezená pracoviště a sekretariáty nejdůležitějších sociálně demokratických a socialistických stran SI.
- [...]

Stručná charakteristika nejdůležitějších sociálně demokratických a socialistických stran SI, z níž lze vycházet pro řízení agenturní sítě čs. kontrarozvědky a při typování zpravodajských prostředků v bázích.

[...]

BÁZE k objektu SI:

Báze tvoří osoby, jejichž vztah k SI je formován na profesionální úrovni, ať již z hlediska přímé funkce v hlavních i pomocných objektech, a dále vztah, který lze označit za studijní nebo výzkumný.

Jsou to především:

1. Politici, poslanci, senátoři a funkcionáři socialistických a sociálně demokratických stran členských zemí SI.
2. Funkcionáři odborů sociálně demokratických a socialistických stran.
3. Funkcionáři mezinárodních a národních studentských a mládežnických organizací spolupracujících s SI.
4. Profesoři a studenti vybraných univerzit studujících otázky socialismu a mezinárodních vztahů.
5. Vhodní pracovníci zastupitelských úřadů členských zemí SI.
6. Funkcionáři mezinárodních ženských organizací spjatých se SI.
7. Pracovníci sdělovacích prostředků se vztahem k SI.
8. Osoby s příbuzenskými a přátelskými vztahy na výše uvedené báze, včetně čs. emigrace angažující se v SI.

VLASTNÍ ROZPRACOVÁNÍ:

S ohledem na charakter objektu SI, kdy přichází v úvahu prakticky pouze možnost nepřímého rozpracování – tzn. typování ve výše uvedených bázích a výběr vhodných agenturních prostředků, musí naše orientace směřovat:

- a) k cizinecké bázi s dotykem na čs. instituce a občany, s důrazem na typování mezi čs. vystěhovalci a emigranty včetně jejich příbuzných v ČSSR.
- b) k politické opozici, ke členům jiných politických stran sdružených v NF, k odborovým pracovníkům, členům mírových organizací a pracovníkům ekologického hnutí.
- c) k pravicovým a antisocialistickým elementům v ČSSR, přestože se přes určitou izolovanost v jistých situacích mohou jevit jako neperspektivní báze.
- d) k možnosti napojení pracovníků SI na bázi církevních laiků s přirozenou osobní autoritou.
- e) k nepřátelské agentuře, event. kádrovým rozvědčickým speciálních služeb protivníka v řadách emisarů SI.

Při stanovování taktiky činnosti orgánů čs. kontrarozvědky proti podvratné činnosti SI je nutno především vycházet z konkrétního a kvalitního zhodnocení operativní situace. Pro vymezení komplexu kontrarozvědných opatření – zejména preventivního charakteru – s přihlédnutím k celospolečenským potřebám – je důležité klást na první místo otázku politické účelnosti opatření. V praxi to především znamená vážit, nakolik je činnost protivníka pod kontrolou orgánů kontrarozvědky a jak jimi může být ovlivňována. V různých fázích rozpracování objektu SI může dočasně dojít k upřednostňování akcí zaměřených na vlivové působení, či naopak akcí k získání přesných plánů a záměrů SI pro podvratné působení proti ČSSR a ostatním ZSS. Obecně je však nutno veškerá kontrarozvědná opatření provádět komplexně:

1. Proti vnějšímu protivníkovi – tj. hlavním a vedlejším objektům SI, včetně zájmových bází z oblasti center ideologické diverze a emigrantských seskupení.
2. Proti vnitřnímu protivníkovi – tj. antisocialistickým elementům a jejich seskupení.

3. Z hlediska kontrarozvědne ochrany objektů společenské nadstavby.“
A MV ČR, diplomová práce Ivana Dubce „Teorie 'demokratického socialismu' využívaná v ideologické diverzi protivníka a úloha Socialistické internacionály“ (1987), s. 58-68.

Diplomová práce absolventa VŠ SNB npor. Květoslava Kohouta „Úloha Socialistické internacionály a pravicových sociálních demokratů v ideologické diverzi zaměřené do ČSSR a zvláštnosti kontrarozvědne činnosti v této oblasti boje s ideologickou diverzí“ (1985) se zabývala konkrétními specifiky agenturní práce „v problematice bývalých pravicových sociálních demokratů“.

⁵ K osobě A. Dubčeka (1921) byl 9. 3. 1973 3. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden kontrolní svazek „BREZA“ (později „MODERÁTOR“, reg. č. 5097; po vzniku X. S-FMV předán na její 1. odd. 1. odb., zničen na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989 (5 částí hl. svazku). K osobě A. Dubčeka existuje memorandum, které 25. 3. 1988 zpracovalo 1. odd. 2. odb. XII. S-SNB (toto oddělení vedlo k uvedené osobě v problematice „pravicový oportunistus“ OS „ESER“, reg. č. 11744; jako operativní pracovník zodpovědný za akci je uveden kpt. Pavel Škulavík, jako jeho nadřízený náčelník kpt. Milan Repár):

„motorové vozidlo: je majitelem mot. vozidla zn. Simca 1301 krémevej farby, [...];

popis osoby: [...]

zvl. znamenie: [...]

důvod rozpracov.: ako čelný predstaviteľ 'pravicového oportunistu' v ČSSR, rozpracovaný podľa § 100 TZ;

styky v Prahe: viď príloha;

styky na ZÚ: doteraz neboli zaznamenané;

Stanovisko IV. odboru: Akcia je vykonávaná od roku 1970. Spočiatku aktívne a neprerušené sledovanie, v súčasnosti podľa konkrétnych požiadaviek so zameraním sa na ustanovovanie osôb, ktoré ho navštívia na byte a chate a zamedzeniu jeho odchodu do Prahy. Objekt môže poznať formy a metódy práce sledovačky. Pri zistení sledovania vykrikuje po orgánoch /v minulosti/. V posledných rokoch sa aktivizuje pri spracovaní panfletovej so zahraničnými novinármi, neudrzuje styky s exponentami pravice na území Bratislavy.

Príloha č. 1 k Memorandu

Styková báza objektu prípadu 'ESER', č. zv. 11744, v Prahe

SLAVÍK Václav, nar. [...] 1920, bytom Praha 7, [...]; JAROŠ Oldřich, nar. [...] 1930, bytom Praha 4, [...]; GAJDOS Jozef, nar. [...] 1927, bytom Praha 4, [...]; KADLEC Vladimír, nar. [...] 1912, bytom Praha 3, [...]; CISAŘ [Císař] Čestmír, nar. [...] 1920, bytom Praha 8, [...]; ŠIMON Bohumil, nar. [...] 1920, bytom Praha 10, [...]; HÜBL Milan, nar. [...] 1927, bytom Praha 5, [...]

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X – MEMORANDUM BRATISLAVA“.

K osobě A. Dubčeka existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB (připisy po straně vzhledem k tomu, že neuvádí žádnou novou informaci, vynecháváme):

„17. 11. 1989 – pátek

Cíl: podchycení pohybu objektu

sledováno od 20.40 do 22.35 hodin

Záhyt objektu byl prováděn před OO VB v ul. Vyšehradské, později u zn. adresy U Smaltovny 11 (Slavík Václav – akce REDAKTOR). Objekt spatřen nebyl.

poznatek z akce DÝM ze dne 17. 11. 1989

V 18.20 hodin byl v blízkosti Paláce Kultury realizován objekt se S l a - v í k e m Václavem (akce REDAKTOR).

Poznatek z IH Ambassador

V hotelu je ubytován italský st. přísl. Luigi COLEANI [Colajanni] (údajně představitel Italské komunistické strany), který hotel opustil dne 18. 11. 1989 kolem 12.00 hodin, kdy za ním přišel objekt a z hotelu odešli společně.

24. 11. 1989 – pátek

Cíl: kontrola činnosti při pobytu v Praze sledováno od 13.30 do 20.35 hodin

Záchyt objektu byl prováděn v ul. Jaselské č. 7. Ve 14.40 hod. opustil objekt uvedený dům, nic nenesl a byl ve společnosti staršího muže (asi 53 let, 183 cm, střední postava, šedé vlasy, šedý plnovous, nic nenesl). Odešli do stanice metra Hradčanská a odejeli do stanice Můstek. Dále odešli do ul. Jungmannova, kde zašli do průchodu Laterny Magiky. Zde v 14.58 hod. zašli do prvních dveří po levé straně před Ústavem lékařské kosmetiky. U dveří byl objekt několika muži poznán a vpuštěn se svým doprovodem dovnitř. V 15.10 hod. vyšel objekt s uváděným starším mužem a byli doprovázeni několika muži, kteří objektovi dělali ochranu. V doprovodu objektu bylo i několik známých umělců – Čepek, Hegerová, Kocáb, Čáslavská. Všichni společně odešli do ul. Vodičkové a cestou muži z doprovodu objektu vyzývali kolemjdoucí, aby netleskali a nepokřikovali. Tito muži rovněž používali malé radiostance. Dále odešli ke kinu Hvězda, do kterého všichni v 15.20 hod. zašli. Po zahájení manifestace na Václavském nám. bylo slyšet, že zde objekt promlouval k shromážděným lidem.

V 17.30 hod. opustil objekt se svým doprovodem, ve kterém byl i uváděný starší muž a H a v e l Václav, kino Hvězda a odešli do průchodu Lucerna. Při procházení tímto průchodem vyvolali přítomní fotoreportéři a novináři s ochranou objektu několik konfliktů. Objekt s doprovodem odešel dále do průchodu Laterna Magika, kde v 17.58 hod. zašli opět do již uváděných dveří. Dovnitř byli vpuštěni pouze novináři a pozvaní na tiskovou konferenci. U dveří zůstalo stát několik mužů, kteří zabraňovali vstupu nepovolaným osobám. V 18.35 hod. byl v průchodu Laterna Magika spatřen rovněž B o n d Clifford (akce PLATINA-87). Do ukončení akce již objekt spatřen nebyl.“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 8“.

⁶ Správně má být uvedeno Colajanni. Jméno je chybně psáno i dále.

⁷ K osobě V. Slavíka (1920) byl 4. 3. 1970 2. odd. VI. odb. S-StB Praha zaveden věcný operativní svazek s reg. č. 17219; 19. 2. 1971 převeden na OS, 17. 5. 1972 předán z 2. odd. 1. odb. S-StB Praha na 2. odb. II. S-FMV. 7. 6. 1971 zavedlo navíc 3. odd. 2. odb. II. S-FMV kontrolní svazek „REDAKTOR“, reg. č. 2659; 1. odd. téhož odboru v neuvedené době „svazek zrušen a mat. založen do sv. r. č. 3491“. 19. 5. 1972 zavedlo 3. odd. 2. odb. II. S-FMV OS (NO) „REDAKTOR“, reg. č. 3491; při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 1. odb. X. S-SNB na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (2 části hl. svazku, složky KPP a DOK) 8. 12. 1989. Sv. NO („1/22 Pha“) „REDAKTOR“ s reg. č. 37342 zavedlo 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 5. 6. 1989; skartace v registru nevyznačena. K „objektu“ akce „REDAKTOR“ existuje memorandum, které 2. 5. 1988 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden kpt. Karel Schwarz, jako jeho zástupce kpt. Jiří Kladiš – oba z 1. odd. 1. odb. X. S-SNB); „Jmenovaný se v současně době aktivně podílí na činnosti skupiny tzv. exkomunistů a udržuje styky s pravicovými exponenty.

Sledování je prováděno od roku 1969. Styková základna objektu se

skládá jak z čs. občanů, tak VC i KZÚ. V současné době se sledování provádí pouze za konkrétním cílem.

Chování objektu je klidné, ale je pozorný k okolí. Věnuje se vždy společnosti, ve které se nachází. Nebylo zjištěno, že by objekt odhalil sledování.

Objekt vlastní chatu v obci Chotouň u Jilového.

Popis osoby: [...]

Důvodem sledování jsou skutečnosti, že jmenovaný vyvíjí aktivní činnost ve spojení s vnitřním, tak vnějším protivníkem. Cílem je podchycovat, ustanovit a dokumentovat styky objektu, zejména VC příjízdců do ČSSR. Dalším cílem je zajištění objektu při realizaci ZTÚ a zpravodajských kombinací.

REDAKTOR

S: FIEDOVÁ [Friedová] Dagmar, 1922, P-10, [...]; KLOFÁČ Jaroslav, 1921, P-4, [...]; DRAPÁČ Ladislav; LEYDLER Jiří, 1920, P-6, [...]; SLÁNSKÝ Rudolf, P-6, [...]; HÁJEK Jiří; KADLEC Vladimír; URBAN Zdeněk, P-6, [...]; JUVENAL COLLA Paola, 1951 – Francie, P-2, [...]

A: P-2, Na Kleovce 8 – nezj.; P-5, U Šalamounky 7 – nezj.; P-5, [...] – NOVÁK Miloš; P-5, [...] – NOVÁK Petr; P-6, U Vorlíků 15 – nezj.; P-6, [...], URBAN; P-6, [...], KUBÍN, MEDŘICKÁ; P-6, Dejvická 52 – dr. bydl. obj.; P-6, [...] – SLÁNSKÝ; P-7, [...], MORAVEC; P-7, Kostelní 26 – nezj.; P-1, [...] – SLÁNSKÁ, ČERNÍK

V: Š 120 červ. [...] – NOVÁK Miloš; Š 100 modrá [...] – NOVÁK Petr⁸

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 28“.

K osobě V. Slavíka existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB:

„Zjištěný poznatek:

[...]

18. 11. 89 – poznatek akce DÝM – v odpoč. hodinách spatřen na Národní třídě u ND, kde si spolu s Vaculíkem Ludvíkem četli vyvěšené prohlášení herců ND o stávce.“

Tamtéž.

⁸ K osobě J. Urbana (1951) byl 17. 2. 1977 O-StB Prachatice zaveden SPO „DRAMATIK“, reg. č. 12428: 3. 3. 1977 převeden na SS („objekt“ akce zároveň zaevidován O-StB Prachatice jako „NO 3/38“, 24. 10. 1979 jako „NO-II/72“), 26. 10. 1982 svazek NO předán na S-StB Praha. 2. 10. 1979 zavedlo O-StB Prachatice (patrně po linii „S-StB II/2“, České Budějovice) ještě SS „DRAMATIK“, reg. č. 13784: archivován 26. 10. 1982 pod a. č. 0223354. 4. 2. 1985 1. odd. 2a odb. S-StB Praha zavedlo NO „DRAMATIK“ (nejprve „2/565“, poté „3/1178“), reg. č. 41338: 7. 12. 1987 předán z O-StB Praha 7 na 1. odd. 3. odb. X. S-SNB. Uvedené oddělení X. S-SNB zavedlo 21. 12. 1987 OS (NO, „NO přijato z Prahy 7 – přev. z III. na II. kat., 2/601“) „DRAMATIK“, reg. č. 34882: zničen (včetně složky FD a KPP) na 1. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989. Sv. NO „DRAMATIK“ s reg. č. 37379 byl 1. odd. 11. odb. II. S-SNB zaveden 12. 6. 1989: zničen 8. 12. 1989.

⁹ Věra Slavíková.

¹⁰ K osobě J. Hájka (1913) byl 19. 3. 1974 2. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden SPO „PROFESOR“, reg. č. 7053 („ze styku 2507“): po vzniku X. S-FMV předán na její 1. odd. 1. odb., 29. 5. 1975 převeden na OS „OKULA“, 3. 8. 1979 zavedeno „NO-1/230 – rč. 18188“, 30. 11. 1981 OS „ukončeno stat. návrhem na vyšetř. (vyš. sv. 9/4-81 Sp. vyš. SStb Praha pro § 98)“ (OS ještě před obnovením rozpracování ve svazku s reg. č. 22526 obsahoval: 9 částí hl. svazku, složky DOK/1-9, KPP a FD). 3. 8. 1979 zavedlo 1. odd. 1. odb. X. S-FMV svazek NO („NO-1/230“) „OKULA“, reg. č. 18188:

zničen na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 4. 12. 1989. 2. 12. 1981 obnovilo 1. odd. 1. odb. X. S-SNB rozpracování v OS „OKULA“, reg. č. 22526: zničen (20 částí hl. svazku, složky DOK/1-9, KPP a FD) na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989. K uvedené osobě existuje memorandum, které 15. 6. 1987 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce 1. odd. 1. odb. X. S-SNB je uveden npor. Ivan Koniček, jako jeho zástupce npor. Luděk Vondráček /dle personální evidence však od 1. 1. 1977 na 3. odd. 1. odb. X. S-SNB/; krycí jméno „objekta“ OS s reg. č. 22526 je dle memoranda „JABLON“):

„Jmenovaný se řadí mezi nejaktivnější exponenty pravice, se kterými udržuje osobní i telefonický styk. Dále udržuje rozsáhlé styky s VC, pracovníky záp. sdělovacích prostředků a pracovníky KZÚ.

Sledování je prováděno od roku 1975. Styková základna objektu je velmi rozsáhlá a všech věkových skupin. Jeho chování je klidné, bez známek zjevné kontroly. Při telefonických rozhovorech používá smluvených hesel, při jízdě MHD vždy čte v cizím jazyce.

Při otevřeném sledování je slušný a klidný.

Převážně se zdržuje v Praze, do Krhanic zajíždí s manželkou o víkendech. Hodně času věnuje procházkám, při kterých běhá se psem (křížená kolie – Cézár).

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je ustanovování styků, především cizích státních příslušníků z bydliště objektu, ale i dosud neznámých styků z řad čs. občanů. Dále přesné stanovení trasy objektu a jeho chování a dokumentace styků.“ *A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 16“.*

K osobě J. Hájka existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB:

„Zjištěné poznatky:

[...]

od 16. 11. do 18. 11. 1989 je v Alcronu ubytován zpravodaj BBC GLENNY Michael, GB st. přísl., který provedl interviu [!] s objektem a Havlem Václavem – oba rozhovory kvalifikoval jako exkluzivní.“

Tamtéž.

¹¹ K osobě Miroslava Katětova (1918) byl 20. 10. 1989 2. odd. 11. odb. II. S-SNB zaveden SPO „AKADEMIK“, reg. č. 37899: zničen 5. 12. 1989.

2

1989, 19. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 255.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/255/03-89

V Praze dne 19. 11. 1989^a

PRÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: [2]

Přílohy: [4/9]^b

Denní situační zpráva č. [255]/89 ze dne [19. 11.] 1989.

K bodu 2a): [1/2, 2/2]

K bodu 2b): [3/3]

K bodu 3):

K bodu 4): [4/2]

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^c

Příloha č. 1 k č. j. CB-0077/255/03-89

K bodu 2a/

Rozdělovník č. 1

Dne 18. 11. 1989 připravoval rada pro tiskové a kulturní záležitosti ZÚ USA¹ v Praze HULL² společně s konzulkou výše uvedeného ZÚ KELLEROVOU³ podklady pro zpracování protestní diplomatické nóty ZÚ USA v Praze, která má být v pondělí 20. 11. 1989 předána MZV ČSSR.⁴ Má se týkat zákroků pořádkových jednotek uskutečněných při demonstraci studentů v Praze dne 17. 11. 1989, proti některým americkým dopisovatelům. Z tohoto důvodu oba jmenovaní kontaktovali některé americké novináře, kteří přišli do styku se zakročujícími pořádkovými silami VB a utrpěli zranění nebo jiná poškození. Zde zjišťovali rozsah zranění či poškození věci, místo zákroku, chování a postup pořádkových sil a případně další poznatky k zákrokům vůči zahraničním dopisovatelům.

Ze vzájemných jednání vyplynulo, že v průběhu zákroku proti demonstrantům utrpěli újmu následující pracovníci USA sdělovacích prostředků:⁵

BUTTURINI Paula

ALEXANDER Andrew

SCHWARZ Michael
 ORTMAN Tim
 CARNEVAL Bruce
 nezjištěn, kameraman CNN
 KAUFMANN John
 POWRES Charles Theron.⁶

Podání protestní nóty bylo předběžně konzultováno s ústředím ve Washingtonu, které podle námi zjištěných poznatků nemělo proti rozhodnutí ZÚ USA v Praze konkrétní námítky.

Rovněž velvyslanec ZÚ Kanady MAWHINNEY,⁷ který se dne 19. 11. 1989 vrátil z dovolené, připravuje s I. tajemníkem ZÚ Kanady McRAEM⁸ protestní nótu, kterou, po konzultaci s MZV Kanady, podají dne 20. 11. 1989 na FMZV ČSSR.

Poznátky byly získány dne 19. 11. 1989 Prameny č. 2 a 1, jsou hodnoceny jako seriózní a při jejich využití v informačním toku FMV je nutno dbát na zachování konspirace Pramene.

Činnosti diplomatických pracovníků ZÚ USA, Kanady i dalších KS⁹ je věnována zvýšená pozornost, zejména pokud jde o jejich styky a kontakty na představitele čs. opozice.

Příloha č. 2 k č. j. CB-0077/255/03-89

K bodu 2a/

Rozdělovník č. 1

Dne 17. 11. 1989 přicestoval do Prahy člen vedení IKS Luigi COLAJANNI, který se setkal s Alexandrem DUBČEKEM a předal mu osobní dopis generálního tajemníka IKS OCCHETTA. Současně mu oznámil, že mu byla udělena cena Evropského parlamentu. Dne 18. 11. 1989 COLAJANNI odcestoval z ČSSR.

Stejného dne, t. j. 18. 11. 1989, byl ze schůzky zástupců nelegálních skupin, která se konala u Jana URBANA, předveden na útvar SNB Miloš HÁJEK.¹⁰ Jmenovaný odmítl odpovídat na jakékoliv otázky, pouze dobrovolně vydal strojopis „Zprávy o setkání Luige COLAJANNIHO s Milošem HÁJKEM“ /viz příloha/.

Poznátky byly získány dne 18. 11. 1989 Prameny č. 1 a 3, jsou hodnoceny jako seriózní a lze je využít v informačním toku FMV.

Činnosti nelegálních struktur, zejména ČSDI a HOS,¹¹ je věnována stálá pozornost, zejména pokud se jedná o jejich kontakty do zahraničí.

Zpráva o setkání Luigi Colajanniho s Milošem Hájkem^{d+12}

Luigi Colajanni, předseda skupiny pro jednotnou evropskou levice ve strassburském parlamentu a člen vedení Italské komunistické

strany, se dnes v Praze setkal s Milošem Hájkem, předsedou výkonného výboru Obrody – Klubu za socialistickou přestavbu.

Luigi Colajanni informoval Miloše Hájka o diskusi, která v IKS probíhá a otevírá cestu k vytvoření nové strany, schopné sjednotit všechny pokrokové a levicové síly. Vyjádřil také podporu IKS všem silám, které v Československu bojují za demokracii a za reformy. Vyzval je též, aby urychlily sjednocovací proces vzhledem k radikálním změnám, které se už ani v Československu nemohou nadále odkládat.

IKS považuje tyto síly za své přirozené partnery a zastává názor, že jejich socialistické složky mají být považovány za integrální součást nové levice evropského Východu i Západu, jejichž úkolem je budovat společný evropský dům.

Miloš Hájek mluvil o nových prvcích v československé situaci. Informoval Luigi Colajanniho o spolupráci mezi nezávislými demokratickými iniciativami. Kladně ocenil vznik nové politické strany – Československé demokratické iniciativy – i založení Klubu křesťanské demokracie, ustaveného v rámci Hnutí za občanskou svobodu. Vyjádřil též svůj názor na nutnost těsnější spolupráce mezi všemi proudy demokratického socialismu.

Praha, 18. 11. 1989

Luigi Colajanni

Miloš Hájek

Příloha č. 3 k č. j. CB-0077/253/03-89¹³

K bodu 2b/

Rozdělovník č. 1

Dne 17. 11. 1989 bylo v 21.40 hod. přerušeno (!) jednání XXVI. synodu Českobratrské církve evangelické /ČCE/ z důvodů předání informace přítomným o událostech v centru Prahy, kde došlo v průběhu „klidné“ demonstrace k zásahu Bezpečnosti. Na základě těchto informací byl předseda synodu J[...] H[...]¹⁴ pověřen, aby se telefonicky spojil s kompetentními místy a vyjádřil nesouhlas synodu s tímto zásahem a požádal o zastavení násilných akcí ze strany Bezpečnosti.

Krátce poté informoval synodní senior H[...] synodály o tom, že se mu nepodařilo s těmito místy telefonicky hovořit. Proto požádal o informaci pracovníky Správy SNB Praha, kde byl informován, že ze strany příslušníků nedošlo k nezákonnému jednání vzhledem ke skutečnosti, že zásah byl proveden po opakované výzvě v prostorách, ve kterých nebyla demonstrace povolena. Na základě tohoto sdělení došlo mezi synodály k následné diskusi, ve které bylo požadováno okamžité odeslání telegramu předsedovi vlády ČSSR, Federálnímu shromáždění a dalším státním orgánům s následujícím textem: „Vážený předsedo vlády. Z pověření XXVI. synodu ČCE, který v této chvíli za-

sedá[.] Vás žádám, abyste užil svého vlivu k uklidnění situace v Praze[.] a zároveň Vás prosím o propuštění osob, zadržovaných při této příležitosti.“

Správě SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje byl odeslán telegram s následujícím textem: „Sdělujeme Vám, že jsme byli právě zasedajícím synodem Českobratrské církve evangelické /nejvyšším zákonodárným orgánem církve/ pověřeni ke zprostředkování dialogu v konfliktní situaci, k níž dochází v Praze. Zahajujeme mimoto okamžitě jednání s nejvyššími představiteli našeho státu. Jsme připraveni i s Vámi okamžitě vstoupit do jednání. Sdělte nám[.] s kým a kde můžeme vstoupit v jednání. Situace nesnese odkladu. Zasedáme ve sborové budově církve v Praze 2, W. Piecka 60, telefon 252196.“

Jednání, kterým měl být synod dne 18. 11. 1989 uzavřen, bylo zahájeno v rozporu s navrženým programem podáním osobních svědectví přímých účastníků manifestace /10 osob/. Emocionálně podaná svědectví navodila bouřlivou a nepřátelskou atmosféru, což ovlivnilo ve svém důsledku další jednání synodu. Vzhledem k uvedené situaci došlo k radikalizaci požadavků, předložených synodu[.] a aktivizaci představitelů „nové orientace“. Této rozbouřené situace využil stoupenec „nové orientace“ V. SYROVÁTKA,¹⁵ který podal návrh, aby XXVI. synod ČCE oficiálně vznesl požadavek vyzývající čs. vládu k odstoupení a vypsání svobodných voleb. Po široké diskusi bylo přistoupeno k tajnému hlasování o předloženém návrhu, který byl většinou hlasů zamítnut.

V dalším průběhu jednání synod odsouhlasil prohlášení ve formě protestu proti zásahům jednotek SNB při pokojné demonstraci s požadavkem na potrestání a odvolání odpovědných funkcionářů. Uvedené prohlášení má být zasláno předsedovi vlády ČSSR, Federálnímu shromáždění, ČTK a Výboru čs. veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci.¹⁶

V návaznosti na toto prohlášení byl přijat doplněk k poselství XXVI. synodu, týkající se veřejného života a společnosti, kterým bylo původně loajální poselství radikalizováno.¹⁷ V důsledku dané atmosféry byly přijaty následující návrhy:

- požadavek Federálnímu shromáždění na zrušení vedoucí úlohy KSC v nové Ústavě ČSSR
- propuštění politických vězňů a redaktorů Lidových novin RUMLA a ZEMANA
- povolení „nezávislého tisku“ /např. Lidových novin apod./
- zaslání protestu Generální prokuratuře ČSSR a Federálnímu ministerstvu vnitra z důvodu překročení pravomoci orgánů StB a porušení socialistické zákonnosti údajným ovlivňováním a výslechy synodálů před XXVI. synodem ČCE
- další jednání vedení ČCE s představiteli MNO s cílem prosadit možnost odmítnutí základní vojenské služby z důvodu svědomí

– odebrání státního souhlasu pro výkon duchovenské služby jen na základě pravomocného odsouzení pro trestný čin a z tohoto pohledu přehodnotit dříve odebrané státní souhlasy.

Vzhledem k mimořádné situaci nebylo jednání XXVI. synodu ČCE uzavřeno. Přítomnými delegáty bylo schváleno odročení jednání s tím, že se synod musí konat do konce února 1990.

Poznatky byly získány dne 17. 11. 1989 Pramenem č. 2, jsou hodnoceny jako seriózní a lze je využít v informačním toku FMV.

Příloha č. [4] k č. j. CB-0077/255/03-89

K bodu 4/

Rozdělovník č. 1

Z prostředí ZÚ USA, NSR, Francie a Holandska v Praze a některých západních novinářů byly zjištěny názory na protispolečenská vystoupení ze dne 17. 11. 1989 v Praze.

Tuto událost hodnotí jako nejzávažnější politické vystoupení za posledních dvacet let. Podle vedoucího studia ARD v Praze Carl BRINGERA¹⁸ jsou nynější události předzvěstí konce současného vedení ČSSR. Rada politického vedení ZÚ USA v Praze Clifford BOND¹⁹ vidí jedinečnost této demonstrace v tom, že poprvé se k základní skupině studentů postupně připojovaly další a další osoby.

Vlastní zásah Bezpečnosti hodnotí jako nesmyslně brutální, který neodpovídal dané skutečnosti. V této souvislosti je zejména západními diplomaty negativně hodnoceno zranění pracovníků západních sdělovacích prostředků[,] a to zejména USA státní příslušnice Paul BUTTURINI z Chicaga TRIBUNE /10 stehů na hlavě/.

Velká část diplomatů a novinářů se shoduje v tom, že poslední události se stanou impulsem k dalším demonstracím, které očekávají již 20. listopadu a v průběhu následujícího týdne. Organizátoři protestních akcí jsou podle amerického diplomata BONDA čs. studenti a herci.

Tato aktivita má podle jejich názorů vyvrcholit generální stávkou, přičemž za nejpravděpodobnější termín jejího konání označují 27. listopad 1989 mezi 12.00 – 14.00 hod. Jako další možné termíny jsou uváděny 20., 22. a 23. listopadu 1989. Z tohoto důvodu většina trvale akreditovaných novinářů má v Praze pohotovost a ti[,] kteří přicestovali do Prahy u příležitosti oslav 17. listopadu[,] v ČSSR i nadále zůstávají.

Pracovníci amerického velvyslanectví v průběhu dne 19. 11. 1989 intenzivně pokračovali v získávání informací k dalšímu vývoji události v Praze v návaznosti na zákrok pořádkových jednotek SNB proti účastníkům demonstrace.

Největší zájem se soustředil na prověřování informací týkajících se údajného úmrtí účastníka demonstrace, studenta MFF UK Praha, Martina ŠMÍDA.²⁰ Podle pracovníků ZÚ USA nelze tuto informaci považovat za jednoznačně prověřenou, přestože byla zveřejněna některými západními sdělovacími prostředky /Hlas Ameriky a BBC/.²¹ Téhož dne BOND informoval svoji manželku²² o tom, že společně s pracovníkem politického oddělení ZÚ USA KASKOU²³ navštívil matku údajně usmrčeného studenta ŠMÍDA, která informaci o úmrtí svého syna jednoznačně popřela.

Po rozhovoru se ŠMÍDOVOU je BOND zcela přesvědčen o nepravdivosti zprávy o úmrtí jejího syna. Nevylučuje však, že mohlo dojít ke smrtelnému zranění jiné osoby, po níž pátrá. Aktivita amerických diplomatů proto v tomto směru nadále pokračuje.

Podle zjištění pramene BOND charakterizuje informaci o úmrtí účastníka studentské demonstrace ŠMÍDA jako účelovou a rozšiřovanou Hlasem Ameriky s cílem podnítit emoce obyvatel v ČSSR.

Poznatky byly získány dne 19. 11. 1989 Prameny č. 1 a 2, jsou hodnoceny jako seriózní a při jejich využití v informačním toku FMV je nutno dbát na zachování konspirace Pramenů.

Činnosti pracovníků ZÚ KS je věnována stálá pozornost.
[...]^e

^a Nad datem rukou připsáno „Neděle“.

^b Zde značí číslice před lomítkem počet příloh, číslice za lomítkem celkový počet listů. Tak i dále.

^c Nad jménem Vykypělův vlastnoruční podpis.

^d Vpravo nad názvem rukou připsáno „Vrátit 10. odb.“, k tomu je připojen nečitelný podpis.

^e Vpravo rukou připsáno „1., 2., 3. odbor“ (?).

¹ Problematika ZÚ USA byla 20. 6. 1969 II. S-FSZS administrativně podchycena v OBS „CENTR“, reg. č. 566 („ze sv. 967 u II-1-1“); v nezjištěnou dobu předán na 3. odd. 8. odb. a na 1. odd. 1. odb. II. S-SNB/FMV, skartace v registru nevyznačena.

² K osobě Thomase N. Hulla (1945) byl 28. 8. 1989 1. odd. 1. odb. II. S-SNB zaveden SPO „TANTAL 89“, reg. č. 37705; skartace v registru nevyznačena.

³ K osobě Richele Kellerové (1954) byl 1. odd. 1. odb. II. S-SNB 8. 2. 1989 zaveden SPO „STRÍBRO 89“, reg. č. 36760; skartace v registru nevyznačena.

⁴ Rozpracování objektu ministerstva zahraničních věcí bylo 3. 7. 1969 1. odd. odb. B II. S-FSZS zavedeno v OBS „MZV“ s reg. č. 1063 („ze sv. 1403“); v nezjištěnou dobu předán na 1. a 4. odd. 12. odb. II. S-FMV, při reorganizaci v roce 1988 z 3. odd. 4. odb. na 3. odd. 3. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.

- ⁵ Problematika „tiskové agentury USA“ byla 5. 10. 1973 2. odd. 8. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS (od 26. 3. 1976 „NORA“), reg. č. 6112; 17. 11. 1973 „připojen mater. z dílu 64 obj. sv. 506“, postupně veden zřejmě na 3. odd. 5. odb., na 3. odd. 4. odb. a nakonec na 1. odd. 1. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- ⁶ Podle policejní evidence jsou chybně uvedena následující jména: Carnevale Bruce, Kaufman Jonathan, Powers Charles Theron.
- ⁷ K osobě Barry Mawhinney (1938) byl 11. 12. 1987 1. odd. 4. odb. II. S-SNB zaveden SPO „PROKOP-87“, reg. č. 34868: při reorganizaci v roce 1988 předán na 2. odd. 3. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- ⁸ K osobě Roberta G. McRae (1951) byl 25. 11. 1988 2. odd. 3. odb. II. S-SNB zaveden SPO „VLADAN-88“, reg. č. 36309: skartace v registru nevyznačena.
- ⁹ Na jednotlivé zastupitelské úřady tzv. kapitalistických států byly Státní bezpečnosti vedeny objektové svazky; v roce 1989 např.: 2. odd. 3. odb. II. S-SNB rozpracovávalo ZÚ Holandska v OBS „BOLESLAV“ s reg. č. 821 (zaveden 27. 6. 1969 přeregistrací „sv. 1243 ze II-5-1“), ZÚ Švýcarska v OBS „BEJRUT“ s reg. č. 737 (zaveden 26. 6. 1969 přeregistrací „sv. 1241 ze II-5-1“), ZÚ Norska v OBS „BRNO“ (od 29. 8. 1977 „MOST“) s reg. č. 831 (zaveden 30. 6. 1969 přeregistrací „sv. 1284 ze II-5-1“), ZÚ Dánska v OBS „BERLÍN“ (zřejmě od 4. 4. 1970 „VAL“) s reg. č. 835 (zaveden 30. 6. 1960 přeregistrací „sv. 1286 ze II-5-1,“ zničen v prosinci 1989), ZÚ Itálie v OBS „BRATISLAVA“ s reg. č. 1016 (zaveden 2. 7. 1969 přeregistrací ze „sv. 1238 ze II-5-1“ – viz též pozn. 2 dok. 6c); 1. odd. 1. odb. II. S-SNB rozpracovávalo ZÚ Argentiny v OBS „KORUNA“ s reg. č. 456 (zaveden 16. 6. 1969 přeregistrací „sv. 1382 ze II-5-2“), ZÚ Mexika v OBS „KRAKOV“ s reg. č. 501 (zaveden 17. 6. 1969 přeregistrací „sv. 2388 ze II-5-2“), ZÚ Kolumbie v OBS „KLÁNOVICE“ s reg. č. 502 (zaveden 17. 6. 1969 přeregistrací „sv. 1392 ze II-5-2“), ZÚ Uruguaye v OBS „KOŠICE“ s reg. č. 564 (zaveden 20. 6. 1969 přeregistrací „sv. 1390 ze II-5-2“), ZÚ Ekvadoru v OBS s reg. č. 1746 (zaveden 25. 8. 1970), ZÚ Bolívie v OBS „BEL“ s reg. č. 3000 (zaveden 16. 11. 1971 obnovením OBS s reg. č. 22884), ZÚ Argentiny v OBS „KRYM“ s reg. č. 13718 (zaveden 20. 9. 1977), ZÚ Nikaraguy v OBS „NEAPOL“ s reg. č. 22094 (zaveden 30. 9. 1981); 3. odd. 3. odb. II. S-SNB rozpracovávalo ZÚ Velké Británie v OBS „ORION“ s reg. č. 932 (zaveden 1. 7. 1969, skartace tohoto i všech – kromě OBS „BERLÍN“ – výše uvedených OBS v registru nevyznačena). K ZÚ Francie se nám podařilo nalézt pouze OBS s reg. č. 1133: zaveden 2. 7. 1958, 1. 7. 1969 měl být přeregistrován „na FSZS – A-4“.
- ¹⁰ K osobě M. Hájka (1921) byl 27. 10. 1971 1. odd. II. odb. S-StB Praha zaveden operativní skupinový svazek „ŘEDITEL“, reg. č. 18094; 10. 11. 1972 převeden na OS, 27. 12. 1973 archivován 3. odd. II. odb. S-StB Praha pod a. č. 632542 (dle registru svazků z důvodu „nedostatku důkazů“). 10. 4. 1974 obnovilo 3. odd. V. odb. S-StB Praha rozpracování v svazku NO („4/565“) „ZELENÝ“, reg. č. 22694; 9. 2. 1977 „zaveden PO,“ 6. 6. 1977 SPO předán 1. odd. 1. odb. X. S-FMV, sv. NO následoval 13. 1. 1978. Uvedené oddělení X. S-FMV zaregistrovalo SS „ZELENÝ – BLÍŽENCI“ (později „ŠÍBR“) s reg. č. 14794 až 28. 3. 1978 (a to přesto, že je zde údaj „26. 1. 78 z PO na S“): „objekt“ akce v neuvedenou dobu (podle řádku z registru „NO došlo 20. 3. 1978“) zaevidován jako „NO-1/25“ (poté „NO-4/565“ a nakonec „1/248“), svazek zničen (včetně složky KPP a DOK) na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 4. 12. 1989. Samostatný sv. NO „ŠÍBR“ s reg. č. 37364 vyčlenilo 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 7. 6. 1989; zničen 4. 12. 1989. K „objektu“ akce „ŠÍBR“ existuje memorandum, které 17. 6. 1987 zpraco-

val 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden kpt. Jaroslav Vondruška, jako jeho zástupce kpt. Jiří Kladiiva – oba z 1. odd. 1. odb. X. S-SNB; krycí jméno je dle memoranda „ŠÍBR-1“):

„Jmenovaný je podezřelý z trestné činnosti dle § 98 TZ. Sledování je prováděno od roku 1978 nárazově, za konkrétním cílem.

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je dokumentace styků objektu, jeho nepřátelské činnosti a známých kontaktů a průběhů schůzek se zaměřením na předávané materiály a další pohyb s nimi.

ŠÍBR – 1

S: KŘEN Jan, 1930, Praha 10, [...]; VONDRA Alexandr, 1961, Praha 4, [...]; ŠORMOVÁ Ruth, 1965, Praha 6, [...]; MEJDROVÁ Hana, 1918 – [...], Praha 1, [...]; RYŠÁNKOVÁ Jarmila, 1934, Praha 2, [...]; DOBROVSKÝ Luboš, 1932, Praha 6, [...]; DOBROVSKÁ Zdeňka, 1936, Praha 6, [...]; FLEISCHMANOVÁ Claire, 1953, USA; VENTURA Gabriela Marie, 1949, Portugalsko (obě bytem Rakousko); HOLLAND Patricia – HELIOS-88; ing. GLÖCKNAROVÁ Svatava, 1945, Ústí n. Labem, [...]; MALÝ Václav, LIŠ Ladislav, ŠABATA J., BENDA V., JANÁT B., ŠILHAN [Šilhan] Věněk, CÍSAŘ Čestmír, BATŤEK Rudolf

Předpokl. styk: KABRNA Vladimír, Pha-2, [...]

A: Praha 2, [...], DIENSTBIEROVÁ Zuzana; P-7, [...], KOUBA Karel; P-6, [...] – Slánský; P-4, Severovýchodní II. č. 27, nezj.; P-2, [...], DIENSTBIER Jiří; P-1, [...], URBAN Jan; P-10, [...], Menclovi; P-2, [...], KABRNA V.; P-2, [...], NĚMCOVI; P-3, [...] – VRABEC V.; P-8, [...] – BATŤEK R.; P-6, [...], Penčík Ant. V: Trabant [...], DOBROVSKÝ“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilmy „X 36“ a „X 37“.

K osobě M. Hájka existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB (přípisy po straně vzhledem k tomu, že neuvádí žádnou novou informaci, vynecháváme):

„17. 11. 1989 – pátek

Cíl: dokumentace objektu se zájmovou osobou sledováno od 13.45 do 16.32 hodin

V 14.40 hodin byl v letištní hale Ruzyně zachycen S l a v í k Václav (akce REDAKTOR) ve společnosti ženy pro přehl. EMA (55 let, 175 cm, střední postava, oválný obličej, silnější dioptrické brýle – proveden videozáznam). S l a v í k a EMA spolu procházeli letištní halou a po zjištění, že letadlo z Říma je zpožděno, posadili se do křesílek poblíž informační tabule.

V 15.40 hodin odešli k východu z celního prostoru a vyhlíželi ke dveřím. V 16.25 hodin stál S l a v í k těsně u východu z celního prostoru a nahlížel otevřenými dveřmi dovnitř, v tuto dobu se otočil a přistoupil k muži pro přehled PAUL (45 let, 180 cm, štíhlá postava, oválný obličej, tmavé vlnité vlasy, v ruce držel italské noviny, na zemi stál větší cestovní kufr tmavé barvy). S l a v í k se s PAULEM pozdravil podáním ruky, v tuto dobu k nim přistoupila EMA a společně opustili halu letiště. Odešli na parkoviště k zaparkovanému vozu Š 120 hnědá [...] (majitel Slavík Václav). EMA odemkla vůz, usedla za volant, S l a v í k se posadil na sedadlo spolujezdce a PAUL i s kuforem na zadní sedadlo. V 16.32 hodin společně odjeli směrem do centra Prahy.

Objekt spatřen nebyl. Po dobu záchytu byl na letišti zachycen Slavík Václav. Jeho chování bylo klidné, při vyčkávání u východu z celního prostoru projevoval netrpělivost a nervozitu. V době setkání Slavíka s PAULEM bylo v letištní hale značné množství cestujících, čímž byly stíženy podmínky pro provedení videozáznamu.

Zjištěné poznatky:

[...]

19. 11. zašel objekt na adresu Karlovo nám. 18 – Benda Václav v 12.25 hodin – po chvíli byl vyveden přísl. VB a odvezen služebním vozem.“
A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 37“.

- ¹¹ Problematika „Hnutí za občanskou svobodu“ – komplexní iniciativa – zákl. polit. otázek – nepř.“ byla 25. 10. 1989 3. odd. 10. odb. II. S-SNB administrativně podchycena v OBS „HOS“, reg. č. 36166; zničen 6. 12. 1989.
- ¹² Viz dokument č. 79 in: Obroda – klub za socialistickou přestavbu. Dokumenty. Praha 1996, s. 170.
- ¹³ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 178 z 20. 11. 1989 s názvem „Přerušeni jednání XXVI. synodu Českobratrské církve evangelické“; zdroj – II. správa SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Adamec, Fojtík, Hegenbart.
- ¹⁴ K osobě J. H. (1936) byl 1. 3. 1974 4. odd. II. odb. S-StB Ostrava zaveden svazek KTS „JOHN“, reg. č. 16333; 19. 8. 1974 převeden na svazek A-„JOHN“, 22. 11. 1987 předán na 5. odb. X. S-SNB. 30. 11. 1987 zavedlo 2. odd. 5. odb. X. S-SNB svazek A-„JOHN“, reg. č. 34817; 21. 1. 1988 změna krycího jména na A-„CASTUS“, zničen na 2. odd. 9. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.
- ¹⁵ K osobě Vojena Syrovátky (1940) byl 11. 3. 1975 2. odd. II. odb. S-StB Ústí n. Labem zaveden SPO „VIKÁŘ“, reg. č. 15272; 21. 4. 1975 převeden na SS, 26. 8. 1987 na OS, skartace v registru nevyznačena. 15. 8. 1978 zavedlo 5. odd. 2b odb. S-StB Praha svazek NO („2/200“, poté „3/1011“) „VIKÁŘ“, reg. č. 30033; v nezjištěnou dobu předán na O-StB Praha 6, zničen 6. 12. 1989. 11. 9. 1985 zaregistrovalo také 2. odd. II. odb. S-StB Ústí n. Labem svazek NO („II/22“) „VIKÁŘ“, reg. č. 24217; zničen 8. 12. 1989.
- ¹⁶ Rozpracování „Výboru čs. veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci“ bylo 20. 1. 1989 3. odd. 12. odb. II. S-SNB zavedeno v OBS „HUMANITA“, reg. č. 36640; zničen 5. 12. 1989.
- ¹⁷ Srovn. Poselství 26. synodu Českobratrské církve evangelické, in: Deset pražských dnů (17. – 27. listopad 1989). Praha 1990, s. 40-41.
- ¹⁸ K osobě C. Bringera (1929) byl 8. 7. 1986 1. odd. 2. odb. II. S-SNB zaveden SPO „HELAN-86“, reg. č. 32301; skartace v registru nevyznačena.
- ¹⁹ K osobě C. G. Bonda (1948) byl 8. 7. 1987 1. odd. 1. odb. II. S-SNB zaveden SPO „PLATINA-87“, reg. č. 33960; skartace v registru nevyznačena.
- ²⁰ Jméno 'Martin Šmíd' nebylo pro II. S-SNB neznámé, objevovalo se čas od času v denních situačních zprávách. K osobě Martina Šmída (1963) byl 6. 4. 1989 1. odd. 11. odb. II. S-SNB zaveden SPO „HAVLAS“, reg. č. 37139; zničen 6. 12. 1989.
- ²¹ K uvedeným rozhlasovým stanicím II. S-SNB nevedla samostatné objektové svazky. V problematice „Čsl. emigrace působící na úseku ideolog. v KS“ však 14. 11. 1975 4. odd. 2. odb. X. S-FMV zavedlo OBS „EMIGRACE“, reg. č. 10133; v nezjištěnou dobu předán na SOO X. S-FMV, 6. 10. 1977 na 2. odd. 4. odb. X. S-FMV, 29. 11. 1989 archivován 1. odd. 12. odb. II. S-SNB pod a. č. obj. 1236 MV (v příslušné kolonce řádku z registru je rukou napsáno „zničeno“ a zároveň je to přeškrtnuto).
- ²² Michele Thoren Bond.
- ²³ K osobě Edwarda Kasky (1949) byl 21. 7. 1989 1. odd. 1. odb. II. S-SNB zaveden SPO „HELIUM-89“, reg. č. 37557; skartace v registru nevyznačena.

3a

1989, 20. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 256.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/256/03-89

V Praze dne 20. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: [2]

Přílohy: [2/9]

Denní situační zpráva č. [256]/89 ze dne [20. 11.] – 1989.¹

K bodu 2a):

K bodu 2b): [1/7, 2/2]

K bodu 3):

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

Příloha č. 1 k č. j.: CB-[0]077/256/03-89²

K bodu 2b/

Rozdělovník č. 1

V souvislosti s přípravami výročí úmrtí Jana OPLETALA byla znamenána podstatná radikalizace organizací SSM na některých vysokých školách. Dne 15. 11. 1989 byl uskutečněn aktiv studentů Divadelní akademie múzických umění /DAMU/,³ který ve svých závěrech zrušil činnost organizace SSM⁴ s odůvodněním, že tato nemá právo zastupovat mládež jako celek. Současně byl vznesen požadavek, aby KSČ nadále neuplatňovala vedoucí úlohu ve společnosti. Další setkání studentů se má uskutečnit v týdnu od 20. do 24. 11. 1989, kde má být založena nová studentská organizace „Nezávislý svaz studentstva“. Uvedená organizace hodlá vyvíjet svou činnost v rámci NF ČSSR.⁵ Stejná situace se opakovala dne 16. 11. 1989 na Vysoké škole umělecko průmyslové /VŠUP/.

Ve stejném období byl zjištěn vznik „Nezávislého sdružení mladých“, v čele se studenty středních škol Tomášem VODIČKOU⁶ a Matoušem RAJMONTEM, a „Nezávislého sdružení studentů“[, soustřeďujícího studenty vysokých škol, v čele s posluchači Milanem RŮŽIČKOU⁷ /VUT Brno/, Radkem VÁŇOU⁸ /FF UK Praha/ a Petrem FIA-

LOU⁹ /Pr. F UK Praha/. Obě tyto „nezávislé iniciativy“ vycházejí ve svém programovém prohlášení obsahově z pamfletu „Několik vět“. Obě uvedené organizace se chystaly využít výročí úmrtí Jana OPLETALA k vystoupení proti vedoucí úloze KSČ, činnosti SSM a politickému systému v ČSSR. Výzva k uskutečnění demonstrace vysokoškolské mládeže obsažená v prohlášení „Nezávislého sdružení studentů“ byla návazně odvyšlána v Radiu Svobodná Evropa.¹⁰

S cílem eliminovat negativní dopad této akce přijaly svazácké a školské orgány opatření k odklonění trasy průvodu z původní trasy /Patologický ústav Albertov, Karlovo náměstí, Štěpánská, Opletalova, Hlavní nádraží, pomník J. OPLETALA/ na trasu Albertov – Vyšehrad. Dále zlegálnily tuto akci jako společnou akci SSM a „nezávislých iniciativ“. Vzhledem ke stávající politické situaci bylo svazáckými orgány přistoupeno na kompromis, s tím[.] že za „nezávislé iniciativy“ vystoupí člen exekutivy „Kruhu nezávislé inteligence“¹¹ akademik KATĚTOV. Jeho vystoupení nepřekročilo programové prohlášení KNI a nebylo otevřeně zaměřeno proti socialistickému zřízení v ČSSR. Vlastní průběh shromáždění vysokoškolské mládeže a následné nepovolené demonstrace tzv. „nezávislých iniciativ a struktur“ byl již svodkován.

V důsledku aktivizace činnosti části vysokoškolské mládeže¹² bylo touto skupinou studentů /především DAMU a VŠE/¹³ vydáno prohlášení kritizující zákrok VB dne 17. 11. 1989 s výzvou k realizaci týdenní stávky studentů a pedagogů vysokých škol, vytvoření zvláštní vládní komise k vyšetření zákroku aj.¹⁴

K této výzvě studentů se na představení Realistického divadla na Smíchově¹⁵ připojilo více než 400 osob s rozšířením požadavků na uskutečnění generální stávky dne 27. 11. 1989 mezi 12.00 a 14.00 hodinou a uskutečněním protestních akcí ve všech divadlech v ČSSR. S touto výzvou divadelních umělců¹⁶ vystoupila herečka Milena DVORSKÁ¹⁷ /divadlo E. F. Buriana/ v odpoledních hodinách na Václavském náměstí dne 18. 11. 1989. Na tuto výzvu reagovala okamžitě všechna pražská divadla a některá divadla v jednotlivých krajích ČSSR /Liberec, Žatec/ zahájením protestních akcí spočívajících v zastavení svých představení a čtení výzev.

Západní tiskové agentury RSE, Hlas Ameriky a BBC o vývoji situace průběžně informoval signatář Charty 77 Jan URBAN[.] a to formou servisu agentury VIA. V bytě Jana URBANA se dne 18. 11. 1989 v 18.00 hodin konala schůzka Helsinského výboru za účasti předsedy Helsinského výboru PLR Marka NOWICKEHO a představitelky polských „Nezávislých studentů“ Krystiny KRAUZE. Provedenými opatřeními bylo konání schůzky zabráněno. PLR státním příslušníkem NOWICKEMU a KRAUZE byla zkrácena délka pobytu v ČSSR a tito dne 19. 11. v 01.30 hodin překročili státní hranici do PLR. V souvislosti s prováděnými opatřeními byli předvedeni Jiří HÁJEK, Jan

ŠTERN,¹⁸ Jan DOBROVSKÝ¹⁹ a Miloš HÁJEK, kteří se uvedené schůzky hodlali zúčastnit.

Dále bylo zabráněno konání schůzky „Nezávislých iniciativ“ v bytě Evy ŠTOLBOVÉ²⁰ dne 19. 11. 1989 ve 13,00 hodin. Na programu jednání tzv. „Čs. demokratické iniciativy“ s vedoucími sekce tzv. „Sdružení T. G. Masaryka“ měla být i reakce ČSDI na bezpečnostní zásah dne 17. 11. 1989. Celkem bylo v souvislosti s prováděnými opatřeními předvedeno 20 osob. U předsedy „Sdružení T. G. M.“²¹ byl zajištěn text podpůrného prohlášení k plánovaným akcím studentů, včetně výzvy ke generální stávce, odvolání funkcionářů apod.²²

Další opatření byla realizována k zabránění konání schůzky části členů Pen Klubu²³ v bytě spisovatele a novináře, bývalého exponenta pravice Karla ŠIKTANZE.²⁴ V této souvislosti bylo předvedeno 6 členů Pen Klubu. Cílem této schůzky bylo přijmout prohlášení ke studentským stávkám a stávkám divadelních umělců v souvislosti se šířenou zprávou o smrti studenta MFF UK Praha Martina ŠMÍDA. V této souvislosti byla zápisy o výpovědi s PhDr. Milanem JUNGMANEM,²⁵ zaměstnancem Úklid hl. m. Prahy[,] a Daniely ŠPICNEROVÉ,²⁶ svobodné povolání, získána dokumentace o projevu Petra UHLA²⁷ na Hlasu Ameriky a BBC v souvislosti s údajným úmrtím ŠMÍDA. Tato skutečnost byla rovněž zadokumentována získáním mgt. nahrávky v čs. Rozhlase.²⁸

Na Nové scéně Národního divadla v Praze dne 19. 11. 1989 během odpoledního představení došlo k mimořádné události, kterou vyprovokoval herec činohry ND Boris RÖSNER a šéf činohry ND doc. Milan LUKEŠ.²⁹ Během představení výše uvedení zaměstnanci zorganizovali na jevišti Nové scény čtení rezolucí, kde vyjadřovali nesouhlas se zásahem Bezpečnosti vůči demonstrantům dne 17. 11. 1989. Na závěr z popudu M. LUKEŠE zpíval herecký soubor a návštěvníci divadla hymnu. Poté se přítomní rozešli.

Ředitel ND prof. Jiří PAUER na celou záležitost zareagoval tím, že uzavřel prostory historické budovy a Nové scény a zrušil večerní představení s odůvodněním, že Národní divadlo nebude sloužit k organizování nezákonných mítingů. Herci činohry ND se po rozhodnutí ředitele ND prof. PAUERA začali shromažďovat v klubu Národního divadla. Zde se rozhodli o vstupu do stávky.

Ve večerních hodinách navštívil Národní divadlo ministr kultury ČSR s. Milan KYMLIČKA, který hovořil s přítomnými zaměstnanci činohry ND. Sdělil, že v Televizních novinách v čs. televizi³⁰ v 19.30 hodin dne 19. 11. 1989 bude hovořeno o ustanovení vládní komise, která bude prošetřovat zásah SNB dne 17. 11. 1989. Přítomní slíbili, že jestliže bude skutečně tato komise ustanovena v 19.30 hodin[,] jak sdělil s. ministr, tak činohra ND odstoupí od stávky. V 19.30 hodin všichni sledovali vysílání čs. televize. Vzhledem k tomu, že žádné pro-

hlášení o vytvoření vládní komise nebylo odvysíláno[,] podnikli herci ND z popudu RÖSNERA další iniciativu. RÖSNER jako mluvčí činohry ND ve společnosti dalších tří osob vyšel před Národní divadlo mezi návštěvníky divadla, kteří měli na večerní představení zakoupené vstupenky, kde se mu během krátké doby podařilo zorganizovat dav cca 500 osob. Dav začal skandovat „PAUER VEN“. Následně vládla v Národním divadle vzrušená atmosféra[,] a to i z důvodu, že RÖSNER oznámil davu, že Národní divadlo vstupuje až do odvolání do stávky.

Dne 19. 11. 1989 byli do budovy Divadla Jiřího Wolкера ve 20.00 hodin vpuštěni diváci mající vstupenky na původně plánované představení. Krátce po dvacáté hodině jim jedním ze zaměstnanců DJW bylo přečteno prohlášení, že toto divadlo se připojuje k protestní stávce pražských divadel, čímž vyjadřuje nesouhlas se zásahem čs. bezpečnosti dne 17. 11. 1989. Jako náhradní termín původního představení byl určen 17. prosinec 1989. Diváci i personál DJW se poté v klidu rozešli.

K pokusu o narušení klidu a pořádku formou stávky došlo i v Komorním divadle v Plzni, kde byly čteny petice odsuzující „brutální zásah“ SNB. V prostoru hlediště se tohoto narušení zúčastnili členové plzeňské odbočky „Obroda“ Stanislav NEDVĚD a František JUŘIČKA. Plánované představení se z uvedených důvodů neuskutečnilo.³¹

Dne 19. 11. 1989 ve večerních hodinách proběhlo v Činoherním klubu na Praze 1 „veřejné diskuzní fórum“. Tohoto fóra se zúčastnili vedoucí představitelé všech opozičních skupin v ČSSR,³² představitelů kulturní fronty a zástupců vysokoškolských studentů. Činoherní klub byl plně obsazen a zaplněno bylo i předsálí, kde průběh fóra sledovaly další osoby na monitoru průmyslové televize. Převažující část diváků v předsálí tvořili zástupci kulturní fronty /kupříkladu: HANZLÍK, BREJCHOVÁ, K[...],³³ WIMMER,³⁴ TUČNÝ, SVĚRÁK,³⁵ DVOŘÁK Josef³⁶ a další/.

Vstup do Činoherního klubu byl kontrolován organizační službou, která zjišťovala důvod vstupu přicházejících osob.

Fórum organizačně řídil Václav HAVEL,³⁷ který přednesl čtyřbodové prohlášení, předkládal alternativní návrhy a četl a doplňoval usnesení fóra. Z dalších osob v průběhu diskuse vystoupili BATTĚK Rudolf, KANTŮREK,³⁸ HRADÍLEK,³⁹ VONDRA,⁴⁰ KOCÁB⁴¹ a další.

Cílem fóra bylo sjednotit jednotlivé nezávislé iniciativy a vypracovat společné prohlášení, které má být 10 zástupci předloženo předsedovi vlády ČSSR dne 20. 11. 1989.

Na fóru rovněž vystoupil neustanovený vysokoškolský student DAMU, který zde přečetl prohlášení studentů DAMU. Toto prohlášení začíná preambulí „Rok 1989 je rokem obušku a krve“. Dále jsou v prohlášení kladeny ultimativní požadavky na odstoupení ministra vnitra ČSSR, přešetření a potrestání příslušníků, kteří se zúčastnili zásahu dne 17. 11. 1989, zrušení čtvrtého článku Ústavy, neschvalovat žád-

né zákony parlamentem, odstoupení dalších představitelů strany a státu v čele se s. JAKEŠEM a ŠTĚPÁNEM.^{41a} Za účelem rozšiřování tohoto prohlášení vznikne dne 20. 11. 1989 na fakultě DAMU „koordinační výbor studentů“, který bude mít mimo jiné za úkol agitovat za realizaci generální stávky 27. 11. 1989 od 14.00 do 17.00 hodin.

Studenti DAMU prohlašují, že jakýkoliv dialog se státní mocí není možný, je nutné jít na otevřenou konfrontaci, což se potvrdilo vývojem posledních událostí.

Prohlášení studentů podpořil Václav HAVEL v tom smyslu, že v jednom z pražských divadel /pravděpodobně v Činoherním klubu/ by měl každý den zasedat koordinační výbor složený z členů fóra a který by měl za úkol řídit a organizovat průběh stávek studentů. Divadla, která by měla také vstoupit do stávky, by však měla zůstat otevřena a na místo představení by měly v nich probíhat diskusní kluby.

Michal KOCÁB ve svém diskusním příspěvku řekl, že dne 19. 11. 1989 navštívil v bydlišti předsedu vlády ČSSR s. ADAMCE. Ten mu sdělil, že v rámci budování mostů s opozicí je ochoten jít na dialog. Obává se však reakce představitelů KSC, zejména soudruhů JAKEŠE, ŠTĚPÁNA a všech těch, kteří jsou spojeni s rokem 1968.

Zámyslem vysokoškolských studentů je v nejbližších dnech objíždět jednotlivá města v ČSSR a provádět zde propagaci a popularizaci výše uvedeného prohlášení. Cílem této činnosti je získávat pro své záměry středoškolskou a učňovskou mládež.⁴²

Dne 20. 11. 1989 proběhne v Ústí nad Labem v Klubu KKSC „porada“ k zapojení se do stávkové činnosti vysokoškoláků.

Celkově se fórum rozdělilo na dvě názorové skupiny. Menší skupina zastávala názor, že dialog se současnou vládou je v podstatě možný za předpokladu určitých změn, z nichž za nejdůležitější považují odstoupení JAKEŠE, ŠTĚPÁNA, ZAVADILA, HOFMANA,⁴³ INDRY, FOJTÍKA a další sedmé osoby, jejichž jméno se nepodařilo podchytit s ohledem na stávající akustiku předsáli.

Druhá, silnější skupina, zastoupená HAVLEM, BATTĚKEM, KANTŮRKEM a zástupci vysokoškolských studentů[,] byla proti jakémukoliv dialogu a propagovali otevřenou konfrontaci se státní mocí. Obě skupiny se shodly na bezpodmínečné negaci čtvrtého článku Ústavy ČSSR.

Vyvrcholením fóra bylo přečtení a schválení „prohlášení“ diskusního fóra, které přednesl Václav HAVEL. Doplnil je o připomínky vzešlé z pléna. Toto prohlášení bude předloženo státním orgánům.⁴⁴ Účastníci fóra se rozešli za zpěvu státní hymny.

Poznatky byly získány dne 19. 11. 1989 prameny č. 1 a 3, jsou hodnoceny jako pravdivé a lze je využít v informačním toku FMV.

Situaci je nadále věnována maximální pozornost a na základě roz-

hodnutí příslušných politických a státních orgánů budou přijímána konkrétní opatření.

[...]a

Příloha č. 2 k č. j.: CB-0077/256/03-89

K bodu 2b/

Rozdělovník č. 1

Dne 19. 11. 1989 předala M[...] K[...]45 pracovníkovi AFP46 v Praze T[...]47 prohlášení PEN klubu v následujícím znění:

„České centrum mezinárodní nevládní organizace PEN, sdružující spisovatele, literaturní teoretiky a publicisty, vyjadřuje ohromení a hněv nad brutalitou zásahu pořádkových sil, podpořených příslušníky speciálních jednotek[,] proti pokojné manifestaci studentů. Případ je o to více odsouzeníhodný, že k surovému zákroku došlo přesně v den výročí nacistického zásahu proti protestujícím studentům, při němž byl zavražděn Jan OPLETAL. Padesát let na to byly doslova zmasakrovány desítky mladých lidí. Kéž by se nepotvrdily zprávy, že jeden z nich je mrtev. Tímto činem dala naše moc jasně najevo před celým národem a světem, k jaké tradici se hlásí. České centrum PEN zdůrazňuje, že při demonstraci nebyl proti ozbrojencům hozen jediný kámen, nebylo rozbito žádné okno, studenti se chovali zcela pokojně. V této tragické chvíli se PEN obrací na všechny občany – bez ohledu na jejich postavení, přesvědčení a politickou příslušnost s výzvou – Chraňme naši mládež, projevme jí solidaritu. Využijme všech legálních a nenásilných prostředků ke sjednání spravedlnosti. Je třeba obnovit demokracii a ve svobodných volbách ustanovit takovou vládu, která nebude proti našim dětem posílat výsadkáře. České centrum PEN se obrací zejména na pracovníky veřejných sdělovacích prostředků s výzvou, aby pověděli národu pravdu o tragédii, ke které došlo. Nechť mají konečně slovo i napadení.

PEN se obrací i na všechny české spisovatele, aby se k této výzvě připojili.“48

Poznatek byl získán dne 19. 11. 1989 Pramenem č. 2, je hodnověrný a při zachování konspirace Pramene jej lze využít v informačním toku FMV.

[...]b

a Vpravo rukou připsáno „11. + 12. odb.“.

b Vpravo rukou připsáno „3. odb.“.

¹ Tato DSZ se stala podkladem k „Informaci o vývoji bezpečnostní situace

- v období výročí 17. listopadu“, srovn. dok. 92 in Securitas Imperii č. 4-III/1998, s. 724-728.
- ² Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 178 z 20. 11. 1989 s názvem „Doplňující informace k situaci v Praze v souvislosti s demonstracemi 17. a 18. 11. 1989 a k pozadí události“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PÚV KSC, ss. Hegenbart, Jireček, Lazar. V uvedené příloze DSZ FMV se neobjevil 20. – 25. odstavec (tj. pasáž od „Prohlášení studentů podpořil Václav HAVEL...“ po „... negaci čtvrtého článku Ústavy ČSSR.“).
  - ³ V problematice „umělecké školy – Praha“ byl 6. 5. 1979 1. odd. 2. odb. X. S-FMV zaveden OBS s reg. č. 17712 („r. č. 19425 přij. z Phy“); k 7. 1. 1982 je v řádku z registru uvedeno „díl č. 8 přereg. na 2411/2. díl“ (odkazuje se na OBS „VYTVARNIK“ – viz pozn. 4 dok. 3c), k 30. 3. 1989 „předáno na Prahu“.
  - ⁴ Tzv. kontrarozvědná „ochrana orgánů SSM“ byla 29. 4. 1971 4. odd. 2. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS „MLÁDEŽ“ s reg. č. 2518: 7. 4. 1972 předán na 4. odd. 1. odb. téže správy, po vzniku X. S-FMV na její 2. odd. 3. odb., 27. 9. 1983 „připojen díl č. 3960/10 [...] k OB 2518 jako díl č. 6 'DŮM'“, zničen na 1. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989. V problematice „objekt volná mládež v Praze“ byl 4. 12. 1974 5. odd. IV. odb. S-StB Praha zaveden OBS „MLÁDEŽ“ s reg. č. 23860: 11. 9. 1989 předán z 2. odd. 2b odb. na 3. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989. O den později – 5. 12. 1974 – zaregistrovalo 5. odd. IV. odb. S-StB Praha v problematice „mládežnické organizace, ochrana mládeže“ další OBS „MLÁDEŽ“ s reg. č. 23870: 11. 9. 1989 předán z 2. odd. 2b odb. na 3. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989. Na úrovni okresů byla uvedená problematika sledována v následujících nalezených OBS pod stejným názvem „MLADEŽ“ (dle EZO): od 16. 1. 1976 O-StB Mladá Boleslav v OBS s reg. č. 25222, od 27. 10. 1977 O-StB Mělník v OBS s reg. č. 28489, od 30. 1. 1978 O-StB Beroun v OBS s reg. č. 28856, od 20. 6. 1978 O-StB Nymburk v OBS s reg. č. 29865 (problematika „volná a trempující mládež“), od 30. 8. 1979 O-StB Kolín v OBS s reg. č. 31668, od 8. 10. 1979 O-StB Kladno v OBS s reg. č. 32079.
  - ⁵ V problematice „antisoc. síly a zpravod. ochrana polit. stran NF“ zavedlo 24. 11. 1976 2. odd. 4. odb. X. S-FMV OBS „ANTI“, reg. č. 12020: v nezjištěnou dobu předán na 3. odd. 1. odb. téže správy, zničen (včetně složky KPP) na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989.
  - ⁶ K osobě T. Vodičky (1972) byl 23. 10. 1989 1. odd. 7. odb. II. S-SNB zaveden SPO „TOM“, reg. č. 37905: zničen 5. 12. 1989.
  - ⁷ K osobě M. Ružičky (1964) byl 6. 10. 1989 2. odd. II. odb. S-StB Praha zaveden SPO „RUDÝ“, reg. č. 47734: zničen koncem roku.
  - ⁸ K osobě R. Váni (1966) byl 15. 11. 1989 3. odd. II. odb. S-StB Praha zaveden SPO „STUDENT“, reg. č. 47872: 5. 12. 1989 zničen.
  - ⁹ K osobě P. Fialy (1965) byl 15. 11. 1989 3. odd. II. odb. S-StB Praha zaveden SPO „SDRUŽENÍ“, reg. č. 47870: zničen 5. 12. 1989.
  - ¹⁰ Problematika „Radio svobod. Evropa“ byla 25. 9. 1975 4. odd. 2. odb. X. S-FMV administrativně podchycena v OBS „RSE“ (od 10. 8. 1982 „VLNY“), reg. č. 9894 („díl OB-2394/3/1. a 2. část přereg. jako 1. a 2. část hl. svazku“); postupně veden SOO a 2. odd. 4. odb. X. S-FMV/SNB, zničen (12 částí hl. svazku včetně dílů 1-4 a složky KPP) na 2. odd. 12. odb. II. S-SNB 1. 12. 1989.
  - ¹¹ Přímo k objektu KNI se objektový svazek nalézt nepodařilo. V problematice „Nezávislé iniciativy“ byl 25. 10. 1989 2. odd. 11. odb. II. S-SNB zaveden

- OBS „VĚDA“, reg. č. 37916: zničen (včetně složek FD a DOKUMENTACE) 5. 12. 1989.
- ¹² V problematice „studenti ČSSR“ byl 23. 2. 1971 4. odd. 1. odb. II. S-FMV zaveden OBS (dle EZO „STUDENT 2“) s reg. č. 2257 („přeregistr. z r. č. 256 – HS-Stb-ČSR“): po vzniku X. S-FMV předán na její 1. odd. 3. odb., při reorganizaci v roce 1988 na 2. odd. 11. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. V problematice „zahraniční studenti na vys. školách“ zavedlo 8. 10. 1966 7. odd. II/M odb. S-StB Praha OBS (později „STUDENTI“) s reg. č. 15573 („20861 přejatý od MV – 2-7-3“): postupně veden na 3. odd. VI. odb., na 3. odd. I. odb., na 3. odd. IV. odb., 16. 9. 1989 předán z 4. odd. 2a odb. na 3. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989 (jeden z dílů byl v neuvedeném termínu pravděpodobně archivován pod a. č. obj. 935). V rámci „rozpracování problematiky zahraničních studentů“ zavedlo 25. 5. 1983 1. odd. 2b odb. S-StB Praha ještě OBS „MUSLIMSTÍ BRATŘI“ (později pouze „BRATŘI“) s reg. č. 38529: 18. 9. 1989 předán na 3. odd. II. odb. těžé správy, zničen 8. 12. 1989.
- ¹³ Rozpracování „Vysoké školy ekonom. Praha“ bylo 12. 5. 1977 1. odd. 3a odb. S-StB Praha zavedeno v OBS „VŠE“, reg. č. 27523: 12. 2. 1986 předán na 1. odd. 2b odb., 15. 5. 1989 na 3. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989.
- ¹⁴ Mysl se pravděpodobně prohlášení studentů DAMU Všem občanům!, viz Deset pražských dnů..., c. d., s. 33. Zde je uvedeno v rámci poslední přílohy dok. 3b a přílohy č. 2 dok. 39c.
- ¹⁵ Problematika „Pražská divadla“ byla 11. 2. 1972 1. odd. I. odb. S-StB Praha zavedena v OBS „DIVADLA“ s reg. č. 18266: v neuvedenou dobu předán na 4. odd. 2a odb., 11. 9. 1989 na 5. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989. 30. 11. 1972 byl 1. odd. I. odb. S-StB Praha v problematice „kulturní zařízení v Praze“ zaveden také OBS „KULTURA“ s reg. č. 19426: 11. 9. 1989 předán ze 4. odd. 2a odb. na 5. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989. Na centrální úrovni byl 24. 2. 1971 1. odd. 1. odb. II. S-FMV zaregistrován OBS „KULTURA“ pod reg. č. 2276 („přeregistr. z r. č. 257 – HS-Stb-ČSR“): při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 2. odb. X. S-SNB na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. Na úrovni okresů byla uvedená problematika sledována v následujících nalezených OBS se stejným názvem „KULTURA“ (dle EZO): od 13. 10. 1978 O-StB Nymburk v OBS s reg. č. 29935, od 2. 10. 1979 O-StB Mladá Boleslav v OBS s reg. č. 32021 (problematika „kultura a mládež“), od 26. 10. 1979 O-StB Kladno v OBS s reg. č. 32162, od 16. 11. 1979 O-StB Kolín v OBS s reg. č. 32250, od 5. 6. 1980 O-StB Beroun v OBS s reg. č. 33190 a od 22. 9. 1980 O-StB Mělník v OBS s reg. č. 33531. O-StB Příbram bylo od 9. 3. 1976 v OBS „KULTURA“ s reg. č. 25462 sledováno „Krajské divadlo Příbram“.
- ¹⁶ Viz Prohlášení ze zasedání pražských i mimopražských divadelníků v RDZN v Praze dne 18. 22. 1989, in: Deset pražských dnů..., c. d., s. 38-39. Zde je uvedeno v rámci poslední přílohy dok. 3b a přílohy č. 2 dok. 39c.
- ¹⁷ K osobě M. Dvorské (1938) byl 21. 12. 1962 2. odd. 4. odb. III. S-MV zaveden svazek KA, reg. č. 22183: 27. 6. 1963 archivován pod a. č. 568107. 11. 4. 1980 zavedlo 4. odd. 2a odb. S-StB Praha SPO „MILUŠE“, reg. č. 32948: 5. 3. 1981 převeden na SS, 26. 8. 1982 archivován pod a. č. 718686.
- ¹⁸ K osobě J. Šterna (1924) byl 7. 10. 1974 3. odd. 2. odb. X. S-FMV zaveden SPO „HVĚZDA“, reg. č. 7960 („z podsv. 2134/6“): 24. 1. 1986 převeden na SS, při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 2. odb. X. S-SNB na

3. odd. 11. odb. II. S-SNB, zničen 5. 12. 1989. Samostatný sv. NO („NO/I-267“) s reg. č. 38032 zavedlo 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 24. 11. 1989; zničen 8. 12. 1989.

¹⁹ K osobě J. Dobrovského (1960) byl 9. 11. 1982 1. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „HOMÉR“, reg. č. 37486; 8. 4. 1988 převeden na SS, 13. 4. 1989 předán na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989.

²⁰ K osobě E. Štolbové (1935) byl 22. 4. 1987 3. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden SPO „ANETA“, reg. č. 44818; 7. 4. 1989 předán na 4. odd. II. odb. S-StB Praha a zároveň převeden na SS, zničen koncem roku 1989. K uvedené osobě existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB (připisy po straně vzhledem k tomu, že neuvádí žádnou novou informaci, vynecháváme):

„19. 11. 1989 – neděle

Cíl: podchycení osob při příchodu do bydliště objektu sledováno od 11.50 do 14.10 hodin

Ve 12.20 hod. začaly zacházet do bydliště objektu skupinky osob. Celkově zašlo asi 20 osob – mezi těmito nebyla poznána žádná zájmová osoba.

Ve 12.35 hod. zašla do bydliště objektu skupina OP.

Ve 13.21 hod. přijel do ul. Strojnické služební vůz VB Avia a VAZ-combi, ze kterého vystoupila skupina příslušníků VB, a rovněž zašla do bydliště objektu.

V době od 13.35 do 14.05 hod. vyvedli přísl. VB z bydliště postupně 19 osob a tyto odvážely (!) služebním vozem Avia na OO VB Prahy 7 v ul. Fr. Křížka.

V době ukončení akce zde v dalším opatření pokračovali OP a přísl. VB.

Cíl akce byl splněn.

Zjištěné poznatky:

[...]

24. 11. 1989 – pátek

Cíl: podchycení distribuce materiálů sledováno od 08.15 do 10.37 hodin

Se záchytem objektu bylo započato u jejího bydliště. Vůz objektu se u bydliště ani u zaměstnání nenacházel. V 08.45 hodin byl poblíž bydliště objektu spatřen zaparkovaný vůz Wartburg combi žlutý [...]. Ve voze nikdo neseděl a nebyly v něm odložené žádné věci. V 10.35 hod. přišli k uvedenému vozu muž a žena, do zjištění FERDA (zjištěn P e r o u t k a Ferdinand, nar. [...] 1941, nár. česká, st. přísl. ČSSR, ženatý, bytem Praha 4 – Háje, [...], zaměstnan Automatizace železniční dopravy Praha – Vršovice, Ukrajinská 4, majitel uvedeného vozu Wartburg) a žena pro přehled MARTA (zjištěna Ing. P e r o u t k o v á Marta, roz. Šťastná, nar. [...] 1949, nár. česká, st. přísl. ČSSR, vdaná, bytem Praha 4 – Háje, [...], č. OP [...]).

V okolí bydliště nebyl spatřen žádný kamion nebo jiný vůz, do kterého by zde bylo něco nakládáno.“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 2“.

²¹ Byl jím František Podaný (1930); k jeho osobě byl 1. 9. 1989 2. odd. II. odb. S-StB Plzeň zaveden SS „DAN“, reg. č. 30218; skartace v registru nevyznačena.

²² Srovn. dok. 23.

²³ K objektu „PEN-klub Pha 1, Národní 11“ byl 24. 8. 1970 odb. D II. S-FSZS zaveden OBS „JADRAN“, reg. č. 1745; v nezjištěnou dobu předán na 3. odd. 1. odb. II. S-FMV, 21. 4. 1973 na 3. odd. 3. odb. II. S-FMV, po vzniku X. S-FMV na její 1. odd. 4. odb., 30. 1. 1976 na 1. odd. 2. odb. téže správy, zničen na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.

- ²⁴ Karel Šiktanc (1928); k jeho osobě byl 25. 4. 1974 1. odd. IV. odb. S-StB Praha zaveden SPO „POET“, reg. č. 22898: 2. 12. 1975 předán na 1. odd. 2. odb. X. S-FMV. 9. 12. 1975 zavedlo uvedené oddělení X. S-FMV SPO „POET“, reg. č. 10287: 24. 10. 1988 archivován pod a. č. 837719.
- ²⁵ Milan Jungmann (1922); k jeho osobě byl 25. 10. 1973 1. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden svazek NO (postupně zřejmě „2/123“, „4/812“, „2/297“, „3/1092“ a nakonec „2/576“) „KNIHOVNÍK“ (později „BUDITEL“), reg. č. 21061: v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. 3a odb. S-StB Praha, na O-StB Praha 8, 3. 2. 1975 na 1. odd. 1. odb. X. S-SNB (svazek na X. S-SNB se editorům nepodařilo nalézt), 12. 4. 1978 „NO předáno na 2a-1“, 3. 10. 1979 převeden na OS, 30. 11. 1982 archivován pod a. č. 723320, 10. 5. 1989 OS předán na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 6. 12. 1989. 15. 1. 1987 zavedlo kromě toho 1. odd. 2a odb. S-StB Praha SS „BUDITEL“, reg. č. 44398: 20. 5. 1989 předán na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, archivován 29. 8. 1989 pod a. č. 723320.
- ²⁶ K osobě D. Špicnerové (1948) byl 7. 3. 1985 zaveden 3. odd. 2b odb. S-StB Praha SPO „ERIKÁ“, reg. č. 41498: zničen 14. 9. 1987.
- ²⁷ K osobě P. Uhla (1941) byl 25. 1. 1973 3. odd. 1. odb. II. S-FMV zaveden OS „SKUPINA II“, reg. č. 4876 („ze styku 2293“ – odkazuje se na OBS, který byl 24. 2. 1971 2. odd. 1. odb. II. S-FMV zaveden na problematiku „IV. internacionála“, zničen na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989); v nezjištěnou dobu převeden na svazek NO („NO-1/218“), po vzniku X. S-FMV předán na její 1. odd. 4. odb., 26. 6. 1979 „vyš. sv. 8/120 SV Stb Praha, dle § 7/1 + 98 – stat. neukončeno“, 31. 3. 1981 „stat. ukončen návrhem na vyšetř.“, 17. 8. 1981 „obnoveno rozpracování“ v OS s r. č. 21880, sv. NO při reorganizaci v roce 1988 předán z 3. odd. 1. odb. X. S-SNB na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (13 částí hl. svazku, složky DOK a KPP) 8. 12. 1989. 17. 8. 1981 obnovilo 3. odd. 1. odb. X. S-SNB rozpracování v OS „SKUPINA-II“, reg. č. 21880: 31. 10. 1988 předán na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (14 částí hl. svazku, složky DOK a KPP) 8. 12. 1989. K „objektu“ akce „SKUPINA-II“ existuje memorandum, které 2. 5. 1988 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden kpt. Zdeněk Melichar, jako jeho zástupce kpt. Vladimír Novotný – oba z 3. odd. 1. odb. X. S-SNB; uvedení řídicího orgánu akce je rukou aktualizováno; jako nový řídicí orgán akce je uveden npor. /od 1. 2. 1989 kpt./ Karel Záhoř – od reorganizace v roce 1988 spolu s Vl. Novotným na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB; krycí jméno je dle memoranda „SKUPIŇA“): „Jmenovaný patří mezi přední signatáře CH-77. Sledování je prováděno od roku 1969. Objekt až do současné doby provádí neustále kontrolu, místy až násilnou. Velice pozorně sleduje osoby v blízkém okolí, jak při pěším pohybu, tak v prostředcích MHD. Všimá si zaparkovaných vozidel prázdných i s osádkou. Bylo zjištěno, že několikrát odhalil sledování. Při otevřeném sledování se choval klidně. Má množství styků z řad čs. občanů, VC i na ZÚ KS. Objekt má v místě bydliště odposlouchávací zařízení, proto je nutné používat pro záchyt rdst. STORNO a v okolí bydliště dodržovat kázeň v radioprovozu.

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je rozkrývat a dokumentovat styky objektu v nepřátelském prostředí (rozepisovatele a kolportéry INFOČHu), ustanovovat VC včetně diplomatů a novinářů navštěvujících objektu.

Styky v Brně: PhDr. Š A B A T A Jaroslav, [...] 1927, Brno, [...] (tchán).

SKUPINA

S: BAŽANT Lubomír, Pardubice; BLAŽKOVÁ Marie, 1951, Brno; BO-

RŮVKA Stanislav, P-9, [...]; BĚLÍKOVÁ Jarmila, P-9, [...]; BUZEK Svato-
 pluk, P-10, [...]; ČUDOVÁ Veronika, 1969, P-2, [...]; DOSTÁL Jan, P-8,
 [...]; DVORÁK Tomáš, 1965, P-1, [...]; FAJTLOVÁ Dr. – Turnov; FREUND
 Karel, P-3, [...]; HAVEL Václav, P-2, [...]; HEJDA Zbyněk, P-4, [...]; CHA-
 DIMA Mikoláš, 1952, P-2, [...]; JOHNOVÁ Jarmila, P-3, [...]; KLUZÁKOVÁ
 Jitka, P-3, [...]; KUMPRECHTOVÁ Alena, P-5, [...]; MACHÁČEK Aleš, P-8,
 [...]; MALÝ Václav, P-5, [...]; NEPILÝ Oto, Hradec Králové; NĚMEJC Miro-
 slav; PALOÚŠ Martin, P-2, [...]; PETRIVÝ [Petřivý] Tomáš, Bratislava;
 RUMML Jan, P-10, [...], P-3, [...]; RYŠAVÁ Hana, P-10, [...]; SVOBODA Ladi-
 slav, P-3, [...], [...]; ŠIMON Marek, P-2, [...]; TESAŘOVÁ L., P-3, [...]; ADÁ-
 MEK Josef, Brno; MARKOVÁ Květa, 1942; BLAŽKOVÁ Marie, 1951, Brno;
 KOHOUT Luboš, [...]; STIBICOVÁ Jarmila, 1933, Brno; STÁREK Franti-
 šek, 1952; PRŮCHA Aleš, 1954; HELŠTÝN Dalibor, 1963; LOPATKA Jan,
 1940, P-1, [...]; DEVÁTÝ Stanislav, Brno; DANISZ Josef; DURAY Mikuláš,
 1945, Bratislava; INGR Zdeněk, 1953, Pardubice; KALENDA Jan, 1940;
 KOPRIVA Zdeněk, 1960, Brno; KORČIŠ Vavřinec, P-2, [...]; MINAŘÍK Igor,
 1965, P-4, [...]; NĚMEC David, 1961, P-2, [...]; ŠTINDL Ondřej, 1966, P-10,
 [...]; TATOUŇ Petr; VEVERKA Otakar, 1956, Gottwaldov; VRANSKÁ Anna,
 1940, Horoměřice; BEJBL Vlad., 1937, Říčany, [...]; KACHTÍK Ivo, 1962,
 P-8, [...]; Šetek Václav, 1944, Červený Újezd [...], o. Kladno; MÜLLEROVÁ
 Lenka, P-3, [...]; KUBAŠTOVÁ Věra, 1930, P-5, [...]; BATTEK Rudolf, 1924,
 P-8, [...]; DOLEŽEL Petr, 1967, P-2, [...]; GRUNTORÁD Jiří, 1952, P-2, [...];
 OHNISO Milan, 1965, Brno; ONDRÁK Jaroslav, 1961, Domažlice; PITÁŠ
 Stan., 1957, Dvůr Králové; VODSLON Zdeněk, 1952, P-2, [...]; VOHRZEK
 Josef, 1926, P-10, [...]; VRBA Eugen, 1918, P-4, [...]; KROB Andrej, 1938,
 P-7, [...]; FIALKA Přemysl, 1951, P-6, [...]; KOBAL Michal, 1946, P-10 [...];
 SEIDL Roman, 1972, P-4, [...]; CHROMÝ Heřman, 1947, Mělník, [...];
 BEDNÁŘ Jan, 1953; BÍCA Petr, 1961, P-10, [...]; NĚMCOVÁ Dana,
 1934, P-2, [...]; VRÁNOVÁ Věra, 1931, P-3, [...]; MALÝ Václav, P-5, [...];
 HAVLOVÁ Olga, 1933, P-6, [...]; RUMML Jan 1953, P-10, [...], P-3, [...]; BO-
 CHORÁK Tomáš, 1962, Brno; BROŽÍK Michal, 1962, P-10, [...]; KOPECKÝ
 Tomáš, 1962, P-4, [...]; CIBULKA Petr, 1950, Brno; DOLEŽAL Vladimír,
 1956, P-2, [...]; KORČIŠ Vavřinec, 1948, P-2, [...]; FLEK Vladislav, 1960,
 kolej Jarov; ŠUSTROVÁ Petruška, P-3, [...]; MURAŠKO Pavel, 1939, P-6,
 [...]; FREUND Karel, P-2, [...]; HAVEL Ivan, 1938, P-2, [...]; HEJDÁNKOVÁ
 Petra, 1955, P-3, [...]; ŘEHÁKOVÁ Zdenka, P-2, [...]; PETRIVÝ Tomáš,
 1955, Bratislava; Ing. MACHÁČEK Aleš, Ústí n/Labem; DVORÁKOVÁ Ji-
 řina, 1909, P-4, [...]; Ing. PRINCOVÁ Květoslava, 1950, Vrbsice; HÁJEK
 Bohumír, 1947, P-5, [...]; KYNKOR Jaroslav, 1926, P-2, [...]; NĚMCOVÁ
 Markéta, P-2, [...]; BĚLÍKOVÁ Jarmila; KOZLÍK Jan; ČERNÝ Miloslav,
 1930, Litvínov; KYNCL Karel; DANISZ Josef, P-5, [...]; ŠTINDLOVÁ Renata,
 1939, P-10, [...]; BEDNÁŘOVÁ Otta, 1927; BENDA Václav, P-2, [...]; KU-
 MERMANN Daniel, 1951; REZNIČEK Martin, 1960; VAŠKO Cestmír,
 1935, Chrudim; HAJNÝ Vladimír, 1939, Šumperk; RUMML Jakub, P-10,
 [...]; STEHLÍKOVÁ Danuše, 1942, P-10, [...]; STEHLÍK Josef, 1932, P-10,
 [...]; VEVERKA Otakar, 1956, Chomutov; GZARNESKI Mariusz, 1963,
 Polsko; DVORÁK Tomáš, 1965, P-1, [...]; MINAŘÍK Igor, 1965, P-4, [...];
 LOPATKA Jan, 1940, P-1, [...]; URBAN Jan, 1951, P-1, [...]; MAREČ-
 KOVÁ-Müllerová Lenka, P-2, [...]

A: P-1, [...] – Jirousová; [...] – Hyblerovi; [...] – Pacovský, Stupková; [...] –
 Matýsek, Černá; [...] – Dienstbier Jiří; P-2, [...] – Němcovi, Palouš; [...] –
 Benda; [...] – Havel; [...] – Korčíš; Lublaňská 48 /průchod-sklad/; Tylovo
 nám. 4 /průchod-sklad/; [...] – Dientsbierová [Dienstbierová] Zuzana; P-3,
 [...] – Müllerová /Marečková/ Lenka; [...] – Susterová [Petruška Sustravá];
 [...] – Freund, Johnová, Ruml; [...] – Hejdánek; P-4, [...] – Dvořákoví; P-6,
 Za Strahovem 8; [...] – Slánská, Kozlík; P-7, [...] – CHADIMA Mikoláš; P-8,

Písečná 24 – vilka nezj.; [...] – LIS; P-10, [...] – Rumlovi; [...] – Hájek; [...] – Stehlík

V: [...] VAZ, MAREŠ Z., Doksy, [...]; [...] Trabant, TESAŘOVÁ L., P-3, [...]; [...] Š 1000, SRB Fr., P-10, [...]; [...] Š 100, TATEROVÁ Olga, P-4, [...]; [...] Š 120 modrá – KRAFTOVÁ Martina, P-4, [...]; [...] Š 100 zelená, BRENISIN H., [...] 1956, P-1, [...]"

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 33“.

K osobě P. Uhla existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB (přípisy po straně vzhledem k tomu, že neuvádí žádnou novou informaci, vynecháváme):

„19. 11. 1989 – neděle

Cíl: zajištění realizace objektu

sledováno od 11.30 do 16.10 hodin

Se záchytem objektu bylo započato u jeho zaměstnání. Ve 12.00 hodin bylo zachytávání přemístěno k jeho bydlišti. V 16.10 hodin opustil objekt své bydliště, nic nenesl a odešel do ul. Bělehradské, kde byl realizován OP a odvezen jejich služebním vozem.

Cíl akce byl splněn.“

Tamtéž.

- ²⁸ Rozpracování „Čs. rozhlasu“ bylo 29. 3. 1974 1. odd. 1. odb. II. S-FMV zavedeno v OBS (dle EZO „ROZHLAS“) s reg. č. 2394 („ve svazku materiál z dílu 16797/4 Praha“): při reorganizaci v roce 1988 předán z 3. odd. 2. odb. X. S-SNB na 4. odd. 11. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. Problematika „Technický úsek Čs. rozhlasu“ byla administrativně podchycena 19. 5. 1982 3. odd. 4. odb. XI. S-SNB v OBS „ROZHLAS“ s reg. č. 23578: 16. 7. 1986 předán na 3. odd. 2. odb. téže správy, při reorganizaci v roce 1988 na 4. odd. 11. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- ²⁹ K osobě M. Lukeše (1933) byl 23. 4. 1979 1. odd. 3. odb. II. S-FMV zaveden SPO „KONTAKT-217“, reg. č. 17378: 5. 11. 1986 archivován SOS (samostatná operativní skupina?) 3. odb. II. S-SNB 5. 11. 1986 pod a. č. 801631 (k vyjmutí svazku z operativního archivu byl nutný souhlas příslušného náčelníka).
- ³⁰ Rozpracování „Čs. televize“ bylo 26. 3. 1971 1. odd. 1. odb. II. S-FMV zavedeno v OBS (dle EZO „TELEVIZE“) s reg. č. 2372 („z dílu 16797/III z S-Stb Praha“): při reorganizaci v roce 1988 předán z 3. odd. 2. odb. X. S-SNB na 4. odd. 11. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. Problematika „Technický úsek Čs. televize Praha“ byla 19. 5. 1982 3. odd. 4. odb. XI. S-SNB administrativně podchycena v OBS „TELEVIZE“ s reg. č. 23579: 23. 7. 1986 předán na 3. odd. 2. odb. X. S-SNB, při reorganizaci v roce 1988 na 4. odd. 11. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- ³¹ Srovn. dok. 73b.
- ³² K tzv. „exponentům pravice“ byl 12. 11. 1970 odb. D II. S-FSZZ zaveden OBS „ŠKODNÁ“ s reg. č. 1806: postupně veden na 3. a 1. odd. 2. odb. II. S-FMV, 1. odd. 1. odb. X. S-FMV/SNB, zničen na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989 (bohužel úplný seznam svazků a dílů nebyl zapsán v registru svazků, ale na statistické kartě, kterou editoři neměli k dispozici). 25. 5. 1971 zavedlo navíc 3. odd. 2. odb. II. S-FMV v problematice „exponenti pravice na Slovensku“ OBS s reg. č. 2599: v nezájštěnou dobu předán zřejmě na 1. odd. téhož odboru, po vzniku X. S-FMV na její 1. odd. 1. odb., zničen (všech 13 částí hl. svazku) na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.
- ³³ K osobě J. K. (1947) byl 3. 7. 1975 3. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden

- svazek A-„HONZA“, reg. č. 24695: 9. 12. 1983 archivován 4. odd. 2a odb. S-StB Praha pod a. č. 742398.
- ³⁴ K osobě Jiřího Wimmera (1943) byl 22. 11. 1984 4. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden svazek KTS „JORGOS“, reg. č. 41047: zničen 19. 9. 1988.
- ³⁵ K osobě Zdeňka Svěráka (1936) byl 3. 4. 1980 4. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden svazek KTS „RAK“, reg. č. 32917: 20. 10. 1980 archivován pod a. č. 715714. 11. 12. 1982 zavedlo 4. odd. 2a odb. S-StB Praha SS „SPRCHA“, reg. č. 37686: 17. 1. 1984 archivován pod a. č. 748820.
- ³⁶ K osobě J. Dvořáka (1942) byl 21. 3. 1979 4. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden spis D „KOMIK“, reg. č. 31014: 30. 11. 1981 archivován pod a. č. 724514.
- ³⁷ K osobě V. Havla (1936) byl 6. 8. 1965 2. odd. 1. odb. II. S-HS StB zaveden svazek KA, reg. č. 24486: 16. 11. 1965 předán 6. odd. II/A odb. S-StB Praha. 14. 12. 1965 zavedlo uvedené oddělení S-StB Praha věcně operativní svazek, reg. č. 15020: 11. 3. 1966 převeden na OS, 3. 9. 1966 převeden „do skup. 15465“. Uvedeného data 6. odd. II/A odb. S-StB Praha zavedlo skupinový svazek „TOMIS III.“, reg. č. 15465: 24. 4. 1968 archivován („nepotvrzení materiálu“) pod a. č. 597862. 29. 11. 1968 obnovilo 6. odd. odb. II/M S-StB Praha rozpracování v OS „TOMIS“, reg. č. 16620: 31. 3. 1970 „svazek na vyšetřování (vyš. sv. 33/69 – VŠO Pha)“, 16. 1. 1974 předán na 1. odd. IV. odb. S-StB Praha, 22. 3. 1974 „registrace NO“ (poté „NO odesláno na FMV-SEO“), 2. 12. 1975 předán z 3. odd. 2a odb. S-StB Praha na 1. odd. 2. odb. X. S-FMV. 21. 3. 1978 zavedlo uvedené oddělení X. S-FMV OS (NO, „NO-1/38 Pha“) „TOMIS“, reg. č. 14771: 26. 6. 1979 „vyš. sv. 8/120 SVStb Praha [...] – stat. neukončeno“, zničen (14 částí hl. svazku včetně 9 částí složky KPP a DOK/1-2) na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989. Samostatný sv. NO „TOMIS“ s reg. č. 37505 byl zaveden 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 3. 7. 1989: zničen 7. 12. 1989. K „objektu“ akce „TOMIS“ existuje memorandum, které 2. 5. 1988 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden mjr. Břetislav Doležal, jako jeho zástupce mjr. Milan Souček – oba z 1. odd. 2. odb. X. S-SNB; uvedení řídicího orgánu akce a jeho zástupce je rukou aktualizováno: jako nový řídicí orgán akce je uveden kpt. Petr Bělík, jako jeho zástupce kpt. Miloslav Málek – oba od reorganizace v roce 1988 na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB): „Objekt je jedním z čelních (!) představitelů CH-77 a VONSu. Sledování je prováděno od roku 1966. Objekt byl vždy pozorný ke svému okolí, neustále prováděl osobní kontrolu, místy až násilnou. Často používal svůj vůz, jeho jízda je velmi rychlá, pozoruje provoz ve zpětném zrcátku, nedodrzuje dopravní předpisy. Bylo zjištěno, že již několikrát odhalil sledování. Od roku 1980 – 1984 byl v Nápravně výchovném ústavu.

Sledování po návratu je prováděno pouze na konkrétní cíle. Jeho styky v současné době se vyskytují v řadách uměleckých, bietových a rockových skupinách. Před schůzkou nebo jinou konkrétní činností přespává u svých známých a snaží se pracovníkům sledovačky uniknout.

[...] Přes letní měsíce se ponejvíce zdržuje na své chatě v Hrádečku u Věčice [...] v okr. Hradec Králové. Při otevřeném sledování se chová klidně. Velmi často chodí na procházky se svým psem.

Popis osoby: [...]

Cíl sledování je dokumentace styků z řad bietových a rockových skupin, podchyzení styků na VC a ZÚ KS.

TOMIS

S: URBÁNEK Zdeněk, 1917, P-6, [...]; FUX Václav, 1943, P-1, [...]; ŘEZ-NÍČKOVÁ Pavlína, 1944, P-1, [...]; MĚŠTAN Vojtěch, 1942, P-5, [...]; BENDA Václav; KOHOUTOVÁ Anna, 1932, P-5, [...]; VANĚK Ivan, 1940,

P-6, [...]; HEJL Luboš, 1929, [...], P-6; HAMŠÍK Dušan, 1930, P-4, [...]; FÁRA Libor, 1925, P-2, [...]; PLICHTA Dalibor, 1920, [...], P-6, P-5, [...]; POLÁK Petr, P-1, [...]; FREIMANOVÁ Alena, 1951, P-2, [...]; VALENTOVÁ Věra, 1924, P-2, [...]; KLIMENTOVÁ Jiřina, 1932, P-5, [...]; UHL Petr; ŠABATOVÁ; KIRSCHNER Pavel, 1960, P-8, [...]; PETŘIVÝ Tomáš; LOPATKA Jan, 1940, P-1; HEJDÁNEK Vladislav [Ladislav]; DIENSTBIER Jiří; SLÁNSKÝ Rudolf; UNGER Oldřich, 1934, P-4, [...]; KARÁSEK Vlatopluk, 1945, P-5, [...]; STANKOVIČ, 1940, P-1, [...]; TŘEŠŇÁK Vlastimil, P-1, [...] /1950/; FÁROVÁ Isabela, 1961, P-2, [...]; MARVANOVÁ Anna, P-3, [...]; HÁJEK Jiří; KOZLÍK Jan; KRÍŽKOVÁ Marie; PLACÁK Bedřich; ŠUSTEROVÁ [Šustrová] Petruška; KOPOLDOVÁ Bedřiška; TOPOLOVÁ Jiřina, 1932, P-1, [...]; ŠIMON Marek; ŠIMONOVÁ Eva, P-2, [...]; TAJČMAN Petr, 1955, P-10, [...]; HOLUBOVÁ Radka, 1963, P-6, [...]; VODŇANSKÁ /Schánilcová/ Jitka, P-10, [...]; RUML Jakub; PALOÚŠ Martin; PALOÚŠOVÁ Pavla /Němcová/; KAŠPAR Jan, 1952; MIKULIČKOVÁ Lubica, 1950, P-4, [...]; KABEŠ Petr, 1941; SOKOL František, 1929, P-6, [...]; KUNCMAN Jiří, 1940, P-4, [...]; KOSÍK, [...], P-1; REUTER, [...], P-1; ŠAFRÁNEK, [...], P-2; NĚMCOVI, [...], P-2, [...]; BENDA, [...], P-2; KAŠPAR Jan, [...], P-2; dipl. USA, nám. Míru 4, P-2; MARVANOVÁ, [...], P-3; KOHOUTOVÁ Anna, [...], P-5; ČERNÝ Václav, [...], P-6; VACULÍK, [...], P-7, [...], P-8; rodiče manželky Olgvy, [...], P-9 /Šplíchalová Anna/ V: [...], URBÁNEK Zdeněk; [...], KAŠPAR Jan; [...] Vaz červený, KOHOUTOVÁ Anna; [...] Š 105 fial., HAVEL Ivan“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilmy „X 38“ a „X 39“.

K osobě V. Havla existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB (vynecháváme jednak – vzhledem k tomu, že nepřináší žádné nové informace – příписy po straně, jednak zprávu o sledování ve dnech 20. a 21. 11. 1989, neboť již byla uveřejněna – viz Šťastný, Jiří: Správa sledování v roce 1989/90. Příloha č. 5. Securitas Imperii 5/1999, s. 301-302):

„Zjištěné poznatky:

[...]

21. 11. – navštívil objekta v bydlíšti HELIUM-89, zdržel se od 10.03 hodin jen 5 min.

Objekt poskytl interviu (!) GB st. přísl., zpravodaji BBC Michael GLENNY, který je ubytován v Alcronu od 16. 11. do 18. 11. 1989. GLENNY rozhovor s objektem a s Hájkem Jiřím kvalifikoval jako exkluzivní.

[...]

22. 11. 1989 – středa

Cíl: stejný [tj. „podchycení činnosti objekta v souvislosti s mimořádným bezpečnostním opatřením souvisejícím s výročím 17. listopadu“] sledováno od 07.00 do 19.30 hodin

V 09.05 hodin přišli před bydlíště objekta tři muži s filmovou technikou a zašli do vchodu domu, po 2 min. odešli směrem na Karlovo náměstí. V 09.07 hodin opustili bydlíště objekta dva muži (provedeno foto) a odešli směrem na Karlovo nám. V 09.15 hodin začaly příjízdy k bydlíšti objekta tyto vozy: DDA 39-01 (vůz ZÚ Kanady), obsazen dvěma muži, jeden zašel do bydlíště objekta. AK 67-22 (maj. SUSANKA Rudolf, nar. [...] 1934, Praha 8, [...]) – jeden muž z osádky zašel dovnitř, vzápětí vyšel. W 329 640 (ORF), obsazen dvěma muži a ženou. Všichni zašli do bydlíště objekta, které vzápětí opustili. GG-KT-236 (D), uvnitř dva muži. V 09.30 hod. přijel vůz XOA 20-16 – 3 muži s film. technikou, kteří také chtěli zajít do bydlíště objekta. V tuto dobu bylo zjištěno, že se na vchodových dveřích nachází oznámení, že tisková konference V. H. je v 10.00 hodin ve Vodičkově ul. č. 10. Po zjištění, že na dveřích visí uvedené oznámení, odešli do ul. Tro-

janovy, kde nasedli do svého vozu a odjeli. Dále přijel vůz ADA 22-83 (Pragocar), který zaparkoval v ul. Gorazdové. Z vozu vystoupil muž asijské národnosti a odešel před bydlíště objektu. Vzápětí se vrátil k vozu a s další osádkou (3 muži) odjeli směrem na Karlovo nám. V 09.30 hodin byl záchyt rozšířen ke galerii U Řečických. V tuto dobu se před vchodem do galerie nacházelo větší množství lidí a televizní štáby.

V 09.35 hodin opustili bydlíště objektu dva muži, z nichž jeden nesl obálku (foto provedeno). Odešli směrem na Karlovo nám. V 09.40 hodin přišel před bydlíště objektu muž, který si opsal oznámení o konání tiskové konference, poté odešel směrem do ul. Myslíkovy (foto provedeno).

V 09.50 hodin byl objekt spatřen v okně v 1. patře uvedené galerie ve Vodičkově ul. Vyzýval členy lidového fora, aby se dostavili nahoru. V 10.00 hodin osoby shromážděné před galerií vešly dovnitř. Taktéž televizní štáby zašli do galerie. V tuto dobu se v okolí galerie nacházely tyto vozy: DO-85-13 (vůz HELIUM-89), XOB 08-95 (maj. ARD), S-KH 4012 (D), M-XY 5596, F ZS 837 (D), GG-KT 236 (D), W 329 640, W 486 708, 20-E-805 a dále vozy Pragocar ADA 29-86, ADA 28-70, ADA 28-96, ADA 28-32, ADA 25-98, ADA 23-89. V 10.05 hodin přijel před vchod galerie vůz televizního štábu ČST – televizní noviny a posádka zašla do galerie. Ve 12.57 hodin vyšel objekt z galerie spolu se 4 muži, zastavili se před vchodem a po dobu 3 min. se bavili (foto provedeno). V 13.00 hodin odešel objekt se třemi muži ul. Vodičkovou a zašli do dietní restaurace U Bumbříčka, kde jedli. V 15.30 hodin bylo zjištěno, že se zde objekt již nenachází. Záchyt byl přenesen na Václavské nám., kde asi v 16.15 hodin hovořil objekt z 1. patra budovy Melantrich k davu shromážděnému na Václavském náměstí. Vzhledem k bouřlivé demonstraci bylo od sledování upuštěno a záchyt objektu byl prováděn u bydlíště a u galerie U Řečických. Objekt již spatřen nebyl.

Do galerie U Řečických zacházelo a vycházelo v průběhu dopoledne velké množství lidí různého věkového složení. Byli mezi nimi i umělci. Během provádění akce HELIUM-89 byl objekt spatřen, jak ve večerních hodinách zachází do Laterny magiky – vchod pro zaměstnance.“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 39“.

- ³⁸ K osobě Jiřího Kantůrka (1932) byl 18. 4. 1974 pravděpodobně 3. odd. III. odb. S-StB Praha zaveden SPO „REDAKTOR“, reg. č. 22767; v nezjištěnou dobu předán na 2. odd. IV. odb., na 2. odd. 2b odb. S-StB Praha a na O-StB Praha 5, 10. 11. 1978 „PO sloučeno do NO“ (původně NO „2/30“, posléze „3/1004“), 24. 9. 1981 „předáno X. S-SNB, 2. odb. – bez čj., viz doručka NO“, 12. 12. 1984 „vráceno zpět na Prahu 5“, zničeno 5. 12. 1989. 29. 11. 1984 zavedlo 1. odd. 2. odb. X. S-SNB SS „REDAKTOR“, reg. č. 29352; 29. 5. 1987 archivován pod a. č. 811691 MV. 30. 7. 1987 obnovilo 1. odd. 2. odb. X. S-SNB rozpracování v SPO „REDAKTOR“, reg. č. 34053; 2. 11. 1988 „zrušeno – NO – Praha – 3. kategorie“ a „vrácen příkaz a návrh na založení“.
- ³⁹ K osobě Tomáše Hradílka (1945) byl 7. 3. 1977 O-StB Přerov zaveden SPO „REFERENT“ (později „REDAKTOR“), reg. č. 20934; 31. 3. 1977 převeden na SS, „objekt“ akce 19. 6. 1977 zaevidován jako NO („I/6“), 14. 5. 1980 převeden na OS, OS zničen v prosinci 1989 („Sk 429/89“). 17. 6. 1977 zavedlo navíc 3. odd. II. odb. S-StB Ostrava kontrolní svazek zřejmě s identickým reg. č. Samostatný sv. NO (nadále „I/6“) „REDAKTOR“ s reg. č. 31875 zavedlo O-StB Přerov 7. 6. 1989; skartace v registru nevyznačena. 12. 1. 1989 byl navíc 3. odd. 10. odb. II. S-SNB (OP: npor. /od 1. 10. 1989 kpt./ Vlastimil Pršál) zaveden kontrolní svazek „REDAKTOR“, reg. č. 36589; zničen 1. 12. 1989.
- ⁴⁰ K osobě Alexandra Vondry (1961) byl 28. 1. 1988 3. odd. 2a odb. S-StB

- Praha zaveden SPO „DONÁT“, reg. č. 45777: 6. 3. 1989 předán na 2. odd. II. odb. S-StB Praha a zároveň převeden na SS, zničen koncem roku 1989. 9. 3. 1989 zavedlo navíc 3. odd. 10. odb. II. S-SNB (OP: kpt. Miloslav Málek) kontrolní svazek „DONÁT“, reg. č. 36959: právní kvalifikace § 98 tr. z., zničen 1. 12. 1989.
- ⁴¹ K osobě Michaela Kocába (1954) byl 21. 7. 1983 4. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SS „MÍŠA“, reg. č. 37868: 7. 2. 1984 archivován pod a. č. 749819. 6. 4. 1984 zavedlo 2. odd. 3. odb. X. S-SNB svazek KTS „MUK“, reg. č. 27800: 12. 10. 1987 archivován pod a. č. 787596.
- ^{41a} K osobě Miroslava Štěpána (1945) byl 17. 4. 1972 3. odd. I. odb. S-StB Praha zaveden spis D „MIREK“, reg. č. 18421: 17. 9. 1976 archivován pod a. č. 679729.
- ⁴² V problematice „učňovský dorost“ byl 4. 12. 1986 1. odd. 3. odb. X. S-SNB zaveden OBS „UČDOR“ s reg. č. 31558: zničen na 2. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989. Problematika „objekt 'UČNI' – mládež – Středočeský kraj“ byla 3. 12. 1974 5. odd. IV. odb. S-StB Praha administrativně podchycena v OBS s reg. č. 23839: 22. 1. 1976 předán z 5. odd. 2a odb. „v rámci součinnosti“ na 1. odd. 3a odb. S-StB Praha, 9. 6. 1986 archivován pod a. č. obj. 1086. 26. 2. 1979 zavedlo navíc 3. odd. 3b odb. S-StB Praha v problematice „učňovský dorost“ OBS „OUP“ s reg. č. 30933: zničen 30. 1. 1989. O důležitosti „rozpracování problematiky učňovské mládeže“ svědčí existence dalšího OBS „UCILISTE“ s reg. č. 46226: zaveden 10. 6. 1988 3. odd. 3b odb. S-StB Praha, 30. 10. 1989 předán na 3. odd. III. odb. téže správy, skartace v registru nevyznačena. Na úrovni okresů byla uvedená problematika sledována v následujících OBS pod stejným názvem „UCILISTE“ (dle EZO): od 23. 3. 1982 O-StB Beroun v OBS s reg. č. 36031, od 7. 6. 1983 O-StB Kolín v OBS s reg. č. 38598, od 2. 3. 1986 O-StB Nymburk v OBS s reg. č. 42981, od 7. 3. 1986 O-StB Kladno v OBS s reg. č. 43006, od 11. 3. 1986 O-StB Kutná Hora v OBS s reg. č. 43023, od 13. 3. 1986 O-StB Mělník v OBS s reg. č. 43042, od 19. 3. 1986 O-StB Příbram v OBS s reg. č. 43070 a od 26. 5. 1986 O-StB Mladá Boleslav v OBS s reg. č. 43454. O-StB Rakovník rozpracovávalo „učňovský dorost“ již od 2. 3. 1976, a to v OBS „DOROST“ s reg. č. 25418, O-StB Benešov od 25. 10. 1979 v OBS „UČNI“ s reg. č. 32150.
- ⁴³ Míni se Karel Hoffmann. Jeho jméno je uváděno chybně i dále, k tomu už nečiníme poznámku.
- ⁴⁴ Viz dok. 1 in Suk, Jiří: Občanské fórum, listopad – prosinec 1989. 2. díl – dokumenty. Praha 1998, s. 13-14. Zde je uvedeno v rámci přílohy č. 1 dok. 24b.
- ⁴⁵ K osobě M. K. (1935) byl 10. 2. 1961 2. odd. 4. odb. II. S-MV zaveden TS „MARTA“, reg. č. 11911: 27. 6. 1963 archivován pod a. č. 568138. 29. 6. 1977 zavedlo 1. odd. 2. odb. X. S-FMV svazek KTS „SIMONA“, reg. č. 13408: 22. 9. 1978 převeden na svazek A-„ANNA“, zničen (včetně složek VZ, FD a KPP) na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ⁴⁶ Problematika „AFP – franc. tisk. služ. Praha 2“ byla 7. 6. 1971 3. odd. 10. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS „REDAKCE – AFP“, reg. č. 2661 („sv. 16793 /naše býv. r. č. 1134/ přijatý z S-Stb Praha“): postupně veden na 3. odd. 5. odb., 3. odd. 4. odb., 2. odd. 3. odb. a 3. odd. 3. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- ⁴⁷ K osobě J. T. (1953) byl 21. 4. 1976 1. odd. 4. odb. II. S-FMV zaveden svazek KTS „DIDI“, reg. č. 11032: 14. 9. 1976 převeden na svazek A-„HONZA“, 28. 11. 1978 předán na III. S-FMV (OVKR – VÚ 6093, reg. č. 040462), 27. 10. 1980 vrácen na 1. odd. 4. odb. II. S-SNB, 28. 8. 1987

změna krycího jména na A-„VENCA“, při reorganizaci v roce 1988 předán z 2. na 3. odd. 3. odb. II. S-SNB, zničen (včetně složek FD, VZ a KPP) 5. 12. 1989.

⁴⁸ Viz Prohlášení PEN k událostem ze 17. listopadu 1989, in: Deset pražských dnů..., c. d., s. 55-56.

3b

1989, 20. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 257.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j. CB-0077/257/03-89

V Praze dne 20. 11. 1989

Výtisk č.: 2

Počet listů: 1

Přílohy: 5/6

Denní situační zpráva č. 257 ze dne 20. 11. 1989

K bodu: 2a 0

K bodu: 2b 5/6 [...]^a

K bodu: 3 0

K bodu: 4 0

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^b

Příloha k č. j. CB-0077/257/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1 Ministr vnitra ČSSR, I. náměstek MV ČSSR
a gen. tajemník ÚV KSČ s. JAKEŠ

Ve filmovém studiu Barrandov¹ přetrvávají snahy realizovat dočasně přerušené natáčení filmu „Ta naše písnička česká II“, režiséra Víta OLMERA podle scénáře spisovatele Radka JOHNA.² Film obsahově pojednává o situaci v „umělecké agentuře“ na počátku 70. let. Záměrem autorů je v tomto filmu odhalit tzv. „skutečnou“ podstatu kulturní politiky dané doby, zákulisní činnost a korupci při přednostním zařazování děl tzv. „oblíbených“ autorů a persekuci osob snaží-

cích se o realistický pohled na situaci v čs. společnosti. Vít OLMER se netají tím, že ve filmu chce ztvárnit v hlavní postavě „vedoucího pracovníka umělecké agentury“ bývalého vedoucího kulturního oddělení ÚV KSČ MÜLLERA. Kromě toho chce OLMER natočit film o podobných praktikách ve Filmovém studiu Barrandov včetně ztvárnění vývoje a růstu nepřátelských sil.

Mezi tvůrčími pracovníky čs. filmu se vyskytl názor, že by měl být natočen film o řediteli Krátkého filmu s. JAKEŠOVI, v němž má být zdůrazněno, jakým způsobem prosazoval své zájmy prostřednictvím Krátkého filmu, z něhož si vytvořil cestovní kancelář. Nelze vyloučit další pokusy o natáčení filmů podobného charakteru, které by měly diskreditovat vedoucí funkcionáře, jak stranických[,] tak státních orgánů.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 v průběhu měsíce listopadu 1989, je hodnocen jako seriózní a vzhledem k obsahu jej lze využít pouze k informaci ministra vnitra ČSSR, I. NMV ČSSR a gen. tajemníka ÚV KSČ s. JAKEŠE. O situaci ve Filmovém studiu bude informován ústř. ředitel čs. filmu s. VESELÝ.
[...]^c

Příloha k č. j. CB-0077/257/03-89

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

V květnu 1989 vznikla v Praze pobočka Polského kulturně osvětového svazu, který má sídlo v Karviné. Činnost pražské pobočky je prováděna za podpory Polského kulturního střediska v Praze. Vedoucím pražské pobočky je zaměstnanec letecké společnosti AIR ITALIA³ v Praze Jan VALICKÝ, podle kterého má v nejbližší době dojít v Polském kulturním středisku k radikálním kádrovým změnám. Má být vyměněn celý personál včetně vedení a na jejich místa mají přijít noví zaměstnanci, stoupenci SOLIDARITY.⁴ Po provedené výměně pracovníků lze podle VALICKÉHO očekávat výraznou změnu v náplni práce a politické orientaci Polského kulturního střediska s tím, že noví pracovníci budou prosazovat zájmy SOLIDARITY v ČSSR a zároveň budou podporovat činnost čl. nelegálních struktur.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 13. 11. 1989, je hodnocen jako seriózně přenesený a lze jej využít v informačním toku FMV.

Činnosti Polského kulturního střediska je po provedených opatřeních věnována stálá pozornost. Cílem opatření je včas podchytit jednání pracovníků tohoto střediska, které nejsou v souladu se zájmy ČSSR.

[...]^c

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

V současné době dochází k diferenciaci a vyostření politické situace v Československé tiskové kanceláři.⁵ Otevřeněji a nezakrytě někteří z pracovníků útočí na vedoucí úlohu KSČ ve společnosti, kritizují „neostalinskou politiku“ současného vedení strany a státu, přičemž poukazují na Polsko a Maďarsko jako vzory. Radikalizují se mladí redaktori, kteří útočí na socialistické státní a společenské zřízení a kritizují vedení ČTK za nedostatečně prováděnou politiku gласnosti. V důsledku toho muselo být upuštěno od tzv. diskuzních klubů se svazky. Situace se vyhrotila natolik, že při volbě nového předsedy CZV SSM musel výbor KSČ zamítnout navrhovaného kandidáta do této funkce, protože do ní byl navrhován protispolečensky orientovaný člověk, který se otevřeně hlásí k opozici, zaměstnanec ČTK Dmitrij SPANILÝ.

V redakci pro zahraničí ČTK vládne oportunistus, atmosféra je pravicově orientována a lze říci, že vedení redakce i výbor ZO KSČ řešení situace nezvládá a jen přihlíží dalšímu vývoji. Pracovnice též redakce Z[...] A[...]⁶ otevřeně vyhrožuje členům KSČ šibenicemi, znevažuje vedoucí úlohu strany a hrubě napadá její vedoucí představitele. Její jednání je trpěno z důvodu, že udržuje intimní poměr se šéfredaktorem J[...] B[...], který nad ní drží ochrannou ruku.

Výše popsaná situace vyvolává u členů KSČ obavy o budoucnost a vede je k rozvázání pracovního poměru a odchodu z ČTK.

Poznatek byl získán Prameny č. 1 v průběhu měsíců září a listopad, je hodnocen jako pravdivý a lze ho využít v informačním toku FMV. O situaci bude informován ústř. ředitel ČTK s. ČMOLÍK.
[...]^c

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Dne 20. 11. 1989 byl od 14.00 hod. studenty Vysoké školy chemicko technologické organizován v prostorech školy míting, na který zvali zástupce VV NSR.⁷ Vzhledem k tomu, že vedením fakulty nebylo uspořádání mítingu povoleno v aule školy, konal se tento v parku před VŠ.

Poznatek byl získán Pramenem č. 2 dne 20. 11. 1989, je hodnocen jako pravdivý a lze jej využít v informačním toku FMV.

Situaci je věnována nadále pozornost.
[...]^d

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Dne 19. 11. 1989 se uskutečnila v Mládežnickém klubu v Řeznické ulici od 19. – 23.00 hod. schůzka zástupců VŠ mládeže s cílem dohodnout další koordinaci postupu. Bylo dohodnuto, že ve stávkách a protestech se bude pokračovat každý den v 16.00 hod. u sochy sv. Václava a stávky mají mít formu okupační. Centrum stávkového výboru má být na DAMU[,] v náhradním případě je počítáno v DISKU[,] popř. Realistickém divadle. Výbor se skládal asi z 15 osob, nejaktivnější je studentka DAMU Lenka a student FF UK /budou zjištění/.

V roli poradce v Klubu fungoval publicista Jan REJŽEK⁹ a dramaturgyně Klubu v Řeznické ulici.

Stávkový výbor by měl pracovat nepřetržitě a měli by zde být zapojeni L. LIS¹⁰ a P. PLACÁK.¹¹ Byla zde rozdávána rovněž petice /viz příloha/, kterou zde rozdával František STANĚK – herec.

Studenti chtějí mít bezprostřední kontakt na všechny občany ČSSR[,] a proto mají zájem kontaktovat televize ARD, ÖRF,¹² PLR a MLR s cílem zajistit vysílání v českém jazyce, aby bylo pokryto celé území ČSSR. Rovněž budou studenti objíždět okresy a kraje v ČSSR a seznamovat další studenty a pracující v podnicích se situací s cílem zapojení dalších osob do stávkového hnutí.

DAMU dala k dispozici pro stávkový výbor rozmnožovací techniku a FAMU poskytuje fototechniku a zajišťuje rozmnožení fotografií pořízených ve dnech 17. – 19. 11. 1989.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 19. 11. 1989, je hodnocen jako seriózně přenesený a lze jej využít v inf. toku FMV.
[...]^e

VŠEM SPOLUOBČANŮM¹³

V pátek 17. listopadu se uskutečnila manifestace vysokoškolských studentů u příležitosti Mezinárodního dne studentstva, pořádaná nezávislými studenty a Městskou vysokoškolskou radou. Tento pietní akt na uctění památky Jana Opletala byl zjevně podpořen řadou dalších spoluobčanů. Z Vyšehradu se průvod spontánně vydal do centra města, kde byl příslušníky VB a vojsky MV nemilosrdně zmasakrován.

Vyzýváme proto studenty, pedagogy a vůbec všechny spoluobčany k týdenní protestní stávce.

Zároveň žádáme vytvoření vládní komise, která vyšetří tento brutální policejní zárok.

Věříme, že každý, komu není lhostejný stav a vývoj naší společnosti, se připojí k tomuto vynucenému, ale zásadnímu kroku.

V Praze dne 18. 11. 1989

STUDENTI DAMU

18. listopadu 1989

Vážení spoluobčané.

Na veškeré pokusy občanských iniciativ o navázání konstruktivního dialogu odpovědělo vedení státu jednoznačně: kriminalizováním, persekucí a nyní už dokonce masakrem pokojné demonstrace v pátek 17. listopadu 1989 uspořádané k uctění J. Opletala.

Připojujeme se k výzvě studentů ze dne 18. 11. 1989, ve které vyslovují požadavek na vytvoření zvláštní vládní komise, která vyšetří tento brutální zákrok.

Jejich požadavek plně podporujeme a obracíme se na všechna československá divadla:

Vyzýváme Vás, abyste se připojili k týdenní protestní stávce studentů tím, že v tyto dny místo plánovaných představení přečtete naše stanovisko k těmto událostem a nabídnete divadelní prostory k široké veřejné diskusi.

Zároveň se obracíme ke všem spoluobčanům:

Zabraňte dalšímu násilí, krveprolití a policejní zvrůli!

Navrhujeme vyhlásit na pondělí 27. listopadu mezi 12.00 – 14.00 hodinou protestní generální stávkou.¹⁴

^a Jednotlivé přílohy nejsou v této DSZ číslovány: v pořadí pátá v naší kopii má dva listy, ostatní po jednom.

^b Nad jménem Vykypělův vlastnoruční podpis.

^c Vpravo rukou připsáno „11. odb.“.

^d Vpravo rukou připsáno „2. odb.“.

^e Vlevo rukou připsáno „10. odb.“.

¹ K objektu „Filmové studio Barandov [!]“ byl 12. 3. 1981 4. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden OBS „FILM“, reg. č. 34214: 17. 8. 1989 předán na 5. odd. II. odb. téže správy, zničen 8. 12. 1989.

² K osobě R. Johna (1954) byl 25. 8. 1987 2. odd. 3. odb. X. S-SNB zaveden svazek KTS „RAJON“, reg. č. 34188: 9. 3. 1989 archivován 1. odd. 11. odb. II. S-SNB pod a. č. 804287.

³ Problematika „kapitalistické letecké společnosti“ byla 28. 9. 1971 2. odd. 5. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS „LETKA“, reg. č. 2880: po vzniku XI. S-FMV předán na její 2. odd. 4. odb., při reorganizaci v roce 1988 na 2. odd. 7. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.

- ⁴ Činnost Solidarity byla Státní bezpečností sledována od počátku osmdesátých let v rámci akce „SEVER“; gestorem akce byla kromě centrály také S-StB Hradec Králové.
- ⁵ Rozpracování Československé tiskové kanceláře byla 8. 4. 1971 1. odd. 1. odb. II. S-FMV zavedeno v OBS „ČTK“, reg. č. 2428; po vzniku X. S-FMV předán na její 3. odd. 2. odb., 26. 4. 1979 na 3. odd. 4. odb. II. S-FMV, při reorganizaci v roce 1988 na 4. odd. 11. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- ⁶ K osobě Z. A. (1947) byl 21. 4. 1980 1. odd. 3b odb. S-StB Praha zaveden SPO „PATRICIE“, reg. č. 33012; 10. 9. 1981 archivován pod a. č. 703642.
- ⁷ Rozpracování ZÚ Spolkové republiky Německo bylo 30. 6. 1969 4. odd. odb. A II. S-FSZS zavedeno v OBS „OBORA“ (původně „LES“ k „obchod. misi NSR“), reg. č. 845 („ze sv. 24808 u II-4-4“); v nezjištěnou dobu předán zřejmě na 3. odd. 9. odb. II. S-FMV, na 1. odd. 3. odb., na 2. odd. 2. odb. II. S-FMV/SNB a nakonec na 1. odd. 2. odb. II. S-SNB, skartace (více než 40 svazků a podsvazků) v registru nevyznačena. Problematika „stykové základny ZÚ-NSR“ byla 23. 8. 1978 patrně 1. odd. 2. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS „OBORA-K“, reg. č. 15694; v nezjištěnou dobu předán na 2. odd. 2. odb. a na 1. odd. 2. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- ⁸ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 179 z 21. 11. 1989 pod názvem „K záměrům vysokoškolského stávkového výboru“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PUV KSČ, ss. Hegenbart, Jireček, Lazar. V uvedené příloze DSZ FMV se neobjevila poslední věta 1. odstavce („nejaktivnější je...“), 2. větný celek 3. odstavce a texty obou letáků.

Samotná DSZ FMV č. 179 vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1. Bezpečnostní situace v ČSSR“

Dne 20. 11. 1989 došlo k závažnému narušení veřejného pořádku a klidu v Praze a Brně, kde se uskutečnily masové demonstrace. Na dalších místech ČSSR pokračují stávky v divadlech a na vysokých školách, dílčí vystoupení neměla masový charakter. Pořádkové jednotky SNB nezasahovaly, nikdo z účastníků demonstrací nebyl zraněn.

Vývoj situace v ČSSR nasvědčuje, že vnitřní protivník organizováním nátlakových akcí masového charakteru nastoupil k frontálnímu útoku proti politickému zřízení.

Přetrvává rozšiřování letáků vyzývajících ke generální stávce 27. 11. 1989 a na podporu studentských požadavků.

Dne 20. 11. 1989 byly zaznamenány další klamné anonymní telefonní výhrůžky výbuchy.

V průběhu 20. 11. 1989 nebyla zaznamenána závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

2. Nepřátelská činnost

b/ Na všech pražských vysokých školách probíhá stávka a jsou ustanoveny stávkové výbory. Nejradikálnější postupovali studenti DAMU, kteří na shromáždění pozvali mluvčí 'charty-77' Danuši NĚMCOVOU. Byl přítomen televizní štáb CNN a holandské televize. Ke stávce studentů na

Vysoké škole umělecko-průmyslové se připojili i pedagogové školy s tím, že budou docházet do školy, ale nebudou pobírat plat. Na všech vysokých školách je podporováno prohlášení Městské vysokoškolské rady SSM a MěV SSM v Praze. Je kritizován zásah pořádkových sil 17. 11. 1989. Zároveň je varováno před konfrontací s bezpečnostními silami a jsou vyjadřovány obavy z obsazení vysokých škol bezpečnostními silami. V odpoledních hodinách 20. 11. 1989 došlo v Praze na Václavském náměstí a přilehlých ulicích ke shromáždění velkého množství převážně mladých lidí. Jednalo se zejména o studenty pražských středních a vysokých škol, kteří dopoledne zahájili stávky na školách. V 16.00 hodin bylo Václavské náměstí zaplněno, zejména v blízkosti sochy sv. Václava. Probíhala zde podpisová akce prohlášení 'Několik vět' a pokračovala peněžní sbírka na osoby, které byly zadrženy orgány SNB. V této době docházelo ke skandování velkého množství hesel 'Chceme novou vládu', 'Zrušte milice', 'Svobodné volby', 'Ať žije HAVEL'. Rovněž byly zaznamenány transparenty 'Dělníci, pojďte s námi', 'Studenti, umělci jsou s námi', 'Přestaňte se bát'. V dalším průběhu demonstrace byla provolávána hesla 'Generální stávka', 'Ať žije Svobodné slovo', 'Ať Husák vidí, kolik je tu lidí', 'Končíme, Miloši'. V 16.40 hodin byla skandována hesla 'Ať žije Masaryk a všichni na Hrad'. Přibližně v 17.05 hodin se začal dav pohybovat na Národní třídu a k Národnímu divadlu, za stálého skandování hesla 'Na Hrad'. U sochy sv. Václava zůstalo asi 1 000 osob. Průvod měl tendenci přejít mosty přes Vltavu, které však byly přehrazeny příslušníky VB, a tak se pohyboval směrem na Klárov, kolem hotelu Intercontinental do Pařížské ulice a v 19.00 hodin se dostal zpět na Václavské náměstí. V 18.15 hodin, kdy se demonstrace pohybovala po území Prahy 1, vystoupil u sochy sv. Václava s prohlášením sekretariátu ÚV SSM jeho předseda s. Mohorita. V této době zde bylo asi 3 000 osob, které provolávaly 'Ať žije Mohorita'. Po návratu demonstrace na Václavské náměstí byly vytvořeny její dvě větve. První směřovala k budově Čs. rozhlasu a druhá ulicí Vodičkovou, k budově vlády ČSR v Lazarské ulici. Ředitel Čs. rozhlasu s. Kvapil převzal ve 20.45 hodin od demonstrantů několik petic. Na Staroměstském náměstí byla skandována hesla 'StB do dolů', 'Je to vaše poslední zvonění', 'Policie, pojďte s námi', 'Policie do stávky', 'Ať žijí dopraváci' a 'Masaryk na stovku'. V době od 20.00 do 21.30 hodin proběhla v restauraci Riegrovy sady schůze čs. svazu novinářů. Bylo přítomno 350 – 400 účastníků. Rezoluci 65 pracovníků zahr. vysílání Čs. televize přečetl redaktor JANČAŘÍK. Byl v ní vyjádřen nesouhlas se zákrokem bezpečnostních sil a stanoven požadavek na odstoupení vlády. Prostor k otištění rezoluce nabídly redakce Svobodného slova a Mladé fronty ve vydání 21. 11. 1989. Pomoc nabídly i Lidové noviny. Dále bylo dojednáno vytvořit nátlak na šéfredaktory k prosazení svobody tisku, odvolání vedení Svazu novinářů a svolání pražské konference novinářů. Pokud nebudou splněny tyto požadavky, nevyjde v den tzv. generální stávky /27. 11. 1989/ denní tisk. Demonstrace na Václavském náměstí byla ukončena ve 21.30 hodin a na závěr byla provolávána hesla, kterými se účastníci zvali ve 13.00 hodin k Čs. rozhlasu a v 16.00 hod. na Václavské náměstí. Kromě toho se dožadovali utvoření prozatímní vlády v čele s HAVLEM a DUBČEKEM.

Ve Smetanově divadle probíhalo 20. 11. 1989 jednání, zda se Baletní soubor připojí ke stávce ostatních souborů Národního divadla. V průběhu jednání se dostavili zástupci Činohry Národního divadla Jana Hlaváčová a Marek Vašut, kteří soubor baletu přesvědčili o nutnosti stávky.

Bylo zjištěno, že redaktorce Radia Svobodná Evropa ČEROVSKÉ byl do NSR předán text adresovaný předsedovi vlády ČSSR s. Adamcovi. V něm se zdůrazňuje odpovědnost vlády za následky represí zaměřených proti studentské demonstraci. Dále se v textu uvádí: 'Kdybychom nyní požado-

vali pouze to, aby byly z Prahy staženy pohotovostní oddíly VB a aby bylo okamžitě zastaveno policejní pronásledování, vyjádřili bychom pouze menší část toho, co je v této situaci nutně zapotřebí. Soudnost a svědomí velí, aby vaše vláda odstoupila a ještě předtím umožnila přechod k demokratičtějšímu způsobu vlády. Žádáme, aby se to stalo k 25. listopadu 1989. Do té doby uskuteční rozhovory a na jejich základě uzavře dohodu o vytvoření přechodné vlády občanského soužití. Tyto rozhovory má současná vláda vést s Alexandrem DUBČEKEM, představiteli vedení státu před ozbrojenou intervencí v roce 1968, Václavem HAVLEM a s dalšími představiteli nezávislého opozičního hnutí. Vláda občanského soužití má být potom vytvořena z těchto tří skupin: z představitelů vedení státu před srpnem 1968, představitelů nezávislé opozice a z nezkompromitovaných zástupců nynější vlády. Účast představitelů reformního hnutí z roku 1968 má zvýraznit kontinuitu demokratického procesu v ČSSR. Podíl nezávislých občanských skupin má zajistit účast obyvatelstva ve vládě. Současná vláda ČSSR nechť ještě před svým odstoupením vydá ústavní zákon, jímž se k 1. 2. 1990 ukončí činnost Federálního shromáždění, a nechť rovněž slavnostně prohlásí platnost občanských práv obsažených v mezinárodních smlouvách. Vláda občanského soužití pak jako jeden ze svých prvních kroků předloží Federálnímu shromáždění k 15. 12. 1989 nový demokratický volební zákon, na jehož základě pak bude k 1. 2. 1990 zvoleno ústavodárné shromáždění ČSSR. Volební zákon má umožnit také kandidaturu kandidátům nezávislých skupin a dále všem těm, kteří získají podporu nejméně od 1 000 čs. občanů. Provedení těchto kroků je jediná schůdná cesta k tomu, aby se život v ČSSR vrátil do normálních kolejí.' Prohlášení podepsali za Čs. demokratickou iniciativu E. MANDLER a B. DOLEŽAL. [Viz pozn. 1 dok. 24b.]

V Praze byl zjištěn výskyt letáků, které vyhotovuje Oblastní výpočetní centrum Českého vysokého učení technického /ČVÚT/. Místopředseda ZV ROH ČVÚT ing. Jiří ŠVORČÍK prohlásil, že toto centrum bude stávkujícím studentům poskytovat veškeré počítače a distribuovat materiály na další vysoké školy a nadřízené orgány. Obsahem letáků je prohlášení studentů DAMU, herců Pražských divadel a studentů vysokých škol.

V Brně se na náměstí Svobody uskutečnila v 17.30 hod. demonstrace za účasti 25 000 osob. Dav skandoval hesla 'Pryč s Jakešem', 'Chceme svobodu', 'Brno zdraví Prahu', 'Zítřka přijdeme zase', 'Ať žije charta'. V 18.30 hodin se shromáždění postupně rozešlo. Pořádkové jednotky SNB nezasaňovaly a nedošlo k žádnému zranění účastníků. Do studentských stávek a protestních akcí se zapojili studenti těchto brněnských vysokých škol: Přírodovědecké fakulty univerzity J. E. Purkyně, Stavební fakulty Vysokého učení technického, kde agitovala aktivistka 'nezávislého mírového sdružení' Hana HOLCNEROVÁ, JAMU a fakulty architektury Vysokého učení technického. Na ostatních fakultách vysokých škol je situace klidná. [Viz pozn. 3 dok. 108.]

V Bratislavě se na Hvězdoslavově náměstí shromáždilo 700 občanů, ke kterým promluvil herec činohry Slovenského národního divadla KNAŽKO. Prohlásil, že v bratislavských divadlech se nebude hrát, dokud 'nedojde k zásadním změnám a odstoupení vlády za zárok příslušníků SNB'. Vyslovil požadavek na propuštění ČARNOGURSKÉHO a vyzval přítomné k účasti na generální stávce. V 23.00 hodin se podařilo skupině 120 osob aktivizovat ke shromáždění 5 000 studentů z kolejí v Mlýnské dolině. Na shromáždění byly přečteny výzvy k odstoupení generálního tajemníka ÚV KSČ, zlepšení sociálních podmínek, k vytvoření nezávislých studentských odborů a potrestání příslušníků SNB. Ve 24.00 hodin se studenti rozešli.

Na univerzitě Komenského v Bratislavě se uskutečnil aktiv zástupců bratislavských vysokých škol, kteří zvolili tzv. dočasný pracovní výbor,

který by měl nahradit vysokoškolský výbor SSM, protože ten podle jejich názoru nerespektoval a neprosazoval studentské požadavky.

V průběhu 20. 11. 1989 byly ve zvýšené míře zjišťovány letáky, v nichž v různých obměnách je odsuzován zákrok příslušníků SNB proti studentům 17. 11. 1989, nadále oznamující úmrtí studenta M. ŠMÍDA, studentskou a hereckou stávku a vyzývající ke generální stávce 27. 11. 1989. Dále byly zjišťovány různé závadové nápisy, hrubě útočící proti KSČ a jejím představitelům. Letáky a nápisy se vyskytovaly na celém území ČSR, v SSR v Bratislavě, Banské Bystrici a Žilině.

Dne 19. 11. 1989 byla v Praze 1 zadržena při vylepování letáků, útočících proti vládě České socialistické republiky, občanka Velké Británie Jenice [Janice] BROUN /1934/. Byl jí zkrácen pobyt v ČSSR.

Rovněž 19. 11. 1989 v Praze 1 byli při rozšiřování letáků o úmrtí M. ŠMÍDA zadrženi studenti Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy Arnošt ŠTĚDRÝ /1968/ a David KOPŘIVA /1967/. Bylo u nich zajištěno 23 letáků. Z tohoto důvodu jim bylo sděleno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku. Poté byli propuštěni. Téhož dne byli při rozšiřování letáků s výzvou ke generální stávce a s oznámením o úmrtí M. ŠMÍDA zadrženi Ctírad BOŘSKÝ /1966/, student ČVÚT, a Kateřina HUCLOVÁ /1969/, studentka VŠE.

Ve dnech 19. – 20. 11. 1989 bylo v Mostě a Litvínově /Severočeský kraj/ zjištěno 15 letáků vyzývajících ke shromáždění za zlepšení životního prostředí 22. 11. 1989 před ONV v Mostě /o předchozím výskytu jsme informovali/. V Děčíně /Severočeský kraj/ byl 20. 11. 1989 zajištěn plakát vyzývajících k ekologické manifestaci 24. 11. 1989 v Děčíně. [Viz pozn. 1 dok. 52c.]

Dne 19. – 20. 11. 1989 byly v Bratislavě zjišťovány letáky vyzývající k účasti na demonstraci před justičním palácem v Bratislavě 22. a 23. 11. 1989 za osvobození exponenta nelegálních struktur ČARNOGURSKÉHO.

Dne 20. 11. 1989 bylo zaznamenáno 6 klamných telefonických výhrůžek výbuchy: v Praze ve slévárně ČKD a ve stanici metra, na OV KSČ Olomouc /Severomoravský kraj/ [Viz pozn. 5 dok. 127b.], na ONV Litoměřice /Severočeský kraj/ [Viz pozn. 1 dok. 52e.], na MěNV Rájecké Teplice /Středoslovenský kraj/ a v Hradci Králové v hotelu Černigov /Východočeský kraj/.

3. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

Při prověření ekologických problémů v souvislosti s připravovanou stavbou komplexu urychlovačů v k. p. CHEMKO Strážské byla odhalena několikasetletá skládka, obsahující 100 000 tun duralu, který patří mezi nebezpečné toxické látky. Likvidace skládky je z technického hlediska problematická, protože v ČSSR neexistuje vhodná technologie ke zničení této látky. Zodpovědní pracovníci resortu min. průmyslu SSR o problému vědí, ale dosud mu nevěnovali patřičnou pozornost.

Ve velkoskladu benzínu ve Šlapanově /okr. Havlíčkův Brod/ se začíná projevovat nedostatek benzínu. K plynulému zásobování maloobchodní sítě čerpadel ve Východočeském a Jihomoravském kraji je benzín odebírán ze státních rezerv. Nepříznivá situace je způsobena výrobními podniky benzínu, zejména Slovnaftem Bratislava. Výrobní podniky v honbě za devizovými prostředky prodávají benzín do NSR za velmi nízké ceny. Vývoz benzínu je organizován OZ BENZINA Plzeň-Třemošná, odkud je odvážen do NSR autocisternami. Plynulé dodávky benzínu do našich skladů vážnou také ze Sovětského svazu, neboť hospodářské smlouvy nejsou plněny. Nedostatek benzínu bude nahrazen dovozem z Rakouska za devizy. [Viz pozn. 3 dok. 38a.]“

K uvedené DSZ ještě doplníme, že osoby uváděné v 9. a 10. odstavci části „Nepřátelská činnost“ byly též jmenovány v rámci „Přehledu osob předvedených do realizačních skupin v průběhu dne 19. 11. 1989“, zpracovaném S-StB Praha (viz dok. 23).

DSZ FMV č. 179 měla následujících 10 příloh: „K záměrům vysokoškolského stávkového výboru“ (viz výše); bez názvu, týkající se trestných činů spojených s příslušníky SNB, PS a SA (rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Hegenbart); „Situace ve Svazu výtvarných umělců“ (viz pozn. 8 dok. 3c); „Činnost 'Demokratické iniciativy'“ (viz pozn. 10 dok. 3c); „Situace v deníku Mladá fronta“ (viz pozn. 15 dok. 3c); „Prohlášení novinářů“ (viz pozn. 9 dok. 3c); „Ke způsobu informování čs. ZÚ o událostech 17. listopadu v Praze“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PÚV KŠČ, s. Hegenbart); „Postoje Vatikánu vůči evropským soc. zemím“ (zdroj – představitel FMV na Kubě, rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Lenárt, Fojtík, Lúčan, Hegenbart); „K situaci v PSDS“ (zdroj – představitel FMV v PLR, rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Fojtík, Lenárt, Hegenbart, Štefaňák); „K situaci v Rumunsku před sjezdem Rumunské komunistické strany“ (zdroj – představitel FMV v MR, rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Lenárt, Hoffmann, Fojtík, Hegenbart).

Z příloh, které nepřipravila II. S-SNB, uvádíme následující:

„Ke způsobu informování čs. ZÚ o událostech 17. listopadu v Praze“

Odbor informace a dokumentace FMVZ vysílal dne 20. 11. 1989 od 16.15 hod. na všechny čs. ZÚ v zahraničí telegramy in claris /podepsán K. VEJMOLA/ vybrané komentáře československých deníků z 20. 11. 1989, obsahující tendenční výklady událostí 17. listopadu v Praze.

Jednalo se o:

MLADÁ FRONTA – 'Společné prohlášení MV SSM a MVR SSM'

LIDOVÁ DEMOKRACIE – 'Stanovisko předsednictva a Prohlášení výboru pro lidská práva a humanitární spolupráci'

SVOBODNÉ SLOVO – 'Naše prohlášení k 17. listopadu 1989'

Vzhledem k nedostatku včasných a objektivních informací mezi československými občany v zahraničí mohou uvedené komentáře negativně ovlivňovat jejich postoje k současnému dění v ČSSR.“

⁹ K osobě J. Rejčka (1954) byl 24. 3. 1982 4. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „REJ“, reg. č. 36038; 5. 1. 1983 převeden na SS, 5. 2. 1987 archivován pod a. č. 808375. Srovn. StB a šedá zóna. Ze spisu, který Státní bezpečnost vedla na Jana Rejčka. Revolver revue 40 (1999), s. 362-373.

¹⁰ K osobě Ladislava Lise (1926) byl 2. 10. 1970 zřejmě 5. odd. I. odb. S-StB Ústí n. LabeM zaveden OS, reg. č. 10637; v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. II. odb. téže správy, k 22. 1. 1974 je v řádku z registru uvedeno „NO I/163 PRAHA“, 16. 3. 1981 OS předán S-StB Praha a 15. 10. 1981 sv. NO tamtéž. 25. 3. 1981 zavedlo 2. odd. 2a odb. S-StB Praha OS „ADAM“, reg. č. 34254; k 10. 4. 1981 je v řádku z registru informace „zaveden KONTROLNÍ svazek na X. S-SNB Praha, 1 – I. odd. r. č. 2498“ (nepřesné – viz dále) a k 22. 10. 1981 „NO u Ústí – r. č. 0410637 – čj. OS-0046/VSEO-3-81“, 22. 1. 1982 „OS + NO“ předány 1. odd. 1. odb. X. S-SNB. Kontrolní svazek „JEZEVEC“ (od 30. 9. 1981 „ADAM“) s reg. č. 2498 byl 3. odd. 2. odb. II. S-FSZS (OP: Koranda /neztotožněn/, od 30. 9. 1981 npor. Karel Viták) zaveden již 23. 4. 1971; v nezjištěnou dobu předán na 2. odd. téhož odboru, po vzniku X. S-SNB na její 1. odd. 1. odb., 15. 2. 1982 zničen (5 částí hl. svazku), neboť „akce“ byla předána na „X-1-1 rč. 22782 (od 22. 1.

82)“. 22. 1. 1982 opravdu 1. odd. 1. odb. X. S-SNB zavedlo OS „ADAM“, reg. č. 22782: 10. 3. 1982 (12 částí hl. svazku, DOK/1-2) „stat. ukončeno návrhem na vyšetřování ČVS-73/83 – Ústí n. Lab. § 100/1a tr. z.“, k témuž datu je v řádku z registru informace „obnova rozpracování pod rč. 25295“. 22. 1. 1982 zavedlo kromě toho totéž oddělení X. S-SNB svazek NO („I/244“) „ADAM“, reg. č. 22785: při reorganizaci v roce 1988 předán na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen na 3. odd. téhož odboru 4. 12. 1989. 10. 3. 1983 obnovilo 1. odd. 1. odb. X. S-SNB rozpracování v OS „ADAM“, reg. č. 25295: než byl „stat. ukončen před. vyš. VB“, přibyla 13. část hl. svazku. 29. 6. 1984 bylo stejným oddělením X. S-SNB obnoveno rozpracování v OS „ADAM“, reg. č. 28364: při reorganizaci v roce 1988 předán na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (15 částí hl. svazku, složky DOK/1-2 a FD) na 3. odd. téhož odboru 8. 12. 1989. K „objektu“ akce „ADAM“ existuje memorandum, které 10. 3. 1989 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden kpt. Zdeněk Žitko, jako jeho zástupce kpt. Miroslav Kupec – oba z 1. odd. 10. odb. II. S-SNB):

„Objekt je jedním z čelních (!) představitelů redakce LINO a exkomunistů. Sledování objektu je prováděno od roku 1970. Objekt je pozorný ke svému okolí, při jízdě vozem (převážně řídí jeho manželka) provádí násilnou kontrolu. Od roku 1982 žil trvale na své chatě Sosnová [...], okr. Česká Lípa. Každý měsíc přijížděl na 2 – 3 dny do Prahy, kdy kontaktoval exponenty pravice a věnoval se rodině. Od roku 1989 žije opět trvale v Praze a aktivně se podílel na protisocialistickém shromáždění na Václavském a Škroupově náměstí.

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je zaměřeno (!) k rozkrývání stykové báze zájmových osob z prostředí CHARTY-77, dokumentace styků objektů s VC a pracovníky ZÚ KS a západních sdělovacích prostředků. V rámci provádění bezpečnostních akcí dle vývoje operativní situace.

ADAM

S: Brelas Francois, 39, Švýcarsko; JUDr. Richterský [Rychetský] Pavel, 45 (!); Křečková Helena, 22, P9, [...]; Lisová Božena, 23, P4, [...]; Korous Fr., 1907, [...], tchán; Lis Vladimír, 47, P10, [...], syn; Van Dijk Libuše, dcera, Holandsko; Pircherová Nataša, dcera, Rakousko; Kautman Frant., 27, P10, [...]; Falteisek Lubor, 23, P4, [...]; Mrňavý Otto, 46, P6, [...]; Marvanová Anna, 28, P3, [...]; Malý Václav, 50, [...]; Uhl Petr, 41, P2, [...]; Šabatová Anna; Diensbier [Dienstbier] Jiří, P2, [...]; Šusterová [Šustrová] Petr., P3, [...]; Turnerová Alice, 47, Británie; Dienstbierová Zuzana, 47, P6, [...]; Šplicharová [Šplichalová] Marie, 21, P4, [...]; Kryštofek Old., 22, P8, [...]; Fírýt Josef, 65, P8, [...]; Navrátil Fr., 46, P8, [...]; Šanda Jaros., 57, [...]; Bárta Jan, 14, P5, [...]; Havel V., 36, P2, [...]; Benda Václav, 46, [...]; Hájek Jiří, 13, P10, [...]; Slavík Václav, 20, [...]

A: P4, [...], Kyncl; P8, [...], Rejchart [Miloš Rejchrt]; P8, [...], Battěk Jar. [Rudolf Battěk]; P8, [...], JUDr. Šipovič Mir.; P10, Sportovní; P2, Španělská 2; P8, [...], JUDr. Šopovič [Miroslav Šipovič]; P2, [...], Bendovi; P3, [...], Marvanová

V: [...] Trabant modrý, Rejchrt; [...] Š 100 modrá, Havránek Jiří, 61, P4, [...]; [...] Volha tv. modrá, Karlík Karel, 37, P8, [...]

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 1“.

¹¹ K osobě P. Placáka (1964) byl 18. 5. 1982 2. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „FAGOT“, reg. č. 36485: 3. 1. 1985 převeden na SS, 11. 11. 1985 archivován pod a. č. 780302. 6. 11. 1985 obnovilo totéž oddělení S-StB Praha rozpracování v SPO „FAGOT“, reg. č. 42491: 14. 10. 1988 převeden na SS a zároveň předán na 3. odd. 2b odb. téže správy, 16. 3. 1989 na 4. odd. II. odb., 28. 9. 1989 na 3. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen

koncem roku 1989. 2. 12. 1988 zavedlo navíc 1. odd. 11. odb. II. S-SNB (OP: kpt. /od 1. 7. 1989 mjr./ René Špringer) kontrolní svazek „FAGOT,“ reg. č. 36346; zničen 6. 12. 1989. Srovn. Ministerstvo vnitra – přísně tajné. Ze spisu, který na Petra Placáka vedla Státní bezpečnost. Revolver revue 39 (1999), s. 336-359.

- ¹² V problematice „akredit. novináři z NSR a Rakouska“ byl 5. 6. 1972 3. odd. 9. odb. II. S-FMV zaveden OBS „AKREDIT-5“ s reg. č. 3543 („přijato z SStb Praha r. č. 17965“): postupně veden 2. odd. 9. odb., 3. odd. 5. odb., 3. odd. 4. odb. II. S-FMV, 2. odd. 2. odb. a nakonec 1. odd. 2. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. Problematika „krátkodobě akred. novináři“ byla 21. 8. 1975 3. odd. 5. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS s reg. č. 9726; v nezjištěnou dobu předán na 3. odd. 4. odb. II. S-FMV/SNB, 22. 4. 1987 předán z 1. na 2. odd. 6. odb. II. S-SNB, při reorganizaci v roce 1988 na 3. odd. 3. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. V problematice „neakreditovaní novináři“ byl 7. 9. 1974 3. odd. 5. odb. II. S-FMV zaveden OBS „NOVINÁŘI“ s reg. č. 7819; 4. 9. 1975 předán na 1. odd. 6. odb. téže správy, 20. 7. 1976 na 2. odd. a 18. 10. 1985 zpět na 1. odd. téhož odboru II. S-FMV/SNB, při reorganizaci v roce 1988 předán na 3. odd. 4. odb. II. S-SNB, 3. 2. 1989 archivován pod a. č. OB-1182. K objektu „Federace zahrani. novinářů ve Vídni“ zavedlo 13. 2. 1979 3. odd. 4. odb. II. S-FMV OBS „FEDERACE“ s reg. č. 16697; 22. 4. 1987 předán z 1. na 2. odd. 6. odb. II. S-SNB, zničen (včetně složky KPP) na 3. odd. 3. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989 .
- ¹³ Informace o tomto a následujícím prohlášení byly zpracovány ve 3. a 4. odstavci části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 178 z 20. 11. 1989. Srovn. pozn. 8 dok. 1a.
- ¹⁴ Jedná se o prohlášení přijaté na zasedání pražských i mimopražských divadelníků v Realistickém divadle Zdeňka Nejedlého 18. 11. 1989. Srovn. pozn. 16 dok. 3a.

3c

1989, 20. listopadu, Praha. - Denní situační zpráva č. 258.

II. správa SNB

analytický odbor

Čj.: CB-0077/258/03-89

V Praze dne 20. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 8/11

Denní situační zpráva č. 258/89 ze dne 20. 11. 1989.

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): 5/8 [1/2, 2/1, 3/3, 4/1, 5/1]

K bodu 3): 0

K bodu 4): 3/3 [6/1, 7/1, 8/1]

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k č. j.: CB-0077/258/03-89

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Situace v divadlech v ČSSR dne 20. 11. 1989:

Košice, Banská Bystrica - bez problémů

Bratislava – Malá a Velká scéna ND – probíhá stávka, schůze umělců
– školy uměleckého směru - jsou zvoleny stávkové výbory,
neučí se

Praha, Plzeň, Hradec Králové, České Budějovice, Ústí nad Labem,
Brno, Ostrava – probíhají schůze stávkových výborů, kde se vydává
prohlášení k přípravě na generální stávkou.

Téhož dne od 9.00 hodin v objektu Svazu dramatických umělců zasedala Filmová sekce¹ Svazu. Zasedání byli přítomni členové redakce časopisu Scéna, tajemník tohoto svazu JUDr. Arnošt BERGER a další pravicově orientované osoby. Zasedání probíhalo v redakci Scény. Z tohoto zasedání vyšlo prohlášení českých filmových umělců /viz DI - 257/20. 11. 1989/.² Na pokyn BERGERA a Jiřiny ŠVORCOVÉ bylo rozmnožováno provolání Činoherního klubu z 19. 11. 1989. Na všech školách uměleckého zaměření v Praze jsou vytvořeny stávkové výbory. Stávkové výbory kontrolují při vstupu do budov nejen studenty, ale všechny osoby. Studenti uměleckých škol po Praze vylepují letáky s provoláním Všem občanům! /viz DI 257/20. 11. 89/.³

Situace ve Svazu výtvarných umělců:⁴

Ráno dne 20. 11. 1989 v 9.00 hodin probíhala před budovou Mánesa stávka asi 1 500 osob, převážně mladých výtvarníků, takže byla zablokována i doprava. Bylo zde čteno prohlášení ke všem občanům a prohlášení, otištěné Lidovou demokracií. Ve výstavních prostorách Mánesa celý den bylo prováděno sbírání podpisů na podporu výše uvedených prohlášení. Ve služebních prostorách Mánesa Svazu výtvarníků[,] v kuloáru a na chodbách pracuje stávkový výbor označený trikolorami. Tajemník svazu s. PILKA⁵ sedí ve své kanceláři, vedle jeho kanceláře zasedá koordinační výbor v čele s Olbramem ZOUBKEM.⁶ Dalšími členy tohoto výboru jsou: ADAMEC, Boris JIRKŮ,

arch. RAJNIŠ, ŠALE, PRECLÍK, VITANOVSKÝ, BRUNA.⁷ Stávkový výbor má k dispozici rozmnožovací zařízení svazu, kterého pilně využívá při rozmnožování různých prohlášení a letáků se souhlasem tajemníka SPILKY. Umožnění stávkovému výboru přístup k rozmnožovací technice zdůvodňuje SPILKA tak, že ráno v 8.00 hodin navštívil ÚV KSČ, nikdo mu zde neporadil a po návratu u vchodu do objektu bylo shromážděno asi 150 osob, které požadovaly umožnění vstupu do budovy, SPILKA jim toto umožnil a dobrovolně jim předal klíče od místnosti, kde je rozmnožovací technika.⁸

Poznatek byl získán Pramenem č. 3, dne 20. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.

Situaci a jejímu vývoji v uměleckých svazech je věnována neustálá pozornost.
[...]^b

Příloha č. 2 k č. j.: CB-0077/258/03-89⁹

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

Dne 21. 11. 1989 má být ve Svobodném Slově zveřejněno Prohlášení přijaté na shromáždění novinářů, které se konalo dne 20. 11. 1989 ve večerní době v restauraci v Riegrových sadech v Praze 2, jehož znění je následující:

- 1/ Žádáme zastavit projednávání novely tiskového a vydavatelského zákona a předložit jej k veřejnému posouzení nejen novinářům, ale celé společnosti.
  - 2/ Zásadně odmítáme vedoucí úlohu jedné strany a žádáme eliminaci příslušného článku Ústavy ČSSR.
  - 3/ Žádáme vypsání svobodných, přímých, rovných a tajných voleb v příštím roce.
  - 4/ Jednoznačně podporujeme nově vytvořené občanské fórum.
  - 5/ Podporujeme proto návrh na vyhlášení generální stávky na den 27. 11. 1989 od 12 do 14.00 hodin a jsme rozhodnutí o ní pravdivě informovat.
  - 6/ Žádáme vedení Československého svazu novinářů, aby podpořilo naše stanovisko, případně aby ihned odstoupilo.
  - 7/ Podporujeme prohlášení čs. studentů a dramatických umělců k brutálnímu zásahu proti shromáždění dne 17. 11. 1989.
- Pro přijetí hlasovalo 380 novinářů proti 3 hlasům.

Poznatek byl získán Pramenem č. 3 dne 20. 11. 1989, je hodnocen jako pravdivý a lze jej využít v informačním toku FMV.
[...]^b

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Demokratická iniciativa nekompromisně odsuzuje zásah čs. Bezpečnosti dne 17. 11. 1989 proti studentské demonstraci. Stejně ale odsuzuje i samostatnou akci Petra UHLA, který tím, že zahraničním sdělovacím prostředkům i čs. veřejnosti poskytl mylnou informaci, výrazně poškodil důvěryhodnost všech struktur jak v zahraničí, tak v ČSSR. DI vyvine snahu, aby se všechny tzv. iniciativy od informace o smrti Martina ŠMÍDA distancovaly.¹¹

Tato skutečnost však nic nezmění na politických postojích DI. Podle DI události ve dnech 17. – 19. 11. 1989 jenom potvrzují „oprávnění“ struktur i nadále intenzivně pokračovat ve své činnosti a do krajnosti se budou snažit využítí studentského hnutí i podpory umělecké fronty. Intenzivně budou pracovat i na získávání podpory dalších vrstev čs. společnosti. Ještě před „několika dny“ byly iniciativy schopny vstoupit do dialogu jak s vládními, tak i se stranickými /tím je míněno komunistickými/ orgány ČSSR. V současné době však budou tuto snahu o navazování dialogu orientovat výhradně na vládní instituce.

Jako trvalý a naprosto striktní, bude kladen požadavek na odstoupení komunistického stranického aparátu z vedoucí pozice ve společnosti a jeho nahrazení vícestranným politickým systémem. Tlak z „ulice“, který bude DI všemi prostředky podporovat, si nakonec vynutí realizaci těchto i dalších, dříve zveřejněných požadavků.

Z tohoto důvodu v následujících dnech počínaje 20. 11. 1989 budou probíhat intenzivní jednání o spolupráci a akční jednotě všech iniciativ s cílem zkonkretizovat a ujednotit požadavky v zájmu všech aktivit, začlenit do tohoto hnutí umělce, studenty a inteligenci /zejména KNI/ jako organickou součást a hledat styky mezi dělnickou mládeží, působit v závodech a úřadech.

Dalšími následnými masovými projevy nespokojenosti a odporu občanů k politickým osobnostem a politice KSČ mají být:

- dne 25. 11. 1989 Celonárodní pouť ke Svaté Anežce, která bude zahájena v chrámu sv. Víta na pražském Hradě. Iniciativy se budou „volně“ připojovat k průvodu, který má dne 25. 11. 1989 ráno začínat u Anežského kláštera a odtud odejít na Hrad. Skutečnost, že hlavní shromáždění bude v chrámu sv. Víta a nádvoří Hradu[,] vidí iniciativy jako důležitou. Jejich záměrem je vnést svoje politické požadavky do tohoto shromáždění, které dle jejich odhadu bude čítat 80 – 100 tisíc osob. Nechtějí, aby vznikl dojem, že organizátory tohoto shromáždění jsou iniciativy. Lze předpokládat, že budou vyvíjet snahu, aby nedošlo ke konfrontaci podobné zásahu čs. Bezpečnosti dne 17. 11. 1989.
- dne 10. 12. 1989 se uskuteční protestní shromáždění, které budou

iniciativy otevřeně organizovat k „Mezinárodnímu dni lidských práv“. Tato demonstrace se uskuteční na Palackého náměstí v Praze. Záměrem je, aby se tohoto shromáždění zúčastnily vedoucí osobnosti CH-77 /zejména V. HAVEL, Alexandr VONDRA a další/[.] Demokratické iniciativy, Nezávislé mírové sdružení,¹² Mírový klub J. LENNONA.

Na tomto shromáždění budou proklamativně vyhlášeny politické požadavky struktur, zaměřené na likvidaci vedoucí úlohy strany, kádrové změny ve vládě, politických orgánech, v ministerských, kulturních a hospodářských orgánech různých úrovní.

Výše popsané akce mají stupňovat tlak zdola a docílit takových politických a společenských změn v čs. společnosti, jako v NDR, PLR, MR a SSSR.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1, dne 19. 11. 1989, je hodnocen jako pravdivý a lze jej využít v informačním toku FMV.

Situaci je nadále věnována pozornost. Dle vývoje budou přijímána opatření směřující k lokalizaci snah nezávislých iniciativ. [...]^b

Příloha č. 4 k č. j.: CB-0077/258/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

Vedoucí funkcionář nepovolené náboženské sekty Svědci Jehovovi¹³ Anton MURÍN¹⁴ sdělil, že vedení sekty SJ přijalo aktivní opatření k zabezpečení rozmnožovací techniky SJ, aby na minimum omezilo možnost jejího zneužití silami, které vystupují proti státnímu a společenskému zřízení. Zároveň jsou připravována opatření a pokyny, aby žádný z členů SJ nebyl zapojen do žádných akcí, petic a pod. Je zdůrazňována přísná politická neutralita vyplývající z náboženských zásad SJ. Vedení SJ předpokládá, že tyto pokyny proniknou až k jednotlivým členům nejpozději do pátku 25. 11. 1989. Dle vyjádření SJ však lze předpokládat, že i bez těchto pokynů dodrží členská základna politickou neutralitu a žádných protispoločenských vystoupení se neúčastní.

Největší problémy jsou u členů SJ, kteří studují na různých typech škol a odmítají nosit manifestačně trikolory a účastnit se studentských stávek. Oni sami, i jejich rodiče mají obavy z fyzického násilí ze strany radikalizovaných studentů. Situaci budou zřejmě řešit „one-mocněním“, nebo tím, že nepůjdou do škol, dokud se situace nestabilizuje.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1, dne 20. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.

Vývoji situace je nadále věnována pozornost.
[...]^c

Příloha č. 5 k č. j.: CB-0077/258/03-89¹⁵

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Dne 20. 11. 1989 se utvořila v deníku Mladá fronta v Praze skupina redaktorů, kteří uvažují nad tím, že budou vydávat nezávislé noviny. Mezi redaktory se jednalo již o technických náležitostech, kde tyto noviny vydat. Do uvedené skupiny novinářů patří PECHÁČKOVÁ, PLACHETKA, ŠTĚPÁNKOVÁ, KOMÁREK a KASALOVÁ, kteří jednají velice agresivně.

Naléhali na šéfredaktorku MF MOUČKOVOU, aby byly v MF uveřejněny články o brutálních zásazích příslušníků SNB a další. Na základě této situace MOUČKOVÁ společně s předsedou ZO KSCŠ HANUŠEM odejela na ÚV KSCŠ, kde jednali se zástupcem vedoucího oddělení ÚV KSCŠ s. HOROU, který na dotaz o oprávněnosti zásahu, jim nesdělil, že zásah byl neoprávněný. MOUČKOVÁ po návratu do redakce MF řekla, že některé články novinářům uvolní do zítřejšího vydání MF. Odmítla však uveřejnit článek pracovníka výboru čs. veřejnosti L[...]¹⁶ pro jeho nevhodnost. V současné době jsou redaktori v redakci a očekávají, že některé ostré, agresivní články budou zahrnuty do zítřejších novin. Nebezpečí založení „nezávislých“ mládežnických novin však přetrvává. Dnes šéfredaktorka MOUČKOVÁ tím, že svolila uvolnit do tisku články napadající zákrok SNB, tomu zabránila. Mezi redaktory MF je rozšířen názor, že zásah pořádkových jednotek byl v pátek proveden na pokyn předsedy MV KSCŠ v Praze s. ŠTĚPÁNA, který si tímto buduje pozice pro vyšší funkci v aparátu ÚV KSCŠ.

Poznatek byl získán pramenem č. 1 dne 20. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.

Situaci v redakci MF je nadále věnována zvýšená pozornost.
[...]^d

Příloha 6 k č. j. CB-0077/258/03-89

K bodu 4
Rozdělovník č. 1

Dne 20. 11. 1989 ve 21.15 hodin v prostoru u sochy sv. Václava, kde bylo shromážděno přibližně 700 – 800 osob, byly tyto řečníkem z davu informovány o tom, že s. ŠTĚPÁN zakázal vydat dne 21. 11.

1989 Svobodné Slovo. Řečník vyzval přítomné k bojkotu Rudého Práva s tím, aby toto nekupovali a o rozhodnutí s. ŠTĚPÁNA informovali další osoby.

Poznatek byl získán pramenem č. 3 20. 11. 1989, je prvotní, nepro-
věřený a lze jej využít v rozsahu rozdělovníku č. 1.
[...]^e

Příloha 7 k č. j.: CB-0077/258/03-89

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Dne 20. 11. 1989 v k. p. Tranzitní plynovod Praha¹⁷ zasedaly strana-
nické skupiny KSČ po jednotlivých pracovních úsecích. Předmětem
jejich jednání je jednoznačné odsouzení zákroku SNB vůči studentům
dne 17. 11. 1989.

Jsou vyvíjeny snahy, aby petici proti zákrokům SNB podepsali
všichni komunisté k. p. Tranzitní plynovod Praha. Petice má být ode-
slána po projednání CZV KSČ na ÚV KSČ.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1, dne 20. 11. 1989, je hodnocen
jako pravdivý a lze jej využít v informačním toku FMV.

Vývoji politické situace v uvedeném závodě je věnována pozornost.
[...]^f

Příloha č. 8 k č. j.: CB-0077/258/03-89

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Ve Fakultní poliklinice v Klimentenské ulici, Praha 1¹⁸ shromažďuje
doc. MUDr. ČERNÝ podpisy zdravotnického personálu pod peticí od-
suzující nepřiměřený zákrok příslušníků VB při zásahu dne 17. 11.
1989. Součástí této petice je i výzva ke generální stávce pracovníků
zdravotnictví dne 27. 11. 1989. Doc. MUDr. ČERNÝ byl za své opor-
tunistické postoje v roce 1969 uvolněn z funkce asistenta na LF UK
Praha.

Poznatek byl získán pramenem č. 1, dne 20. 11. 1989, je hodnocen
jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.
[...]^d

- a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.
- b Vpravo rukou připsáno „11. odb.“.
- c Vpravo rukou připsáno „9. odb.“.
- d Vpravo rukou připsáno „12. odb.“.
- e Vpravo rukou připsáno „11. odb.“ (?).
- f Vpravo rukou připsáno „7. odb.“.

- ¹ Problematika „Čs. státní film“ byla 19. 3. 1971 1. odd. 1. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS „ČS. ST. FILM“, reg. č. 2463; postupně veden na 3. odd. 1. odb. II. S-FMV, po vzniku X. S-FMV na jejím 3. odd. 2. odb., při reorganizaci v roce 1989 předán na 1. (později i 4.) odd. 11. odb. II. S-SNB, 7. 8. 1990 archivován pod a. č. OB-1248.
- ² Zde došlo pravděpodobně k omylu. V DSZ č. 257 je uvedeno prohlášení divadelníků přijaté v Realistickém divadle dne 18. 11. 1989 (viz dok. 3b). K prohlášení českých filmových umělců srovn. Informační servis č. 2 z 21. 11. 1989, s. 4.
- ³ Viz poslední příloha dok. 3b.
- ⁴ Problematika „Svaz českých výtvar. umělců“ byla 2. 4. 1971 1. odd. 1. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS (dle EZO „VYTVARNIK“) s reg. č. 2412; při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 2. odb. X. S-SNB na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB, zničen 7. 12. 1989.
- ⁵ František Spilka.
- ⁶ K osobě O. Zoubka (1926) byl 23. 11. 1973 1. odd. 1. odb. II. S-FMV zaveden SPO „SOCHAŘ“, reg. č. 6482; 10. 7. 1975 archivován 1. odd. 2. odb. X. S-FMV pod a. č. 640631, 16. 11. 1985 obnoven 1. odd. 1. odb. X. S-SNB, poté předán 1. odd. 2. odb. X. S-SNB, při reorganizaci v roce 1988 na 1. odd. 11. odb. II. S-SNB, zničen na 3. odd. téhož odboru 6. 12. 1989.
- ⁷ Václav Špale byl pravděpodobně zkomolen na Šaleho, stejně tak z Pavla Broma byl učiněn Bruna. Srovn. Kronika vzrušených dnů. Ateliér 12. 12. 1989, roč. 2, s. 4.
- ⁸ Tento odstavec byl použit pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 179 z 21. 11. 1989 se stejným názvem („Situace ve Svazu výtvarných umělců“); zdroj – II. správa SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PUV KSČ, s. Hegenbart.
- ⁹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 179 z 21. 11. 1989 s názvem „Prohlášení novinářů“; zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PUV KSČ, s. Hegenbart.
- ¹⁰ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 179 z 21. 11. 1989 s názvem „Činnost Demokratické iniciativy“; zdroj – II. správa SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PUV KSČ, s. Hegenbart.
- ¹¹ Srovn. oproti tomu prohlášení ČSDI k zatčení ing. Petra Uhla, viz dok. 130 in: Čas Demokratické iniciativy 1987 – 1990. Praha 1993, s. 208.
- ¹² Problematika „protispoloč. [!] činnost skupiny Nezávislé mírové sdružení“ byla 7. 11. 1988 1. odd. 11. odb. II. S-SNB administrativně podchycena v OBS „SPODINA“, reg. č. 36208; zničen (2 části hl. svazku, složky DOK a FD) 5. 12. 1989.
- ¹³ V problematice „Svědci Jehovovi“ byl 12. 6. 1973 2. odd. 3. odb. II. S-FMV zaveden OBS (dle EZO „JEHOVA“) s reg. č. 5608; 16. 8. 1981 archivovány část 2 – 10 hl. svazku pod a. č. obj. 965 MV, v roce 1988 předán z 2. odd. 5.

- odb. X. S-SNB na 2. odd. 9. odb. II. S-SNB, zničen (včetně a. č. 965 MV) 8. 12. 1989. V problematice „náboženské sekty“ zavedlo 4. 8. 1972 2. odd. 3. odb. II. S-FMV OBS „NÁB. SEK.“ (dle EZO „SEKTY“) s reg. č. 3842: v roce 1988 předán z 2. odd. 5. odb. X. S-SNB na 2. odd. 9. odb. II. S-SNB, zničen 7. 12. 1989.
- ¹⁴ K osobě A. Murína (1932) byl 2. 3. 1960 3. odd. III. odb. S-StB Ostrava zaveden OS, reg. č. 4627 („přeregistr. z osob. sv. č. 60, od KS-MV Přerov“): 18. 3. 1960 předán na 3. odb. III. S-MV (29. 3. 1960 byl 2. odd. 3. odb. III. S-MV zaveden OS, reg. č. 20095: 31. 10. 1960 předán na S-StB Ostrava), 10. 11. 1960 vrácen zpět na III. odb. S-StB Ostrava, v listopadu 1960 převeden na pozorovací svazek, 6. 11. 1961 předán na S-StB Košice. 2. 9. 1980 zavedlo 2. odd. 5. odb. X. S-SNB (OP: npor. Jiří Štekl) kontrolní svazek „IDEOLOG“, reg. č. 20151 (k „OS-4500 ŠStB B.Bystrica – 2/1“): právní kvalifikace § 172 tr. z., 12. 11. 1981 předán na 5. odb. XII. S-SNB. 25. 10. 1988 byl 2. odd. 9. odb. II. S-SNB zaveden OS „IDEOLÓG“, reg. č. 36168 („přijato z B. Bystrice, r. č. 4500“): zničen (včetně složek KPP/1-3, DOK a FD) 5. 12. 1989. Téhož dne (25. 10. 1988) zavedlo uvedené oddělení II. S-SNB svazek NO („1 kat./263“) „IDEOLOG“, reg. č. 36169: zničen 6. 12. 1989.
- ¹⁵ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 179 z 21. 11. 1989 s názvem „Situace v deníku Mladá fronta“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Hoffmann, Fojtík, Štěpán, Hegenbart. V uvedené příloze DSZ FMV se neobjevil 7. větný celek 2. odstavce („Dnes šéfredaktorka...“).
- ¹⁶ K osobě L. L. (1952) byl 11. 2. 1982 1. odd. 1a odb. S-StB Praha zaveden svazek KTS „ODRA“, reg. č. 35724: 8. 10. 1982 převeden na spis D, 29. 7. 1983 archivován pod a. č. 738845. 13. 3. 1984 obnovilo 2. odd. 3. odb. X. S-SNB spolupráci ve spise D „ODRA“, reg. č. 27578: 4. 6. 1984 převeden na svazek A-„VLAŠTA“, 30. 12. 1986 archivován pod a. č. 738845 MV. 12. 10. 1989 3. odd. 12. odb. II. S-SNB zavedlo svazek KTS „MARCEL“, reg. č. 37866: zničen 6. 12. 1989.
- ¹⁷ Rozpracování objektu „Tranzit. plynovod Praha 1, Revoluční 2“ bylo 12. 2. 1976 1. odd. 3. odb. XI. S-SNB zavedeno v OBS „TRANZIT“, reg. č. 10704 („přijato z SSStb Praha rč. 17760“): při reorganizaci v roce 1988 předán na 3. odd. 7. odb. II. S-SNB, skartace (11 částí hl. svazku, složka KPP) v registru nevyznačena.
- ¹⁸ Problematika „zdravotnictví“ byla 24. 2. 1971 2. odd. 1. odb. II. S-FMV zavedena v OBS s reg. č. 2266 („přereg. z r. č. 260 HS-Stb ČSR“ – OBS „ZDRAVOTNICTVÍ“ s reg. č. 260 byl zaveden 28. 9. 1970): zničen (16 dílů) na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989. Rozpracování „min. zdravotnictví“ zavedlo 27. 10. 1971 2. odd. 7. odb. II. S-FMV v OBS s reg. č. 2956: v nezjištěnou dobu předán na 4. a 3. odd. 5. odb. XI. S-FMV/SNB, 27. 1. 1989 archivován (včetně složky KPP) pod a. č. OB-1209. Na úrovni S-StB Praha byl v problematice „zdravotnictví“ 29. 4. 1966 6. odd. II/M odb. uvedené správy zaveden OBS (později „ZDRAVÍ“) s reg. 15210: v nezjištěnou dobu předán na 2. odd. VI. odb., 2. odd. I. odb., 20. 9. 1989 z 4. odd. 2a odb. na 5. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989. 27. 1. 1976 zavedlo O-StB Praha-východ v problematice „zaměst. ve zdravotnictví“ OBS „ZDRAVOTNICTVÍ“ (později „ZDRAVÍ“), reg. č. 25243: 11. 2. 1981 předán na 4. odd. 2a odb., 7. 6. 1989 na 5. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989.

4a

1989, 21. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 259.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/259/03-89

V Praze dne 21. 11. 1989

PRÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: [1/1]

Denní situační zpráva č. 259/89 ze dne 21. 11. 1989.

K bodu 2a):

K bodu 2b): [1/1]

K bodu 3):

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č.: 1 k Č. j.: CB-0077/259/03-89

K bodu 2b/

Rozdělovník č. 1

Na shromáždění studentů v areálu ČVUT Praha dne 20. 11. 1989 zazněl ze strany studentů návrh pozvat na vzájemný dialog tajemníka MěV KSČ s. ŠTĚPÁNA a dále představitele Charty 77,¹ spisovatele Václava HAVLA. Dle představ studentů by k dialogu mělo dojít v rámci pořádaných studentských shromáždění, jež jsou jimi organizovány v týdnu od 20. 11. 1989 do konce vyhlášeného stávkového týdne. Ze strany vedení fakulty stavební ČVUT Praha bylo studentům umožněno, aby tato diskuzní shromáždění byla konána v přednáškových aulách uvedené fakulty. Rovněž zazněl požadavek, aby na některé ze shromáždění byli pozváni divadelní umělci, jmenovitě Rudolf HRUŠÍNSKÝ a Josef KEMR.

Pozvání uvedených osob se bude snažit realizovat ustavený stávkový výbor v průběhu tohoto týdne.

Poznatek byl získán dne 20. 11. 1989 Pramenem č. 1, je hodnověrný a lze jej využít v informačním toku FMV.

Situaci v prostředí VŠ je věnována stálá pozornost.

[...]^b

^a Přes jméno Vykypělův vlastnoruční podpis.

^b Vpravo rukou připsáno „11. odb.“.

¹ Rozpracování Charty 77 bylo 28. 2. 1977 2. odd. 4. odb. X. S-FMV za-vedeno v OBS „CHARTA 77“, reg. č. 12777: v nezjištěnou dobu předán na 3. odd. 1. odb. X. S-SNB, zničen (minimálně 8 částí hl. svazku, pravděpo-dobně 16 dílů svazku /díl č. 17 v neuvedenou dobu „převeden do sv. 28106“/, složky DOK/1-5 a KPP/1-2) na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 5. 12. 1989.

4b

1989, 21. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 260.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/260/03-89

V Praze dne [21. 11.] 1989

PRÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: [2?]

Přílohy: [5/9]

Denní situační zpráva č. [260]/89 ze dne [21. 11.] 1989.

K bodu 2a): [1/2]

K bodu 2b): [2/3, 3/1, 4/2, 5/1]

K bodu 3):

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č.: 1 k Č. j.: CB-0077/260/03-89¹

K bodu 2a/
Rozdělovník č. 1

V poslední době jsou registrovány poznatky signalizující narůstající zájem Spojených států amerických o kontakty a zjišťování situace v prostředí některých čs. politických stran.

Byl zjištěn zvýšený zájem amerických diplomatů o kontakty s vedou-

cími představiteli Československé strany socialistické a Československé strany lidové. Jednalo se např. o opakované návštěvy velvyslanec-kého rady ZÚ USA v Praze Theodora RUSSELLA² a rady politického oddělení téhož velvyslanectví Clifforda BONDA na ústředí ČSL³ /dne 17. 10. a 30. 10. 1989/ a ústředí ČSS⁴ /dne 30. 10. 1989/, dále přijetí pozvání tajemníkem ČSS J. Š[...]⁵ na večeři dne 8. 11. 1989, pořádanou RUSSELLEM ve svém bydlišti, jakož i pozvání americké velvyslankyně Shirley TEMPLE-BLACKOVÉ⁶ na večeři, kterou pořádal předseda ČSS B[...] K[...]⁷ dne 27. 10. 1989.

Zájem o rozhovory s vedoucími pracovníky ČSS a ČSL byl zjištěn rovněž u představitelů americké organizace National Endowment For Democracy /Národní nadace pro demokracii/ GERSHMANa a DIUGa,⁸ kteří navštívili ČSSR koncem září t. r. Americké velvyslanectví v Praze pro ně zajišťovalo schůzku s tajemníkem J. Š[...] a dále i setkání s předsedou bývalé JAZZOVÉ SEKCE⁹ K[...] S[...]¹⁰ t. č. předsedou čs. orgány nedávno povolené kulturní organizace ARTFORUM.

Program resp. schůzky GERSHMANA byly orientovány jednak do prostředí uvedených politických stran a dále do prostředí čs. nelegálních struktur. Z některých příznaků lze předpokládat, že v rámci uskutečněných rozhovorů bylo m. j. jednáno o možnostech finanční či materiálové pomoci např. nově vytvořené kulturní organizaci ARTFORUM, a to z fondů Národní nadace pro demokracii.

Poznatky byly získány dne 16. 11. 1989 Pramenem č. 2, jsou hodnověrné a lze je využít v informačním toku FMV.

Jsou realizována opatření k zajištění kontroly aktivit a zájmů pracovníků ZÚ USA i krátkodobě přijíždějících USA státních příslušníků v prostředí čs. politických stran.

Příloha č. 2 k Č. j.: CB-0077/260/03-89¹¹

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Na zasedání Výboru církevních a náboženských činitelů v Karlových Varech ve dnech 19. – 21. 9. 1989, byl vypracován tematický seznam otázek, o nichž bude vedeno další jednání se zástupci státní správy. Seznam byl rovněž projednán na semináři mladých duchovních v Dolním Smokovci v říjnu 1989, kde byl doplněn o další témata.

V současné době, kdy se stanovují normy a společenské základy, které mají určovat budoucnost, požadují církve jejich srozumitelnost, jasnost a zároveň pružnost, aby umožňovaly vývoj a tvořivost. Schopnost zakalkulovat vývoj či rizika patří k politickému umění, které se neobejde bez osobního nasazení, pohotovosti a sebekritiky. S takovým politickým uměním projevují církve hlubokou solidaritu a úctu, kterou chtějí vyjádřit i účinnou podporou.

Značný význam přikládají církve rozvoji nového politického myšlení v SSSR a jeho výsledkům v mezinárodní i vnitřní politice.

V souvislosti s celosvětovým problémem neúplnosti rodin a narušení rodinného života žádají církve společné promyšlení těchto otázek a vytvoření etických norem prostého přirozeného života.

Vedle rodinných otázek kladou církve důraz na nové ocenění jak fyzické, tak duševní práce. Společně hledat cesty oceňování pracovní svědomitosti, poctivosti, samostatnosti a originality.

Církve předpokládají, že nové právní normy budou ve vztahu k náboženství jednoznačné a pevné a současně budou zajišťovat ochranu proti diskriminaci církví a náboženství.

Církve požadují přehodnocení dějin ve smyslu skutečného působení církví a jejich osobností v historii. V souvislosti s tím se mají opustit historická schemata ve vyučování dějepisu ve školách, která zamlčují náboženskou a morální motivaci historických osobností. O uvedených problémech chce církev vést dialog na patřičně kvalifikované úrovni a s jeho výsledky seznámit veřejnost.

Další problematikou, o které chtějí církve jednat, je diakonická služba /služba nemocným a chudým/. V zájmu komplexní péče o nemocné, postižené a staré občany pokládají církve za nezbytné utvořit právní a funkční předpoklady k výkonu církevní služby v nemocnicích, ústavech, léčebnách a ve věznicích. Diakonickou službu rozšířit i pro věřící občany, kteří jsou v životní tísní, např. při úmrtí příbuzných, apod.

Církve nabízejí svoje služby k dialogu v těch otázkách života společnosti, ke kterým je kvalifikuje teologické poznání. Např. církevní představitelé a jejich pověřeni odborníci by informovali o problémech, jež se vztahují k církevní činnosti, historii apod. ve větší míře ve sdělovacích prostředcích.

V případě nových právních norem ve vztahu k náboženství a církvím požadují konzultace s církevními představiteli a jejich odbornými poradci. Výbor církevních a náboženských činitelů předpokládá, že církevní zástupci, kteří se podílejí na přípravných pracích na nové Ústavě ČSSR, budou o své činnosti informovat. Současně je navrhováno rozšíření těchto zástupců.

Církve doporučují příslušníkům svých církví zapojit se co nejaktivněji a konstruktivně do diskusí o nové Ústavě ČSSR.

Církve předpokládají, že v Ústavě nebude otázka náboženského vyznání ve společnosti redukována na formální právo svobody vyznání, ale bude zároveň respektována i její sdružovací, církevní stránka. V tomto směru požadují církve ujasnit právní postavení církví ve struktuře společnosti, zejména interpretaci výroku Generální prokuratury ČSSR, že církev je soukromoprávním objektem „sui generis“ /svého druhu/. V souvislosti s tím je požadováno ujasnění vztahu vyšších a nižších právních norem a předpisů, aby nedocházelo k pře-

kračování kompetencí. Současně církve zdůrazňují, aby obecně závazné normy byly řádným způsobem zveřejňovány a ti, jichž se týkají, byli s nimi včas a v plném rozsahu seznámeni.

Uvedený seznam otázek má být projednán se zástupci státní správy na plánovaném setkání církevních představitelů ČSSR v Brně ve dnech 27. a 28. 11. 1989. Ústředním tématem má být otázka nové Ústavy ČSSR ve vztahu k náboženství a církvím a nový tzv. „církevní zákon“. K jednání je přizván ministr s. ČALFA a dále se jej zúčastní představitelé jednotlivých církví ČSSR, představitelé KMK,¹² regionálního KMK a SKD Pit¹³ a děkani teologických fakult.¹⁴

Pro jednání bude významné stanovisko řím. kat. hierarchie,¹⁵ která se vrátí ze svatořečení Anežky Přemyslovny z Říma.

Poznatek byl získán dne 8. 11. 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako věrohodný a lze jej využít v informačním toku FMV.

Jsou realizována opatření ke zjištění výsledků jednání a postojů jednotlivých představitelů církví se zaměřením na požadavky řím. kat. církve a Českobratrské církve evangelické.

Příloha č. 3 k Č. j.: CB-0077/260/03-89

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Dne 20. 11. 1989 v dopoledních hodinách se zaměstnanci zvláštní péče Správy soc. služeb NVP a manželských poraden zapojili do podpisové akce pod petici studentů DAMU a nezávislých iniciativ k pátečnímu „masakru“ údajně klidné demonstrace studentů pořádané k výročí úmrtí Jana OPLETALA. Podpisovou akci organizuje FJURICOVÁ, manželka zaměstnance SSS NVP. Petice do manželských poraden byla donesena dvěma docenty ŠTUDENTEM a VANČUROU, kteří jsou vyslanci fakulty medicíny UK v Praze.

Pramen dále sdělil, že petici předsedovi vlády podepsali všichni zaměstnanci uvedených služeb.

Sběrné centrum podpisové akce v Praze je v Činoherním klubu ve Spálené ulici.

Poznatek byl získán dne 20. 11. 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako věrohodný a lze jej využít v informačním toku FMV.

Situaci je nadále věnována pozornost s cílem včasné signalizace stávek a demonstrací.

Příloha č.: 4 k Č. j.: CB-0077/260/03-89

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Dne 20. 11. 1989 se v Dabingu – Filmové studium Bar[r]andov uskutečnila schůze ROH.¹⁶ V jejím průběhu zatelefonovala osoba, která se nepředstavila[,] do Dabingu, že na Václavském náměstí došlo k dalšímu „masakru“ ze strany Bezpečnosti proti demonstrantům – hlavně studentům. Po sdělení tohoto telefonátu vznikla vyhrcoená antisocialistická nálada, do které vystoupil pracovník Dabingu SÝKORA /signatář „Několika vět“ a blízký kamarád KŘÍŽANA/¹⁷ a režisér KLOS s antisocialistickou rezolucí, která byla adresována ČTK, předsednictvu vlády a ÚV KSČ. Tato akce byla patrně zinscenována záměrně k „navození potřebné atmosféry“, protože po jejím odsouhlasení byla tato zpráva opětovně telefonicky odvolána.

V autoopravnách, které spadají pod Český svaz výrobních družstev /konkrétně autoopravna v Praze 3, Jeseniova ulice/[.] bylo sděleno, že závodní výbor ROH odsouhlasil na den 27. 11. 1989 generální stávkou. Na dělníky a technické pracovníky, kteří s akcí nesouhlasí[,] je činěn nátlak v tom směru, že pokud se stávkou nebudou solidární, budou „vyhozeni z práce“.

Stávkou studentů na Střední průmyslové škole stavební v Praze 1, Dušní ulici zorganizovalo vedení školy tím, že dne 20. 11. 1989 nepustilo studenty do budovy školy a ředitel ing. Jiří DVOŘÁK jim oznámil, že probíhá studentská stávka. Z tohoto důvodu půjdou v dopoledních hodinách manifestovat na Václavské náměstí. Poté celá škola v čele s učitelským sborem se hromadně přemístila na Václavské náměstí.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 21. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze ho využít v informačním toku FMV.

Příloha č.: 5 k Č. j.: CB-0077/260/03-89

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Předseda Československé strany lidové Zbyněk ŽALMAN při hodnocení současné situace jednoznačně odsuzuje postup pořádkových jednotek SNB proti demonstrantům, kde za hlavního viníka označuje vedoucího tajemníka MV KSČ s. ŠTĚPÁNA, který údajně vydal pokyn k realizovanému zásahu.

Při abdikaci předsedy vlády ČSSR s. ADAMCE se jeví reálná možnost získat 50% účast ve vládě z členů Lidové strany.

S připravovanou generální stávkou na 27. 11. 1989 ŽALMAN před-

pokládá, že iniciativně vystoupí i pracovníci z pražských závodů, což by mělo rovněž přispět k upevnění pozice lidové strany jako i dosažení změny ve vztahu vedoucí úlohy KSČ ve společnosti.

ŽALMAN se bude jednoznačně zasazovat o potrestání viníků, odstoupení ŠTĚPANA jako i dalších členů ve vedení ÚV KSČ.

Jedná se o prvotní, neproověřený poznatek získaný dne 20. 11. 1989 Pramenem č. 1.

Situaci v ČSL a činnosti vedoucích představitelů je nadále věnována pozornost.

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Dvořákův vlastnoruční podpis.

¹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 180 z 22. 11. 1989 s názvem „Zájem Spojených států amerických o prostředí čs. politických stran“: zdroj – II. správa SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Adamec, Lenárt, Fojtík, Hoffmann, Hegenbart.

Samotná DSZ FMV č. 180 vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1) Bezpečnostní situace v ČSSR

Dne 21. 11. 1989 se protestní akce studentů rozšířily na celé území ČSSR. Masové demonstrace se uskutečnily v Praze, Brně, Hradci Králové, Českých Budějovicích a v Bratislavě. Pořádkové jednotky SNB nezasahovaly, nikdo z účastníků demonstrací nebyl zraněn.

Vnitřní protivník se ve své taktice zaměřuje na otevřené organizování nátlakových akcí masového charakteru. Zneužívá studenty a herce k intenzivní agitaci pracujících k účasti na generální stávce 27. 11. 1989.

Pretrvává rozšiřování letáků vyzývajících ke generální stávce, na podporu studentských požadavků a útočících proti KSČ, stranickým a státním představitelům.

V průběhu 21. 11. 1989 nebyla zaznamenána závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

2) Neprátelská činnost

a) Dne 21. 11. 1989 se před československým zastupitelským úřadem ve Vídni uskutečnila demonstrace československé neprátelské emigrace, kterou podpořili rakouští vysokoškoláci. Podle odhadu se jí zúčastnilo přibližně 400 osob.

b) V průběhu 21. 11. 1989 došlo téměř ve všech větších městech ČSSR ke shromážděním a manifestacím. K jejich rozšíření přispěli pražští studenti, kteří agitovali na vysokých školách v celé ČSSR, aby se studenti připojili ke stávce.

V Praze se 21. 11. 1989 krátce po 13. hodině před Československým rozhlasem na Vinohradské třídě sešlo 4 – 5 tisíc převážně mladých lidí. Po skandování 'Pojďte s námi', 'Nemáte se čeho bát', a čtvrt hodinovým postáváním se dav hnul směrem k Václavskému náměstí. Byly neseny transparency s nápisy 'Nebojte se, připojte se' a 'Žádáme demisi vlády'. Davy studentů kolem 14. hodiny dosáhly přibližně počtu 10 000 osob. V této době

byl zjištěn vylepený leták na výloze Slovenské knihy, který upozorňoval na to, že v 15,00 hodin bude Státní bezpečnost kolportovat letáky 'Smrt komunistům'. Toto bylo mnohými studenty komentováno jako záminka pro zásah a vyhlášení stanného práva. Zjevně se tak hledaly podněty pro zvýšení motivace studentů a vyhocení již tak neklidné situace a rozjitřené nálady. Fáma o těchto letáčích se rychle rozšířila. Byly vyslovovány názory, 'aby se šlo domů, že je vydán rozkaz ke střelení'. V 15,45 hodin šel od Národního divadla průvod studentů, v jehož čele byly neseny transparenty 'Co Čech, to demonstrant', 'Brutalita do koryta' a další. Na Můstku, který se začal rychle zaplňovat, byly neseny transparenty 'Československá filharmonie protestuje, nehraje, ale hovoří', 'Studenti, dělníci z Pragovky jdou s vámi', 'Stavby silnic a železnic jsou s vámi', 'Metrostav jde s vámi' a další. Na Václavském náměstí bylo v 16,00 hodin již přes 100 000 lidí a další neustále přibývali. V 16,20 hodin na balkoně budovy Svobodného slova vystoupili se svým provoláním zástupci 'Iniciativního sdružení občanského fóra'. Byli mezi nimi Václav MALÝ, Jiří BARTOŠKA, Václav HAVEL, zástupce ÚV SSM a další. Jako první promluvil HAVEL. BARTOŠKA informoval, že na jednání s předsedou vlády přednesli kategorické požadavky studentů a dramatických umělců na vyšetření zásahu pořádkových sil 17. 11. 1989 a trvali na potrestání odpovědných velitelů, a zdůraznil, že základem jednání bylo postavení požadavku na odstoupení Gustáva Husáka, Miloše Jakeše, Aloise Indry, Jana Fojtíka, Miroslava Zavadila a Karla Hoffmanna, kteří jsou odpovědní za současnou politickou a společenskou krizi. Oznámil, že trvají na odvolání z funkce Štěpána a Kincla, kteří nesou osobní odpovědnost za brutální zásahy posledních měsíců. Vyzýval ke klidu, nabádal, aby se shromáždění vyhýbali provokacím a provokatérům. Po BARTOŠKOVÍ vystoupil zástupce studentských stávkových výborů ŽÁK. přečetl výzvu studentů ke spoluobčanům, provolání k dělníkům a rolníkům a oznámil, že studenti odmítají stanoviska federální i národních vlád k současné situaci v zemi. Zejména zdůraznil požadavek studentů na revizi Ústavy ČSSR, kde požadují zrušení vedoucí úlohy KSČ. Následovalo prohlášení kardinála TOMÁŠKA, ve kterém uvádí, že se nedá věřit vládě, jejíž slova se rozcházejí s činy, což dokazoval na snahách o likvidaci náboženských svobod. Poté vystoupil údajný zástupce horníků, který odsoudil zákrok pořádkových jednotek a prohlásil, že chtějí pracovat pro vládu, ke které budou mít důvěru. Následovalo vystoupení herce HRUŠÍNSKÉHO z magnetofonového záznamu, které realizoval z pověření herců Národního divadla. Organizátoři čekali na příchod předsedy ÚV SSM MOHORITY, který se nedostavil. Projevy ukončila Marta KUBIŠOVÁ zpěvem československé státní hymny. Po 18. hodině se Václavské náměstí začalo vyprazdňovat a po 19. hodině se zde zdržovaly jen hloučky diskutujících studentů. [Viz pozn. 6 dok. 25.]

Pokračuje ovlivňování studentů středních škol, aby se připojili ke stávce vysokoškoláků. Dne 20. 11. 1989 se ve Vinohradském divadle uskutečnila schůzka herců tohoto divadla za přítomnosti Václava HAVLA. V průběhu schůzky bylo dohodnuto, že herci Vinohradského divadla budou docházet do středních škol, kde budou uskutečňovat besedy se studenty. Cílem této akce je udržovat střední školy v 'jejich euforii'. Koordinací celé akce byla pověřena vedoucí propagace Vinohradského divadla WELTINGEROVÁ. Divadlo zároveň urychleně připravuje nový repertoár, kde jsou pouze hry, které byly v minulosti zakázány vzhledem k antisocialistické náplni. Akce na středních školách se mají zúčastnit známí herci, např. BRODSKÝ, HANČINEC, HANZLÍK, BREJCHOVÁ a další.

Na základě žádosti HAVLA má Marta KUBIŠOVÁ uskutečnit veřejný koncert na Staroměstském náměstí nebo Václavském náměstí, v jehož průběhu by představitelé jednotlivých iniciativ četli různé rezoluce a pro-

hlášení. Cílem této akce je strhnout do antisocialistické činnosti další lidi tím, že osobou KUBIŠOVÉ ji ještě více zpopularizují. [Viz pozn. 1 dok. 5a.]

Pražská vysokoškolská mládež, která je nyní soustředěna většinou při tzv. okupačních stávkách na jednotlivých vysokých školách, se stává častým objektem zájmu exponentů tzv. nelegálních struktur. Věnek ŠILHÁN navštívil 20. 11. 1989 České vysoké učení technické, kde besedoval se studenty. Václav BENDA je v pravidelném styku se studentským stávkovým výborem na DAMU, který vyvíjí v současné době velmi silnou aktivitu. Alexander VONDRA buduje úzké styky s herci divadel a filmu a s výtvarníky. O činnosti mladých výtvarníků informoval rozhlasovou stanicí Hlas Ameriky. V Mánesu byl nově vytvořený štáb výtvarníků, který zajišťuje rozmnožování různých materiálů a výrobu transparentů. Na vysokých školách jsou rozšiřována různá prohlášení tzv. nezávislých iniciativ, např. Československé demokratické iniciativy, která vyzývá k odstoupení vlády ČSSR.

Mezi stávkujícími studenty na Právnické fakultě Univerzity Karlovy je rozšířena informace, že předseda ÚV SSM MOHORITA dal k dispozici veškeré prostředky, které ÚV SSM má, aby byly využity k působení na širokou masu obyvatelstva v ČSSR k jejímu získání pro požadavky deklarované v prohlášení Československého ústředí vysokoškoláků SSM. Tuto informaci studenti přivítali a šíří názory, že MÓHORITA tímto jednáním vstoupil do frakce vůči současnému 'zkostnatělému stranickému vedení'.

Děkan Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy profesor SÝKORA odmítl veškeré požadavky studentů s tím, že odpovědnost za veškeré dění v budově bere k odpovědnosti stávkový výbor.

Na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy navštívil stávkový výbor děkana fakulty doc. VAŇKA a požadoval od něj vydání klíčů od budovy. Ten je nevydal, a proto byl prohlášen stávkovým výborem za 'neprávní osobu', která není funkcionářem fakulty. Stávkový výbor přebral 'oficiálně' fakultu. Z telefonní ústředny byli studenti vykázáni. Podařilo se jim vytvořit tiskové středisko a vysílají kurýry na ostatní fakulty. Z vestibulu školy byla odstraněna demonstrativním způsobem busta V. I. Lenina a jeho obraz. Situace se zřejmě vymyká z rukou stávkového výboru, ve kterém komunisté zcela podlehli atmosféře. [Viz pozn. 9 dok. 5a.]

Na vysokých školách v Banské Bystrici, Zvolenu, Martině a v Žilině se konala shromáždění studentů odsuzující zákrok SNB a vyjadřující podporu prohlášení sekretariátu ÚV SSM. V Banské Bystrici se konala na náměstí Slovenského národního povstání manifestace 3 000 studentů. Protestní demonstrace vysokoškoláků se konala i v Žilině.

V Brně na náměstí Svobody se v době od 16,00 do 17,00 hodin shromáždilo asi 25 000 osob. Provolávaly různá hesla, např. 'Ať žije Masaryk', 'Ať žije Havel'.

V Bratislavě se v dopoledních hodinách shromáždilo asi 5 000 studentů na Šafárikově náměstí před Univerzitou Komenského. V téže době se na Hviezdoslavově náměstí shromáždilo dalších 5 000 studentů, kterým posluchačka filozofické fakulty Henrieta HRINKOVÁ přednesla požadavky studentů, a byla odsouhlasena okupační stávka na vysokých školách.

V Plzni se ve 14,00 hodin shromáždilo 600 osob před lékařskou fakultou. V 16,00 hodin se v Domě kultury ROH konal diskusní klub za účasti 1 000 osob. Na náměstí Republiky se v tutéž dobu shromáždilo 300 osob, které svolávaly hesla: 'Ať odstoupí Kincl', 'Už se nedáme', 'Gestapo'.

V Liberci se na náměstí Bojovníků za mír shromáždilo přibližně 5 000 mladých lidí, kterým bylo přečteno prohlášení s výzvou k odstoupení stranických a státních funkcionářů. Byla skandována hesla proti 'Monopolu KSC' a za demisi vlády. [Viz pozn. 1 dok. 54f.]

V Hradci Králové se shromáždění zúčastnilo 6 000 převážně mladých

lidí, kterým bylo přečteno Prohlášení studentů pražských vysokých škol a Provolání vysokoškolských studentů k dělníkům a rolníkům.

V Českých Budějovicích se na Žižkově náměstí uskutečnil mítink přibližně 4 000 vysokoškoláků a občanů města. Zástupci pražských studentů přítomné seznámili s požadavky, které vznášejí vůči vládě ČSSR a KSČ.

V průběhu dopoledne 21. 11. 1989 se herci Národního divadla rozhodli jít se svým prohlášením do továren na území hlavního města Prahy a na Kladno. Cílem je získat jeho podporu i v řadách dělníků z výrobních podniků. Vyzývat budou k rozhodnému postupu, avšak klidnou cestou, bez provokací. V konečném důsledku chtějí docílit, aby vláda ČSSR a zejména s. Adamec 'označil viníka událostí ze 17. 11. 1989'. [Viz pozn. 4 dok. 5a.]

Rovněž zástupci tzv. nelegálních struktur, nově vytvořeného 'Občanského fóra' a stávkových výborů začali 21. 11. 1989 realizovat v některých podnicích hlavního města Prahy a Středočeského kraje svůj záměr na zapojení širšího okruhu pracujících a zejména dělníků do jejich aktivit. V hospodářských organizacích především nevýrobní sféry dochází k názorovému stěpení zaměstnanců, včetně členů KSČ, na stoupence politiky KSČ a na ty, kteří podporují požadavky opozičních sil. Situace v nich je do značné míry závislá na postojích vedoucích organizací. V řadě z nich byly přijaty rezoluce [na podporu] stávky studentů a umělců. Z výrobních podniků byli zástupci tzv. nelegálních struktur, 'Občanského fóra' a studentů vykázáni. K tomu např. došlo v Továrně obráběcích strojů v Čelakovicích, ČKD Tatra Smíchov, ČKD Závody Wilhelma Piecka, Janka Radotín, Tesla Hloubětín, Čokoládovny Praha, Kaučuk Kralupy, SONP Poldi Kladno. V Tesle Elektrosignál byla z popudu zástupců vysokoškoláků odsouhlasena výzva požadující odstoupení stranického vedení a ministra vnitra ČSSR, kterou podepsalo 80 zaměstnanců. Předseda základní organizace SSM BENATSKÝ informoval ředitele podniku, že se svazáci hodlají připojit 27. 11. 1989 ke stávce. Ředitel toto stanovisko jednoznačně odmítl a prohlásil, že v případě uskutečnění stávky budou mít svazáci absenci a budou muset nahradit i následné škody ve výrobě. Na železniční stanici Praha Hlavní nádraží se uskutečnila podpisová akce na podporu prohlášení Čs. strany socialistické, která byla podepsána několika desítkami osob. Na společném jednání hospodářského vedení Řízení letového provozu ČSSR, ZO KSČ, ZV ROH, ZO SSM byla přijata rezoluce podporující postoj studentů a umělecké fronty a vyjadřující rozhodný nesouhlas s prohlášením vlády a ČNR. Značná část zaměstnanců Československé námořní plavby, včetně členů KSČ, zastává názor, že by vláda měla odstoupit. Soudí, že ÚV KSČ je v defenzivě a 'kromě vyhrožování mocenskými prostředky není schopen nic učinit'. V jednotlivých ústavech ČSAV jsou z podnětu ZO KSČ, ZV ROH a ZO SSM svolávána shromáždění, na nichž jsou odsouhlasovány rezoluce odsuzující zásah SNB a požadující uvolnění 'zdiskreditovaných' funkcionářů KSČ a propuštění politických vězňů. Pracovníky provozní laboratoře Mezinárodní a meziměstské telefonní a telegrafické ústředny Praha bylo přijato prohlášení, které podepsali téměř všichni zaměstnanci, v němž vyjadřují svoji solidaritu s generální stávkou 27. 11. 1989. [Viz pozn. 20 dok. 5a a pozn. 17 dok. 25.] Prohlášení na podporu stávkujících studentů podepsalo 150 zaměstnanců Uranových dolů Hamr na Jezeře. [Viz pozn. 6 dok. 54b.] Rezoluce proti zákrokům SNB byla projednána na podnikové konferenci ROH Východočeských elektráren v Hradci Králové. Většina pracovníků s požadavky studentů vyslovuje souhlas. Za pravdivé považují informace Mladé fronty, Rudé právo je považováno za nepravdivé a tendenční. [Viz pozn. 4 dok. 39b.]

Podle neproověřené informace chtějí zaměstnanci Elektrárny Tisová (okres Sokolov) vstoupit 27. 11. 1989 do generální stávky s požadavkem

na odstoupení s. Jakeše z funkce. [Viz pozn. 21 dok. 5a a pozn. 13 dok. 75a.]

V průběhu 21. 11. 1989 byl na celém území ČSSR nadále zaznamenán zvýšený výskyt letáků, obsahující výzvy studentů, odsuzující zákrok SNB, ale i požadující změnu vlády a politického systému v ČSSR, a výzvy ke generální stávce 27. 11. 1989. Rovněž jsou zjišťovány nepřátelské nápisy útočící proti KSČ a jejím představitelům.

Dne 21. 11. 1989 byla bývalými členy Sociálně demokratické strany z roku 1948 obnovena Sociálně demokratická strana v ČSSR. Účastníci setkání v čele s Břetislavem NEDBÁLKEM se dohodli, že ve straně nebudou zapojeny osoby, které v minulosti byly členy KSČ, jako např. Jiří HÁJEK a Stanislav POŠUSTA. Sociálně demokratická strana by měla být pokračovatelkou linie z roku 1948. Prohlášení o jejím založení bylo odesláno k uveřejnění zahraničním rozhlasovým stanicím Hlas Ameriky a Svobodná Evropa. [Viz pozn. 3 dok. 5a.]

[...]

5) Názory a nálady obyvatelstva

Někteří dělníci s. p. Zbrojovka Brno kritizují studenty za jejich neuvážené postoje ke studiu i vývoji společnosti. Nelze do nočních hodin demonstrovat, nestudovat, neplnit si své povinnosti a po ránu vyspávat. Kdyby takto jednali například příslušníci dělnické třídy, za chvíli by nebylo co nakupovat a dopadli bychom jako v Polsku. Podle jejich názoru je však pravda, že řešení vzniklé situace lze spatřovat pouze v odstoupení současného vedení, které vede národ do ekonomické záhuby. Ve vládě a ÚV KSČ není osobnost, to markantně vystupuje zejména nyní, která by byla schopna dát společenskému a ekonomickému dění řád a smysl, veřejně vystoupit a národ orientovat. [Viz pozn. 4 dok. 109.]

Vojáci z povolání VÚ Slaný souhlasí se zásahem pořádkových jednotek proti studentům a odsuzují studenty za jejich vystupování, kdy kladou vládě podmínky a pro společnost sami ještě nic neudělali. Byl kritizován SSM, který má hájit politiku strany a přitom připustil tento dialog. Byla kritizována Čs. televize, která nevyšlala žádné záběry ze zásahu jednotek, když např. polská televize je uvedla. Z tohoto postupu pak vznikají názory, že se naše vláda snaží něco tajit.

Mezi dělníky i funkcionáři Královopolských strojů Brno se objevují obavy o persekuvání dětí členů KSČ na vysokých a středních školách ze strany spolužáků. Projevuje se to i v tom, že děti členů KSČ po návratu z demonstrace v Brně dne 20. 11. 1989 rodičům uvedly, že musely jít, jinak by byly považovány za ty, kteří schvalují zákrok Bezpečnosti v Praze, a další pobyt ve škole by byl pro ně neudržitelý. [Viz tamtéž.]

Vedení středních škol a učňovských zařízení v okrese Jablonec nad Nisou se shodlo v názoru, že vystoupení s. Pitry v Čs. televizi dne 19. 11. 1989 bylo nekonkrétní, krátké a nic neříkající. Za stávající situace měli vystoupit s. Jakeš a s. Adamec a k vyvrácení rozšířených zpráv o brutálním zásahu pořádkových sil v Praze pak ministr vnitra s použitím dokumentačních materiálů.

Zaměstnanci s. p. Sepap Štětí a Krajského ústavu památkové péče v Ústí nad Labem jsou toho názoru, že je třeba vyvrátit zprávu o neadekvátním zásahu Sboru národní bezpečnosti v Praze, zejména zařazováním ukázek vystoupení závadových skupin osob ve vysílání Čs. televize. Současné relace Čs. televize přinášejí jen záběry z klidných akcí, což zcela jednostranně ovlivňuje myšlení lidí. Stejně je hodnocena skladba informací zveřejňovaných v denících Svobodné slovo a Mladá fronta, které jsou proti Rudému právu v předstihu.

Z vesnického prostředí okresu Litoměřice, s. p. Benzina Roudnice nad Labem a Krajského soudu v Ústí nad Labem jsou zaznamenávány názory odsuzující demonstrace a stávky včetně zapojení umělců v nich. Je rovněž vyjadřován nesouhlas s výzvami ke generální stávce dne 27. 11. 1989. Podle těchto názorů demonstrace nic neřeší, naopak mohou vyústit v situaci analogickou s vývojem v Polsku s negativním dopadem na ekonomiku a zejména vnitřní trh.

Zaměstnanci VHS Ústí nad Labem rovněž nesouhlasí s generální stávkou. Zárok Sboru národní bezpečnosti v Praze dne 17. 11. 1989 je hodnocen kladně.

V s. p. Tonaso Neštěmice jsou pracující rovněž proti generální stávce. Rada pracujících se však vyjádřila v tom smyslu, že souhlasí s prošetřením zároku Sboru národní bezpečnosti v Praze. [Viz pozn. 4 dok. 53c.]“

Ke zdrojům uvedené DSZ ještě dvě poznámky:

1) Informace uvedené v 6. odstavci části „Nepřátelská činnost“ a 2. odstavci části „Názory a nálady obyvatelstva“ se vztahují k dění v Praze a Šek., mohly tudíž vycházet z podkladů S-StB Praha pro DSZ FMV předložených pod č. 236, které byly zničeny (srovn. pozn. a dok. 25).

2) Zřejmě o týchž shromážděních, jež jsou zmiňovány v 13. (zde pouze o prvním z obou uvedených), 15. a 16. odstavci části „Nepřátelská činnost“, informují i hlášení z odpovídajících krajů (viz dok. 39b, 75b a 90b): dojdeme však, že podstatně rozdílně.

DSZ FMV č. 180 měla následujících 16 příloh: „Mimořádná schůzka Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných“ (viz pozn. 1 dok. 4c); „Vystoupení HAVLA, BARTOŠKY a B [...] z balkonu Lidového nakladatelství na Václavském náměstí“ (viz pozn. 10 dok. 4c); „Rozšířený aktiv Městského výboru Československé strany lidové“ (viz pozn. 29 dok. 5a); „Vývoj situace v Sekretariátu Československé strany socialistické“ (viz pozn. 9 dok. 4c); „Ustanovení 'Občanského Fóra'“ (viz pozn. 13 dok. 4c); „Okruh problémů, který má být projednán se zástupci státní správy na plánovaném setkání církevních představitelů ČSSR“ (viz pozn. 11 níže); „K aktivitám čs. nepřátelské emigrace v Rakousku vůči ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PUV KSC, ss. Hanus, Zajíc, Hajn, Hegenbart); „Hodnocení situace v ČSSR britskou vládou“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PUV KSC, ss. Hanus, Zajíc, Hajn, Hegenbart); „Zájem Spojených států amerických o prostředí některých čs. politických stran“ (viz výše); „K některým záměrům USA v politice vůči ČSSR“ (zdroj – I. správa SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Fojtík, Hegenbart); „K nadcházející návštěvě M. GORBAČOVA v Itálii“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Adamec, Lenárt, Fojtík, Hegenbart, Štefaňák); „Signalizace příjezdu zájmových osob v souvislosti s vývojem v ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – s. Hegenbart); „Signalizace příjezdu zájmových osob v souvislosti s vývojem v ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – s. Hegenbart); „K přípravám západoevropských sociálně demokratických stran na zasedání Rady Socialistické internacionály v Ženevě“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PUV KSC, ss. Zajíc, Hanus, Hajn, Hegenbart); „Vznik Sociálně demokratické strany Alžírsko a její program“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – ss. Štefaňák, Johannes); „Setkání Sudetoněmecké mládeže /SDJ/ s Českým národním výborem v Německu /24. – 26. 11. 1989/“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – s. Hegenbart).

Z příloh, které nepřipravila II. S-SNB, uvádíme následující:

„K aktivitám čs. nepřátelské emigrace v Rakousku vůči ČSSR“

Čs. nepřátelští emigranti MEDEK, J. DEVÁTÝ a VEIT jsou podle pokynů Svobodné Evropy v nepřetržitém telefonickém kontaktu s opozicí v ČSSR.

Iniciují vytváření skupin ze zástupců kulturní fronty a mládeže, které by agitovaly v továrnách a zemědělských družstvech v ČSR pro účast na připravované generální stávce 27. 11. 1989. Studenti filosofické fakulty UK v Praze mají zajistit v PLR, MR a NDR podpůrné demonstrace mládeže.

MEDEK doporučuje čs. opozičníkům vytyčovat požadavek na odstoupení současné čs. vlády až po rozložení vedení KSČ. Kontakty osob z kulturní fronty na 'ambiciózní mladé funkcionáře KSČ' mají zajistit rozštěpení strany a souhlas s politickým pluralismem. Katolická církev má podle MEDKA sehrát hlavní roli až po personálních změnách v čs. vedení a stát se hlavním prostředníkem tzv. usmíření.

Exilový biskup ŠKARVADA přesídlil z Říma prozatím na jeden měsíc do Vídně. Odtud má řídit orientaci čs. biskupů na Čs. stranu lidovou. Na papežské nunciatuře ve Vídni požadoval ŠKARVADA, aby zajistila vystoupení papeže Jana Pavla II. k situaci v ČSSR. Bylo mu pouze přislíbeno tuto žádost zaslat do Vatikánu.

Čs. nepřátelská emigrace v Rakousku připravuje dále ve spolupráci s čs. vnitřní opozicí výzvu pracujícím ke celostátní stávce.

Výzvu k celostátní stávce tlumočí prostřednictvím stanice Svobodná Evropa představitel čs. kultury; počítá se i se zapojením 'občanského fóra' a 'sdružení nezávislé inteligence'. P. JANÝR připravuje vystoupení nekomunistických stran Národní fronty.

„Hodnocení situace v ČSSR britskou vládou

Britské vládní kruhy hodnotí akce opozice v ČSSR jako velmi promyšlené a dobře připravené. Podle britské vlády budou protestní akce, demonstrace a stávky v ČSSR probíhat 'pokojnou' cestou bez vyvolávání střetu s bezpečnostními jednotkami s cílem dosáhnout odstoupení té části předsednictva ÚV KSČ, která je spjata s vývojem v ČSSR po roce 1968. Pro čs. opozici jsou nepřijatelní i M. ŠTĚPÁN a V. MOHORITA.

Britská vláda poskytne veškerou podporu čs. opozici, kterou však i nadále hodnotí jako roztržštěnou a neschopnou aktivizovat masy pracujících, což je považováno za základní podmínku zásadních vnitropolitických změn v ČSSR. Jednotlivé reformní kroky v ČSSR bude britská vláda hodnotit podle toho, zda jsou v souladu s 'volbou lidu', protože 'lidé musí rozhodnout', jaké změny si přejí uskutečnit.

Přejímání sociálně demokratické rétoriky sovětským vedením včetně zpravodajství sovětské PRAVDY k demonstracím v Praze vytváří pro Velkou Británii dostatečně široký politický prostor a potvrzuje správnost její taktiky vůči ČSSR.

Britská vláda očekává, že se v průběhu krátkého času 'objeví' v ÚV KSČ reformátoři s vlastními neukojenými politickými ambicemi.

„K některým záměrům USA v politice vůči ČSSR

V polovině listopadu 1989 dostaly zastupitelské úřady USA v Praze, Bonnu a ve Vídni pokyn, aby se ve své zpravodajské činnosti zaměřily na pokrývání vnitropolitického vývoje v ČSSR. Tento zájem zdůvodnil v pokynů ministr zahraničí USA J. BAKER tím, že podle amerického hodnocení je otázkou nepříliš vzdálené budoucnosti, kdy z vedení strany a státu odejdou 'staliniisté' a kdy bude M. JAKES donucen pod tlakem prudkého vnitřního vývoje odstoupit.

Takto získané podklady mají sloužit k vypracování analýzy stavu československé společnosti. Jejím cílem bude zhodnocení reálných možností nelegálních struktur v ČSSR zahájit s KSČ boj o politickou moc v zemi.

Zastupitelským úřadům USA v Praze, Bonnu a ve Vídni byly uloženy následující úkoly:

1. Vyhodnotit současný stav vztahů ČSSR-SSSR, určit skutečné zájmy SSSR v ČSSR a jejich prioritu, včetně mezní hranice sovětských možných ústupků v politické, vojenské a ekonomické oblasti; vyjasnit reálný vliv M. GORBAČOVA na vnitropolitický vývoj v ČSSR a určit osoby, jejichž prostřednictvím jej uskutečňuje.

2. Zjistit, jakou podporu má politika M. GORBAČOVA v ČSSR v politických kruzích /KSC a další politické strany/ a ve státním a stranickém aparátu; určit, které aspekty politiky M. GORBAČOVA jsou pro tyto kruhy přitažlivé a které nikoli.

3. Zjistit, kdo je československými politickými kruhy považován za stoupence 'skutečných reforem a skutečné demokracie', a to zejména z řad mladých politických činitelů /i místního významu/, pokud možno nesvázaných s G. HUŠÁKEM, M. JAKEŠEM a posledními dvaceti lety československého vývoje.

4. Zanalyzovat vztahy mezi M. JAKEŠEM a L. ADAMCEM, mezi stranickým a státním aparátem, s důrazem na možné rozpory v přístupech k otázkám přestavby; určit, nakolik jsou jednotlivé linie podporovány členskou základnou KSC i nestraníky a které prvky obsažené v těchto liniích jsou odsuzovány.

5. Hledat možnosti diskreditace a kriminalizace představitelů strany a státu.

6. Zhodnotit skutečný vztah dělnické třídy a rolnictva k představitelům inteligence, kulturních svazů a studentstva; zjistit, zda jsou dělníci a rolnictvo ochotni podporovat jejich projevy nesouhlasu s politikou KSC a pod jakými hesly.

7. Vyjasnit, které faktory ovlivňují stabilitu situace v ČSSR, vztah úrovně a situace na vnitřním trhu k rozšiřování protikomunistických nálad; katalogizovat nedostatkové zboží a určit, jak dalece lze tento nedostatek ovlivňovat, jakými prostředky a jaká je rychlost tohoto procesu; zhodnotit možnosti vyvolání paniky na československém trhu posílením turistického ruchu ze sousedních socialistických zemí do ČSSR.

8. Určit kupní sílu československé koruny a možnosti jejího ovlivňování; zhodnotit možnosti ovlivňování životní úrovně v ČSSR jako potenciálního zdroje napětí ve společnosti.

9. Určit, které faktory nebo skutečnosti by mohly v současnosti působit v československé společnosti jako iniciátor procesů srovnatelných s vývojem v NDR, tzn. vést k prudkému střetu obyvatelstva se státní mocí a stranickým aparátem, který by vyústil v odstoupení M. JAKEŠE.

10. Zhodnotit odezvu vývoje v SSSR, PLR a MR u průměrného československého občana.

Podle současného hodnocení ministerstva zahraničí USA jsou existující formy činnosti nelegálních struktur v ČSSR neefektivní. Opoziční skupiny nemají vypracován realistický, přesvědčivý a působivý program, který by vyvážil skutečnost, že v řadách těchto skupin nepůsobí osobnost vyvolávající respekt a vážnost veřejnosti. Podle amerického hodnocení tyto vlastnosti nemá v nelegálních strukturách nikdo. Proto dostal zastupitelský úřad USA v Praze za úkol takovou osobnost vyhledat mezi politiky z řad KSC.“

„Setkání Sudetoněmecké mládeže /SDJ/ s Českým národním výborem v Německu /24. – 26. 11. 1989/

Sudetoněmecká mládež /SDJ/ pořádá ve spolupráci s Českým národním výborem v Německu ve dnech 24. – 26. 11. 1989 setkání 'německé, české a slovenské mládeže' na hradě Hohenbergu nad Ohří v NSR.

Hlavním tématem setkání zorganizovaného Danielem LANGHANSEM /SDJ/ a Milanem KUBESem má být 'povstání mládeže nové české generace'. Na setkání má být předloženo i požadavek čs. emigrace a DJO /Deutsche Jugend in Europa/ na založení nezávislé organizace v ČSSR pod kontrolou opoziční skupiny České děti.

Z čs. emigrace ve Vídni se setkání v Hohenbergu zúčastní DEVÁTÝ, ADÁMEK, VAIT [Vladimír Veit], NĚMEC a FALKENAUER.

Akce je financována Ackermann Gemeinde prostřednictvím spolkového předsedy SDJ Klause GEISLERA.*

Zmíňme na tomto místě ještě „rozpracování“ osob jmenovaných v poslední příloze:

K osobě Jiřího Devátého (1954) byl 6. 5. 1986 O-StB Gottwaldov v problematice „nepřátelské seskupení“ zaveden SS „VĚŽ“, reg. č. 38335: 24. 4. 1987 archivován pod a. č. 439993 (v registru poznámka „INO“, tj. „objekt“ byl registrován v tzv. indexu nežádoucích osob).

K osobě Stanislava Adámka (1962) byl 21. 5. 1980 3. odd. II. odb. S-StB Brno v problematice „mládež“ zaveden SS (NO) „TAJEMNÍK“, reg. č. 31983: 12. 4. 1984 archivován pod a. č. 426782.

K osobě Jiřího Němce (1932) byl 19. 10. 1961 4. odd. III. odb. S-StB Praha zaveden OS „NOVÁTOR“, reg. č. 10194: v neuvedenou dobu předán na 7. odd. KRO/M téže správy, dále na 1. odd. VI. odb. S-StB Praha, 8. 11. 1973 „NO registrace“, poté zřejmě předán na 4. odd. IV. odb. S-StB Praha, ukončen „pohovorem operativy“, 29. 3. 1974 OS archivován pod a. č. 749386, 20. 1. 1975 5. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden SPO, 3. 3. 1976 převeden na SS, 29. 4. 1977 „- vyš. sv. 109/77 VŠO PRAHA“, 23. 1. 1984 OS archivován pod identické a. č. (?), 9. 2. 1984 sv. NO („I/58“) zničen. 27. 1. 1971 zavedlo navíc 1. odd. 2. odb. II. S-FMV kontrolní svazek „IDEOLOGOVÉ“ (později „TOMIS“, nakonec „NOVÁTOR“), reg. č. 2058 („přereg. z kontrol. sv. 311“); zničen (6 částí) na 1. odd. 5. odb. X. S-SNB 24. 2. 1984. 4. 3. 1987 obnovilo 2. odd. 4. odb. X. S-SNB rozpracování v SPO „GERMÁN“, reg. č. 33330: 24. 2. 1988 převeden na SS, zničen (včetně složek DOK a KPP) na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB 4. 12. 1989.

K osobě Vladimíra Veita (1948) byl 21. 9. 1978 3. odd. 1. odb. X. S-FMV zaveden SPO „BARD“, reg. č. 15913: 29. 9. 1984 archivován pod a. č. 760386.

² K osobě T. Russella (1936) byl 24. 9. 1968 1. odd. 1. odb. II. S-HS StB zaveden pozorovací svazek, reg. č. 26236: 19. 6. 1969 „převz. na FSZS-A-1, sv. 478“. Již 17. 6. 1969 byl 1. odd. odb. A II. S-FSZZ registrován pozorovací svazek, reg. č. 478: 6. 9. 1971 archivován 3. odd. 8. odb. II. S-FMV pod a. č. 615519. 24. 4. 1979 obnovilo 1. odd. 3. odb. II. S-FMV rozpracování v SPO „KONTAKT-255“, reg. č. 17414: 10. 10. 1986 archivován SOS (samostatná operativní skupina?) 3. odb. II. S-SNB pod a. č. 796742 (k vyjmutí svazku z operativního archivu byl nutný souhlas příslušného náčelníka). 1. 7. 1988 zavedlo 1. odd. 1. odb. II. S-SNB SPO „BOR-88“, reg. č. 35774: skartace v registru nevyznačena.

³ Problematika ČSL byla od 25. 3. 1971 na centrální úrovni formálně vedena v rámci „NO z řad býv. Lid. strany“ v OBS s reg. č. 2370 („obnoven z hl. sv. a. č. obj. 421 – dříve r. č. 24293“); postupně veden 2. a 3. odd. 2. odb. II. S-FMV, 3. a 2. odd. 4. odb. X. S-FMV/SNB, 3. a 2. odd. 1. odb. X. S-SNB, zničen na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.

⁴ Problematika ČSS byla od 25. 3. 1971 na centrální úrovni formálně vedena v rámci „NO z řad býv. nár. soc.“ v OBS s reg. č. 2369 („obnoven z a. č. obj. 418 MV hl. sv. – dříve r. č. 24294“); postupně veden 2. a 3. odd. 2. odb. II. S-FMV, 3. a 2. odd. 4. odb. X. S-FMV/SNB, 3. a 2. odd. 1. odb. X.

- S-SNB, zničen (11 částí hl. svazku) na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ⁵ K osobě J. Š. (1936) byl 12. 12. 1967 2. odd. 4. odb. II. S-HS StB zaveden svazek A-„LUDEK“, reg. č. 25973 (dle poznámky v řádku z registru „převzeno z podsv. obj. sv. 24881/15“): 5. 6. 1969 přeregistrován na FSZS. Uvedeného data zavedlo 2. odd. 2. odb. II. S-FSZS druhý agenturní svazek A-„LUDEK“, reg. č. 254: 30. 10. 1969 archivován pod a. č. Ž-1758, 28. 12. 1972 obnoven 3. odd. 2. odb. téže správy, po vzniku X. S-FMV předán na její 3. (posléze 2.) odd. 4. odb., 1. 2. 1978 na 3. odd. 1. odb. téže správy, 19. 9. 1980 archivován pod a. č. 647612. Týž den – 19. 9. 1980 – byl 3. odd. 1. odb. X. S-SNB zaveden spis D „LUDEK“, reg. č. 20246: 3. 7. 1986 převeden na A-„LUDEK“, v neuvedené době předán na 2. odd. téhož odboru, zničen na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ⁶ K osobě S. Temple-Black (1928) byl 21. 7. 1989 1. odd. 1. odb. II. S-SNB zaveden SPO „ZLATO 89“, reg. č. 37562: skartace v registru nevyznačena.
- ⁷ K osobě B. K. (1923) byl 9. 6. 1954 2. odd. 2. odb. III. S-MV zaveden svazek TS „BOHOUS“, reg. č. 659: v neuvedenou dobu předán na 1. odd. 8. odb. II. S-MV, 7. 3. 1964 změna krycího jména na A-„HLADÍK“, dále je v řádku z registru uvedeno „r. 1964 poslanec NS [...] vyjmut z OE 23. 6. 64 – 8. odb., infor. – A/P-0050/01-64, evid. hesla do fondu R“, 22. 2. 1973 „uloženo do archivu MV do Z – separace“.
- ⁸ Podle policejní evidence Nadia Maria Diuk.
- ⁹ V problematice „Jazzová sekce“ byl 29. 9. 1988 1. odd. 11. odb. II. S-SNB zaveden OBS „JAZZ“, reg. č. 36093 („převzeno z r. č. 2276 z dílu č. 11“): zničen na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.
- ¹⁰ K osobě K. S. (1937) byl 3. 2. 1976 5. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden spis D „HUDEBNÍK“, reg. č. 25280: v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. 1a odb. S-StB Praha, 29. 5. 1979 převeden na svazek A-„HUDEBNÍK“, 4. 3. 1981 předán 2. odd. 2b odb. S-StB Praha, 14. 9. 1982 archivován pod a. č. 729772. 14. 3. 1983 zavedlo 1. odd. 1a odb. S-StB Praha spis D „HUDEBNÍK“, reg. č. 38129: 18. 6. 1984 archivován pod a. č. 749669. 7. 1. 1988 byl 1. odd. 2. odb. X. S-SNB zaveden SS „DUB“, reg. č. 34961: při reorganizaci v roce 1988 předán na 1. odd. 11. odb. II. S-SNB, zničen (včetně složky DOK a KPP) na 3. odd. téhož odboru 8. 12. 1989.
- ¹¹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 180 z 22. 11. 1989 s názvem „Okruh problémů, který má být projednán se zástupci státní správy na plánovaném setkání církevních představitelů ČSSR“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Adamec, Fojtík, Hoffmann, Hegenbart. V uvedené příloze DSZ FMV se vůbec neobjevilo následující: 2. a 3. větný celek 2. odstavce (od „Schopnost zakalkulovat...“ do konce odstavce), 3. větný celek 13. odstavce („K jednání je přizván...“) a celý 3. odstavec. Rada dalších věcí byla mimo to jinak zformulována.
- ¹² Problematika „Křesťanská mírová konference“ byla 27. 1. 1971 2. odd. 3. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS „KONFERENCE“, reg. č. 2017 („přeregistrován z r. č. 150 – HS-Stb ČSR“): při vzniku X. S-FMV předán na její 2. odd. 5. odb., zničen na 2. odd. 9. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.
- ¹³ Problematika „Federální Sdružení katolického duchovenstva“ byla 22. 5. 1973 1. odd. 3. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS „FSKD“ (dle EZO „DUCHOVNÍ“), reg. č. 5468: 21. 5. 1979 „části 2 – 6 hl. sv. převedeny k obj. sv. 17821“ (tj. k OBS „CMBF“, který byl veden na Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu – viz pozn. 14 níže), 22. 10. 1985 „díl č. 1, 4 a 3 je převeden na rč. 31160, 31161, 31162“, při reorganizaci v roce

- 1988 předán z 1. odd. 5. odb. X. S-SNB na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB, zničen 7. 12. 1989.
- ¹⁴ Na jednotlivé teologické fakulty byly Státní bezpečností vedeny objektové svazky; např.: „Komenského bohoslov. fakulta“ byla 17. 12. 1973 2. odd. 3. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS „KBF“ s reg. č. 6698 („přereg. z dílu obj. sv. 14642/XIII/1. a 2. část“, při reorganizaci v roce 1989 předán z 2. odd. 5. odb. II. S-SNB na 2. odd. 9. odb. II. S-SNB, zničen – včetně dílu č. 1 a 12 částí hl. svazku, složky KPP – 27. 11. 1989); „Husova bohosl. fakulta“ 20. 3. 1979 2. odd. 5. odb. X. S-FMV v OBS „HBF“ (později „HUS“) s reg. č. 16947 („z části 4 obj. sv. 2043“, při reorganizaci v roce 1988 předán na 2. odd. 9. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena); „Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta“ 21. 5. 1979 1. odd. 5. odb. X. S-FMV v OBS „CMBF“ (dle EZO „CYRIL“) s reg. č. 17821 („převedeno z částí 2 – 6 hl. sv. r. č. 5467“ /tj. z OBS „SKAT“, viz níže/, zničen – včetně 9 částí hl. svazku a složky KPP – na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989); „CMBF Litoměřice“ 24. 8. 1988 1. odd. 5. odb. X. S-SNB v OBS „FAKULTA“ s reg. č. 35949 („přijato z ÚSTÍ, r. č. 10676“ – viz pozn. 2 dok. 53f, zničen – 4 díly a 7 částí hl. svazku, složka FD – na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989). Problematika „římskokatolické církevní školy“ byla 22. 5. 1973 1. odd. 3. odb. II. S-FMV zavedena v OBS (dle EZO „SKAT“) s reg. č. 5467: po vzniku X. S-FMV předán na její 1. odd. 5. odb., 21. 5. 1979 „části hl. sv. 2 – 6 převedeny k obj. sv. 17821“ (tj. k OBS „CMBF“, viz výše), zničen – 4 díly a 6 částí hl. svazku – na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.
- ¹⁵ Problematika „řím. kat. hierarchie a klér“ byla 27. 1. 1971 1. odd. 3. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS „HIERARCHIE“ (dle EZO „KLER“) s reg. č. 2031 („přeregistrováno z r. č. 34 HS-Stb-ČSR“): při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 5. odb. X. S-SNB na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB, zničen 7. 12. 1989. Téhož dne – 27. 1. 1971 – byl kromě toho 1. odd. 3. odb. II. S-FMV zaveden v problematice „katoličtí laici“ OBS (dle EZO „LAIK“) s reg. č. 2025 („přeregistr. r. č. 238 – HS-Stb-ČSR“): při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 5. odb. X. S-SNB na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB, zničen 5. 12. 1989. Na úrovni S-StB Praha byla problematika „Řím. katol. církev – přehled“ administrativně podchycena 6. 2. 1964 4. odd. KRO/K S-StB Praha v OBS (dle EZO „CIRKEV“) s reg. č. 13536: v nevedenou dobu předán patrně na 6. odd. VI. odb., 30. 11. 1987 z 5. na 4. odd. 2b odb. a 24. 5. 1989 na 1. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989. Na úrovni okresů byla podobná problematika sledována v následujících nalezených OBS pod stejným (kromě OBS „CIRKVE“, které zavedlo O-StB Benešov a O-StB Příbram) názvem „CIRKEV“ (dle EZO): od 22. 12. 1972 O-StB Rakovník v OBS s reg. č. 19492, od 21. 6. 1973 O-StB Příbram v OBS s reg. č. 19940, od 14. 1. 1976 O-StB Mladá Boleslav v OBS s reg. č. 25218, od 24. 2. 1977 O-StB Nymburk v OBS s reg. č. 26946 („příslušníci reakčního duchovenstva“), od 30. 1. 1978 O-StB Beroun v OBS s reg. č. 28857 („problematika církví a sekt“), od 12. 4. 1979 O-StB Mělník v OBS s reg. č. 31143 („církev římsko-katolická“), od 5. 11. 1979 O-StB Kladno v OBS s reg. č. 32203 („rozprac. probl. církve na okr. Kladno“), od 30. 8. 1989 O-StB Benešov v OBS s reg. č. 47634 („rozprac. probl. církvi a nábož. sekt“).
- ¹⁶ K rozpracování odborů srovn. pozn. 17 dok. 5d. 20. 11. 1981 byl kromě toho 3. odd. 1. odb. X. S-SNB v problematice „svobodné odbory“ zaveden OBS „SVOB. ODB.“, reg. č. 22196: 23. 10. 1986 předán na 2. odd. 1. odb. X. S-SNB, zničen na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ¹⁷ K osobě Jiřího Křížana (1941) byl 15. 5. 1975 3. odd. 5. odb. II. S-FMV zaveden svazek KTS „MÁNES“, reg. č. 9256: v nezjištěnou dobu předán na

1. odd. téhož odboru, 25. 1. 1978 archivován 2. odd. 6. odb. II. S-FMV pod a. č. 691377. 26. 7. 1989 obnovilo 5. odd. II. odb. S-StB Praha rozpracování v SS „DISTRIBUTOR“, reg. č. 47550: zničen koncem roku.

4c

1989, 21. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 261.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/261/03-89

V Praze dne 21. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: [2]

Přílohy: [6/10]

Denní situační zpráva č. [261]/89 ze dne [21. 11.] 1989.

K bodu 2a):

K bodu 2b): [1/3, 3/1, 4/1, 5/1, 6/3]

K bodu 3): [2/1]

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. [1] k č. j. CB-0077/261/03-89¹

K bodu 2b/

Rozdělovník č. 1

Dne 20. 11. 1989 proběhla mimořádná schůzka tzv. VONS v souvislosti s trestním stíháním člena VONS a signatáře CH-77 ing. Petra UHLA. Další člen VONS Václav BENDA² nejprve odmítl zpracovat sdělení VONS k této záležitosti, později na naléhání J[...] D[...]³ a Karla FREUNDA⁴ přistoupil na možnost vypracování tohoto sdělení, ve kterém se připustí skutečnost, že k žádnému úmrtí studenta tohoto jména /Martin ŠMÍD/ nedošlo. BENDA však trvá na názoru, že usmrcen mohl být jiný student, nebo že k takovému úmrtí v důsledku zranění může dojít v nejbližších dnech.

BENDA v dalším jednání zkresleně informoval další členy VONS, že

na vysokých školách dochází k zatýkání členů stávkových výborů za asistenci Lidových milicí.

Dále uvedl, že VONS v současné době ztrácí svoji opodstatněnost a nastupuje nutnost aktivní politické práce. V této souvislosti vyjádřil názor, že se podaří ovlivnit vysokoškolské a středoškolské studenty, aby ve svých stávkách pokračovali mnohem déle než jeden týden. Je přesvědčen, že aktivita jeho synů v současné době jim vynesou vysoká postavení v nezávislých studentských organizacích. Uvedl, že jakýkoliv dialog se současnými představiteli strany a státu je vyloučen a je nutno trvat na jednoznačné likvidaci nejen vedoucí úlohy KSČ, ale strany jako takové. K názoru na odmítnutí dialogu se jednoznačně připojil Václav MALÝ.⁵

BENDA dále vyjádřil názor, že do současné doby zatím nepromluvil nikdo ke studentům a předpokládá, že tuto roli sehraje buď Václav HAVEL, nebo Alexandr DUBČEK[,] případně Čestmír CÍSAŘ.⁶ Půjde tedy o jednoznačnou orientaci studentů na protisocialistickou platformu. Dále uvedl, že ve studentském prostředí je připravováno rozšiřování letáků s protikomunistickým obsahem /např. SMRT KOMUNISTŮM a pod./, což má vytvořit psychózu strachu u řadových komunistů, lidí váhajících a autorství těchto letáků má být přisuzováno StB. Není vyloučeno, že jako reakce na současné události bude vyhlášení výjimečného stavu.

Podle BENDY je největším problémem otázka dělnického prostředí, kde se zatím nepodařilo vytvořit takové podmínky, aby se dělníci zúčastnili signalizované generální stávky dne 27. 11. 1989.

Podle Václava BENDY přinese další vývoj řadu konfliktů zvláště ve studentském prostředí, což se následně přeneseme na jejich rodiče a k jejich aktivnímu vystoupení na podporu vysokoškolských studentů.

Na tomto jednání VONS dále poskytl BENDA informaci, že mezi některými členy pražských soudů probíhá podpisová akce proti zákroku pořádkových sil dne 17. 11. 1989[,] a BENDA tuto skutečnost hodnotil jako náznak toho, že soudy stojí na straně opozice. Iniciátorem této podpisové akce mezi soudci má být podle BENDY předseda senátu na Praze 1 JUDr. VIKLICKÝ.

V závěru jednání VONS Václav BENDA uvedl, že ve dnech 24. a 25. 11. má být uskutečněn zatím bližší neurčený míting mládeže. Zde by se mělo přečíst zásadní prohlášení opozice a na podporu by měli vystoupit zástupci kulturní fronty, mimo jiné by zde měla zpívat bývalá mluvčí CH-77 Marta KUBIŠOVÁ.⁷

Další jednání VONS se má uskutečnit dne 21. 11. 1989 v bytě Petrušky ŠUSTROVÉ.⁸ Předpokládá se vypracování sdělení VONS, ke kterému na této schůzce nedošlo. Sdělení se bude týkat případu Petra UHLA. Sdělení VONS k případu kolem 17. listopadu se nepředpokládá, neboť není dostatek konkrétních materiálů.

Václav BENDA mimo jiné uvedl, že je přesvědčen, že nadcházející politické změny v ČSSR ho vynesou do funkce premiéra.

Poznatky byly získány dne 21. 11. 1989 Pramenem č. 1, jsou hodnověrné a lze je využít v informačním toku FMV.

Jsou realizována opatření ke kontrole činnosti a závěrů opozice.
[...]^b

Příloha č. 2 k č. j. CB-0077/261/03-89

K bodu 3/
Rozdělovník č. 1

V průběhu minulého týdne byl zaslán na CZV KSČ České komisi pro vědeckotechnický rozvoj tzv. „Otevřený dopis“ vypracovaný tzv. Obrodou, Klub za socialistickou přestavbu, členům KSČ. Dopis měl být údajně doručen na ČKPV z ÚV KSČ k informaci. CZV KSČ dopis rozeslal na jednotlivé odbory normální poštou, přičemž jednotliví pracovníci podepsali, že s tímto dopisem byli seznámeni. Protože většina zaměstnanců ČKPV má o tzv. Obrodě velmi mlhavé představy[,] je tento dopis přijímán s tím, že jej vypracovalo „zdravé jádro strany“[,] a tak je také hodnocen.

Poznatek byl získán dne 20. 11. 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.

Jsou realizována opatření k prověrce cesty, jakou byl uvedený dopis zaslán na ČKPV.
[...]^c

Příloha č. 3 k č. j. CB-0077/261/03-89⁹

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Situace v sekretariátu ÚV Čsl. strany socialistické

Probíhají živé diskuse k událostem a vývoji. Předseda strany KUČERA přišel z jednání se s. JAKEŠEM na ÚV KSČ značně deprimován. Dnes probíhá porada s předsedy strany z jednotlivých krajů, v pátek se plánuje mimořádné zasedání ÚV strany. Hovoří se o pravděpodobném jeho průběhu v tom smyslu, že dojde k otevřené polarizaci postojů a KUČERA situaci nezvládne. Podle chování nyní se prý možná ani o to nepokusí. Má údajně mít další jednání se s. JAKEŠEM, na které ale nepůjde. Aktivizují se poslanci strany ve všech krajích, nejhorší situace je v Severomoravském kraji. Ostravská organizace zpracovala prohlášení a výzvu s požadavky mnohem horšími[,] než je sta-

novisko zveřejněné ve Svobodném Slově. Je udržováno živé telef. i osobní spojení s kulturní frontou i některými organizacemi NF. Živě se diskutuje např. o závěrech aktivu členů Svazu protifašistických bojovníků, který se uskutečnil v sekretariátu Čsl. strany soc. v minulém týdnu. Usnesení obsahovalo m. j. požadavek na rehabilitaci všech polit. procesů, včetně HORÁKOVÉ. V pozadí veškerého aktivního opozičního dění stojí Čestmír KUBÍK, pracovník sdruženého závodního klubu MELANTRICH. Má aktivní styky s pracovníky ZÚ USA a Anglie. Je trvalým návštěvníkem Činoherního Klubu. Osobně ovlivňuje i redakci Svobodného Slova. Obecně je z jeho strany prognózován vývoj událostí tak, že vláda se začne opatrně distancovat od polit. vedení.

Poznatek byl získán 21. 11. Pramenem č. 1.
[...]^b

Příloha č. 4 k č. j. CB-0077/261/03-89¹⁰

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Dne 21. 11. 1989 cca v 16.15 hodin se do Lidového nakladatelství dostavili HAVEL, BARTOŠKA¹¹ a B[...]¹² a domáhali se průchodu na balkon. Lidové nakladatelství se nachází v budově MELANTRICHU na Václavském náměstí. Jelikož je ředitel nechtěl pustit, tak jednoduše zaměstnance tz. „převálcovali“ /jde většinou o samé ženy/ a dostali se na balkon. Při tom řediteli sdělili, že mají povolení od předsedy vlády ČSSR s. ADAMCE. Ředitel okamžitě volal na předsednictvo vlády ČSSR[,] zda se to zakládá na pravdě. Mluví vlády s. P[...]^{12a} mu sdělil, že to pravda není. Ředitel se ptal[,] co má dělat[,] a na to mu mluví vlády řekl, „co se teď už dá dělat?“ HAVEL z balkonu hovořil k davu a předkládal požadavky na odstoupení s. ŠTĚPANA a min. vnitra a životního prostředí CSR s. JIREČKY, který podle něho byl zodpovědný za zákrok bezpečnosti proti studentům.

Získáno Pramenem č. 3.
[...]^b

Příloha č. 5 k č. j. CB-0077/261/03-89

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Dne 20. 11. 1989 v dopoledních i odpoledních hodinách obcházelí studenti pražských vysokých a středních škol staré občany žijící v obvodě Praha 1.

Důvodem byla diskuse o sociálních podmínkách starých lidí v ČSSR, spokojenost s důchody apod. Studenti vyzývali starší občany, aby vyjádřili svou nespokojenost se současnou sociální politikou spoluúčastí na demonstracích. Vysvětlovali jim, že pokud by se demonstrující rozhodli jít na pražský hrad, využili by starších lidí, kteří by šli v čele. Domnívají se, že pořádkové jednotky by se bály proti nim zasáhnout.

Tato činnost studentů vzbudila u starších občanů značný zájem. V ulici Žitná se v podvečerních hodinách shlukovaly skupinky důchodců, kteří o návrhu studentů diskutovali a převážně s ním souhlasili.

Poznatek byl získán dne 21. 11. 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.
[...]^d

Příloha č. 6 k č. j. CB-0077/261/03-89¹³

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Dne 19. 11. 1989 ve 22.00 hod. bylo v Činoherním klubu ustanoveno „Občanské Fórum“ /OF/, v jehož čele stojí Václav HAVEL.

Druhé setkání pracovní skupiny tohoto fora bylo uskutečněno dne 20. 11. 1989 v Realistickém divadle. Ke třetímu setkání dojde dne 21. 11. 1989 ve 12.00 hod. v blíže neurčených prostorách výstavní síně „Mánes“. Současná setkání pracovní skupiny jsou již zabezpečena vlastní kontrolou „OF“ s cílem zamezit přístup nezúčastněným osobám.

K předávání informací do prostředí slouží tiskové centrum, které se nachází v bytě signatáře CH-77 Alexandra VONDRY. Zde jsou soustředěny tlumočnice a další osoby zabývající se přenosem informací. Z členů „OF“ jsou vytvořeny skupiny, které ve večerních hodinách provádějí agitaci a informují o činnosti „OF“ na jednotlivých scénách pražských divadel. Rovněž je záměr, aby osoby z řad disidentů, herců a mládeže vytvořily agitační skupiny a jezdily po závodech v rámci celé republiky a prováděly agitaci ve prospěch jednotlivých přijatých provolání, především mládežnických a samotného „OF“.

V současné době je vytvořena skupina, ve které mimo jiné pracuje Rudolf BATTĚK a Věněk ŠILHAN,¹⁴ jejímž hlavním úkolem je v co nejkratší době vypracovat politický program „OF“. Sám Václav HAVEL však nepředpokládá, že z tohoto sdružení všech nezávislých iniciativ by vznikla samostatná politická strana. „OF“ by mělo sloužit pouze k vytvoření podmínek pro dialog a splnění požadavků jednotlivých přijatých prohlášení.

Je prezentován i požadavek, že pokud nebudou plněny podmínky z prohlášení vysokoškolských studentů do čtvrtka 24. 11. 1989 do 12.00 hod., budou veškeré dosud formulované podmínky v různých prohlášeních pojaty do jedné jediné[,] a to Likvidace KSČ. Tomuto cíli by měla být směřována veškerá činnost „OF“ za využití propagandy a stávkového hnutí.

V nejbližší době by mělo být zahájeno vydávání Informačního bulletinu „OF“, který by měl vycházet denně a přinášet aktuální informace o činnosti.

K „OF“ se připojují mládežnická hnutí, kulturní svazy, Svaz novinářů, Filmové studio Bar[r]andov a připravuje se bojkot rozhlasového a televizního vysílání.

V pracovní skupině „OF“ je prezentován názor, že zásah pořádkových sil proti manifestaci studentů dne 17. 11. 1989 vyprovokovala skupina ve stranickém a státním vedení, která má zájem na odstranění současného vedení strany a státu. Současně se uvádí, že ke značným názorovým střetům dochází mezi předsedou ÚV SSM Vasi-lem MOHORITOU a vedoucím tajemníkem MěV KSČ v Praze Miroslavem ŠTĚPÁNEM.

V současné době byl v rámci „OF“ vytvořen i koordinační výbor k zajištění organizace plánované demonstrace na Palackého náměstí dne 10. 12. 1989 u příležitosti Dne lidských práv.

Členové pracovní skupiny „OF“ Ladislav LIS a PALOUŠ ml.¹⁵ byli pověřeni, aby dne 21. 11. 1989 uskutečnili jednání na NVP, jehož cílem je předání žádosti o ozvučení Václavského náměstí. Pokud bude tato žádost zamítnuta, provede ozvučení Václavského náměstí „OF“ vlastními silami.

Poznatky byly získány ve dnech 19. a 20. 11. 1989 Pramenem č. 1, jsou hodnověrné a lze je využít v informačním toku FMV.

Jsou realizována opatření k zajištění kontroly činnosti a dalších plánů OF a dalších nezávislých skupin. Dle výsledků budou přijímána další opatření.

[...]d

^a Nad jménem Vykypělův vlastnoruční podpis.

^b Vpravo rukou připsáno „10. odb.“ (?)

^c Vpravo rukou připsáno „6. odb.“ (?)

^d Vpravo rukou připsáno „11. odb.“ (?)

¹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 180 z 22. 11. 1989 s názvem „Mimorádná schůzka Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných osob“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Hoffmann, Fojtík, Hegenbart.

² K osobě V. Bendy (1946) byl 24. 9. 1977 1. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden svazek NO („3/538“, poté „1/283“ a nakonec „1/252“) „DOKTOR“, reg. č. 28304: 25. 10. 1977 převeden na SS a zároveň pravděpodobně předán na 3. odd. 2a odb. téže správy, 19. 3. 1979 převeden na OS, dále je v řádku z registru uvedeno „svazek ukončen návrhem na vyšetřování, v rozpracování se pokračuje pod reg. č. 39400“, neuložen do archivu – jako sv. NO veden i nadále, 22. 11. 1989 formálně předán na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989. 11. 1. 1984 obnovilo 3. odd. 2a odb. S-StB Praha rozpracování v OS „DOKTOR“, reg. č. 39400: 20. 11. 1989 formálně předán na 2. odd. II. odb. téže správy, zničen 8. 12. 1989. 11. 1. 1984 zavedlo navíc 3. odd. 1. odb. X. S-SNB (OP: kpt. /od 1. 5. 1988 mjr./ Jaromír Majtner) kontrolní svazek „DOKTOR“, reg. č. 27138: právní kvalifikace § 98 tr. z., zničen na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989. K „objektu“ akce „DOKTOR“ existuje memorandum, které 2. 5. 1988 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden kpt. Stanislav Sůva, jako jeho zástupce kpt. Antonín Suchý). Toto memorandum uvádíme pro představu toho, jak jednotlivá memoranda vypadala komplexně, celé (včetně osobních údajů V. Bendy):

„IV. správa SNB

3. odbor

V Praze dne 2. května 1988

Počet listů:

M E M O R A N D U M

Akce 'DOKTOR-19' – os. sv. 39400 – B E N D A Václav, nar. 8. 8. 1946, nár. česká, st. přísl. ČSSR, ženatý, bez pracovního poměru. Bytem Praha 2, Karlovo nám. 18, nevlastní motorové vozidlo.

Správa StB Praha

2a odbor

ŘO akce: kpt. SŮVA, linka 2663

zastupuje: kpt. SUCHÝ, linka 2660

Objekt je podezřelý z trestné činnosti dle § 98 TZ.

Objekt je sledován od roku 1978. V letech 1979 – 1983 byl v ústavu nápravného zařízení. Je jedním z předních aktivistů tzv. CH-77 a VONS. Ve svém bytě organizuje schůzky s členy CH-77 a zástupci sdělovacích prostředků. Dále přijímá spojky a emisary z IDC. Dle operativních poznatků opouští objekt bydliště ve večerních a nočních hodinách. K provádění schůzek využívá náboženských obřadů a návštěv kostelů. Okolí svého bydliště nechává objekt kontrolovat svými dětmi a manželkou se zaměřením na zaparkované vozy a osoby, které se zde nacházejí. Několikrát bylo prováděno otevřené sledování, objekt se choval klidně, minimálně opouštěl své bydliště.

Popis osoby: Muž asi 175 cm vysoký, zavalité postavy, plného obličej. Světlezrzavé, delší řídké, prošedivělé vlnité neupravené vlasy. Delší prošedivělé řídký neupravený plnovous. Silné dioptrické brýle. Neupraveného zevnějšku, nedbale oblečen.

Cílem sledování je dokumentace styků z řad signatářů CH-77 a VONSu a účasti objektu na schůzkách a setkáních s členy těchto organizací. Dále ztotožnění a dokumentace osob ze zahraničí, které navštěvují objektu v bydlišti, a dokumentace objektu při kolportaci různých protispolečenských tiskovin a samizdatů, zjištění konspiračních styků a schůzek s dalšími zájmovými osobami a zabezpečování kontroly objektu při provádění preventivně rozkladných opatření.

DOKTOR-19

S: Cibulka Martin, 64, Slaný; Gruntorát [Gruntorád] Jiří, 52, P4, [...]; Hájek Jiří, P10, [...]; Hájek Petr, 40, P9, [...]; Jičínský Zdeněk, P1, [...]; Kopřiva Milan, 36, Brno; Kučera Rudolf, 47, P1, [...]; Lis Ladislav, P8, [...]; Litomiský Jan, 43, P4, [...]; Lopatka Jan, 40, P1, [...]; Mádr Otto, P6,

[...]; Matoušek René, 51, Liberec; Malý Václav, 50, P5, [...]; Müller Aleš, 64, P6, [...]; Neubauer Zdeněk, 42, P4, [...]; Roubal Pavel, 48, P10, [...]; Ruml Jakub, 55, P10, [...]; Schilierová Hana, 28; Svobodová Marie, 38, P5, [...]; Šimsa Jiří, 64, P1, [...]; Tomková Helena, 55, P5, [...]; Vohryzek Josef, 26, P10, [...]; Zamrazilová Lada, 29, P1, [...]; Bratinka Pavel, 46, P6, [...], maj. vozu Š 105 čer. [...]; Bradley Graham, 52, USA; Deviliers Manuel, 57, Francie; Ferrari Donia, 60, Itálie; Horacek Milan, 46, NSR; Hörmann Otto, 45, Rakousko; Jacques Louis, 17, Francie; Keffe Denis, 58, Anglie; Massimo Sesette, 54, Itálie; Mackay Donald, 54, Kanada; Schlegel Jean, 46, Francie; Thibaud Paul, 33, Francie; Thibaud Catherine, 32, Francie; Turnerová Alice, 47, Anglie; Van Traa Maarten, 45, Holandsko; Widmann Arno, 46, Záp. Berlín

DOKTOR-19

A: P1, [...], Frei Václav; P1, [...], Červený, Skalický; P2, [...], Korčič; P2, [...], Šabatová; P2, [...], Hybler; P3, [...], Hejdánek; P6, [...], Wilson Ros“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilmy „X 6“ a „X 7“.

K osobě V. Bendy existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB (přípisy po straně vzhledem k tomu, že neuvádí žádnou novou informaci, vynecháváme):

„19. 11. 1989 – neděle

Cíl: podchycení příchodu zájmových osob do bydliště objektu sledováno od 12.10 do 13.25 hodin

Ve 12.25 hod. zašel do bydliště objektu H á j e k Miloš (akce ŠÍBR-1). Po chvíli byl tento z uvedeného domu vyveden přísl. VB a odvezen jejich služebním vozem.

Ve 12.40 hod. vyvedli přísl. VB mladšího muže, kterého rovněž odvezli služ. vozem. Ve 13.15 hod. vyvedli přísl. VB postupně 3 mladší ženy a tyto také odvezli služebními vozy.

Cíl akce byl splněn. Objekt spatřen nebyl.“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 7“.

³ K osobě J. D. (1946) byl 6. 4. 1978 3. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „DAN“, reg. č. 29424: 17. 11. 1978 předán na 2. odd. 1. odb. X. S-FMV. 29. 11. 1978 zavedlo uvedené oddělení X. S-FMV SS (zároveň „NO-II/418“) „DAN“, reg. č. 16266: v nezjištěnou dobu předán na 1. a 3. odd. 1. odb., 17. 10. 1986 na 2. odd. 1. odb. X. S-SNB, 16. 12. 1986 „NO + S“ (5 částí hl. svazku) archivován pod a. č. 803886, složky KPP a FD uloženy až v prosinci 1987. 15. 12. 1986 zaregistrovalo 3. odd. 1. odb. X. S-SNB svazek A-„LENKA“, reg. č. 32994: 30. 10. 1987 „převeden na r. č. 34562 + změna kr. jm. + r. č.“. 30. 10. 1987 opravdu 3. odd. 1. odb. X. S-SNB zavedlo svazek A-„ANNA“, reg. č. 34562: po reorganizaci v roce 1988 předán na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.

⁴ K osobě K. Freunda (1949) byl 3. 10. 1977 1. odd. 4. odb. X. S-FMV zaveden SPO „KAREL“, reg. č. 13779: 23. 11. 1977 předán na 3. odd. 1. odb. X. S-FMV, 15. 2. 1980 na 2a odb. S-StB Praha. 21. 3. 1980 zavedlo 3. odd. 2a odb. S-StB Praha SPO „KAREL“, reg. č. 32821: 9. 10. 1981 převeden na OS, 26. 1. 1983 „zavedeno NO“ („1/246“, poté „3/1322“), 30. 5. 1988 OS archivován pod a. č. 833342, sv. NO 23. 8. 1989 předán z 2. odd. 2b odb. S-StB Praha na O-StB Praha 2, zničen 5. 12. 1989.

⁵ K osobě V. Malého (1950) byl 22. 9. 1978 3. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „ČLEN“, reg. č. 30239: 23. 7. 1979 převeden na OS, 3. 2. 1981 (včetně složky D) předán na 5. odb. X. S-SNB. 5. 2. 1981 zavedlo 1. odd. 5. odb. X. S-SNB OS „ČLEN“, reg. č. 20910: 31. 3. 1981 „stat. ukončen návrhem na vyšetř. (31. 5. 79 obvinění § 98/1 tr. z. ČVS-8/110/79 SV

Stb)", 12. 3. 1982 „obnova rozpracování“, „objekt“ akce 31. 3. 1983 za-evidován jako „NO-II/421“, svazek v neuvedenou dobu předán zřejmě na 1. odd. 1. odb. X. S-SNB, 17. 10. 1986 z 3. na 2. odd. 1. odb. X. S-SNB, zničen (4 části hl. svazku, složky DOK a KPP) na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989. Samostatný sv. NŮ „ČLEN“ s reg. č. 37375 zavedlo 1. odd. 9. odb. II. S-SNB 8. 6. 1989; zničen 5. 12. 1989. K uvedené osobě existuje memorandum, které 2. 5. 1988 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce 3. odd. 1. odb. X. S-SNB je uveden kpt. Karel Viták /ten však od 1. 8. 1979 na 1. odd. 1. odb., jeho uvedení jako řídicího orgánu zřejmě vychází z dřívějších poznatků/, jako jeho zástupce mjr. Jaromír Majtner; krycí jméno „objektu“ OS s reg. č. 20910 je dle memoranda „VENDA“): „Jmenovaný má především stykovou bázi do církevního prostředí a nelegální církve. Rovněž udržuje styk na osoby z prostředí CH-77 a pracovníky ZÚ USA.

Sledování je prováděno od roku 1981. Je velmi pozorný k okolí, místy až násilná kontrola, snaží se o únik. Zvýšenou kontrolní činnost provádí před schůzkami a navštívenými adresami. Při jízdě vozem pozoruje pohyb za sebou, ale dodržuje dopravní předpisy. V prostorách MHD pozoruje osoby ve svém blízkém okolí, nastupuje a vystupuje na poslední chvíli. Při otevřeném sledování se chová klidně a slušně.

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je dokumentace styků na pracovníky ZÚ KS, akreditované novináře z KS a představitele CH-77, zejména z církevní skupiny. Dále dokumentovat schůzkovou činnost, případně předávání závadových materiálů.

VENDA

S: FRITSCH Heřman, 1939, Strakonice 3, [...]; KOHOUT Luboš, 1925, P-2, [...]; WUNSCH Jan, 1957, P-4, [...]; BURŠOVÁ Marie, 1944, P-7, [...]; DANISZ Josef, 1946, P-5, [...]; SUCHÝ Karel, 1948, P-5, [...]; MEDKOVÁ Ljuba, 1919, P-5, [...]; MEDEK Ivan, 1925; SIDON Karol, 1942, P-1, [...]; SOUKUP Václav, 1959, P-4, [...]; Ing. MATZNER Jiří, 1944, P-4, [...]

A: P-2, Škrétova 386/1; P-2, [...], BENDA; P-3, [...], ŠUSTROVÁ; P-2, [...], UHLOVI; P-2, [...], NĚMCOVI; P-2, [...], HEJDÁNEK; P-3, [...], MARVANOVI; P-5, [...], MEDKOVI; P-1, [...], TŘEŠNÁK – TŘEBIC – SIDON; P-4, [...], WUNSCH Jan; P-1, [...], ŠIKLOVÁ

V: [...] Trabant, FRITSCH Heřman, 1939, Strakonice, [...]"

A MV ČR, *neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 40“.*

K osobě V. Malého existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB:

„Zjištěný poznatek:

[...]

21. 11. – aktivní účastník demonstrací na Václavském nám., kde hovořil z balkonu Svobodného Slova k demonstrantům

22. 11. – v ranních hodinách u bydliště objektu se pohyboval HELIUM-89, který později k objektovi zašel. Odjeli spolu vozem HELIA-89 na Václavské nám., kde objekt zašel do Národního muzea.

25. a 26. 11. – jeden z organizátorů řečnické tribuny na Leteňské pláni – řídil diskusi (období stávek a změn ve straně a společnosti)"

Tamtéž.

⁶ K osobě Č. Císaře (1920) byl 9. 8. 1973 1. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden OS „JARO“, reg. č. 5876 („z podsv. obj. sv. 2215/20“): po vzniku X. S-FMV předán na její 1. odd. 1. odb., „objekt“ akce v neuvedenou dobu za-evidován jako NO, OS zničen (4 části hl. svazku, složky KPP a DOK) na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989. Samostatný sv. NŮ („1/84 Pha“) „JARO“ s reg.

č. 37362 zavedlo 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 7. 6. 1989; zničen 4. 12. 1989. K „objektu“ akce „JARO“ existuje memorandum, které 15. 6. 1987 zpracoval 3. odb. IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden kpt. Jan Ritter, jako jeho zástupce kpt. Jaroslav Vondruška – oba z 1. odd. 1. odb. X. S-SNB; krycí jméno je dle memoranda „JARO 4“):

„Jmenovaný je podezřelý z páchání trestné činnosti podle § 98 TZ.

Sledování je prováděno od roku 1972, od roku 1982 do roku 1987 se objekt nesledoval, proto nelze chování charakterizovat. Během této doby se však několikrát vyskytl na akci VĚDEC (Kadlec Vladimír). Z dřívějšího sledování jízda vozem rychlá, často na křižovatkách přejížděl na oranžové světlo. Jinak chování klidné, bez známek zjevné kontroly. [...]

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je dokumentace schůzek objektu, zejména pokud se týká předávání písemností a ustanovení účastníků schůzek.

JARO-4

S: URBÁNEK Zd., P-6, [...]; FISCHEROVÁ Miluše, [...] 1922, P-10, [...]; ŠPANŮR Jan, [...] 1936, Trinec, Lyžbice, [...]; PhDr. KRATOCHVÍL Igor, P-10, [...]; MALÝ Václav; ŠILHANOVÁ [Šilhánová] Libuše; KADLEC Vladimír; SULC Zdislav, P-8, [...]; ERBAN Evžen, P-6, [...], maj. vozu Fiat 127 běž. [...]

A: P-10, [...] – MENCL Vojtěch; P-2, [...] – KOHOUT Luboš; P-6, [...] – MEISSNER Vladimír; P-2, [...] – K. KULE a V. KABRNA

V: [...] Barkas, Staveb. strojíř. P-6, [...]; vůz objektu [...] Wartburg, garáž: P-3, [...]

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 17“.

- ⁷ K osobě M. Kubišové (1942) byl 26. 1. 1976 O-StB Havlíčkův Brod zaveden SPO „CHALUPNICE“, reg. č. 15311: 22. 8. 1977 bylo uvedené O-StB zřejmě informováno, že v Praze je zaveden svazek NO s reg. č. 0127631, 4. 10. 1977 předán SPO na 2. odb. X. S-FMV. 1. 6. 1977 zavedlo 3. odd. 2a odb. S-StB Praha svazek NO („2/266“), reg. č. 27631: v řádku z registru je uvedeno „V HRADCI MÁ ÚDAJNĚ SVAZEK PO“, 15. 2. 1978 předán na 1. odd. 2. odb. X. S-FMV. 28. 3. 1978 zaregistrovalo 3. odd. 1. odb. X. S-FMV SS „CHALUPNICE“, reg. č. 14793 („přijato 28. 10. 77 z SStb Hr. Král. rč. PO-0127631 – přev. a přereg. na 'S'“); v řádku z registru je uvedeno „NO – 2/266 – Pha – došlo 30. 3. 78 – S ukončen do archívu“, 5. 5. 1987 archivován (4 části hl. svazku; složky KPP a DOK zničeny) pod a. č. 811735 MV, „NO (III. kat.) – předáno Praze“. Samostatný sv. NO „CHALUPNICE“ („3/1263“) s reg. č. 44898 byl O-StB Praha 5 zaveden 13. 5. 1987 („Přejaté r. č. 14793 z X-1-3“); zničen 5. 12. 1989.
- ⁸ K osobě P. Šustrové (1947) byl 7. 5. 1976 1. odd. 4. odb. X. S-FMV zaveden SPO „HROCH“, reg. č. 11132: 10. 1. 1979 převeden na SS, 15. 2. 1980 předán na 2a odb. S-StB Praha. 16. 1. 1979 zavedlo kromě toho 3. odd. 1. odb. X. S-FMV svazek NO („NO-2/236“), reg. č. 16522: 15. 2. 1980 předán na 2a odb. S-StB Praha. 7. 3. 1980 zaregistrovalo 2. odd. 2b odb. S-StB Praha svazek NO (nadále „2/236“) „HROCH I.“, reg. č. 32734: 17. 3. 1980 převeden na SS, 14. 7. 1981 na OS, 6. 5. 1989 předán z 3. odd. 2b odb. na 4. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989. 4. 11. 1981 zavedlo navíc 2. odd. 3. odb. X. S-SNB (OP: npor. /od 1. 2. 1983 kpt./ Jaromír Švec) kontrolní svazek „HROCH“, reg. č. 22297: právní kvalifikace „§§ 98 + 100 tr. z.“, 31. 10. 1983 předán na 3. odd. 1. odb. téžé správy, při reorganizaci v roce 1988 na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- ⁹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 180 z 22. 11.

- 1989 s názvem „Vývoj situace v Sekretariátu Československé strany socialistické“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Hoffmann.
- ¹⁰ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 180 z 22. 11. 1989 s názvem „Vystoupení HAVLA, BARTOŠKY a B[...] z balkonu Lido-vého nakladatelství na Václavském náměstí“: zdroj – II. S-SNB, rozdělo-vník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Hoffmann, Fojtík, Štěpán, Hegen-bart.
- ¹¹ K osobě Jiřího Bartošky (1947) byl 5. 1. 1989 3. odd. 11. odb. II. S-SNB zaveden SPO „NARCIS“, reg. č. 36533: zničen 6. 12. 1989.
- ¹² K osobě P. B. (1945) byl 22. 1. 1981 3. odd. II. odb. S-StB Hradec Králové zaveden SS „HEREC“, reg. č. 19085: 21. 5. 1981 předán na 1. odd. téhož odboru, 27. 8. 1981 převeden na OS, 2. 2. 1982 „NO zavedeno“, 15. 3. 1982 „předáno S-StB 2a odb. Praha“, 29. 3. 1982 „NO předáno přímo II. odb.“ S-StB Praha. 13. 5. 1982 zavedlo 4. odd. 2a odb. S-StB Praha OS (NO, „2/531“, poté „3/1290“) „HEREC“, reg. č. 36449 („13. V. 1982 přijato ze S-StB Hr. Králové reg. č. 19085 /došlo 16. 4. 1982/“); v neuvedenou dobu předán na O-StB Praha 2, k datu 14. 9. 1982 je v řádku z registru uvedeno „zaveden KONTROLNÍ, X. S-SNB Praha, 1-3, r. č. 24134“ (uve-dený svazek se editorům nicméně nalézt nepodařilo), OS 16. 4. 1986 ar-chivován pod a. č. 788742, NO 28. 3. 1989 „odeslán na II-10/3“. Samo-statný sv. NO „HEREC“ s reg. č. 37127 zavedlo 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 6. 4. 1989: zničen 7. 12. 1989. 4. 10. 1989 zavedlo totéž oddělení II. S-SNB svazek A-„SOKRATES“, reg. č. 37831: v řádku z registru je uvedeno „je NO – 37127 – HEREC – III. kat. !“, skartace (včetně složek FD, VZ a KPP) v registru nevyznačena.
- ^{12a} K osobě M. P. (1941) byl 29. 5. 1973 3. odd. 9. odb. II. S-FMV zaveden svazek KTS „MLÁDEŽNÍK“, reg. č. 5500 (v řádku z registru je uvedeno „připojen ač. 52984/Sk-MV /dř. 29728 VKR Blava/“); v neuvedenou dobu předán zřejmě na 1. odd. 3. odb. a na 1. odd. 2. odb. těžé správy, 24. 6. 1975 převeden na svazek A, 21. 11. 1984 archivován (včetně složky FD – složky VZ a KPP byly zničeny) 2. odd. 2. odb. II. S-SNB pod a. č. 751727. 19. 4. 1985 zavedlo 1. odd. 2. odb. II. S-SNB svazek KTS „EKONOM“, reg. č. 30264: 21. 1. 1986 převeden na svazek A, 19. 10. 1989 archivován (včetně složek FD, VZ a KPP) pod a. č. 809796. Týž den – 19. 10. 1989 – zaregistrovalo 1. odd. 2. odb. II. S-SNB spis D „EKONOM“, reg. č. 37890: zničen (včetně složky FD) 4. 12. 1989.
- ¹³ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 180 z 22. 11. 1989 s názvem „Ustanovení Občanského Fóra“: zdroj – II. S-SNB, rozdě-lovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Hoffmann, Fojtík, Štěpán, He-genbart.
- ¹⁴ Jméno Věňka Šilhána (1927) je StB pravidelně uváděno chybně (včetně křestního jména): dále k tomu nečiníme poznámku; k jeho osobě byl 14. 4. 1970 3. odd. VI. odb. S-StB Praha zaveden evidenční svazek, reg. č. 17271: 17. 8. 1973 převeden na OS, v říjnu 1973 „vyš. sv. 0010/110-73 – SV-Stb-ČSR, § 112“, 10. 12. 1973 předán z 3. odd. I. odb. S-StB Praha na 2. odb. II. S-FMV. 7. 7. 1971 zavedlo navíc 3. odd. 2. odb. II. S-FMV kontrolní svazek „VĚNO“, reg. č. 2756: po vzniku X. S-FMV předán z 1. odd. 2. odb. II. S-FMV na 1. odd. 1. odb. X. S-FMV, 29. 3. 1978 „zrušeno – mat. ve sv. 6679“. 17. 12. 1973 byl 1. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden OS (NO, „NO-1/50“) „VĚNO“, reg. č. 6679 („vyšetř. na svobodě od 23. 8. 73 § 112 tr. z.“); po vzniku X. S-FMV předán na její 1. odd. 1. odb., 21. 11. 1985 „OS + NO předáno S-StB Praha – 2A/1“. 4. 12. 1985 zaregistrovalo 1. odd. 2a odb. S-StB Praha OS (NO, „1/258“, poté „1/299“) „VĚNO“, reg. č. 42620: 13. 6. 1989 předán na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen koncem roku

1989. Samostatný sv. NO „VĚNO“ (nadále „1/299“) s reg. č. 47396 zavedlo 2. odd. II. odb. S-StB Praha 13. 6. 1989: zničen koncem roku 1989.

¹⁵ K osobě Martina Palouše (1950) byl 1. 3. 1977 1. odd. 3. odb. X. S-FMV zaveden SPO „MARTIN“, reg. č. 12792: při reorganizaci v roce 1988 předán z 3. odd. 1. odb. X. S-SNB na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen 6. 12. 1989.

5a

1989, 22. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 262.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/262/03-89

V Praze dne 22. 11. 1989

PRÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: [2]

Přílohy: [9/14]

Denní situační zpráva č. [262]/89 ze dne [22. 11.] 1989.

K bodu 2a): [5/1]

K bodu 2b): [1/1, 2/1, 3/1, 4/1, 6/1, 7/3, 9/2]

K bodu 3):

K bodu 4): [8/3]

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č.: 1 k Č. j.: CB-0077/260/03-89^b

K bodu 2b/

Rozdělovník č. 1

Dne 20. 11. 1989 se ve Vinohradském divadle uskutečnila schůzka herců tohoto divadla za přítomnosti Václava HAVLA. V průběhu schůzky bylo dohodnuto, že herci Vinohradského divadla budou docházet do středních škol, kde budou uskutečňovat besedy se žáky. Cílem této akce je udržovat střední školy v „jejich euforii“. Koordinací celé akce byla pověřena vedoucí propagace Vinohradského divadla WELTINGEROVÁ. Divadlo zároveň urychleně připravuje nový repertoár, kde jsou pouze hry, které byly v minulosti zakázány vzhledem

k antisocialistické náplni. Akce se středními školami se mají zúčastnit známí herci jako např. BRODSKÝ, HANIČINEC, HANZLÍK, BREJCHOVÁ atd.

Na základě žádosti HAVLA, má Marta KUBIŠOVÁ uskutečnit veřejný koncert na Staroměstském náměstí, nebo Václavském náměstí[,] v jehož průběhu by představitelé jednotlivých iniciativ četli různé rezoluce a prohlášení. Cílem této akce je strhnout do antisocialistických akcí další lidi, tím[,] že se osobou KUBIŠOVÉ /která je „idolem davu z roku 1968“, hlavně starší generace/ tyto záležitosti ještě více zpopularizují. Termín uskutečnění této akce ani místo nebylo ještě pevně stanoveno.¹

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dnes 21. 11. 1989, je hodnocen jako seriózně přenesený a lze jej využít v informačním toku FMV.

Bylo provedeno opatření k upřesnění termínu koncertu. Situaci je nadále věnována pozornost.

[...]c

Příloha č. 2 k č. j. CB-0077/262/03-89

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Dne 21. 11. 1989 v odpoledních hodinách byla bývalými členy Sociálně demokratické strany z roku 1948 znovuobnovena Sociálně demokratická strana² v ČSSR.

Účastníci v čele s Břetislavem NEDBÁLKEM se dohodli, že ve straně nebudou zapojeny osoby, které v minulosti byly členy KSČ, jako například Jiří HÁJEK a Stanislav POŠUSTA.

Prohlášení o znovuobnovení SDS, které je pokračováním linie z roku 1948[,] bylo odesláno k uveřejnění zahraničním rozhlasovým stanicím /Hlas Ameriky, Svobodná Evropa/.³

Prohlášení má být zveřejněno v nočních hodinách 21. 11. a následující den.

Poznatek byl získán dne 21. 11. 1989 Pramenem č. 1 a lze jej využít v informačním toku FMV.

[...]d

Příloha č. 3 k č. j. CB-0077/262/03-89⁴

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

V průběhu dopoledne 21. 11. 1989 se herci Národního divadla se svým prohlášením rozhodli jít do továren na území hl. m. Prahy i na

Kladno. Cílem je získat podporu „Prohlášení ...“⁵ i v řadách dělníků z výrobních podniků. Vyzývat budou k rozhodnému postupu, avšak klídnou cestou, bez provokací. Využity budou zjm. reprezentativní postavy ND. V konečném důsledku chtějí docílit, aby vláda ČSSR a zjm. s. ADAMEC „označil viníka událostí ze dne 17. 11. 1989[“]. Získáno Pramenem č. 1.

Příloha č. 4 k č. j. CB-0077/262/03-89

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Vladimír LIS⁶ se podle včerejšího průběhu demonstrace na Václ. náměstí, kde byl osobně se podívat, obává ŽIVELNOSTI, ze které může vyplynout nebezpečí, že dojde k vybočení za rámec veřejného pořádku, což se projevilo již v neuvážených nápadech jít na Hrad a podobně. TOMU JE TŘEBA ZABRÁNIT a LIS se o to bude zasazovat. Podle něho znamená to však, že manifestace, které budou i nadále probíhat v ulicích[,] musí být řízeny, regulovány a ovlivňovány i během samotného průběhu. Počítá a také to navrhl, že do organizace akce se zapojí nezávislé skupiny, ale musí se zabránit konfrontaci, střetům a případům[,] k jakým došlo v lednu nebo 17. 11. LIS si je vědom „prostředků, které jsou v záloze“ a které nesmí být použity – hrozí škodlivé politické následky.

Takto bude vystupovat i v tzv. Občanském fóru, kde však nemá zatím dostatečnou váhu.

Poznatek byl získán Pramenem č. 3.
[...]^e

Příloha č. 5 k č. j. CB-0077/262/03-89

K bodu 2a/
Rozdělovník č. 1

Přemysl JANÝR[,]⁷ vystěhovalec v Rakousku[,] se vyjádřil, že plánovaný příjezd Bruna EIGNERA do ČSSR byl vedením rakouské SPÖ odložen z důvodů neurovnaných a nepřehledných vztahů mezi nezávislými skupinami v ČSSR. Z těchto důvodů rakouská SPÖ hodlá v období 1. 12. – 3. 12. 1989 ve Vídni uskutečnit schůzku představitelů nezávislých skupin v ČSSR. Do Vídně by měli být pozváni zejména Břetislav NEDBÁLEK, Rudolf BATTĚK, Čestmír CÍSAŘ a další. Na této schůzce bude dohodnut další postup společné činnosti v ČSSR. Na základě výsledků této schůzky vyšle rakouská SPÖ do ČSSR Bruno EIGNERA.

Poznatek byl získán dne 16. 11. 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV s tím, že je nutno dbát na zachování konspirace Pramene.

Jsou realizována opatření ke kontrole činnosti nelegálních skupin v ČSSR a jejich záměrů, zejména v souvislosti s vývojem současné situace.

Příloha č. 6 k č. j. CB-0077/262/03-89

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Na tiskové konferenci, kterou uskutečnil dne 20. listopadu t. r. Václav HAVEL ve svém bydlišti[,] mimo jiné uvedl, že současný tlak, který je vyvíjen ze strany demonstrantů[,] strana nevydrží, jde jen o to, jak to dlouho bude trvat. K tomuto názoru se připojila většina západních korespondentů, kteří se uvedené tiskovky zúčastnili. Dále HAVEL seznámil přítomné s tím, že v lednu 1990 budou uvedeny 2 jeho hry v ČSSR. Zmínil se také o tom, že nehodlá vycestovat do Švédska k převzetí ceny O. PALMEHO, protože má obavy, že by nebyl „vpuštěn“ nazpátek do ČSSR. Ve svém vystoupení taktéž obhajoval současného předsedu vlády ČSSR ADAMCE.

Další tisková konference s HAVLEM má být provedena v místě jeho bydliště dne 22. listopadu 1989 v 9.30 hodin, v které mají být seznámeni západní korespondenti o současném vývoji vnitropolitické situace v ČSSR.

Mezi západními korespondenty v ČSSR,⁸ kteří mají své zastoupení v Moskvě /např. ARD, DPA/, je rozšířen názor, že Sjezd lidových poslanců SSSR bude mimo jiné v prosinci t. r. projednávat návrh alternativní skupiny, aby z Ústavy SSSR byla vypuštěna zakotvená vedoucí úloha KSSS ve společnosti. Domnívají se, že tento návrh taktéž podpoří národnostní skupiny, které jsou zastoupeny na tomto Sjezdu lidových poslanců.

Poznatky byly získány dne 21. 11. 1989 Pramenem č. 1, jsou hodnoceny jako věrohodné a lze je využít v informačním toku FMV.

Činnosti a aktivitám zahraničních novinářů je věnována stálá pozornost.

[...]^f

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Situace na vysokých školách v Praze

Dne 20. 11. 1989 vstoupili do stávky studenti bohosloví na Husově bohoslovecké fakultě. Jako důvod uvedli na podporu pražské vysokoškolské a středoškolské mládeži¹⁰ s nesouhlasem se zásahem pořádkových jednotek VB dne 17. 11. 1989 na Národní třídě.

Studenty ke stávce vyzval duchovní Československé církve husitské BUCHAR Miroslav,¹¹ nar. [...] 1919, bývalý tajemník pražské diecéze ČCH a nynější tajemník Ústřední rady ČCH.

Studenti utvořili stávkový výbor, v jehož čele vystupují Pokorný Stanislav, student II. ročníku, nar. 1948, Jarolímová Michaela, nar. 1968, studentka III. ročníku[,] a Dolejšová. Studenti nenastoupili k výuce a vyzvali profesorský sbor k dialogu o současné vnitropolitické situaci v ČSSR. Dne 20. 11. 1989 dialog se studenty vedl děkan HBF prof. ThDr. S[...] M[...].¹² Do současné doby studenti nevyslovili žádné politické požadavky.

Mezi stávkujícími studenty na Právnické fakultě University Karlovy je rozšířena informace, že předseda ÚV SSM MOHORITA dal k dispozici veškeré prostředky, které ÚV SSM má[,] k tomu, aby pracovníci svazáckého aparátu okamžitě začali působit na širokou masu obyvatelstva v celé ČSSR a získávali je pro požadavky deklarované v prohlášení Československého ústředí vysokoškoláků SSM ze dne 17. 11. 1989¹³ a společného jednání předsednictev městského výboru SSM a Městské vysokoškolské rady SSM v Praze, dne 19. 11. 1989.¹⁴ Tuto informaci studenti přivítali s nadšením a šíří názory, že MOHORITA tímto jednáním vstoupil do frakce vůči současnému zkosnatělému stranickému vedení.

Dcera bývalého premiéra ŠTROUGALA,¹⁵ která působí na Právnické fakultě UK Praha[,] se obrátila na stávkový výbor s doporučením, aby při svých snahách pronikat do závodů a institucí se svými požadavky se orientovali převážně na lékaře a pracovníky zdravotnických zařízení, která jsou veřejnosti přístupná a vzhledem k situaci na tomto úseku je možné snáze získat tyto osoby na svoji stranu.

Na fakultě žurnalistiky není stávka všeobecná. Běží dálková výuka a postgraduální kurzy. Část studentů, asi 50 %[,] se stávky vůbec neúčastní. Je však na ně vyvíjen psychický nátlak zbytkem studentů z ročníku. Z uvedeného důvodu se tato část studentů zúčastňuje alespoň besed. Studenti vznesli požadavek na zajištění xeroxu pro potřeby stávkového výboru. Toto jim bylo doc. P[...]¹⁶ zamítnuto. Studenti FŽ UK hodlají držet stávku do té doby, dokud nebude splněno prvních 8 bodů z prohlášení studentů pražských VŠ z 20. 11.

1989.¹⁷ Dnešního dne navštívil doc. P[...] reportér Hlasu Ameriky NAEELLE¹⁸ a požadoval krátké interview. Dotazoval se, jak doc. P[...] hodnotí současnou situaci na fakultě a jak hodnotí změny ve sdělovacích prostředcích. Bylo mu odpovězeno v obecné rovině. Jmenovaný se na fakultě zdržel asi 4 minuty.

Zástupce Pedagogické fakulty UK prohlásil, že děkan fakulty prof. SÝKORA odmítl veškeré požadavky studentů na stávkou jako činnost hrubě narušující vzdělávací proces a běh fakulty. K tomu prohlásil, že za veškeré dění v budově bere k zodpovědnosti stávkový výbor a za případné škody, které vzniknou na majetku v socialistickém vlastnictví[,] bude zcela odpovědný stávkový výbor.

V budově FFUK je zřízeno tiskové středisko, do něhož se v 8.30 hod. dostavili blíž neustanovení novináři z Velké Británie.

Z vestibulu školy byla odstraněna demonstrativním způsobem busta V. I. LENINA a jeho obraz.

V prostředí MŠMT ČSR¹⁹ je kriticky hovořeno o aktivizaci a vystupování předsedy ÚV SSM a člena sekretariátu ÚV KSC Vasil MOHORITY. Kritika je zejména soustředěna na odlišný obsah jeho veřejných vystoupení[,] než jsou oficiální prohlášení ÚV KSC. Je považován za „kolaboranta“, který se snaží získat lacinou popularitu mezi mládeží a tím zvýraznit svoji osobu na úkor ostatních funkcionářů KSC. Zejména negativně byla přijata zpráva, že MOHORITA dal k dispozici stávkovým výborům dopravní a finanční prostředky ÚV SSM.

Na MŠMT ČSR se množí telefonáty od jednotlivých pedagogických pracovníků z vysokých a středních škol, kteří se dožadují konkrétní informace o tom, jakým způsobem mají vystupovat při diskusích se studenty a jak motivovat odpovědi na dané dotazy. Dožadují se konkrétních pokynů ze strany nadřazených orgánů všech stupňů.

Na Filosofické fakultě UK Praha byl vytvořen 20tičlenný stávkový výbor vedený studentem 4. – 5. ročníku oboru učitelství, kombinace Český jazyk – dějepis, Vlastimilem JEŽKEM. Stávkový výbor navštívil děkana fakulty Doc. VAŇKA, předal mu „Pracovní prohlášení k 21. listopadu 1989“ a požadoval od něj vydání klíčů od budovy fakulty. Děkan klíče nevydal a byl prohlášen stávkovým výborem za neprávnickou osobu, která není funkcionářem fakulty. Stávkový výbor přebíral „oficiálně“ fakultu. Z telefonní ústředny byli studenti vytlačeni, avšak vytvořili tiskové středisko a vysílají kurýry na ostatní fakulty. Probíhá shromáždění, situace se vymyká z rukou stávkového výboru, komunisté v tomto výboru zcela podlehlí atmosféře.

Poznatky zjištěny Prameny 1 a 3 dne 21. 11.
[...]^g

k bodu 4/
rozdělovník č. 1

Názory a postoje pracujících v národním hospodářství k současné vnitropolitické situaci

Pracující ve výrobní sféře odmítají výzvy ke stávce, neboť podle jejich názoru by stávka zhoršila hospodářskou situaci. Je jimi odsuzována činnost studentů a kulturních pracovníků s tím, že studenti dosud pro socialistické zřízení nic neudělali a kulturní pracovníci si žijí „nad poměry“.

Pouze zaměstnanci elektrárny Tisová, okres Sokolov[,] chtějí podle neproověřené informace vstoupit dne 27. 11. 1989 do generální stávky s požadavkem na odstoupení s. Jakeše z funkce.²¹

V hospodářských organizacích nevýrobní sféry dochází k názorovému štěpení zaměstnanců, včetně členů KSČ, na stoupence politiky KSČ a na ty, kteří podporují požadavky opozičních sil. Situace v nich je do značné míry závislá na postojích vedoucích organizací. V řadě z nich byly přijaty rezoluce na podporu stávky studentů a umělců. Například:

Společné jednání hospodářského vedení Řízení letového provozu²² ČSSR, výborů ZO KSČ, ZV ROH, ZO SSM dne 21. 11. 1989 přijalo rezoluci podporující postoj studentů a umělecké fronty a vyjadřující rozhodný nesouhlas s prohlášením federální a národních vlád a ČNR. Ředitel ŘLP ČSSR ing. Tomáš Šmíd hovořil v organizaci o tom, že v ČSSR bude vyhlášen výjimečný stav, což zřejmě vedlo ekonomickou náměstkyni ředitele ing. Ljubu Slavíkovou k vydání pokynu zaměstnancům v objektu na Smetanově nábřeží, aby odešli asi kolem 12 hod. 21. 11. z práce domů. V rámci ROH ŘLP ČSSR – BSP oblast stanoviště ACC Praha, přibližovací stanoviště APP a letištní řídicí věže TWR byla zpracována petice o svolání zasedání řídicích letového provozu dne 27. 11., na němž mají být přijaty důvody a zásady stávky. Na základě předaného upozornění se s. ministr FMDS²³ rozhodl situaci osobně řešit přímo na ŘLP ČSSR.

Značná část zaměstnanců Československé námořní plavby Praha,²⁴ včetně členů KSČ, zastává názor, že by vláda měla odstoupit. Soudí, že ÚV KSČ je v defenzivě a kromě vyhrožování mocenskými prostředky není schopen nic učinit.

Tato názorová diferenciacie je zřetelně patrná i v rezortu FMZO.²⁵ Například:

Na 5. odboru FMZO je vedení strany a státu kritizováno za to, že adekvátním způsobem nereaguje na současnou situaci, což oslabuje autoritu KSČ. Pracovníci Odboru ochrany a obrany Ústřední celní správy FMZO vyslovují souhlas se zákrokem SNB dne 17. 11. 1989

a diví se, že přes to, že demonstranti vykřikují každý den protistátní hesla, Bezpečnost proti nim již nezasahuje. Při shromáždění příslušníků LM z jednotky v a. s. Chemapol na dotaz, zda by byli ochotni „jít do ulic se zbraní a v případě potřeby ji použít“, dali všichni přítomní kladnou odpověď.

Naproti tomu na PZO Technoexport a PZO KOVO byla snaha ZO SSM a ZV ROH rezolucemi podpořit stávkující studenty a umělce a odsoudit zákrok SNB.

V jednotlivých ústavech ČSAV²⁶ jsou svolávána shromáždění z podnětu ZO KSČ, ZV ROH, ZO SSM a vedení jednotlivých ústavů, na nichž jsou odsouhlasovány rezoluce odsuzující zákrok pořádkových jednotek SNB, požadující uvolnění „zdiskreditovaných“ funkcionářů KSČ a propuštění politických vězňů.

Na stranicko-politickém aktivu Ústavu jaderného výzkumu Řež u Prahy²⁷ byla pracovníky ústavu vyjádřena podpora prohlášení federální a národních vlád a odhodlání dále odpovědně plnit výzkumné úkoly ústavu.

Dne 21. 11. 1989 bylo pracovníky provozní laboratoře Mezinárodní a meziměstské telefonní a telegrafní ústředny Praha²⁸ přijato prohlášení, které podepsali téměř všichni zaměstnanci, v němž vyjadřují svoji solidaritu s generální stávkou dne 27. 11. 1989. Zároveň však zaměstnanci hovoří o tom, že by nemělo dojít k narušení provozu organizace.

Poznatky byly získány dne 21. 11. 1989 Prameny č. 1 a 3.

Příloha č. 9 k č. j. CB-0077/262/03-89²⁹

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Dne 21. 11. 1989 se v paláci CHARITAS na Karlově náměstí v Praze sešel rozšířený aktiv MěV ČSL, kterého se měl také zúčastnit signatář CHARTY 77 Václav HAVEL a herec Jiří Bartoška. Místo obou jmenovaných se za „občanské fórum“ zúčastnil Radim PALOÚŠ,³⁰ /signatář CH 77/, který HAVLA i BARTOŠKU omluvil s tím, že ve stejnou dobu oba vystupují na Václavském náměstí. Vyřídil aktivu jejich pozdravy a seznámil přítomné se závěry setkání „občanského fóra“ s předsedou federální vlády s. Adamcem, které hodnotil jako první vítězství. Dále přítomné seznámil se zněním požadavků, stejných, jako ty, které byly předloženy demonstraci na Václavském náměstí. Naprostá většina přítomných s těmito požadavky vyslovila souhlas.

V další části aktivu se postupně u řečnického pultu vystřídali všichni členové předsednictva MěV ČSL, kteří patří k tvrdým obhájčům a realizátorům tzv. obrodného proudu ČSL, jako např. vedoucí tajemnice MěV V[...] B[...],³¹ předseda MěV VÁCHA,³² Dr. BAUDYŠ³³ atd.

Do diskuse se také přihlásil místopředseda ČSL ing. Josef KAŇA, který přednesl stanovisko předsednictva ÚV ČSL k událostem poslední doby. Vzhledem k tomu, že se značně odlišovalo od stanoviska PÚV Čs. strany socialistické, jež bylo radikálnější, byl KAŇA přítomnými „vypískán“.

V závěru aktivu byla přijata petice, v jejímž obsahu je navrhováno zbavení funkcí předsedy ČSL Zbyňka ŽALMANA, místopředsedy ČSL Josefa KANI, ministra vlády ČSR Ericha SÝKORY a ústředního tajemníka ČSL J[...] A[...].³⁴ Dále se shromáždění připojilo ke generální stávce, která má proběhnout dne 27. 11. 1989[,] a ke všem požadavkům, které demonstující studenti a občanské fórum předložilo téhož dne na Václavském náměstí. Dále bylo přítomnými rozhodnuto, aby celý průběh aktivu – zejména přijatá petice – byl otisknut ve středečním vydání deníku ČSL Lidová demokracie. Na první stránce bude též publikován pozdravný dopis F[...] k[...] T[...]³⁵ tak, jak byl na Václavském náměstí přečten signatářem CH 77 Václavem MALÝM.³⁶

Poznatky byly získány dne 21. 11. 1989 Pramenem č. 1, jsou hodnoceny jako věrohodné a lze je využít v informačním toku FMV.

Další aktivita městské organizace ČSL je nadále sledována. Jsou realizována opatření k eliminaci nepřátelské činnosti ČSL.

^a Nad jménem Vykypělův vlastnoruční podpis.

^b Číslo jednací je zřejmě uvedeno chybně, místo „260“ má být „262“.

^c Vpravo rukou připsáno „11. odb.“ (?).

^d Vpravo rukou připsáno „12. odb.“ (?).

^e Vpravo rukou připsáno „10. odb.“ (11. odb. ?).

^f Vpravo rukou připsáno „2. odb.“ (?).

^g Vpravo rukou připsáno „11. odb.“.

¹ Tento a předcházející odstavec byly použity pro zpracování 4. a 5. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 180 z 22. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 4b.

² Problematika „zakázaná SDS“ byla 23. 12. 1976 2. odd. 4. odb. X. S-FMV administrativně podchycena v OBS s reg. č. 12230 (přejato „z reg. č. 16796 S-StB Praha“ – OBS zavedený 5. 6. 1969 1. odd. 7. odb. v problematice „protisoc. osoby z řad býv. prav. soc. dem.“): v neuvedenou dobu předán na 3. odd. 1. odb. X. S-FMV, zničen na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989. Problematika „Býv. prav. soc. demokraté“ byla 23. 2. 1971 2. odd. 2. odb. II. S-FMV zavedena v OBS s reg. č. 2231 („přeregistr. z r. č. 26 HS StB ČSR“): v nejištěnou dobu předán na 3. odd. téhož odboru, na 2. odd. 4. odb. X. S-FMV, 1. 3. 1978 na 3. odd. 1. odb. X. S-FMV, při reorganizaci v roce 1988 na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.

³ Tento a předcházející dva odstavce byly použity pro zpracování 21. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 180 z 22. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 4b.

- ⁴ Tato příloha byla použita pro zpracování 17. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 180 z 22. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 4b.
- ⁵ Myslí se nejspíše Prohlášení pracovníků Národního divadla Praha, viz Deset pražských dnů..., c. d., s. 97-98.
- ⁶ K osobě V. Lise (1947) byl 7. 10. 1988 1. odd. 10. odb. II. S-SNB zaveden svazek KTS „ADAMEC“, reg. č. 36118: zničen (včetně složky FD) na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ⁷ K osobě P. Janýra (1926) byl 30. 1. 1970 1. odd. II. odb. S-StB Praha zaveden OS, reg. č. 17187: 24. 10. 1971 předán na 2. odb. II. S-FMV. 23. 2. 1971 zavedlo navíc patrně 3. odd. 2. odb. II. S-FMV kontrolní svazek „OBNOVA“, reg. č. 2232 („přeregistr. z K sv. 61 HS StB ČSR“): 31. 5. 1972 „sv. zrušen a materiál založen do skup. sv. r. č. 2958“. 27. 10. 1971 zavedlo 2. odd. 2. odb. II. S-FMV OS, reg. č. 2961: 19. 9. 1972 na základě podnětu OPV zahájeno vyšetřování ve „vyš. sv. 1053/2-72 – StB Praha vyš. sk. č. 2 – § 109/2“, v nezjištěnou dobu svazek předán na 2. odd. 12. odb. II. S-FMV, 3. 6. 1987 ze 3. odd. 1. odb. X. S-SNB na 2. odd. 4. odb. X. S-SNB, zničen na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989. Přemysl Janýr byl také evidován, spolu s Josefem Munzarem (1904), JUDr. Jaroslavem Kohoutem (1924) a Františkem Tržickým (1903), ke skupinovému svazku „OBNOVA“ („Protisoc. osoby z řad býv. soc. dem.“), reg. č. 2958: zaveden 27. 10. 1971 2. odd. 2. odb. II. S-FMV („sk. sv. 17186 přejatý z S-StB Praha“), 13. 5. 1972 poprvé „stat. ukončen“ (škrtnuto), 1. 1. 1974 podobně, zničen na 3. odd. 4. odb. X. S-SNB 10. 4. 1981.
- ⁸ Problematika „krátkodobě akred. novináři“ byla 21. 8. 1975 3. odd. 5. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS s reg. č. 9726: v nezjištěnou dobu předán na 3. odd. 4. odb. téže správy, 22. 4. 1987 z 1. na 2. odd. 6. odb. II. S-SNB, při reorganizaci v roce 1988 na 3. odd. 3. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- ⁹ 4., 7., 9. a 12. odstavec této přílohy byly použity pro zpracování 7., 8. a 9. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 180 z 22. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 4b.
- ¹⁰ V problematice „kluby mládeže“ byl 8. 2. 1982 2. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden OBS „KLUBY“ s reg. č. 35694: 11. 9. 1989 předán na 3. odd. II. odb. téže správy, zničen 8. 12. 1989. Podobná problematika – „nepovolené srazy mládeže – volná mládež“ – byla 31. 1. 1986 2. odd. 2b odb. S-StB Praha administrativně podchycena v OBS „SRAZ“ s reg. č. 42822: 11. 9. 1989 předán na 3. odd. II. odb. téže správy, zničen v prosinci 1989.
- ¹¹ K osobě M. Buchara byl 26. 11. 1958 3. odd. III. odb. S-StB Hradec Králové zaveden evidenční svazek, reg. č. 459: zničen 23. 5. 1959.
- ¹² K osobě M. S. (1928) byl 18. 5. 1966 2. odd. 9. odb. II. S-HS StB zaveden svazek KA „TAJEMNÍK“, reg. č. 24982 („převedeno ze styku svazku 10421“): 27. 2. 1967 převeden na svazek A-„TAJEMNÍK“, 6. 5. 1969 předán 4. odd. VI. odb. S-StB Praha (2. 6. 1969 zavedlo uvedené oddělení S-StB Praha svazek A-„TAJEMNÍK“, reg. č. 16760: 28. 12. 1973 „předán na FMV 3. odb. 2. odd.“), 29. 12. 1973 „vrácen zpět z Prahy a přereg. na sv. 6735“. Týž den – 29. 12. 1973 – zaregistrovalo 2. odd. 3. odb. II. S-FMV svazek A-„TAJEMNÍK“, reg. č. 6735: po vzniku X. S-FMV předán na její 2. odd. 5. odb., 10. 10. 1983 změna krycího jména na A-„ŽALMAN“, zničen (včetně složky FD – „VZ, hl. č. sv. 4 zničený 7. 11. 84“) na 2. odd. 9. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ¹³ Viz Prohlášení ČSÚV SSM. Mladá fronta 18. 11. 1989, roč. XLV, s. 2.
- ¹⁴ Viz Společné prohlášení. Mladá fronta 20. 11. 1989, roč. XLV, s. 1.

- ¹⁵ Eva Štrougalová.
- ¹⁶ K osobě S. P. (1946) byl 28. 8. 1984 1. odd. 3. odb. X. S-SNB zaveden spis D „STANDA“, reg. č. 28659: 13. 5. 1985 převeden na svazek A-„DOCENT“, zničen (včetně složek FD, VZ a KPP) na 2. odd. 11. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ¹⁷ Viz Deset pražských dnů..., c. d., s. 74–75.
- ¹⁸ K osobě Jolyona A. Naegeleho (1955) byl 1. 6. 1981 1. odd. 1b odb. S-StB Praha zaveden SPO „LYON“, reg. č. 34575: 16. 6. 1982 převeden na SS, 7. 5. 1985 předán na 1. odb. II. S-SNB, 29. 7. 1983 zavedlo navíc 1. odd. 6. odb. II. S-SNB (OP: npor. /od 1. 1. 1984 kpt./ Ivan Mikuláš) kontrolní svazek „LYON“, reg. č. 26086: právní kvalifikace § 105 „pro USA“, patrně 18. 4. 1985 předán na 1. odd. 1. odb. II. S-FMV (OP: kpt. /od 1. 2. 1986 mj. / Vladimír Vardan /dle personální karty ovšem v uvedené době pracovníkem 2. odd. téhož odboru/), 7. 1. 1986 „sv. K – zničen (část mater. zařazena do rč. 30358 u II-1-1)“, 14. 5. 1985 zaregistrovalo 1. odd. 1. odb. II. S-SNB SS „LYON“, reg. č. 30358 („přijato z Stb Praha 1b/1 – rč. 34575“): 9. 3. 1989 archivován pod a. č. 844719 (v řádku z registru je uvedeno „ZVL. BLOK – čj. SM-00389/SE-83 od 6. 9. 83, zrušeno čj. SM-0277/SE-85 dne 23. 5. 85“). Týž den – 9. 3. 1989 – zavedlo 1. odd. 1. odb. II. S-SNB SPO „LYON“, reg. č. 36958: pravděpodobně 22. 10. 1990 archivován. K uvedené osobě existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB: „19. 11. 89 – OPK Cínovec“
A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 104“.
- ¹⁹ K objektu „min. školství ČSR“ byl 24. 1. 1979 1. odd. 3. odb. X. S-FMV zaveden OBS „MŠČSR“, reg. č. 16578: v neuvedenou dobu „díl 2257/33 přereg. jako díl č. 4“ (OBS s reg. č. 2257 byl veden na „studenty ČSSR“ – viz pozn. 12 dok. 3a), zničen (včetně 5 dílů svazku a složky KPP) na 2. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.
- ²⁰ Většina poznatků uvedených v 3., 4., 5., 9. a 11. odstavci této přílohy byla zapracována do 18. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 180 z 22. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 4b.
- ²¹ Tento odstavec byl použit pro zpracování 19. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 180 z 22. 11. 1989. Srovn. pozn. 13 dok. 75a a pozn. 1 dok. 4b.
- ²² Problematika „Řízení letového provozu ČSSR Praha – Ruzyně“ byla 15. 12. 1988 2. odd. 7. odb. II. S-SNB administrativně podchycena v OBS „ŘÍZENÍ“ s reg. č. 36434 („č. 1–5 a díl 2 přev. z OB – 15310 dílu 1 a 9“): skartace v registru nevyznačena. K objektu „letišť Praha“ zavedlo 7. 7. 1978 3. odd. 4. odb. XI. S-FMV OBS „LUK“ s reg. č. 15310: v nezjištěnou dobu předán na 2. odd. téhož odboru, při reorganizaci v roce 1988 na 2. odb. 7. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. Tzv. kontrarozvědná ochrana Československých aerolinií byla administrativně podchycena 10. 4. 1987 2. odd. 4. odb. XI. S-SNB v OBS „CESTAI.“ s reg. č. 33517 („z rč. 2610 díl 16“): při reorganizaci v roce 1988 předán na 2. odd. 7. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. 3. 4. 1975 zavedlo 2. odd. 1. odb. XI. S-FMV v problematice „PRAVICE – ČSA“ OBS s reg. č. 9044: zničen na 2. odd. 7. odb. II. S-SNB 1. 12. 1989.
- ²³ František Podlena. K osobě jeho bratra, ředitele Čsl. námořní plavby (viz pozn. 24 níže) Vladimíra Podleny (1939), byl 28. 6. 1988 1. odd. 4. odb. XI. S-SNB zaveden SS „KAPITÁN“, reg. č. 35752: 17. 3. 1989 archivován 1. odd. 7. odb. II. S-SNB pod a. č. 845486. Objekt federálního ministerstva dopravy a spojů byl od 17. 3. 1989 1. odd. 7. odb. II. S-SNB rozpracováván

- v OBS „FMDS – DOPRAVA“, reg. č. 37021: skartace v registru nevyznačena.
- ²⁴ K objektu „Čs. námořní plavba“ byl 28. 9. 1972 1. odd. 6. odb. II. S-FMV zaveden OBS s reg. č. 4147 („přijato z S-Stb Praha č. 18029“): v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. 2. odb. a 1. odd. 4. odb. XI. S-SNB, při reorganizaci v roce 1988 na 1. odd. 7. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- ²⁵ K objektu „MZO ČSSR a jeho instituce“ byl 17. 2. 1971 2. odd. 6. odb. II. S-FMV zaveden OBS s reg. č. 2172: v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. téhož odboru, na 1. odd. 2. odb. XI. S-FMV, při reorganizaci v roce 1988 na 1. odd. 6. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. Problematika „HTS – FMZO PZO OMNIPOL Praha“ byla 2. 12. 1971 2. odd. 6. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS s reg. č. 3064: v neuvedenou dobu předán na 1. odd. 2. odb. XI. S-FMV, dle řádku z registru zničen na 1. odd. 6. odb. II. S-SNB 16. 11. 1989. Problematika „FMZO – HTS“ byla 1. odd. 6. odb. II. S-FMV od 7. 7. 1972 též zavedena v OBS „OMNIPOL“ s reg. č. 3665 („z dílu obj. sv. 2172/IX“): v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. 2. odb. XI. S-FMV, při reorganizaci v roce 1988 na 1. odd. 6. odb. II. S-SNB, skartace (12 částí hl. svazku) v registru nevyznačena. Rozpracování objektu „Obchodní odd. FMZO při ZÚ v zahraničí“ bylo 29. 6. 1972 1. odd. 6. odb. II. S-FMV zavedeno v OBS s reg. č. 3637: v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. 2. odb. XI. S-FMV, při reorganizaci v roce 1988 na 1. odd. 6. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- ²⁶ Na většinu ústavů ČSAV byly Státní bezpečností vedeny objektové svazky; k těm, které byly v roce 1989 vedeny 5. odb. II. S-SNB, srovn. pozn. 14 dok. 75a, k těm, které byly v roce 1989 vedeny 2. odd. 11. odb. II. S-SNB, srovn. pozn. 4 dok. 117. Na tomto místě zmiňme ještě další nalezená OBS v uvedené problematice: „Farmakologický ústav ČSAV“ byl od 27. 9. 1977 2. odd. 2. odb. X. S-SNB rozpracováván v OBS (dle EZO „FARMA“) s reg. č. 13750 (zničen na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989), „Ústav fyziologie a genetiky ČSAV“ od 22. 2. 1984 O-StB Mělník v OBS „ČSAV“ s reg. č. 39632 (zničen 8. 12. 1989), „ČSAV – biologické ústavy“ od 7. 3. 1989 II. odb. S-StB Praha v OBS „BIOVĚDA“ s reg. č. 36948 (zaveden 4. odd. 11. odb. II. S-SNB, týž den ovšem předán na II. odb. S-StB Praha, zničen v prosinci 1989), „Matematický ústav ČSAV“ od 11. 5. 1989 5. odd. II. odb. S-StB Praha v OBS „MATEMATIKA“ s reg. č. 47247 („přijaté z r. č. 20028 z II-11/4“, zničen v prosinci 1989), „botanické ústavy ČSAV“ od 11. 5. 1989 5. odd. II. odb. S-StB Praha v OBS „BIOVĚDY“ s reg. č. 47248 („přijaté z r. č. 36948 z II-11/4“, zničen v prosinci 1989), „vědy o umění a jazykovědy“ ČSAV“ od 11. 5. 1989 5. odd. II. odb. S-StB Praha v OBS „VĚDY“ s reg. č. 47249 („přijaté z r. č. 5470 z II-11/2“, zničen v prosinci 1989), „vědní obory historie ČSAV“ od 22. 5. 1989 5. odd. II. odb. S-StB Praha v OBS „VOH“ s reg. č. 47435 („přijaté r. č. 5514 z II-11/2“, zničen v prosinci 1989) a „společenské vědy ČSAV – psychologie“ od 18. 9. 1989 5. odd. II. odb. S-StB Praha v OBS „PSYCHOLOGIE“ s reg. č. 47670 („přijato z II-11-2 Praha, r. č. 5394 /díl č. 4/“, zničen v prosinci 1989).
- ²⁷ Uvedený objekt byl od dubna 1972 rozpracováván v OBS „JADRO 1“ s reg. č. 3402 (srovn. pozn. 14 dok. 75a).
- ²⁸ Rozpracování objektu „Mezinárod. a městské telefon. a telegram. ústř. – Praha 3, Fibichova 21“ bylo 7. 4. 1976 1. odd. 4. odb. XI. S-FMV zavedeno v OBS „MTTÚ“, reg. č. 10978: v neuvedenou dobu předán na 3. odd. téhož odboru, při reorganizaci v roce 1988 na 1. odd. 7. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- ²⁹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 180 z 22. 11.

- 1989 s názvem „Rozšířený aktiv Městského výboru Československé strany lidové“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Hoffmann.
- ³⁰ K osobě R. Palouše (1924) byl 7. 7. 1977 1. odd. 3. odb. X. S-FMV zaveden SPO „RADIM“, reg. č. 13441: 10. 10. 1979 předán na 2. odd. 2a odb. S-StB Praha. 11. 10. 1979 zavedlo uvedené oddělení S-StB Praha SPO „RADIM“, reg. č. 32088: v nezjištěnou dobu předán na 3. odd. téhož odboru, 22. 1. 1982 na 1. odb. X. S-SNB. 22. 1. 1982 zaregistrovalo 3. odd. 1. odb. X. S-FMV SS (zároveň „NO-II/19“) „EMAN“, reg. č. 22792: 28. 4. 1983 „S + NO“ předáno S StB Praha – 2a odb. – cestou SEO“ (včetně složky DOK). 16. 5. 1983 byl 3. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SS „EMAN“ (zároveň „NO 2/419“), reg. č. 38506: 25. 8. 1983 převeden na OS, 22. 3. 1989 předán na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, 25. 5. 1989 na O-StB Praha 1, zničen 8. 12. 1989. Samostatný sv. NO „EMAN“ (nadále „2/419“) s reg. č. 47294 byl O-StB Praha 1 zaregistrován 25. 5. 1989: zničen 5. 12. 1989.
- ³¹ K osobě V. B. (1943) byl 19. 8. 1975 1. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden SPO „VĚRA“, reg. č. 24821: v neuvedenou dobu předán na 3. odd. 2a odb. S-StB Praha, 17. 6. 1976 převeden na SS, k dalšímu období se pravděpodobně vztahuje rukou psaná zkratka „KTS“, neboť 23. 11. 1977 byl převeden na svazek A-„VĚRA“, 24. 5. 1989 předán na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, skartace v registru nevyznačena.
- ³² K osobě Jana Váchy (1933) byl 6. 9. 1974 5. odd. I. odb. S-StB Praha zaveden SPO „HONZA“, reg. č. 23470: 19. 4. 1988 archivován 3. odd. 2a odb. S-StB Praha pod a. č. 831420.
- ³³ K osobě Antonína Baudyše (1946) byl 2. 11. 1987 3. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „DOCENT“, reg. č. 45489: 7. 4. 1989 předán na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 22. 5. 1989.
- ³⁴ K osobě J. A. (1932) byl 12. 12. 1969 4. odd. II. odb. S-StB Hradec Králové zaveden svazek I s reg. č. 9461: 22. 9. 1972 převeden na svazek A, 13. 3. 1974 předán na 2. odb. II. S-FMV. 15. 3. 1974 zavedlo 3. odd. 2. odb. II. S-FMV svazek A-„PETR“, reg. č. 7048: postupně veden 2. odd. 2. odb. II. S-FMV, 2. odd. 4. odb. X. S-FMV, 3. odd. 1. odb. X. S-FMV/SNB, 2. odd. 1. odb. X. S-SNB, zničen (včetně složky KPP) na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ³⁵ K osobě F. T. (1899) byl 9. 6. 1954 1. odd. 3. odb. III. S-MV zaveden svazek TS „NOVÁK“, reg. č. 688: 30. 9. 1954 předán na O-StB Olomouc, 24. 12. 1954 archivován pod a. č. 5423. 3. 3. 1960 zavedl referát 3 O-StB Olomouc OS, reg. č. 4879: 22. 6. 1960 převeden na pozorovací svazek, 2. 3. 1965 archivován pod a. č. 12846. 27. 6. 1974 obnovilo 1. odd. 3. odb. II. S-FMV rozpracování v SPO „TAJEMNÍK“, reg. č. 7431 („z podsv. obj. sv. 2031/3“ /tj. z OBS „HIERARCHIE“, viz pozn. 15 dok. 4b/): při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 5. odb. X. S-SNB na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB, zničen (9 částí hl. svazku) 7. 12. 1989.
- ³⁶ Viz Deset pražských dnů..., c. d., s. 194-195.

5b

1989, 22. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 263.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/263/03-89

V Praze dne 22. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: [2]

Přílohy: [3/4]

Denní situační zpráva č. [263]/89 ze dne [22. 11.] 1989.

K bodu 2a): č. 2 [2/1]

K bodu 2b): č. 1 [1/1, 3/2]

K bodu 3):

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č.: [1] k Č. j.: CB-0077/263/03-89

K bodu 2b)/
Rozdělovník č. 1

Dne 22. 11. 1989 v 9.30 hodin proniklo do budovy Čs. rozhlasu v Praze 2, Vinohradské ulici č. 12,¹ 5 studentů, kteří vybírali od pracovníků rozhlasu příspěvek v částce 5 Kčs na podporu stávkujících studentů.

Při návštěvě redakce zahraničního vysílání Čs. rozhlasu byli odmítnuti.

Zpráva byla získána přímo z objektu Čs. rozhlasu Pramenem č. 1 a lze ji využít v informačním toku FMV.

Příloha č.: 2 k Č. j.: CB-0077/263/03-89

K bodu 2a/
Rozdělovník č. 1

Akreditovaný štáb NSR TV ARD v ČSSR pod vedením Dietera MÖLLERA se má v úmyslu zúčastnit demonstrace konané v Plzni dne 22. 11. 1989 v 16.00 hodin. Této demonstrace se má údajně zúčastnit cca 10 tisíc studentů a dělníků ze Škodovky.

V této souvislosti se MÖLLER zajímal, kde se nejčastěji scházejí dělníci, aby tam s nimi mohl uskutečnit rozhovory.

Poznatek byl získán dne 22. 11. 1989 Pramenem č. 2 a lze ho považovat za hodnověrný. Informace byla postoupena S-StB Plzeň k přijetí vlastních opatření.

Příloha č. 3 k Č. j.: CB-0077/263/03-89

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Dne 22. 11. 1989 bylo získáno dodatečné prohlášení pracovníků ČST Praha a žádost vznesená na vedení ČST /viz příloha/.

Získáno Pramenem č. 1.

Dodatečné prohlášení pracovníků ČST Praha a žádost vznesená na vedení ČST²

- a) Odvysílat materiály FAMU, Krátkého filmu a ostatní dostupné materiály (v plném rozsahu) ze dne 17. 11. 1989.
- b) Široká a objektivní zpravodajství z centra hlavního města počínaje dneškem od 16,00 hod.
Zveřejnění názorů a postojů představitelů nejvýznamnějších neoficiálních struktur a skupin ve formě diskusního studia vysílaného v přímém přenosu v hlavním večerním vysílacím čase.
- c) Okamžité zveřejnění textů nejpodstatnějších prohlášení a petic naší veřejnosti, jako jsou: prohlášení Občanského fóra, petic[er] pražských studentů, divadelníků, výtvarníků, pracovníků muzeí, galerií, České filharmonie a filmu, vyhlášení pana kardinála Františka Tomáška aj. přednesené zástupci jednotlivých skupin.
- d) Pravdivé a úplné informace o reakci zahraničního tisku a ostatních sdělovacích prostředků na současné dění v ČSSR.

Pokud se tak nestane v nejbližší době, cítíme jako svoji mravní a občanskou povinnost, připojit se k ostatním kulturním pracovníkům a nastoupit generální stávkou 27. 11. 1989 od 12,00 do 14,00 hod. Vyhrazuje si právo o svých postojích informovat veřejnost.

V Praze dne 22. 11. 1989

Pracovníci ČST Praha

^a Nad jménem Vykypělův vlastnoruční podpis.

¹ Rozpracování „Čs. rozhlasu“ bylo 29. 3. 1974 1. odd. 1. odb. II. S-FMV zavedeno v OBS (dle EZO „ROŽHLAS“) s reg. č. 2394 („ve svazku materiál z dílu 16797/4 Praha“): při reorganizaci v roce 1988 předán z 3. odd. 2. odb. X. S-SNB na 4. odd. 11. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. Problematika „Technický úsek Čs. rozhlasu“ byla administrativně podchycena 19. 5. 1982 3. odd. 4. odb. XI. S-SNB v OBS „ROŽHLAS“ s reg. č. 23578: 16. 7. 1986 předán na 3. odd. 2. odb. téže správy, při reorganizaci v roce 1988 na 4. odd. 11. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.

² Viz Deset pražských dnů..., c. d., s. 281-282.

5c

1989, 22. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 264.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/264/03-89

V Praze dne 22. 11. 1989

PRÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 7/9

Denní situační zpráva č. 264/89 ze dne 22. 11. 1989.

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): 5/7 [1/1, 2/1, 3/1, 4/3, 7/1]

K bodu 3): 0

K bodu 4): 2/2 [5/1, 6/1]

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č.: 1 k Č. j.: CB-0077/264/03-89¹

K bodu 2b/

Rozdělovník – pouze ss. ministr vnitra a I. náměstek MV ČSSR

Dne 21. 11. 1989 došlo k plánovanému jednání pracovní skupiny „Občanského fora“ /dále jen OF/ v prostorách výstavní síně „Mánes“

a následně v galerii „Mladých“. Hlavními aktéry této skupiny v současné době jsou Václav HAVEL, Jan RUML ml.,² PALOUŠ st., PALOUŠ ml., ŠILHAN, LIS, S[...],³ BATTĚK, URBAN, MANDLER,⁴ NĚMCOVÁ,⁵ PETROVÁ,⁶ KANTŮREK, VONDRA.

Na tomto jednání byl přijat požadavek Prognostického ústavu ČSAV o začlenění do OF. Byl stanoven jeden zástupce. V průběhu dalšího jednání vystoupil ŠILHAN s informací o situaci v ÚV KSČ. Uvedl, že v ÚV se formuje opoziční klika proti současnému vedení a její pozice sílí. Případné návrhy této skupiny bude nutné brát v úvahu. Zatím on sám nemůže více sdělit. Dále uvedl, že je třeba si v současné době uvědomit tu skutečnost, že současné vedení KSČ se nesmí brát tak, aby byla vrhána špína na celou stranu. Komunistickou stranu nelze zahrnout, neboť je nejvýznamnějším partnerem v současné době a je třeba s ní jednat. Bude nutné vyčkat vyjasnění situace v samotném ÚV KSČ. V této souvislosti zde padla i zmínka o možnosti návratu na politickou scénu bývalého předsedy vlády s. ŠTROUGALA. Rovněž bylo jednáno se s. BILAKEM, který má vyhraněné názory na současné vedení strany a státu.

Poznatek byl získán dne 22. 11. 1989 Pramenem č. 1, je seriózní a lze jej využít pouze k informaci MV a I. NMV ČSSR.

Příloha č.: 2 k Č. j.: CB-0077/264/03-89⁷

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Dne 21. 11. 1989 v odpoledních hodinách byla bývalými členy sociální demokracie Břetislavem NEDBÁLKEM, Slávou KABANEM⁸ a NOHEJLEM z Hradce Králové znovu obnovena Sociálně demokratická strana /SDS/ v ČSSR. V současné době je vytvořen přípravný výbor, který stanovil, že členem se nesmí stát nikdo z komunistů, ani bývalých sociálních demokratů, kteří později vstoupili do KSČ. Tímto rozhodnutím vyloučili ke vstupu do SDS Rudolfa BATTĚKA. Programové prohlášení znovuobnovené SDS v ČSSR podepsali shora jmenovaní a odeslali jej do zahraničních rozhlasových stanic. Dále by mělo být čteno na tribuně nakladatelství Melantrich v odpoledních hodinách dne 22. 11. 1989. Zakládající členové jsou přesvědčeni, že současná situace bude postupně „doznívat“, až nastane klid. V této době by měla nastoupit SDS s tím, že „zvedne“ dělníky. Teprve pak půjde o rozhodující boj o moc. Jedině SDS je schopna postavit se do čela dělníků.

Dne 23. 11. 1989 odjíždí NEDBÁLEK do maďarského Györu, kde uskuteční setkání s Přemyslem JANÝREM. Při této schůzce bude dohovořen další postup činnosti znovuobnovené SDS v ČSSR.

Dne 4. 12. 1989 ve 20.00 hodin v hotelu OSTAŠ na Žižkově organizuje přípravný výbor SDS besedu s dr. Alfrédem GUSENBAUERem, členem předsednictva SPÖ, o základních dokumentech 18. kongresu socialistické internacionály a o výsledcích sjezdu SPÖ. [...]^b

Zpráva byla získána Pramenem č. 1 dne 22. 11. 1989 a lze ji považovat za hodnověrnou. Lze ji využít v informačním toku FMV.

Příloha č.: 3 k Č. j.: CB-0077/264/03-89⁹

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Dne 21. 11. 1989 v době od 20.00 – 21.00 hodin proběhla v tiskovém centru OF v galerii „Mladých“ tisková konference pro zahraniční novináře. Za předsednický stůl zasedli HAVEL, MALÝ, PALOÚŠ st., SKALNÍK, Dr. SVOBODA,¹⁰ Petr ČEPEK, Dana NĚMCOVÁ, Alexandr VONDRA, akademik KOTĚTOV¹¹ a dva zástupci vysokoškolských studentů. V průběhu konference byl zveřejněn dopis určený prezidentu BUSHOVI a gen. tajemníkovi KSSS GORBAČOVVI,¹² kde jsou oba žádání, aby při plánovaném vzájemném setkání projednali současnou situaci v ČSSR s konečným přehodnocením intervence spojeneckých vojsk v roce 1968 a vyřešení současné situace v ČSSR podle vůle lidu, což přispěje k jejich oboustranným snahám o vytvoření Evropského domu. K tomuto dopisu se připojilo i všech 40 přítomných zahraničních novinářů.

Pracovní skupina OF se dohodla, že z jejich jednání nebudou předávány žádné informace zahraničním novinářům, diplomatickým pracovníkům a dalším osobám jiným způsobem, než formou tiskové konference, neboť chtějí zachovat ryze vnitrostátní charakter.

Dále bylo dohodnuto, že nebudou nadále prezentovány a vyzdvihovány jednotlivé nezávislé iniciativy, ale pouze jednotné OF.

Poznatky byly získány dne 22. 11. 1989 Pramenem č. 1, jsou seriózní a lze je využít v informačním toku FMV.

Příloha č.: 4 k Č. j.: CB-0077/264/03-89¹³

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Ve dnech 30. 10. – 3. 11. 1989 se uskutečnilo v Ridgewoodu, stát New Jersey, USA, zasedání výkonného výboru, tzv. Prezidia Křesťanské mírové konference /KMK/.

Průběh zasedání výrazně ovlivnil hlavní projev prezidenta KMK bis-

kupa maďarské reformované církve ThDr. TÓTHA. Jmenovaný sice pozitivně zhodnotil současnou úroveň mezinárodně politické situace, probíhající dialog mezi Východem a Západem, zejména mezi SSSR a USA, avšak na druhé straně se kriticky vyjádřil k obsahové orientaci, struktuře a formám činnosti KMK. Zdůraznil, že v rámci „nového myšlení“ je nutno podrobit hloubkové analýze aktivity KMK v její dosavadní třicetileté historii a provést „perestrojku“ v jejich řadách, především ve vedení. Za problematiku označil dříve přijatá stanoviska KMK ke vstupu vojsk zemí Varšavské smlouvy do ČSSR v roce 1968, k situaci ve Vietnamu, Kambodži a vstupu vojsk SSSR do Afgánistanu v roce 1979. Připomenul, že Národní shromáždění Maďarské republiky vyjádřilo omluvu čs. lidu za účast svých vojsk při akci Varšavské smlouvy v roce 1968. Na základě této analýzy navrhl TÓTH vytvořit komisi, která by provedla přehodnocení činnosti KMK a stanovila orientaci na další období. TÓTH rovněž kriticky vystoupil k socialistickému profilu KMK, navrhl provedení její odideologizace a zabezpečení její nezávislosti na zahraniční a vnitřní politice socialistických zemí.

Na vystoupení prezidenta KMK TÓTHa kriticky reagovali generální tajemník KMK ThDr. M[...],¹⁴ předseda Výboru pro pokračování v práci KMK kyjevský metropolita FILARET, viceprezidenti KMK metropolita GREGORIOS z Indie a kanovník WRIGHT z Velké Británie. Jmenovaní zdůraznili, že rozhodnutí a prohlášení KMK vždy vycházela z analýzy mezinárodně politické situace, vyjadřovala podporu politickému řešení regionálních konfliktů, stála na straně národně osvobozenického hnutí, sil míru, pokroku a sociální spravedlnosti. Za vydaná prohlášení a vykonané aktivity se nemusí KMK stydět, naopak je nutno dosáhnout kontinuity činnosti, navázat na dosažené výsledky a vypracovat výraznou akční linii budoucí práce hnutí.

Návrhy TÓTHa podpořili představitelé skupin KMK v USA, viceprezidentka Alice WIMER z Křesťanského sdružení pro styky s východní Evropou /CAREE USA/ a zástupce KMK při OSN dr. Philip OKE, tajemník regionálního výboru KMK Severní Ameriky.

Vytvoření navrhované komise pro analýzu dosavadní činnosti a stanovení další orientace hnutí bylo těsnou většinou hlasů přijato. Po dlouhotrvající diskusi byli do komise zvoleni aktivisté KMK, většinou členové Prezidia nebo Pracovního výboru KMK. Rovněž bylo odsouhlaseno, že cílem práce komise bude zhodnocení činnosti KMK od jejího založení a příprava doporučení pro budoucí program hnutí. Zasedání komise se uskutečnilo ve dnech 23. – 24. března 1990 v Praze.

Dne 2. 11. 1989 přijal delegaci představitelů KMK v sídle OSN v New Yorku generální tajemník OSN Perez de CUELLAR. Delegace mu přednesla návrh na vytvoření výboru nevládních organizací OSN, který by dohlížel na odzbrojovací proces na základě smluv mezi SSSR a USA, Varšavskou smlouvou a paktem NATO¹⁵ v zastoupení

světové veřejnosti. Generální tajemník OSN tento návrh přivítal a vyjádřil mu osobní podporu. KMK návrh rozpracuje a předloží jej na zasedání komise pro odzbrojení OSN a Prezidiu CONGO OSN.

Závěrečných akcí zasedání Prezidia KMK se zúčastnili zástupci státu New Jersey, mimo jiné Kongresu USA demokrat TORIGELLI. Jmenovaný ocenil dlouholetou činnost KMK, její přínos ke snižování napětí a zlepšování vztahů mezi Východem a Západem, podíl KMK na současném odzbrojovacím procesu a řešení regionálních konfliktů. Rovněž prohlásil, že KMK může počítat s „modlitbami i dolary amerických křesťanů“. Představitelé státu New Jersey a místního okresu Bergen County předali KMK plakety, kterými vyjádřili ocenění a podporu mírové, sociální a politické angažovanosti KMK.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 ve dnech 20. 10. 1989 – 3. 11. 1989, je hodnocen jako seriózně přenesený a lze jej využít v informačním toku FMV.

Situaci v KMK je věnována stálá pozornost.

Příloha č.: 5 k Č. j.: CB-0077/264/03-89¹⁶

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Mladší lidé zaměstnaní na PZO Strojimport odsuzují údajný brutální zákrok bezpečnostních jednotek proti studentům vysokých škol dne 17. 11. 1989. Jejich postoj vyplývá ze skutečnosti, že nikdo z oficiálních stranických a státních představitelů nevystoupil a nevedl vše na správnou míru. Většina mladých věřila, že přestavba přinese zlepšení na všech úsecích. Jsou však zklamaní a přestali proklamovaným heslům o přestavbě věřit. Otevřeně hovoří, že ti lidé, kteří tam „sedí“ již 20 a více let a dovedli do tohoto stavu, tak neskýtají žádné záruky, že to myslí s přestavbou vážně. Hrozí nebezpečí, že strana ztratí podporu většiny obyvatel, kterou doposud měla.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 21. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.

Situaci je věnována nadále pozornost.

[...]^c

Příloha č.: 6 k Č. j.: CB-0077/264/03-89

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Před 14. hodinou dne 21. 11. 1989 navštívili čtyři studenti VŠZ v Praze Ústav jaderného výzkumu v Řeži u Prahy. Po uvedení do zasedací místnosti ÚJV, kde probíhala schůze SSM, studenti využili

probíhající schůze a vystoupili s provoláním MV SSM a Vysokoškolské rady k událostem ze 17. 11. 1989. V další části četli prohlášení vyzývající pracovníky ÚJV k podpoře požadavku na odsouzení neadekvátního zásahu pořádkových jednotek proti demonstrujícím studentům a dalších požadavků směřujících proti současnému stranickému a státnímu vedení.

Reakce svazáků ÚJV na výzvy byla nejednotná. O návštěvě studentů byl informován i ředitel ÚJV, který rozhodl okamžitě studenty vykázat z objektu ÚJV. Sám na odchod studentů dohlédl.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 21. 11. 1989[,] je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV. [...]d

Příloha č.: 7 k Č. j.: CB-0077/264/03-89e

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Dne 20. 11. 1989 svolala v ranních hodinách na VŠE v Praze rada mladých pedagogů schůzi ZO ROH, kterou vedl student VIDÍM. Na uvedené schůzi nejaktivněji vystupovali tito pedagogičtí pracovníci: ŠEVČÍK, Ústav marxismu-leninismu při VŠE, GRIMER, ŠMÍRA – Katedra zahraničního obchodu, BOHÁČEK, Katedra vnitřního obchodu[,] a GREGUŠ, umělecký vedoucí školního souboru Víta Nejedlého. Jedná se o pedagoga, který podepsal „Několik vět“.

Hlavním cílem schůze bylo odsouzení zákroku Bezpečnosti proti studentům dne 17. 11. 1989 a připojení se studentů a pedagogických pracovníků ke stávce pražských vysokoškoláků. Poté vznikl stávkový výbor v počtu asi 30 studentů. Za každou fakultu jsou ve výboru zástupci[,] a to v počtu 5.

Dle stávkového výboru stávka bude probíhat pouze na škole a studenti VŠE se nebudou účastnit demonstrací ve středu Prahy. Studenti ani stávkový výbor zatím nepodal stanovisko ke generální stávce.

Poznatek byl získán 22. 11. 1989 Pramenem č. 1 a lze ho považovat za hodnověrný.

a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.

b Vpravo rukou připsáno „12. odb.“.

c Vpravo rukou připsáno „AZ 6. odbor“.

d Vpravo rukou připsáno „AZ 483/5“ (?).

e V hlavičce je jako číslo výtisku uvedeno „1“.

¹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 181 z 23. 11. 1989 s názvem „Jednáni pracovní skupiny 'občanského fóra'“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – s. ministr vnitra ČSSR.

Samotná DSZ FMV č. 181 vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1. Bezpečnostní situace

Dne 22. 11. 1989 pokračovaly na celém území ČSSR masová shromáždění a demonstrace. Pořádkové jednotky SNB nezasahovaly, nikdo z účastníků demonstrací nebyl zraněn.

Vnitřní protivník využívá shromáždění občanů k otevřenému vyhlášení požadavků, které mimo jiné směřují k odstoupení vlády ČSSR. Nadále pokračuje jeho intenzivní agitace k účasti pracujících na generální stávce 27. 11. 1989, k tomu zneužívá herce a vysokoškolské studenty.

Přetrvává rozšiřování letáků vyzývajících ke generální stávce, na podporu studentských požadavků a útočících proti KSC, bezpečnostním orgánům, stranickým a státním představitelům.

V průběhu 22. 11. 1989 nebyla zaznamenána závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

2. Nepřátelská činnost

Dne 22. 11. 1989 pokračovala stávka umělecké fronty, vysokoškoláků a části středních škol.

Zesilují snahy studentů a umělců o ovlivňování dělnického prostředí s cílem získat je pro podporu svých požadavků a generální stávku 27. 11. 1989 v době od 12.00 do 14.00 hodin. Vzhledem k častým neúspěchům při pronikání do výrobních závodů rozdávají svá prohlášení dělníkům po skončení pracovní doby před branami závodů. Ve snaze lépe pronikat mezi pracující 'Občanské fórum' rozhodlo vysílat mezi ně zkušené osoby z řad tzv. nelegálních struktur a jejich přívrženců /např. z 'OB-RODY'/. Na závodech dochází k aktivizaci osob sympatizujících s 'char-tou-77' a vyloučených z KSC. Začínají organizovat petice na podporu stanovisek a požadavků studentů a umělců.

Na celém území ČSSR je zaznamenán výskyt různých výzev, nepřátelských letáků a nápisů. V odpoledních hodinách se 22. 11. 1989 v Praze, Bratislavě, ve všech krajských městech a na některých dalších místech konaly protestní shromáždění a demonstrace. Pod záminkou protestu proti zákroku pořádkových jednotek SNB vůči studentům vysokých škol 17. 11. 1989 bylo útočeno proti vedoucí úloze KSC ve společnosti, požadován pluralismus, demise vlády, odstoupení některých vedoucích představitelů a byly stupňovány útoky na Bezpečnost.

Manifestaci vysokoškolských a středoškolských studentů na Václavském náměstí předcházela horečná aktivita a přípravy téměř všech osob z tzv. nelegálních struktur, které dlouhodobě usilují o odstranění KSC z jejího mocenského postavení. Václav BENDA, Eva ŠTOLBOVÁ, Dana NĚMCOVÁ a řada dalších vydávali pokyny k zajištění co největší účasti studentů na manifestaci. Nejaktivnější je 'Občanské fórum', které se již nechce spokojit s 'nějakým dialogem'. Rozhovor s předsedou vlády ČSSR nepovažují jeho exponenti za zahájení dialogu, protože dnes považují za prvotné uskutečňovat cíle proklamované v heslech, např. 'Pryč s KSC', 'Žádáme demisi vlády'. Vlastní průběh manifestace byl dostatečně ilustrován přenosem čs. televize a reportážemi čs. rozhlasu. Mezi pracovníky čs. televize byly získány informace 'o jejich odhodlání vysílat přímé přenosy z dalších protestních akcí, zejména odvysílat filmové záběry ze zásahu

příslušníků SNB 17. 11. 1989, které byly zpracovány na FAMU'. Videozáznam o zákrocích pořádkových sil byl již promítán ve výkladní skříní zákazkového krejčovství Diplomata na Národní třídě. Požadují, aby byla odvyklána nejpodstatnější prohlášení, která přetou mluví 'iniciativ'. [Viz pozn. 1 dok. 26b.]

V Bratislavě se dopoledne konalo nátlakové shromáždění před Justičním palácem, kde začalo hlavní líčení proti J. ČARNOGURSKÉMU. Asi 5 000 shromážděných skandovalo 'Ať žije Dubček', 'Pryč s StB' apod. S desetiminutovým projevem zde vystoupil Alexandr DUBČEK. V odpoledních hodinách se shromáždění zúčastnilo 17 000 osob.

V Brně se demonstrace zúčastnilo 40 000 osob. V jejím průběhu vystoupili s projevy představitelé tzv. nelegálních struktur DERFLER, HOLCNEROVÁ, MALÝ, MATOUŠEK, MEZNÍK, VENCLÍK a ZAHŘÁDKA, kteří byli představeni Jaroslavem ŠABATOU jako koordinační skupina brněnského 'Občanského fóra'.

V Českých Budějovicích se protestního shromáždění zúčastnilo 4 000 převážně mladých lidí. Vystoupili na něm mimo jiné s podporou požadavků na generální stávkou zástupci jaderné elektrárny Temelín, ČSAD, s. p. ŠKODA a Krajského ústavu národního zdraví. [Viz pozn. 5 dok. 91b]

V ostatních krajských městech se demonstrací zúčastnilo v Hradci Králové 4 000 osob, v Ústí nad Labem 3 000, v Ostravě 2 000 [Viz pozn. 2 dok. 129c.], v Banské Bystrici 1 000, v Košicích 3 000 osob. Masové demonstrace proběhly rovněž v Olomouci /10 000 osob/, Liberci /8 000 osob/, Karlových Varech /3 000 osob/, Žilíně /2 000/, Zvolenu /1 500/ a Jihlavě /1 000 osob/.

Dne 22. 11. 1989 proběhla na Městském výboru SSM v Praze schůzka se zástupci Svazu studentů. Hlavním programem byla příprava nové rezoluce a formulování nových programových bodů. Odsoudili projev s. Jakeše /z 21. 11. 1989/ a prohlášení Městského výboru KSČ, přednesené s. Štěpánem. Účastníci schůzky předpokládají, že 'padne vedení KSČ a vláda'. Mezi funkcionáři SSM je rozšiřován názor, že došlo k rozštěpení ve vedení strany. Jeden směr je vedený s. Adamcem a Mohoritou, druhý je současné vedení KSČ. Pro potřeby stávkového výboru jsou na Městském výboru SSM Praha využívány rozmnožovací stroje. Bylo zjištěno, že ÚV SSM vydává instrukce, aby všechny ZO SSM podpořily peticemi hlavní stávkový výbor vysokoškoláků, výzvy ÚV SSM a Městského výboru SSM v Praze. [Viz pozn. 9 dok. 5d.]

Zástupci pražských vysokých škol navštívili výrobní podniky v Jihočeském kraji /Jihočeské cihelny Lety, Závody pro výrobu vzduchotechnických zařízení Milevsko, České závody motocyklové Strakonice/, v Západočeském kraji /Škoda Plzeň, Palivový kombinát Vřesová/, v Severomoravském kraji /Vítkovické železárny a slévárny Klementa Gottwalda, Tatra Kopřivnice/, v Západoslovenském kraji /Chemické závody J. Dimitrova Bratislava, Slovaft Bratislava, Slovaif, Bratislavské automobilové závody/ a další. Byla přijata opatření k zamezení jejich vstupu do závodů a odmítnutí požadavků. Na některých závodech dochází k sepisování protestních rezolucí. Je v nich vyjadřován nesouhlas s postupem bezpečnostních sil, podpora požadavků MV SSM v Praze a poukazováno na nedostatečnou informovanost po stranické linii i nejednotnost informací ve sdělovacích prostředcích. Je kritizováno, že ÚV KSČ 'mlčí' a veškerá odpovědnost že zůstala na základních organizacích KSČ. Tyto připomínky byly zaznamenány na stavbě jaderné elektrárny Temelín, v Gamě České Budějovice, Agroprojektu České Budějovice, Jitexu Písek, Závodech na výrobu vzduchotechnických zařízení Prachatice, Východočeských pekárnách Hradec Králové, Východočeských chemických závodech Semtín, Strojové stanici ČSD Chrudim, Výzkumném ústavu palivoenergetického

komplexu Ostrava. Zejména v podnicích Východočeského kraje jsou zjišťovány snahy závodních organizací SSM zúčastnit se generální stávky 27. 11. 1989. [Viz pozn. 11 dok. 5d.] V s. p. Mitas Praha bylo získáno k podpoře stávky 50 pracujících, Smichovský pivovar se z rozhodnutí pracujících zúčastní celý, rovněž Sportprojekt Brno se prohlášením ZV ROH přidává ke generální stávce. [Viz pozn. 18 dok. 5d.] V ČKD Polovodíče Praha byla na mítinku 1 400 zaměstnanců odsouhlasena účast na stávce. Řediteli podniku a několika dalším osobám, které s ní chtěli vyslovit nesouhlas, bylo zabráněno ve vystoupení. [Viz pozn. 5 dok. 26a.] Na aktivitu funkcionářů ROH s. p. Škoda České Budějovice se z iniciativy předsedy ZV ROH připojilo k požadavku na generální stávku 81 odborových funkcionářů. [Viz pozn. 2 dok. 91b.]

V Praze 22. 11. 1989 byla zaznamenána anonymní telefonická výhrůžka atentátem na osobu s. Štěpána. Dále bylo anonymně vyhrožováno výbuchy v Středním odborném učilišti obchodním v Kolině /Středočeský kraj/, v objektu vysoké školy a Jihočeského divadla v Českých Budějovicích [Viz pozn. 6 dok. 91b.], na OV KSČ Brno 1. Všechny výhrůžky byly ověřeny jako klamně, po pachatelích se pátrá.

V Západočeském kraji bylo vyhrožováno fyzickou likvidací ve dvou případech rodinám příslušníků SNB. Nezletilé dceři předsedy OKRK OV KSČ v Domažlicích bylo vyhrožováno usmrcením otce.

[...]

5. Názory a nálady obyvatelstva

Mezi dělníky výrobních závodů v Brně jsou až na individuální iniciativy odsuzovány pokusy o vtažení do generální stávky na den 27. 11. 1989. Stejně stanovisko zastávají i technicko hospodářští pracovníci, kteří si uvědomují problémy spojené s plněním plánu v rámci najetí na samofinancování. Organizace SSM a ZV ROH se k výzvě studentů a herců připojují většinou v menších podnicích, zejména pak v organizacích nevýrobního charakteru /SPOJPROJEKT, AGROPROJEKT apod./, v nichž se rovněž předpokládá připojení ke generální stávce. Zvyšuje se však aktivita studentů provokovaná nezávislými iniciativami ve směru na rozhodující výrobní podniky, jako je ZBROJOVKA, ZETOR, První brněnská, KPS Brno apod. [Viz pozn. 5 dok. 110.]

Naprostá většina zaměstnanců ČSD Klatovy odsuzuje počínání studentů v Praze a vyjadřují se 'měli dostat víc, co udělali pro společnost, potřebovali by vyloučit ze škol' apod. Rovněž odsuzují postoje vedení škol. [Viz pozn. 3 dok. 76.]

Značná část obyvatel Děčína odsoudila protestní pochod studentů středních škol dne 21. 11. 1989. Byly vyslovovány názory, že by se měli raději učit, ještě pro republiku neudělali tolik, aby si mohli taktó vyskaovat, že republika jim dala možnost vzdělání a oni se jí taktó odvděčují. Je uváděn názor, že kdybychom měli v ÚV KSČ správné politiky, tak by byl 17. 11. 1989 některý představitel odvolán z funkce, a tím by došlo k uklidnění celé ČSSR.

V řadách příslušníků LM v Košicích jsou zaznamenávány názory, které svým obsahem jednoznačně nesouhlasí s tím, aby se prošetřoval zákrok pořádkových jednotek v Praze dne 17. 11. 1989, neboť ho považují za oprávněný.

Pracovní kolektivy k. p. doly V. I. Lenina Komořany, dolu J. Fučíka a s. p. CHZSČSP Litvínov odsoudily jednání studentů v Praze. Pisemné prohlášení v tomto směru zašlou na ÚV KSČ. [Viz pozn. 4 dok. 54c.]

Mladší zaměstnanci PZO Strojimport odsuzují údajný brutální zákrok

bezpečnostních jednotek proti studentům vysokých škol dne 17. 11. 1989. Jejich postoj vyplývá ze skutečnosti, že nikdo z oficiálních stranických a státních představitelů nevystoupil a neuvedl vše na správnou míru. Většina mladých věřila, že přestavba přinese zlepšení na všech úsecích. Jsou však zklamáni a přestali proklamovaným heslům o přestavbě věřit. Otevřeně hovoří, že ti lidé, kteří tam 'sedí' již 20 a více let a dovedli to do tohoto stavu, neskýtají žádné záruky, že to myslí s přestavbou vážně. Hrozí nebezpečí, že strana ztratí podporu většiny obyvatel, kterou dosud měla. [Viz pozn. 16 níže.]

Mezi obyvateli Východoslovenského kraje se vyskytují názory, zda jsme nezapomněli na 'Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti', neboť v roce 1968 se také nejdříve ozvala kulturní fronta, tedy ti, kteří i v dnešní době mají všechno a pro socialismus neudělali nic.

V ranních hodinách dne 21. 11. 1989 proběhla na dole HAMR na Jezeře, šachta 3, podpisová akce na podporu studentů, adresovaná předsedovi federální vlády a studentskému stávkovému výboru v Praze. Podporu podepsalo asi 150 osob ze 700 přítomných střídajících směn. [Viz pozn. 6 dok. 54b.]

Pracovníky Čs. televize Ostrava je hodně diskutované téma současné politické situace. Bezpartijní projevují sympatie ke stávkujícím studentům a svůj postoj zdůvodňují tím, že studenti několikrát posílali své požadavky přímo na ÚV KSČ, avšak nikdy na ně nebylo reagováno, ať kladně, či záporně. V tom vidí hlavní příčinu současných událostí. Členové KSČ jsou ve svých postojích nejednotní. Část zastává stanovisko, že formou nátlakových akcí se vzniklé problémy nedají řešit, další se odmítají k současným událostem vyjádřit. Těto situaci nahrává také postoj vedoucích pracovníků Čs. televize Ostrava, kteří od vzniku studentských nepokojů mezi pracovníky nechodí. [Viz pozn. 9 dok. 129a.]

Na Státní plánovací komisi jsou vedeny diskuse, při nichž je kritizována situace, kdy silné aktivity pravicových sil neodpovídá vystupování strany, především ÚV KSČ, jeho nejvyšších představitelů k zabránění prohlubování krize. Jsou vyslovovány obavy, že tato pasivita může být příčinou získání pozic pravice na závodech k vyvolání stávek a nepokojů. Rovněž je kritizován tisk a televize, kde se vyskytují tendenční informace. [Viz pozn. 18 dok. 5d.] Uvedenými názory jsou ovlivněni i členové lidové milice, z nichž 50 % zpochybňuje jejich případné nasazení při ochraně ÚV KSČ. [Viz pozn. 4 dok. 5d.]

DŠZ FMV č. 181 měla následujících 15 příloh: bez názvu, týkající se trestných činů spojených s příslušníky SNB, PS a SA (rozdělovník: ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Hegenbart); „K současné aktivitě vnějšího nepřitele proti ČSSR“ (zdroj – I. správa SNB, rozdělovník – členové a kandidáti předsednictva ÚV KSČ, s. Hegenbart); „Názory vědeckých pracovišť ČSAV na vývoj v ČSSR“ (zdroj – III. správa SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Hoffmann, Fojtík, Hegenbart); „Jednání pracovní skupiny 'občanského fóra'“ (viz výše); „Tisková konference 'organizačního fóra'“ (viz pozn. 9 níže); „Průběh diskuzních klubů v divadle Na Zábřadli“ (viz pozn. 1 dok. 26a); „Obnovení činnosti Sociálně demokratické strany“ (viz pozn. 7 níže); „Názory J. ŠPAČKA a exponenta tzv. Českých dětí k demonstracím v Praze“ (viz pozn. 4 dok. 26a); „K současným aktivitám vnějšího protivníka proti ČSSR“ (zdroj – I. správa SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PUV KSČ, ss. Hanus, Zajíc, Hajn, Hegenbart); „Zasedání Výkonného výboru prezidia Křesťanské mírové konference“ (viz pozn. 13 níže); „Zájem pracovníků kapitalistických sdělovacích prostředků o vývoj vnitropolitické situace v ČSSR“ (zdroj – I. správa SNB, rozdělovník – s. Hegenbart); „Hodnocení situace v Maďarské republice představiteli ministerstva vnitra MR“ (zdroj – představitel FMV v PLR, rozdělovník – ss. Jakeš, Adamec, Lenárt,

Fojtík, Hegenbart); „Signalizace víz udělených pracovníkům západních hromadných sdělovacích prostředků k cestě do ČSSR“ (zdroj – I. správa SNB, rozdělovník – s. Hegenbart); „K hodnocení výsledků jednání III. summitu skupiny '8' v Peru“ (zdroj – I. správa SNB, rozdělovník – ss. Štefaňák, Johanes); „K politice ČLR v kambodžské otázce“ (zdroj – I. správa SNB, rozdělovník – ss. Štefaňák, Hegenbart).

Z příloh, které nepřipravila II. S-SNB, resp. S-StB Praha, uvádíme následující:

„K současné aktivitě vnějšího nepřítele proti ČSSR“

Rakousko

Členové delegace USA na vídeňských jednáních 'skupiny 35' sebevědomě prohlašují, že vedení KSČ je izolované a odtržené od lidových mas. Předpokládají odstranění čs. vlády a vedení KSČ ještě před konáním XVII. sjezdu.

Francie

– V kruzích amerických novinářů působících v Paříži interně převládá názor, že do čela KSČ nastoupí L. ADAMEC, který má liberální pověst. Bude jakýmsi 'čs. KRENZem'.

– Francouzské bankovní kruhy vyjadřují znepokojení nad vnitropolitickou situací v ČSSR. Politická nestabilita zapříčiňuje podle jejich hodnocení zhoršování postavení ČSSR v mezinárodních ekonomických vztazích. Zmíněné kruhy jsou názoru, že je nutné zlepšit politický 'obraz' ČSSR na Západě vzhledem k probíhajícím demokratizačním 'reformám' v sousedních ZSS. Předpokládají, že pokud to neprovede samotná vláda ČSSR, určité dojde k tlaku ze strany SSSR.

– V hlavním večerním zpravodajském bloku francouzské televize dne 21. 11. 1989 byl ke komentování událostí v ČSSR pozván TIGRID. V půlnočním zpravodajství vystupoval PELIKÁN. Oba 'přesvědčivě' tvrdili, že je to konec vedení KSČ, které je spojené s potlačením 'pražského jara'. Na otázku komentátora k návratu TIGRID uvedl, že se nejedná o jeho osobní návrat, ale o návrat idejí, které reprezentuje, to jest liberálního demokraticismu. PELIKÁN na otázku kontaktu mezi ADAMCEM a opoziční skupinou řekl, že je zásadně vidět, jménem kterého 'klanu' ze současného vedení ADAMEC jedná a vystupuje. K postoji GORBAČOVA uvedl, že před jeho vrcholnou schůzkou s BUSHem poblíž Malty nemůže SSSR dovolit, v případě nutnosti musí dokonce zabránit pokusům o násilné potlačení demonstrací a za každou cenu se vyhnout krveprolévání v Praze.

Velká Británie

– Britské ministerstvo zahraničních věcí a speciální služby v současné době přehodnocují koncepci vztahů k ČSSR, které dle informace z labouristických parlamentních kruhů potrvá minimálně měsíc. Ze strany kabinetu a parlamentu bude na THATCHEROVOU vyvíjen tlak, aby v rámci Evropských společenství projevila daleko větší otevřenou podporu 'nezávislým demokratickým silám' v ČSSR, než tomu bylo doposud. Hovoří se i o zvýšené finanční podpoře těchto sil, která by jim měla být poskytována přímo prostřednictvím ZÚ Velké Británie v Praze. V parlamentě je nyní velice šířen názor, že by zástupce čs. ZÚ měl vystoupit v hromadných sdělovacích prostředcích a objasnit pozice čs. vedení, protože tok informací o situaci v ČSSR je pouze jednostranný. Mlčení čs. strany je v parlamentě hodnoceno jako určité vyklizení pozic.

– Britské obchodní kruhy hodnotí situaci v ČSSR jako konečné stadium

před odstoupením vlády a vedení KSČ, protože opozice 'již probudila lidi'. Tato situace dle nich ovlivní nepříznivým způsobem i čs.-britskou obchodní výměnu, neboť to vnese chaos a nejistotu mezi obchodní kruhy Velké Británie.

Švédsko

– Švédské hromadné sdělovací prostředky pokračují v tendenčním hodnocení vývoje v ČSSR. Objevují se spekulace o obsazení vedoucích míst v ÚV KSČ a vládě. Za hlavní kandidáty jsou označováni L. ADAMEC a M. ŠTĚPÁN. Poslední zprávy potvrzují cestu ministra zahraničí ANDERSSONa do ČSSR ve dnech 23. – 24. 11. 1989, kdy se má uskutečnit avizované setkání s čs. disidenty a na semináři konaném na ZÚ Švédska v Praze bude HAVLOVI předána cena. Je patrná snaha propagandisticky využít tuto cestu k vyjádření podpory čs. disidentskému hnutí a přispět tak k dalšímu vyhrocení situace, i když švédská oficiální místa mlčí. Pod vlivem zdejších HSP se množí výhrůžné, převážně anonymní telefonáty, zejména z řad čs. emigrace, požadující odstranění M. JAKEŠe a G. HUSÁKa, údajně zdiskreditovaných rokem 1968, a osob zodpovědných za zákrok Bezpečnosti ze 17. 11. 1989.“

„Názory vědeckých pracovišť ČSAV na vývoj v ČSSR

Mezi 'reformními komunisty' a členy strany ve vědeckých pracovištích ČSAV existují následující názory na směry vývoje vnitropolitické situace v ČSSR:

– současné vedení KSČ ztratilo důvěru členů KSČ, jako i bezpartijní veřejnosti pro pasivní, nekonstruktivní postoj při řešení nazrálých problémů,

– členové KSČ hodnotí strnulý pol. přístup ÚV KSČ jako vyklízení politické pozice jiným organizacím, skupinám, a nutí tak čs. občany vyhledávat alternativní platformy /jiné pol. strany, NDI/,

– mnoho členů strany se ztotožňuje s požadavkem nezávislých struktur vést dialog s vedením KSČ a státu, avšak bez účasti s. Jakeše, Štěpána, Fojtíka, kteří naprosto ztratili důvěru,

– jako jediné účinné řešení kádrových změn v ÚV KSČ vidí členové nové svolání MIMORÁDNÉHO SJEZDU v co nejkratší době,

– členové KSČ hodnotí zásah pořádkových sil 17. 11. 1989 jako neadekvátní a v tomto smyslu principiálně politicky chybný. Stejně tak hodnotí prohlášení předsednictva ÚV KSČ a vlád. Podporují usnesení předsednictva MV SSM a ÚV SSM k situaci 17. 11. 1989. /Úsudek neadekvátnosti zásahu podněcují kolující videozáběry a fotografie na veřejnosti./

Prezentované názory a požadavky jsou považovány za minimální a nezbytné k obnovení autority KSČ ve společnosti, jakož i pro aktivizaci členské základny.

Při hodnocení vnitropolitické situace zastává O. NOVOTNÝ /představitel čs. hnutí 'MEMORIÁL' pracoviště ČSAV/ názor, že politická opozice je vývojem situace zaskočena, přehodnocuje taktiku a hodlá využít připravované generální stávkou ke zkoušce poměru sil. Opozice se nadále obává vyhlášení mimořádného stavu. Proto si vyžádala záruku s. Adamce a zasazuje se o klidný průběh akcí do 27. 11. 1989.“

„K současným aktivitám vnějšího protivníka proti ČSSR

Rakousko

Rakouské politické a vládní kruhy hodnotí vnitropolitickou situaci v ČSSR jako začátek politických změn podle modelu NDR.

Vedoucí představitelé Rakouské lidové strany /ÖVP/, zejména její předseda MOCK, prosazují vůči ČSSR přijetí tvrdé linie, konkrétně uplatnění druhého stupně kontrolního mechanismu v rámci Závěrečného dokumentu VNS KBSE a pozastavení realizace plánovaných oficiálních návštěv československých i rakouských představitelů.

Zdrženlivější stanovisko zastává kancléř VRANITZKY, který považuje za plně dostačující uplatnění prvního stupně kontrolního mechanismu. H. FISCHER z vedení Socialistické strany Rakouska neočekává v nejbližší době změny ve vedení KSC. Soudí, že se tak stane na 18. sjezdu KSC, jehož konání může být uspišeno. FISCHER požaduje širší aktivitu rakouských sdělovacích prostředků, speciálně ÖRF, s ohledem na velkou poslechovost rakouské televize v ČSSR. Dále navrhl zapojení rakouských studentských a mládežnických organizací do podpory snah a aktivit čs. studentské mládeže.

NSR

Hesenská redakce posiluje trvale akreditovaný štáb ARD v Praze s cílem zintenzivnění rozhlasového a televizního zpravodajství o současném vývoji v ČSSR.

Podle interních názorů z politické redakce ARD v Hesensku je klíčovou záležitostí to, zda se podaří realizovat generální stávkou 27. 11. 1989. Její realizace by podle mínění těchto kruhů vyvolala mocenskopolitickou změnu ve vedení KSC a v čs. vládě. Generální stávkou bude propagována jako 'vzbouření lidu' proti čs. vedení. Předávání ceny Olafa PALMEho V. HAVLOVI má vyvolat zostření vnitropolitické situace v ČSSR.

„Zájem pracovníků kapitalistických sdělovacích prostředků o vývoj vnitropolitické situace v ČSSR“

Podle dosud získaných informací vzrůstá zájem pracovníků kapitalistických sdělovacích prostředků o vývoj vnitropolitické situace v ČSSR. V průběhu 21. 11. 1989 v Berlíně požádalo o vstupní vízum do ČSSR 17 novinářů z USA, Kanady, Nového Zélandu, Japonska, NSR, Norska a Velké Británie. Uvedení novináři se podíleli na pokrývání zpravodajství o vnitropolitickém vývoji v NDR. O vízum např. požádali:

Catherin FIELD CLARA, st. příslušnice N. Zélandu ze Západního Berlína. Podle získaných informací měla těsné kontakty s tiskovým oddělením vojenské mise USA v Západním Berlíně. V hotelu Fórum má navázat kontakt s Petrem NELSONem, USA st. příslušník, bytem Paříž, který v NDR připravoval fotodokumentaci pro tiskovou a televizní agenturu SELF. Jmenovaný obdržel vízum na 14 dní dne 21. 11. 1989 v Berlíně.

Se skupinou CBC TORONTO přicestovala z Berlína novinářka Susane RABER, švýcarská st. příslušnice, bytem Kanada. Jmenovaná vzhledem ke svým jazykovým schopnostem má zajišťovat pro CBC TORONTO rozhovory s představiteli čs. opozice.

Redakce New York Times vyslala do ČSSR na 14 dní s cílem pokrýt vnitropolitický vývoj v ČSSR Serge SCHEMANNA, který vstupní vízum obdržel v Berlíně. Jmenovaný v průběhu pobytu v NDR se pravidelně stýkal s vnitřní opozicí a po příjezdu do Prahy má ihned navštívit ZÚ USA, kde bude seznámen s vnitropolitickou situací v ČSSR. Podle vyjádření jmenovaného ZÚ USA v Praze mu má zprostředkovat kontakty s představiteli opozičních skupin.

David ROSS, americký st. příslušník, který do ČSSR přicestoval dne 21. 11. 1989 z Berlína jako pracovník agentury KIPO v Seattlu, se má podle jeho vyjádření v Praze setkat s pracovníkem americké televize R.

HESSEM. HESS má ROSSOVI zprostředkovat kontakty s představiteli čs. opozice.

V průběhu 21. 11. 1989 byla udělena ve Vídni vstupní víza 9 novinářům z kapitalistických sdělovacích prostředků – třem zástupcům agentury REUTERS, kameramanovi a dopisovateli ZDF, zástupci časopisu Time Magazine, dopisovatelce agentury AP, dopisovatelům Frankfurter Allgemeine Zeitung a Süddeutsche Zeitung.“

- ² K osobě Jana Rumla (1953) byl 12. 11. 1977 1. odd. 1. odb. X. S-FMV zaveden SPO „KNIHAŘ“, reg. č. 14001: 7. 3. 1978 převeden na SS, 10. 11. 1981 „sv. S – stat. ukončen – návrhem na vyšetřování – je vyš. sv. rč. 9/4-81 u SV StB, § 98/1, 2 tr. ř. – rozpracování bylo stat. obnoveno pod r. č. 22383 na X-1-1“. 3. 8. 1979 zavedlo 1. odd. 1. odb. X. S-FMV svazek NO („2/239“) „KNIHAŘ“, reg. č. 18189: 23. 6. 1982 „zruš. NO 2/239“, poté zaevidován jako NO-I/236, 7. 10. 1988 předán z 3. odd. 1. odb. X. S-SNB na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen 8. 12. 1989. 11. 11. 1981 obnovilo 1. odd. 1. odb. X. S-SNB rozpracování v SS „KNIHAŘ“, reg. č. 22383: 23. 6. 1982 převeden na OS, 7. 10. 1988 předán z 3. odd. 1. odb. X. S-SNB na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (3 části hl. svazku, složky DOK a KPP) 8. 12. 1989.
- ³ K osobě J. S. (1948) byl 2. 9. 1982 2. odd. 1. odb. II. S-SNB zaveden svazek KTS „OHIO“, reg. č. 24116: 26. 7. 1983 převeden na svazek A-„BLACK“, 4. 7. 1989 změna krycího jména na A-„GOGH“, zničen (včetně složek FD, VZ a KPP) na 1. odd. 2. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989.
- ⁴ K osobě E. Mandlera (1932) byl 11. 6. 1974 1. odd. 4. odb. S-StB Praha založen SPO „STROM“, reg. č. 23204: 15. 12. 1975 archivován pod a. č. 644886 MV. 23. 6. 1986 zavedlo 1. odd. 2. odb. X. S-SNB svazek KTS „FOUSEK“, reg. č. 32236: 10. 11. 1987 převeden na SPO, 7. 7. 1988 na SS, zničen (včetně složek KPP a DOK) na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989. Samostatný sv. NO („NO/I. kat./266“) „FOUSEK“ s reg. č. 38030 zavedlo 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 24. 11. 1989: zničen 7. 12. 1989.
- ⁵ K osobě Dany Němcové (1934) byl 22. 3. 1978 5. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden SPO „DANA“, reg. č. 29306: 13. 2. 1980 převeden na OS, 6. 1. 1983 „zavedeno NO“ („2/548“), 25. 7. 1985 „obnova reg. č. 29306, ukončeno OVŠ (§ 98/1 TZ) [...] (r. 1979) – v rozpracování se pokračuje“, 24. 3. 1987 „OS + NO“ předán na 3. odd. 2a odb., 22. 11. 1989 na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, OS i NO zničeny 8. 12. 1989. 12. 1. 1989 zavedlo navíc 3. odd. 10. odb. II. S-SNB (OP: kpt. Miloslav Málek) kontrolní svazek „DANA“, reg. č. 36588: právní kvalifikace § 98 tr. z., zničen 1. 12. 1989.
- ⁶ K osobě Jany Petrové (1966) byl 15. 11. 1988 1. odd. 11. odb. II. S-SNB zaveden SPO „PETRA“, reg. č. 36237: 9. 12. 1988 převeden na SS, zničen 4. 12. 1989. Samostatný sv. NO („II-2/605“) „PETRA“ s reg. č. 38033 zavedlo 1. odd. 11. odb. II. S-SNB 24. 11. 1989: zničen 5. 12. 1989. K uvedené osobě existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB:
„Zjištěný poznatek:
21. 11. 1989 se objekt sešla s HELIEM-89 v ul. V horní stromce a odjeli metrem, objekt cestou vystoupila, ale HELIUM-89 pokračoval dál (dopolední hodiny)“
A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 34“.
- ⁷ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 181 z 23. 11. 1989 s názvem „Obnovení činnosti Sociálně demokratické strany“: zdroj – II. správa SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PUV KSČ, ss. Zajíc, Hanus, Hajn, Hegenbart.

- ⁸ Slavomír Klaban (1922); k jeho osobě byl 28. 9. 1973 3. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden SPO „SLÁVA“, reg. č. 6051; postupně veden 3. odd. 4. odb. X. S-FMV, 3. odd. 1. odb. X. S-SNB, zničen na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 5. 12. 1989.
- ⁹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 181 z 23. 11. 1989 s názvem „Tisková konference 'organizačního fóra'“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PÚV KSČ, ss. Zajíc, Hanus, Hajn, Hegenbart.
- ¹⁰ K osobě Bohumila Svobody (1924) byl 25. 4. 1959 2. odd. 3. odb. IV. S-SMV zaveden OS, reg. č. 1929 (přeregistrováno ze skupinového svazku s reg. č. 648): 31. 8. 1960 archivován pod a. č. 47591. 28. 2. 1975 obnovilo 3. odd. 4. odb. X. S-FMV rozpracování v SPO „ASISTENT“, reg. č. 8722: v nezjištěnou dobu předán na 3. odd. 1. odb. X. S-FMV, zničen na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989.
- ¹¹ Miroslav Katětov.
- ¹² Viz dok. 4 in Suk, Jiří: Občanské fórum..., c. d., s. 15.
- ¹³ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 181 z 23. 11. 1989 s názvem „Zasedání Výkonného výboru prezidia Křesťanské mírové konference“: zdroj – II. správa SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Hegenbart.
- ¹⁴ K osobě L. M. (1925) byl 17. 3. 1961 2. odd. III. odb. S-StB České Budějovice v problematice „nekat. církev“ zaveden svazek A-„MIREK“, reg. č. 4453: 19. 9. 1978 předán na X. S-FMV (bez složek VZ/1-5, které byly zničeny). 23. 9. 1978 zavedlo 2. odd. 5. odb. X. S-FMV svazek A-„MIREK“, reg. č. 15917: zničen (2. části hl. svazku, složky FD, KPP a VZ/9 – složka VZ/8 zničena již 7. 11. 1984) na 2. odd. 9. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ¹⁵ K objektu „rezidentura NATO v ČSSR“ byl 20. 2. 1985 1. odd. 3. odb. II. S-SNB zaveden OBS „ARTEMIS“, reg. č. 29824 („přereg. z dílu č. 932/15“): skartace v registru nevyznačena. Problematika „NATO“ byla kromě toho ke konci roku 1989 vedena v OBS „NATO“ s reg. č. 15075 (zaveden 30. 3. 1982 O-StB Strakonice, skartace v registru neuvedena), OBS „NATO“ s reg. č. 20179 (zaveden 13. 8. 1982 3. odd. 1. odb. S-StB Hradec Králové, 9. 4. 1985 předán na 3. odd. téhož odboru, skartace v registru nevyznačena), a OBS „NATO“ s reg. č. 16610 (zaveden 12. 2. 1985 O-StB Prachatice, skartace v registru nevyznačena).
- ¹⁶ Tato příloha byla použita pro zpracování 6. odstavce části „Názory a nálady obyvatelstva“ DSZ FMV č. 181 z 23. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 výše.

5d

1989, 22. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 265.

II. správa SNB

analytický odbor

Čj.: CB-0077/265/03-89

V Praze dne 22. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 9/13

Denní situační zpráva č. 265/89 ze dne 22. 11. 1989.

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): 4/4 [1/1, 2/1, 3/1, 4/1]

K bodu 3): 0

K bodu 4): 5/9 [5/1, 6/1, 7/2, 8/4, 9/1]

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č.: 1 k č. j.: CB-0077/265/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

Dne 21. 11. 1989 informoval tzv. „mluvčí“ n. p. Konstruktiva¹ ing. MALINA Jaroslav kardinála TOMÁŠKA o rozhodnutí zaměstnanců vstoupit dne 27. 11. 1989 do stávkvy. Souběžně s nimi bude, podle jeho sdělení, stávkovat Metro,² Dopravní podnik a ČKD Lokomotiva.³

Signatářem Charty 77 Karlem VLKEM byl TOMÁŠEK požádán o účinnější podporu nátlaku k odstoupení vlády ČSSR a prosazování Alexandra DUBČEKA.

Poznatek byl získán Pramenem č. 2 a lze ho považovat za věrohodný. Lze jej využít pouze v informačním toku FMV.

[...]^b

Příloha č.: 2 k č. j.: CB-0077/265/03-89

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Do 21. 11. 1989 byli členové Lidové milice na SPK jednotni. Po sdělení, že budou s obušky nasazeni na ochranu ÚV KSČ, jich přibližně 50 % tuto akci zpochybňuje. Stojí sice za prohlášením vlády ČSSR, ale vytýkají ÚV KSČ nedostatečnou pružnost v informacích.⁴

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 22. 11. 1989, lze jej pokládat za hodnověrný a lze jej použít bez omezení.
[...]^c

Příloha č.: 3 k č. j. CB-0077/265/03-89

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Dne 24. 11. 1989 se bude v 16.00 hod. konat zasedání přípravného výboru blahoslavené Anežky, který bude projednávat organizační záležitosti oslav dne 25. 11. 1989. Předpokládá se účast 250 tis. osob, ze strany Charty 77 je eminentní zájem o tuto akci.

Z redakce Svobodného slova je vyvíjen na biskupa LIŠKU⁵ nátlak, aby po skončení mše dne 25. 11. 1989 byl organizován pochod věřících na Václavské náměstí.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1, 2 dne 22. 11. 1989 a lze ho považovat za hodnověrný. Lze jej využít pouze v informačním toku FMV.
[...]^b

Příloha č. 4 k č. j.: CB-0077/265/03-89

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Dne 22. 11. 1989 byl z prostředí n. p. PRAGA – Vysočany⁶ získán poznatek, že navštíví uvedený závod dne 23. 11. 1989 v 10.00 hod. skupina osob ve složení:

Vladimír KRATINA a Petr ČEPEK – za herce Činoherního klubu
zástupce Stávkového výboru VŠ

Miroslav KVAŠŇÁK⁷ a Rudolf BATTĚK – za HOS /hnutí za občanskou svobodu/.

Účelem návštěvy skupiny v závodě PRAGA je diskuse o aktuálních otázkách současnosti. O připravované akci byl dopisem informován CZV KSČ, ZV ROH, CZV SSM a pracující závodu PRAGA. Dopis byl

vypracován 21. 11. 1989 a podepsán je jménem Josef MARACZI⁸ - dělník.

V dopisu je dále žádost[,] aby uvedené organizace vyšly návštěvě vstříc. V opačném případě, že budou „jmenovaní hosté“ informovat veřejnost o znemožnění dialogu s pracujícími závodu PRAGA.

Poznatek byl získán Pramenem č. 3 dne 22. 11. 1989 a je pravdivý. Lze jej využít v informačním toku.

Příloha č.: 5 k Č. j.: CB-0077/265/03-89

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

V dopoledních hodinách dne 22. 11. 1989 svolal výbor ROH jednání vnitřního odboru Úřadu presidia ČSAV[,] z kterého bylo přijato prohlášení, které podporuje stávku studentů a dramatických umělců a vznáší požadavek na:

- okamžité propuštění všech zadržených osob a všech politických vězňů
- prošetření zásahu Bezpečnosti ze 17. 11. 1989 a zveřejnění výsledků
- odstoupení a potrestání všech příslušníků, kteří se dopustili brutálního zásahu proti studentům[,] a žádají vedení státu[,] aby přistoupilo na otevřený dialog s představiteli nezávislých občanských iniciativ[,] a to na bázi politického pluralismu.

Dále uvádějí, že se připojují ke generální stávce vyhlášené na 27. 11. 1989.

Poznatek byl získán 22. 11. 1989 Pramenem č. 1 a lze ho považovat za hodnověrný.

Příloha č.: 6 k č. j.: CB-0077/265/03-89⁹

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Dne 22. 11. 1989 ve 14.00 hod. probíhala na Městském výboru SSM v Senovážné ulici schůzka mezi Městským výborem SSM a Svazem studentů. Hlavním programem byla příprava nové rezoluce a formování nových programových bodů. Všeobecně byl odsuzován projev s. Jakeše ze dne 21. 11. 1989 a prohlášení Městského výboru KSČ, které pronesl s. Štěpán. Účastníci schůzky předpokládají[,] že padne vedení KSČ a vláda. Je rozšiřován názor, že došlo k rozštěpení vedení strany. Jeden směr je vedený s. Adamcem a Mohoritou, a druhý směr

je současné vedení KSČ. Účastníci jsou toho názoru, že odstoupí-li současné vedení, bude do některé vyšší stranické funkce ustaven stávající předseda Městského výboru SSM v Praze ULČÁK.

Pro potřebu stávkového výboru jsou využívány rozmnožovací stroje MINOLTY Městského výboru SSM.

Zpráva získána pramenem č. 1 dne 22. 11. 1989 a lze ji využít v informačním toku FMV.

[...]d

Příloha č.: 7 k č. j.: CB-0077/265/03-89

K bodu 4

Rozdělovník: pouze pro ministra vnitra ČSSR a I. NMV ČSSR.

Akce KRUH¹⁰ /22. 11. 1989/

Jsou signalizovány poznatky o návštěvách zástupců pražských vysokých škol v podnicích Jihočeského kraje /Jč. cihelny Lety, ZVVZ Milevsko, ČZM Strakonice/, Západočeského kraje /ŠKODA Plzeň, Palivový kombinát VŘESOVÁ/, Východočeského kraje, Severomoravského kraje /VŽSKG Ostrava, TATRA Kopřivnice/, Západoslovenského kraje /CHZJD Bratislava, SLOVNAFT Bratislava, SLOVAIR Bratislava, BAZ Bratislava/ s cílem přesvědčovat dělníky a pracující inteligenci na podporu Prohlášení vysokoškoláků, nabádají k organizování generální stávky na den 27. 11. 1989 od 12.00 do 14.00 hodin a k odsouzení zákroku pořádkových jednotek v Praze dne 17. 11. 1989.

V této souvislosti byla přijata opatření k zamezení vstupu studentů do závodů. Rovněž vedoucí těchto organizací požadavky studentů odmítají.

Pod vlivem hromadných sdělovacích prostředků, včetně vystoupení čelných představitelů strany a vlády[,] dochází k sepisování protestních rezolucí v jednotlivých závodech a podnicích NH. Je zde vyjadřován nesouhlas s postupem bezpečnostních sil a staví se za požadavky MV SSM v Praze. Je také poukazováno na nedostatečnou informovanost po stranické linii a nejednotnost informací ve sdělovacích prostředcích. ÚV KSČ „mlčí“ a veškerá odpovědnost zůstala na ZO KSČ. Tyto hlasy se vyskytly zejména na výstavbě JE Temelín, GAMA Č. Budějovice, Agroprojektu Č. Budějovice, JITEX Písek, ZVVZ Prachatice, Vč. pekárnách H. Králové, VCHZ Semtín, Strojové stanice ČSD Chrudim, VÚ palivoenergetického komplexu Ostrava.

Jsou zaznamenávány snahy závodních organizací SSM zúčastnit se generální stávky dne 27. 11. 1989. Tato situace je signalizována zejména z podniků Východočeského kraje.¹¹

Na více místech v ekonomických objektech i veřejných prostranstvích a budovách jsou zjišťovány letáky¹² vyzývající ke generální stávce dne 27. 11. 1989, hanobící čelné představitele našeho státu a vulgární výroky proti KSČ. Negativní jevy v závodech a podnicích národního hospodářství byly, mimo jiné, dokumentovány skutečností:

- na členské schůzi KSČ ve s. p. JITEX Písek zastával ekonomický náměstek PROKOP¹³ /člen OKRK při OV KSČ/ stanovisko řešit politickou situaci stávkou. Členové KSČ, přítomní na schůzi, se stanoviskem ekonom. náměstka však nesouhlasili¹⁴
- v objektu slévárny ŠKODA Č. Budějovice se vyjádřil dělník Ladislav DVORÁK /člen čs. strany lidové/, že „brzy přijde doba, kdy bývalí soudruzi přejdou opět do funkcí[,] a za vůdčí osobu opoziční strany označil HAVLA
- v závodě LIAZ HOLÝŠOV zpracoval vedoucí BSP Jiří TLUSTÝ /člen KSČ/ společně s dalším pracovníkem petici na podporu prohlášení čs. strany socialistické, kterou podepsalo celkem 130 členů z 10-ti BSP na závodě
- horník dolu OSTRAVA, Ladislav TOMA /člen KSČ/[.] odevzdal dne 21. 11. 1989 na CZV KSČ průkaz člena KSČ s tím, že nesouhlasí se zákrokem SNB ze dne 17. 11. 1989 a dále již nechce být členem KSČ¹⁵
- dne 21. 11. 1989 prohlásil závodní lékař MUDr. ŠILHAN Milan¹⁶ /1930/, že dne 27. 11. 1989 odmítne poskytnout lékařskou péči STS Horní Heršpice, ZTS Brno a s. p. KOVOŠROT Brno a tím se připojí ke generální stávce.

[...]^c

Příloha č.: 8 k č. j.: CB-0077/265/03-89

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

V ústředním ústavu geologickém v Praze vyvěsil dne 20. 11. 1989 pracovník ústavu Ivan FEJFAR /1963/ dvoustránkový komentář k posledním událostem, kde popisuje podrobně situaci, jako přímý účastník, a zejména poukazuje na hrubé zákroky SNB dne 17. 11. 1989.

Na nástěnce vedle této informace je vyvěšena pozvánka na manifestaci na Palackého náměstí dne 10. 12. 1989 od 14.00 hod.

Na federálním ministerstvu zahraničního obchodu odsuzují pracovníci provokační hesla typu „ pryč s komunisty“, která nejsou /dle nich/ připisována studentům, ale provokatérům, kteří se snaží nespokojenost studentů a mládeže s pomalým řešením jejich problémů

využit k antisocialistickým cílům. Pracovníci ministerstva se přiklání k politickému řešení situace, ponejvíce podle vzoru NDR.

Z PZO KOVO byl odeslán dopis OV ROH předsedovi Ústřední rady odborů¹⁷ s. Zavadilovi, ve kterém je vysloven nesouhlas se zásahem SNB dne 17. 11. 1989 a žádost o důkladné prošetření tohoto případu. Při pracovním shromáždění, které bylo informováno o zaslaném dopisu OV ROH, informoval ing. ZÍDEK, že OV ROH navštívila delegace ROH pražských divadel a sdělila, že všichni pracovníci PZO KOVO mají vstup do divadla S. K. NEUMAN[N]A volný, pouze na průkazku PZO KOVO /místo představení zde probíhají každý večer diskusní kluby/.

Na ministerstvu zemědělství a výživy ČSR převážná většina pracovníků očekává[,] „kdy už konečně vrcholný stranický orgán začne provádět nezbytná opatření“. Je kritizováno, že v době, kdy jsou v ulicích statisíce lidí a členové strany začínají pociťovat počátky persekucí, jedná s. Jakeš s vedením SČSP a řeší se věci, které by měly ustoupit zásadním řešením. Většině pracovníků je jasné, že pod hesly demokracie jde o boj o faktickou moc. Všeobecně je vedení KSČ odsuzováno za neofenzivní přístup.

K rozšiřované fáme, že AGRODAT /podřízená organizace MZVč ČSR/ se připojil ke studentským iniciativám, bylo ověřeno, že skutečnost se nezakládá na pravdě, ale že jde pravděpodobně o soukromou akci pracovníka pobočky AGRODAT na Praze 5 - Smíchově, RAUTINGERA, který byl dne 21. 11. 1989 vykázán z budovy MZVč ČSR, když chtěl zde vylepovat výzvu studentů.

Ve státní komisi vědecko-technického a investičního rozvoje /SK VTIR/ se názory na současnou situaci různí, včetně členů KSČ. V převážné většině však mají sklon k podpoře vedení strany a souhlasí se stanoviskem uveřejněným v Rudém právu dne 21. 11. 1989.

Ve Státní plánovací komisi jsou vedeny diskuse, při nichž je všemi diskutujícími kritizována situace, kdy přes silnou aktivitu pravických sil není odpovídající aktivní vystupování strany, především ÚV KSČ a jeho nejvyšších představitelů k vysvětlení situace a zabránění prohlubování krize. Jsou vyslovovány obavy, že tato pasivita může být příčinou získání pozic pravice na závodech k vyvolání stávek a nepokojů. Rovněž je kritizována nedostatečná kontrola tisku a televize, kde se vyskytují tendenční informace.

Ve s. p. MITAS Praha bylo získáno k podpoře stávky 50 pracujících. Smíchovský pivovar v Praze 5 půjde do stávky dne 27. 11. 1989 dle rozhodnutí pracovníků celý.

– SPORTPROJEKT Brno vydal prostřednictvím ZV ROH prohlášení, ve kterém se ztotožňuje s prohlášením pražských vysokoškoláků[,] a dne 27. 11. se přidá ke generální stávce. Prohlášení podepsal předseda ZV ROH ing. Ivo KARÁSEK /1947/¹⁸

- při celostátním semináři Konstrukterů chemického zařízení v diskusi dne 21. 11. 1989 vystoupil účastník ing. Karel PETICKÝ /1936/, výzkumný pracovník pražské pobočky VÚCHZ Brno, který požadoval přečtení výzvy pražských divadelníků a vysokoškolských studentů a sepsání a odsouhlasení petice na podporu výzvy. Požadavek byl ale výborem zamítnut. V osobě PETICKÉHO jde o bývalého aktivistu K-231¹⁹
  - dne 21. 11. 1989 jednalo několik úseků ROH na Fyzikálním ústavu ČSAV. Na jednáních byla vyslovena podpora požadavkům studentů. Jedné ze schůzí se zúčastnila studentka DAMU – dcera pracovníka ústavu POLLERTA.²⁰ Celá řada členů KSČ, zejména mladých, se v této diskusi postavila mimo linii KSČ.
- Dne 22. 11. 1989 organizoval pracovník ústavu Dr. FÁBRY shromáždění pracovníků, na kterém vznikl požadavek zpřístupnění závodního rozhlasu. Na zásah zástupce ředitele Dr. ŠAFRATY²¹ a tajemníka ústavu ing. HORNÁTA se shromáždění rozešlo. Přes opakované pokusy nebyl závodní rozhlas zpřístupněn.

Pracovníci Výzkumného ústavu technicko-ekonomického a chemického průmyslu Praha /VÚTCHP/ odsuzují zákrok bezpečnosti 17. 11. 1989. Jejich postoj našel výraz i [v] zpracování rezoluce[,] v níž vyjadřují podporu gen. stávce dne 27. 11. 1989. Rezoluce byla zpracována úsekem ROH VÚTCHP na dislokovaném pracovišti v ulici Ve Smečkách. Negativní postoj pracovníků VÚTCHP je reakcí na výzvy, rezoluce, provolání, která jsou volně rozšiřována[,] a to i prostředky masové komunikace. Obdobná situace je i mezi členy KSČ, kteří poukazují na to, že nemají vhodné protiargumenty a svou argumentaci opírají pouze o některé oficiálně dementované zprávy, které jsou protivníky zpochybňovány.

Členové KSČ poukazují na tu skutečnost, že v tak vážné chvíli chybí bezprostřední informace o situaci[,] o stanoviscích a postupu ze strany vedení KSČ. Vystoupení s. PITRY a s. JAKEŠE nepokládají za dostatečné. Požadují, aby vedení strany dalo jasnou a strážlivou orientaci, zvýšilo akceschopnost strany a neponechávalo volný prostor nezávislým iniciativám, které postupně diskreditují KSČ.

O situaci v ústavu informoval předseda ZO KSČ dne 20. 11. 1989 Obvodní výbor KSČ v Praze 1, kde mu bylo řečeno, aby na pracovišti nevyvolávali komunisté konfliktní situace mezi zaměstnanci a nebránili jim v přijímání rezolucí. Tím Obvodní výbor postavil komunisty uvedeného ústavu do role pasivně přihlížejících. K dnešnímu dni, tj. 22. 11. 1989[,] z Obvodního výboru žádnou jinou informaci nedostali.

Nezávislé tiskové středisko se dle blíže neztotožněného muže, který byl v telefonickém styku s manželkou Jana URBANA[,] nachází na telefonním čísle 29 94 29 /byť Alexandra VONDRY/ a tvoří jej LAM-

PER,²² PETRÁČEK, RUML, ŠUSTROVÁ, TOPOL,²³ URBAN, POSPÍ-
 CHAL,²⁴ ŠABATOVÁ.²⁵ Uvedené nezávislé tiskové středisko vydává
 tzv. informační servis č. 1.

Dne 22. 11. 1989 v 11.00 hod. si nechali herci MACIUCHOVÁ, RA-
 CEK, HARTL,²⁶ svolat ZV ROH s. p. PRŮMSTAV, Praha 1, Truhlář-
 ská ul. a přečetli jim prohlášení herců k zákroku a požádali o podpisy.
 Všichni přítomní zástupci ROH toto prohlášení podepsali.

Národní galerie – na průčelí paláce KINSKÝCH byl vyvěšen dne
 22. 11. 1989 v 8.00 hod. velký plátěný transparent s nápisem „NG
 jde s vámi na podporu. Zavíráme výstavní areál.“. V NG je vytvořen
 stávkový výbor s vědomím akademika KOTALÍKA a předsedy ZO KSČ
 náměstka HANZALA. Neaktivnější členkou stávkového výboru je Dr.
 KROFTOVÁ a dělník NG K[...].²⁷ Jmenovaní jsou ve styku s vedením
 Charty a občanským forem. K[...] vyzývá zaměstnance NG k fyzické
 likvidaci členů KSČ. K[...] je značně agresivní osobnost.
 [...]c

Příloha č.: 9 k č. j.: CB-0077/265/03-89

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Dne 22. 11. 1989 v 18.45 hod. na Václavském náměstí byl hlouček
 osob, které nesly transparent „SONP Kladno²⁸ jde s Vámi“. Z rozho-
 vorů mezi účastníky bylo vyslechnuto, že studentka FAMU /stáří 20
 let, štíhlé postavy, 165 cm vysoká, delších kaštanových vlasů/ se
 snaží domluvit se dvěma muži o distribuci videokazet ze zákroku na
 Národní třídě dne 17. 11. 1989. Kazety podle jejich slov mají být
 23. 11. 1989 v ranních hodinách dopraveny do SONP Kladno k pro-
 mítnutí dělníkům. Uvedené muže žádala o možnost rozmnožování
 tiskovin SONP a svou žádost odůvodňovala tím, že vedení fakulty za-
 mezilo studentům v přístupu k rozmnožovacímu zařízení na fakultě.
 Dále uvedené muže požádala, aby natištěné letáky byly na Kladně
 vylepeny tak jako v Praze.

Poznatek byl získán pramenem č. 3 dne 22. 11. 1989[,] je prvotní[,]
 neproověřený a lze jej využít v informačním toku FMV.
 [...]c

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční pod-
 pis.

^b Vpravo rukou připsáno „9. odb.“.

^c Vpravo rukou připsáno „5. odb.“.

^d Vpravo rukou připsáno „12. odb.“ (?).

^c Vpravo rukou připsáno „6. odb.“ (?).

- ¹ Rozpracování objektu „Konstruktiva Pha 1, Spálená 29“ bylo 30. 5. 1979 2. odd. 3a odb. S-StB Praha zavedeno v OBS „KONSTRUKTIVA“ (později „KONSTRUKCE“), reg. č. 31351: 25. 6. 1987 archivován 1. odd. téhož odboru pod a. č. obj. 1109.
- ² Rozpracování „DP hl. m. Prahy – METRO – koncernový podnik“ bylo 6. 10. 1978 1. odd. 3b odb. S-StB Praha zavedeno v OBS „MÉTRO“, reg. č. 30290: 3. 11. 1989 předán na 3. odd. III. odb. téže správy, skartace v registru nevyznačena.
- ³ Problematika „ČKD Lokomotivka“ byla 5. 6. 1989 O-StB Praha 9 administrativně podchycena v OBS „DREŽÍNA“ s reg. č. 47332: skartace v registru nevyznačena. Zmiňme na tomto místě i další tzv. „rozpracování problematiky“ či „ochranu objektu“ jednotlivých podniků ČKD: „ČKD – závod K. Hora“ byl od 24. 3. 1977 O-StB Kutná Hora rozpracováván v OBS „OCEL“ s reg. č. 27135, „ČKD – závod Hořovice“ od 23. 3. 1982 O-StB Beroun v OBS „ČKD“ s reg. č. 36028, „ČKD Praha“ od 14. 2. 1989 1. odd. III. odb. S-StB Praha v OBS „ČKD PRAHA“ s reg. č. 46961, „VÚ ČKD Praha“ od 5. 6. 1989 O-StB Praha 9 v OBS „ROZVOJ“ s reg. č. 47335, „ČKD Slévárny“ od 5. 6. 1989 O-StB Praha 9 v OBS „AUTOKLÁV“ s reg. č. 47334, „ČKD TATRA Smíchov“ od 5. 7. 1989 O-StB Praha 5 v OBS „ČKD TATRA“ s reg. č. 47477 (viz i pozn. 10 dok. 25), „ČKD Naftové motory Pha 5“ od 5. 7. 1989 O-StB Praha 5 v OBS „ČKD MOTORY“ s reg. č. 47479 (u všech uvedených OBS skartace v registru nevyznačena).
- ⁴ Informace o uvedeném postoji členů LM byla zapracována do 10. odstavce části „Názory a nálady obyvatelstva“ DSZ FMV č. 181 z 23. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 5c.
- ⁵ K osobě Antonína Lišky (1924) byl 15. 3. 1960 O-StB Prachatice zaveden SS „STUDENT“, reg. č. 4175: 13. 7. 1961 předán na III. odb. S-StB České Budějovice k převedení na skupinový svazek. 30. 7. 1961 zavedlo 2. odd. III. odb. S-StB České Budějovice skupinový svazek „REDIS“, reg. č. 4878: 30. 10. 1961 archivován pod a. č. 820. 6. 2. 1962 obnovilo O-StB Prachatice rozpracování v pozorovacím svazku „STUDENT“, reg. č. 5078: 14. 9. 1963 „ukončeno, svazek zrušen, vrácen do BL 10/2410 MV“. 23. 1. 1980 zavedlo O-StB Benešov SPO „TOM“, reg. č. 32483: 28. 12. 1986 archivován pod a. č. 805686. 3. 1. 1988 byl 1. odd. 5. odb. X. S-SNB zaveden SPO „SOUDECE“, reg. č. 34941: zničen na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989.
- ⁶ Rozpracování „probl. s p. PRAGA“ bylo 5. 6. 1989 O-StB Praha 9 zavedeno v OBS „PŘEVOD“, reg. č. 47342: skartace v registru nevyznačena.
- ⁷ K osobě M. Kvašňáka (1961) byl 3. 8. 1989 2. odd. II. odb. S-StB Praha zaveden SPO „POTOMEK“, reg. č. 47566: zničen koncem roku.
- ⁸ K osobě J. Maracziho (1955) byl 4. 6. 1986 2. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden SPO „MARLON“, reg. č. 43499: 15. 7. 1988 převeden na SS, 6. 5. 1989 předán na 3. odd. II. odb. S-StB Praha, 27. 7. 1989 archivován pod a. č. 852797.
- ⁹ Tato příloha byla použita pro zpracování 9. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 181 z 23. 11. 1989. Dodejme však, že zpracovatelé tohoto odstavce museli vycházet i z jiných zdrojů. Srovn. pozn. 1 dok. 5c.
- ¹⁰ K akci „KRUH“ uvádíme jednak referát náčelníka XI. správy SNB B. Molnára z celostátní porady náčelníků centrálních správ a náčelníků KS SNB a dalších vybraných funkcionářů ministerstva vnitra 11. ledna 1982, jednak referát náměstka ministra vnitra ČSSR J. Pješčaka z celostátní porady služebních funkcionářů 28. září 1982, které „byly z rozhodnutí federálního

ministerstva vnitra přijaty za závazné pokyny a instrukce, které vytyčily další linii postupu tohoto bezpečnostního opatření“ (citováno z dopisu Odboru OUS, archivní a spisové služby MV ČR s č. j. ASU-0076/A-98, v jehož příloze nám byly zaslány kopie uvedených referátů).

Verzi referátu náčelníka XI. S-SNB čerpáme z výtisku č. 12 přílohy dopisu genmj. Bohumíra Molnára z 16. 2. 1982, č. j. E-006/01-82, který byl zaslán na jednotlivé krajské S-StB a na XII. S-SNB (výtisk č. 12 byl dle rozdělovníku pro „domo“):

„V září 1980 byla na základě vývoje státobezpečnostní situace vyhlášena akce 'KRUH' a v ní přijata kontrarozvědná opatření ke zvýšení ochrany čs. ekonomiky, a to nejen v návaznosti na kontrarevoluční vývoj v PLR, ale se záměrem prohloubit naše sepětí s dělnickou třídou a ostatními pracujícími, zvýšit kontrarozvědnou ochranu určených objektů před nepřátelskou činností vnějšího a vnitřního nepřítele. Hlavním cílem je upevnit v této oblasti obranu výsledků socialistické revoluce a zvýšit úroveň kontrarozvědné ochrany dělnické třídy a její zálohy pracující mládeže, ale i ochrany ostatních pracujících. To proto, že na ně byla a je soustředěna hlavní pozornost, činnost nepřítele. Jaké má s nimi záměry a cíle, ukázal v PLR. I když si analýza kontrarevoluce v PLR vyzádá určitý čas, je třeba v souvislosti s úkoly, o nichž dnes jednáme, obrátit k nim pozornost.

Formy a metody, které použila kontrarevoluce v PLR vůči dělnické třídě a ostatním pracujícím, nemohou uniknout naší pozornosti, musíme z nich vyvodit poučení. Kromě nám známých forem a metod ideodiverzní činnosti, jejichž společným cílem je diskreditace základních marxisticko-leninských principů budování socialismu, především vedoucí úlohy komunistické strany, narušení jejího sepětí s dělnickou třídou, svedení dělnické třídy z marxisticko-leninské cesty budování socialistické společnosti, kromě nám známých forem a metod rozvracení ekonomiky, státního aparátu začali používat teroru s řadou jeho modifikací. Viděli jsme to v akcích, které kontrarevoluce rozpoutala na mnohých pracovištích v PLR. Je naší povinností zabránit, aby něco podobného mohl nepřítel zorganizovat, rozpoutat u nás.

O současné státobezpečnostní situaci a nejbližších úkolech SNB jsme byli dnes informováni. S jakými tendencemi, z hlediska činnosti vnějšího a vnitřního nepřítele, se v hodnocené problematice především setkáváme?

Nepřítel se snaží naše pracující zainteresovat na vývoji v PLR. Snaží se vyvolat akce schvalující, podporující přerušování práce, stávkový jako formu řešení společenských problémů v socialistické společnosti. Snaží se této formy využít při řešení některých zejména ekonomických problémů souvisejících s budováním naší socialistické společnosti. Diskreditovat odborové hnutí. Podkládá pracujícím jiné, především sociálně demokratické formy. Snaží se vyvolat akce k zakládání tzv. 'svobodných odborů'. Zneužívá ve svých cílech mládež.

Víme, že pro zajištění dalšího rozvoje naší materiálně technické základny je třeba přijímat opatření, která nebudou vždy jen populární. Nepřítel je nejen zpochybňuje, překrucuje, ale ve zvýšené míře se snaží pracující a mládež dezinformovat. I my jako orgánové SNB musíme mít na paměti slova Marxe, že 'ekonomické problémy se řeší v oblasti výroby a ne v oblasti rozdělování'. Proto naše hlavní pozornost musí být upřena tímto směrem.

Tak např. souhlasné názory se stávkovým hnutím v PLR se vyskytly v prostředí DP hl. m. Prahy, Závodech leteckých opraven ČSA Praha, v n. p. Silniční stroje, zařízení Nová Paka, kde se vyskytl názor, že na rozdíl od českých dělníků dovedou polští dělníci za svá práva bojovat a že je třeba udělat pořádek i u nás, neboť odbory neplní svou funkci. Část dělníků ze Slovenských energetických závodů – Krompachy – komentovala polské

události tím, že by měli i oni předložit své požadavky, hlavně pokud jde o zvýšení platů. Ke kritice ROH došlo i v Panelárně Vysoké Mýto a dalších závodech.

Pod vlivem činnosti tzv. SOLIDARITY v PLR se i v ČSSR projeví snahy v některých závodech řešit dílčí nedostatky přerušením práce. Tak např. v Závodech těžkého strojírenství Prakovce nebyly vyplaceny středisku Kovárna prémie v důsledku nesplnění plánu za měsíc duben. Na základě toho nepracovala 2. směna v počtu 41 osob a noční směna v počtu 39 osob.

V n. p. Severočeský průmysl masný, jatka Česká Lípa, přerušilo 12 zaměstnanců práci vzhledem k tomu, že v důsledku přeřazení na jinou linku došlo ke snížení jejich průměrného výdělku v listopadu o 300,- Kčs. Uvedené případy byly vyřešeny nápravou důvodů, které způsobily nespokojenost – faktem však zůstává forma řešení.

V souvislosti s krizovou situací v PLR se některé naše hospodářské problémy diskutují s možností vzniku nezaměstnanosti v ČSSR. Např. na FMTIR se všeobecně hovoří o přebytku 7 000 absolventů vysokých škol, pro něž nebude pracovní zařazení.

Konkrétní podoba perspektivy vzniku nezaměstnanosti se dokládá na situaci v ČSA, kde dochází k omezením vnitrostátních leteckých linek, uzavřením letišť a podstatným omezením zahraničních linek. To předpokládá snížení počtu leteckého personálu. Vzniká ostrá kritika vůči vedení ČSA a FMD.

O přebytku pracovních sil se m. j. hovoří i ve stavebnictví, dále v souvislosti s ukončováním neefektivních provozů.

O vlivu a negativním dopadu činnosti štvavých vysílaček, na jejich činnosti se podílí rozvedky protivníka, je známo dost, a proto se touto otázkou nebudu podrobněji zabývat.

Pracujícími byly pozitivně přijaty závěry a opatření 4. a 5. pléna ÚV KSČ. Především jde o opatření orientující se na odhalování rezerv v naší ekonomice, na efektivnost, na posílení pracovní a státní disciplíny. Pozitivní ohlas měla i ideologická propaganda, která se orientovala na objasnění příčin a vývoje kontrarevoluce v PLR. Tato a další opatření vytváří potřebné předpoklady i pro naši práci.

V rámci akce 'KRUH' 3. odbory Správ StB ve všech krajích ČSSR provedly přehodnocení vyčleněných objektů ke kontrarozvědčné ochraně z hlediska důležitosti společenského významu a zranitelnosti objektů, zpracovaly tzv. typové projekty i konkrétní plány opatření pro každý objekt. Celkově bylo ke zvýšené kontrarozvědčné ochraně v jednotlivých krajích ČSSR vytypováno 620 objektů a 101 na XI. správě SNB.

Ke stanovení operativní situace v ochraňovaných 721 objektech bylo zjištěno, že celkově v nich pracuje 14 878 osob ohrožujících bezpečnost nebo vnitřní pořádek státu, z nichž je 1 102 aktivních kriminálních živlů, které jsou rozpracovány nebo jsou pod dohledem VB. Pokud jde o nepřátelské osoby z řad pravicových a antisocialistických sil v objektech, bylo v dosavadním průběhu akce KRUH vytypováno 1 289 těchto osob. Z vytypovaných objektů emigrovalo 4 707 osob, v současné době v nich pracuje 237 navrátilců.

Značný je taky počet pracovníků, kteří mají osobní nebo služební kontakty na kapitalistické zahraničí. Soukromé styky má 7 437 osob a služební 8 357 osob. V soukromých stycích se jedná především o kontakty na příbuzné vysídlené po roce 1945, na osoby legálně vystěhované, ale také na emigranty z řad rodinných příslušníků.

Vytypované objekty ve zvýšeném počtu navštěvují vízoví cizinci. V roce 1980 navštívilo tyto objekty 23 272 vízových cizinců a v prvním pololetí

1981 9 854 vizových cizinců. Operativní pozornost je věnována také členům bývalých nepřátelských skupin KAN, K-231 apod.

Těchto zde pracuje celkem 253. Na úseku železniční dopravy je zaměstnáno téměř 5 808 bývalých funkcionářů a členů Federace lokomotivních čet atd.

Chtěl bych poděkovat Správám StB za aktivní a iniciativní plnění úkolů v akci KRUH, ale zároveň upozornit na některé problémy, kritická místa, potřebu zkvalitnění stávajících kontrarozvědných opatření. V tomto smyslu mám zejména na mysli:

1. Potřebu zkvalitnění sítě našich agentů a důvěrníků. V této problematice je třeba zcela vážně znovu prověřit:

a) zda máme agenturou nebo důvěrníky pokryta nejen vytypovaná pracoviště, ale na nich i směny,

b) realnost našeho spojení s agenty a důvěrníky v případě zablokování pracoviště, závodu.

2. Znovu je třeba prověřit, do jaké míry jsme správně vytypovali osoby, které jsou nebo z různých důvodů mohou být potencionálními spojenci, opěrnými body nepřítelů. Není dotažena diferenciace takovýchto osob, ale i opatření k nim. Vezmeme ten veliký rozpor mezi počtem nahlášených nepřátelských osob a počtem osob evidovaných v různých kategoriích dle známého rozkazu soudruha ministra.

3. Nemůžeme být spokojeni s tokem informací. Jestliže je naším úkolem znát (včas) – podtrhuji – předem záměry, připravované akce nepřítelů z hlediska problému, o němž hovoříme, pak nám nestačí informace hovořící o reakci na vývoj, na opatření apod. V konkrétním operativním svazku je třeba přistoupit k aktivnímu rozpracování, kontrarozvědné kontrole hlavních vytypovaných nepřátelských osob. Je třeba věnovat pozornost příznakům signalizujícím kontrarevoluční jednání, organizování nepřátelské činnosti, podněcování k akcím nepřátelského charakteru. Umět rozlišit individuální emotivní projev nikým nepodněcovaný od vyvolaného, vyprovokovaného. Politické prostředky řešení nás nezabavují odpovědnosti z hlediska osoby, organizátora, zkoumat třídní a státobezpečnostní podstatu a včas informovat příslušný stranický orgán.

Stav rozpracování StB báží v objektu přispívá nejen k lepší orientaci ve vývoji StB situace, v ocenění možností protivníka, ale umožňuje nám přijímat účinná kontrarozvědná opatření.

4. Hovořil jsem o agentuře. Jak vyplývá z jejího vyhodnocení a možnosti jejího využití, pak v tak zvané vlivové agentuře máme značné rezervy. A o úloze, významu vlivové agentury jistě nemusím podrobněji hovořit. Minulost nás učí, že mnohé problémy bez vlivové agentury vůbec řešit nejdou.

Kvalita, úroveň a tím i účinnost námi přijatých kontrarozvědných opatření k ochraně dělnické třídy a ostatních pracujících zužuje prostor nepříteli. Vytváří prostor pro plnění politických a hospodářských úkolů vytýčených na XVI. sjezdu KSČ. To musí být současný, bezprostřední náš přínos na úseku ochrany socialistické revoluce a naše reakce na stranou přijímaná opatření.“

Verzi referátu náměstka ministra vnitra genmj. Jána Pješčaka čerpáme z výtisku č. 2 přílohy dopisu náčelníka XI. S-SNB (od 1. 4. 1982) pplk. Michala Kočana z 5. 10. 1982, č. j. E-0011/03-8221, který byl zaslán náčelníkovi KS SNB Ostrava plk. Františku Kinclovi:

„Vážený soudruhu ministře!

Vážení soudruzí!

Je tomu právě dva roky, co z pokynu ministra vnitra ČSSR soudruha Obziny vyhlásil I. náměstek ministra soudruh Kováč celostátní opatření

označené krycím jménem KRUH s cílem prohloubit kontrarozvědnou ochranu dělnické třídy a dělnického prostředí. Nešlo, nejde a nemůže jít, jak to zdůraznil soudruh ministr na celostátní poradě náčelníků centrálních správ FMV a SNB, náčelníků krajských správ SNB a vybraných funkcionářů SNB a vojsk MV, která se konala 11. ledna 1982 v Praze, o operativní 'rozpracování dělnické třídy ani odborů', ale o 'ochranu dělnické třídy a dělnického prostředí před pronikáním reakčních, kontrarevolučních a antisocialistických živlů'.

Vycházíme z toho, že negativní působení do řad dělnické třídy a pracující mládeže zemí socialistického společenství se záměrem je odtrhnout od podpory komunistických stran a jejich politiky je důležitým nástrojem globální strategie imperialismu v třídním zápase mezi kapitalismem a socialismem formulované Carterovou a Re[al]ganovou administrativou pro osmdesátá léta tohoto století. Bylo dobře, že jsme včas postřehli tuto změnu v politice našeho protivníka a přijali adekvátní opatření!

Zkušenosti PLR jsou přesvědčivým důkazem, ale i studnicí poučení toho, kam až může vést podcenění tohoto nového prvku v politické koncepci imperialismu. Ale i ostatní země socialistického společenství, včetně Československa, denně pocítují tlak protivníka v tomto směru. Hlavním polem zápasu, jak to potvrzuje i analýza štvavých ideodiverzních sdělovacích prostředků nepřítele, je především sféra národního hospodářství, socialistická ekonomická integrace, potřeba těsnějšího ekonomického semknutí zemí socialistického společenství a upevnění technicko-ekonomické nezávislosti jednotlivých zemí vůči Západu, naše cesta k hlubšímu hospodářskému sepětí se Sovětským svazem.

Vedení XI. správy SNB a 3. odbory KS SNB věnují této problematice cílevědomou a plánovitou pozornost prakticky od roku 1980. Na poradě náčelníků 3. odborů správ StB a funkcionářů XI. správy SNB v září 1980 byly vydány první pokyny a úkoly v tomto směru. Jejich kontrola a plnění v teritoriu v březnu a září 1981 napověděly, že půjde o daleko složitější a obtížnější problematiku, než se původně předpokládalo. Kontrarevoluce v PLR odhalila celý vějíř kontrarevolučních nástrojů, zejména pokud jde o postupné přebírání státní a politické moci, rozbití základů socialistického zřízení v Polsku. Významným mezníkem v tomto úsilí byla celostátní porada náčelníků KS SNB a centrálních správ SNB a FMV, zásadní vystoupení soudruha ministra a náčelníka XI. správy SNB k této problematice v lednu tohoto roku. Stav na tomto úseku pozitivně ovlivňovaly také prověrky plnění přijatých opatření, prováděné Inspekcí ministra vnitra ČSSR a XI. správy SNB v tomto roce.

Přijatá opatření na celostátní poradě v lednu tohoto roku měla za cíl v dalším období odstranit stávající nedostatky v kontrarozvědné ochraně dělnické třídy a vybraných objektů, zvýšit ochranu kritických míst ve výtýpovaných objektech a připravit ucelený systém, který umožní efektivně působit na likvidaci, rozkládání kontrarevoluční situace, kdyby k ní v budoucnu došlo. Na úseku agenturně operativní činnosti šlo o pokrytí všech výtýpovaných podniků, závodů, cechů, dílen a pracovišť potřebnou agenturou a důvěrníky, tzv. vlivovou, pozíční a pomocnou agenturou, vytvořit a prověřit realnost spojení s touto sítí v případě obsazení objektů. Znovu přehodnotit, do jaké míry byly správně výtýpovány osoby, které jsou nebo z různých důvodů mohou být potencionálními spojenci protivníka, jejich obsazení vhodnou agenturou a zvážit jejich zařazení do aktivního rozpracování také ve smyslu nařízení ministra vnitra č. 21/1978 o rozpracování osob ohrožujících bezpečnost a vnitřní pořádek státu. Věnovat zvýšenou kontrarozvědnou pozornost všem signálům a poznatkům, které poukazují na možnost podněcování nebo dokonce organizování nepřátelské činnosti v těchto objektech. Byla stanovena povinnost o zjištěných negativních je-

vech a jejich příčinách neprodleně informovat příslušné služební funkcionáře a kompetentní stranické orgány.

Jaká je, soudruzi, současná situace na úseku kontrarozvědné ochrany dělnického prostředí? Jak jsou plněny hlavní úkoly vyplývající z akce KRUH?

Ke kontrarozvědné ochraně v rámci akce KRUH bylo v jednotlivých krajích v dosavadních dvou etapách vytypováno 648 objektů; v kompetenci XI. správy SNB 90 objektů. V těchto objektech je využíváno 1 549 tajných spolupracovníků a přes 700 důvěrníků. I tento poměrně vysoký počet agenturně důvěrnické sítě zatím ještě plně nezajišťuje potřebnou ochranu vytypovaných objektů. Navíc nemáme vybudovanou agenturně důvěrnickou síť ve 170 objektech krajského a 16 objektech celostátního významu. V ochraňovaných objektech je aktivně rozpracováno 1 148 potenciálních vůdčích osobností pravicových a antisocialistických sil, jimž bude v případě potřeby věnována soustavná StB pozornost. Kromě toho je v objektech evidováno 1 102 aktivních kriminálních živlů a celkově 21 640 kriminálně závadových osob. Správně je naše operativní pozornost zaměřena na vyslovené nepřátele socialismu, především na členy bývalých nepřátelských skupin, jako KAN, K-231 apod., neboť v ekonomických objektech ve všech odvětvích čs. ekonomiky pracuje toho času 253 členů uvedených nepřátelských seskupení. Při rozpracování objektů železniční dopravy bylo zaevidováno celkem 5 808 bývalých funkcionářů a členů FLČ, kterým musí být věnována zvýšená kontrarozvědná pozornost.

Značný je také počet pracovníků, jimž musí být věnována operativní pozornost z důvodů jejich osobních nebo služebních kontaktů na kapitalistické zahraničí a jejichž počet se neustále zvyšuje. Např. do konce roku 1981 bylo takto vytypováno 15 794 osob a k 1. 9. tohoto roku již přes 34 000 osob. Jde především o kontakty na osoby legálně vystěhované, ale také na emigranty především z řad rodinných příslušníků.

Zvláštní pozornost byla věnována kontrarozvědné ochraně vybraných učňovských zařízení, preventivní činnosti a rozpracování nejzávažnějších případů mezi uční a pedagogickým sborem, neboť stále častěji dochází k jejich trestné činnosti vysoké společenské nebezpečnosti, např. k získávání utajovaných informací k provádění špiónážní činnosti pro ilegálním opuštění republiky, k organizování hromadné činnosti fašistického zaměření, ke krádežím výbušnin a dalším, které jsou prováděny na pozadí nepřátelství k socialistickému zřízení nebo alespoň na základě silné nepolitičnosti učňovského dorostu. Z celkového počtu 767 středních odborných učilišť, v nichž je soustředěno téměř půl milionu učňů a přes 30 000 pedagogických pracovníků, bylo zatím k aktivní kontrarozvědné ochraně vybráno 215 odborných učilišť, v nichž využíváme 38 tajných spolupracovníků a 164 důvěrníků. Celkově máme na úseku rozpracování problematiky učňovského dorostu rozpracováno 33 akcí proti učňům a 26 akcí proti pedagogickému sboru pro státobezpečnostní trestnou činnost a 46 akcí proti učňům pro kriminální trestnou činnost.

Výše uvedená čísla svědčí nepochybně o rozsáhlé činnosti našich orgánů. Na druhé straně ukazují, že s dosaženým stavem nemůžeme být spokojeni. Jak ukázaly nedávné prověrky prováděné pracovníky XI. správy SNB a Inspekcí ministra vnitra ČSSR, ne ve všech krajích a ne se stejnou odpovědností bylo přistoupeno k plnění stanovených úkolů v akci KRUH. Ale co je nejdůležitější – nepodařilo se nám zatím vybudovat systém, který by za prvé efektivně fungoval v případné krizové situaci a za druhé již dnes účinně předcházal a likvidoval jakékoliv pokusy o negativní působení na dělnickou třídu ve dělnickém prostředí, případně o vytváření duplicitních politických a zájmových struktur ve vybraných objektech.

V tomto směru jsou poučná zjištění z prověrek v národních podnicích

ŠKODA Plzeň, OKD Praha, Elektrárna Mělník, SLOVNAFT Bratislava, ZVS a ZTS Dubnica nad Váhem a v dolech Vítězný únor, Hlubina a Jana Švermy v Ostravě. I když se ve vztahu k těmto podnikům a dolům stanovené úkoly v převážné míře plní, je tam řada nedostatků, které je třeba okamžitě odstranit a zabezpečit důsledné splnění stanovených úkolů a dosažení sledovaných cílů. Tak například proškolením devíti dílčích plánů pro případ mimořádných událostí v objektu ŠKODA Plzeň, a to v závodech válcovny, ozubená kola, kovárny, lokomotivka, obráběcí stroje, výstavba atomových elektráren, energetický závod, OZES Turbiny R-hala a ETD, bylo zjištěno, že ve zpracované dokumentaci chybí, kromě jiného, kategorizace nepřátelských sil a jejich obsazení agenturní sítí, včetně zajištění připravenosti účinného zásahu proti nim. Dále účelová memoranda ke spojení s agenturou, která jsou součástí plánů, nebyla, s výjimkou memoranda k závodu válcovny, rozlepována, kontrolována a průběžně doplňována od září 1980. Do současné doby nebyla ještě provedena проверка mimořádného spojení s jednotlivými tajnými spolupracovníky, s výjimkou průběžné проверки vhodnosti používaných osob. V plánu opatření pro elektrárnu Mělník chybí např. přehled o kriminálně závadových osobách a jejich rozmístění v objektu, není propracován způsob zajištění vytypovaných nejzranitelnějších míst, obsazení směn agenturně důvěrnickou sítí a možnost využití a zhodnocení vlivové a specializované pozici agentury. V memorandu k objektu ČKD Polovodiče chybí přehled o rozmístění nepřátelských a pravicově zaměřených osob, dále způsob zajištění vytypovaných zranitelných míst a memoranda nejsou v těchto bodech průběžně doplňována. V objektech ostravských dolů Vítězný únor, Hlubina a Jana Švermy nejsou v plánech opatření důsledně zhodnoceny báze potencionálních vůdčích osobností pravicových a antisocialistických sil, dále členů nepřátelských seskupení a podnikových rad pracujících, jejich koncentrace a současný stupeň jejich protispolečenské aktivity, vůbec není provedena kategorizace podle záměrů akce KRUH, není promyšleno zajištění skladů zbraní Lidových milicí a trhavin (je pouze konstatováno místo jejich umístění a střežení závodní stráží). Chybí dořešení způsobu konspiračního vstupu do objektu, nejsou připraveny průkazy pro vstup potřebných osob a promyšleny legendy, nejsou vyřešeny odchody z dolů v případech stávek a další potřebné záležitosti. Způsob hlásné služby je nekonkrétní a vůbec neřeší, kdo a jakým způsobem zajistí informační tok. V objektu SLOVNAFT Bratislava jsou ještě rezervy k přepracování využitelnosti novinářských průkazů u agentury a praktické využití spojení s radiostanicemi. V objektech ZVS a ZTS Dubnica nad Váhem chybí u zpracovaných plánů opatření účelová memoranda s uvedením mimořádného spojení na tajné spolupracovníky a prověřena jeho účinnost za předpokládaných podmínek při vzniku mimořádných situací. Plán opatření v objektu ZTS neobsahuje souhrn opatření k osobám zaměstnaným při výkonu trestu odnětí svobody ani spojení s náčelníky ústavů nápravné výchovy. V plánu není uveden způsob spojení s vojenským útvarům, který zajišťuje strážnou službu, chybí např. konkrétní zodpovědní funkcionáři, telefonní čísla, dohoda o součinnosti apod. U jednotlivých způsobů proniknutí orgánů SNB do objektu chybí způsob legalizace a možnosti pohybu po objektu a kontaktů s tajnými spolupracovníky.

S podobnými nedostatky se setkáváme, soudruzi, i v řadě dalších vyčleněných objektů. Všude se vyskytují rezervy, obdobné nedostatky, které musíme urychleně odstranit, aby byly dosaženy stanovené záměry a cíle akce KRUH. O co nám konkrétně dnes jde?

K dosažení stanovených záměrů a cílů je třeba v první řadě dokončit úplný a kvalifikovaný výběr objektů k bezpečnostní ochraně v rámci akce KRUH. Přitom je třeba vycházet z toho, že akce KRUH nenahrazuje běžnou

kontrarozvědnou ochranu ekonomických objektů. Je to model efektivního systému kontrarozvědné práce v podmínkách mimořádných krizových situací na vybraných objektech. Akce KRUH není záležitostí jenom úseků kontrarozvědné ochrany ekonomiky. Je věcí celého Sboru národní bezpečnosti, Státní a Veřejné bezpečnosti, všech útvarů SNB – okresních, krajských i centrálních správ.

Při výběru objektů je třeba položit důraz především na takové objekty, které již vzhledem na samotný charakter (např. oblast potravin a výživy, hromadná doprava, atomová elektrárna, doly nebo koncentrace vnitřního nepřítele atd.) by mohl v případě mimořádné situace nepříznivě ovlivnit politické klima v teritoriu a ve státě. Nejde nám o počet, ale o správné vytypování objektů. Je samozřejmé, že prvořadou pozornost je potřeba věnovat objektům celostátního a krajského významu a z hlediska ekonomického nejen těm, které mají dopad na naši ekonomiku, ale i na plnění úkolů v rámci socialistické ekonomické integrace.

Přitom je třeba vycházet z toho, že úspěch přijímaných opatření záleží v hluboké konspiraci, utajení celé akce, přijímaných opatřeních vybrané agentury i zpracované dokumentace.

Gestorem akce KRUH je úsek kontrarozvědné ochrany ekonomiky (XI. správa a 3. odbory KS SNB). Ve prospěch těchto útvarů mají být poskytovány potřebné analýzy a rozbory, informace, plnění přesně vyznačených činností, poskytnuta potřebná technika. To platí především pro orgány VB, kteří by měli na požádání náčelníka správy StB daleko iniciativněji a kvalifikovaněji pracovat s kriminálně závadovými osobami a nepřátelskými osobami III. a IV. kategorie v těchto objektech. Bude třeba také posoudit skutečnou potřebu vedení duplikátní dokumentace u náčelníka správy StB; zatím jsou problémy s doplňováním této dokumentace.

Za druhé bude třeba věnovat zvláštní pozornost důslednému obsazení vytypovaných objektů specializovanou agenturně důvěrnickou sítí pro plnění úkolů výlučně v akci KRUH. Zatím se nám všude nedaří tento úkol plnit beze zbytku. Provedená analýza ukazuje, že agenturní obsazení vyčleněných objektů neodpovídá potřebě ani možností, a to jak pokud jde o zabezpečení včasné signalizace připravovaných kontrarozvědných vystoupení nebo vzniku jiných negativních jevů, tak i o účinné rozkládání, likvidaci vzniklé mimořádné situace v budoucnu. Současná agenturní síť namnoze zatím není schopna plnit úkoly, které by bylo nutno řešit především za mimořádné situace. Prakticky byla převzata stará agentura působící v těchto objektech. Zkušenosti z bratrských bezpečnostních sborů ukazují, že v těchto mimořádných situacích dochází k radikálnímu omezení možnosti kontrarozvědné práce v důsledku dekonspirace běžných metod a forem práce i jednotlivých osob našich spolupracovníků a důvěrníků. A právě za takové situace by měla začít fungovat akce KRUH.

Navíc, jak vyplývá z Vámi předložených podkladů XI. správě SNB, není zatím tajnými spolupracovníky a důvěrníky obsazeno celkově 186 objektů celostátního nebo krajského významu. Zde je, soudruzi, nutné nejspíše do konce roku obsadit nejvíce zranitelná a nejdůležitější místa podniků, závodů, provozoven, cechů, dílen; zajistit, aby všechny směny na důležitých pracovištích byly obsazeny naší sítí, a to nejen z řad technicko-inženýrských nebo administrativních kádrů, ale i z řad mistrů dílen a provozoven, z řad pevných a politicky vyspělých dělníků a zemědělců i ostatních pracujících, včetně učňů z dobrých dělnických rodin. Zde musíme využít i sepětí Sboru národní bezpečnosti s dělnickou třídou, s Lidovými milicemi, jak to ve svém závěrečném vystoupení na celostátní poradě stranických a služebních funkcionářů v lednu tohoto roku zvýraznil soudruh ministr, 'aby každou krajskou správou byl vybrán minimálně jeden velký určující závod, který by byl laboratoří součinnosti SNB a dělnické třídy'.

Získanou specializovanou agenturu a důvěrníky je třeba k plnění náročných bezpečnostních a politických úkolů v akci KRUH důsledně připravit, rádně ji vést a úkolovat ji správným směrem, neboť bez pochopení základních záměrů a cílů akce agenturně důvěrnickou sítí by nemohly být naše úkoly úspěšně plněny dnes ani za mimořádné situace.

Závažným nedostatkem je nedostatečně promyšlené spojení s vybranou agenturní sítí (osobní i neosobní). Některé formy jsou nereálné, jiné dekonspirující a stereotypní, v dalších se nevyužívají veškeré možnosti vzhledem k úrovni a charakteru spolupracovníků a důvěrníků, nepřihlízí se ke specifickým jejich služebnímu zařazení ani ke specifickým vlastnostem objektu. Legendy pro vstup do objektu jsou převážně stereotypní (obyčejně kontrolní činnosti elektrických zařízení nebo návštěva představitele sdělovacích prostředků atd.); neodpovídají realitě předpokládané mimořádné situace v podmínkách obsazení závodu. Planovaný násilný průnik do objektu musí být chápán jako poslední opatření. Převažuje telefonické spojení. Chybí příprava odposlechu v předpokládaných prostorách jednání kontrarevolučních štábů atd. Na tomto úseku je potřeba vycházet z důsledné znalosti operativní situace a v širším měřítku než dosud využívat bezpečnostní a nové spojovací formy a prostředky, např. vybudování mrtvých schránek, využívání malých kvalitních a technicky nenáročných vysílaček, vhodné spojovací prostředky opatřit a připravit pro případnou mimořádnou situaci.

Další větší rezervou v naší práci je vlastní znalost, typování i rozpracování osob ohrožujících bezpečnost a vnitřní pořádek státu a dalších pravicových a antisocialistických živlů, včetně jejich správného zařazení jak do kategorií společenské nebezpečnosti, tak i do kategorií vytýčených pro akci KRUH. Např. dosud nejsou aktivně rozpracovány vedoucí potenciální osobnosti pravicových a antisocialistických sil, kterých je zatím vtypováno 1 161, ani bývalí členové nepřátelských organizací, kterých je podle Vašich podkladů v ochraňovaných objektech 253. Zatím však je v řadách I. a II. kategorie společenské nebezpečnosti evidováno pouze 55 osob a složce Veřejné bezpečnosti bylo předáno ke kontrole 844 nepřátelských osob III. a IV. kategorie. Je proto třeba urychleně rozhodnout, které osoby svou nepřátelskou činností se řadí mezi neaktivnější a zarylé nepřátele socialismu, a ihned je aktivně rozpracovat.

Na osmi krajích i na některých operativních útvarech centrály nebyl správně pochopen záměr provést kategorizaci nepřátelských osob a kriminálních živlů do kategorií – aktivní rozpracování – propuštění – převýchova. Při tom soudruh ministr na celostátní poradě náčelníků centrálních a krajských správ SNB a FMV již dne 5. listopadu 1980 dal k jejich aktivnímu rozpracování a zařazení do kategorií jasnou směrnicí. Uvedl, že musíme mít síly a prostředky k tomu, abychom 'ustanovili představitele, nositele a vykonavatele pravicových, antisocialistických a kontrarevolučních názorů a činností z let 1968-69, kteří setrvávají na nepřátelských postojích a dokonce se účastní praktické činnosti... Udělat jejich rekapitulaci, vědět, kde jsou a jak se chovají, jaké mají názory... Rozčlenit je na ty, se kterými budeme mít do činnosti přímo, na ty, které dáme k dispozici podle toho, co dělají, příslušným stranickým, hospodářským nebo státním orgánům ke kádrovému řešení, a nebo na ty, které je třeba vychovávat, na které je možno působit, kde je ještě možno třeba něco udělat'. Tento úkol zatím splnily, a i to jenom částečně, pouze S-StB Plzeň a Ústí nad Labem a přitom úkol měl být splněn v požadované kvalitě do dubna minulého roku.

Při rozpracování vnitřního nepřítele v rámci akce KRUH je potřeba věnovat zvýšenou kontrarozvědnu pozornost a pokračovat v aktivním rozpracování funkcionářů a aktivně vystupujících členů bývalé Federace lo-

komotivních čet. Tato báze představuje 5 808 osob. Po ukončení činnosti FLČ v roce 1969 došlo po provedení různých rozkladných opatření a dalších preventivně výchovných opatření ke značnému poklesu nepřátelské činnosti této organizace. V posledním období jsou však zjišťovány případy přežívání myšlenek FLČ při různých setkáních bývalých členů a funkcionářů, dále při provádění racionalizačních a mzdových opatření ze strany vedení ČSD, při různých ekonomických opatřeních strany a vlády i při reagencích na současnou mezinárodní situaci.

Nepríznivá situace se vytvořila například při cenových a platových úpravách provedených na počátku tohoto roku. Např. strojvedoucí lokomotivního depa (dále LD) Břeclav, bývalý člen FLČ, rozšiřoval poplašné zprávy o dalších úpravách cen v ČSSR a o zvyšování platů příslušníkům SNB a ČSLA. Uvedený stav zdůvodňoval tím, že ČSSR doplácí na vývoz do PLR, Etiopie, Kuby a Vietnamu. Obdobně reagovali další členové a funkcionáři FLČ v LD Liberec, Spišská Nová Ves, Košice a Vrútky, kteří doporučovali přijmout protioopatření, např. nenastoupení do práce apod. V LD České Budějovice bývalý člen výboru ZO FLČ v květnu 1982 napadal před spoluzaměstnanci socialistické zřízení, vykřikoval, že to nebude dlouho trvat, až budou všichni komunisty, a koncem května opět nadával na komunisty a nejraději by je postránil.

Bývalí aktivní představitelé a funkcionáři FLČ se snaží působit především na mladé zaměstnance ČSD tím, že propagují polskou 'Solidaritu', schvalují vývoj situace v PLR do prosince minulého roku a snaží se je ovlivňovat k záporným postojům k přijímaným opatřením v železniční dopravě. Činnost tohoto charakteru byla zjištěna v železničním uzlu Česká Třebová a v LD Vrútky, Bohumín a Ostrava.

Závažné poznatky o negativní činnosti bývalých funkcionářů a členů FLČ jsou zjišťovány i v případech, že tito pracují mimo rezort ČSD, kteří pro své záměry využívají přetrvávajících nedostatků a nepríznivé situace, pokud jde o traťové, lokomotivní a vozové hospodářství. V poslední době nelze vyloučit ani podíl bývalých členů a funkcionářů FLČ při výskytu mimořádných událostí v železniční dopravě. Např. zatím co v letech 1979-81 došlo k 19 případům úmyslného poškození zařízení železniční dopravy, v dosavadním období roku již došlo k 23 úmyslným zásahům, zejména do sdělovacího zabezpečovacího zařízení, k poškozování lokomotiv a vozového hospodářství apod. Naši pozornost musíme proto soustředit k odhalování pachatelů z řad sabotérů, záškodníků i ostatních nepřátelských osob provádějících úmyslné zásahy do zařízení železniční dopravy a urychleně je za jejich nepřátelskou činnost brát k trestní zodpovědnosti.

Zvýšenou kontrarozvědnou pozornost musíme věnovat v rámci akce KRÚH i tak zvané 'nové opozici' nebo, jinak řečeno, 'druhé garnituře' nepřátelských osob, vyhledávání možných tzv. čs. Valesů [!] a přípravě případných podstav k nim. U 'nové opozice' jde v podstatě o osoby do současné doby neznámé, hlavně z řad mladší generace, které v návaznosti na vývoj situace v PLR, úpravy maloobchodních cen v ČSSR, dále v obdobích před sjezdy našich a sovětských komunistů a jednotlivými zasedáními PÚV KSČ, před jednáními konferencí ROH i v dalších případech projevují otevřený nesouhlas se společensko-ekonomickými poměry v ČSSR, kritizují ekonomickou politiku strany a státu a i jinak negativně působí na své spolupracovníky a na své okolí a tím získávají určitou přirozenou autoritu. Jde zejména o osoby, které se z různých důvodů, např. i pro nedostatek věku, nemohly projevit z nepřátelských pozic v krizovém období.

Při ochraně dělnické třídy a ostatních pracujících je třeba plně vycházet z poučení z průběhu kontrarevoluční činnosti vnitřního nepřítelů v oblasti ekonomiky PLR i ze stávající politicko-ekonomické situace v Polsku. Každý náčelník a každý odpovědný funkcionář by měl každodenně operativně

reagovat na nové formy a metody boje vnitřního protivníka v Polsku a sám se zamýšlet nad tím, jak by se svými silami a prostředky reagoval například na hromadné protispolečenské vystoupení, na případnou stávkou v některém podniku nebo závodě v jeho teritoriu, co by dělal v případě vytvoření teroristických bojůvek, v případech vysílání ilegální stanice, nemluvě již o případných mimořádných událostech s kontrarevoluční motivací, např. požárů a výbuchů, srážek vlaků, záměny brzdových kapalin ve stroji, znehodnocování potravin ve skladech, úmyslného krácení energie nebo dodávek surovin pro důležité ekonomické objekty nebo k jiným sabotážím a záškodnickým jednáním. Operativně je třeba v každém teritoriu reagovat na úmyslné zhoršování dodávek potravin a zboží, které by mohly vyvolávat šíření poplašených zpráv nebo narušení příznivého politického klimu v místech, okresech nebo krajích. Důsledně je třeba sledovat aktivizaci církve a zda církevní hodnostáři [a] náboženští laici při různých příležitostech nevystupují proti základům socialismu, zda otevřeně neútočí na marxismus-leninismus a na naše spojení se Sovětským svazem a ostatními socialistickými státy. Polské zkušenosti svědčí o tom, že kostely a další církevní objekty se stále více stávají místy konspiračních protistátní trestné činnosti a organizovaných akcí proti straně a státu.

Všichni jistě již víte, že ve Vroclavi [!] vznikla při oblastním výboru Solidarity sekce s názvem polsko-česká Solidarita, která navázala spojení s nepřátelskými osobami z řad chartistů a VONSu a společnými silami se snaží vybudovat kanál k zasilání štvavých materiálů a protistátních tiskovin do ČSSR. Jak bylo zjištěno v celostátní akci SEVER, vypracovala tato ilegální organizace návrh nové organizační struktury v ČSSR – 'opoziční ilegální organizace', která byla schválena na ilegálním setkání představitelů Solidarity v květnu tohoto roku ve Varšavě. Na tomto setkání byla projednána také těsnější spolupráce polské opozice s opozicí v ČSSR a Maďarsku a v dalších socialistických zemích. Kromě toho pro přepravu písemností a jiných materiálů mezi polskými a našimi antisocialistickými živly byl vytypován a začal být využíván rychlík EX BOHEMIA. K zintenzivnění a dalšímu aktivizování nepřátelské činnosti v ČSSR provádí vedení polsko-české Solidarity propagandistické ovlivňování polských dělníků, u kterých je předpoklad, že půjdou pracovat do závodů v ČSSR. Cílem tohoto zaměření je vybrat vhodné typy, pomocí kterých by jednak bylo udržováno spojení do ČSSR a dále za pobytu v ČSSR by pomáhaly polským kontrarevolučním živlům aktivizovat nepřátelskou činnost v ČSSR.

Z uvedeného vyplývá, že infiltrace polských událostí a jejich následků ve vztahu k ČSSR pokračuje, dokonce lze říci, že se v posledním období značně zintenzivnila. Uvedené negativní jevy nesmí uniknout naší pozornosti a je naší povinností zabránit, aby něco podobného, jak bylo v Polsku, mohl vnější a vnitřní nepřítel zorganizovat a rozpoutat u nás.

Při přijímání opatření na jednotlivých stupních řízení je třeba vycházet také z analýz a závěrů Správy kontrarozvědky pro ochranu ekonomiky, zejména z poučení z průběhu kontrarevoluční činnosti vnitřního nepřítele v oblasti ekonomiky PLR, kterou jste obdrželi v červenci tohoto roku. V materiálu jsou kromě zhodnocení vývoje hospodářské a státobezpečnostní situace v PLR analyzovány i faktory mající vliv na nepřátelskou činnost a protispolečenská vystoupení, včetně těch, které negativně ovlivňují myšlení pracujících. Na druhé straně materiál obsahuje i analýzu faktorů, které lze pozitivně využít při přijímání vlastních opatření k potírání jednotlivých forem a metod nepřátelské činnosti vnitřního protivníka. Např. soudruzi ze Severomoravského a Severočeského kraje musí k přijímání vlastních opatření využít analýzu organizačních a bojových opatření polských kontrarevolučních sil k dolům a promyslet, jak budou postupovat, když v jednotlivých dolech bude na povrchu šachet vytvořena situace, že

vchody budou zaminovány trhavinami, na střeších důlních objektů budou připraveny prostředky pro boj s pořádkovými bezpečnostními silami, když pod povrchem teroristické bojůvky obsadí prostory vstupu na každé patro apod. Každý stupeň řízení může z uvedeného materiálu využít náměty na zlepšení agenturně operativní činnosti v akci KRUH. V tomto směru by byla žádoucí také hlubší, pohotovější a všestrannější analýza metod a forem působení polských kontrarevolučních sil ze strany specializované skupiny sekretariátu akce SEVER a JIH a XI. správy, případně správy II. a X.

Navíc bude třeba prohloubit i úroveň metodického řízení akce KRUH ze strany XI. správy SNB a náčelníků správ StB. Ukazuje se potřeba vydání závazného řídicího aktu k této problematice. Zkušenosti získané v první a druhé etapě jsou dostačující pro formulování některých obecně platných zásad a pravidel. Bude proto správné navrhnout do zaměření na příští rok zpracování podrobného návodu – směrnice ministra vnitra nebo metodického pokynu náčelníka XI. správy SNB. Je to třeba také proto, že dosud se projevíly značné rozdíly v názorech na důležitost vytypovaných objektů, při formulaci i vlastním obsahu vlivové, pozíční a pomocné agentury, při úpravě kompetence a vzájemných vztahů Státní a Veřejné bezpečnosti apod. Dále by zde bylo vhodné konkrétněji upravit podíl i kompetenci ostatních centrálních správ v akci KRUH (zejména II., VI., VII. a X. správy SNB). Bude také správné stanovit povinnost pravidelného hodnocení akce KRUH v rámci a termínech hodnocení ročních plánů činnosti.

Soudruzi, tolik k základním aktuálním problémům, které negativně ovlivňují naši připravenost v rámci akce KRUH. Pokusili jsme se ukázat i cesty řešení těchto problémů. K dosažení stanovených záměrů a cílů akce KRUH v nastávajícím nejbližším období je proto třeba

1. urychleně beze zbytku splnit úkoly směřující k ochraně dělnické třídy vytyčené ministrem vnitra ČSSR pro 1. a 2. etapu akce KRUH, hlavně těch, na které jste byli upozorněni v tomto vystoupení;
2. průběžně analyzovat stav společenského a politického vědomí pracujících v jednotlivých podnicích a závodech a zvláštní pozornost věnovat těm skupinám pracujících, které by se mohly stát objekty nepřátelského působení;
3. aktivněji rozpracovávat potencionální organizátory protispolečenských vystoupení nebo jiné protistátní činnosti a přijímat proti nim potřebná represivní a preventivní opatření;
4. urychleně dobudovat agenturně důvěrnickou síť v dosavadních 186 neobsazených, resp. i dalších nedostatečně obsazených objektech a kvalifikovaně připravit specializovanou agenturu a prostředky pro případ vzniku předpokládané mimořádné situace. Zvýšenou pozornost věnovat získávání speciální tzv. vlivové a pozíční agentury i agentury z řad dělnických profesí;
5. ve vytypovaných objektech průběžně doplňovat plány opatření a minimálně jednou za měsíc kontrolovat jejich aktuálnost a jejich praktické využití a zajištění v teritoriu;
6. k zabezpečení jednotného postupu při plnění úkolů akce KRUH zpracovat pro potřeby 3. odborů správ StB a operativních útvarů XI. správy SNB metodický pokyn případně návrh směrnice MV ČSSR ke zvýšení ochrany dělnické třídy a ostatních pracujících před možným zneužitím vnitřním a vnějším protivníkem;
7. na 3. odborech S-StB určit konkrétní osoby – specialisty, kteří povedou agendu akce KRUH, budou metodicky řídit a kontrolovat plnění všech úkolů v rámci daného teritoria.“

¹¹ Většina informací uvedených v tomto a 3 předcházejících odstavcích byla

- zpracována do 10. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 181 z 23. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 5c.
- 12 V problematice „protistátní tiskoviny, dokumenty“ byl 22. 2. 1971 5. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden OBS (dle ĚZO „TISKOVINY“) s reg. č. 2223 („přeregistr. z r. č. 45 HS-Stb-ČSR“); postupně zřejmě veden na 4. a 3. odd. 4. odb. X. S-FMV/SNB, na 2. odd. 1. odb. X. S-SNB, při reorganizaci v roce 1988 předán na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.
- 13 K osobě Jana Prokopa (1950) byl 30. 9. 1986 O-StB Písek zaveden SPO „JITEX“, reg. č. 17414: 7. 9. 1988 archivován pod a. č. 43064.
- 14 Srovn. dok. 92b a dok. 93.
- 15 Viz dok. 129b.
- 16 K osobě M. Šilhana byl 17. 7. 1970 6. odd. II. odb. S-StB Brno zaveden pozorovací svazek „STÍN“, reg. č. 14754: 11. 2. 1972 „realizace § 98/1 trestního zákona – podvracení“, 29. 12. 1972 archivován pod a. č. 30992. 6. 3. 1975 obnovilo 1. odd. II. odb. S-StB Brno v problematice „býv. nár. soc.“ rozpracování v SPO „HORAL“, reg. č. 23555: patrně 20. 7. 1977 převeden na SS, „objekt“ akce v nezjištěnou dobu zaevidován jako „NO-2/12“ (později „3/303“), svazek 21. 12. 1983 předán na O-StB Brno-město, 28. 12. 1983 archivován pod a. č. 30992.
- 17 V problematice Ústřední rady odborů byl 25. 3. 1971 2. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden OBS „ÚRO“, reg. č. 2368 („obnoveno z a. č. obj. 405/1 MV – dř. r. č. 113 II. spr. MV“); 24. 5. 1972 předán na 3. odd., v neuvedenou dobu na 1. odd. téhož odboru, po vzniku X. S-FMV na její 2. odd. 2. odb. a později 2. odd. 4. odb., 12. 9. 1985 předán z 3. na 2. odd. 1. odb. X. S-SNB, zničen na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- 18 Informace o postoji ke stávce v s. p. Mitas Praha, Smíchovském pivovaru a Sportprojektu Brno byla zpracována do 10. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 181 z 23. 11. 1989, informace o diskusích v Státní plánovací komisi do 10. odstavce části „Názory a nálady obyvatelstva“ téže DSZ. Srovn. pozn. 1 dok. 5c.
- 19 V problematice „K-231“ byl 22. 2. 1971 1. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden OBS, reg. č. 2220 („přeregistr. z r. č. 36 – HS-Stb-ČSR“); postupně zřejmě veden 2. a 3. odd. 2. odb. II. S-FMV, 3. a 2. odd. 4. odb. X. S-FMV, 3. odd. 1. odb. X. S-SNB, 26. 1. 1987 předán na 2. odd. 1. odb. X. S-SNB, při reorganizaci v roce 1988 na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena (v řádku z registru je uvedeno „1. část hl. sv. je ve ZVL. fondu MV ČSSR – čj. IN-00268/1-3/82“).
- 20 K osobě Emila Pollerta (1938) byl 30. 4. 1974 2. odd. IV. odb. S-StB Praha zaveden SPO „VODÁK 3“, reg. č. 22984: 19. 2. 1976 archivován pod a. č. 647997. 23. 5. 1980 obnovilo 2. odd. 1. odb. XI. S-SNB rozpracování v SPO „EMIL“, reg. č. 19685: zničen 30. 10. 1985 (závěrečná zpráva připojena k a. č. 647997 MV).
- 21 K osobě Stanislava Šafraty (1925) byl 21. 3. 1985 2. odd. 1. odb. XI. S-SNB zaveden SPO „DOKTOR“, reg. č. 30078: zničen na 2. odd. 5. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989.
- 22 K osobě Ivana Lampera (1957) byl 9. 12. 1980 O-StB Gottwaldov v problematice „mládež“ zaveden SPO „LORD“, reg. č. 32794: 6. 2. 1981 převeden na SS, 12. 5. 1983 archivován pod a. č. 422804. 10. 9. 1984 obnovilo 3. odd. 2a odb. S-StB Praha rozpracování v SPO „TAPÍR“, reg. č. 40639: 25. 10. 1984 převeden na SS, 28. 11. 1984 „zavedeno NO“ („2/560“, posléze „3/1343“), 3. 3. 1989 předán na 2. odd. II. odb. S-StB

Praha, 23. 6. 1989 „NO předáno“ na O-StB Praha 10, jeden ze svazků 27. 7. 1989 archivován pod a. č. 850631, druhý zničen 5. 12. 1989. K „objektu“ akce „TAPÍR“ existuje memorandum, které 5. 3. 1989 zpracoval 3. odb. IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden por. Miloš Lipert, jako jeho zástupce mjr. Antonín Suchý – oba z 2. odd. II. odb. S-StB Praha): „Objekt je rozpracován jako spojka kolportace závadových materiálů CH-77, INFOCH apod. Jeho chování lze charakterizovat jako pozorné ke svému okolí, místy provádí násilnou kontrolu.

Styky na pravici: – BORŮVKA Stanislav, nar. [...] 1950, Praha 9, [...] – UHL Petr, nar. [...] 1941, Praha 2, [...] – TICHÝ Jiří, nar. [...] 1946, Praha 10, [...] – přechodně Praha 2, [...] – STÁREK František, nar. [...] 1952, Praha 2, [...] – TOPOL Filip, nar. [...] 1965, Praha 1, [...]

Adresy: Praha 1, U Lužického semináře 2; Praha 1, U Lužického semináře 19; Praha 1, U Lužického semináře 28; Praha 1, [...], 2. patro – Mazač, Jarošová; Praha 3, Hradešinská 6 – vilka; Praha 3, Chorvátská 4 – vilka

TAPÍR

b: [...]

S: TOPOL Filip, [...] 1965, P-1, [...]; STÁREK František; předpokl. styk BORŮVKA Stanislav, [...] 1950, [...], P-9, Strážkov, zam. Metrostav Jino-nice; MAZAČ, JAROŠOVÁ, P-1, [...]; P-10, Hradešinská 6 – vilka; P-10, Chorvátská 4 – vilka; P-1, U Lužic. semináře 19“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 37“.

²³ K osobě Jáchyma Topola (1962) byl 11. 3. 1983 1. odd. 1. odb. X. S-SNB zaveden SPO „TOPOL“, reg. č. 25308; v nezjištěnou dobu předán na 2. odd. 4. odb. X. S-SNB, 1. 6. 1989 archivován 1. odd. 12. odb. II. S-SNB pod a. č. 847669.

²⁴ K osobě Petra Pospíchal (1960) byl 21. 10. 1977 3. odd. II. odb. S-StB Brno v problematice „školství“ zaveden SPO „MARTIN“, reg. č. 28420: 12. 5. 1978 převeden na SS, 7. 6. ukončen realizací podle § 100 tr. z., 20. 3. 1979 archivován pod a. č. 387360, 11. 1. 1980 obnovilo 3. odd. II. odb. S-StB Brno v problematice „mládež“ rozpracování v evidenčním svazku „MARTIN“, reg. č. 40280; ihned (11. 1. 1980) převeden na OS, 10. 3. 1981 předán na 1. odb. X. S-SNB, 20. 3. 1981 zavedlo 3. odd. 1. odb. X. S-SNB OS „MARTIN“, reg. č. 21208; 5. 5. 1981 „OS – předáno III. S-SNB na OVKR Slaný“, 6. 1. 1984 předán na S-StB Brno. Týž den – 20. 3. 1981 – zaregistrovalo 3. odd. 1. odb. X. S-SNB svazek NO („NO-II/3“) „MARTIN“, reg. č. 21209; stejně jako předchozí svazek předán OVKR Slaný, 6. 1. 1984 na S-StB Brno. 10. 2. 1984 zavedlo 3. odd. II. odb. S-StB Brno v problematice „volná mládež“ OS (NO, „NO-II/124“) „MARTIN“, reg. č. 35745; skartace v registru nevyznačena. Samostatný sv. NO „MARTIN“ s reg. č. 42171 zavedlo 3. odd. II. odb. S-StB Brno 3. 8. 1989; zničen koncem roku. K „objektu“ akce „MARTIN“ existují dvě memoranda, první zřejmě z provenience IV. odb. S-StB Brno (krycí jméno je dle memoranda „MARTIN I.“):

„Objekt je vůdčí osobností a organizátorem skupiny antisocial. orientované mládeže, která se zabývá rozmnožováním a rozšiřováním tiskovin protistátního charakteru. V této souvislosti udržuje styky s řadou představitelů CH-77, VONS a dalšími pravicovými exponenty. Udržuje rovněž styky se zahraničím: PLR – Solidarita – Kuroň, Janas, Pinor, Munkevič, SFRJ – zejm. časopis Mladina, styky na IDC – Tigrid, Medek, Kavan aj. Objekt byl zapojen do podpisových akcí a podílel se na tzv. 'mírových iniciativách'.

Zjištěné styky: HUGO – Adámek Marek, 1972, Bo, [...]; ADAM – Jeřábek Zdeněk, 1960, Bo, [...]; IVO – Hlavoněk Pavel, Bo, [...]; INA – Koutná Ludmila, Bo, [...]; VOUSÁČ – Homola Stanislav, 1949, Bo, [...]; IVAN – Cimr-

man Stanislav, 1947, Svadilov [...], okr. BO; – Handlová Karolína, 1912, maj. voz. [...]; XAVER – Kohoutek Jiří, 1964, Bo, [...]; DAVID – Pospíchal Ondřej, 1966, Bo, [...]; FILIP – Mičan Vladimír, 1966, Bo, [...]; OLIN – Pukalík Jan, 1963, Bo, [...]; VĚNA – Dus Michael, 1962, Pha, [...]; – Chloupek Libor, 1955, Bo, [...]; – Šebesta Daniel, 1956, Bo, [...]; – Pohlodek Antonín, 1955, Bo, [...]; – Hradečný Pavel, 1956, Bo, [...]; – Bouda Petr, 1959, Bo, [...]; – Matoušek Vladimír, 1956, Bo, [...]; – Holata Vítězslav, 1955, Bo, [...]; – Skála Dušan, 1954, Bo, [...]; – Manoušek Pavel, 1959, Bo, [...]; – Res Jiří, 1954, Bo, [...]; – Pavlovský Pavel, 1951, Bo, [...]; – Doupovec Radomír, 1954, Bo, [...]; – Adámek Josef, 1959, Bo, [...]; – Adámek Stanislav, 1962, Bo, [...]; – Novotný Petr, 1956, Bo, [...]; – Podborský Martin, 1954, Brno, [...]; – Klapal Zdeněk, 1960, Bo, [...]; – Kvasnica Stanislav, 1960, Bo, [...]; – Máša Zdeněk, 1959, Bo, [...]; – Skřivánek Zdeněk, 1959, Bo, [...]; – Vašíček Zdeněk, 1933, Bo, [...]; – Šimsa Martin, 1959, Bo, [...]

Zjištěné adresy: – Bo, [...] /Kvičala/; – Bo, [...] /Holcnerová/; – Bo, [...] /WESSELY/; – Bo, Rezkova 16; – Bo, [...] /Váňovi/“

A MV ČR, nezpracované materiály IV. S-SNB, mikrofilm „BR“.

Druhé memorandum je z 31. 3. 1987 a bylo zpracováno 3. odd. II. odb. S-StB Brno (jako řídicí orgán akce je uveden a memorandum zpracoval npor. František Veselý):

„Jmenovaný je vůdčí osobností a organizátorem skupiny zpolitizované mládeže, která se zabývá rozmnožováním a rozšiřováním tiskovin antisocialistického charakteru, především materiálů CH-77. V této souvislosti udržuje styky s řadou představitelů CH-77, VONS a dalších antisocialistických osob, a to jak osobně, tak prostřednictvím tzv. spojek. Udržuje rovněž styky na zahraničí, především /v poslední době/ na PĽR.

POSPÍCHAL byl již dvakrát trestán pro tr. čin dle § 100 tr. z. Má relativně značné zkušenosti o formách, metodách a prostředcích používaných StB. Veškerou činnost související s činností CH-77 provádí maximálně konspirativním způsobem. Předpokládá, že je neustále sledován a provádí násilnou kontrolu. Dle dosavadních zkušeností je schopen odhalit pracovníky sledovací skupiny a dalšímu účinnému sledování kontrolou, i když nekvalifikovanou, zabránit /vystupování a nastupování do dopravních prostředků bezprostředně před příjezdem nebo odjezdem, náhlá změna směru chůze, časté střídání dopravních prostředků, otáčení se apod./.

Dle dosud neprovržených poznatků je zajišťován tzv. kontrasledovací skupinou. S cílem uniknout pracovníkům sledovací skupiny používá všech dostupných možností, i obyčejného útěku.

Telefon do zaměstnání: [...]

Osobní automobil ani řidičský průkaz nevlastní.

Styky v Praze ŠABATOVA Anna, nar. [...] 1951, bytem Praha, [...]; UHL Petr, nar. [...] 1941, bytem Praha, [...]; HAVEL Václav, nar. [...] 1936, bytem Praha, [...]; NĚMCOVÁ Dana, nar. [...] 1934, bytem Praha, [...]; MĀRVANOVÁ Anna, nar. [...] 1928, bytem Praha, [...]; DUS Michael, nar. [...] 1962, bytem Praha, [...]

Popis osoby [...]

Oblečení [...]

Charakteristické znaky [...]

[...]

Rozdělovník výtisk č. 1 – IV. Správa SNB Praha, 4. odbor; výtisk č. 2 – OS „MARTIN“; výtisk č. 3 – IV. odbor S-StB Brno

Vyjádření IV. odboru S-StB Brno: Akce prováděna od r. 1977. Odhalil sledování. Při pěším pohybu soustavně provádí násilnou kontrolu, k čemuž využívá všech možností. Toto bylo zjištěno, i když nebyl sledován. Při jízdě vozidlem s další osobou nebo MHD sedává většinou na zadním se-

dadle a sleduje provoz za vozidlem. Do prostředků MHD nastupuje a vystupuje na poslední chvíli. Okolí bydlíště kontroluje z oken bytu, případně provádí kontrolu okolí na jízdním kole. Všimá si i zaparkovaných vozidel.“ *A MV ČR, neuspořádaný materiál IV. S-SNB, mikrofilm „X – MEMORANDUM BRNO“.*

- ²⁵ K osobě Anny Šabatové-Uhlové (1951) byl 5. 10. 1971 O-StB Brno-venkov zaveden OS „ZPĚVÁCI III.“, reg. č. 15604: 18. 5. 1973 archivován pod a. č. 31308. 9. 1. 1974 obnovilo 2. odd. II. odb. S-StB Brno v problematice „exp. pravice“ rozpracování v SPO „SOJKA“, reg. č. 19645: 18. 3. 1975 předán na 4. odb. X. S-FMV. 11. 4. 1975 zavedlo 1. odd. 4. odb. X. S-FMV SPO „SOJKA“, reg. č. 9101: v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. 1. odb. X. S-FMV/SNB, 24. 10. 1981 převeden na SS, 29. 3. 1983 zaregistrováno „NO – 2/420“, 10. 7. 1987 na OS, při reorganizaci v roce 1988 předán z 3. odd. 1. odb. X. S-SNB na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (7 částí hl. svazku, složka DOK) 8. 12. 1989. Samostatný sv. NO „SOJKA“ s reg. č. 37516 zavedlo 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 6. 7. 1989: zničen 5. 12. 1989. K uvedené osobě existuje memorandum, které 15. 6. 1987 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden kpt. Vladimír Novotný, jako jeho zástupce kpt. Zdeněk Melichar – oba z 3. odd. 1. odb. X. S-SNB; krycí jméno „objekta“ SS s reg. č. 9101 je dle memoranda „SKUPINA 1“):

„Jmenovaná patří mezi přední signatáře CH-77.

Sledování osoby je prováděno od roku 1974. Má množství navštívených adres a styků z řad čs. občanů, VC i ze ZÚ KS.

Je velmi pozorná ke svému okolí. Velice pozorně sleduje osoby v blízkém okolí jak při pěším pohybu, tak v prostředcích MHD. Všimá si zaparkovaných vozidel prázdných i s osádkou. Bylo zjištěno, že několikrát odhalila sledování. Při otevřeném sledování je arogantní a svým chováním provokuje.

Styky v Brně: PhDr. Š a b a t a Jaroslav, [...] 1927 – otec

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je odhalovat a dokumentovat nepřátelskou činnost objektu, zejména z hlediska uskutečněných styků, a na základě předem zjištěných poznatků dokumentovat kolportaci materiálů na adresy. Dále zabránit styku objektu na členy doprovodu zahraničních delegací.“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 34“.

- ²⁶ K osobě Jana Hartla (1952) byl 17. 5. 1982 4. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „FRÁŇA“, reg. č. 36456: 10. 2. 1987 archivován pod a. č. 809631.
- ²⁷ K osobě D. K. (1969) byl 5. 1. 1989 2. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden SPO „GALERIE“, reg. č. 46842: 20. 11. 1989 převeden na 3. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 6. 12. 1989.
- ²⁸ Tzv. kontrarozvědná ochrana uvedeného podniku byla 26. 3. 1974 O-StB Kladno administrativně podchycena v OBS „SONP KLADNO“, reg. č. 22581: skartace v registru nevyznačena.

6a

1989, 23. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 266.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/266/03-89

V Praze dne 23. 11. 1989

PRÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: [2/2 + 3/3]^a

Denní situační zpráva č. 266/89 ze dne 23. 11. 1989.

K bodu 2a):

K bodu 2b): [1/1 + 3/1]

K bodu 3):

K bodu 4): [2/1 + 4/1, 5/1]

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^b

Příloha č. [1] k č. j.: CB-0077/266/03-89¹

K bodu 2b/

Rozdělovník č. 1^c

V prostředí CH-77 a exponenta VIA Jana URBANA se hovoří o tom, že bývalý předseda vlády ČSSR ŠTROUGAL a přibližně dalších 30 členů ÚV KSČ hodlají na následujícím plénu ÚV požadovat odstoupení zkompromitovaného vedení. Dále se hovoří o tom, že uvedená skupina má podporu v SSSR.

Ve zmíněném prostředí jsou hodnoceny politické postoje člena sekretariátu ÚV KSČ Vasil MOHORITY s tím, že změnil politický kurs, avšak nelze mu důvěřovat. Je vyjadřován zájem získat svědky o jeho minulém životě a tímto si ho podvázat.

Poznatek byl získán dne 22. 11. 1989 Pramenem č. 1, je seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.

[...]^d

Příloha č.: [2] k č. j.: CB-0077/266/03-89²

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Přednosta Domu sociálních služeb NVP MUDr. Kamil KALINA nadále vybízí další zaměstnance k podpoře stávky studentů a rozmnožování petic s dalšími požadavky. PhDr. Jolana POLÁKOVÁ³ se vyjádřila, že hodlají dne 25. 11. zvat stávkující na Hrad ke sv. Vítu u příležitosti oslav sv. Anežky. Rovněž hodlají účastníkům poutě rozdávat další petice. Očekává se účast studentů, kterým bylo zabráněno v pochodu na Hrad. Proto se budou soustřeďovat přímo na Hradě, aby nezavdali příčinu případnému zásahu ze strany Bezpečnosti. Jsou toho názoru, že tam budou věřící[,] a tudíž případný zásah by vyvolal novou vlnu odporu proti tomuto režimu s tím, že by se zapojili do stávky věřící a duchovní řím. kat. církve, atd. Je předpoklad, že chrám bude plný, včetně všech nádvoří a Hradčanského náměstí, kde bude možno skandovat a dát najevo sílu. Dle neproověřených poznatků bude k věřícím a stávkujícím promlouvat kardinál TOMÁSEK.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 22. 11. 1989, lze ho považovat za hodnověrný a lze jej využít v informačním toku FMV.
[...]^e

Příloha č. k č. j.: 0077/266/03-89

K bodu 2b/

Rozdělovník 1

Dne 22. 11. 1989 ve 12.15 hod. bylo z podstavce sochy sv. Václava přečteno neznámou osobou prohlášení Čs. demokratické iniciativy, které obsahovalo ultimativní požadavek na odstoupení vlády ČSSR ke dni 25. 11. 1989 a vytvoření nové vlády za účasti Václava HAVLA, Alexandra DUBČEKA a politických osobností z období před 21. srpnem 1968. Podíl na nové vládě musí mít zástupci tzv. nezávislých iniciativ, kteří budou zprostředkovateli skutečné vlády lidu. Dále bylo v prohlášení obsaženo, že k 1. 2. 1990 musí být rozpuštěno Federální shromáždění a vypsány svobodné volby.⁴

Poznatek byl zjištěn Pramenem 3, je pravdivý a lze jej využít bez omezení.

K bodu 4
Rozdělovník č. 1

Dne 21. 11. 1989 přijala členská schůze ZO KSČ č. 3 na Ministerstvu obchodu a cestovního ruchu ČSR usnesení, ve kterém je požadováno prošetření brutálního zákroku vůči studentům dne 17. 11. 1989.

Poznatek byl získán dne 22. 11. 1989 Pramenem č. 3 a je hodnověrný.

K bodu 4
Rozdělovník č. 1

Dne 22. 11. 1989 byl získán neproověřený poznatek, že TESLA HOLEŠOVICE hodlá vstoupit dne 27. 11. 1989 od 12.00 do 14.00 hod. do stávky. Současné vedení podniku zaujímá alibistický postoj k řešení vzniklých problémů. Jednotlivé odbočky ROH přijaly prohlášení, ve kterém vyzývají vedení státu k prošetření zákroku ozbrojených sil proti studentské demonstraci a k přijetí konkrétních opatření k řešení současné situace. Pracovníci podniku očekávají rozhodné a konkrétní stanovisko k současné situaci ze strany vedení státu.

Vzhledem k současnému neaktivnímu přístupu ze strany KSČ, se přenechává volné působiště pro různé iniciativy, které využívají demagogie k ovlivňování mas a k realizaci svých cílů.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 22. 11. 1989. Jedná se o prvotní neproověřený poznatek, lze jej využít v informačním toku FMV.

^a Ve výtisku č. 1, který je v držení A MV Na Struze, je na prvním listě této DSZ u „Přílohy:“ uvedeno „2/2“, u „K bodu 2b):“ je „č. 1“, u „K bodu 4):“ je „č. 2“, u zbývajících dvou bodů „0“, nicméně kromě uvedených příloh jsou k této DSZ připojeny ještě tři neoznačené přílohy.

^b Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.

^c „č. 1“ je rukou škrtnuto a k tomu je připsáno „- pouze MV ČSSR“.

^d Vpravo rukou připsáno „11. odbor“.

^e Vpravo rukou připsáno „9. odbor“.

¹ Většina informací uvedených v této příloze byla zpracována do 6. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. níže.

Samotná DSZ FMV č. 182 vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1. Bezpečnostní situace v ČSSR

Dne 23. 11. 1989 nedošlo v ČSSR k uklidnění politické situace. Na celém území ČSSR pokračovala masová shromáždění a demonstrace. Pořádkové jednotky SNB nezasahovaly, nikdo z účastníků nebyl zraněn.

Exponenti vnitřního protivníka se postavili do čela tzv. Občanského fóra, které stupňuje nátlakové akce a požadavky na státní a stranické představitele. Pokračuje jeho intenzivní agitace k účasti pracujících na generální stávce.

Přetrvává rozšiřování letáků vyzývajících ke generální stávce, na podporu studentských požadavků.

V průběhu 23. 11. 1989 nebyla zaznamenána závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

2. Nepřátelská činnost

a/ Dne 22. 11. 1989 vyjádřil Pavel TIGRID přesvědčení, že opoziční síly v ČSSR již mají situaci v rukou, že to mají vyhrané. Má jen vážné obavy, aby se v Praze nepřipustil nějaký kompromis, zejména je nutné zaměřit požadavky studentů tak, aby nezůstalo jen u požadavku potrestání Bezpečnosti, ale aby byly propagovány další následné požadavky studentů. [Viz pozn. 6 dok. 6b.]

II. tajemník politické sekce ZÚ USA v Praze Edward KASKA se zajímal 22. 11. 1989 při rozhovoru se signatářem 'charty-77' Johnem BOKEM o vývoj současné situace. BOK mu sdělil, že nyní musí tzv. nezávislé iniciativy usilovat o diferencovaný přístup ke složkám SNB. Při nejbližší příležitosti požádají složku VB o ochranu a doporučí jí neposlouchat příkazy Státní bezpečnosti. V každém případě je nutné 'začít s příslušníky VB hovořit'. [Viz pozn. 1 dok. 27b.]

b/ Dne 23. 11. 1989 se v Praze na Václavském náměstí uskutečnila další demonstrace, kterou zorganizovalo tzv. Občanské fórum a další nelegální struktury. Na schůzce Občanského fóra bylo rozhodnuto, že má být zintenzivněn především tlak na odstoupení vlády. Rovněž bylo řečeno, že demonstrace 24. 11. se s projevem zúčastní Alexander DUBČEK. Při vlastní demonstraci vyslovil hlavní řečník Václav HAVEL požadavek na odstoupení vlády, což podpořili i další vystupující. Jejich projevy byly několikrát přerušeny bouřlivým potleskem a skandováním hesla 'Demise, demise'. [Viz tamtéž.] Ve svém vystoupení HAVEL přednesl provolání tzv. Občanského fóra, ve kterém uvedl, že 'Československo je opět po 20 letech na křížovce'. Prohlásil, že 'toto hnutí je hnutím obou našich národů'. Zdůraznil, že 'Občanské fórum je dnes jediným faktickým představitelem lidové vůle. Jeho přirozenou součástí se stalo dobře organizované studentské hnutí, které svým protestním vystoupením dalo impuls k dramatickému společenskému pohybu u nás. V jeho rámci pracují všechny nezávislé iniciativy, tvůrčí svazy v čele s divadelníky, kteří se jako první se studenty solidarizovali v obrodné proudy stran Národní fronty [!], včetně bývalých i současných členů KSČ. Občanské fórum podpořila kardinálovými ústy katolická církev i další církve v Československu. K občanskému fóru se hlásí a může přihlásit kdokoli, kdo souhlasí s jeho požadavky. Občanské fórum je připraveno okamžitě zajistit dialog veřejnosti s dnešní mocí a disponuje kvalifikovanými silami ze všech oblastí společenského života, schopnými vést svobodnou a věcnou diskusi o reálných cestách ke

změně politických a hospodářských poměrů v naší zemi. Situace je v této chvíli otevřená, je před námi mnoho možností a máme jen dvě jistoty. První z nich je jistota, že není návratu k předchozímu totalitnímu způsobu vlády /shromáždění demonstranti přerušili vystoupení HAVLA dlouhotrvajícím voláním – De - mi - si, de - mi - si!!/, který dovedl naši zemi na pokraj naprosté duchovní, mravní, politické, hospodářské a ekologické krize. Naší druhou jistotou je, že chceme žít ve svobodném, demokratickém a prosperujícím Československu, které se musí vrátit do Evropy, a že se tohoto ideálu nikdy nevzdáme, byť by se v následujících dnech dělo cokoli! Občanské fórum vyzývá všechny občany Československa, aby jeho základní požadavky podpořili manifestační generální stávkou vyhlášenou na pondělí 27. listopadu 1989 od 12 hodin. Na úspěchu této stávky může záviset, zda se naše země vydá pokojným způsobem na cestu k demokratickému společenskému uspořádání, nebo zda zvítězí osamělá skupinka stalinistů, kteří chtějí za každou cenu udržet svou moc a své výsady, maskující je prázdnými hesly o přestavbě. Vyzýváme vedení tohoto státu, aby si uvědomilo vážnost situace, zbavilo se zkompromitovaných osob a zabránilo všem případným pokusům o násilný převrat. Vyzýváme všechny členy vládnoucí strany, aby se připojili k občanské veřejnosti a respektovali její vůli. Vyzýváme všechny příslušníky Lidových milicí, aby nevystoupili proti svým soudruhům dělníkům a neplivli tím na všechny tradice dělnické solidarity. Vyzýváme všechny příslušníky Bezpečnosti, aby si uvědomili, že jsou především lidmi a občany této země a teprve potom podřízenými svých nadřízených. Vyzýváme československou lidovou armádu, aby stála na straně lidu a v případě nutnosti poprvé vystoupila na jeho obranu. Vyzýváme veřejnost i vlády všech zemí, aby si uvědomily, že naše vlast je od nepaměti místem, kde začínají i končívají evropské i světové konfrontace, a že v naší zemi neběží nikdy jen o její osud, ale i o perspektivu celé Evropy. Žádáme je proto, aby všemi způsoby podpořily lidové hnutí a Občanské fórum. Jsme odpůrci násilí, nechceme mstu, chceme žít jako důstojní a svobodní lidé, kteří mají právo mluvit do osudu své vlasti a kteří myslí i na osud budoucích generací.'

V Bratislavě se protestního shromáždění zúčastnilo 60 tisíc osob, ke kterým s projevem vystoupil Alexander DUBČEK. Uvedl: 'Vážení shromáždění, slyšel jsem, četl jsem řadu stanovisek a podnětů občanských iniciativ, které mají snahu povznést naši společnost, vlast na vyšší stupeň jejího materiálního, duchovního a kulturního a humánního a demokratického vývoje. Jak víte, po více letech zdvímám i já svůj hlas jako součást lidového hnutí za novou obrodu naší společnosti. Vojenský zásah, vojenský zásah do poměrů Komunistické strany Československa a celé společnosti před 21 roky a následná normalizace politiky přivedly naši zemi k nové, vážné krizi, která obsáhla celé naše společenské dění. Je to důsledek, je to důsledek zastavení demokratizačního procesu, který náš lid nastoupil v roce 1968, a upevnění brežněvovsko-suslovského neostalinismu, ke kterému se přidala zakuklená frakce, která k násilnému obratu dostala nesmírnou vojenskou pomoc. Já sám se tomu nemohu vyhnout. Tento fakt je svědectvím toho, že inspirátoři tohoto násilného zvratu se přesvědčili, že nebylo vnitřní síly, která by byla schopna zvratit obrodnou novou politiku, spojení demokracie a socialismu. Dlouholeté nerešení krizových zdrojů konzervovala mocenským a morálním násilím dvacetiletá normalizační politika a přivedla naši společnost k současnému, dnešnímu, velmi živému pohybu. Jednou z mnoha, jednou z mnoha občanských iniciativ je i iniciativa »veřejnost proti násilí«, čehož je svědectvím i toto mnohatisícové shromáždění, které v sobě soustřeďuje vysokoškolské, mládežnické, ekologické i ostatní občanské hnutí. Co se stalo, proč tomu tak je? Jeden z mnohých faktorů je ten, že když si lid osvojil ideu, jakou byla i idea socialismu

s lidskou tváří, potom tato idea je vlastnictvím lidu, našich národů a tato idea se stala skutečně vlastnictvím lidu. Proto, a chtěl bych zdůraznit právě proto, ve vás, mladé generaci, je, že tato idea je, neboť se stala památkou národa a je dědičná. Je i ve vás, nastupující generaci. Proto jsou při vás i sdružení aktivistů a signatářů z řad slovenské vědecké a kulturní obce, ochranářů, novinářů a spisovatelů, ale i vaši otcové a matky na pracovištích našich závodů, občanů, kteří odmítají násilí v politickém, kulturním i veřejném životě. I toto občanské a nejen mládežnické hnutí má tak široký a spontánní ohlas v našem lidu. Chci toto shromáždění informovat, že součástí mnohých občanských iniciativ je i výzva bývalých členů KSC, jak si my říkáme, kteří nikam nepatříme, strany vyloučených, ÚV KSC, ÚV KSS, všem členům strany i straně vyloučených, k dělníkům, rolníkům, pracující inteligenci, lidové armádě, k SNB i LM s naléhavou výzvou o neodkladnost praktických kroků. K nové obrodě naší společnosti. Tato iniciativa se hlásí k dalším občanským iniciativám v zájmu dialogu, který by vedl náš lid k východisku ze současné stagnace. Na znamení souhlasu a solidárnosti s iniciativou »veřejnost proti násilí« ze dne 22. 11. 1989 připojuji i já svůj hlas před tváří vás, v mnohatisícovém zástupu tohoto shromáždění, a dejte k tomu i můj podpis. Při tomto lidovém, občanském hnutí je nutné chránit vaše řady před extrémními hesly, tendencemi, které by mohly vést ke konfliktním střetům. Nic horšího by se nemohlo stát pro novou obrodu naší společnosti. Proto není možno ignorovat i apelaci předsedy vlády L. Adamce v tomto směru. Dělejme, vážení spoluobčané, všichni, kteří jste tu shromáždění, i ti, kteří nás budete doma poslouchat z informací těch, kteří tu byli, dělejme tak, aby naše společné úsilí občanského hnutí bylo opět korunováno úspěchem! Děkuji za pozvání a porozumění.

V Brně se demonstrace zúčastnilo 28 tisíc osob. S projevem vystoupil představitel opozice Jaroslav ŠABATA. Herečka Jiřina JIRÁSKOVÁ informovala, že Čs. televize byla obsazena pracovníky StB, z jejich pracovníků je vytvořen stávkový výbor, který vstupuje do stávkvy na podporu studentů.

Mezi představiteli opozičního hnutí se hovoří o různých variantách budoucího vývoje. Podle názoru mluvčího 'charty-77' A. VONDŘY by měla skončit etapa rozdmýchávání vášni proti zákrokům SNB a začít objasňovat, kdo nás přivedl do krize za posledních dvacet let. Tuto etapu by mělo usměrňovat Občanské fórum. [Viz pozn. 2 dok. 27a.] V prostředí 'charty-77' jsou hodnoceny politické postoje člena sekretariátu ÚV KSC V. Mohority s tím, že změnil svůj politický kurs. Přesto mu však není důvěřováno. Současně se zde hovoří o tom, že bývalý předseda vlády ČSSR Štrougal a přibližně dalších 30 členů ÚV KSC hodlají na plenárním zasedání ÚV KSC požadovat odstoupení 'zkompromitovaného vedení'. [Viz výše.] Projevují se snahy exponentů nepřátelských sil především z řad OBRODY aktivizovat Alexandra DUBČEKA a postavit jej opět do čela tzv. reformního proudu. Přitom kalkulují s jeho popularitou a počítají s tím, že ho navrhnou do funkce prezidenta ČSSR. Podle jejich představ by se DUBČEK měl sejít a domluvit na společném programu s nezávislými iniciativami.

Po demonstraci na Václavském náměstí 22. 11. 1989 došlo ke střetu mezi V. HAVLEM a Emanuelem MANDLEREM. MANDLER vytknul HAVLOVI, že mu neumožnil, aby na této demonstraci promluvil jménem Čs. demokratické iniciativy /Čs. DI/, která by tím získala větší popularitu. Čs. DI má zato, že současnou situaci lze řešit jen formou dialogu s KSC, bez projevů násilí a pouličních střetů, které by vedly k otevřené konfrontaci. HAVEL se bránil tím, že jako představitel opozice nechce získat náklonnost studentů a dělníků jen pro své osobní cíle, ale destabilizaci chce připsát k úplné likvidaci vedoucí úlohy KSC. [Viz pozn. 2 dok. 27a.] Ke sporu se vyjádřil mluvčí Občanského fóra Václav MALÝ s tím, že požadavky Čs.

DI jsou extremistické a zatím prakticky neuskutečnitelné. Zastává názor, že nemůže připustit, aby některé 'skupiny' měly převahu a větší vliv než ostatní. Plně podporuje Václava HAVLA, ale rozhodně neútočí proti Čs. DI, ani ji neodsunuje do pozadí. Podle Václava MALÉHO byl zvolen postupný tlak a ne jednorázová akce ke svržení vlády. Doporučil, aby se Čs. DI obrátila na PECHÁČKA z Rádia Svobodná Evropa, který jednotlivé akce osobně řídí. [Viz pozn. 23 dok. 6c.]

Mezi představiteli brněnské opozice je vznášen požadavek, aby se veškeré připravované akce zradikalizovaly. Proto vyzývají studenty, aby 25. a 26. 11. neodjížděli domů, ale vytrvali ve stávce a manifestacích. [Viz pozn. 2 dok. 111.] Naproti tomu v Košicích jsou zjišťovány obavy organizátorů stávky, že se nepodaří zabezpečit dostatečný počet účastníků, neboť hodně studentů chce v pátek odjet domů. Je možno konstatovat, že na zasedání stávkových výborů převládá nejednotnost mezi studenty.

V souvislosti s poutí u příležitosti oslav svatě Anežky 25. 11. 1989 jsou zjišťovány signály o snahách stávkujících studentů ovlivňovat poutníky, rozdávat jim prohlášení a petice. Očekává se i účast samotných studentů, kterým bylo v minulých dnech v pochodu na Hrad zabráněno. Z tohoto důvodu se budou postupně soustřeďovat až přímo na Hradě, aby nezavdali příčinu případnému zásahu Bezpečnosti. Kalkulují s tím, že zásah v době poutí by vyvolal vlnu odporu proti socialistickému zřízení a do stávky by se zapojili i věřící a duchovní římskokatolické církve. Předpokládají, že katedrála sv. Víta bude plná včetně všech nádvoří a Hradčanského náměstí. Proto zde bude možno bez zábran skandovat a dát najevo svou sílu. [Viz pozn. 2 níže.]

Trvá a sílí snaha studentů, herců a představitelů opozičních hnutí získat dělníky pro věc 'studentů a inteligence'. Jsou připravovány proslovy k dělnictvu, které chtějí předčítat na veřejných shromážděních a na závodech, zejména na schůzích ROH. [Viz pozn. 2 dok. 111.] Studenti DAMU o Prohlášení studentů k dělníkům a rolníkům uvedli, že je málo účinné, a proto je nutné vypracovat provolání nové, pro dělníky srozumitelnější. [Viz pozn. 9 dok. 6b.]

V Praze jsou zjišťovány plakáty s výzvou vytvořit 26. 11. ve 14.00 hodin lidský řetěz od Letenských sadů na pražský Hrad.

Nadále se po ČSR pohybují studenti a herci z Prahy ve snaze proniknout na závody a podniky a získat dělníky k podpoře jejich požadavků. Začali nabízet k promítnutí videokazety se zásahem SNB v Praze 17. 11. 1989. Konkrétně bylo 23. 11. vysláno do různých míst ČSSR 50 automobilů se studenty a pražskými herci. [Viz pozn. 12 dok. 6c.] Na žádost koordináčního stávkového výboru je prováděn rozvoz jeho členů bezplatně vozidly taxislužby. [Viz pozn. 13 dok. 6c.] Pražští studenti v střední průmyslové škole textilní ve Dvoře Králové n/L tvrdili, že se v ulicích Prahy střídají.

V důsledku působení tisku, Čs. televize, studentů a herců jsou na některých závodech a institucích mezi pracujícími organizovány podpisové akce na podporu pražských studentů. Např. v k. p. LET Uherské Hradiště jsou organizovány pod hlavičkou ROH. V Jihočeském kraji jsou organizovány v Agrostroji Pelhřimov, Elektropřístroj Písek, Dřevostroj Čkyně a dalších. Dochází k případům, že se některé podniky a instituce chtějí 27. 11. 1989 připojit ke stávce. Pracovníci hlavní redakce zábavných pořadů Čs. televize Bratislava na podporu studentů požadují, aby do 27. 11. 1989 Čs. televize nezařazovala do vysílání zábavné pořady a vytvořila tak na obrazovce prostor pro dialog názorově rozdílných skupin. V Jihočeském kraji prohlásily některé podniky, že se připojí ke stávce. Např. ČSAD Č. Budějovice, JĚ Temelín, Škoda Č. Budějovice, Igla Č. Budějovice. [Viz pozn. 3 dok. 92a.] V Severomoravském kraji Prefa Olomouc, Meopta Přerov a další. V Trutnově Dioptra, Šroubárny, Precioza, Sklostroj. Situaci na závodech

dokumentuje postup svazáků ve s. p. Konštrukta Trenčín, kteří na mimořádnou členskou schůzi nepřipustili zástupce ZO KSS ani tajemníka OV KSS. Na schůzi bylo přijato prohlášení s požadavky na odvolání představitelů ÚV KSČ, vlády ČSSR a vyhlášení pluralitního systému. Svazáci Federálního ministerstva dopravy a spojů a Ústředního ředitelství ČSD se připravují rovněž k účasti na stávce 27. 11. 1989. Uvedli, že k tomu dostali telefonický příkaz z OV SSM Praha 1 s tím, že pokud se jejich organizace nezapojí do stávky, budou proti nim vyvozeny tvrdé sankce. [Viz pozn. 12 dok. 6b.]

Stávkový výbor studentů se sídlem v Praze je finančně podporován ze sbírek fondu uvolněného SSM a dále z finančních zdrojů Václava HAVLA. Bylo zjištěno, že na VŠE má být vytvořeno centrum, které bude soustřeďovat seznamy podniků, které se připojují ke stávce a které se odmítají ke stávce studentů připojit. [Viz pozn. 18 dok. 6c.]

Dne 22. 11. 1989 proběhlo v Realistickém divadle shromáždění a diskuse k současné situaci, na kterém byl promítnut videozáznam o zákroku příslušníků pořádkových sil 17. 11. 1989. Vystoupil na něm bývalý I. náměstek ministra kultury v roce 1968, který přítomně informoval, že studenti půjdou 24. 11. na Hrad, kde budou v souvislosti se zasedáním ÚV KSČ požadovat odstoupení vlády. Za možné kandidáty na funkci generálního tajemníka ÚV KSČ chtějí navrhnout ŠTROUGALA, DUBČEKA nebo s. Adamce. Rovněž vystoupili zástupci studentů s tím, že od 23. 11. 1989 budou jejich zástupci objíždět vojenské útvary dislokované ve Středočeském kraji. Pokusí se navázat kontakt s veliteli útvarů, členy KSČ a SSM s cílem postavit ČSLA proti SNB. Diskusi v Realistickém divadle byl přítomen pracovník Rádia Svobodná Evropa PECHÁČEK, který ujistil přítomné, že informace neprodlené předá k vysílání. [Viz pozn. 1 dok. 27b.]

Dne 23. 11. pokračovalo v Bratislavě soudní řízení proti J. ČARNOGURSKÉMU. Před Justičním palácem se shromáždilo asi 600 osob, které provolávaly hesla 'Svobodu Čarnogurskému', 'Ať žije Kusý' apod. Po oznámení osvobozujícího rozsudku se dav rozešel. Přítomní žurnalisté NBC a New York Times z USA se dotazovali na okolnosti úmrtí muže, který zemřel údajně proto, že příslušníci SNB zabránili přivolanému lékaři v přístupu do budovy. Bylo zjištěno, že před budovou soudou omdlel Peter ŠIMKO /1922/, kterému byla okamžitě poskytnuta pomoc dvěma lékařkami z Banské Bystrice, které byly přítomny na uvedeném shromáždění. Krátce po převozu do nemocnice ŠIMKO zemřel.

Bylo zjištěno, že Martin ŠMÍD /1970, student matematicko-fyzikální fakulty UK/, který měl údajně zahynout při zákroku příslušníků SNB 17. 11. 1989, je synem redaktorky zahraniční rubriky Svobodného slova Jany ŠMÍDOVÉ /1949/, která se podílí na protispolečensky zaměřených akcích 'charty-77'. Aktivně se podílí na tvorbě nelegálního časopisu Lidové noviny. Jmenovaná záměrně zamlčela pravdu o situaci kolem jejího syna, čímž vyprovokovala vlnu vášní a odporu vůči příslušníkům SNB. [Viz pozn. 15 dok. 6c.]

Po jednání členů předsednictva ÚV Čs. strany socialistické se s. Jakešem se podařilo docílit, že o sporných článcích v deníku Svobodné slovo rozhoduje přímo předseda strany dr. B. KUČERA. Tím se částečně podařilo eliminovat aktivitu reakčně smýšlejících novinářů zahraniční a kulturní rubriky. O zveřejnění svých požadavků požádal šéfredaktora Svobodného slova i Václav HAVEL, byl však odmítnut. [Viz pozn. 17 dok. 6c.]

Mezi pracovníky ČSD Ostrava se hovoří o tom, že strojvedoucí Lokomotivního depa Praha, bývalí členové Federace lokomotivních čet /FLČ/, mají v úmyslu obnovit její činnost a spojit se se studenty. [Viz pozn. 5 dok. 130c.]

Arcibiskup Ján SOKOL vydal 22. 11. 1989 v Trnavě pastýřský list, který

obsahuje souhlas se současným děním, konstatuje, že vývoj v ČSSR padesát let stagnoval a nyní se mohou nové celospolečenské problémy vyřešit včetně vztahů církve a státu. List má být rozšiřován na veřejných shromážděních mládeže a studentstva.

V celé ČSSR jsou zjišťovány případy rozšiřování letáků a různé nápisy. V případě zadržení pachatelů jsou tyto po vyslechnutí a zabavení letáků propouštěni. Ve většině případů se jedná o studenty středních a vysokých škol, především z Prahy.

Mnozí se výhrůžky fyzickou likvidací příslušníků SNB, kolektivům a občanům projevujícím nesouhlas s požadavky a postupem studentů. Např. 22. 11. bylo příslušníku OO VB v Záluží u Mostu vyhrožováno, že bude cestou ze služby zastřelen. Dne 23. 11. byl Pohotovostnímu pluku VB ČR doručen dopis nadepsaný 'Veliteli Jakešova gestapa', ve kterém je příslušníkům dávana možnost 'zbavit se viny z těžkého zločinu dvěma způsoby. Buď se vlastní zbraní zastřelí, nebo aby hrdlořezové Pohotovostního pluku zatklí českou vládu a dali ji do vězení.' V Jablonci nad Nisou byl verbálně napaden několika mladíky předseda ONV, když se pokusil strhnout provokační plakát. [Viz pozn. 3 dok. 55h.] Na Důl Julius Fučík byl doporučen dopis hanobící členy KSC podniku za jejich odmítavé stanovisko k akcím studentů. [Viz pozn. 4 dok. 55h.] Ve Stříbře /Západočeský kraj/ byla fyzicky napadena předsedkyně SSM studentka 2. ročníku střední školy za to, že odmítla účast na stávce, a za členství jejího otce v KSC. V Ústí nad Orlicí napadl Jan H[...] /1963, učitel/ ženu, která strhávala výzvy ke stávce.

V Teplicích vyhrožoval telefonicky anonym výbuchem plynovodu v n. p. Plynárny. Byl ověřen jako klamný, po pachatelí se pátrá. [Viz pozn. 1 dok. 55g.]

3. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

V průběhu dne 23. 11. 1989 nebyla žádná závažná událost tohoto charakteru hlášena.

[...]

5. Názory a nálady obyvatelstva

Pedagogičtí pracovníci lékařské fakulty Univerzity J. E. Purkyně Brno znepokojeně poukazují na evidentní rozpory mezi ÚV KSC, vládou a ÚV SSM reprezentované s. Mohoritou. Jsou toho názoru, že 'ti nahoře' by si měli své názory a boj o moc co nejdříve ujasnit, nebo postupně zavinit rozšiřování demonstrací a stávkového hnutí na celou ČSSR. [Viz pozn. 10 dok. 111.]

Dne 22. 11. 1989 se mezi zaměstnanci ČSAD Ostrava hovořilo o tom, že k vyjasnění situace v Praze dne 17. 11. 1989 očekávají vystoupení funkcionářů federálního ministerstva vnitra, kteří by na filmovém záznamu z demonstrace ukázali opodstatněnost zásahu pořádkových sil. Současná nečinnost nahrává silám, které prohlašují zákrok pořádkových jednotek za brutální a tím udržují společenské napětí. Členové KSC pak očekávají stanovisko kompetentních představitelů ÚV KSC k posledním vystoupením člena sekretariátu ÚV KSC Vasilu Mohority. Členům KSC není jasné, zda k uvedeným vystoupením byl pověřen ÚV KSC, nebo bez jejich vědomí využil situace k laciné popularitě mezi mládeží. Vyskytly se hlasy, aby vláda neuvolnila ministra vnitra ČSSR jako odpovědného činitele za zásah pořádkových jednotek v Praze. Mohlo by dojít k obdobné situaci jako v roce 1968, kdy po strahovských událostech odstoupil tehdejší ministr vnitra

a do funkce nastoupil PAVEL, který svou činností rozložil Sbor národní bezpečnosti. [Viz pozn. 8 dok. 130c.]

Značná část občanů města Brna, zejména příslušníci starší a střední generace, odsuzují nerozhodnost vlády a ÚV KSČ k probíhajícím demonstracím. Nikomu není jasné, že to, co bylo do 17. 11. 1989 potíráno příslušníky Sboru národní bezpečnosti, je nyní dovoleno. Je jim nepochopitelné, jak mohlo dojít k setkání předsedy vlády ČSSR s RUMLEM a spol., jak může KSČ zasednout za jeden stůl s lidmi, kteří byli ještě do 17. 11. 1989 stíháni jako podvrtníci, organizátoři nepokojů a navíc placeni ze zahraničí v tvrdé měně. Nerozhodnost a pasivita stranického aparátu a vlády může vést k tomu, že nebude-li z jejich strany v co nejkratší době zaujat jasný a nekompromisní postoj, připojí se řada ekonomických objektů a podniků dosud váhajících k účasti na generální stávce dne 27. 11. 1989. [Viz pozn. 10 dok. 111.]

V s. p. NHKG Ostrava proběhlo na podnikovém výboru SSM setkání se zástupci stávkového hnutí studentů VŠ báňské, kteří se snažili získat podporu svých požadavků a stávkové činnosti. Při diskusi nedokázali zástupci stávkového výboru obhájit své současné stanovisko předkládané ÚV SSM /rezoluce o 10 bodech/ a vůbec nechápali rozsah případných dalších následků svého negativního jednání. Bylo jim jednoznačně sděleno, že v rámci NHKG nemohou čekat žádnou podporu ze strany pracujících a členské základny SSM. [Viz pozn. 5 dok. 130c.]

Dne 22. 11. 1989 se v n. p. Gumokov v Hradci Králové uskutečnilo jednání celozávodního výboru SSM. Po bouřlivé diskusi bylo podpořeno prohlášení ÚV SSM a požadavky pražských studentů. Většinou hlasů bylo rozhodnuto, že svazáci se připojí ke generální stávce. Většina pracujících závodu se proti stávce staví, podporuje požadavek objektivního prošetření zákroku pořádkových sil a urychlení stabilizace politické situace. V uvedeném duchu byl zpracován dopis pro ÚV KSČ. [Viz pozn. 4 dok. 41a.]

Zaměstnanci státního statku Tisá /Severočeský kraj/ odsuzují stávkové hnutí studentů. Současně však kritizují pomalou reakci vlády a vyslovují názor, že členové vlády by měli vystupovat na veřejnosti a pravdivě vysvětlovat situaci. Nespokojenost projevují zejména s tím, že dosud nevystoupil nikdo z ministerstva vnitra a nepodal objektivní vysvětlení události.

Mezi pracujícími hospodářských organizací ve Středoslovenském kraji jsou události probíhající v současné době hodnoceny různorodě. U většiny se projevuje nesouhlas se zákrokem pořádkových sil v Praze, ale také se současným jednáním pracovníků kultury a vysokoškoláků. Takové postoje byly zaznamenávány např. mezi pracujícími ZVL Banská Bystrica a hutního závodu ZTS Martin, pracovníky a učni středního odborného učiliště železničního ve Vrútkách.

V rámci diskusního klubu v Divadle Na zábradlí Milan KŇAŽKO mj. uvedl, že 'herci musí pronikat do závodů mezi dělníky, hovořit s nimi, ale nikoli s hereckou či intelektuálskou nadřazeností, ale jako rovný s rovným, aby dělníci měli pocit, že s nimi hovoří jeden z nich'. Byla zde přijata směrnice, aby navštěvovali častěji pražské podniky a závody. [Viz pozn. 4 dok. 27a.]

Dne 23. 11. asi v 15.50 hodin skončilo shromáždění pracujících všech závodů podniku ČKD, na kterém měl podle předchozího sdělení vystoupit rovněž vedoucí tajemník MěV KSČ a člen PUV KSČ s. Štěpán. Nejen průběh celého shromáždění, ale zejména jeho začátek poznamenal jeho pozdní příjezd na toto shromáždění. Dostavil se s 15–20minutovým zpožděním. Vzhledem k této skutečnosti proto vystoupil jako první řečník herec Národního divadla v Praze Vladimír VRABEC a seznámil přítomné s prohlášením herců, které bylo odměněno velkým potleskem. Vystoupení dalších řečníků – bývalého ředitele ČKD Ramajzla a velitele jednotky LM

v ČKD Sejkory skončilo fiaskem a jejich vypískáním. S. Štěpán své vystoupení uvedl sdělením, že zítra, tj. 24. 11., začíná zasedání pléna ÚV KSČ, na kterém dojde k mnoha kádrovým změnám. Toto jeho sdělení bylo přerušováno pískotem a výkřiky 'tak odejdi ty'. Další jeho slova, včetně výzvy ke klidu, byla přijímána opět pískotem a posměšnými výkřiky. Rovněž vystoupení vedoucího tajemníka OV KSČ Praha 9 a předsedy CZV KSČ bylo přijato odmítavě.

Dne 22. 11. se v Kladně konalo shromáždění asi dvou tisíc osob před Divadlem Jiřího Průchy, na kterém vystoupil, kromě jiných řečníků, i V. KOLMISTR /bývalý vedoucí tajemník OV KSČ v Kladně/. Přesvědčoval přítomné, že není nutné vyvíjet aktivity na ulici, ale zvýšit agitační činnost mezi dělníky na podnicích, aby zintenzivnili tlak na splnění nyní vznášených požadavků. Vystoupení ostatních řečníků vyzněla většinou na podporu požadavků na prošetření zákroku SNB dne 17. 11. Současně byly ve většině případů odmítnuty výzvy k účasti kladenských závodů na generální stávce dne 27. 11. Také následující den došlo na Kladně v 19 hodin ke shromáždění zhruba 800 osob, převážně mládeže. KOLMISTR, když zjistil, že je Divadlo Jiřího Průchy uzavřeno, požadoval, aby se přítomní přesunuli před budovu OV KSČ a tam si vynutili její otevření s tím, že v ní povedou dialog. Proti KOLMISTROVI vystoupil jeden z přítomných občanů /neustanoven/ a řekl, že on sám povede rád s KOLMISTREM dialog, ale že se domnívá, že by to bylo před zasedáním ÚV KSČ politickou chybou. Tento řečník strhl na sebe iniciativu a nechal odhlasovat zamítnutí KOLMISTROVA návrhu.

Redaktoři západoněmeckého časopisu STERN /LINZENMEIER, LÖWER a SCHMIDT/ vyjádřili své názory na současnou situaci v ČSSR poté, co hovořili s řadou exponentů nelegálních struktur, herců a studentů. Došli k závěru, že zde byl sice konečně odstartován začátek pronikavých změn, které by měly v konečné fázi vést k odstoupení KSČ z její vedoucí úlohy, avšak neexistuje zde zatím potřebná jednotota mezi jednotlivými hnutími. Navštívili např. studenty VŠE, z nichž nikdo nebyl schopen formulovat řádně to, oč jim vlastně jde. Ke stejnému závěru dospěli po několika rozhovorech s náhodnými chodci. Řekli, že není pravděpodobné, že by se studentům a hercům podařilo prosadit jejich požadavky, pokud nezískají dělníky. Proto chtějí udělat několik kontaktů s dělníky na Václavském náměstí i jinde. [Viz pozn. 1 dok. 27b.]

Ve státních podnicích výrobní i nevýrobní sféry i v oblasti služeb je situace ovlivňována především pevností postojů vedení podniků a organizací KSČ, SSM a ROH. V organizacích zahraničního obchodu došlo k posunu v postojích zaměstnanců směrem k převládající kritice vedení strany a státu z důvodu stagnace a nepřijímání konkrétních opatření v současné situaci. Kritika směřuje zejména na osoby generálního tajemníka ÚV KSČ s. Jakeše a vedoucího tajemníka MěV KSČ v Praze s. Štěpána. V resortu Ministerstva zemědělství a výživy je v současné době snaha vyvolat v pondělí 27. 11. stávkou ve výrobních podnicích potravinářského průmyslu. Napjatá situace je ve výzkumných ústavech resortu, kde jsou přijímány petice požadující vyšetření události ze dne 17. 11. a podporující stávkující studenty. Podle získaných poznatků do stávky nepůjdou JZD, může však dojít k vystoupením na státních statcích, případně jiných podnicích. Z hygienických důvodů nejsou vpouštěni studenti do výrobních závodů a jednání se odbývá na vrátnicích. Zástupci studentů vysokých škol, kteří se dostavili do budovy FMHSE, se dotazovali na ztráty resortu v případě pondělní generální stávky. Po vysvětlení dopadu na resort a celé národní hospodářství uvažovali studenti o odvolání generální stávky. Pracovníci k. p. Pražské energetické závody přes podepsání prohlášení odsuzujícího zákrok pořádkových jednotek SNB a požadavek k jeho řádnému vyšetření

tvrdě odmítli účast na generální stávce, která by v případě výpadku osvětlení měla katastrofální následky pro město. Za účasti členů LM a pracovníků podniku jsou vytvořeny hlídky pro opravy trafostanic, které rozvádí elektrickou energii zejména do centra Prahy. Ve SBCS, hlavním ústavu pro ČSR ve středisku Útvar mechanizace a automatizace v Praze, byl založen přípravný stávkový výbor, který ve svém prohlášení plně podporuje požadavky studentů a vyzývá ke generální stávce. Útvar zpracovává platební a účetní styk na ČSR a účetní operace musí být počítačově zpracovány a zaznamenány v průběžném bankovním dni, který končí ve 12.30 hodin a začíná ve 13.00 hodin. Vyřazením automatizace bankovních operací by účty přicházely opožděně a v krajním případě /neměl-li podnik na účtu dostatek prostředků/ by neměl ani na výplaty zaměstnanců a partnerů. Vedením útvaru jsou přijímána opatření k obsazení tohoto preferovaného pracoviště jinými zaměstnanci. V čs. uranovém průmyslu jsou zjišťovány postoje rozdílného charakteru v kategoriích zaměstnanců k současné situaci v CSSR. Mezi horníky v dolech se diskutuje, zda se připojí ke generální stávce či nikoli. Vzhledem k útlumovému programu jsou mezi horníky obavy, že jako první budou ze zaměstnání propuštěni ti, kteří podporují výzvy studentů. Na ředitelství s. p. Československý uranový průmysl se řada pracovníků staví za požadavky studentů a odsuzuje zásah pořádkových jednotek SNB. Mezi členy závodní jednotky LM se situace na základě informace o možném nasazení v Praze vyhrotila natolik, že došlo k hlasování a jednotka odmítla účast na nasazení. [Viz pozn. 20 dok. 6c.]

V prostředí PF UK v Praze byl získán poznatek, že je mezi studenty rozšiřována zpráva o smrti dvou pracovníků fakulty, kteří byli vysláni k navazování kontaktů do Pardubic a okolí. Prověrkou bylo zjištěno, že dne 22. 11. po 16.00 hodině se stala v blízkosti Pardubic dopravní nehoda, při níž zahynuli hospodářská pracovnice UK ČERMÁKOVÁ a dr. KUNA, CSc., který vozidlo řídil a vjel do protisměru, kde se čelně střetl s protijedoucím nákladním vozem. Vyšetřuje oddělení Pardubice. [Viz pozn. 19 dok. 6c.]

Zmíňme na tomto místě „rozpracování“ Jiřiny Jiráskové (1931), jmenované v části „Nepřátelská činnost“: k její osobě byl 11. 10. 1980 4. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden svazek KTS „JANA“, reg. č. 33600: 14. 9. 1982 archivován pod a. č. 729874.

K uvedenému DSZ ještě doplníme, že provolání OF citované ve 3. odstavci části „Nepřátelská činnost“ bylo uveřejněno jako dok. 9 in Suk, Jiří: Občanské fórum..., c. d., s. 19-20.

DSZ FMV č. 182 měla následujících 12 příloh: bez názvu, týkající se trestných činů spojených s příslušníky SNB, PS a SA (rozdělovník – ss. Jakeš, Husák, Adamec, Indra, Hegenbart); „K současným aktivitám vnějšího a vnitřního protivníka proti ČSSR“ (zdroj – I. správa SNB, rozdělovník – členové a kandidáti PÚV KSC, ss. Hanus, Žajíc, Hoffmann, Hegenbart + rukou připsáno „vedení FMV, VŠ SNB, I, II S-SNB“); „Snaha Občanského fóra o převzetí iniciativy opozice“ (viz pozn. 1 dok. 6b); „Organizace činnosti koordinačního výboru stávkového hnutí studentů“ (viz pozn. 10 dok. 6b); „Informace o setkání pracovníků sdělovacích prostředků s tajemníkem ÚV KSC s. Fojtíkem“ (viz pozn. 5 dok. 6b); „Styk Johna BOKA s I. tajemníkem ZÚ USA“ (viz pozn. 3 dok. 6b); „Setkání zástupců OBRODY a Slovenského fóra přestavby“ (zdroj – XII. S-SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Adamec, Indra, Hoffmann, Janák, Hegenbart + rukou připsáno „vedení FMV, VŠ SNB, I, II, XII, Praha“); „Snaha o vytvoření 'Akademického fóra'“ (viz pozn. 13 dok. 6b); „Hodnocení současné politické situace Václavem BENDOU“ (viz pozn. 1 dok. 27a); „Porada zástupců STADEPE, východoevropského odboru CIA, Rady národní bezpečnosti a vybraných hromadných sdělovacích prostředků včetně Svobodné Evropy a Hlasu Ameriky“ (zdroj – III. S-SNB,

rozdělovník – s. ministr vnitra ČSSR + rukou připsáno „vedení FMV, VŠ SNB, I, II, III, XII, KS-SNB“ + strojopisná poznámka „Tato informace byla využita pro informování s. Jakeše cestou ministra národní obrany.“); „Signalizování příjezdu zájmových osob v souvislosti s vývojem v ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – s. Hegenbart + rukou připsáno „vedení FMV, I, II“); „Signalizace víz udělených pracovníkům západních hromadných sdělovacích prostředků k cestě do ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník – s. Hegenbart + rukou připsáno „vedení FMV, I, II, Praha“).

Z příloh, které nepřipravila II. S-SNB, resp. S-StB Praha, uvádíme následující:

„K současným aktivitám vnějšího a vnitřního protivníka proti ČSSR

Francie

Šéfredaktor emigrantského časopisu SVĚDECTVÍ P. TIGRID hodnotí události v Praze po 17. 11. 1989 jako kroky ke změně vládnoucí garnitury v ČSSR. Vedení ČSSR musí ustupovat nátlaku z obav z masových nepokojů a nespokojenosti. Z tohoto důvodu obětuje i bezpečnost, na kterou svalí vinu za zásah proti demonstrantům. TIGRID za hlavní považuje nepřerušit stávkové hnutí a zvyšovat nátlak na stranické a státní orgány.

Redakce SVĚDECTVÍ vysílá do ČSSR emisara, jehož hlavním úkolem je pomoc při koordinaci činnosti opozice.

Španělsko

Událostem v ČSSR věnují španělské vládní kruhy malou pozornost, neboť se především zaměřují na vlastní vnitropolitické problémy, jako jsou situace před jmenováním nové španělské vlády a atentát na dva poslance extrémní levice.

Současný vývoj v ČSSR považují za logické pokračování přeměn ve Východní Evropě.

ČSSR

– HAVEL a MARVANOVÁ soudí, že první jednání s premiérem ADAMCEM, jehož se účastnili jako zástupci Občanského fóra, bylo otevřené a konstruktivní. K účasti na dalším setkání se však Občanské fórum bude stavět zdrženlivě. Za pozitivní je považováno to, že pozice Občanského fóra postupně roste a rozšiřuje se jeho vliv mimo Prahu.

– Občanské fórum negativně hodnotí skutečnost, že kardinál TOMÁŠEK přijal pozvání s. Štěpána k zahájení dialogu. Usuzuje se, že TOMÁŠEK jedná dle pokynu Vatikánu. HAVĚLOVI není jasná taktika TOMÁŠKA.

– Klub za socialistickou přestavbu OBRODA se snaží upevnit svoji roli v Občanském fóru prezentací osobnosti DUBČEKA. Snaží se, aby DUBČEK vystupoval na Václavském náměstí v Praze, což dosud odmítá. Dále se snaží DUBČEKA dosadit do delegace k jednání s čs. předsedou vlády, což zatím neakceptují v Občanském fóru.“

„Setkání zástupců OBRODY a Slovenského fóra přestavby

Dne 23. 11. 1989 se uskutečnilo střetnutí J. STRINKY, R. HOFFMANA a R. KALINSKÉHO (zástupci Slovenského fóra přestavby – SFP) s představiteltem pražské OBRODY MENCLEM, na kterém společně rozebrali perspektivy dalšího vývoje v ČSSR. MENCL uvedl, že v první fázi je potřeba počítat s kompromisním vývojem, který by přešel do konfliktního s dnes těžko odhadnutelným závěrem. Důležitou úlohu by zde měly sehrát

okresní konference KSČ, kde by se dostali do funkcí noví lidé schopní strhnout ostatní.

Další část rozhovoru věnovali 'obsazení' vedoucích funkcí v našem státě, přičemž konstatovali, že by bylo vhodné vytvořit tandem HAVEL – DUBČEK. DUBČEK by byl prezidentem a HAVEL jako neustraník předsedou Federálního shromáždění, kde je těžiště politického života. M. KUSÝ bude podle nich potřebný v dalším období na tvorbu koncepcí a přípravu argumentů. Těžištěm diskuse jmenovaných byl však zejména požadavek na zrušení vedoucí úlohy KSC v Ústavě ČSSR.

Závěrem setkání se dohodli, že je potřebné sestavit společné stanovisko OBRODY a SFP, které předloží A. DUBČEKOVI. Samotnou přípravu stanoviska odložili na 26. 11. 1989.“

„Porada zástupců STADEP, východoevropského odboru CIA, Rady národní bezpečnosti a vybraných hromadných sdělovacích prostředků včetně Svobodné Evropy a Hlasu Ameriky“

Počátkem listopadu se uskutečnila koordinovaná porada zástupců STADEP, východoevropského odboru CIA, Rady národní bezpečnosti a vybraných hromadných sdělovacích prostředků včetně Svobodné Evropy a Hlasu Ameriky. Z porady vyplynuly některé závěry vůči ČSSR s cílem organizovat dlouhodobou propagandistickou kampaň proti ČSSR rozdělenou do několika etap:

1) do konce roku 1989 využít událostí v zemích VS proti čs. vedení strany a státu v souvislosti s restrikcemi na cestování. Zde je plánováno využít projednávání a pravděpodobného přijetí nového emigračního zákona v SSSR (22. 11. 1989) a dále využít předvánočních nákupů, nervozity a nedostatku některého zboží na trhu v ČSSR. Informátoři SE a HA dostali pokyny okamžitě informovat o nedostatcích na trhu a náladách v jednotlivých vrstvách obyvatelstva;

2) období konání okresních a krajských konferencí KSČ, kde je kalkulováno s tím, že nedojde k zásadní obměně funkcionářského aktívu, což na jedné straně prohloubí pasivitu pracujících, kteří mají zkušenosti z roku 1968-69, a na druhé straně zapříčiní radikalizaci mladé generace;

3) v období přípravy a konání sjezdu KSČ počítají s tím, že návrhy sjezdových dokumentů neuspokojí očekávání značné části obyvatelstva, což se má za pomoci kampaně projevit v narůstání masových demonstrací v hlavních hospodářských centrech. Kampaň nepočítá s aktivní účastí rolnictva, předpokládá se, že čs. veřejnost nebude uspokojena s kadrovými změnami ve vedení strany. Je rovněž kalkulováno s tím, že v 1. čtvrtletí se již projeví první problémy v průmyslových podnicích při realizaci opatření nového zákona o státním podniku a celkově je očekáván nižší ekonomický přínos v nejméně jedné třetině podniků. Podle závěrů USA čs. veřejnost nebude ochotna akceptovat některá úsporná opatření (úpravy cen, omezení dovozu), přičemž tato opatření jsou a budou v r. 1990 podle USA nevyhnutelná.

Na základě rozboru vzorku obyvatelstva má být kampaň zaměřena na:

- mladou generaci,
- studenty VŠ technického zaměření, technickou inteligenci pracující ve výrobních podnicích, absolventy právnických fakult,
- aktivizaci židovského obyvatelstva v souvislosti s řešením židovské otázky v SSSR.

USA do značné míry spoléhají na oficiální hodnocení událostí roku 1968 v ČSSR ze strany SSSR, kde v případě přehodnocení vstupu vojsk VS (po PLR a MR) by mělo sloužit jako signál pro rozpoutání intenzivní kampaně

za rehabilitaci všech disidentů vyloučených ze strany a pro obviňování stranických a státních představitelů, kteří nastoupili po roce 1969.

V této souvislosti a zejména na základě vývoje v zemích VS někteří funkcionáři STADEPu hodnotili pozvání s. Fojtíka na oficiální návštěvu do USA, která měla začínat 28. 11., jako předčasné. Americká strana není připravena na konstruktivní dialog, dosud nebylo rozhodnuto, na jaké úrovni STADEPu bude s. Fojtík přijat. Avšak hlavní linie přístupu USA k tomuto jednání byla již stanovena. Čs. strana bude obviňována z pomalé nebo žádné realizace závěrů Vídeňské následně schůzky v oblasti lidských práv. V argumentaci má být využito komentování událostí v ČSSR 28. 10. a 17. – 18. 11.

Stejný přístup hodlají USA zachovat i při návštěvě náměstka ministra zahraničních věcí s. Vacka při jeho jednáních v USA k problematice humanitární oblasti.“

² Tato příloha byla použita pro zpracování 9. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 výše.

³ K osobě J. Polákové (1951) byl 1. 12. 1981 1. odd. 5. odb. X. S-SNB zaveden SPO „BARBORA“, reg. č. 22525; 17. 1. 1986 převeden na SS, zničen (včetně složek DOK a a KPP) na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB 5. 12. 1989.

⁴ Viz dok. 128 in: Čas Demokratické iniciativy 1987 – 1990. Praha 1993, s. 205-206. Zde je toto prohlášení z větší části uvedeno v rámci přílohy č. 1 dok. 24b.

6b

1989, 23. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 267.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/267/03-89

V Praze dne 23. 11. 1989

PRÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 2

Přílohy: [10/12]

Denní situační zpráva č. 267/89 ze dne 23. 11. 1989.

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): č. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10 [1/2, 8/2, ostatní/1]

K bodu 3): č. 9 [9/1]

K bodu 4): č. 3 [3/1]

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k č. j.: CB-0077/267/03-89¹

K bodu 2b/

Rozdělovník – pouze s. ministru vnitra ČSSR

Tzv. Občanské fórum vyvíjí snahu převzít iniciativu opozice do svých rukou. Díky tomu, že MANDLER a DOLEŽAL² – vedoucí představitelé ČsDI byli v neděli dne 19. 11. 1989 zajištěni, nebyli přítomni na shromáždění v Činoherním klubu, jejich současná spolupráce s Občanským fórem je velmi problematická. HAVEL a další představitelé CH-77 i OBRODY nechtějí, aby se ČsDI stala plnoprávným členem Občanského fóra. Dovolují jim jistý druh „externí spolupráce“. Navíc mezi ČsDI a HAVLEM panují značné názorové rozdíly pramenící z toho, že ČsDI je politickou stranou s vlastní vnitřní strukturou, kdežto Občanské fórum zatím žádnou hierarchii nevytváří. ČsDI, která je přesvědčena o svém vítězství a o nezvratnosti probíhajících procesů, které velmi brzy – nejpozději po 27. 11. 1989 vyústí v odstoupení vedoucích představitelů KSČ – bude i nadále pokračovat v duchu svého prohlášení a požadavků z 19. 11. 1989. Naproti tomu HAVEL, který prostřednictvím KOCÁBA, BARTOŠKY a dalších umělců hledá postranní cesty k předsedovi vlády ČSSR s. ADAMCOVI, svoje požadavky formuluje jinak a odmítá demisi vlády. Dokonce nesohlasí s požadavky ČsDI z 19. 11. 1989. Ze strany HAVLA jde o boj o mocenskou pozici. OBRODA je v názorové opozici vůči ČsDI zejména proto, že MANDLER, DOLEŽAL a další jim doporučují, aby začali navazovat kontakty s politickými činiteli KSČ, kteří nejsou zkompromitováni[,] a hledali svoje vlastní cesty k účasti na politice KSČ, její „očistě“ a pod.

[...] ^b

ČsDI má svůj sekretariát v bytě ŠTOLBOVÉ, kde zasedá a pracuje denně od 08.00 hod. do pozdních nočních hodin.

Poznatek byl získán dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 2, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít pouze k informaci s. MV ČSSR.

Příloha č. 2 k č. j.: CB-0077/267/03-89³

K bodu 2b/

Rozdělovník – pouze s. ministru vnitra ČSSR

John BOK,⁴ aktivista „Nezávislého mírového sdružení[“] se v rozhovoru s I. tajemníkem politicko ekonomické sekce ZÚ USA v Praze Edwardem KASKOU, kterého kontaktoval dne 22. 11. 1989 v ranních hodinách, krátce po svém propuštění z vyšetřovací vazby, vyjádřil, že aktivita studentů postupně opadá, ale vše z hlediska dalšího vývoje

zůstává otevřeno. Současnou situaci hodnotili jako příznivou pro činnost Občanského fóra.

BOK KASKU informoval, že se od jednoho exkomunisty dozvěděl, že ŠTROUGAL kontaktuje některé členy ÚV KSČ, kteří jsou připraveni donutit k odchodu funkcionáře ÚV, kteří jsou odpovědní za neřešení předchozích problémů, na jejichž základě došlo k současné situaci. Konkrétně hovořil o ss. JAKEŠOVI, ŠTĚPÁNOVI a lidech BILAKOVA typu.

V dalším rozhovoru BOK vysvětloval KASKOVI rozdíl mezi složkou VB a StB. Uvedl, že aktivisté „Občanského fóra“ uvažují o tom, že požádají VB o ochranu a na příslušníky pak budou působit v tom smyslu, aby neposlušovali rozkazy StB. Práním BOKa je, aby podobně bylo na příslušníky VB působeno i při demonstracích i občany. Je toho názoru, že se s příslušníky VB musí hovořit, neboť jsou také jen občané. Tuto myšlenku považuje z hlediska realizace za zajímavou, s čímž KASKA souhlasil.

Poznatek byl získán Pramenem č. 2, dne 22. 11. 1989[,] je hodnocen jako pravdivý[,] nelze jej využít v informačním toku FMV.

Činnosti BOKa i amerických diplomatických pracovníků je i nadále věnována pozornost.
[...]^c

Příloha k č. 3 k č. j. CB-0077/267/03-89⁵

K bodu 4/

Rozdělovník – pouze s. ministru vnitra ČSSR

Dne 22. 11. 1989 byla uskutečněna porada předsedů ZO KSČ ze sdělovacích prostředků na ÚV KSČ u tajemníka FOJTÍKA, které se zúčastnilo cca 30 členů KSČ (tisk, rozhlas, televize).

Na poradě byla hodnocena současná politická situace v ČSSR a úloha sdělovacích prostředků. Na této poradě sdělil mimo jiné s. FOJTÍK, že „on sám neví[,] co má dělat[,] a kdyby ho soudruzi požádali, tak odejde z funkce tajemníka“. Toto stanovisko vyvolalo značný rozruch mezi přítomnými, neboť bylo očekáváno ze strany s. FOJTÍKA zásadní stanovisko, jakým způsobem mají sdělovací prostředky v současné situaci postupovat.

Poznatek byl získán dne 22. 11. 1989 Pramenem č. 1 v prostředí novinářů, je hodnocen jako seriózní, nelze jej využít v informačním toku FMV.

[...]^d

Příloha č. 4 k č. j.: CB-0077/267/03-89

K bodu č. 2b/
Rozdělovník č. 1

Dne 22. 11. 1989 byl pozván synodní senior ČCE Josef HROMÁDKA k veřejnému vystoupení před účastníky demonstrace na Václavském náměstí, ke kterým měl promluvit z balkónu budovy „Melantrich“. Vzhledem k velkému počtu dalších pozvaných osob se jeho vystoupení neuskutečnilo. Z tohoto důvodu byl znovu pozván na dnešní den.

Synodní senior ve svém veřejném vystoupení chce podpořit legální vládu s tím, že si tato musí uvědomit současnou situaci a jako závazek prosazovat důslednou demokratizaci v naší společnosti za účasti všech občanů. Dále by chtěl v krátkosti zdůraznit, co je demokracie, t. j. především úkol pro každého občana zapojit se do každodenního života a tvorby politiky státu. V neposlední řadě chce zdůraznit, že je potřeba pokračovat v dialogu[,] a to např. 1/2 roku, vytvořit podmínky pro stanovení reálného programu, což především potřebuje čas a ne emoce.

Poznatek byl získán dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 1, je seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.
[...]^e

Příloha č. 5 k č. j. CB-0077/267/03-89⁶

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Bylo zjištěno, že dne 22. 11. 1989 TIGRID⁷ vyjádřil přesvědčení, že opoziční síly v ČSSR již mají situaci v rukou, a že to mají vyhrané. Má jenom vážné obavy, aby se v Praze nepřipustil nějaký kompromis, zejména je nutné zaměřit požadavky studentů tak, aby nezůstalo jen u požadavku potrestání bezpečnosti, ale aby byly propagovány další následné požadavky studentů.

Poznatek předal Pramen č. 2, lze jej využít v toku informací.
[...]^d

Příloha č. 6 k č. j.: CB-0077/267/03-89

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Vedení náboženské sekty Svědci Jehovovi uskutečnilo setkání oblastních cestujících dozorců, na kterém byli informováni o principiál-

ním stanovisku k zachování politické neutrality; v počtu 4 000 kusů byl vytištěn dopis vedení SJ všem studijním skupinám ve stejném duchu. Bylo zabezpečeno, že tento dopis pronikne dne 23. 11. 1989 do všech studijních skupin v celé ČSSR. Dokumentace tohoto dopisu bude získána 24. 11. 1989.

Poznatek byl získán dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 1, je seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.
[...]^e

Příloha č. 7 k č. j. CB-0077/267/03-89

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

V prostředí studentů DAMU bylo zjištěno, že dle průzkumů a poznatků získaných herci divadla v Karlíně nemá „prohlášení studentů k dělníkům a rolníkům“⁸ tak jednoznačný ohlas, jak bylo očekáváno. Proto je z hlediska organizátorů stávkový nutně vypracovat nové prohlášení, jež by pro dělníky mělo být srozumitelnější, mělo by v něm být poukázáno na hospodářský „úpadek“ (pořadníky na auta, co si mohou dělníci za svůj plat koupit nyní a co dříve, jednoznačně uvést za viníka stávající situace komunisty atd.).⁹

Zjištěno 23. 11. 1989 Pramenem č. 2.
[...]^b

Příloha č. 8 k č. j.: CB-0077/267/03-89¹⁰

K bodu 2b/
Rozdělovník č. 1

Organizace činnosti koordinačního výboru stávkového hnutí studentů

Na DAMU v Karlově ulici v Praze má koordinační výbor k dispozici telefon na děkanátě ve 2. patře. V 1. patře je tiskové středisko, učebny slouží jako místnosti s občerstvením. Jsou zde bedny s pomeranči, banány, konzervy a jiné požitaviny. K dispozici mají video a televizi, prostřednictvím které provádějí dokumentaci.

Ve 3. patře úřaduje stávkový výbor, v učebnách jsou zřízeny noclehárny a odpočívárny. V přízemí je prováděna kontrola a výstup. V místnosti, která je situována za vrátnicí[,] je každý povinen hlásit odchod a úkol, jakým byl pověřen. Mimo to pro všechny, kteří odcházejí[,] platí, že každý, kdo opustil objekt DAMU[,] musí jedenkrát za

hodinu se telefonicky hlásit, aby byla kontrola přes to, že nebyl zadržen. Pro případ zadržení má každý u sebe telefonní číslo na advokáta. Výbor funguje v bývalé kanceláři SSM /6 členů/, sekce, která sbírá informace[,] má 8 členů, jednotlivé skupiny, které provádějí výlepy a roznášejí tiskoviny[,] mají 20 lidí, stravování má na starosti 5 členů, práci s tiskovinami má na starost 4 – 10 lidí. Pro rychlou přepravu po Praze mají k dispozici 3 taxikáře, kteří pro studenty DAMU jezdí zadarmo a průběžně hlásí stav situace na okrajích Prahy k Bezpečnosti, LM a ČSLA.

Používají 2 počítače, 1 počítač s tiskárnou má malý formát šířky papíru formátu A-5. Na okraji výtisku jsou obdélníčky. Druhý počítač má tiskárnu formátu A-4.

V klubu DISK je pobočka tiskového střediska, kde je hlavní rozmnožovna tiskovin.

Na koordinační výbor stávkového hnutí studentů se obrací průběžně zástupci SPŠ a fakult VŠ v Praze i mimopražských a požadují vysílání očitých svědků, informací, materiálů, včetně „dokumentace“ z událostí dne 17. 11. 1989. Koordinační výbor rovněž sleduje práci sdělovacích prostředků a na místa, kde probíhá natáčení[,] vysílá své zástupce z jednotlivých VŠ, např. vyslal dne 22. 11. na 13.00 hodin své lidi k natáčení TKM do Hel[li]chovy ulice.

Mimopražští studenti z vysokých škol, kteří v období stávky zajíždí do svých trvalých bydlišť[,] jsou stávkovými výbory pověřováni výlepem řady prohlášení a stanovisek. V některých případech mají za úkol kontaktovat vedení podniků v bydlištech a přesvědčit je o správnosti svých požadavků a propagují vyhlášení generální stávky na den 27. 11. 1989.

Ke stavu mezi studenty bylo zjištěno, že mají strach[,] jak vše dopadne, v kolektivu jsou silní, ale mají obavu, že jim bude vypnuto topení, uzavřena voda, plyn a elektřina.

Získáno Pramenem č. 1 dne 23. 11. 1989.
[...]^b

Příloha č. 9 k č. j.: CB-0077/267/03-89

K bodu 3

Rozdělovník č. 1

Pramen sdělil, že na základě poznatku o přípravě účasti svazáků FMDS a ÚŘ ČSD¹¹ na generální stávce dne 27. 11. 1989 byl předsedou CZV KSČ proveden pohovor s předsedkyní ZO SSM ČERNOU. V průběhu rozhovoru ČERNÁ uvedla, že k účasti na stávce dostala striktní telefonický pokyn z OV SSM Praha 1, s tím, že když se jejich organizace nezapojí do stávky, budou proti ní a dalším funkcionářům

SSM ze strany OV SSM a dalších svazáckých orgánů vyvozeny tvrdé sankce. Jmenovaná jméno volajícího nesdělila.¹²

Poznatek byl získán dne 22. 11. 1989 Pramenem č. 1, je hodnověrný a lze jej využít v informačním toku FMV.
[...]^f

Příloha č. 10 k č. j. CB-0077/267/03-89¹³

K bodu č. 2b/
Rozdělovník č. 1

V prostředí stávkových výborů z ČSAV byl získán poznatek o vytváření akademické sekce studentského fora. Oficiální název má být Akademické forum, rozdělené na dvě sekce, akademickou a studentskou. V akademické sekci mají být profesori a další nestudenti, kteří vykonávají jakoukoliv formou pedagogickou činnost. Ve studentské sekci mají být soustředění členové stávkových výborů po ukončení stávky. Početní stav sekcí má být v rozsahu cca 20 lidí, přičemž je kalkulováno s pětičlennými výbory. Hlavním organizátorem Akademického fora je MUDr. Jiří KOFRÁNEK, CSc., odborný asistent FVL UK, katedra patologické fyziologie UK, který je současně garantem za podpisy „Provolání k akademické obci a čs. veřejnosti“.¹⁴ Jedná se o člena KSČ, který je napojen ve své specializaci kosmické medicíny na pracoviště AV SSSR, kde jsou řešeny úkoly v rámci PT a PTZD. Je prověřen pro styk se státním tajemstvím.¹⁵

Poznatek byl získán dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 2, je hodnověrný a lze jej využít v informačním toku FMV.
[...]^b

^a Nad jménem Vykypělův vlastnoruční podpis. V rámci rozdělovníku je k výtisku č. 7 (operační štáb Praha) ještě připojeno: „Počet příloh 7/8.“

^b Vpravo rukou připsáno „11. odbor“.

^c Vpravo rukou připsáno „1. odbor“.

^d Vpravo rukou připsáno „12. odbor“.

^e Vpravo rukou připsáno „9. odbor“.

^f Vpravo rukou připsáno „7. odbor“.

¹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989 s názvem „Snaha Občanského fóra o převzetí iniciativy opozice“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – ministr vnitra ČSSR + rukou připsáno „vedení FMV, VŠ SNB, I, II,“. V uvedené DSZ FMV je v 9. větě celku 1. odstavce místo „nesouhlasí“ uvedeno „souhlasí“.

- ² K osobě Bohumila Doležala (1940) byl 1. odd. 2. odb. X. S-FMV 2. 3. 1977 zaveden SPO „RIGO“, reg. č. 12795; v registru svazků je poznámka „připojeno a. č. T-482 MV“, 11. 7. 1988 převeden na SS, zničen na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989. Samostatný sv. NO „RIGO“ („NO – 1/264“) s reg. č. 38028 byl 3. odd. 11. odb. II. S-SNB zaveden 24. 11. 1989, zničen 7. 12. 1989.
- ³ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989 s názvem „Styk Johna BOKA s I. tajemníkem ZÚ USA“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – s. ministr vnitra ČSSR + rukou připsáno „vedení FMV, VŠ SNB, I, II S-SNB“.
- ⁴ K osobě J. Boka (1945) byl 8. 5. 1984 3. odd. 1a odb. S-StB Praha zaveden SPO „MILTON“, reg. č. 40068; 9. 7. 1984 archivován pod a. č. 758886, 8. 5. 1986 „obnova z a. č. 758886“, 6. 7. 1988 předán z 1. na 4. odd. 2a odb. S-StB Praha, 4. 1. 1989 převeden na SS, 11. 9. 1989 předán na 5. odd. II. odb. téže správy, zničen koncem roku 1989. K uvedené osobě existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB:
„Zjištěné poznatky:
 [...]
 17. 11. – realizace na akci DÝM“
 A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 4“.
- ⁵ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989 s názvem „Informace o setkání pracovníků sdělovacích prostředků s tajemníkem ÚV KSČ s. Fojtíkem“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – s. ministr vnitra ČSSR + rukou připsáno „vedení FMV, VŠ SNB, I, II,“.
- ⁶ Tato příloha byla použita pro zpracování 1. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 6a.
- ⁷ K osobě Pavla Tigrida (1917) byl 9. 9. 1964 2. odd. 7. odb. II. S-MV zaveden pozorovací svazek, reg. č. 23726 (k 1. 1. 1969 měl již pět dílů): 13. 5. 1969 předán na S-StB Praha. 8. 6. 1969 zavedlo 1. odd. VI. odb. S-StB Praha evidenční svazek, reg. č. 16804: 23. 2. 1971 předán na 1. odd. 1. odb. II. S-FSZS. 26. 2. 1971 zaregistrovalo uvedené odělení II. S-FSZS SPO „PREMIER“, reg. č. 2452: 14. 4. 1973 převeden na OS, postupně veden zřejmě 1., 3. a 4. odd. 2. odb., SOO, 2. odd. 4. odb. X. S-FMV/SNB, zničen (13 částí hl. svazku, složky FD, KPP a DOK/1) na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ⁸ Viz Provolání vysokoškolských studentů k dělníkům a rolníkům Československa, in: Deset pražských dnů..., c. d., s. 75-76.
- ⁹ Informace o potřebě vypracovat nové prohlášení k dělníkům a rolníkům byla zapracována do 10. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 6a.
- ¹⁰ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989 se stejným názvem („Organizace činnosti koordinačního výboru stávkového hnutí studentů“): zdroj – II. S-SNB, rozdělovník – ss. Jákeš, Adamec, Indra, Fojtík, Hoffmann, Hegenbart + rukou připsáno „vedení FMV, VŠ SNB, I, II, III, IV, KS-SNB“. V uvedené příloze DSZ FMV se neobjevila 3. věta 1. odstavce („Jsou zde bedny...“), místo 1. věty téhož odstavce je uvedeno pouze „Na DAMU v Karlově ulici v Praze má sídlo koordinační výbor.“ a místo 3. odstavce byla k 1. odstavci připojena věta „Používají 2 počítače, z toho 1 s tiskárnou.“.
- ¹¹ K objektu Ústředního ředitelství ČSD byl 14. 3. 1989 1. odd. 7. odb. II. S-SNB zaveden OBS „ÚŘ ČSD“, reg. č. 36996: skartace v registru nevyznačena.

- ¹² Většina informací uvedených v tomto odstavci byla zpracována do 13. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 6a.
- ¹³ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989 s názvem „Snaha o vytvoření 'Akademického fóra'“; zdroj – II. správa SNB, rozdělovník – ss. Jakeš, Adamec, Indra, Fojtík, Hoffmann, Hegenbart + rukou připsáno „vedení FMV, VŠ SNB, I, II, Praha“. V uvedené příloze DSZ FMV se neobjevila poslední věta 1. odstavce.
- ¹⁴ Viz Deset pražských dnů..., c. d., s. 46-47.
- ¹⁵ Gestorem prověrek „osob pro styk se státním tajemstvím“ byl v letech 1988 – 1989 na centrální úrovni dle zákona č. 102/1971 Sb. 8. odbor II. S-SNB; konkrétní každoroční prověrku v témže období prováděly 3. odd. III. odb. krajských útvarů Státní bezpečnosti.

6c

1989, 23. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 268.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/268/03-89

V Praze dne 23. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 13/15

Denní situační zpráva č. 268/89 ze dne 23. 11. 1989.

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13 [4/2, ostatní/1]

K bodu 3): 0

K bodu 4): č. 11, 12 [11/1, 12/2]

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. [1] k č. j. CB-0077/268/03-89

K bodu

Rozdělovník – pouze s. ministr vnitra ČSSR.

Z prostředí italské tiskové agentury¹ bylo zjištěno, že Václav HAVEL se zítra setká s předsedou federální vlády s. ADAMCEM a jako první

požadavek přednese požadavek na svobodné informace. Pokud s. ADAMEC odpoví, že to není v jeho kompetenci, ovlivnit rozhlas a televizi, bude mu ze strany HAVLA sděleno, že je druhá osobnost ve státě po prezidentu republiky a nebude za ni již považován.

Získáno dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 2.
[...]^b

Příloha č. [2] k č. j. CB-0077/268/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník: pouze MV ČSSR

Člen stávkového výboru ČSTU požadoval na IVV² v Praze zapůjčení XEROXU, mikrofonu a reproduktoru. Rada italského ZÚ FRATINI³ se zapůjčením souhlasil, vyjma XEROXU, který nemají.

Získáno dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 2.
Jsou realizována opatření k dokumentaci poznatku.
[...]^b

Příloha č. [3] k Čj.: CB-0077/268/03-89

K bodu 2b.

Rozdělovník – pouze s. ministr vnitra ČSSR.

Pavel LANDOVSKÝ⁴ vyzýval Jiřího BARTOŠKU, aby se spojil na Ústavu státu a práva ČSAV s dr. BOČKEM, který by zpracoval fundovaný právní rozbor charakteristiky a právního rozkladu existence Lidových milic, protože jsou dle jeho vyjádření protiústavní.

Poznatek byl získán dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 2.

Příloha č. [4] k č. j. CB-0077/268/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník: pouze pro MV ČSSR

K činnosti Občanského fóra

Jednotliví členové nezávislých iniciativ a signatáři CHARTY 77 si rozdělili mezi sebou jednotlivé fakulty vysokých škol, kde organizují a řídí činnost jednotlivých stávkových výborů dle pokynů Občanského fóra. Občanské fórum, jako zastřešující organizace všech nezávislých iniciativ, je v neustálém telefonickém i osobním styku s redakcí a re-

daktory západních sdělovacích prostředků. Fórum zpracovává průběžně o své činnosti svodnou informaci a zpracovává rovněž zvláštní informaci o osobách, které jim nechtějí v jejich činnosti vyjít vstříc a které provádějí antipropagandu mezi studenty.

Na podporu generální stávky bude ve východním Berlíně organizována demonstrace. K zajištění této demonstrace v NDR je signatář CHARTY 77 Jan URBAN ve styku se zástupci německého demokratického fóra. Občanské fórum dále organizuje po celých Čechách a Moravě prostřednictvím studentů styk na všechny fary, aby bylo v sobotu a neděli přečteno prohlášení kardinála TOMÁŠKA. Tím si chtějí získat většinu občanů na svoji stranu.

Akademický malíř P[...] B[...]⁵ v současné době předseda akčního výboru v Mánesu, je ve styku s Evženem ERBANEM,⁶ bývalým předsedou ČNR. E. ERBAN akčnímu výboru poskytuje taktické rady, jak řešit současnou situaci.

Občanské fórum zajišťuje prostřednictvím střediska Mánes aktivisty z řad známých historiků, kteří jsou ochotni jít kamkoliv agitovat a diskutovat na obhajobu politiky Občanského fóra. Jedná se o historiky Robert KVAČEK⁷ – FF UK Praha, Vladimír KAŠÍK,⁸ Karel KUČERA,⁹ Josef VACEK, Karel PICHLÍK.¹⁰

Stávkový výbor Divadelního ústavu v Praze zajišťuje herce, kteří jsou ochotni cestovat po ČSSR a do různých závodů, za účelem agitace pracujících za požadavky Občanského fóra. Herec Národního divadla Josef KEMR zpracoval vlastní prohlášení, se kterým objíždí podniky ŠKODA Plzeň, POLDI Kladno, AZNP Mladá Boleslav¹¹ a další[,] a využívá své osobní popularity k zajišťování požadavků Občanského fóra.

Uvedené poznatky byly zjištěny Pramenem č. 2 a nelze je využít v informačním toku FMV.

Příloha č. [5] k Čj.: CB-0077/268/03-89

K bodu 2b.

Rozdělovník č. 1.

Dne 23. 11. 1989 bylo vysláno do různých míst v ČSSR cca 50 aut se studenty a pražskými herci /Bratislava, Trnava, Nitra, B. Bystrica, Zvolen a jiné/, kteří se snaží přesvědčit dělníky, aby se zapojili do stávek.¹²

Poznatek byl získán dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriózní.

Příloha č. [6] k Čj.: CB-0077/268/03-89

K bodu 2b.
Rozdělovník č. 1.

Z centrálního dispečinku TAXI služby je na žádost koordinačního stávkového výboru prováděn rozvoz členů tohoto stávkového výboru, kteří mají visačky, kde je uvedeno, že se jedná o stávkový výbor. Rozvoz je prováděn zdarma.¹³

Získáno dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 2.

Příloha č. [7] k č. j. CB-0077/268/03-89

K bodu 2b
Rozdělovník 1

Dne 23. 11. 1989 byly koordinačním stávkovým výborem určeny místa továren, kam se mají studenti spolu s herci pražských divadel dostavit s cílem jejich agitace ke stávce. Konkrétně se jednalo o MITAS, POLYGRAFII, Pekárnu Vysočany,¹⁴ Vápenku v Radotíně, Vápenku v Nuslích – Bělehradské, České vinařské závody Vysočany, Petrovice, Pardubice a ŠKODU Plzeň. Herci již poukazují na svou přetíženost.

Získáno dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 2.

Příloha č. [8] k čj. CB-0077/268/03-89¹⁵

K bodu 2b
Rozdělovník 1

Bylo zjištěno, že Martin ŠMÍD,¹⁶ nar. [...] 1970, student mat. fyz. fakulty UK, který měl údajně zahynout při zákroku příslušníků SNB dne 17. 11. 1989, je synem redaktorky zahraniční rubriky Svobodného slova Jany ŠMÍDOVÉ, nar. [...] 1949. Jedná se o nepřátelsky zaměřenou osobu, která se ve spojení se signatářem CH-77 Jaroslavem JÍRŮ podílí na všech protispolečensky zaměřených akcích CH-77, podpisových akcích apod. Aktivně se podílí na tvorbě nelegálního časopisu Lidové noviny. Jmenovaná záměrně zamlčela pravdu o situaci kolem jejího syna, čímž vyprovokovala vlnu vášně a odporu vůči příslušníkům SNB. Vedení redakce se ŠMÍDOVOU hovořilo[,] a i když se k této skutečnosti nepřiznala, svým chováním dala najevo, že o všem, co se dalo v souvislosti s jejím synem, byla dobře informována a podílela se na přípravě celé události.

Zjištěno Pramenem č. 1, dne 23. 11. 1989.
[...]^c

Příloha č. [9] k č. j. CB-0077/268/03-89¹⁷K bodu 2b
Rozdělovník 1

Po jednání členů předsednictva ÚV ČSS se s. JAKEŠEM bylo redakci upuštěno od zveřejňování konfrontačních stanovisek a názorů a až na některé výjimky, které jsou vzhledem k současné situaci nutné, se vedení redakce daří publikovat jen stanoviska čelných představitelů ČSS a MěV ČSS v Praze. O sporných článcích rozhoduje přímo předseda ČSS Dr. Bohuslav KUČERA. Tím se daří alespoň částečně eliminovat aktivitu reakčně smýšlejících novinářů zahraniční a kulturní rubriky Svobodného slova. O zveřejnění svých požadavků požádal šéfredaktora Svobodného slova i signatář CHARTY 77 Václav HAVEL, byl však odmítnut.

Zjištěno Pramenem č. 1 dne 23. 11. 1989.
[...]^c

Příloha č. [10] k č. j. CB-0077/268/03-89¹⁸K bodu 2b
Rozdělovník 1

Stávkový výbor studentů je finančně podporován ze sbírek fondu uvolněného SSM a dále z finančních zdrojů V. HAVLA.

Dalším signatářem CHARTY 77, který se podílí radami na činnosti a řízení studentských stávek, je Saša VONDRA. VONDRA zve aktivisty stávkových výborů na koordinační porady. Sděluje, že je potřeba organizovat stávky na časově neomezenou dobu. Přímo se vyjadřuje, že stávkovat se bude co nejdéle.

Bylo zjištěno, že na Vysoké škole ekonomické má být vytvořeno centrum, které bude soustřeďovat seznamy podniků, které se připojují ke stávce a které se odmítají ke stávce studentů připojit.

Poznatek byl získán dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.

Příloha č. [11] k č. j. CB-0077/268/03-89¹⁹K bodu 4
Rozdělovník 1

V prostředí PF UK v Praze byl získán poznatek, že je mezi studenty rozšiřována zpráva o smrti dvou pracovníků fakulty, kteří byli vysláni k navazování kontaktů do Pardubic a okolí. Prověrkou bylo zjištěno, že dne 22. 11. 1989 po 16.00 hodině se stala v blízkosti Pardubic

dopravní nehoda[,] při níž zahynuli: hospodářská prac. UK ČERMÁKová a dr. KUNA, CSc., který vozidlo řídil a vjel do protisměru, kde se čelně střetl s protijedoucím nákladním vozem. Vyšetřuje dopravní oddělení Pardubice.

Poznatek byl získán dne 23. 11. 1989. Pramenem č. 1, je hodnověrný a lze jej využít v informačním toku FMV.
[...]^c

Příloha č. [12] k č. j. CB-0077/268/03-89²⁰

K bodu 4 Rozdělovník 1

Názory a postoje pracujících v národním hospodářství k současné vnitropolitické situaci

Ve státních podnicích výrobní i nevýrobní sféry i v oblasti služeb je situace ovlivňována především pevností postojů vedení podniků a organizací KSČ, SSM a ROH v podnicích.

V organizacích zahraničního obchodu došlo k posunu v postojích zaměstnanců směrem k převládající kritice vedení strany a státu z důvodu stagnace a nepřijímání konkrétních opatření v současné situaci. Kritika směřuje zejména na osoby generálního tajemníka ÚV KSČ s. JAKEŠE a vedoucího tajemníka MV KSČ v Praze s. ŠTĚPÁNA.

V rezortu MZVž je v současné době snaha vyvolat v pondělí 27. 11. 1989 stávkou ve výrobních podnicích potravinářského průmyslu. Napjatá situace je ve výzkumných ústavech rezortu, kde jsou přijímány petice požadující vyšetření událostí ze dne 17. 11. 1989 a podporující stávkující studenty. Podle získaných poznatků do stávkou nepůjdou JZD, může však dojít k vystoupením na státních statcích, případně jiných podnicích. Z hygienických důvodů nejsou vpouštěni studenti do výrobních závodů a jednání se odbývá na vrátnicích.

Zástupci studentů VŠ, kteří se dostavili do budovy FMHSE, se dotazovali na ztráty rezortu v případě pondělní generální stávkou. Po vysvětlení dopadu rezortu pro celé národní hospodářství uvažovali studenti o odvolání generální stávkou.

Pracovníci k. p. Pražských energetických závodů přes podepsání prohlášení odsuzujících krok pořádkových jednotek SNB a požadavek k jeho řádnému vyšetření, tvrdě odmítli účast na generální stávce, která by v případě výpadku osvětlení měla katastrofální následky pro město. Za účasti členů LM a pracovníků podniku jsou vytvořeny hlídky pro opravy trafostanic, které rozvádí elektrickou energii zejména do centra Prahy.

[...]^d

V SBČS, Hlavním ústavu pro ČSR ve středisku Útvar mechanizace a automatizace v Praze, byl založen přípravný stávkový výbor, který ve svém prohlášení plně podporuje požadavky studentů a vyzývá ke generální stávce. Útvar zpracovává platební a účetní styk na ČSR a účetní operace musí být počítačově zpracovány a zaznamenány v průběžném bankovním dni, který končí ve 12.30 hod. a začíná ve 13.00 hod. Vyřazením automatizace bankovních operací by účty přicházely opožděně a v krajním případě (neměl-li podnik na účtu dostatek prostředků) by neměl ani na výplaty zaměstnanců a partnerů. Vedením útvaru jsou přijímána opatření k obsazení tohoto preferovaného pracoviště jinými zaměstnanci.

V čl. 1. ústavním zákonem²¹ jsou zjišťovány postoje rozdílného charakteru v kategoriích zaměstnanců k současné situaci v ČSSR. Mezi horníky v dolech se diskutuje, zda se připojí ke generální stávce či nikoliv. Vzhledem k útlumovému programu jsou mezi horníky obavy, že jako první budou ze zaměstnání propuštěni ti, kteří podporují výzvy studentů. Na ředitelství s. p. Československý uranový průmysl se řada pracovníků staví za požadavky studentů a odsuzuje zásah pořádkových jednotek SNB. Mezi členy závodní jednotky LM se situace vyhroutil natolik na základě informace o možném nasazení v Praze, že došlo k hlasování, kdy jednotka odmítla účast na nasazení pouze podle situace.

Poznatek byl získán dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 1 a č. 3.

Příloha č. [13] k č. j. CB-0077/268/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník 1

Dne 22. 11. 1989, krátce před tiskovou konferencí a zasedáním občanského fóra v galerii U Řečických, uvedl mluvčí Václav MALÝ, že požadavky ČSDI jsou extremistické a zatím prakticky neuskutečnitelné. Jako mluvčí občanského fóra nemůže připustit, aby některé skupiny, i sebelépe organizované, měly převahu a větší vliv než ostatní. Nepřipustil, že jde z jeho strany o bojkot ČSDI. Tvrdí, že jako mluvčí má sice velký vliv na jednání a plně podporuje Václava HAVLA, ale rozhodně neútočí proti ČSDI[,] ani ji neodsunuje do pozadí.

Podle Václava MALÉHO byl zvolen pouze postupný tlak a ne jednorázová akce ke svržení vlády, i když to ulice chce a podporuje. Doporučil, aby se ČSDI obrátila na PECHÁČKA²² z RSE, který je v Praze a osobně akce řídí. S PECHÁČKEM se měl setkat Emanuel MANDLER a uvedl, že PECHÁČEK má podobný názor jako vedení občanského fóra, které silně ovlivňuje.²³

Na základě dotazů svých známých k dopisu a vystoupení kardinála

TOMÁŠKA hodnotí MALÝ TOMÁŠKOVO vystoupení v ČST jako velkou chybu, se kterou se asi už nedá nic dělat. TOMÁŠEK tam neměl vůbec chodit. Když, tak měl jednat alespoň s předsedou vlády jako kardinál. Když už jednal se s. ŠTĚPÁNEM, tak měl s. ŠTĚPÁN přijít k němu. Uvádí, že dopis je pravý a kardinálovo vystoupení v ČST je zmanipulováno sdělovacími prostředky. Pokusí se to odpoledne vysvětlit veřejně na Václavském náměstí.

Poznatky byly získány dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 1, jsou hodnověrné a lze je využít v informačním toku FMV.

[...]^e

^a Přes jméno Vykypělův vlastnoruční podpis.

^b Vpravo rukou připsáno „3. odbor“.

^c Vpravo rukou připsáno „11. odbor“.

^d Dole na prvním listě rukou připsáno „5., 6., 7. odbor“.

^e Vpravo rukou připsáno „12. odbor“.

¹ Problematika „ANSA, italská tisk. kancelář“ byla 8. 3. 1971 2. odd. 12. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS „DUBNO“, reg. č. 2311 („sv. 16670 přijato z S-StB Praha“); postupně veden 1. odd. 12. odb. II. S-FMV, 3. odd. 5. odb. II. S-FMV/SNB, při reorganizaci v roce 1988 předán patrně z 1. odd. 4. odb. II. S-SNB na 1. odd. 3. odb. II. S-SNB, zničen na 3. odd. téhož odboru 6. 12. 1989.

² Problematika „ZÚ Itálie“ byla 2. 7. 1969 6. odd. odb. A II. S-FSZS administrativně podchycena v OBS „BRATISLAVA“, reg. č. 1016 („ze sv. 1238 ze II-5-1“); v neuvedenou dobu předán zřejmě na 2. a 1. odd. 12. odb. II. S-FMV, 1. odd. 4. odb. téže správy, 1. odd. 3. odb. II. S-SNB a 2. odd. téhož odboru, skartace v registru nevyznačena.

³ K osobě Maurizia Fratiniho (1945) byl 26. 2. 1987 1. odd. 4. odb. II. S-SNB zaveden SPO „RADONICE“, reg. č. 33297; skartace na 1. odd. 3. odb. II. S-SNB v registru nevyznačena.

⁴ K osobě P. Landovského (1936) byl 24. 1. 1975 2. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „BOHÁČEK“, reg. č. 24021; „objekt“ akce 7. 4. 1977 zaevidován jako NO („2/257“), SPO 21. 10. 1977 převeden na OS, 30. 11. 1981 archivován pod a. č. 708542 (sv. NO pod a. č. 706708).

⁵ K osobě P. B. (1938) byl 23. 6. 1965 1. odd. II/M odb. S-StB Praha zaveden svazek I „MALÍŘ“, reg. č. 14683; 2. 2. 1968 archivován pod a. č. 621489, 6. 11. 1968 obnoven 6. odd. téhož odboru, 12. 8. 1970 archivován. 5. 9. 1983 zavedlo 1. odd. 2a odb. S-StB Praha SPO „ZOMBÁK“, reg. č. 38880; 20. 10. 1983 převeden na svazek KTS, 21. 11. 1984 na svazek A-„LÁDA“, 28. 3. 1989 archivován pod a. č. 621489.

⁶ K osobě E. Erbana (1912) byl 11. 2. 1961 2. odd. 2. odb. II. S-MV zaveden OS, reg. č. 20652; k 11. 3. 1964 je v řádku z registru uvedeno „přeregistr.“, 3. 6. 1966 archivován pod a. č. Z-1680.

Jméno E. Erbana figurovalo v roce 1989 v několika zajímavých svodkách. V příloze č. 1 DSŽ č. 78/89 ze dne 19. 4. 1989, č. j. ČB-007/78/03-

89, o aktivitách Stanislava Pošusty ze Společnosti pro studium demokratického socialismu (SDS) z provenience 10. odb. II. S-SNB např. stálo:

„POŠUSTA společně s Jiřím HÁJKEM údajně rovněž přesvědčili Evžena ERBANA /bývalý předseda ČNR/, aby v souvislosti s výročími I. a II. Internacionály napsal úvahu do Rudého práva. Pro zpracování této úvahy se nyní snaží zajistit mu odpovídající podklady.“

Poznatek byl získán dne 14. 4. 1989 Pramenem č. 1 a je hodnocen jako seriózně přenesený. Další opatření jsou realizována v souladu s plánem AOR SDS. O zapojení E. ERBANA do činnosti Společnosti SDS navrhuji informovat v rámci rozdělovníku č. 1 s cílem zamezit případné možnosti úniku informací cestou ERBANA do zájmového prostředí.“

V příloze č. 3 DSZ č. 234/89 z 26. 10. 1989, č. j. CB-0077/234/03-89, se Erban objevil v souvislosti se soukromou návštěvou bývalého prezidenta USA vykonanou v ČSSR ve dnech 12. – 13. 10. 1989:

„Po odjezdu R. NIXONA z ČSSR se podařilo zjistit, že jmenovaný se osobně setkal s Evženem ERBANEM, bývalým předsedou České národní rady, který krátce po tomto setkání pozval k sobě na návštěvu Václava HAVLA. Obsah rozhovorů NIXONA s ERBANEM a ERBANA s HAVLEM se nepodařilo doposud zjistit.“

Poznatek byl získán dne 19. 10. 1989 Pramenem č. 1. Je hodnocen jako seriózní a je možno jej využít do informačního toku FMV. Signalizuje pokračující snahy E. ERBANA zapojit se do dalšího politického života v ČSSR.“

Svodka byla postoupena ministru vnitra ČSSR, jeho I. náměstkovi a generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ; sovětskému poradci poslal pplk. V. Zamykal v zastoupení náčelníka II. S-SNB plk. K. Vykypěla tuto zprávu rovnou.

- ⁷ K osobě R. Kvačka (1932) byl 29. 3. 1982 1. odd. 3. odb. X. S-SNB zaveden SPO „MODRÝ“, reg. č. 23246; zničen na 2. odd. 11. odb. II. S-SNB 13. 9. 1989.
- ⁸ K osobě V. Kašíka (1925) byl 25. 3. 1977 1. odd. 3. odb. X. S-FMV zaveden SPO „VLADYKA“, reg. č. 12951; 7. 10. 1988 archivován 2. odd. 2. odb. X. S-SNB pod a. č. 835231.
- ⁹ K osobě K. Kučery (1932) byl 24. 1. 1978 1. odd. 3. odb. X. S-FMV zaveden SPO „HISTORIK“, reg. č. 14406; 19. 5. 1978 převeden na SS „DOKUMENTÁTOR“, 12. 10. 1979 archivován (složka KPP zničena) pod a. č. 682408. 22. 7. 1981 obnovilo 1. odd. 3. odb. X. S-SNB rozpracování v SPO „HISTORIK“, reg. č. 21755; 15. 3. 1983 převeden na SS, zničen (včetně složky KPP) na 2. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.
- ¹⁰ K osobě K. Pichlíka (1928) byl 11. 2. 1977 2. odd. 1. odb. X. S-FMV zaveden SS „SBĚRATEL“, reg. č. 12686; 21. 12. 1979 archivován (složka KPP zničena) pod a. č. 684486. Hned 22. 12. 1979 obnovilo totéž oddělení X. S-FMV rozpracování v SPO „SBĚRATEL“, reg. č. 18995; v neuvedené dobu předán na 3. odd. 1. odb., 10. 5. 1986 zpět na 2. odd. 1. odb. X. S-SNB, 26. 5. 1987 předán na 2a odb. S-StB Praha. 28. 5. 1987 zavedlo 2. odd. 2a odb. S-StB Praha SPO „SBĚRATEL“, reg. č. 44953; 3. 10. 1988 předán II. S-SNB. 3. 10. 1988 byl 1. odd. 10. odb. II. S-SNB zaveden SPO „SBĚRATEL“, reg. č. 36100; zničen 6. 12. 1989.
- ¹¹ K objektu AZNP Mladá Boleslav byl 16. 2. 1972 O-StB Mladá Boleslav zaveden OBS „AZNP“, reg. č. 18272; skartace v registru nevyznačena.
- ¹² Informace o vyslání 50 aut do různých míst v ČSSR byla zapracována do 12. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 6a.
- ¹³ Informace o uvedené pomoci taxislužby studentům byla zapracována do

12. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 6a.
- 14 Problematika „mlýnský a pekárenský průmysl“ byl 3. 5. 1977 3. odd. 3b odb. S-StB Praha administrativně podchycena v OBS „MPP“, reg. č. 27451: zničen 26. 1. 1988.
- 15 Tato příloha byla použita pro zpracování 17. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 6a.
- 16 K osobě M. Šmída (1970), syna redaktorky Svobodného slova Jany Šmídové, existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB (přípisy po straně vzhledem k tomu, že neuvádí žádnou novou informaci, vynecháváme):
„20. 11. 1989 – pondělí

Cíl: kontrola činnosti v souvislosti s událostmi navazujícími na výročí 17. listopadu

sledováno od 14.25 do 00.15 hodin dne 21. 11. 1989

V 15.15 hod. přijel před bydliště objektu v ul. [...] vůz TAXI ADA 44-74, ze kterého vystoupili 4 muži s filmovací technikou, a zašli do bydliště objektu společně s dalším mužem, který přišel do ul. Šrobárovy. Vůz TAXI čekal před uvedeným domem. Po 3 min. všech 5 mužů z domu vyšlo, nesli filmovací techniku a 2 muži s částí techniky nasedli zpět do vozu TAXI. Zbylí 3 muži s další technikou odešli do ul. Šrobárovy, kde nasedli do zaparkovaného vozu VAZ-combi červený ACV 23-75 (majitel: ČST – P-1, Jindřišská 16) a oba vozy odejely.

Ve 21.20 hod. přišli před bydliště objektu muž a žena, pro přehled ADAM (asi 30 let, 168 cm, střední postavy, oválný obličej, tmavší vlasy s výraznou čelní pleší, dioptrické brýle) a EVA (asi 28 let, 168 cm, střední postava, tmavší vlasy). Těmto z okna bytu zamával objekt a ADAM s EVOU čekali před domem. Po 5 min. vyšel objekt z domu, nic nenesl a byl doprovázen asi 7-letou dívkou. Připojili se k ADAMOVI a EVĚ a společně odešli na nám. V. I. Čapajeva, kde zašli do hostince U Jahelků. Tento vzápětí opustili a odešli do ul. 28. pluku, kde ve 21.45 hod. zašli do bistra Korzo v domě č. 29. Po 1 min. z bistra vyšli a pokračovali do ul. U Roháčových kasáren, a kam v této ulici zašli, nebylo zjištěno.

Do ukončení akce objekt uvedený prostor neopustil.

Chování objektu bylo klidné, bez známek osobní kontroly. Následným šetřením bylo zjištěno, že v ul. [...] v minulosti bydlely:

Š m í d o v á Iva, nar. [...] 1965, provdaná BLAŽKOVÁ,

Š m í d o v á Dagmar, nar. [...] 1943, rozená DVORÁČKOVÁ, provdaná LAPAČOVÁ.

Obě bydlely u D v o ř á č k a Václava, nar. [...] 1917.

V současné době tyto ženy bydlí:

Š m í d o v á Iva – P-4, Chodov, [...],

L a p a č o v á Dagmar – P-10, [...].

21. 11. 1989 – úterý

Cíl stejný

sledováno od 06.30 do 22.30 hodin

Záchyt objektu byl prováděn v ul. U Roháčových kasáren před domem č. 18 a 20. Objekt špatřen nebyl.

V 08.30 hod. z domu č. 20 vyšel muž asi 20 let, který měl kolem krku sádrouvou výstuhu. Vzápětí za ním vyšel další muž, též kolem 20 let, který měl pravou ruku v sádře. Tento odešel směrem do ul. 28. pluku. Muž se sádrouvou výstuhou zašel zpět do domu č. 20. V 10.00 hodin opět vyšel ve společnosti ženy a malého dítěte. Společně nasedli do vozu [...] vinový Golf

VW (majitelem je H a s t r m a n o v á Kateřina, nar. [...] 1965, bytem Praha 3, [...]) a společně odjeli do ul. 28. pluku.

22. 11. 1989 – středa

Cíl stejný

sledováno od 06.30 do 15.05 hodin

Objekt nebyl spatřen.“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 58“.

- ¹⁷ Tato příloha byla použita pro zpracování 18. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 6a.
- ¹⁸ 1. a 3. odstavec této přílohy byly použity pro zpracování 14. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 6a.
- ¹⁹ Tato příloha byla použita pro zpracování 13. odstavce části „Názory a nálad obyvatelstva“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 6a.
- ²⁰ Tato příloha byla použita pro zpracování 12. odstavce části „Názory a nálad obyvatelstva“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 6a.
- ²¹ V problematice „Československý uranový průmysl“ byl 10. 9. 1971 2. odd. 4. odb. II. S-FMV zaveden OBS „ČSL. UR. PRŮM“ s reg. č. 2845 („převeden z dílu obj. sv. 1312/III“): po vzniku XI. S-FMV předán na její 1. odd. 3. odb., při reorganizaci v roce 1988 předán na 3. odd. 7. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. Rozpracování „Gen. ředitelství Čs. uranového průmyslu“ bylo 10. 8. 1976 1. odd. 3. odb. XI. S-FMV zavedeno v OBS „URAN-P“ s reg. č. 11529 („obj. sv. r. č. 18429 převeden z O-StB Příbram“): při reorganizaci v roce 1988 předán na 3. odd. 7. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. 12. 12. 1978 zavedlo totéž oddělení XI. S-FMV v problematice „Československá jaderná energetika“ ještě OBS „ELEKTRON“ s reg. č. 16317: při reorganizaci v roce 1988 předán na 3. odd. 7. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. „Materiály týkající se režimové ochrany jaderných elektráren“ byly od 3. 2. 1988 2. odd. 3. odb. XI. S-SNB soustřeďovány v OBS „REŽIM-JE“ s reg. č. 35095: při reorganizaci v roce 1988 předán na 3. odd. 7. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.

K problematice československého uranového průmyslu srovn. především Tomek, Prokop: Československý uran 1945 – 1989. Sešity I ÚDV ZK. Praha 1999. Jednu z posledních akcí centrály v této oblasti zajišťovalo 1. odd. 7. odb. II. S-SNB, viz přípis signovaný zástupcem náčelníka II. S-SNB pplk. V. Zamykalem „Akce DELTA II. kategorie“ z 30. 11. 1989, č. j. CB-002552/71-89, adresovaný náčelníkům S-SNB hl. m. Bratislava a Zsk. a KS SNB Brno:

„Na základě sdělení Slovenských energetických podniků Bratislava /SEP/ a Československé komise pro atomovou energii ČSKAE bude po síti ČSD dne 15. 12. 1989 uskutečněna přeprava vyhořelého jaderného paliva z JE Dukovany do JE Jaslovské Bohunice. Přeprava se uskuteční po následující trase:

Dne 15. 12. 1989 po provedeném měření radioaktivity bude vyvezen po vlečce seřazený vlak z JE Dukovany do žst. Rakšice, kde bude provedeno poslední měření radioaktivity a konečné seřazení vlaku. Po udělení souhlasu k přepravě kolem 8.30 hod. a po převzetí pracovníky ČSD bude zahájena přeprava vlaku po trase žst. Moravský Krumlov, Brno dolní nádraží, Blažejovice, Kyjov, Veselí na Moravě, přes žst. Vrbovce do žst. Myjava. V žst. Myjava bude provedena výměna ostrahy vlaku, kterou převezmou pracovníci Správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje. Vlak bude dále pokračovat přes žst. St. Turá, Čachtice, Nové Město n. V., Piešťany do žst. Velké Kostolany, odkud bude souprava po vlečce zavezena do

JE Jaslovské Bohunice. Přepavní vagonkontejnery neodpovídají předpisům pro provoz po síti ČSD. Vzhledem k tomu, že čs. strana nemůže zabezpečit sov. vagonkontejnery, byla přijata odpovídající opatření, aby nemohlo dojít k havárii s radioaktivním zamořením. Bylo stanoveno, že přeprava nesmí překročit rychlost 45 km, která je nižší než únosnost kontejneru při havárii. Další omezení rychlosti pro jízdu zvláštního vlaku stanoví služby traťového hospodářství Oblastních ředitelství Bratislava, Olomouc, Brno na základě okamžitého stavu únosnosti svršků a staveb železničního spodku, zejména mostních objektů. Je proto nutné být ve spojení s Oddělením zvláštních přeprav a podle zpracovaného jízdního řádu přijmout vlastní opatření v zesílení ochrany zejména mostů vyšších 9 m.

V souladu s Metodickým pokynem I. NMV ČSSR k zabezpečení přepravy radioaktivních materiálů vyhláshuji bezpečnostní opatření DELTA v rozsahu II. kategorie.

Akce DELTA končí opuštěním přepravované zásilky teritoria Vašeho kraje a po převzetí v JE Jaslovské Bohunice.

Mimořádné události neprodleně hlašte na II. S SNB, linka 8864, 8948, kde bude zřízena stálá služba, případně operačnímu důstojníku II. S SNB, linka 261.“

Pplk. V. Zamykal poslal téhož dne (Vyrypělova parafa nese datum 1. 12. 1989) stručnější pípis „Informace o přepravě vyhořelého jaderného paliva z JE Dukovany do JE Jaslovské Bohunice“ ještě náčelníkovi správy spojení SNB, který navíc obsahoval odstavec:

„V uvedené přepravě budou zařazeny spojové vagony. Podmínky jejich obsluhy a technický doprovod VKV radiového spojení řeší Vámi vydaný pokyn Nařízení pro spojení č. j. SP-0061/111-85 a dohodnutá opatření na 7. odboru S SNB Bratislava dne 4. 9. 1985.“

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XI., obálka 1.

- ²² K osobě Pavla Pecháčka (1940) byl 13. 5. 1966 5. odd. II/M odb. S-StB Praha zaveden svazek KI, reg. č. 15237: k 22. 2. 1967 je v řádku z registru uvedeno „zrušeno – nevhodnost“. 28. 4. 1977 zavedlo 1. odd. 1c odb. S-StB Praha SPO „PLUMMER“, reg. č. 27390: 11. 3. 1983 „předáno na I. S-SNB Praha, Obl. odbor České Budějovice“, 9. 2. 1987 předáno zpět k úloži, týž den archivován pod a. č. 809953.
- ²³ Většina informací uvedených v tomto a předcházejících odstavci byla zpracována do 7. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 182 z 24. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. 6a.

7a

1989, 24. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 269.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/269/03-89

V Praze dne 24. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 3/4

Denní situační zpráva č. 269/89 ze dne 24. 11. 1989.

K bodu 2a):

K bodu 2b): [1/1, 2/1]

K bodu 3):

K bodu 4): [3/2]

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k č. j.: CB-0077/269/03-89¹

K bodu 2b

Rozdělovník ministra vnitra ČSSR

Jan URBAN v souvislosti s uvalením vazby na Petra UHLA uvedl, že s ním pracuje velmi dlouho a poznal ho jako nejopatrnějšího člověka. To, že informaci o smrti studenta po zákroku předal k odvysílání SVOBODNĚ EVROPĚ[,] udělal proto, že informaci, kterou převzal[,], považoval za natolik prověřenou, že ani na chvíli nezapochoyboval. Hodnotil to URBAN jako perfektně připravenou akci, která UHLA dostala do vazby. Jeho chyba je, že si rozhovor s tou holčkou měl natočit na video, aby ze svého tvrzení nemohla „ucuknout“. URBAN uvádí, že ta, která informovala UHLA[,], byla vyslechnuta orgány SNB, kde uvedla, že si všechno vymyslela. Objektivní pravda o celé této záležitosti bude osvětlena poté, až to vyhrájí. URBAN dále šíří informace o tom, že samotnými studenty jsou v prostředí předávané informace o tom, že se ztrácejí lidé.

Poznatek byl získán Pramenem č. 2, dne 24. 11. 1989, je pravdivý a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR.

[...]^b

Příloha č. 2 k č. j.: CB-0077/269/03-89²K bodu 2b
Rozdělovník 1

Dne 24. 11. 1989 vydal kardinál TOMÁŠEK následující prohlášení:
„Protestuji proti způsobu, jakým sdělovací prostředky referují o mém rozhovoru s panem Miroslavem ŠTĚPÁNEM. Jako pastýř církve se snažím neodmítnout nikoho, kdo mě požádá o rozhovor. Setkání s panem ŠTĚPÁNEM však naprosto nelze považovat za ten dialog, po němž jsem marně po léta volal. Plně trvám na svém poselství všemu lidu Československa. Katolická církev stojí zcela na straně národa v jeho nynějším zápase. Děkuji všem, kteří se nyní zasazují za dobro všech[,] a mám plnou důvěru v OBČANSKÉ FÓRUM, které se stalo mluvčím národa. František kardinál TOMÁŠEK – arcibiskup pražský.“³

Uvedené prohlášení bylo rozmnožováno v arcibiskupském paláci⁴ vrátným BLÁHOU⁵ a několika studenty, kteří odnášeli namnožené materiály kolportérským skupinám k vylepování po Praze.

Poznatek byl získán dne 24. 11. 1989 Pramenem č. 1, je hodnověrný a lze jej využít v informačním toku FMV.
[...]^c

Příloha č. [3] k č. j.: CB-0077/269/03-89⁶K bodu č. 4
Rozdělovník č. 1

Názory a postoje pracujících v národním hospodářství k současné vnitropolitické situaci

Výzva stávkového výboru VŠ a umělecké fronty ke generální stávce je v řadě podniků a organizací podmiňována výsledkem jednání ÚV KSČ dne 24. 11. 1989. Poslední rozhodnutí o přijetí či nikoliv jsou odkládána na dopoledne dne 27. 11. 1989, např. Mechanizační ústředna zahraničního obchodu. Na případné připojení se ke generální stávce jsou ze strany vedoucích pracovníků podniků a organizací přijímána rázná rozhodnutí, vylučující účast pracovníků nebo podniku na generální stávce.

Například:

V PZO POLYTECHNA bylo zakázáno podepisovat propustky pracovníkům ze zaměstnání pod jakoukoliv podmínkou v době generální stávky. Na schůzi ROH pracovníků ČSKD – INTRANS Praha, pracoviště Smíchov byla stávka jednomyslně zamítnuta. V a. s. KOOSPOL

Praha je patrný vliv CÚV KSČ a vedoucích pracovníků, kde po provedení pohovoru s vedoucími funkcionáři SSM na podniku, nezaslal CZV SSM dosud žádnou rezoluci. Po narušení konference ROH Oblastní správy radiokomunikací (OSR) Praha umělci Jiřinou BOHDA-LOVOU, Janem a Václavem NECKÁŘEM⁷ formou přečtení resoluce umělců vyzývající ke stávce, byla v součinnosti s pracovníky FMDS a Správy radiokomunikací Praha přijata opatření k zabránění narušení provozu čs. spojů.⁸ V případě stávky pracovníků OSR Praha by došlo k přerušení vysílání hromadných sdělovacích prostředků a spojových prostředků, včetně FMV a ČSLA. Členové SSM na k. p. Doly V. I. Lenina Most, GŘ SHD Most a Hornické školy Most odmítli požadavky studentů, včetně stávek.

Naproti tomuto postupu je připojení některých organizací ke generální stávce a jejich zaměstnanců spontánní.

Například:

Pracovníci Rychlé záchranné služby Praha (RZS) půjdou do generální stávky po nezbytném zajištění pohotovostními vozy celé Prahy. Hlavním důvodem je skutečnost, že většina řidičů RZP byla přítomna zákroku pořádkových jednotek na Národní třídě[,] a z tohoto důvodu poskytují informace o průběhu demonstrace a o odvozu zraněných osob členům nezávislých struktur a stávkovému VŠ výboru. Pracující a. s. Československé námořní plavby Praha na mítinku odhlasovali v poměru 70:16 účast na generální stávce.

Poznatek byl získán dne 23. 11. 1989 Prameny č. 1 a č. 3.

^a Nad jménem Vykypělův vlastnoruční podpis.

^b Vpravo rukou připsáno „11. odb.“.

^c Vpravo rukou připsáno „9. odb.“.

¹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Názory J. URBANA na jednání Petra UHLA“: zdroj – II. správa SNB, rozdělovník neuveden.

Samotná DSZ FMV č. 182/A vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1. Bezpečnostní situace v ČSSR

Dne 24. 11. 1989 nedošlo ke zklidnění politické situace v ČSSR. Na celém území státu pokračovala masová shromáždění a demonstrace. Pořádkové jednotky SNB nezasahovaly, nikdo z účastníků nebyl zraněn.

V řadě měst jsou na veřejných shromážděních ustavovány pobočky tzv. občanského fóra, stupňují se nátlakové akce a požadavky na stranické a státní představitele.

Po celé ČSSR pokračuje rozšiřování letáků a tiskovin vyzývajících ke generální stávce.

V průběhu 24. 11. 1989 nebyla zaznamenána závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

2. Nepřátelská činnost

Průběh demonstrace na Václavském náměstí 24. 11. 1989 se nelišil od předcházejících dnů. Na tribuně, opět zřízené na budově vydavatelství Melantrich, ke shromáždění více než 200 000 lidí v době od 16.00 do 17.20 hodin promluvili V. MALÝ /organizátor/, KUČERA, MERTA, DUBČEK, HAVEL, HAŠEK I., KOUTNÝ, SKALNÍK, KOCÁB, ČEPEK, HANZELKA, KUBISOVÁ, ČASLAVSKÁ, CHRAMOSTOVÁ, MOUČKOVÁ, PÁNEK a Petr MÜLLER [Miller] /pracovník ČKD/. V jednotlivých projevech většínou zazněly vzpomínky na události roku 1968 s pocity ukřivděnosti a desiluze o dosavadním vývoji. Byla vyzývána /DUBČEKEM/ armáda, Bezpečnost a LM, 'aby se připojily na jejich stranu'. Dále bylo uváděno /HAVLEM/, že 'občanské fórum existuje pouhých pět dní, ale reprezentuje už všechny lid a záleží pouze na mocenských orgánech, zda dialog bude veden tady nebo v klidu'. Dav při projevech provolával hesla 'svobodu, demisi' a j. Kolem 17.30 hodin se většina demonstrujících rozešla, zbytek /asi 2 500 lidí/ vyčkávalo kolem sochy sv. Václava do skončení plenárního zasedání ÚV KSČ. [Viz pozn. 10 dok. 28b.]

Pokračují pokusy studentů k navazování kontaktů s dělníky v závodech a hospodářských organizacích s cílem získat je pro generální stávku 27. 11. 1989.

V Bratislavě bylo zjištěno, že do některých podniků se snaží studenti pronikat s využitím falešných průkazů příslušníků SNB.

K zahájení a ukončení generální stávky mají být spuštěny pražské poplachové sirény. Pro případ výpadku elektrické energie je zajišťován náhradní zdroj.

Na teritoriu Brna vykupují studenti časně ráno ve velkém množství denní tisk, zejména Svobodné slovo, do kterého vkládají svá provolání, a rozdávají je zdarma občanům. Vykupují rovněž i Rudé právo, které však trhají a hází do koše.

V řadě míst jsou zjišťovány plakáty 'poučení, jak se chovat při zadržení', obsahující 6 bodů se zdůrazněním možnosti odmítnutí výpovědi atd. [Viz pozn. 1 dok. 112.]

Pražský koordinační stávkový výbor rozesílá do krajů v ČSSR informace, že právoplatné ukončení stávky studentů vysokých škol v celé ČSSR může být provedeno pouze vyhlášením v přímém vysílání Čs. televize zástupcem koordinačního stávkového výboru M. MEJSTRÍKEM.

Po celém území ČSSR jsou rozšiřovány a veřejně přehrávány videokazety se zákrokem příslušníků SNB dne 17. listopadu 1989, které jsou však tendenčně upraveny tak, že jednoznačně vyznívají v neprospěch SNB.

Mistři Traťmistrovského okrsku Brno-Židenice L. NOVÁK a J. STHOL a okrsku Slavkov u Brna J. RADEK nabádali své podržené ke generální stávce a provádění sabotáží jako v roce 1968, tzn. kladení pražců přes koleje s cílem zastavit dopravu na železnici, a tím přinutit ke stávce i osoby bez ohledu na jejich názor. [Viz pozn. 5 dok. 112.]

Stranická organizace Čs. televize Bratislava požaduje, aby v zájmu 'zabezpečení objektivní informovanosti' byly demonstrace a generální stávka vysílány v přímém přenosu. V případě obsazení televize vojskem jsou odhodláni přerušovat dráty nebo jiným způsobem znemožnit [...].

V Ústí nad Labem bylo anonymním telefonátem vyhrožováno výbuchem budovy KV KSČ. Byl prověřen jako klamný. [Viz pozn. 2 dok. 56ch.]

Prodavače Jednoty v Dolním Žandově /okr. Cheb/ bylo telefonicky vyhrožováno, že pokud 27. 11. 1989 bude obchod otevřen, bude zabita. [Viz pozn. 1 dok. 78a.]

Na adresu předsedy 1. ZO KSČ dolu J. Fučíka Bílina byl doručen dopis, který napadá členy KSČ a srovnává je s gestapem pro uveřejnění stanoviska pracujících Velkolomu Maxim Gorkij, ve kterém vyjádřili nesouhlas s vyhlášením generální stávkou. [Viz pozn. 4 dok. 55h.]

Na Vysoké škole strojní a textilní v Liberci byl zjištěn výskyt letáků vydaných Výborem na obranu nespravedlivě stíhaných, obsahujících seznam 22 osob a požadujících jejich propuštění. Jde o osoby trestané pro tr. činnost vyzvědačství podle § 105 tr. zákona a dále např. Ivana JIROUSE, Petra CIBULKU, Františka STÁRKA apod. [Viz pozn. 2 dok. 56f.]

V k. p. Lustry Kamenický Šenov /okr. Česká Lípa/ vystupují zaměstnanci proti členům KSČ verbální formou, ozývají se ojedinělé názory, že by se komunisté měli mlátit. Na provozech se k podpoře studentů zapalují svíčky a vyvěšují vlajky. [Viz pozn. 3 dok. 56f.]

Anonymní telefonáty hrozící usmrcením obdrželi příslušníci SNB a jejich rodiny v Jihomoravském, Severočeském [Viz pozn. 2 dok. 56ch.] a Východočeském kraji. Anonym stejného obsahu byl adresován přednostovi gynekologického odd. OÚNZ Teplice. [Viz pozn. 4 dok. 56c.] K verbálnímu napadení předsedy ONV v době, kdy strhával na veřejně přístupných místech letáky, došlo v Jablonci nad Nis. [Viz pozn. 3 dok. 55h.] Neznámým mužem byl napaden požárník ZGK Třebíč, který při útoku použil ostrý předmět a porezal jej na tváři.

V průběhu 21. – 24. 11. 1989 došlo celkem v pěti případech k fyzickému napadení příslušníků ČSLA z povolání a vojáků zákl. služby. Příslušníci posádkových hlídek v Praze byli hrubě uráženi výroky 'Kurvy komunistický, fašisti, gestapáci, buzeranti apod.'. U obchodního domu KOTVA [?] bylo vyhrožováno veliteli hlídky ČSLA oběšením.

[...]

5. Názory a nálady obyvatelstva

Výzva stávkového výboru VŠ a umělecké fronty ke generální stávce je v řadě podniků a organizací podmiňována výsledkem jednání ÚV KSČ dne 24. 11. 1989. Poslední rozhodnutí o přijetí či nikoliv jsou odkládána na dopoledne dne 27. 11. 1989, např. Mechanizační ústředna zahr. obchodu. Na případné připojení se ke generální stávce jsou ze strany vedoucích pracovníků podniků a organizací přijímána rázná rozhodnutí, vylučující účast pracovníků nebo podniku na generální stávce. Např. v PZO POLYTECHNA bylo zakázáno podepisovat propustky pracovníkům ze zaměstnání pod jakoukoliv podmínkou v době generální stávkou. Na schůzi ROH pracovníků ČSKD-INTRANS Praha, pracoviště Smíchov, byla stávka jednomyslně zamítnuta. V a. s. Koospol Praha je patrný vliv CÚV KSČ a vedoucích pracovníků, kde po provedení pohovoru s vedoucími funkcionáři SSM na podniku nezaslal ČZV SSM dosud žádnou rezoluci. Po narušení konference ROH Oblastní správy radiokomunikací /OSR/ Praha umělci Jiřinou BOHADALOVOU [Bohdalovou], Janem a Václavem NECKÁŘEM formou přečtení rezoluce umělců vyzývající ke stávce byla v součinnosti s pracovníky FMDS a Správy radiokomunikací Praha přijata opatření k zabránění narušení provozu čs. spojů. V případě stávkou pracovníků OSR Praha by došlo k přerušení vysílání hromadných sdělovacích prostředků a spojových prostředků, včetně FMV a ČSLA. Členové SSM na k. p. Doly V. I. Lenina Most, GŘ SHD Most a Hornické škole Most odmítli požadavky studentů, včetně stávek. Naproti tomuto postupu je připojení některých

organizací ke generální stávce a jejich zaměstnanců spontánní. Například – pracovníci Rychlé záchranné služby Praha /RZS/ půjdou do generální stávky po nezbytném zajištění pohotovostními vozy celé Prahy. Hlavním důvodem je skutečnost, že většina řidičů RZS byla přítomna zákroky pořádkových jednotek na Národní třídě, a z tohoto důvodu poskytují informace o průběhu demonstrace a odvozu zraněných osob členům nezávislých struktur a stávkovému VŠ výboru. Pracující a. s. Československé námořní plavby Praha na mítinku odhlasovali v poměru 70:16 účast na generální stávce. [Viz pozn. 6 níže.]

Dne 24. 11. 1989 vyjádřili členové 47. ZO SSM Správy vojsk MV VÚ 2220 Praha-Zbraslav souhlasné stanovisko s Prohlášením sekr. ÚV SSM z 20. 11. 1989 přijetím vlastního prohlášení, ve kterém projevují nesouhlas se stanoviskem Plukovního výboru SSM SV MV a podporují současně požadavky studentů a umělců. Prohlášení podepsalo 57 příslušníků – vojáků základní služby výcvikové roty. Jako organizátoři byli zjištěni absolventi vojenské katedry VŠ PORÍŠ Filip a KVAPIL Petr.

Mezi vojáky z povolání VÚ 5655 Plzeň jsou odsuzovány negativní reakce místního obyvatelstva proti příslušníkům ČSLA. Po 17. listopadu 1989, kdy je civilními osobami zásah tzv. červených baretů dáván do souvislosti s armádou, se v Plzni vyskytují případy verbálního napadání a urážení vojáků v prostředcích hromadné dopravy i případy jejich vyhazování z dopravních prostředků.

Rada občanů města Brna vyjadřuje podiv nad tím, že vedle stanoviska rozhlasových pracovníků, studentů a herců odsuzujícího zásah Bezpečnosti dne 17. 11. 1989 v Praze dosud nebyl dán prostor a možnost k vyjádření příslušníkům pořádkových sil, které zásah prováděli, tím spíš, že demonstranti skandovali hesla urážející představitele strany a státu a provolávali 'smrt komunistům'. Vyjadřují přesvědčení, že krev studentů a příslušníků je stejně drahá a je nutné dát prostor k vyjádření také příslušníkům zasahujících jednotek, kteří byli zraněni. Stávka studentů je hodnocena jako nesmyslná s tím, že byli zneužiti protisocialistickými silami. [Viz pozn. 7 dok. 112.]

V Teplicích se mezi občany rozšířila fáma, že v Teplicích zemřelo další dítě na následky špatného životního prostředí. Vzhledem k tomu, že se mělo jednat o Ingrid D[...] /1984/, která zemřela dne 22. 11. 1989 v bytě rodičů v Teplicích, byla provedena soudní pitva jmenované. Bylo zjištěno, že D[...] zemřela na střevní neprůchodnost v důsledku stanovení chybné diagnózy lékařem chirurgického odd. OÚNZ Teplice MUDr. J[...] P[...] /nar. 1950/, který u D[...] diagnostikoval zánět nosohltanu. Jmenovaný patří k aktivním účastníkům ekologicky zaměřených demonstrací v Teplicích. [Viz pozn. 2 dok. 56c.]“

Ke zdrojům uvedené DSZ ještě doplníme, že informace o tom, jakým způsobem bude oznámeno ukončení stávky studentů (7. odstavec části „Nepřátelská činnost“), se objevila ve zprávách z Hradce Králové (dok. 42b) a Ostravy (dok. 131c), „tendenční úpravu“ videokazet se zákrokem příslušníků SNB 17. 11. 1989 (8. odstavec téže části) zas hlásila např. Plzeň (dok. 78c) a Ostrava (dok. 130f).

DSZ FMV č. 178 měla následujících 26 příloh (podle titulního listu by jich mělo být 27, zřejmě se tedy příloha informující o získání dopisu Čestmíra Císaře a k ní přiložený uvedený dopis počítaly za 2 přílohy): „Československá víza udělená zájmovým osobám v souvislosti se současnou situací v ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník neuveden); „Československá víza udělená v souvislosti se současným vývojem v ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník neuveden); „Signalizace víz udělených pracovníkům západních hromadných sdělovacích prostředků k cestě do ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník neuveden); „Signalizace příjezdů pracovníků západ-

ních hromadných sdělovacích prostředků do ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník neuveden); „K současným aktivitám vnějšího protivníka proti ČSSR a k názorům v FKS“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník neuveden); „Schůzky pracovní skupiny Občanského fóra“ (viz pozn. 3 dok. 7b); „Stavkové výbory na VŠ“ (viz pozn. 33 dok. 7c); bez názvu, informující o získání dopisu Čestmíra Čisáře a obsahující uvedený dopis (viz pozn. 27 dok. 7c); „Činnost ŠIKLOVÉ“ (viz pozn. 13 dok. 7c); „Činnost HOSu“ (viz pozn. 8 dok. 7c); „Nápojení iniciativ na ZÚ USA“ (viz pozn. 1 dok. 7c); „Koordinační [!] stávkový výbor ČSAV“ (viz pozn. 28 dok. 7c); „Činnost Ústředního výboru studentů“ (zdroj – III. S-SNB, rozdělovník neuveden); „Občanské fórum a Čs. strana socialistická“ (viz pozn. 3 dok. 28b); „Názory pracovníků ÚV SSM“ (viz pozn. 22 dok. 7c); „Organizování příjezdů emigrantských kulturních pracovníků“ (viz pozn. 23 dok. 7c); „Nepřátelská činnost proputšného příslušníka SNB“ (viz pozn. 6 dok. 7c); „Nepřátelská činnost Nezávislého mírového sdružení“ (viz pozn. 14 dok. 28b); „Nepovolená činnost americké televizní společnosti ABC“ (viz pozn. 3 dok. 7c); „Nezávislý svaz studentů“ (viz pozn. 5 dok. 7c); „Nepřátelská aktivita 'Občanského fóra'“ (viz pozn. 2 dok. 28a); „Podpora nelegálních struktur“ (viz pozn. 20 dok. 7c); „Názory J. URBANA na jednání Petra UHLA“ (viz výše); „Aktivita kulturního oddělení ZÚ Velké Británie v Praze“ (viz pozn. 1 dok. 7b); „Protestní prohlášení kardinála TOMÁŠKA“ (viz pozn. 2 níže a pozn. 6 dok. 28a); bez názvu, týkající se trestných činů spojených s příslušníky SNB, PS a SA (rozdělovník neuveden).

Z příloh, které nepřipravila II. S-SNB, resp. S-StB Praha, uvádíme následující:

„K současným aktivitám vnějšího protivníka proti ČSSR a k názorům v FKS“

USA

Vedoucí činitelé americké administrativy považují současné události v ČSSR za počáteční fázi změn v Československu. Očekávají rychlé změny ve vedení KSČ. Noví vedoucí funkcionáři budou pouze přechodní. Odvolání návštěvy J. FOJTÍKA v USA bylo administrativou motivováno tím, aby nepodporovala 'neperspektivní' vedení KSČ.

Vedoucí představitelé ministerstva zahraničí USA soudí, že vývoj v ČSSR bude podobný vývoji v NDR s tím, že čs. vedení nemá pro uvolnění napětí ve společnosti takový ventil, jakým byly pro vedení NDR volné cesty na Západ. Mají za to, že čs. opozice je na rozdíl od opozice v NDR mnohem lépe organizovaná a zkušenější.

Americko-britské obchodní kruhy soudí, že komplikovaná vnitropolitická situace v ČSSR poškodí obchodní a bankovní sféru. Lze předpokládat, že stoupnou úrokové sazby na poskytované bankovní půjčky a při obchodních transakcích budou požadovány větší záruky a rychlejší platby. Za významnou událost je považována eventuální generální stávka 27. 11. 1989.

Francie

Dne 21. 11. 1989 se v Paříži konalo setkání emigrantů z kruhů časopisu Svědectví, La Lettre Internationale, La Nouvelle Alternative, jejich francouzských spolupracovníků s napojením na Socialistickou stranu Francie, reformních komunistů a trockistů. Setkání mělo charakter oslavy nad vývojem událostí v ČSSR.

Francouzská komunistická strana hodnotí současné události v ČSSR zdrženlivě. Převládá názor, že v blízké době dojde k výrazným změnám

v nejvyšším vedení KSČ. Většina demonstrantů není považována za nepřátele socialismu. Znepokojuje rostoucí iniciativa nepřátelské opozice orientované na Západ.“

„Činnost Ústředního výboru studentů

Petr LUKÁŠ, člen Ústředního stávkového výboru studentů /studuje na FAMU/, vyjádřil znepokojení nad tím, že se prozatím nepodařilo získat podporu mimopražských dělníků. Z tohoto důvodu se denně natáčí cca 1 000 ks videokazet ze zásahu pořádkových sil dne 17. 11. 1989 a tyto jsou distribuovány po naší republice. Videokazety se kopírují na několika místech v Praze a jedním z nich je ETS – Experimentální televizní studio, Praha 5, Na bělidle 34;

– na FAMU se každou hodinu vyrobí cca 1 200 ks černobílých fotografií ze zásahu příslušníků pořádkových sil, které mají sloužit jednak pro ovlivňování mimopražských občanů a dále pro potřeby Generální prokuratury v rámci zavedeného vyšetřování. Zejména je zájem o detailní snímky, ze kterých by bylo možno poznat konkrétní osoby. Za tímto účelem jsou vyzýváni všichni občané, kteří při zásahu fotografovali, aby dali k dispozici Ústřednímu stávkovému výboru své materiály. Fotografický materiál poskytuje studentům sklad FOMA v Trojské ulici;

– např. Družstvo Fotografia Praha obdrželo od LUKÁŠE 50 000,- Kčs jako zálohu za fotografie, které jsou ve prospěch studentského stávkového výboru zhotovovány /LUKÁŠ se mimo jiné pochlubil tím, že disponují značnými finančními prostředky, které získali ze sbírek od pražských občanů/;

– LUKÁŠ je z titulu své současné funkce v pravidelném styku se s. MOHORITOU a od něho ví, že je připraveno prohlášení ke svazákům v ČSLA. Je potřeba zabránit zásahu armády proti studentům. Právníci z řad studentů budou prý dávat vojákům rady, za jakých okolností mohou odmítnout splnění rozkazu, aniž by byli vystaveni trestnímu postihu;

– hlavním úkolem je získat podporu od mimopražských dělníků, aby se alespoň na pár minut připojili ke generální stávce, vyhlášené na 27. 11. 1989, jinak prý hrozí zásah státní moci, protože vedení pozná, že národ je nejednotný. Z tohoto zásahu státní moci mají studenti obavy – proto je potřeba získat na svoji stranu armádu;

– přímo v areálech vysokých škol jsou připraveny oddíly studentů, kteří tam i přenocují, a tyto oddíly jsou na zavolání okamžitě schopny vyrazit do ulic;

– dále LUKÁŠ hovořil o tom, že k nim do Ústředního stávkového výboru prosakují informace přímo z ÚV KSČ a své informátory mají i mezi příslušníky SNB. Tyto informace jim slouží ke koordinaci dalšího postupu.“

² Tato příloha byla použita pro zpracování 1., 2. a 4. odstavce přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Protestní prohlášení kardinála TOMÁŠKA“, 3. a 5. odstavec této přílohy pak tvoří informace z provenience S-StB Praha (viz pozn. 6 dok. 28a), kromě toho je za 4. odstavec přidána poznámka „prohlášení vysílala RSE dne 24. 11. 1989 v 15.00 hod.“; zdroj – II. správa SNB a S SNB Praha, rozdělovník neuveden.

³ Srovn. Deset pražských dnů..., c. d., s. 457.

⁴ K objektu „arcibiskupský palác“ byl 29. 3. 1979 1. odd. 5. odb. X. S-FMV zaveden OBS „PALÁC“, reg. č. 17003: k 15. 1. 1982 je v řádku z registru uvedeno „díl č. 1 (převeden z PO r. č. 15753)“, zničen na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.

⁵ K osobě Josefa Bláhy (1914) byl 28. 11. 1973 1. odd. 3. odb. II. S-FMV

zaveden SPO „VRÁTNÝ“, reg. č. 6504: při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 5. odb. X. S-SNB na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB, zničen 6. 12. 1989.

⁶ Tato příloha byla použita pro zpracování 1. odstavce části „Názory a nálady obyvatelstva“ DSŽ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989. Srovn. pozn. 1 dok. výše.

⁷ K osobě V. Neckáře (1943) byl 23. 3. 1978 4. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden spis D „BACIL“, reg. č. 29313: 5. 2. 1987 archivován pod a. č. 780614.

⁸ Problematika „rozhlas a televiz. vysílání na úseku čs. spojů“ byla 19. 9. 1979 1. odd. 4. odb. XI. S-FMV administrativně podchycena v OBS „VLNA 2“, reg. č. 18429: při reorganizaci v roce 1988 předán z 3. odd. 4. odb. XI. S-SNB na 1. odd. 7. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena. 20. 7. 1983 zavedlo 3. odd. 3b odb. S-StB Praha v problematice „ochrana vysílání čs. rozhlasu a televize“ OBS „VLNA“, reg. č. 38770: 30. 11. 1989 předán na 3. odd. III. odb. S-StB Praha, skartace v registru nevyznačena.

Na tomto místě je potřeba zmínit tzv. akci „VLNA“, jejíž realizaci Státní bezpečnost ve dnech po 20. listopadu 1989 intenzivně zvažovala. Směrnice typového projektu „VLNA“ byla vyhlášena v příloze č. 3 NMV ČSSR č. 32 z 18. 10. 1977, kterým byly vydány „směrnice pro činnost Sboru národní bezpečnosti při likvidaci záškodnických, teroristických a jiných nebezpečných skupin“:

„[...]“

Příloha č. 3 k NMV ČSSR č. 32/1977
(k čl. 2 odst. 1 písm. d/ bod 3)

TYPOVÝ PROJEKT **bezpečnostních opatření k ochraně živého vysílání** **Československého rozhlasu a Československé televize**

I

Základní ustanovení

Čl. 1

Jedním ze závažných úkolů SNB je ochrana živého vysílání Československého rozhlasu (dále jen 'Čs. rozhlas') a Československé televize (dále jen 'Čs. televize') před

- a/ zneužitím nepřátelskými osobami;
- b/ znehodnocením vysílacích zařízení.

Čl. 2

K ochraně živého vysílání Čs. rozhlasu a Čs. televize před zneužitím nepřátelskými osobami jsou příslušnými útvary StB prováděna zejména tato trvalá opatření:

- a/ aktivní zpravodajská opatření se zaměřením na rozhodující úseky státobezpečnostního zájmu (hlavní redakce, hlasatelé a technické složky);
- b/ prověrky hlasatelů a hlasatelek zpráv a televizních novin a dalších osob, které se zúčastňují živého vysílání;
- c/ aktivní zpravodajskou činnost s využitím všech zpravodajských prostředků s cílem získání přehledu o státobezpečnostní situaci a o organizaci a stavu technického provozu.

Čl. 3

(1) K objektům Čs. rozhlasu a Čs. televize a jejich krajských studií jsou pro případ potřeby zpracovávány pod krycím názvem 'VLNA' plány ochrany živého vysílání. Plány 'VLNA' jsou zpracovávány ve dvou variantách:

a/ varianta I – k signálu o možném zneužití Čs. rozhlasu a Čs. televize;
b/ varianta II – k ochraně objektů před násilným napadením.

(2) Za zpracování plánů 'VLNA' uvedených v odstavci 1 odpovídají
a/ u objektů Čs. rozhlasu a Čs. televize v Praze – náčelník X. správy;
b/ u objektů Čs. rozhlasu a Čs. televize v Bratislavě – náčelník XII. správy;
c/ u objektů krajských studií – náčelníci KS SNB.

(3) Na přípravě a realizaci plánů 'VLNA' se v oboru své působnosti podílí XI. správa.

Čl. 4

(1) Rozhodnutí k realizaci plánu 'VLNA' vyhláší ministr vnitra ČSSR na návrh náčelníka X. správy prostřednictvím ÚOŠ.

(2) V případě nebezpečí z prodlení mají právo vyhlásit rozhodnutí k realizaci plánu 'VLNA' náčelník X. správy, XII. správy a náčelníci KS SNB v oboru svých působností. O tomto rozhodnutí musí být neprodleně informováno ÚOŠ a náčelník X., popřípadě XII. správy.

(3) rozhodnutí k realizaci plánu 'VLNA' musí obsahovat čas zahájení, a pokud pro to budou dostatečné podklady, i čas ukončení.

Čl. 5

Náčelníci všech útvarů SNB jsou povinni informovat o každém signálu, který nasvědčuje přípravě pokusu o zneužití nebo jiné ohrožení živého vysílání Čs. rozhlasu a Čs. televize, náčelníka příslušné KS SNB, náčelníka X. správy (u útvarů v SSR i náčelníka XII. správy) a ÚOŠ.

II

Základní opatření při zajištění signálu o možném zneužití nebo jiném ohrožení živého vysílání Čs. rozhlasu a Čs. televize (varianta I)

Čl. 6

(1) Náčelníci uvedení v čl. 3 odst. 2 jsou povinni po obdržení signálu o možném zneužití nebo jiném ohrožení živého vysílání Čs. rozhlasu a Čs. televize organizovat zejména následující opatření:

a/ ustanovit neprodleně operativní skupinu k prověrce signálu;
b/ organizovat do doby prověření signálu v součinnosti s odpovědnými pracovníky Čs. rozhlasu, Čs. televize a jejich krajských studií opatření proti zneužití živého vysílání, zejména

1. zpřísnění režimových opatření pro pobyt osob v ohrožených objektech a v rozhodujících zařízeních,

2. zabránit vystupování podezřelých osob v živém vysílání.

(2) Náčelníci uvedení v čl. 3 odst. 2 jsou povinni o provedených opatřeních a o výsledcích prověření signálu informovat ÚOŠ.

III

Základní opatření k ochraně objektů Čs. rozhlasu, Čs. televize a jejich krajských studií před násilným napadením (varianta II)

Čl. 7

K fyzické ochraně objektů Čs. rozhlasu, Čs. televize a jejich krajských studií jsou zpracovávány plány ochrany, které musí obsahovat zejména

a/ určení velitele bezpečnostních opatření plánu 'VLNA';
b/ charakteristiku objektu (umístění, velikost, umístění rozhodujících zařízení pro vysílání uvnitř objektu, umístění energetických zdrojů včetně náhradních, uzávěry kabelových vedení apod.);

- c/ určení objektů a zařízení, která budou vyřazena z provozu nebo nebudou střežena;
- d/ přístupové cesty k chráněným objektům s vyznačením předpokládané uzávěry;
- e/ určení nahrávacích studií, hlasatelen a jiných rozhodujících zařízení, u nichž bude organizováno vnitřní střežení;
- f/ režimová opatření uvnitř objektu;
- g/ vztah velitele bezpečnostních opatření k řediteli objektu, k veliteli závodní stráže a k veliteli strážní jednotky součinnostní složky, která v 5. stupni MBO přebírá objekt k vnějšímu střežení;
- h/ určení odborníků ŠNB (odborníci útvarů spojení a zpravodajské techniky) k ochraně klíčových zařízení umožňujících vysílání;
- ch/ zásady pro zabezpečení spojení;
- i/ systém hlásné služby.

IV

Zásady ke zpracování plánů 'VLNA'

Čl. 8

Náčelníci X. správy, XII. správy a náčelníci KS SNB

- a/ předurčí operativní skupinu odpovídající za realizaci opatření podle plánu 'VLNA';
- b/ vytvoří ve spolupráci s vedením Čs. rozhlasu, Čs. televize a krajských studií štáby odborných pracovníků schopných řešit vzniklé problémy ve vysílání.

Čl. 9

(1) Síly a prostředky k vnitřní ochraně objektů při realizaci plánu 'VLNA' určí:

- a/ náčelník X. správy v součinnosti s náčelníky VI., VII. a technické správy FMV a s MV ČSR;
- b/ náčelník XII. správy v součinnosti s MV SSR;
- c/ náčelník KS SNB z podřízených útvarů.

(2) Výpisy z plánů 'VLNA' jsou předávány náčelníkům útvarů SNB, kteří vyčleňují síly a prostředky, a v potřebném rozsahu též příslušným operačním střediskům.

(3) Náčelníci X. správy a XII. správy zasílají jedno vyhotovení plánu 'VLNA' FMV do centrálního plánu MBO.

Čl. 10

Plány 'VLNA' schvalují:

- a/ náčelník X. správy k objektům Čs. rozhlasu a Čs. televize, které jsou v působnosti X. správy;
- b/ náčelník XII. správy a náčelníci KS SNB po vyjádření náčelníka X. správy.

Čl. 11

Plány 'VLNA' jsou zpracovávány v textové a grafické formě a tvoří přílohu územních plánů MBO.

V

Hlásná služba a povinnosti operačních středisek

Čl. 12

(1) Příslušníci jsou povinni podávat o průběhu služby k ochraně objektů Čs. rozhlasu a Čs. televize pravidelná hlášení veliteli opatření, a to v časech stanovených náčelníkem, který schvaluje plán 'VLNA'. Mimořádné události jsou povinni hlásit neprodleně.

(2) Velitel opatření podává vedoucímu operativní skupiny souhrnnou informaci o výkonu služby k ochraně objektů Čs. rozhlasu a Čs. televize za období 24 hodin vždy do 07.00 hod.; mimořádné události hlásí ihned.

(3) Vedoucí operativní skupiny předkládá souhrnnou informaci doplněnou o vlastní opatření a poznatky náčelníku, který schvaluje plán 'VLNA'.

(4) Náčelníci, kteří schvalují plán 'VLNA', předávají souhrnné informace o realizaci plánu 'VLNA' za období 24 hodin vždy do 08.00 hod. následovně:

- a/ náčelníci KS SNB – II. správě a ÚOS (v SSR též náčelníku XII. správy);
- b/ náčelník XII. správy za objekty svěřené mu do rozpracování – náčelníku II. správy a ÚOS;
- c/ náčelník II. správy – ÚOS.

(5) Informace uvedené v odstavci 2 jsou předávány cestou operačních středisek.

Čl. 13

(1) ÚOS po obdržení rozhodnutí o realizaci plánu 'VLNA':

a/ zabezpečí neprodleně proniknutí tohoto rozhodnutí k:

- 1. operačním střediskům KS SNB,
- 2. náčelníku XII. správy,
- 3. náčelníkům útvarů FMV, kteří podle plánů 'VLNA' vyčleňují síly a prostředky,
- 4. příslušnému náměstkovi ministra vnitra ČSSR,
- 5. operačním střediskům MV ČSR nebo MV SSR,
- 6. dozorcům službě X. správy;

b/ informuje o vyhlášení realizace plánu 'VLNA'

- 1. náčelníka X. správy,
  - 2. útvar FMV pověřený zpracováváním denních informací;
- c/ předává denní souhrnné informace útvaru FMV, který zpracovává denní informace. Mimořádné informace předává neprodleně:
- 1. ministru vnitra ČSSR,
  - 2. příslušnému náměstkovi ministra vnitra ČSSR,
  - 3. útvaru FMV pověřenému zpracováváním denních informací;

d/ zabezpečuje další úkony podle pokynů ministra vnitra ČSSR, příslušného náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka X. správy.

(2) Operační středisko MV ČSR nebo MV SSR:

a/ informuje o vyhlášení realizace plánu 'VLNA' ministra vnitra ČSR nebo SSR a náčelníka operačního štábu MV ČSR nebo MV SSR;

b/ zpořadí síly a prostředky útvarů MV ČSR nebo MV SSR, které podle výpisů z plánu 'VLNA' vyčleňují síly a prostředky;

c/ provádí další úkony podle rozhodnutí ministrů vnitra ČSR nebo SSR, náčelníka operačního štábu MV ČSR nebo MV SSR a ÚOS; v SSR též podle rozhodnutí náčelníka XII. správy.

(3) Operační středisko KS SNB po obdržení rozhodnutí o realizaci plánu 'VLNA':

a/ informuje neprodleně

- 1. náčelníka KS SNB,
- 2. náčelníka správy StB,
- 3. náčelníka správy VB,
- 4. další funkcionáře (služební, stranické a státní) podle rozhodnutí náčelníka KS SNB;

b/ zpořadí podle plánu 'VLNA' síly a prostředky;

c/ organizuje nepřetržité spojení s vedoucím operativní skupiny a s velitelem opatření;

d/ proěřuje čas zpořádkování sil a prostředků a čas zahájení ochrany stanovených objektů a informuje o těchto skutečnostech náčelníka KS SNB;

e/ přebírá od vedoucího operativní skupiny souhrnná a mimořádná hlášení a předává je neprodleně náčelníku KS SNB, náčelníku správy StB a podle jejich pokynů (doplňené o vlastní opatření) náčelníku X. správy, v SSR též náčelníku XII. správy a ÚOS;

f/ provádí další úkony podle pokynů náčelníka KS SNB a náčelníka správy StB.

(4) Dozorčí služba X. a XII. správy plní obdobné úkoly, upřesněné náčelníky těchto útvarů.

(5) Pokud budou z plánů 'VLNA' vyplývat povinnosti pro OS SNB, stanoví podrobnosti pro činnost náčelníků OS SNB a jejich operačních středisek náčelník KS SNB.“

Na základě uvedeného typového projektu byly zpracovány dílčí plány „VLNA 1“ – zásah v objektech Čs. rozhlasu, „VLNA 2“ – zásah v objektech Čs. televize a „VLNA 3“ – zásah v objektech čs. spojů, které „zabezpečují přenos a vysílání rozhlasové modulace a televizního signálu“. Jako první uvádíme plán VLNA 3, který zřejmě nebyl od svého vzniku v roce 1979 aktualizován:

„[Vpravo rukou připsáno 'K informaci', k tomu je připojen nečitelný podpis.]

XI. správa SNB

4. odb., 1. oddělení

V Praze dne 3. 12. 1979

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č. 1

Počet listů: 11

Příloha: 8/13

S c h v a l u j i :

[Na vytečkované části řádku Molnárův vlastnoruční podpis.]

Náčelník XI. správy SNB

genmjr. Bohumír MOLNÁR

V L N A 3

plán bezpečnostních opatření k ochraně rozhlasového a televizního vysílání na úseku československých spojů

Pod heslem VLNA je ve smyslu Nařízení ministra vnitra ČSSR č. 32/1977 ze dne 18. 10. 1977, příloha č. 3 – Typový projekt, zahrnut soubor bezpečnostních opatření k ochraně vysílání Čs. rozhlasu a Čs. televize. Tato opatření jsou rozpracována v dílčích plánech, které upřesňují:

VLNA 1 – zásah v objektech Čs. rozhlasu

VLNA 2 – zásah v objektech Čs. televize

VLNA 3 – zásah v objektech čs. spojů, které zabezpečují přenos a vysílání rozhlasové modulace a televizního signálu.

(Odůvodnění – viz příloha č. 8.)

Vypracoval:

por. Žáček

[Mevo Žáčekův, vpravo na vytečkované části řádku Hrabákův vlastnoruční podpis.]

S o u h l a s í m

Náčelník 4. odboru XI. S SNB

pplk. Josef H r a b á k

[Na vytečkované části řádku

Koudelkův vlastnoruční podpis.]

Náčelník 1. odd. 4. odb. XI. S SNB

npor. Pavel K o u d e l k a

I.

Důvodová zpráva

Resort československých spojů prostřednictvím svých specializovaných organizací zajišťuje výstavbu, údržbu a zejména provoz radiokomunikačních prostředků, které využívají Čs. rozhlas a Čs. televize vysíláním svých programů k masovému šíření informací.

Důležitost uvedených zařízení určených k přenosu rozhlasové modulace a televizního signálu při formování politického a společenského vědomí obyvatelstva se výrazně projevila v krizovém období, konkrétně v srpnu 1968, kdy bylo zneužito prostředků čs. spojů pravicovými silami ke štvavému kontrarevolučnímu vysílání.

Proces vysílání lze rozdělit do dvou základních etap:

- 1) Tvorba vysílaného programu ve studiích Čs. rozhlasu a Čs. televize.
- 2) Šíření vysílaného programu (přenos obrazu a zvuku) prostředky a zařízeními, které obhospodaruje resort čs. spojů.

Převážná část procesu vysílání z hlediska plošné rozlohy, rozmanitosti činnosti, různorodosti zařízení i počtu pracovníků náleží do 2. etapy, kde lze narušit nebo zneužít rozhlasového a televizního vysílání na mnoha místech ať již přímo pracovníky spojů, nebo za jejich aktivní pomoci, eventuálně po násilném napadení zvenčí.

V případě rozhlasového vysílání přebírají modulaci ze studií pracoviště rozhlasových ústředen, která ji předávají na jednotlivé rozhlasové vysílače nebo do sítě rozhlasu po drátě. Na těchto pracovištích se neprovádí obsahová kontrola vysílaného programu, pouze se dohlíží na kvalitu distribuované modulace. Síť rozhlasu po drátě je organizována ve 3 stupních. I. stupeň představuje rozvod modulace z centra na jednotlivé kraje přes Krajské zesilovací stanice a krajské radiouzly rozhlasu po drátě. II. stupeň představuje rozvod kraj – okres a III. stupeň okres – místo. Kromě uvedeného rozdělení, které odpovídá vysílání jednotného programu, lze na II. a III. stupni provádět vstupy vysílání krajového a místního významu.

Na úseku televizního vysílání se distribuce televizního signálu provádí ze studií Čs. televize přes předávací pracoviště na Kavčích Horách na retranslační stanici STRAHOV a odtud na jednotlivé vysílače. Hlavní řídicí středisko dálkových spojů STRAHOV úzce spolupracuje při předávání programu mezi ČSR a SSR s retranslační stanicí na Kamzíku v Bratislavě. Zvukový doprovod televizního obrazu se organizuje prostřednictvím rozhlasových ústředen jinou cestou než televizní signál. Při přímých přenosech se k napojení na stabilní trasy rozvodů televizního signálu využívají mobilní retranslace (přenosové vozy).

Organizování rozhlasového a televizního vysílání na úseku čs. spojů viz příloha č. 1 – 3.

II.

Organizační členění

Organizace provozu vysílání jak rozhlasového, tak i televizního náleží specializovaným organizacím a útvarům čs. spojů na různé úrovni řízení a odpovědnosti za konkrétní zařízení. Toto organizační členění završuje jako nejvrcholnější orgán resortu čs. spojů

Federální ministerstvo spojů (FMS) se svými odbory radiokomunikačním a telekomunikačním se sídlem Praha 3, Olšanská 5. FMS dále bezprostředně řídí administrativně správní organizace Ústřední ředitelství spojů Praha, Ústřední ředitelství spojů Bratislava, Správy radiokomunikací Praha a Bratislava a Správy dálkových kabelů Praha a Bratislava, které přímým řízením podřízených útvarů zajišťují rozhlasové a televizní vysí-

lání, tj. přenos rozhlasové modulace a televizního signálu. FMS je jako objekt vyhrazen ke kontrarozvědné ochraně 4. odboru XI. S SNB.

Ústřední ředitelství spojů Praha (ÚRS) – řídí bezprostředně Ředitelství spojů v krajích na území CSR a další specializované organizace v Praze, konkrétně ředitelství telekomunikací Praha, které obhospodařuje síť rozhlasu po drátě na území hl. m. Prahy. ÚRS Praha je vyhrazeno ke kontrarozvědné ochraně 4. odboru XI. S SNB.

Ústřední ředitelství spojů Bratislava – působí obdobně na území SSR a je kontrarozvědně ochraňováno 3. odborem S-StB Bratislava, stejně tak i Ředitelství telekomunikací Bratislava a síť rozhlasu po drátě v hl. m. Bratislavě.

Správy radiokomunikací Praha a Bratislava (SR) řídí své Oblastní správy, jejichž působnost odpovídá územnímu rozdělení na kraje. Tyto Oblastní správy radiokomunikací (OSR) mají ve své náplni provoz a údržbu jednotlivých rozhlasových a televizních vysílačů. SR Praha obhospodařuje 4. odbor XI. S SNB, SR Blava náleží do kontrarozvědné ochrany 3. odboru S-StB Bratislava. Oblastní správy radiokomunikací jsou obhospodařovány 3. odbory S-StB v jednotlivých krajích.

Správy dálkových kabelů Praha a Bratislava (SDK) řídí s působností v jednotlivých krajích CSR a SSR Oblastní správy dálkových kabelů (OSDK), které bezprostředně obhospodařují rozhlasové ústředny, zesilovací stanice a přenosové trasy kabelové i radioreleové. SDK Praha je kontrarozvědně ochraňována 4. odborem XI. správy SNB, SDK Bratislava 3. odborem Správy StB Bratislava a jednotlivé OSDK 3. odbory S-StB v krajích.

Krajská ředitelství spojů zodpovídají za provoz a údržbu sítě rozhlasu po drátě ve 2. stupni a ve 3. stupni prostřednictvím Okresních správ spojů. Taktéž krajské radiouzly rozhlasu po drátě náleží do správy těchto organizací. Kontrarozvědně jsou ochraňovány 3. odbory S-StB v jednotlivých krajích.

Schema organizačního členění viz příloha č. 4 – 5.

III.

Základní bezpečnostní opatření.

V organizaci rozhlasového a televizního vysílání na úseku čs. spojů je podle příloženého schématu několik rozhodujících bodů, kde existují reálné možnosti narušení vysílání, případně zneužití některého ze zařízení v přenosovém řetězci k nežádoucímu vysílání. Na podkladě těchto skutečností představuje tedy činnost orgánů SNB realizovat plánovaná bezpečnostní opatření ve dvou variantách na všech rozhodujících objektech.

Varianta I – představuje postup v případě zjištění signálu o možném zneužití rozhlasového nebo televizního vysílání.

Varianta II – konkretizuje opatření k zabezpečení objektů před násilným napadením a zahrnuje i postupy k vyřazení objektů z provozu, čímž dojde k omezení nebo úplnému znemožnění rozhlasového a televizního vysílání. Vyřazení příslušných zařízení z provozu je nutno provést v tomto sledu:

- a) rozhlasové ústředny a řídicí střediska dálkových a místních spojů (retranslace)
- b) rozhlasové vysílače (podle druhu vysílaného programu a vyzářeného výkonu) a základní televizní vysílače
- c) krajské zesilovací stanice a krajské radiouzly rozhlasu po drátě
- d) ostatní rozhlasové a televizní vysílače na území kraje
- e) další zařízení a prostředky čs. spojů určené k vysílání nebo doplňující řetězec přenosu (objekty se ŠMR, přenosové vozy, obranné vysílače)
- f) rozhlas po drátě ve 3. stupni podle okolností a vzniklé situace.

Rozhodnutí o realizaci plánu 'VLNA' vyhláší ministr vnitra ČSSR na

návrh náčelníků X. a XI. správy SNB po jejich vzájemné dohodě, prostřednictvím Ústředního operačního střediska.

V případě nebezpečí z prodlení mohou v oboru své působnosti vyhlásit rozhodnutí k realizaci akce VLNA náčelníci KS SNB.

O tomto rozhodnutí musí být prostřednictvím ÚOS neprodleně informován náčelník XI. správy SNB.

VARIANTA I – opatření při zjištění signálu o možném zneužití rozhlasového nebo televizního vysílání.

1) Náčelník XI. správy SNB ustanoví operativní skupinu k prověře signálu složenou z velitele operativní skupiny a operativních pracovníků 1. odd. 4. odboru XI. S SNB. Rozhodne, které další S-StB se budou na prověře signálu podílet.

2) Velitel operativní skupiny zajistí součinnost s odpovědnými vedoucími pracovníky obhospodařovaných objektů čs. spojů s cílem zabránit zneužití vysílání

- zpřísněním režimových opatření v ohrožených objektech a zařízeních
- vytvořením podmínek pro činnost operativní skupiny.

3) Velitel operativní skupiny organizuje prověrku signálu až do jeho úplného objasnění

- řízením činnosti vlastní operativní skupiny
- koordinací postupu podle plánů VLNA na příslušných KS SNB
- podle potřeby o přijatých opatřeních informuje v nutném rozsahu odpovědné vedoucí pracovníky čs. spojů.

4) Velitel operativní skupiny je v neustálém spojení s vlastní operativní skupinou, která ho informuje o průběhu prověrky signálu, a dále s veliteli opatření v jednotlivých krajích.

5) Velitel operativní skupiny přebírá hlášení z jednotlivých krajů a doplněné o vlastní opatření je v souhrnné informaci předkládá náčelníku XI. správy SNB. O mimořádných nebo závažných skutečnostech informuje ihned.

6) Po ukončení prověrky signálu informuje velitel operativní skupiny o výsledku náčelníka XI. správy SNB, který rozhodne o ukončení akce VLNA.

VARIANTA II – opatření k ochraně objektů před násilným napadením.

1) Náčelník XI. správy SNB předkládá po dohodě s náčelníkem X. správy SNB návrh ministru vnitra ČSSR na realizaci plánu VLNA.

2) Náčelník XI. správy SNB podle potřeby informuje vedení resortu čs. spojů.

3) Náčelník XI. správy SNB v zájmu koordinace činností při realizaci plánu VLNA se vzájemně informuje s náčelníkem X. správy SNB o průběhu a vývoji situace na úseku Čs. rozhlasu a Čs. televize a na úseku čs. spojů.

4) Velitelem bezpečnostních opatření v oboru působnosti XI. správy SNB (úsek čs. spojů) je náčelník 4. odboru.

5) Velitel opatření určuje rozsah realizace plánů akce VLNA v souladu a v návaznosti na plány VLNA jednotlivých KS SNB. Určuje skupinu operativních pracovníků k realizaci potřebných opatření v rámci XI. správy SNB.

6) Vyhlášení akce VLNA zabezpečuje Ústřední operační středisko (ÚOS) prostřednictvím operačních středisek KS SNB. ÚOS informuje o vyhlášení akce VLNA VI. správu SNB a XII. správu SNB, které zpohotoví síly a prostředky určené k realizaci plánů VLNA příslušných operativních součástí.

7) Velitel opatření koordinuje akce, zejména nasazení sil a prostředků, na základě úzké spolupráce s veliteli opatření na jednotlivých S-StB a v souladu s jejich plány. Vychází přitom ze vzniklé situace, charakteru objektů a zařízení a opatření v plánech založených v obj. sv. 18429, díly 1 – 10.

8) Podle potřeby informuje velitel opatření v nutném rozsahu vedení ob-

jektů (čs. spojů) určených ke kontrarozvědné ochraně s cílem zabezpečit potřebné podmínky pro činnost orgánů SNB při realizaci stanovených opatření.

9) Pro potřebu spojení vyčlení VO XI. správy SNB v rámci akce VLNA řidiče se služebním vozidlem a vysílačkou VXXN 110 SD.

Hlášená služba, povinnosti ÚOS a DDSS XI. správy SNB

1) Příslušníci XI. správy SNB podílející se na realizaci plánů VLNA jsou povinni podávat o průběhu služby pravidelně hlášení veliteli bezpečnostních opatření. Mimořádné a závažné události hlásí neprodleně.

2) Útvary KS SNB podávají souhrnné informace za období 24 hodin vždy do 08,00 hodin cestou ÚOS XI. správě SNB.

3) Ústřední operační středisko po obdržení rozhodnutí o realizaci plánu akce VLNA:

a) zabezpečí neprodleně proniknutí tohoto rozhodnutí k:

- operačním střediskům KS SNB
- vedení VI. správy SNB
- vedení XII. správy SNB
- příslušnému náměstkovi ministra vnitra ČSSR
- náčelníku XI. správy SNB
- DDSS XI. správy SNB

(viz příloha č. 6)

b) předává denní souhrnné informace vedení XI. správy SNB. Mimořádné informace hlásí neprodleně

- ministru vnitra ČSSR
- příslušnému náměstkovi ministra vnitra ČSSR
- náčelníku XI. správy SNB

c) zabezpečuje další úkony podle pokynů ministra vnitra ČSSR, příslušného náměstkovi ministra vnitra ČSSR a náčelníka XI. správy SNB.

4) DDSS XI. správy SNB po obdržení rozhodnutí o realizaci plánů VLNA

a) neprodleně informuje náčelníka XI. správy SNB

- příslušného zástupce náčelníka XI. správy SNB

- velitele bezpečnostních opatření

- další funkcionáře podle rozhodnutí náčelníka XI. správy SNB

b) zpohotovuje podle plánu VLNA síly a prostředky (viz příloha č. 7)

c) organizuje spojení velitele opatření s KS SNB

d) prověřuje čas zpohotovení sil a prostředků a realizace opatření v plánech VLNA na KS SNB a [o] výsledcích informuje náčelníka XI. správy SNB a velitele bezpečnostních opatření

e) přebírá souhrnná hlášení z KS SNB a předává je veliteli opatření, o mimořádných hlášeních informuje neprodleně náčelníka XI. správy SNB

f) provádí další úkony podle pokynů náčelníka XI. správy SNB nebo jeho zástupce a velitele bezpečnostních opatření.

[Přílohu č. 1 - 'Schema distribuce rozhlasové modulace', č. 2 - 'Schema distribuce televizního signálu', č. 3 - 'Schema distribuce televizního signálu při přenosu' a č. 4 - 'Schema členění organizací rezortu čs. spojů' neuvádíme.]

ROZDĚLENÍ OBJEKTŮ A ZAŘÍZENÍ PODLE OBORU PŮSOBNOSTI – příloha č. 5

Útvar SNB	Organizace čs. spojů zabezpečující vysílání	počty prostředků v plánech	Celkem
4. odbor XI. S SNB	FMS, ÚŘS Praha, SR Praha, SDK Praha	--	--
3b. odbor S-StB Praha	Středočeské řed. spojů Praha, OSR Praha, OSR Stř. Čechy – Liblice, OSDK Praha, ŘT Praha	2 TV, 5 RV, 2 RÚ, 1 Ruš., RPD, retranslace	14
3. odbor S-StB Ústí n. L.	Severočeské řed. spojů Ústí, OSR sev. Čechy – Buková Hora, OSDK Ústí n. L.	2 TV, 2 RV, 1 KR, ZS	6
3. odbor S-StB Plzeň	Západočeské řed. spojů Plzeň, OSR Záp. Čechy Plzeň, OSDK Plzeň	8 TV, 2 RV, 1 Ruš., 1 KR, 1 ZS	13
3. odbor S-StB Č. Budějovice	Jihočeské řed. spojů Č. Budějovice, OSR Již. Čechy – Klef, OSDK Tábor	1 TV, 2 RV, 1 KR, ZS	5
3. odbor S-StB Hr. Králové	Východočeské řed. spojů, OSR Vých. Čechy – Litomyšl, OSDK Hr. Králové	2 TV, 2 RV, 1 KR, 2 ZS	8
3. odbor S-StB Brno	Jihomoravské řed. spojů Brno, OSR Jižní Morava – Brno, OSDK Brno	5 TV, 5 RV, 1 Ruš., 1 KR, 1 ZS, včetně RÚ, ŘSDS	13
3. odbor S-StB Ostrava	Severomoravské řed. spojů Ostrava, OSR Sev. Morava – Hošťálkovice, OSDK Ostrava	4 TV, 2 RV, 1 KR, ZS	8
3. odbor S-StB Bratislava	Ústředné riaditeľstvo spojov Blava, Západoslovenské řed. spojů Blava, Ředitelství telekom. Blava, OSR Blava, OSDK Blava, SR, SDK	5 TV, 3 RV, 1 KR, 1 ZS + RÚ, ŘSDS	11
3. odbor S-StB B. Bystrica	Středoslov. řed. spojů B. Bystrica, OSR Stř. Slov., OSDK Žilina	6 TV, 4 RV, 1 KR, 1 ZS + RÚ	12
3. odbor S-StB Košice	Východoslovenské řed. spojů Košice, OSR Vých. Slov. – Čizatice, OSDK Košice	2 TV, 3 RV, 1 KR, ZS, 1 Ruš.	8
		C E L K E M :	98

LEGENDA k příloze č. 5

- FMS – Federální ministerstvo spojů
 ÚŘS – Ústřední ředitelství spojů
 SR – Správa radiokomunikací
 SDK – Správa dálkových kabelů
 OSR – Oblastní správa radiokomunikací

- OSDK – Oblastní správa dálkových kabelů
 ŘT – Ředitelství telekomunikací
 TV – televizní vysílač
 RV – rozhlasový vysílač
 RÚ – rozhlasová ústředna
 Ruš. – rušička = obranný rozhlasový vysílač
 RPD – rozhlas po drátě
 KR – krajský radiouzel rozhlasu po drátě
 ZS – zesilovací stanice
 ŘSDS – řídicí středisko dálkových spojů

P o k y n y
 pro ÚOS FMV při vyhlášení akce VLNA – příloha č. 6

Pod heslem VLNA jsou zpracovány plány bezpečnostních opatření k ochraně rozhlasového a televizního vysílání a k ochraně příslušných objektů před násilným napadením. Plány VLNA jsou rozděleny podle ochraňovaných úseků na 3 části:

VLNA 1 – opatření k Čs. rozhlasu

VLNA 2 – opatření k Čs. televizi

VLNA 3 – opatření v objektech čs. spojů.

Rozhodnutí o realizaci opatření v rámci plánu VLNA vyhlásí ministr vnitra ČSSR prostřednictvím ÚOS FMV. V případě nebezpečí z prodlení jsou oprávněni k vyhlášení tohoto rozhodnutí náčelníci X., XI., XII. S SNB nebo náčelníci KS SNB v oboru svých působností s tím, že o svém rozhodnutí neprodleně informují ÚOS FMV.

V rozhodnutí o vyhlášení akce VLNA informuje vyhlášující funkcionář ÚOS FMV o tom, v kterém druhu objektu budou opatření prováděna, a dále upřesní, zda bude akce VLNA provedena celostátně nebo v omezeném rozsahu s udáním kraje.

Při vyhlášení akce VLNA 1 nebo VLNA 2 je nutno vyhlásit současně i akci VLNA 3, při které se realizují bezpečnostní opatření v objektech spojů a k níž jsou ÚOS FMV vydány tyto pokyny.

Po sdělení rozhodnutí o vyhlášení akce VLNA 3 ÚOS FMV zabezpečí:

1/ Proniknutí tohoto rozhodnutí k:

- operačním střediskům KS SNB
- náčelníku XI. správy SNB
- vedení VI. správy SNB
- vedení XII. správy SNB
- příslušnému náměstkovi ministra vnitra ČSSR
- DDSS XI. správy SNB.

2/ O vyhlášení akce VLNA 3 při nebezpečí z prodlení v působnosti některého ze zainteresovaných útvarů (KS SNB) informuje neprodleně následující funkcionáře:

- ministra vnitra ČSSR
- příslušného náměstka ministra vnitra ČSSR
- náčelníka XI. správy SNB /prostřednictvím DDSS XI. S SNB/.

3/ Po vyhlášení akce VLNA 3 zprostředkuje předávání pokynů a informací mezi XI. S SNB jako řídicím útvarem akce a náčelníkem součástí, na jejímž území bude akce prováděna.

4/ Předávání denní souhrnné informace vedení XI. správy SNB. Mimořádné informace hlásí neprodleně

- ministru vnitra ČSSR
- příslušnému náměstkovi ministra vnitra ČSSR
- náčelníku XI. správy SNB.

5/ Zabezpečuje další úkony podle pokynů ministra vnitra ČSSR, příslušného náměstka a náčelníka XI. správy SNB.

P o k y n y

pro DDSS XI. správy SNB při akci VLNA 3 – příloha č. 7

Základní ustanovení:

Akci VLNA vyhlašuje ministr vnitra ČSSR na návrh náčelníků X. a XI. správy SNB prostřednictvím ÚOS FMV.

V případě nebezpečí z prodlení jsou oprávněni vyhlásit akci VLNA také náčelníci X., XI., XII. správy SNB a náčelníci KS SNB v oboru svých působností. O tomto rozhodnutí neprodleně informují ÚOS FMV.

Plán VLNA je zpracován do 3 dílčích plánů podle ochraňovaných úseků:

a) VLNA 1

– pro objekty Čs. rozhlasu

b) VLNA 2

– pro objekty Čs. televize

c) VLNA 3

– pro objekty čs. spojů, k jejichž ochraně má zpracován samostatný plán opatření XI. správa SNB.

Činnost DDSS XI. správy SNB:

1/ Neprodleně vyrozumí náčelníka XI. S SNB nebo jím pověřeného zástupce.

2/ Vyrozmět velitele bezpečnostních opatření /náčelník 4. odboru/, v jeho nepřítomnosti pověřeného zástupce, a v mimopracovní době zajistí jeho dopravu na pracoviště.

3/ Vyrozmí níže uvedené pracovníky 1. oddělení 4. odboru XI. S SNB a v mimopracovní době zajistí jejich dopravu na pracoviště.

4/ U náčelníka autočety zajistí pro potřebu operativní skupiny služební vozidlo s řidičem a radiostanicí.

5/ Organizuje spojení velitele opatření s KS SNB a operativní skupinou 4. odboru XI. S SNB.

6/ Prověřuje čas zpohotovení sil a prostředků a realizace opatření podle plánů KS SNB a o výsledcích informuje náčelníka XI. správy SNB a velitele bezpečnostních opatření.

7/ Přebírá souhrnná hlášení z KS SNB a předává je veliteli opatření, o mimořádných hlášeních informuje neprodleně náčelníka XI. S SNB.

8/ O průběhu akce pořizuje samostatný stručný záznam. Do operačního deníku zaznamenává pouze čas a obsah důležitých sdělení.

9/ Provádí další úkony podle pokynů náčelníka XI. S SNB nebo jeho zástupce a velitele bezpečnostních opatření.

Přehled pracovníků, kteří budou vyrozuměni a v mimopracovní době svezeni na pracoviště:

[Na vytečkovaných částech řádků je rukou připsáno 's. KOUDELKA Pavel 434263, s. ŽÁČEK Pavel 822237, s. DURA Petr 835795, s. BÍN Josef 5271 Kralupy n/Vlt.'.]

Příloha č. 8 – Dílčí plány VLNA 1 – 3 – odůvodnění

Realizace plánovaných opatření včetně nasazení vyčleněných sil a prostředků zainteresovaných součástí je předpokládána takto:

1/ Při ohrožení rozhlasového vysílání jeho zneužitím nebo násilným napadením objektů budou provedena opatření ve smyslu plánů VLNA 1 a VLNA 3.

2/ Při ohrožení televizního vysílání jeho zneužitím nebo násilným napadením objektů budou provedena opatření ve smyslu plánu VLNA 2 a VLNA 3.

3/ Při ohrožení rozhlasového nebo televizního vysílání na úseku čs. spojů budou provedena opatření podle plánů VLNA 3, tj. v souladu s plány zpracovanými 3. odbory Správ Štb po linii čs. spojů a plánem XI. S SNB, který je završuje.

Realizace opatření může být podle druhu vysílání, objektů a stupně ohrožení vyhlášeno pod hesly pro:

- a) VLNA 1 a VLNA 3 – objekty čs. rozhlasu a čs. spojů pro rozhlasové vysílání
- b) VLNA 2 a VLNA 3 – objekty Čs. televize a čs. spojů pro televizní vysílání
- c) VLNA 3 – objekty čs. spojů, které se na distribuci a vysílání rozhlasového a televizního signálu podílejí.

Rozhodnutí k realizaci plánů VLNA vydává ministr vnitra ČSSR na návrh náčelníků X. a XI. správy SNB prostřednictvím ÚOS FMV, které pod hesly VLNA 1, 2, 3 zpohotovuje zainteresované útvary, a tyto v oboru své působnosti plní úkoly podle vlastních plánů.

V případě nebezpečí z prodlení mohou vyhlásit rozhodnutí o realizaci plánů VLNA samostatně náčelníci X., XI., XII. správy SNB a náčelníci KS SNB. O tomto rozhodnutí neprodleně informují ÚOS FMV.“

Archív ÚDV ZK – ČVS: ÚDV-25/VuP-95, 5. podsvazek.

Plány „VLNA 1“ a „VLNA 2“ byly v roce 1989 novelizovány jako „VLNA I“ a „VLNA II“. Jako první uvádíme druhý z nich:

„[Vpravo razítka '11. září 1989' a '24. listop. 1989', u druhého z nich nečitelný podpis.]

II. správa SNB

11. odb. 4. odd.

ČB-002099/II-4/89

Praze dne 13. 7. 1989

Prísne tajné

Výtisk č.: 1

Počet listů: 24

Prílohy:

S c h v a l u j i :

S c h v a l u j i :

[Na vytečkovaných částech řádku Vykypělův a Klučincův vlastnoruční podpis, u druhého z nich rukou psané datum '11. 10. 1989'.]

Náčelník II. správy SNB

Náčelník XIII. správy SNB

plk. PhDr. VÝKYPĚL Karel

plk. ing. KLUČINEC Ján

PLÁN AKCE 'VLNA – II'

Předkládám ke schválení plán akce 'VLNA II'. Pod tímto heslem je zpracován komplex bezpečnostních opatření k ochraně vysílání Čs. televize (ČST) na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje.

Vypracoval:

mjr. JUDr. ŠUBRT Břetislav

P ř e d k l á d á :

[Na vytečkované části řádku Kubičkův vlastnoruční podpis.]
Náčelník 11. odboru II. S-SNB
pplk. RSDr. KUBÍČEK Václav

[Vlevo rukou připsáno 'S. mjr. CHÁRA: – prostudovat, zpracovat nové pokyny (viz příloha) pro ÚOS. – v případě nejasností, dotazů konzultovat s příslušným funkcionářem na II. S-SNB. – obě varianty předložit N-ÚOS do 1. 12. 89. – bude uloženo u VS.' a připojen nečitelný podpis s rukou psaným datem '24/11/89'.]

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

k začlenění plánu akce 'VLNA II' do systému ochrany vysílání ČST na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje

I.

Televizní vysílání je produktem činnosti jednoho z nejoperativnějších a nejvlivnějších hromadných sdělovacích prostředků – TELEVIZE. Má bezprostřední účinek na vědomí nejširší vrstvy posluchačů a jeho zneužitím je možno negativně ovlivnit nejširší vrstvy veřejnosti.

K úspěšnému čelení případnému zneužití televizního vysílání je nutno v rámci prováděné StB ochrany objektu Čs. televize (ČST) věnovat zvýšenou pozornost poznání a aktualizaci operativní situace ve všech televizních složkách, které se na vysílání obrazu a zvuku ČST podílejí.

Jedná se zejména o znalost odbavovacích pracovišť a systému jejich fyzického zabezpečení a znalost dislokace a provozu řízení rozhodujících pro výrobu a distribuci vysílaného pořadu. Důležitá je také проверка osob, které se na vysílání přímo podílejí.

Znalost operativní situace v uvedeném rozsahu je nutným východiskem pro ochranu televizního vysílání před případným zneužitím, případně pro ochranu vysílání před napadením.

II.

Televizní vysílání

Jedná se o proces, v jehož průběhu je pomocí technických prostředků uskutečněn přenos určité informace (obrazu a zvuku ze studia prostřednictvím odbavovacího pracoviště) k televiznímu divákovi. Na tomto procesu se podílejí pracovníci a zařízení ČST a spojů. Tzv. přenosovou cestu tvoří: snímáči zařízení, režijní pracoviště, odbavovací pracoviště a distribuční zařízení čs. spojů.

Z hlediska ochrany televizního vysílání a zabezpečení akce VLNA II je nutno soustředit pozornost na zařízení, která jsou pro jeho uskutečnění rozhodující, a zkoumat režim jejich provozu a spolehlivost osob, které je obsluhují.

V objektu ČST se jedná o následující zařízení:

– odbavovací pracoviště:

Odbavovací pracoviště je dislokováno ve třetím poschodí řídicího objektu ČST na Kavčích horách. Je tvořeno souborem místností skládajících se z hlasatelny, technického pracoviště a pracoviště režiséra dne. Hlasatelé, technici a režisér jsou na sobě vzájemně závislí a vzájemně se pracovní podmiňují. Odbavovací pracoviště jsou v objektu ČST tři. Pracoviště č. 1 = 1. program, pracoviště č. 2 = 2. program a pracoviště č. 3 je náhradní. V době živého vysílání je uvedený prostor uzavřen.

V případě nežádoucího obrazu či zvuku může režisér dne takovýto pořad okamžitě přerušit.

– Trafostanice a náhradní zdroj:

Trafostanice je rovněž důležitým zařízením při vysílání ČST a je do ní vstup z prvního nádvoří objektu ČST Kavčí hory. Je zde rovněž umístěn agregát, který je automaticky zapnut při případném přerušení elektrického proudu. Vstup do prostoru umístění uvedených zařízení je stále uzamčen.

Na řídicím pultu trafostanice je možno přerušit dodávku elektrického proudu na kterékoli pracoviště v objektu ČST Kavčí hory. Z tohoto pracoviště lze také vypnout přívod elektrické energie na třetí poschodí řídicího objektu a tím docílit přerušení jakéhokoliv nežádoucího vysílání.

– Přenosové a reportážní vozy:

Televizní vysílání také umožňují přenosové vozy s označením P – 1 až P – 5 a vozy reportážní R – 1 až R – 5. V podstatě se jedná o samostatná televizní studia. Z tohoto důvodu jsou umístěna v prostoru nádvoří objektu ČST Kavčí hory a jsou nepřetržitě pod dohledem ZS.

Pro diferenciaci opatření k ochraně televizního vysílání je rozhodný způsob, jakým je vysílání uskutečňováno. Jedná se o tzv. 'živé – přímé' vysílání a vysílání ze záznamu.

– 'živé – přímé vysílání'

Pro toto vysílání je charakteristické, že obraz a zvuk se dostává k divákovi bez měřitelného časového zpoždění. Z hlediska ochrany vysílání je zde důležitá osoba, která hovoří před kamerou do mikrofonu, dále kameramani a technici. Nejdůležitější je režisér dne, který obsah vysílání sleduje.

– 'záznamové vysílání'

Pro toto vysílání je charakteristické tím [!], že televizní pořad je odvysílán bez použití mikrofonu a kamery, a to snímáním filmového záznamu nebo videozáznamu. Z hlediska zneužití tohoto způsobu vysílání existuje reálná možnost záměny filmu nebo videokazety s nežádoucím obsahem. I zde je nejdůležitější osobou režisér dne, který je oprávněn nežádoucí vysílání okamžitě přerušit a najet na náhradní pořad nebo využít jiného přijatelného postupu ve vysílání, který by směřoval k zamezení vysílání nežádoucího pořadu.

Uvedené druhy vysílání se v praxi prolínají, zejména se jedná o doplnění záznamového vysílání o živé vstupy hlasatele nebo konferenciéra apod.

Živé – přímé vysílání je velmi náročné na režii pořadu, na kvalitní obrazovou přípravu a na politickou a profesionální kvalitu osob, které se na něm bezprostředně podílejí.

Ve všech uvedených případech je z hlediska ochrany televizního vysílání rozhodující zásah (také kvalita) osoby, která vykonává funkci režiséra dne. Režisér dne je zodpovědný za obsahovou stránku vysílaného pořadu, má právo přerušit vysílání a je také povinen stránku (obsahovou) vysílání kontrolovat.

Na televizním vysílání se přímo či nepřímo podílí řada televizních pracovníků. Z hlediska StB ochrany vysílání ČST je nutno směřovat pozornost zejména na dvě skupiny osob:

- 1) skupina je tvořena osobami, které se na vysílání podílejí přímo. Jedná se o programové a technické pracovníky, kteří zajišťují výrobu a odbavení stanoveného programu přímo na jednotlivých vysílacích pracovištích. Z programových pracovníků jsou to programoví hlasatelé, režiséři dne, redaktori, kteří se pravidelně podílejí na živém vysílání jednotlivých redakcí (sportovní komentátoři atd.).
- 2) skupina je tvořena techniky zabezpečujícími provoz odbavovacího pracoviště, přenosových vozů a trafostanice.

III.

Možnost ohrožení televizního vysílání

Okruh možností nebo napadení televizního vysílání je široký. Tyto možnosti je vždy nutno zvážit s přihlédnutím ke konkrétní mezinárodní a vnitropolitické situaci. Z tohoto důvodu lze možnosti rozčlenit na dvě skupiny:

- a) normální situace
  - b) mimořádná situace.
- a) normální situace

Existující možnost odvysílání nežádoucího obrazu nebo zvukového modulu ve vysílání ČST jednotlivcem nebo skupinou pracovníků ČST před-

pokládá, že zasáhnou sami v příslušném studiu nebo odbavovacím pracovišti.

Těžiště práce orgánů StB spočívá v preventivní prověrce osob na exponovaných pracovištích ČST, z kterých je možno přímo ovlivnit vysílání ČST. Dále v dobré znalosti operativní situace.

V rámci preventivních opatření k zamezení zneužití nebo ohrožení vysílání ČST je nutno vyloučit z možnosti zásahu do technických odbavovacích zařízení následující osoby:

- osoby psychicky labilní se sklony k používání alkoholu nebo drog
- osoby psychicky nemocné
- osoby, k nimž jsou ze státobezpečnostního hlediska výhrady
- osoby, které z jiného vážného důvodu neposkytují záruku spolehlivého výkonu své funkce.

V souvislosti s požadavky kladenými na ochranu televizního vysílání za normální vnitropolitické situace je nutno také věnovat preventivní pozornost systému fyzického zabezpečení výše uvedených zařízení, která jsou rozhodující pro výrobu a odbavení televizního pořadu. Budova ČST na Kavčích horách, v které se nachází většina technického zařízení, je střežena příslušníky ZS, u nichž je nepatrná záruka, že by byli schopni v mimopracovní době čelit přímému útoku zvenčí (malý počet, vysoký fyzický věk a nevyčvičenost). Tento způsob přímé ochrany objektu ČST je v současné době nevyhovující. Jeví se proto žádoucí, aby bylo střežení ČST zajišťováno jako v ostatních ZSS uniformovanými příslušníky SNB. Je nutno nadále zabezpečovat zajištění odbavovacích pracovišť proti nekontrolovatelnému vstupu nepovolaných osob.

b) mimořádná situace

Za mimořádné vnitropolitické nebo mezinárodní situace se možnost zneužití televizního vysílání pronikavě zvyšuje. Lze předpokládat jakoukoliv intenzitu ohrožení od pokusu jednotlivce nebo skupiny osob narušit vysílání nebo vysílání zneužít k odvysílání politicky zaměřeného pořadu s negativním dopadem na širokou veřejnost až po přímé ohrožení (napadení) ČST zvenčí.

V tomto případě dojde k likvidaci nežádoucího vysílání nebo přímého napadení ČST zásahem orgánů SNB podle konkrétních pokynů, které jsou pod heslem VLNA II k dispozici na zainteresovaných útvarech SNB, t. j. na operativních a technických součástech StB a příslušných útvarech VB.

Dle stupně ohrožení dojde k posílení hlídkové služby VB a k zásahu operativních pracovníků a techniků StB uvnitř zájmových objektů tak, aby bylo nežádoucí vysílání v nejkratší době přerušeno a lokalizováno a jeho zdroj nebo původce likvidován. Při této příležitosti bude proveden technický zásah s účelem přerušit modulační cestu TV signálu před jeho předáním Čs. spojům.

IV.

Přípravná činnost, práva a povinnosti zainteresovaných součástí SNB

Technickou dokumentací potřebnou pro přerušování (zamezení) nežádoucího vysílání z objektu ČST zpracovává XIII. S-SNB na základě požadavku I1. odboru II. S-SNB.

- změny v technickém vybavení zájmových pracovišť ČST registrují pracovníci I1. odboru II. S-SNB a na jejich základě vyžadují změny a doplňky v dokumentaci od XIII. S-SNB
- nezávisle na změnách v technickém zařízení ČST provádějí pracovníci XIII. S-SNB 1x za 3 měsíce prověrku, zda dokumentace odpovídá skutečnosti. Tato prověrka je spjata s prohloubením a udržením místní znalosti v objektu ČST

- pracovníci 11. odboru II. S-SNB zajišťují při těchto проверkách pracovníkům – specialistům XIII. S-SNB vstup do objektu ČST a na zájmové pracoviště
- technická dokumentace se vyhotovuje ve dvou výtiscích, do svazků akce VLNA a pro potřebu XIII. S-SNB.

[Následující 'Plán akce VLNA II – pro Čs. televizi (ČST) Praha' je včetně příloh téměř totožný s 'Plánem akce VLNA – I pro Čs. rozhlas Praha', proto z obou uvádíme pouze prvně jmenovaný s tím, že v hranatých závorkách informujeme o všech zásadnějších věcných rozdílech mezi oběma dokumenty: neinformujeme ovšem o tom, že v námi uváděném dokumentu se mluví o akci VLNA II a o opatřeních v Čs. televizi Praha, kdežto předmětem neuvedeného dokumentu je akce VLNA I a opatření v Čs. rozhlasu Praha.]

P L Á N
akce VLNA II – pro Čs. televizi (ČST) Praha

V plánu akce VLNA II je rozpracován komplex bezpečnostních opatření k ochraně vysílání Čs. televize (ČST) na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje.

Akci VLNA II vyhláší ministr vnitra ČSSR na návrh náčelníka II. S-SNB prostřednictvím ÚOS FMV.

Akce VLNA II je zajišťována předem vybranými příslušníky Městské správy VB Praha, specialisty 2. odboru XIII. S-SNB a operativní skupinou 4. oddělení 11. odboru II. S-SNB. Povinnosti zainteresovaných útvarů jsou uvedeny v přílohách č. 1 až 5 a tvoří nedílnou součást plánu akce VLNA II. Vyhlašuje se pod následujícími hesly:

VLNA I – zásah v objektu Čs. rozhlasu (zajišťuje 11. odbor II. S-SNB)

VLNA II – zásah v objektu Čs. televize (zajišťuje 11. odbor II. S-SNB)

VLNA III – zásah v objektu Čs. spojů (zajišťuje 7. odbor II. S-SNB).

– Vyhlášení akce VLNA může být rozhodnutím ministra vnitra ČSSR omezeno na objekty 11. odboru II. S-SNB (VLNA I – pro Čs. rozhlas, VLNA II – pro Čs. televizi a VLNA III – pro Čs. spoje, vysílače a retlanslační stanice). [Odpovídající pasáž zněla v 'Plánu akce VLNA I' následovně: 'Vyhlášení akce VLNA může být rozhodnutím ministra vnitra ČSSR omezeno na objekty 11. odboru II. S-SNB (VLNA I pro Čs. rozhlas nebo VLNA II pro Čs. televizi) a pod heslem VLNA III na objekty 7. odboru II. S-SNB pro Čs. spoje (vysílače, retlanslační stanice).']

– Zásahy do technických zařízení objektů 11. odboru II. S-SNB provádějí specialisté 2. odboru XIII. S-SNB.

– Zásahy do technických zařízení objektů 7. odboru II. S-SNB provádějí specialisté VI. S-SNB.

– O vyhlášení akce VLNA II informuje ÚOS FMV dozorcího důstojníka (DD) II. S-SNB, XIII. S-SNB a operační středisko Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, tito se dále řídí podle prováděcí směrnice pro akci VLNA II.

– Po vyhlášení akce VLNA II je vytvořen náčelníkem II. S-SNB koordinační štáb a je určen rozsah opatření.

– Prostřednictvím DD II. S-SNB jsou zpořizováni náčelníci 7. a 11. odboru a určení operativní pracovníci. DD II. S-SNB zabezpečí jejich svoz na pracoviště (viz pokyny v příloze č. 5).

O zpořizování sil a prostředků informuje DD II. S-SNB a XIII. S-SNB koordinační štáb dislokovaný na sekretariátu 11. odboru II. S-SNB, linka 731/230.

– Po zpořizování vyčleněných příslušníků II. S-SNB vysílá náčelník 11.

odboru na pokyn náčelníka II. S-SNB do Čs. televize (ČST) operativní skupinu v čele s VSRS 4. oddělení nebo jeho zástupcem. Tato skupina bude v součinnosti se specialisty XIII. S-SNB a odpovědnými pracovníky ČST realizovat v objektu ČST opatření stanovená plánem VLNA II. Jedná se zejména o následující úkony:

a) v nezbytném rozsahu informuje o vyhlášení akce VLNA II odpovědné pracovníky ČST

b) umožní specialistům 2. odboru XIII. S-SNB a příslušníkům MS VB Praha vstup do objektů ČST, vydá pokyny pro jejich činnost

c) na příkaz náčelníka II. S-SNB nebo jím určené osoby zajistí prostřednictvím specialistů XIII. S-SNB přerušeni nežádoucího vysílání

d) stanoví režimová opatření uvnitř objektu.

O průběhu přijatých opatření informuje velitel operativní skupiny v objektu ČST Praha neprodleně koordinační štáb stanoveným způsobem.

Orgánové 2. odboru XIII. S-SNB a MS VB Praha jsou v objektu ČST podřízeni veliteli operativní skupiny II. S-SNB a zásah do vysílání nebo jakoukoliv jinou činnost provedou výhradně na jeho příkaz.

Nebude-li rozhodnuto jinak, střežení objektu ČST Kavčí hory bude provedeno ze strany příslušníků VB v následujících prostorách:

a) Hlavní vchod do objektu ČST Praha 4, Kavčí hory, Na hřebenech 2 (Severní vrátnice)

b) Zadní vchod (příjezdový) do stejného objektu (Jižní vrátnice)

c) Hlavní vchod do objektu Televizních novin (OTN) Kavčí hory

d) Trafostanice (první nádvoří objektu ČST) Kavčí hory

e) Odbavovací pracoviště v centrální technické budově TV studia (ČST – Kavčí hory).

K zabezpečení provedení akce VLNA II bude přerušeno jakékoliv nežádoucí vysílání, které zprostředkovává Odbavovací pracoviště v centrální Technické budově TV studia ČST Kavčí hory.

[Odpovídající pasáž byla pro akci VLNA I formulována následovně:

'Nebude-li operativně rozhodnuto jinak, střežení objektu příslušníky VB bude provedeno v následujících prostorách:

a) u příchodů do hl. budovy Čs. rozhlasu Praha 2, Vinohradská 12

b) výjezd z garáží do Balbínovy ulice

c) výjezd z dílen do Římské ulice.

V případě proniknutí nebo nebezpečí proniknutí do hl. budovy:

a) v prostoru hl. přepojovače, mezipatro, místnost č. 051

b) v prostoru trafostanice, suterén, místnost č. 10

c) v prostoru Výstupní technické kontroly Zahraničního vysílání, 2. patro, místnost č. 257.

Podle stupně ohrožení budou na Hlavním přepojovači, umístěném v hlavní budově, přerušeny modulační linky a tím vyřazena z provozu následující pracoviště:

a) veškerá vysílací pracoviště nacházející se v prostoru hlavní budovy

b) studio Karlín, Praha 8, Hybešova 10

c) studio HRABB, Praha 10, Hvězdoslavova 14

d) studio HRZ, Praha 1, Národní třída 25

e) studio Zvláštního zpravodajství (MONITORY), Praha 4, Nad Nuslemi 8

f) studio Paláce kultury v Praze 4

g) Zahraniční vysílání (Radio Praha) Čs. rozhlasu provádí distribuci rozhlasové modulace ze čtyř vysílacích pracovišť na modulačních linkách, které vedou mimo zařízení Hlavního přepojovače. Toto vysílání bude v případě potřeby přerušeno na Výstupní technické kontrole Zahraničního vysílání, ve 2. patře hlavní budovy, místnost č. 257.

V prostoru Hlavního přepojovače je umístěno náhradní vysílací pracoviště (VP-4), ze kterého je v případě nutnosti možno vysílat za mimořádné situace pod dohledem org. SNB nebo jiných určených osob.]

Velitel operativní skupiny, odpovědný za realizaci plánu VLNA II uvnitř objektu ČST Praha, informuje v nutném rozsahu odpovědné pracovníky ČST o prováděných opatřeních podle pokynů řídicího štábu a zpětně řídicí štáb a vedení II. S-SNB informuje o účincích a celkové operativní situaci uvnitř objektu ČST v době provádění zajištění akce VLNA II.

V součinnosti s velitelem ZS a LM včetně součinnosti s vedením ČST řeší velitel operativní skupiny vzniklou situaci uvnitř objektu ČST. [Odpovídající pasáž zněla v 'Plánu akce VLNA I' následovně: 'V součinnosti s vedoucím Odboru ochrany a vedoucím sekretariátu ÚR, případně štábem Lidových milic řeší operativně vzniklou situaci uvnitř objektu.']

Zásady pro zabezpečení spojení:

Ke spojení mezi velitelem operativní skupiny vyslané do objektu ČST a náčelníkem II. S-SNB (případně koordinačním štábem) vyčlení DD II. S-SNB řídiče a služební vozidlo s radiostanicí, případně zajistí jeho vystřídání (viz příloha č. 5). Podle okolností bude využito pro spojení veřejné telefonní sítě, služebních linek a v případě jejich vyřazení radiostanice ve služebním vozidle.

Přílohy:

- 1) Pokyny pro operativní skupinu 11. oboru II. S-SNB
- 2) Pokyny pro orgány XIII. S-SNB
- 3) Pokyny pro orgány MS VB Praha (kopie pro operační středisko S-SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje)
- 4) Pokyny pro ÚOS FMV
- 5) Pokyny pro DD II. S-SNB
- 6) Pokyny pro DD XIII. S-SNB při vyhlášení akce VLNA II ['Plán akce VLNA I' uváděl jako přílohu č. 6 'VZOR referátníku pro akci VLNA': jako přílohu č. 6 měl ovšem též 'Pokyny pro DD XIII. S-SNB při vyhlášení akce VLNA I'.]

PŘÍLOHA č. 1

Pokyny pro operativní skupinu 11. odboru II. S-SNB při vyhlášení akce VLNA II

Operativní skupinu v akci VLNA II tvoří:

[Na vytečkovaných částech řádků je rukou připsáno 'mjr. JUDr. ŠUBRT Břetislav, kpt. JUDr. VERNER Miroslav a por. HAJŠ Milan', v rámci 'Plánu akce VLNA I' jsou místo toho rukou uvedeni 'npor. MALÍK, kpt. VRUBEL, npor. SURANIČ'.]

– Operativní skupina po svém zpohotovění vyčká informace o zpohotovění sil a prostředků 2. odboru XIII. S-SNB a MS VB Praha. Převezme služební vozidlo s řídičem a radiostanicí.

– Na základě rozhodnutí náčelníka 11. odboru II. S-SNB nebo jím pověřeného funkcionáře vydá velitel operativní skupiny pokyn k obsazení objektu ČST Praha. Před odjezdem signalizuje telefonicky výjezd pracovníkům 2. odboru XIII. S-SNB na tel.:

státní: 3014305 (ss. PACHMAN, KARMAZÍN)

služební: 723/30 (s. PACHMAN)

711/6411 (s. KARMAZÍN)

stálá služba: 723/50

– Operativní skupina vyjede do Prahy 6, Sídliště Řepy I, Laudova 1003. Krycí označení pracoviště na této adrese: Vysílací a přijímací středisko řízení letového provozu – pobočka. Zde přistoupí do vozidla specialisté 2. odboru XIII. S-SNB a celá skupina neprodleně odjede do objektu ČST.

– V době provádění přesunu, na základě informace ÚOS FMV, cestou

operačního střediska MS VB Praha je informována OS SNB Praha 4, která vyšle k budově (objektu ČST) skupinu určenou k ochraně objektu v počtu 10 mužů (příslušníků VB) v uniformě se základním vybavením. [V případě akce VLNA I měla být informována OS SNB Praha 2, která měla vyslat 6 příslušníků VB k ochraně objektu Čs. rozhlasu.]

- Dle operativní situace na místě bude velitelem operativní skupiny určeno střežení důležitých technických zařízení v objektu ČST (zejména trafostanice a odbavovacího pracoviště). V případě nutnosti bude cestou DD II. S-SNB vyžádáno zvýšení počtu a zesílení výzbroje příslušníků VB provádějících fyzickou ostrahu. Příslušníci VB vyčkají v hale vstupního prostoru objektu ČST Kavčí hory příjezdu operativní skupiny a řídí další činnost pokyny velitele skupiny.

- Po příjezdu do objektu ČST Praha převezme velitel operativní skupiny velení nad příslušníky VB nasazenými k opatření akce VLNA II, upřesní jejich úkoly.

[V případě akce VLNA I měl velitel operativní skupiny ještě zejména dbát, 'aby byl chráněn hlavní vchod do objektu a prostor Hlavního přepojovače'. V Plánu akce VLNA I nadto následoval tento odstavec: 'Pro případ dlouhodobějšího pobytu v objektu jsou na Odboru ochrany Čs. rozhlasu uloženy průkazky pro vstup do budovy, bez jmen a fotografií, které budou vydány určeným pracovníkům SNB a kontrolním orgánům vzhledem ke zprůsvětleným režimovým opatřením.']

- Velitel operativní skupiny naváže styk s vedením ČST nebo odpovědným pracovníkem přítomným v objektu v mimopracovní době (provozní inženýr konající službu) a dále s vedoucím odboru ochrany (velitelem ZS ČST Praha) a velitelem LM ČST.

- Velitel operativní skupiny zřídí v určené místnosti vybavené telefonem (dle operativní situace) [Plán akce VLNA I uváděl na odpovídajícím místě '(podle situace Odbor ochrany, tel. 261401, nebo prostor Hl. přepojovače, tel. 2360887, 267279)'.] stanoviště, odkud koordinuje provádění dalších opatření k zajištění provedení akce VLNA II v objektu ČST. Bezprostředně po zřízení stanoviště sdělí řídicímu štábu místo a naváže telefonické spojení.

- V případě znemožnění navázání telefonického spojení s řídicím štábem přechází velitel skupiny na radiové spojení prostřednictvím radiostanice ve služebním vozidle.

- Operativní skupina společně se specialisty 2. odboru XIII. S-SNB vyčká dalších příkazů řídicího štábu nebo náčelníka II. S-SNB, na jeho pokyn (pokyn velitele operativní skupiny) přeruší specialisté nežádoucí vysílání nebo provedou jiná technická opatření nutná k zamezení proniknutí jakéhokoliv obrazu nebo zvukové modulace do vysílání ČST.

- O provedených opatřeních a celkové operativní situaci velitel operativní skupiny okamžitě informuje řídicí štáb, případně DD II. S-SNB.

- Výstroj a výzbroj operativní skupiny:

- civilní oděv

- služební pistole (příslušný počet nábojů).

[Odpovídající pasáž byla v případě akce VLNA I formulována následovně: 'Operativní skupina je vybavena pistolemi s ostrými náboji. V případě potřeby, vyžádá-li si to operativní situace, prostředky protichemické ochrany, samopaly, radiostanicemi a dalšími technickými prostředky.']

P Ř Í L O H A č. 2

Pokyny pro specialisty XIII. S-SNB při vyhlášení akce VLNA II

- Akci VLNA II vyhláší ministr vnitra ČSSR prostřednictvím ÚOS FMV. Pro technický zákrok jsou určeni tito specialisté:

[Na vytečkovaných částech řádků je rukou připsáno 's. PACHMAN, s. KARMAZÍN', v 'Plánu akce VLNA I' není uveden nikdo.]

Z určených specialistů se sestavuje 2členná skupina pro provedení vlastního zákroku.

– Skupina se po zphotování soustředí v ....., kde převezme zapečetěnou obálku s dokumentací pro technický zákrok (uložena .....) a vyčká příjezdu pracovníků II. S-SNB.

– Řídicím orgánem pro akci VLNA II na XIII. S-SNB je určen ..... , který řídí práce a úkoly s akcí spojené a vede písemný záznam o průběhu akce z pohledu XIII. S-SNB.

– Odvoz a vstup specialistů XIII. S-SNB do objektu ČST zajišťují pracovníci II. S-SNB.

– Prerušeni vysílání ČST provedou specialisté XIII. S-SNB jen na základě příkazu velitele operativní skupiny II. S-SNB, kterému jsou v průběhu akce VLNA II podřízeni. Řídí se přitom převzatou dokumentací.

– Po ukončení akce zpracují specialisté XIII. S-SNB záznam o jejím průběhu.

– Předepsaná výzbroj a výstroj pro specialisty XIII. S-SNB je občanský oděv a služební pistole s ostrými náboji.

P Ř Í L O H A č. 3

Pokyny k realizaci bezpečnostní akce VLNA II v objektech Čs. televize (ČST) Praha pro příslušníky MS VB Praha

Bezpečnostní akce VLNA II je vypracována pro případ vzniku mimořádných událostí na základě Věstníku ministra vnitra ČSSR ze dne 18. 10. 1977, částka 32.

Rozhodnutí k realizaci akce VLNA II vyhlašuje ministr vnitra ČSSR prostřednictvím ÚOS FMV.

ÚOS FMV informuje o vyhlášení bezpečnostní akce VLNA II operační středisko S-SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, linky 760/2000, K-8976.

Operační středisko S-SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje neprodleně vyrozumí o vyhlášení akce VLNA II náčelníka S-SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, náčelníka MS VB Prahy (nebo jejich zástupce) a operační středisko OS SNB Praha 4 (linka 754/420, 435, 436 nebo 760/2004). [V případě VLNY I mělo jít o operační středisko 'OS SNB Praha 2 (752/220, 235, 236 nebo 760/2002)'.]

Operační středisko OS SNB Praha 4 neprodleně vyrozumí náčelníka odboru VB nebo jeho zástupce, který určí velitele bezpečnostní akce VLNA II a zphotová vyčleněné síly a prostředky.

Po zphotování vyčleněných sil a prostředků pro akci VLNA II podá zpětně operační středisko OS SNB Praha 4 hlášení operačnímu středisku S-SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, které o zphotování sil a prostředků informuje dozorčího důstojníka (DD) II. S-SNB, tel. 731/261, státní: 3112010, 3118845.

Pokyn k nasazení vyčleněných sil a prostředků na místo určení (ČST): Praha 4, Kavčí hory, Na hřebenech 2, [v případě VLNY I měl být místem určení 'Čs. rozhlas, Praha 2, Vinohradská 12'.] vydá řídicí štáb na 11. odboru II. S-SNB, tel. 731/230, cestou operačního střediska S-SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje.

Určení velitelé VB jsou v akci VLNA II podřízeni veliteli operativní skupiny 11. odboru II. S-SNB, který po dobu akce bude v objektu ČST Praha 4, Kavčí hory, Na hřebenech 2, a který na místě upřesní výkon služby v souladu s operativní situací.

Na určených stanovištích vykonávají příslušníci VB službu dle vlastních

směrníc. Kontrolu výkonu služby provádějí náčelníci územních součástí nebo jejich nadřízené orgány a velitel operativní skupiny II. S-SNB.

V případě mimořádných událostí, na základě požadavku řídicího štábu akce VLNA II (11. odbor II. S-SNB), se cestou operačního střediska S-SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje provede střežení dalších objektů ČST na území hl. m. Prahy. Jedná se o následující objekty. Zajišťují územně příslušné správy OS SNB:

Praha 1, (Měšťanská beseda) Vladislavova 20

Praha 1, Gorkého nám. 30 (Burza)

Praha 1, Jindřišská 15

Praha 4, Na Jezerce 52 (Studio Jezerka).

[Jako další objekty Čs. rozhlasu určené ke střežení uváděl 'Plán akce VLNA I': 'Praha 1, Národní 25, Praha 4, Nad Nuslemi 8, Praha 8, Hybešova 10, Praha 10, Hvězdoslavova 14.']

Nebude-li řídicím štábem stanoveno jinak, příslušníci provádějící ostrahu vyčleněných objektů ČST Praha budou vybaveni následující výstrojí a výzbrojí:

výstroj: služební stejnokroj dle ročního období,

výzbroj: samopal vz. 61, 90 ks nábojů, pouta RALK, kasr, kapesní svítilna. [Plán akce VLNA I' uváděl navíc 'obušek'.]

P Ř Í L O H A č. 4

Pokyny pro ÚOS FMV při vyhlášení akce VLNA II

Pod heslem VLNA II jsou zpracovány plány bezpečnostních opatření k ochraně vysílání Čs. televize (ČST) a ochraně jejich objektů před násilným napadením.

Rozhodnutí k realizaci opatření v rámci plánu akce VLNA II vyhlásí ministr vnitra ČSSR prostřednictvím ÚOS FMV.

V případě nebezpečí z prodlení jsou oprávněni k vyhlášení tohoto rozhodnutí náčelník II. S-SNB nebo náčelníci KS SNB v oboru svých působností s tím, že o svém rozhodnutí neprodleně informují ÚOS FMV.

V rozhodnutí o vyhlášení akce VLNA II informuje vyhlášující funkcionář ÚOS FMV o tom, ve kterém objektu ČST budou opatření prováděna, dále upřesní, zda bude akce VLNA II provedena celostátně nebo v omezeném rozsahu s udáním teritoria.

Po sdělení rozhodnutí o vyhlášení akce VLNA II ÚOS zabezpečí:

1) Vyrozumění náčelníků příslušných součástí SNB podle požadavku takto:

- hl. m. Praha a Středočeský kraj – II. S-SNB, XIII. S-SNB, S-SNB Prahy a Středočeského kraje
- hl. m. Bratislava a Západoslovenský kraj – XII. S-SNB
- Jihočeský kraj – KS SNB Č. Budějovice
- Západočeský kraj – KS SNB Plzeň
- Východočeský kraj – KS SNB Hr. Králové
- Severočeský kraj – KS SNB Ústí n. L.
- Severomoravský kraj – KS SNB Ostrava
- Jihomoravský kraj – KS SNB Brno
- Středoslovenský kraj – KS SNB B. Bystrica
- Východoslovenský kraj – KS SNB Košice.

2) Po vyhlášení akce VLNA II zprostředkuje ÚOS FMV předávání pokynů a zpráv mezi řídicím funkcionářem akce a náčelníkem součástí, na jehož teritoriu bude akce prováděna.

3) O vyhlášení akce VLNA II na kterékoliv KS SNB informuje ÚOS FMV neprodleně následující funkcionáře:

- a) ministra vnitra ČSSR (nebo I. náměstka MV ČSSR)

- b) náčelníka II. S-SNB (cestou DD II. S-SNB)
- c) náčelníka XIII. S-SNB (cestou DD XIII. S-SNB).

[V 'Plánu akce VLNA I' bylo navíc rukou připsáno 'd) náčelníka VI. S-SNB (cestou DD VI. S-SNB).']

Poznámka:

Při vyhlášení akce VLNA II (zásah v objektu ČST) nebo vyhlášení akce VLNA I (zásah v objektu Čs. rozhlasu) je často nutno vyhlásit současně i akci VLNA III (zásah v objektech Čs. spojů). Pro akci VLNA III jsou pro ÚOS FMV vypracovány samostatné pokyny ze strany 7. odboru II. S-SNB.

PŘÍLOHA č. 5

Pokyny pro DD II. S-SNB při vyhlášení akce VLNA II (Čs. televize)

Akci VLNA II vyhledává ministr vnitra ČSSR prostřednictvím ÚOS FMV.

V případě nebezpečí z prodlení je oprávněn vyhlásit akci VLNA II také náčelník II. S-SNB, dále náčelníci KŠ SNB v rámci územní působnosti. O tomto rozhodnutí neprodleně informují ÚOS FMV.

Činnost DD II. S-SNB v případě vyhlášení akce VLNA II:

- 1) – neprodleně vyzoomí náčelníka II. S-SNB
    - okamžitě vyzoomí náčelníka 11. odboru II. S-SNB nebo jeho zástupce, v mimopracovní době zajistí jeho dopravu na pracoviště
    - vyzoomí níže uvedené pracovníky 4. oddělení 11. odboru II. S-SNB, v mimopracovní době zajistí jejich dopravu na pracoviště
- [Na vytečkovaných částech řádků je rukou připsáno 'mjr. JUDr. ŠUBRT Břetislav, kpt. JUDr. VERNER Miroslav, por. HAJŠ Milan', v rámci 'Plánu akce VLNA I' jsou místo toho rukou uvedeni 'npor. MALÍK, kpt. VRUBEL, npor. SURANIČ'.]
- v mimopracovní době vyzoomí stálou službu 2. odboru XIII. S-SNB (linka 723/50 nebo 711/5060), která zajistí vyzoomění pracovníků – specialistů 2. odboru pro provedení odborného zásahu do technického zařízení ČST
  - 2) – zajistí řidiče a přistavení vozidla s radiostanicí pro přesun pracovníků 11. odboru II. S-SNB a 2. odboru XIII. S-SNB do určeného prostoru v ČST
    - do zahájení činnosti štábu akce VLNA II na sekretariátu 11. odboru II. S-SNB (linka 230) přijímá informace o zphotování sil a prostředků od zainteresovaných součástí SNB, tyto informace předá náčelníkovi II. S-SNB, popřípadě jim určenému funkcionáři
  - 3) – zprostředkuje spojení mezi operativními skupinami vyslanými do objektu ČST Praha až do doby zahájení činnosti řídicího štábu akce VLNA II, předává veškeré informace od těchto skupin v terénu (v objektu ČST) určenému funkcionáři II. S-SNB
  - 4) – o průběhu akce pořizuje samostatný stručný záznam; do deníku zaznamenává pouze čas a obsah důležitých sdělení

PŘÍLOHA č. 6

Pokyny pro DD XIII. S-SNB při vyhlášení akce VLNA II

Akci VLNA II vyhledává ministr vnitra ČSSR prostřednictvím ÚOS FMV.

V případě nebezpečí z prodlení je oprávněn vyhlásit akci VLNA II také náčelník II. S-SNB, dále náčelníci KŠ SNB v rámci územní působnosti. O tomto neprodleně informují ÚOS FMV.

Činnost DD XIII. S-SNB při vyhlášení akce VLNA II

- Neprodleně vyzoomí náčelníka XIII. S-SNB a řídicího orgána pro akci

VLNA II ..... . V mimopracovní době zajistí jejich dopravu na pracoviště.

- Zahájí postupné zpořádkování specialistů určených pro zajištění akce VLNA II:

[Na vytečkovaných částech řádků nebylo v plánech pro akce VLNA I i II uvedeno nic.]

V případě zpořádkování 2 z uvedených specialistů zajistí jejich svoz v mimopracovní době na pracoviště .....

- Vede podrobný záznam o veškerých provedených úkonech v souvislosti se zajištěním akce VLNA II.
- Předává informaci o zpořádkování specialistů XIII. S-SNB DD II. S-SNB (tel. ....).
- Všechny důležité poznatky a informace z akce VLNA II předává ihned náčelníkovi XIII. S-SNB a řídicímu orgánu pro akci VLNA II na XIII. S-SNB.“

Tamtéž.

Z plánu „VLNA I“ uvádíme pouze úvodní důvodovou zprávu:
„[Vpravo razítko '24. listop. 1989', k němu je připojen nečitelný podpis.]

II. správa SNB

11. odb. 4. odd.

CB-002098/11-4/89

V Praze dne 13. 7. 1989

Přísně tajně

Výtisk č.:

Počet listů: 28

Přílohy:

S c h v a l u j i :

[Na vytečkovaných částech řádku Vykyplův a Klučincův vlastnoruční podpis, u druhého z nich rukou psané datum '11. 10. 89'.]

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPL

S c h v a l u j i :

Náčelník XIII. správy SNB
plk. ing. Ján KLUCINEC

Plán akce 'VLNA - I'

Pod tímto heslem je zpracován komplex bezpečnostních opatření k ochraně vysílání Čs. rozhlasu na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje.

Vypracoval:

mjr. JUDr. Jan KOST

P ř e d k l á d á :

[Na vytečkované části řádku Kubičkův vlastnoruční podpis.]

Náčelník 11. odboru II. S-SNB
pplk. RSDr. Václav KUBÍČEK

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

k začlenění plánu 'VLNA I' do systému ochrany vysílání Čs. rozhlasu na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje.

I.

Rozhlasové vysílání má bezprostřední účinek na vědomí posluchačů a jeho prostřednictvím lze v případě zneužití negativně ovlivnit nejširší vrstvy veřejnosti.

Aby bylo možno úspěšně čelit zneužití rozhlasového vysílání, je nutno v rámci StB ochrany objektu Čs. rozhlasu věnovat náležitou pozornost poznání a aktualizaci operativní situace ve všech rozhlasových složkách, které se na vysílání podílejí.

Jde zejména o znalost vysílacích pracovišť a systému jejich fyzického zabezpečení, o znalost dislokace a provozu zařízení nezbytných pro výrobu a distribuci rozhlasové modulace, t. j. vysílaného pořadu. Důležitá je i bezpečnostní kontrola osob, které se na vysílání přímo podílejí.

Znalost operativní situace v uvedeném rozsahu je nutným východiskem pro ochranu rozhlasového vysílání před zneužitím, případně pro ochranu vysílání před napadením.

II.

Rozhlasové vysílání

Jde o proces, v jehož průběhu je pomocí technických prostředků uskutečněn přenos určité informace (slovo, hudba) ze zájmového prostředí (studio, dějiště událostí apod.) k rozhlasovému posluchači. Na tomto procesu se podílejí pracoviště a zařízení Čs. rozhlasu a Čs. spojů. Tzv. přenosovou cestu tvoří: mikrofon (radiostanice, telefonní aparát) – studiová režie – hlavní přepojovač – rozhlasová ústředna – vysílač (případně ústředna rozhlasu po drátě).

Z hlediska ochrany rozhlasového vysílání je nutno soustředit pozornost na zařízení, která jsou pro jeho uskutečnění rozhodující. Je nutno zkoumat režim jejich provozu a spolehlivost osob, které je obsluhují.

V objektu Čs. rozhlasu jde o následující zařízení:

– Vysílací pracoviště – je prostor vybavený technickým zařízením, které umožňuje výrobu a odbavení rozhlasového programu. Zpravidla jej tvoří hlasatelna nebo studio (neplatí u přenosů z terénu), režie a inspekční místnosti. V ústřední budově Čs. rozhlasu Praha, Vinohradská 12, je umístěno 9 vysílacích pracovišť, z toho 4 pro Zahraniční vysílání. Jedno vysílací pracoviště je záložní a je umístěno v prostoru hlavního přepojovače. Další vysílací pracoviště jsou umístěna v těchto objektech Čs. rozhlasu Praha:

- Zvláštní zpravodajství (MONITORY), Praha 4, Nad Nuslemi č. 8
- Hlavní redakce armády, bezpečnosti a brannosti, Praha 10, Hvězdoslavova č. 14
- Hlavní redakce zábavy, Praha 1, Národní č. 25
- Střeďočeské krajské vysílání pro hl. m. Prahu, Rozhlas po drátě, Praha 8, Hybešova 10
- další studio, ze kterého je možno vysílat, je trvale zabudováno v Paláci kultury. Všechny vysílací pracoviště jsou propojena na hl. přepojovač (GALERII) v hl. budově.
- Hlavní přepojovač - je situován v prostoru ústřední budovy Čs. rozhlasu (mezipatro, místnost č. 051). Jde o centrální pracoviště, které umožňuje:
  - operativní spojení rozhlasových pracovišť na celém území ČSSR
  - propojení modulačních a dorozumivacích linek na jednotlivá vysílací pracoviště v celé ČSSR
  - výrobu náhradního rozhlasového programu na záložním vysílacím pracovišti
  - propojení rozhlasové modulace z vysílacích pracovišť do rozhlasové ústředny ve Fibichově ulici v Praze 3 a dále k vysílačům
  - na tomto pracovišti lze přerušit vysílání z jednotlivých studií.
- Výstupní technická kontrola Zahraničního vysílání
  - je umístěna ve 2. patře hl. budovy, místnost č. 257, provádí distribuci

rozhlasové modulace z vysílacích pracovišť Zahraničního vysílání na vysílače

- na tomto pracovišti lze přerušit výstup modulace Zahraničního vysílání z vysílacích pracovišť.

K rozhlasovému vysílání používá Čs. rozhlas další soubory zařízení, které jsou z hlediska ochrany důležité. Jde o modulační a dorozumivací linky, zakončení kabelových vedení, trafostanice a náhradní zdroj.

- Modulační a dorozumivací linky spojují pomocí pevných vedení vybrané objekty na území hl. m. Prahy se zařízením hl. přepojovače. Tyto linky slouží k operativnímu spojení při přenosech z těchto objektů. Pokud jde o skutečnění přenosu z terénu, může být ke spojení použito i krátkovlnného spojení z mobilních prostředků.

- Rozhlasová modulace je z vysílacího pracoviště na rozhlasovou ústřednu a dále na vysílače předávána výhradně přes hlavní přepojovač (U Zahraničního vysílání přes výstupní technickou kontrolu).

- Kabelové hlavy - jsou zakončením všech příchozích i odchozích sdělovacích vedení instalovaných vně budovy rozhlasu. Jsou umístěny v přízemí pod Hlavním přepojovačem. Kontrola tohoto prostoru je důležitá v případě mimořádné situace.

- Trafostanice a náhradní zdroj (dieselektrický agregát) - jsou umístěny v suterénu budovy rozhlasu. Jejich činnost je podmínkou pro uskutečnění vysílání i v případě přerušení dodávky elektrické energie.

Pro diferenciaci opatření k ochraně rozhlasového vysílání je rozhodný způsob, jakým je vysílání uskutečňováno. Jde o tzv. 'živé' vysílání a o vysílání ze záznamu.

- Živé (operativní) vysílání - je charakterizováno tím, že informace, sdělení na mikrofon je odvysíláno k posluchači bez měřitelného časového zpoždění. Z hlediska ochrany vysílání je zde důležitá osoba, která hovoří na mikrofon, dále inspektor programu, který obsah jejího projevu sleduje.

- Vysílání ze záznamu - je uskutečněno tak, že rozhlasový pořad je nejdříve zaznamenán a s určitým časovým zpožděním, které umožňuje provést jeho kontrolu, odvysílán. Z hlediska zneužití je zde možnost 'podvrhu' jiného zvukového záznamu, než je uvedeno v plánu vysílání anebo na obalu, kazetě zvukového záznamu atp. I zde je pro ochranu rozhodující inspektor programu, který je oprávněn přerušit vysílání pomocí tzv. cenzurního tlačítka.

Uvedené druhy vysílání se v praxi prolínají - obvykle bývá vysílání ze záznamu doplňováno živými vstupy hlasatele, moderátora atd. V souladu s požadavky na rychlost a aktuálnost informací se podíl živého vysílání stále zvyšuje. Častější využívání živého vysílání zvyšuje nároky na režii pořadu, na kvalitní obsahovou přípravu a politickou i profesionální kvalitu osob, které se na něm podílejí.

Ve všech případech je z hlediska ochrany rozhlasového vysílání rozhodující zásah, a tudíž i kvalita osoby, která vykonává funkci inspektora programu. Inspektor programu má právo a povinnost pořad přerušit, pokud je tento v rozporu s vysílacím plánem obsahově i politicky, provádět upozornění odpovědných pracovníků na nehlášené změny atd.

Na rozhlasovém vysílání se přímo či nepřímo podílí řada rozhlasových pracovníků. Z hlediska StB ochrany vysílání je nutno se zaměřit zejména na dvě skupiny osob podílejících se na vysílání přímo. Jde o programové a technické pracovníky, kteří zabezpečují výrobu a odbavení určeného pořadu na vysílacích pracovištích. Z programových pracovníků jsou to především hlasatelé, moderátoři, inspektoři programu, část režisérů, redaktorů a komentátorů, kteří se podílejí na živém vysílání jednotlivých

redakcí. Ve druhé skupině se jedná především o techniky zabezpečující provoz vysílacích pracovišť a Hlavního přepojovače.

III.

Možnost ohrožení rozhlasového vysílání:

Okruh možností zneužití nebo ohrožení rozhlasového vysílání je široký. Tyto možnosti je vždy nutno zvážit s přihlédnutím ke konkrétní mezinárodní a vnitropolitické situaci.

- a) normální situace
- b) mimořádná situace

ad a)

Možnost odvysílání nežádoucí zprávy (zvukového záznamu) jednotlivcem nebo skupinou osob z řad pracovníků Čs. rozhlasu. I při případném pokusu jiných osob musí být tyto osoby ve spojení s někým uvnitř objektu, kdo je seznámí s dislokací vysílacích pracovišť, zjistí, ze kterého studia se právě vysílá, systém výroby a odbavení rozhlasové modulace atd.

V případě ohrožení nebo napadení vysílání za normální situace je předpoklad neutralizace samotnými pracovníky Čs. rozhlasu na vysílacím pracovišti, v inspekci nebo na hl. přepojovači.

Za této situace těžiště práce orgánů StB spočívá v preventivních opatřeních na exponovaných pracovištích, jako jsou preventivní prověrky osob, dobrá znalost operativní situace, dobrá znalost a udržování styků s vedoucími pracovníky jednotlivých technických úseků zajišťujících vysílání atd.

V rámci preventivních opatření k zamezení ohrožení nebo zneužití vysílání je nutno vyloučit možnosti zásahu do technických odbavovacích zařízení těmito subjekty:

- osoby psychicky labilní se sklony k požívání alkoholu nebo drog
- osoby psychicky narušené
- osoby, k nimž jsou ze státobezpečnostních hledisek výhrady
- osoby, které z jiného vážného důvodu neposkytují záruku spolehlivého výkonu své funkce.

V souvislosti s požadavky kladenými na ochranu rozhlasového vysílání za normální situace je nutno ve spolupráci s Odborem ochrany Čs. rozhlasu preventivně věnovat pozornost i systémům fyzického zabezpečení výše uvedených zařízení a vstupu do objektů, ve kterých se tato zařízení nacházejí. Režim vstupu do objektů, správný výkon služby Závodní stráže atd.

ad b)

Za mimořádné vnitropolitické nebo mezinárodní situace se možnost zneužití rozhlasového vysílání zvyšuje. Lze předpokládat jakoukoliv intenzitu ohrožení, od pokusu jednotlivce až po ozbrojené napadení objektů Čs. rozhlasu, jehož vysílání vzhledem ke snadnému šíření a příjmu nabývá vyřazením jiných sdělovacích prostředků na důležitosti a významu.

V tomto případě dojde k likvidaci nežádoucího vysílání zásahem, který bude proveden orgány SNB podle konkrétních pokynů, které jsou pod heslem VLNA k dispozici na zainteresovaných útvarech SNB, t. j. na operativních a technických součástech StB a příslušných útvarech VB.

Podle stupně ohrožení dojde k posílení hlídkové služby VB a k zásahu operativních pracovníků a techniků StB uvnitř zájmových objektů tak, aby bylo nežádoucí vysílání v nejkratší době přerušeno, lokalizováno a jeho zdroj zlikvidován. Při této činnosti bude použito především kvalifikovaného technického zásahu do zařízení, která jsou rozhodující z hlediska uskutečnění rozhlasového vysílání vůbec.

Přípravná činnost, práva a povinnosti zainteresovaných součástí SNB

Technickou dokumentaci potřebnou pro přerušeni /zamezení/ nežádoucího vysílání z objektu Čs. rozhlasu zpracovává XIII. S-SNB na základě požadavku 11. odboru II. S-SNB

- změny v technickém vybavení zájmových pracovišť Čs. rozhlasu sledují pracovníci 11. odboru II. S-SNB a na jejich základě vyžádají změny a doplňky v dokumentaci na XIII. S-SNB
- nezávisle na změnách v technickém zařízení Čs. rozhlasu provádějí pracovníci XIII. S-SNB jedenkrát za 3 měsíce prověrky, zda dokumentace odpovídá skutečnosti v objektu Čs. rozhlasu
- pracovníci 11. odboru II. S-SNB zajišťují při těchto prověrkách nebo na dožádání pracovníků – specialistů XIII. S-SNB vstup do objektu a na zájmová pracoviště Čs. rozhlasu
- technická dokumentace se vyhotovuje ve dvou výtiscích, do svazku akce VLNA a pro potřebu XIII. S-SNB.

[Následuje 'Plán akce VLNA – I pro Čs. rozhlas Praha' a 5 příloh, o kterých informujeme v rámci obdobných dokumentů akce VLNA II.]“

Tamtéž.

Jako poslední uvádíme tři dokumenty, které vypovídají o osudu akce „VLNA“ v listopadových dnech 1989:

„[Vpravo razítko FMV (?) s položkami 'Došlo:', 'Č. j.:' a 'Přílohy:': doplněno: zřejmě '23. XI. 1989' (razítkem), 'OV-00164/S-89' a '2/52' (obojí rukou).] II. správa SNB

11. odbor

Č. j.: CB-003397/11-4/89

V Praze dne 23. listopadu 1989

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 1

Přílohy: 2/52

Ú O S V O S F M V

P R A H A

Věc: Novelizované projekty VLNA I a II – zaslání

V příloze zasílám novelizované projekty VLNA I (č. j. CB-002098/11-4/89) a VLNA II (č. j. CB-002099/11-4/89) k Vašemu využití.

Náčelník 11. odboru II. S-SNB

[Hájkův vlastnoruční podpis.]

mjr. JUDr. Roman HÁJEK

[Vpravo rukou připsáno 'Přílohy – VLNA I – č. j.: CB-002098/11-4/89, – VLNA II – č. j.: CB-002099/11-4/89 dne 23. 11. 1989 odpojeny a trvale uloženy u velitele směny.' a připojen vlastnoruční podpis nstržm. Krejčové.]“

Tamtéž.

„[Vlevo razítko FMV (?), došlo 23. XI. 1989 (?), č. j. OV-0027-5/S-89, přílohy 0.]

V Praze dne 23. listopadu 1989

Ú ř e d n í z á z n a m

Dnešního dne ve 13,00 hod. byla vyhlášena ÚOS akce 'VLNA' v plném rozsahu do odvolání pro oblast Prahy a Středočeského kraje. Instruktaž prováděl pracovník II. S SNB mjr. Borkovec.

Prováděná opatření:

Vyrozuměna – XIII. správa s. ŠICHA ve 13,00 hod.

VI. správa s. PTÁČEK ve 13,01 hod.

S SNB hl. m. Prahy a Stč. kraje s. MILER ve 13,02 hod.

I. nám. MV ČSSR – sekretariát s. RAPANTOVÁ ve 13,05 hod.

Dáno na vědomí: MV ČSSR – sekretariát s. HLADIL

zást. nác. VOS FMV s. MUNZAR

[Papírníkův vlastnoruční podpis.]
mjr. JUDr. Papírník

[Jiným strojopisem uvedeno:]

Dne 28. 11. 1989 byla s okamžitou platností akce zrušena z pokynu N-II. S-SNB /čj. CB-002540/7-1-89/ ze dne 28. 11. 1989.

[Rukou připsáno 'Dne 30. 11. 1989 pořízena kopie – odeslána na II. S-SNB dne 30. 11. 89 pod. čj. OV-00/72/S-89.' a připojen vlastnoruční podpis nstržm. Krejčové.]

Tamtéž.

„[První list dokumentu je uveden na předtištěném papíru s hlavičkou 'II. SPRÁVA SBORU NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI, NOSÍTEL ŘÁDU RUDÉ HVĚZDY' a kolonkami 'Č. j.: ..... a 'Dne .....']

Č. j.: CB-002540/7-1-89

Dne 28. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk číslo: 1

Počet listů: 1

[Uprostřed razítka FMV (?), došlo ?. XI. 1989, č. j. OV-00172/S-89, přílohy 3/5; nad ním vpravo rukou připsáno 'VLNA', pod ním vpravo připsáno 's. Krejčová: – referátník, pokyny, úř. záznam ÚOS zaslat na II. S-SNB zpět. – 1x úř. záznam založte do našeho svazku akce' a připojen nečitelný podpis s rukou psaným datem '29/11/89'.]

Ústřední operační středisko

P r a h a

Věc: Akce VLNA – ukončení

S okamžitou platností ruším vyhlášenou akci VLNA 1, 2, 3 v plném rozsahu. Akce byla vyhlášena dne 23. 11. 1989 ve 13.00 hod. ÚOS CENTR na základě schváleného referátníku č. j. CB-002099/11-4/89.

Náčelník II. správy SNB

[Rukou připsáno 'za' a připojen Chovancův vlastnoruční podpis.]

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

[Rukou připsáno '18.50 hod. – inf. s. HLADIL, 18.⁵⁵ - 18.⁵⁹ hod. – inf. OD XIII. S SNB s. kpt. Sarma, II. S SNB s. KLADIVA', u kpt. Sarmy a s. Kladivy svorka k 'knihu i pásek /?/ č. 2.'; pod tím je další přepis: 'Přílohy – referátník akce VLNA – 1/2 – č. j. CB-002540/7-1-89, – Pokyny pro ÚOS FMV při vyhlášení akce VLNA 1/2, – Úřední záznam – 1/1 – kopie odeslány 30/7/11 89 na II. S SNB 11. odbor', k němu je připojen vlastnoruční podpis nstržm. Krejčové.]

Tamtéž.

7b

1989, 24. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 270.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/270/03-89

V Praze dne 24. 11. 1989
PŘÍSNĚ TAJNĚ
Výtisk č.: 2
Přílohy: 3/5

Denní situační zpráva č. 270/89 ze dne [24. 11.] 1989.

K bodu 2a): 1/1 [1/1]
K bodu 2b): 1/3 [2/3]
K bodu 3): 0
K bodu 4): 1/1 [3/1]

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k č.j.: CB-0077/270/03-89¹

K bodu 2a
Rozdělovník 1

V posledních dnech došlo ke značné aktivizaci činnosti kulturního oddělení ZÚ Velké Británie v Praze. Po zahájení stávky vysokoškoláků dne 20. 11. 1989 vzrostla návštěvnost kulturního oddělení. Pro návštěvníky je volně k dispozici fotokopírovací zařízení (z rozhodnutí kulturního atašé D. THOMASE)², na kterém si veřejnost, hlavně vysokoškoláci rozmnožují různé letáky, výzvy a prohlášení. Skupinky studentů předávají kulturnímu atašé a jeho asistentovi svá prohlášení.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 ve dnech 17. 11. – 24. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV. [...]^b

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Dne 23. 11. 1989 se uskutečnila dvě setkání pracovní skupiny Občanského fóra (dále jen OF) v Laterně magie.

V průběhu jednání byly odhlasovány pravomoci Václava HAVLA rozhodovat individuálně o všech otázkách týkajících se činnosti OF (právo veta). Na zasedání pracovní skupiny OF se dostavil bývalý pracovník Hlasu Ameriky, který v současné době je pracovníkem v RSE[,] PECHÁČEK, který ve svém vystoupení uvedl, že na pořadu jednání Bush-Gorbačov určitě dojde k projednávání situace v Československu a k odsouzení situace v r. 1968.

Václav HAVEL vystoupil s tím, že po 4-denní spontánní práci OF získalo značnou podporu mezi obyvatelstvem celé republiky[,] a proto je nutné v současné době zanést do činnosti OF zcela jasný systém. Budou zakládány odnože OF po celé republice a schvalovány koordinační komise a výbory.

V současné době je připraveno jednání mezi Václavem HAVLEM a Alexandrem DUBČEKEM, které se mělo uskutečnit již dne 23. 11. 1989, ale vzhledem k účasti DUBČEKA na událostech v Bratislavě, nebylo realizováno. Uskuteční se proto v nejbližší době, až bude mít DUBČEK podchycenu situaci na Slovensku. Obdobné jednání se očekává i se ŠABATOU⁴ z hlediska situace na Moravě.

Na jednání OF se dostavili i zástupci Svazu Romů,⁵ kteří do OF byli rovněž přijati. Jeden ze zástupců ROMŮ byl pozván i na večerní tiskovou konferenci.

Po hodnocení současné situace je zřejmé, že situace v celé republice je nezvratná a není již možné použít mocenský zásah. Pokud dojde ke kompromisu a přijetí podmínek, bude se situace normalizovat. [...]c

Nadále však pokračuje úsilí o získání mas ve prospěch OF. Při tomto Václav HAVEL zejména spoléhá na tři zásadní momenty:

- sobotní akt Dobré vůle na Letenské pláni v návaznosti na církevní obřad v chrámu Sv. Víta, kdy se předpokládá přesun všech zúčastněných věřících po skončení tohoto obřadu na Letenskou pláň;
- na pondělní generální stávkou, kdy do této doby dojde k podpoře většiny pracujících v republice a především v Praze a v době konání stávky mezi 12.00 – 14.00 hod. dojde k přeplnění centra Prahy sympatizujícími občany;
- v neposlední řadě by občanské mínění mělo ovlivnit výsledek jednání Gorbačov-Bush.

V průběhu jednání se dostavili i zástupci SSM, kteří doporučovali, aby se v této situaci nezapomnělo na podporu Vasilu MOHORITY. HAVEL nevylučuje možnost, aby v rámci akcí OF na Václavském náměstí vystoupil i MOHORITA. Ze současného postavení HAVLA a OF je

zřejmé, že jejich popularita den ze dne narůstá. Převládá názor, že v případě, že se HAVEL postaví za kteroukoliv osobnost z dnešního vedení strany a státu, že za ním ovlivněné masy OF půjdou. Určitý náznak v tomto směru má být v projevu HAVLA na Letenské pláni dne 25. 11. 1989.

Rovněž byla hodnocena i otázka dalšího vývoje v případě prosazení svobodných voleb, kdy je prezentován názor, že není možné, aby tyto volby vyhrála KSČ. I přesto, že do OF vstupují oficiální organizace, instituce, ale i politické strany (socialistická, lidová), které si dělají politické ambice, je možné, že vzhledem k masám, které podporují OF, může vzniknout taková organizace, která pohltí všechny ostatní a stane se hlavní opoziční skupinou KSČ.^d

Další jednání pracovní skupiny OF se uskutečnilo dne 24. 11. 1989 ve 12.00 hod., kde mj. pravděpodobně byla projednávána příprava odpolední manifestace na Václavském náměstí s reagencí na vystoupení min. národní obrany VÁCLAVÍKA a na uveřejněné informace min. školství o údajném ukončení stávkou vysokoškolských studentů dne 26. 11. 1989.^e

Očekává se, že jednání ÚV KSČ dne 24. 11. 1989 přinese zvrát.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 24. 11. 1989, je hodnocen jako pravdivý a lze jej využít v informačním toku FMV.

Vývoji situace je nadále věnována pozornost.
[...]^f

Příloha č. 3 k č. j.: CB-0077/270/03-89

K bodu 4

Rozdělovník 1

Na podnět dr. K[...] A[...],⁶ člena Výboru čs. veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci (VČV)[,] sepisuje předsednictvo VČV dopis adresovaný prezidentu republiky, ve kterém žádají, aby prezident využil svého práva a udělil (vyhlásil) amnestii osobám, které byly nebo jsou stíhány, nebo potrestány v souvislosti s obdobími (srpna, října, ledna apod.). V této souvislosti svolávají pražské členy VČV, aby je s dopisem seznámili a k obsahu dopisu se vyjádřili. V případě od-souhlasení textu dopisu, odveze dopis prezidentovi Lubomír LÉDL,⁷ místopředseda VČV.⁸

Dopis prezidentovi rep. o udělení amnestie stíhaným osobám v souvislosti s uvedenými výročími, odůvodňují tím, že události těchto dnů přesahují charakter tr. činnosti stíhaných osob v uvedeném období.

Dále bylo zjištěno, že prohlášení, které předkládá za MV SSM MO-HORITA[,] jsou zpracovávána za aktivní účasti Lubomíra LÉDLA[,] bývalého tajemníka ÚV SSM.

V současné době VČV provádí hloubkovou analýzu došlých stížností na příslušníky SNB v souvislosti s událostmi na Václavském náměstí apod. Po rozboru došlých stížností budou žádat přísné potrestání viníků.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 24. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.
[...]^g

^a Nad jménem Vykypělův vlastnoruční podpis.

^b Vpravo rukou připsáno „3. odb.“.

^c Rukou připsáno: „Na tom se shodli všichni přítomní OF.“

^d „vůči“ je rukou připsáno.

^e Původně bylo ve větě místo minulého času „uskuteční“ a „bude projednávána“, přepsáno rukou.

^f Vpravo rukou připsáno „1. odb.“.

^g Vpravo rukou připsáno „12. odb.“.

¹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Aktivita kulturního oddělení ZÚ Velké Británie v Praze“: zdroj – II. správa SNB, rozdělovník neuveden.

² K osobě Davida R. Thomase (1934) byl 6. 11. 1989 1. odd. 3. odb. II. S-SNB zaveden SPO „HERMES-89“, reg. č. 37959: skartace v registru nevyznačena.

³ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Schůzky pracovní skupiny OF“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník neuveden.

⁴ K osobě Jaroslava Šabaty (1927) byl 21. 1. 1970 6. odd. II. odb. S-StB Brno v problematice „kultura“ zaveden pozorovací svazek „ITAL“, reg. č. 14488: 11. 4. 1973 archivován pod a. č. 31218 (akce byla dle registru svazků zakončena 1. 12. 1971 „realizací“ a následně trestním stíháním dle § 100 tr. z.). 26. 5. 1971 zavedlo navíc 3. odd. 2. odb. II. S-FMV kontrolní svazek „ITAL“, reg. č. 2615: v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. téhož odboru, 18. 12. 1973 archivován pod a. č. 632142. 17. 2. 1975 obnovilo 1. odd. II. odb. S-StB Brno v problematice „exp. pravice“ rozpracování v SPO „VŮDCE“, reg. č. 23459: „objekt“ akce v nezjištěnou dobu zaevidován jako NO-I/5046, svazek 25. 1. 1977 převeden na SS, 20. 4. 1983 na OS, skartace v registru nevyznačena. 10. 5. 1978 byl 1. odd. 1. odb. X. S-SNB (OP: nstržm. /od 1. 5. 1979 ppor., od 1. 5. 1981 por., od 1. 5. 1984 npor., od 1. 2. 1988 kpt./ Ivan Koniček) zaveden kontrolní svazek „VŮDCE“, reg. č. 14978: právní kvalifikace § 112 tr. z., při reorganizaci v roce 1988 převeden na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (3 části hl. svazku) 5. 12. 1989. Samostatný sv. NO „VŮDCE“ s reg. č. 42160 byl 2. odd. II. odb. S-StB Brno po linii „pravice“ zaveden 3. 8. 1989: zničen koncem roku. Srovn. Securitas Imperii č. 3/1996, s. 170. K objektu akce „VŮDCE“ existují dvě memoranda, první zřejmě z proveniencí IV. odb. S-StB Brno: „Objekt provádí nepřátelskou opoziční činnost proti social. zřízení. Tvoří koncepční materiály pro tuto činnost, udržuje konspirativní styky na osoby z nepř. prostředí a [s] osobami z KS. Koordinuje činnost tzv. mladé

opozice, včetně distribuce materiálů. Prosazuje vytvoření 'Evropského mírového parlamentu'. Vedoucí představitel opozice v JmK.

Zjištěné styky: BONIFÁC – RÝC Ivo, [...] 1946, Bo, [...]; MILOŠ – REICHEL Renáto, 1919, Bo, [...]; MARIE – RICHTEROVÁ Ljuba, 1922, Bo, [...]; IDA – MILOTOVÁ Božena, 1934, Bo, [...]; RUM – REIMAN Michal, 1930, Pha 1, [...]; EVA – STARKOVÁ Jarmila, 1944, Bo, [...]; JARDA – KOURIL Josef, 1928, Bo, [...]; OTA – ing. BLÁHA Miloslav, 1921, Bo, [...]; VOUSÁČ – GOLDFAM Arnošt, 1946, Bo, [...]; MILOŠ – ZEMAN Petr, 1947, Bo, [...]; PEPA – MIČÁNEK Hubert, [...] 1909, Bo, [...]; MÍŠA – PETERKA Rudolf, Bo, [...]; DAVID – OSTŘEJŠ Karel, Bo, [...]; – TESAŘOVÁ Vlastimila, Bo, [...]; ERIK – NEČAS Otakar, [...] 1936, Bo, [...]; ROMEO – HOMOLA Stanislav, 1949, Bo, [...]; JULIE – HOMOLOVÁ Růžena, [...] 1944, Bo, [...]; PEPA – PhDr. PANTŮČEK Vlastimil, 1923, Bo, [...]; TUREK – PhDr. UHLÍŘ Dušan, 1938, Bo, [...]; OLEG – MEZNÍK Jaroslav, [...] 1928, Bo, [...]; ZUZANA – MAXEROVÁ Zuzana, 1953, Bo, [...]; RITA – HORNÍČKOVÁ Dana, 1948, Bo, [...]; ALEX – BLAHUŠEK Jan, 1923, Chrudim, [...]; – PhDr. BLUMA Aleš, 1942, Bo, [...]; – ŠTURZA Zdeněk, Bo, [...]; XAVER – PLOCEK Karel, 1934, Bo, [...]; – PODBORSKÝ Martin, 1954, Bo, [...]; – KORBELA František, Bo, [...]; ZITA – MRVOVÁ Drahomíra, 1930, Bo, [...]; SVATAVA – MINARČÍKOVÁ Hana, 1955, Bo, [...]; PANKRÁC – MINARČÍK Jan, 1948, Bo, [...]; SERVÁC – BEDNÁŘ Ladislav, 1924, Bo, [...]; – SMEJKALOVÁ Zdenka, 1929, Bo, [...]; – PhDr. SMEJKAL Zdeněk, 1927, Bo, [...]; – JUDr. KOSTELKA Jan, 1905, Bo, [...]; – BERKOVÁ Vera [Věra Bekerová], 1933, Bo, [...]; – NĚMCOVÁ Markéta, 1956, Pha, [...]; – MALÁSKOVÁ Hana, 1957, Kuřim, [...]; – NOVOTNÝ Petr, 1956, Bo, [...]; – POHLODEK Antonín, 1955, Bo, [...]; – DOUPOVEC Radomír, 1954, Bo, [...]; – NĚMEC David, 1961, Pha, [...]; – NĚMEC Ondřej, 1960, Pha, [...]; – HLAVSOVÁ Dagmar, 1956, Svatka [...]; ANGELIKA – KAFKOVÁ Alexandra, Bo, [...]; PĚTR – BADAL Milan, 1956, Bo, [...]; PAKO – KOHOUTEK Jiří, 1964, Bo, [...]; IGNÁC – ing. SLÁNSKÝ Rudolf, Pha, [...]; IVA – JŮZOVÁ Marie, Planá n/Lužn., [...]; VIKTOR – WOLF Jiří, Bo, [...]; ADAM – SEMLER Christian, NSR; EVA – HENING Ursel, NSR; IVA – WITTNEROVÁ Iva, 1948, Bo, [...]; DANA – GABRIELOVÁ Bronislava, 1930, Bo, [...]; JAN – KÁČER Jaroslav, 1931, Bo, [...]; PIETRO – PhDr. PIETROPAOLO Josef, Bo, [...]; EDA – OHNISKO Milan, Bo, [...]; DAN – KUBÁT Emil, 1949, Bo, [...]; RUM – VYDRÁŘ Josef, 1913, Třebíč, [...]; JULIE – ŠIGUTOVÁ Marie, 1935, Bo, [...]; ROMEO – ŠIGUT Jiří, 1929, Bo, [...]; IZÁK – LANDSMANN Jan, 1924, Bo, [...]; EMAN – ŠIMARA František, 1939, Bo, [...]; NOREK – RŮŽICKA František, Šaratice [...]; BARET – LENC Vladimír, 1922, Bo, [...]; BOHOUS – POSPÍCHAL Ondřej, Bo, [...]; JARYNA – HRADÍLKOVÁ Simona, Bo, [...]; IVO – ČAPEK Petr, Bo, [...]; DAN – MATOUŠEK Vladimír, Bo, [...]; JAN – TŮMA Karel, Bo, [...]; BALTAZAR – COURAL Karel, Bo, [...]; KAŠPAR – JANDA Antonín, Bo, [...]; MELICHAR – SOUČEK Miroslav, Bo, [...]; SIMON – SAMEK Pavel, 1953, Bo, [...]; EDA – HORNÁČEK Josef, 1964, Bo, [...]; MAREK – TENORA Zdeněk, 1962, Svitavy, [...]; BOREK – STUHLÍK Dušan, 1972, Bo, [...]; – HANÁK Zdeněk, 1937, Bo, [...]; KAREL – BROM Gustav, 1946, Bo, [...]

Zjištěné adresy: Bo, Filipínského 21; Bo, Hybešova 22; Bo, Mrkosova 41; Bo, Dřevařská 20; Bo, Hakenova 6; Bo, Husitská 7; Bo, [...] (Kříž); Znojmo, Jugoslávská 6; Bo, Pod Kaštany 19; Bo, [...] /Komárková/; Bo, [...] /Bochořák/; Bo, Vavřínecká 1; Bo, [...] /Jelínek/; Bo, Rybářská 17; Bo, [...] /Kratochvíl/; – Lelekovice 335, okr. Brno; – Bo, Březinova 1; – Bo, Minská 9; – Bayerova 33; – Bo, Ruská 5; – Bo, Belojanisova 8; – Jiřice 12; – Bo, Tererova 33; – Bo, Bayerova 27; – Bo, Ječná 42; – Bo, Křížová 63; – Bo, Laštůvkova 73; – Bo, Hrnčířská 15; – Bo, [...] /Čejka/; – Bo, [...] /Ferenčák/“

A MV ČR, nezpracované materiály IV. S-SNB, mikrofilm „BR“.

Druhé memorandum k objektu akce „VŮDCE“ bylo zpracováno 1. odd. II. odb. S-StB Brno zřejmě 25. 3. 1987 (jako operativní pracovník zodpovědný za akci je uveden kpt. Mojmir Šedý):

„Popis objektu: [...]“

Charakteristická činnost: Provádění schůzek s předními exponenty opozice v ČSSR, hlavně v Praze, tvorba a distribuce samizdatových opozičních textů.

Styky v Praze: Anna ŠABATOVÁ-UHLOVÁ (dcera), ing. Petr UHL (zeť), L. HEJDÁNEK, R. BATTĚK, J. HÁJEK, V. HAVEL, M. HŮBL, J. LITERA, V. MALÝ, J. LITOMISKÝ, V. BENDA, J. DIENSTBIER, E. KANTŮRKOVÁ (u jmenované přespává), A. MARVANOVÁ, J. RUMML, R. PALOUSH.

Veškeré styky pramení z opoziční protisocialistické činnosti objektu.

Návštěvy institucí: Nebyly zjištěny.

Součinnost: Navrhujeme dle možností sledovat po dobu pobytu v Praze, vzhledem k tomu, že často mívá u sebe písemné materiály, objektu perlustrovat, popř. předvést na OO-VB a veškeré písemné materiály odebrat.

Sledování: Zaměřit se na styky v Praze, tyto ustanovit, pokud nejsou známy, zjistit přesný čas styku a místo. Dle možností a prostředků předat při odjezdu IV. odboru Brno.

Objekt se často kontroluje.

Vyjádření IV. odboru S-StB Brno: Objekt je sledován od r. 1968, několikrát otevřeně, zejména před nástupem výkonu trestu a po návratu. V minulosti (asi před 12 lety) prováděl násilnou kontrolu. Schovával se do domů, průjezdů, parků a přebíhal z tramvaje do tramvaje v opačném směru atd., mnohdy byl značně nervozní.

V současné době je sledování prováděno ojediněle a výše uvedené poznatky nebyly potvrzeny. Nervozita se u něho navenek neprojevuje. Nesnaží se sledovačce uniknout. Je však stále velmi pozorný ke svému okolí a dokáže provádět kvalifikovanou kontrolu.“

A MV ČR, nezpracovaný materiál IV. S-SNB, mikrofilm „X – MEMORANDUM BRNO“.

- ⁵ Z denní svodky po linii vnitřního protivníka S-StB Ústí n. Labem č.27 z 3. 2. 1989 („pramen získal od bývalého předsedy svazu Cikánů – Romů dr. ing. Miroslava Holomka, nar. 1926. [...], informaci o průběhu jednání 15členné delegace Romů u tajemníka ÚV KSČ s. Hoffmana [...] poznatek bude postoupen na 12. odb. II. S-SNB do akce ARANKA [...]“) vyplývá, že v této problematice byla zavedena akce „ARANKA“, jejíž OBS se však editorům nepodařilo nalézt. A MV ČR, kr. II. správa, Denní informace Plzeň, Ústí n. Labem 1989.
- ⁶ K osobě A. K. (1941) byl 19. 12. 1978 3. odd. 1. odb. X. S-FMV zaveden SPO „TAJEMNÍK“, reg. č. 16357: 29. 6. 1979 převeden na svazek A-„KAREL“, v nezjištěnou dobu předán na 2. odd. 1. odb. X. S-SNB, zničen (včetně složek FD, VZ a KPP) na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ⁷ Lubomír Ledl; jeho jméno je chybně uvedeno i dále, k tomu už nečiníme poznámku.
- ⁸ Viz Dopis Kanceláři prezidenta ČSSR, in: Deset pražských dnů..., c. d., s. 413.

7c

1989, 24. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 271.

II. správa SNB
analytický odbor

Čj.: CB-0077/271/03-89

V Praze dne 24. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 14/22

Denní situační zpráva č. 271/89 ze dne 24. 11. 1989.

K bodu 2a): 2/3 [1/2, 2/1]

K bodu 2b): 10/16 [5/2, 6/2, 10/4, 11/2, ostatní/1]

K bodu 3): 0

K bodu 4): 2/3 [13/2, 14/1]

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. [1] k č. j.: CB-0077/270/03-89^{b+1}

K bodu 2a

Rozdělovník: Ministr vnitra ČSSR, I. NMV ČSSR

Na ZÚ USA v Praze jsou zasílána písemná stanoviska čs. organizací, kterými je vyjadřována podpora stávkujícím studentům a odsouzení zákroků čs. bezpečnostních orgánů dne 17. 11. 1989 v Praze.

Ve stanovisku Českého svazu ochránců přírody 0171 ZO KONIKLEC, Praha 3, ul. Chelčického č. 12 je vyjádřena podpora „Výzvě ke spoluobčanům“² a „Prohlášení vysokoškolských studentů“ k dělníkům a rolníkům. Současně je americké velvyslanectví informováno, že z rozpočtu uvedené organizace je na stávkový fond uvolňována částka 2.000,- Kčs. V dalších bodech stanoviska je mj. vyjadřováno znepokojení nad připravovanými provokačními akcemi ze strany StB, LM a ostatních bezpečnostních složek, jež mají vytvořit podmínky pro další brutální zákroky, pro nasazení armády, vyhlášení výjimečného stavu s cílem udržení si moci současným vedením. K tomuto stanovisku je připojeno i stanovisko II. sjezdu ČSOP k událostem 17. 11. 1989, jehož text byl schválen delegáty II. sjezdu ČSOP dne 20. 11. 1989.

Ve stanovisku Montáže rozvaděčů a zkušebna Elektropřístroj Písek se uvádí, že dělníci tohoto závodu nesouhlasí s brutálním násilím spáchaným na účastnících studentské demonstrace v Praze dne 17. 11. 1989. Požadují vyšetření těchto zákroků, zastavení dalších násilných akcí a zahájení dialogu. Ve stanovisku je vyjádřena současně podpora prohlášení MV SSM, fakultních výborů a herců.

Ve večerních hodinách dne 23. 11. 1989 navštívili zástupci stávkového výboru přírodovědné fakulty UK (muž a žena) ZÚ USA v Praze s požadavkem, aby prostřednictvím ZÚ bylo předáno rozhlasové stanici Hlas Ameriky „Prohlášení“ (nezjištěného obsahu). Pro spojení se stávkovým výborem uvedené fakulty předali službu konajícímu příslušníku ostrahy ZÚ USA tel. číslo na přírodovědnou fakultu /205480/.

Poznatek byl získán Pramenem č. 2 dne 23. 11. 1989[,] je pravdivý a lze jej využít k informaci min. vnitra ČSSR a I. NMV ČSSR.

Příloha č. [2] k č. j.: CB-0077/271/03-89³

K bodu 2a

Rozdělovník – pouze pro MV ČSSR

Dne 24. 11. 1989 požádala o ubytování neustanovená USA příslušnice v hotelu JALTA na dny 25. – 28. 11. 1989. Požadovala pokoj s výhledem na Václavské náměstí. Byl jí nabídnut pokoj v 7. patře, který si prohlédla. Zaměstnanec hotelu se vyptávala, kterým směrem je jih a zda lze zapojit v pokoji elektrický spotřebič o výkonu 2 kW. USA státní příslušnici provázela pracovnice TELEXPORU Ivana VOŽENÍLKOVÁ, která ji charakterizovala jako specialistku na vysílací techniku. Dále bylo zjištěno, že na uvedený pokoj zapojují SPOJE 6 státních linek.

K tomu bylo zjištěno, že se jedná o televizní štáb americké společnosti ABC, který akreditoval v ČSSR dvacet svých pracovníků prostřednictvím Londýna. Účelem přítomnosti uvedeného štábu je získávat vlastní informace natočené vlastními kapacitami a odvysílané vlastními prostředky. K dispozici mají vysílací vůz, propašovaný do ČSSR, který umožňuje prostřednictvím napojení na satelit odvysílat natočené reportáže bez jakékoliv kontroly ze strany čs. SPOJŮ⁴ a ČST.

Poznatek byl získán dne 24. 11. 1989 Pramenem č. 3, je seriózně přenesen.

Příloha č. [3] k č. j.: CB-0077/271/03-89⁵

K bodu 2b

Rozdělovník: pouze pro ministra vnitra ČSSR

V prostředí Městské vysokoškolské rady je některými funkcionáři hodnocena snaha o připojení k Občanskému fóru jako unáhlená, neboť požadavky fóra tlumočené HAVLEM jsou zaměřeny na změnu politického systému, což všechny iniciativy připojující se k Občanskému fóru staví na protisocialistickou platformu. To by znemožnilo reálnost jednání výborů SSM s oficiálními strukturami. Gradování požadavků tak[,] jak je prezentuje V. HAVEL, je dle jejich názorů nereálné. Tím, že se Nezávislý svaz studentů ztotožňuje s požadavky Občanského fóra a distancuje se od svazáků, znemožňuje možnost konstruktivního řešení. Zároveň diskredituje studentské stávkové hnutí mezi pracujícími.

Dnešního dne[,] tj. 24. 11. 1989[,] se měla uskutečnit beseda zástupců Městské vysokoškolské rady případně čs. stávkového výboru s příslušníky Pohotovostního pluku.

Dále bylo zjištěno, že dle pokynu koordinačního výboru DAMU má být přerušeno vydávání tiskovin a má se zrušit „Šifra most“ (pravděpodobně se jedná o pokyn ke zrušení kontaktu stávkových výborů s představiteli oficiálních struktur).

Poznatek byl získán Prameny č. 1 a 2 dne 24. 11. 1989, je pravdivý a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR.

Příloha č. [4] k č. j.: CB-0077/271/03-89⁶

K bodu 2b

Rozdělovník: pouze pro ministra vnitra ČSSR

Bývalý příslušník II. S-SNB⁷ Josef AUBRECHT, nar. [...] 1925, bytem [...], Praha 4 - Krč, který byl za pravicové postoje propuštěn ze SNB v r. 1970, vyhrožoval, že „oni“ si vše vyřídí s těmi orgány StB, kteří po roce 1969 zůstali sloužit ve SNB. Bývalí příslušníci StB dělají nyní seznamy pracovníků StB, kteří by měli být zlikvidováni. Dále se AUBRECHT vyjádřil, že budou prosazovat, aby důchodci SNB měli nejnižší důchod na úrovni životního minima[,] tj. 1.250,- Kčs. Pramen z rozhovoru poznal, že AUBRECHT je zřejmě příslušníkem organizované skupiny. Měl u sebe fotografický aparát a jednotlivá vystoupení protisocialistických žvlů a různé nepokoje dokumentoval vlastním fotografickým aparátem.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 23. 11. 1989, je hodnocen jako seriózně přenesený a lze jej použít pouze pro informaci ministra vnitra ČSSR.

Příloha č. [5] k č. j.: CB-0077/271/03⁸

K bodu 2b

Rozdělovník: pouze pro MV ČSSR[,] I. NMV ČSSR

Pramen se setkal s představitelkou HOSu na Praze 4 Jaroslavou RICHTEROVOU,⁹ která ho informovala o činnosti koordinačního výboru v Laterně Magice. Do prostoru Laterny Magiky zajistil vstup RICHTEROVÉ WAGNER (člen koordinačního výboru HOS) a vystavil jí propustku pro další osoby. Postupně se začali scházet představitelé opozice Václav HAVEL, ŠABATOVÁ, Václav MALÝ, V. BENDA, L. LIS, R. BATTĚK, kteří měli od 11.00 hod. schůzi se zástupci dělníků z pražských závodů, nejvíce delegátů bylo ze závodů ČKD v Praze. Pro novináře je zřízeno tiskové centrum se zahraniční odbočkou. Tento úsek je patronován J. KANTŮRKEM a zejména MILOTOU.¹⁰ Všechny doručené petice a prohlášení jsou tříděny a vyhodnocovány. Několik návštěvníků dávalo k dispozici konkrétní informace související i s obranou státu. V tomto případě nešlo jen o informace ústní, ale písemné složky obsahující projekty a plány.

Dále zde byli přítomni např. redaktor Mladého světa HORÁČEK,¹¹ ROSÁK,¹² z ČST, VALENTA a SVOBODA ze sportovní redakce ČST. Z herců byli přítomni např. BRZOBOHATÝ a NÁROŽNÝ.

V prostoru Laterny Magiky byla získána informace, že dne 25. 11. 1989 se manifestace neuskuteční na Václavském náměstí[,] ale od 13.00 hodin na Letenské pláni.

Zároveň RICHTEROVÁ presentovala názor R. BATTĚKA, který současnou situaci hodnotí tak, že vláda, resp. KSČ se sejdě se zástupci opozice k jednacímu stolu a tam je silou svých stávajících argumentů donutí odstoupit. Prostředky k dalšímu stupňování současně vnitrostátní situace dle vyjádření BATTĚKA nebude potřeba použít.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 24. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR a I. NMV ČSSR.

Příloha č. [6] k č. j.: CB-0077/271/03-89¹³

K bodu 2b

Rozdělovník: Ministr vnitra ČSSR, I. NMV ČSSR

Dne 23. 11. 1989 ve večerních hodinách byla signatárka CH 77 Jiřina ŠIKLOVÁ¹⁴ navštívena notářem Obvodního soudu Praha 1, Ovocný trh, Bohdanem HALLADOU. Společně se shodli na urychleném vydání „instrukcí“ občanům – jak se chovat při zatčení. Současně ŠIKLOVÁ přislíbila, že na pokyn HALLADY zabezpečí na Praze 1 připojení soudců k Občanskému fóru.

Dále navštívil ŠIKLOVOU novinář listu Guardian, britský státní příslušník, působící ve Vídni[,] Michal GLENNY.¹⁵ ŠIKLOVÁ ho v souhrnu seznámila se svojí činností. Hovořila o návštěvách a rozhovorech se studenty na fakultě (elektrotechnické, stavební, pedagogické, filozofické, chemicko-technické a právnické). Na střední škole průmyslové v Ječné ulici hovořila se studenty o INFOCHU a UHLOVI. S profesory a studenty se dohodla, že dne 29. 11. 1989 ve 14.20 hod. odejdou společně do Ruzyně „pro UHLA“. Současně přislíbila, na požádání profesorského sboru, provedení dalších besed o trestním právu ve dnech (27. 11. a 1. 12. 1989) v době od 10.00 do 11.30 hod.

Velký problém měla na pedagogické fakultě v ul. Rettigové. Profesorka – bioložka ji odmítla s tím, že nemá právo přednášet studentům. Podobný výstup měla i se členy ZO KSC a obávala se, že bude vydána do rukou StB. Přes tento jediný případ zastává ŠIKLOVÁ názor, že komunisté na fakultách neumějí bránit své pozice.

GLENNY dne 24. 11. 1989 měl navštívit tiskové středisko na filozofické fakultě, kde se měl sejít s VACULÍKEM¹⁶ a ŠIMEČKOU.¹⁷ Téhož dne v 10.00 hod. se měl sejít s Janem RUMLEM.

V průběhu návštěvy GLENNY u ŠIMKOVÉ¹⁸ přišel Josef BEK¹⁹ (herc), který požádal ŠIKLOVOU o „nalití optimismu“ občanům a hercům v divadle ABC. ŠIKLOVÁ by měla divadlo ABC navštívit dnes[,] tj. 24. 11. 1989[,] v 19.30 hod. V divadle vše bude natáčet Krátký film a materiál se vyveze ven.

Poznatek byl získán Pramenem č. 2, dne 24. 11. 1989[,] je hodnocen jako pravdivý a lze jej využít k informaci MV ČSSR [a] I. NMV ČSSR.

Příloha č. [7] k č. j.: CB-0077/271/03-89²⁰

K bodu 2b

Rozdělovník: ministr vnitra ČSSR, I. NMV ČSSR

Zastoupení Italského úřadu pro zahraniční obchod (ICE) pobočka Praha poskytlo svoji rozmnožovací techniku nelegálním strukturám

k rozmnožování písemných materiálů. Vedoucí ICE Dário CORRADO²¹ původně toto zakázal, ale po svolení rady ZÚ Itálie Maurizia FRATINIHO rozmnožování umožnil. ICE má dnes (24. 11.) namnožit blíže neupřesněný materiál pro organizátory, kteří poté odjíždí na venkov. Cílem je zabezpečit informování venkova o událostech v Praze. CORRADO prohlásil, že ICE bude k dispozici osobám[,] které jim italský ZÚ pošle. Stejně služby nelegálním strukturám poskytuje i ZÚ Itálie.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 24. 11. 1989[,] je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v rámci rozdělovníku č. 1 pouze k informaci MV ČSSR a I. NMV ČSSR.

Příloha č. [8] k č. j.: CB-0077/271/03-89²²

K bodu 2b

Rozdělovník: pouze MV ČSSR, I. NMV ČSSR

V prostředí pracovníků ÚV SSM je kritizován přístup vedení strany a státu a přenechávání pozic představitelům různých opozičních skupin. Jsou názoru, že je nutné zahájit dialog s konstruktivními skupinami a eliminovat činnost CH-77 a dalších rozbíječských skupin řízených ze zahraničí.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1, dne 24. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít v informačním toku FMV.

Příloha č. [9] k č. j.: CB-0077/271/03-89²³

K bodu 2b

Rozdělovník: ministra vnitra ČSSR, I. NMV ČSSR

Dne 24. 11. 1989 byla získána informace, že Václav HAVEL naléhal na HUŤKU,²⁴ LANDOVSKÉHO, TŘEŠŇÁKA²⁵ a KRYLA,²⁶ kteří žijí v zahraničí, aby si v co nejkratší době zařídili letenky a 25. 11. 1989 přiletěli do Prahy. Jsou očekáváni do 15. hodiny v Laterně Magice, kde působí tzv. Koordinační výbor Občanského fóra. Výše jmenovaní do Prahy příjezd přislíbili a v tomto smyslu si zařizují cestovní doklady.

Poznatek byl získán pramenem č. 1, je hodnocen jako seriózně přenesený. Lze jej využít v informačním toku FMV.

Příloha č. [10] k č. j.: CB-0077/271/03-89²⁷

K bodu: 2b

Rozdělovník: pouze MV ČSSR, I. NMV ČSSR

Dne 24. 11. 1989 byl získán dopis Čestmíra CÍSAŘE adresovaný PÚV KSČ, který jmenovaný téhož dne předal na ÚV KSČ – viz příloha. ČESTMÍR CÍSAŘ

Otevřený dopis členům ústředního výboru
Komunistické strany Československa

Vážení soudruzi,

obracím se k vám v této vypjaté chvíli našich dějin a volám vás k odvaze pochopit svou vysokou odpovědnost za osudy naší republiky, společnosti a každého občana.

Nelze dále otálet s řešením hluboké krize, která zachvacuje i vaši stranu, jejíž vedení vytrvale politicky selhává. Pokulhává daleko za myšlením a jednáním velké většiny společnosti a celým svým postupem vyvolává nebezpečné konflikty.

Zatímco lidé žádají skutečné demokratické reformy, ne plané sliby, ale skutky, vedení strany do omrzení opakuje stereotypní fráze, jimž už nikdo nenaslouchá, ani valná část komunistů.

Tragickým důkazem, že toto vedení nechápe vážnost situace, byl nesmyslný příkaz policejním silám zmlátit demonstrující studenty, kteří se provinili jedině tím, že nazvali faktický krizový stav a jeho viníky pravým jménem. Studenti odpověděli protestní stávkou, podpořenou umělci a dalšími skupinami obyvatelstva. V centru Prahy a dalších měst se objevila masová shromáždění, oslovovaná mluvčími řady občanských sdružení, jenom ne vaší strany. Je tomu tak proto, že její vedení se samo vyšachovalo ze hry, stáhlo se do izolace a nemá veřejnosti co říci.

Ukazuje se, že celá „moudrost“ tohoto vedení spočívá v mocenském, autoritářském chování. Když lidé odpověděli mohutnou demonstrační vlnou, která je také formou moci nebo chcete-li: přímou vládou lidu, zůstalo stranické centrum bezradné a neschopné využít politických, demokratických prostředků.

Letitý návyk vydávat pokyny a prohlášení ztratil jakoukoliv účinnost, zvláště obsahují-li stanoviska zmatená a rozporná. Lidé teď dávají rozhodně najevo, že nepřipustí návrat ke stalinským metodám byrokratické direktivity, ekonomické stagnace a duchovního úpadku. Doslova vyrazili kupředu, k demokracii, k občanským svobodám, k humánnímu socialismu hodnému toho jména. Vnucovat jim zprofanovaný pseudosocialismus, jaký dosud s odporem zažívali, je projev politické slepoty.

Tato zaslepenost, spolu s programovou nečinností, plodí improvizace v postupu a unáhlená rozhodnutí, příliš průhledná v záměru,

aby se vlk protestů nažral a koza režimu zůstala celá. Tím se však ženou věci ke stále ostřejší konfrontaci se stále větší částí společnosti, podněcují se vášně a potlačuje rozum.

Prudký spád událostí přivodil ztrátu posledních zbytků autority stranického vedení a vážně ohrozil i autoritu vlády, parlamentu a dalších státních institucí. Vinu na tom má ovšem nejen toto vedení, ale spolu s ním nemalá vrstva zdemoralizovaných funkcionářů a zdiskreditovaný placený aparát, sice nabubřelý a drahý, avšak neschopný něco kloudného vyplodit.

A přece existují tisíce a možná desetitisíce vzdělaných, kompetentních a čestných komunistů, které však je málo vidět a slyšet. Není divu, po léta měli zelenou dogmatici, sektáři a konzervativci. Ti poctiví stále ještě žijí v obavách z disciplinárního postihu za kritiku zdola nahoru, anebo se úsilí obrodit stranu dávno vzdali.

Vážení soudruzi,

východisko z krize se nabízí jediné: ihned učinit zásadní politický obrat ke skutečně demokratické přestavbě socialismu, ale začít obratem ve straně, předně výměnou celé selhavší vedoucí garnitury za novou, progresivní, mladší a schopnější, která umí moderně myslit, vědecky koncipovat a politicky vést. Nevěřím, že by se taková garnitura postupně nedala vytvořit za nesobecké účasti těch, kdo v plénu vašeho ústředního výboru vážnost situace plně chápou a smýšlejí vskutku revolučně demokraticky a socialisticky.

Ať už bude nově zvolené vedení složeno jakkoliv co do osob, má před sebou dvojjediný úkol provést obrat politiky strany směrem k demokratickému socialismu /jak to navrhuje mj. Klub za socialistickou přestavbu Obroda ve svých programových tézích z června t. r./ a současně zahájit dialog se společností prostřednictvím jejích mluvčích v obrozovaných organizacích Národní fronty i v nezávislých občanských sdruženích. Cílem takového dialogu bude dohoda o akčním programu nejbližších opatření i budoucích změn, aby se co nejdříve uklidnila hladina veřejného mínění, aby lidé poznali obnovenou koncepčnost a cílevědomost československé politiky a byli konečně získáni pro aktivní práci na přestavbě, aby se dosáhlo opětné politické stability v celé zemi.

Jen taková cesta je důstojná našich tradic a odpovídá soudobému evropskému vývoji. Je na vás, členech ústředního výboru, abyste projevili potřebný smysl pro nové reality a také pro příští činnost své strany, která má v našem veřejném životě významné poslání a bude je mít i v příštím pluralitním spektru myšlenkových proudů a politických směrů. Může však obstát jen jako strana výrazně protistalinská, strana demokratického socialismu, strana souznějící s hnutím nové evropské levice.

Naše národy nedovolí, aby se z Československa stal ostrov tupého

byrokratického konzervatismu uprostřed rodiny národů směřujících k mírové spolupráci, pokroku, svobodě a humanismu.

Jednejte tudíž podle svého nejlepšího svědomí, v souladu s potřebami a požadavky lidu, v duchu dějinné odpovědnosti.

S přáním zdaru tomuto jednání
[...]^c

člen KSČ v letech 1945 – 1970,
tajemník ÚV 1963 a 1968,
člen vedení klubu Obroda

Příloha č. [11] k č. j.: CB-0077/271/03-89²⁸

K bodu 2b

Rozdělovník: pouze k informaci MV ČSSR

Na pracovišti Ústavu pro filosofii a sociologii ČSAV byl vytvořen koordinační stávkový výbor soustřeďující zástupce všech stávkových výborů, vytvořených v rámci ČSAV v Praze. Vedoucím a iniciátorem tohoto výboru je představitel KNI Dr. Ivan GABAL.²⁹ Jednání tohoto výboru se má uskutečňovat v prostorách pracoviště ÚFS ČSAV.

Dr. Ivan GABAL hodnotí situaci z hlediska jejího současného vývoje jako velmi dobrou. S odkazem na hodnocení koordinačního výboru sdělil, že se dne 25. 11. 1989 uskuteční shromáždění Pražanů na Letenské pláni, protože se účastníci demonstrací již na Václavské náměstí nevejdou. Zde chtějí vyhlásit stanovisko koordinačního výboru ve třech bodech:

- vláda doposud nevyhověla žádnému z požadavků studentů a dalších iniciativ
- nikdo z kompetentů se nezajímal o osud zraněných a zbitých studentů a rovněž nehledal cestu ke konstruktivnímu řešení situace
- jakékoliv prohlášení charakterizující současnou situaci jako pokus Západu o zvrácení zřízení ČSSR je neadekvátní a neodpovídající realitě.

Změny ve vedení KSČ, pokud nastanou, jsou pouze počátkem, nikoliv ukončením požadavků. Další požadavky budou směřovány na shromažďovací a spolčovací zákon, změnu volebního zákona a vyhlášení svobodných voleb do Federálního shromáždění. Dále GABAL hovořil o tom, že Občanské fórum, jehož je GABAL členem[,] v současné době vytváří nové komise[,] a to:

- koncepční
- organizační
- tiskovou.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 a 2 dne 24. 11. 1989, je hodno-

cen jako seriózní a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR a I. NMV ČSSR.

Příloha č. [12] k č. j.: CB-0077/271/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník: pouze k informaci MV ČSSR

Na prognostickém ústavu ČSAV byl získán poznatek o opakované návštěvě Lubomíra ŠTROUGALA a dalších neustanovených osob, se kterými jednal dr. J[...],³⁰ zástupce ředitele ústavu, ředitel ústavu Doc. Valter KOMÁREK³¹ a vědecký tajemník ing. SUK.³² Jednoznačně lze říci, že uvedený ústav se spojil s hnutím OBRODA a má se stát teoretickým centrem, ale i zpracovatelem teoretických koncepcí směřujících k vyvedení z politické krize. Pokyny, které byly vydány vybraným pracovníkům ústavu[,] těmto stanovují, že se mají zdržovat na pracovišti, podílet se na tvorbě a množení materiálů řídicího směru. Tento druh pokynů bude cestou kurýrů rozšiřován mezi skupiny, které mají mít výraznější postavení z hlediska jejich dopadu na veřejnost. Lubomír ŠTROUGAL vyvíjí dnes již otevřenou iniciativu ke svému návratu do rozhodujících řídicích struktur.

Na pracovišti PGÚ vznikla nová vědecká rada, která prakticky pod jiným názvem vykonává funkci stávkového výboru. Ze zjištěných členů se jedná o Doc. KOMÁRKA, ing. SUKA a Dr. J[...].

Seskupení OBRODA se rozhodlo přistoupit na kompromis s oficiálními strukturami a upustit od svých ambicí, protože Čs. strana socialistická chce prosadit nový parlament a jako prezidenta Alexandra DUBČEKA. Hodnotí tah StB prosadit do vedení ÚV KSC s. HEGENBARTA jako velmi dobrý, ale bohužel přišel příliš brzy a staré struktury zabrání, aby byl realizován.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 24. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR.

Příloha č. [13] k č. j.: CB-0077/271/03-89³³

K bodu 4

Rozdělovník 1

Stávkové výbory na VŠ fakultách v Praze jsou v počtu 20-ti osob na každé fakultě. Centrální stávkový výbor pak působí na DAMU Praha, ve kterém jsou zástupci ze všech VŠ fakult v Praze. Na FF UK Praha je členkou stávkového výboru Monika POJEROVÁ,³⁴ studentka 5. ročníku, katedra jazyků.

Dle názoru studentů televize a tisk informuje veřejnost nepravdivě a v omezeném počtu z přílivu informací, které mají k dispozici. Stu-

denti nesouhlasí s tím, že doposud s nimi nehovořili představitelé ÚV KSČ, vlády a jednotlivých fakult. Ministryně školství informuje veřejnost za studenty, aniž by s nimi hovořila, a její informace jsou nepravdivé.

Studenti se zúčastní dne 25. 11. 1989 církevního obřadu svatě Anežky Přemyslovny v Praze.

Studenti přesvědčují dělníky v závodech v Praze, kteří se zúčastní generální stávky dne 27. 11. 1989, aby dne 25. a 26. 11. 1989 nastoupili na mimořádnou směnu.

Studenti jsou přesvědčeni o své síle v současné době, jsou dobře organizováni a věří ve své celkové vítězství. Přejí si, aby stávka již skončila, i když nevěří, že ÚV KSČ splní jejich požadavky[,] a proto jsou připraveni ve stávce pokračovat dále.

V současné době se v Praze nachází delegace studentů z Kyjeva, kteří z počátku nevěřili, že v Praze se denně konají demonstrace[,] a celkově se stávkou studentů nesouhlasili. Po prvním dnu pobytu v Praze, však změnilí názor a s čs. studenty plně souhlasí.

Studenti v současné době jsou rozhořčeni nad nedokonalým a pomalým vyšetřováním zákroků příslušníků VB na Václavském náměstí proti studentům dne 17. 11. 1989.

Stávkový výbor na Právnické fakultě UK Praha nepřijal v současné době žádný program na sobotu a neděli vzhledem k tomu, že čekají na závěry zasedání ÚV KSČ. Většina mimopražských studentů odjíždí do trvalého bydliště a odvázejí si [s] sebou velké množství letáků apod., aby je rozšiřovali v místě bydliště. Materiály jim rozmnožují v letecké společnosti LUFTHANSA v Pařížské ulici. Interhotel INTERCONTINENTAL poskytl stávkujícím studentům kolem 200 ks řízků a ovoce a vyjádřil solidaritu s jejich stávkou.

Poznatek byl získán dne 24. 11. 1989. Pramen č. 1, je hodnověrný a lze jej využít do informačního toku FMV.

Příloha č. [14] k č. j.: CB-0077/281/03-89^d

K bodu 4

Rozdělovník 1

Ve většině objektů NH vyčleněných ke kontrarozvědčné ochraně v Praze je situace ovlivňována vyčkávacím postojem vedoucích hospodářských pracovníků a funkcionářů CZV KSČ na výsledek mimořádného zasedání ÚV KSČ zahájeného 24. 11. 1989 v Praze.

V pražských závodech AVIA Letňany a ČKD Praha se začínají aktivizovat bývalí členové KSČ, kteří působí na další dělníky s cílem je získat k účasti na generální stávce dne 27. 11. 1989.

Poznatky byly získány Pramenem č. 1 a 3 dne 24. 11. 1989.

- a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.
- b Číslo jednací je zřejmě uvedeno chybně, místo „270“ má být „271“.
- c Vlastnoruční podpis Čestmíra Císaře.
- d Číslo jednací je zřejmě uvedeno chybně, místo „281“ má být „271“.

- ¹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Napojení iniciativ na ZÚ USA“: zdroj – II. správa SNB, rozdělovník neuveden.
- ² Viz Deset pražských dnů..., c. d., s. 76-77.
- ³ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Nepovolená činnost americké televizní společnosti ABC“: zdroj – II. správa SNB, rozdělovník neuveden.
- ⁴ „Řízení kontrarozv. ochrany spojů“ bylo 24. 6. 1971 neidentifikovaným útvarem administrativně podchyceno v OBS „SPOJE“, reg. č. 2715: při reorganizaci v roce 1988 předán z 2. odd. 5. odb. II. S-SNB na 1. odd. 7. odb. II. S-SNB, zničen (10 dílů) 7. 12. 1989.
- ⁵ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Nezávislý svaz studentů“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník neuveden.
- ⁶ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Nepřátelská činnost propuštěného příslušníka SNB“: zdroj – II. správa SNB, rozdělovník neuveden.
- ⁷ Problematika „NO z řad býv. přísl. MV“ byla 5. 2. 1971 3. odd. 2. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS „ZAPRODANEC“, reg. č. 2088: v neuvedenou dobu předán na 2. odd. téhož odboru, při vzniku X. S-FMV na její 2. odd. 1. odb., 20. 4. 1976 předány díly č. 11 – 13 a 17 na 33. odb. I. S-FMV, 10. 10. 1986 předán z 3. na 2. odd. 1. odb. X. S-SNB, zničen na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989. Na tomto místě zmiňme i OBS „ARMÁDA“ s reg. č. 47144, který v problematice „rozpracování býv. přísl. ČSLA“ 11. 4. 1989 zavedlo 6. odd. II. odb. S-StB Praha: zničen koncem roku.
- ⁸ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Činnost HOSu“: zdroj – II. správa SNB, rozdělovník neuveden.
- ⁹ K osobě J. Richterové (1946) byl 22. 9. 1989 3. odd. 10. odb. II. S-SNB zaveden SPO „RIT“, reg. č. 37798: zničen 6. 12. 1989.
- ¹⁰ K osobě Stanislava Miloty (1933) byl 31. 5. 1977 1. odd. 2. odb. X. S-FMV zaveden SPO „KAMERA“, reg. č. 13269: pravděpodobně 3. 4. 1980 předán na 3. odd. 2. odb. X. S-SNB, při reorganizaci v roce 1988 na 1. odd. 11. odb. II. S-SNB, zničen na 4. odd. 11. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ¹¹ K osobě Michala Horáčka (1952) byl 7. 9. 1981 1. odd. 2. odb. X. S-SNB zaveden svazek KTS „SÁZKAŘ“, reg. č. 21967: 4. 4. 1984 archivován pod a. č. 746229 MV. 20. 10. 1987 zavedlo 2. odd. 3. odb. X. S-SNB SPO „SÁZKAŘ“, reg. č. 34484: zničen na 1. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.
- ¹² K osobě Jana Rosáka (1947) byl 2. 2. 1987 3. odd. 2. odb. X. S-SNB zaveden SPO „ROSA“, reg. č. 33159: zničen na 4. odd. 11. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989.
- ¹³ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A

z 25. 11. 1989 s názvem „Činnost ŠIKLOVÉ“: zdroj – II. správa SNB, rozdělník neuveden.

- ¹⁴ K osobě J. Šiklové (1955) byl 27. 10. 1971 1. odd. II. odb. S-StB Praha zaveden skupinový svazek „FILOSOFKA“, reg. č. 18093; 10. 2. 1972 „převeden ze skupin. na osobní oper. sv.“, v neuvedené době předán na 3. odd. V. odb. S-StB Praha, 5. 2. 1974 „evidován v NO – 1/138“, 3. 2. 1976 předán z 1. odd. 2a odb. S-StB Praha na 1. odd. 4. odb. X. S-FMV. 16. 2. 1976 zavedlo uvedené oddělení X. S-FMV OS (NO) „FILOSOFKA“, reg. č. 10732; 19. 11. 1980 změna krycího jména na OS „DELTA“, postupně veden 3. odd. 1. odb. a 2. odd. 4. odb. X. S-FMV/SNB, zničen (8 částí hl. svazku, složky KPP a DOK/2) na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989. Samostatný sv. NO „DELTA“ s reg. č. 37441 byl 1. odd. 12. odd. II. S-SNB zaregistrován 21. 6. 1989; zničen 7. 12. 1989. K osobě J. Šiklové existuje memorandum, které 2. 5. 1988 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden por. Lubomír Maleček, jako jeho zástupce kpt. Jiří Zeman – oba z 2. odd. 4. odb. X. S-SNB; krycí jméno „objekta“ OS s reg. č. 10732 je dle memoranda „FILOSOFKA“):

„Jmenovaná jako exponentka pravice udržuje kontakty na IDC v zahraničí i nepřátelsky orientované osoby v ČSSR. Získané nepřátelsky zaměřené materiály a informace dále rozšiřuje. Sledování je prováděno od roku 1971. V současné době se provádí sledování pouze na konkrétní cíle. Chování objektu je klidné, nejeví známky kontroly.

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je podchycení jejich styků, provedení fotodokumentace, jakož i zjištění další závadové činnosti.

FILOSOFKA

S: Šikl Jan, 1963 (Syn), P-2, [...]; Šikl Zdeněk, 1933 (býv. manžel); Heroldová Jarmila, 1902 (matka); Otáhalová Lucie, 1960 (dcera), P-7, [...]; Veselý Jiří, 1923, P-2, [...]; Kuťák Zdeněk, 1935, Dobřichovice, [...]; Bakalář Eduard, 34, P-1, [...]; Pithart Petr, 41, P-1, [...]; Fišer Zbyněk, 30, P-1, [...]; Řičanová Hana, 43, P-4, [...]; Chvatík Ivan, 41, P-2, [...]; Klímová Rita, 31, P-7, [...]; Mlynář Vladimír, 66, P-7, [...], P-6, [...]; Dobrovský Jan, 1960, P-10, [...]; Stárek František, 52, P-2, [...]; Bělohradský Marian, 1923, P-6, [...]; Bělohradská Hana, 29, P-6, [...]; Chramostová Vlasta, P-2, [...]; Jokl Ivo, 1956, P-2, [...]; Černý Bohumil, P-4, [...]; Zika Jiří, 1961, P-7, [...]; Hlavová Jarmila, P-3, [...]

Cizinci: Ceconi Franco, Itálie; Fryns Martinus Jihanes [Johanes] – Holandsko; Van Der Horst Paulus – Holandsko; Reeves John – Kanada; Turner Gerald – V. B.; Bakewell Peter – P-6, [...] (LUMÍR-86) – [...]; Seebode Christian – P-5, [...] (JÍVA-86); Baker Deborah, 1959 – USA

Vozy: [...] BMW modrý – LUMÍR-86; [...] BMW Modrý – JÍVA-86; [...] Golf červený – JÍVA-86

A: P-1, [...] – Žižková; [...] – Pithart; Kaprova 11 – nezj.; [...] – Mundil; [...] – Fišer; Soukenická 11 – nezj.; [...] – Příhoda; Lodecká 1206/2 – nezj.; P-2, Londýnská 314 – Klub důchodců; Šafaříkova 525 – nezj.; [...] – Žižková Alena; [...] – Veselý; P-3, [...] – Divecký, Ulrichová; [...] – Mathaus; [...] – Marvanová; Kourímská 18 – nezj.; P-4, [...] – Bartáková Eva; [...] – Řičanová; Na nivách 917 – nezj.; [...] – Rudiger; P-5, Kirovova 31 – nezj.; [...] – Bakalář; P-6, [...] – Muraško; Podbabská 4-6 (nezj.); P-7, [...] – Klímová Rita, Mlynář; [...] – Otáhalová; P-10, [...] – Ruml; P-4, [...] – Vaculík, Procházková; P-1, [...] – Bednářová Otká; P-4, K Habrovce 7 – Předmanželská poradna; P-6, nám. Interbrigády 3 – KOBALT-87; P-3, [...] – Hlavová Jarmila, 1912

V: [...] Š 105 bílá, Veselý Jiří; [...] Š 105 zelená – Slavický Stan., 1944, P-6,

[...]; [...] VAZ combi oranž. – Klímová; [...] Š 120 modrá – Dobrovský Jan; [...] Š 120 červená – Fadahová Ivana, P-9, [...]; [...] Š 120 bílá – Zika Jiří“
A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 10“.

¹⁵ K osobě M. V. Glennyho (1958) byl 2. 10. 1981 1. odd. 3. odb. II. S-SNB zaveden SPO „VALENTINO“, reg. č. 22108: 25. 1. 1982 předán na 1a odb. S-StB Praha. 5. 8. 1986 zaregistrovalo 1. odd. 3. odb. II. S-SNB SPO „CHOD“, reg. č. 32435: zničen na 3. odd. 3. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.

¹⁶ K osobě Ludvíka Vaculíka (1926) byl 27. 1. 1972 1. odd. I. odb. S-StB Praha zaveden pozorovací svazek „MATURA“, reg. č. 18240: 29. 11. 1973 převeden na OS, dále je v řádku z registru uvedeno „vyš. sv. 0010/110-73 SV-Stb-ČSR, § 112“, k 29. 11. 1973 „vzato do [...?] – obnoven 4/1“, „objekt“ akce 18. 4. 1974 zaevidován jako NO („2/27“), svazek 2. 12. 1975 předán z 3. odd. 2a odb. S-StB Praha na 2. odb. X. S-FMV. 16. 8. 1978 zavedlo 1. odd. 2. odb. X. S-FMV OS (NO, „NO-2/27 Pha“) „MISTR“, reg. č. 15500: zničen (9 částí hl. svazku, složky KPP/1-6 a DOK/1-2) na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 5. 12. 1989. Samostatný sv. NO (nadále „2/27“) „MISTR“ s reg. č. 37416 zaregistrovalo 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 16. 6. 1989: zničen 7. 12. 1989. 29. 10. 1973 zavedlo navíc 1. odd. 1. odb. II. S-FMV kontrolní svazek „DIMIKO“, reg. č. 6272, který kontroloval 3 akce – rozpracování ve svazku „DIALOG“ s reg. č. 19592 (Pavla Kohouta), „MISTR“ s reg. č. 18240 (Ludvíka Vaculíka) a „KOS“ s reg. č. 18215 (Karla Kosíka): po vzniku X. S-FMV předán na její 1. odd. 2. odb., 27. 8. 1976 archivován pod a. č. 651764 MV (podle archivního protokolu byl pod uvedeným a. č. uložen pouze „1 podsv. 6272“, a to k Pavlu Kohoutovi, definitivně zničen 30. 4. 1986). K „objektu“ akce „MISTR“ existuje memorandum, které 2. 5. 1988 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden pplk. František Bandouch, jako jeho zástupce mjr. Břetislav Doležal – oba z 1. odd. 2. odb. X. S-SNB):

„Jmenovaný je podezřelý z páčání trestné činnosti dle § 98 a 112 TZ. Dle operativních poznatků obhospodařuje archiv samizdatové literatury vydané v edici PETLICE a Lidových novin. Sledování je prováděno od r. 1971. V minulosti prováděl neustále násilnou kontrolu. Tato spočívala v tom, že na poslední chvíli nastupoval do prostředků MHD, vzápětí vystupoval a při chůzi se otáčel za sebe, jeho chůze je poměrně rychlá.

V současné době se provádí sledování pouze na konkrétní cíle. Jeho chování před schůzkou nebo návštěvou adresy je pozorné.

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je zadokumentovat styky z řad VC a kulturních pracovníků televize a rozhlasu z KS, styky z řad čs. občanů.“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 23“.

¹⁷ K osobě Milana Šimečky (1930) byl 14. 2. 1979 zaveden 1. odd. 2. odb. X. S-FMV (OP: por. /od 1. 9. 1979 npor./ František Vach) kontrolní svazek „PASKVIL“, reg. č. 16707 (k akci 2. odb. XII. S-FMV vedené v OS s reg. č. 14648): právní kvalifikace § 98 tr. z., 15. 5. 1981 předán na 1. odd. 1. odb. X. S-SNB, zničen na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989. K osobě M. Šimečky existuje memorandum, které 23. 3. 1988 zpracovalo 1. odd. 2. odb. XII. S-SNB (toto oddělení vedlo k uvedené osobě v problematice „práva“ OS „PASKVIL“, reg. č. 26294; jako operativní pracovník zodpovědný za akci je uveden mjr. Dekan /neztotožněn/, jako jeho nadřízený náčelník kpt. Milan Repár):

„Vozidlo – VP: nemá – nevlastní

Popis osoby: [...]

Zvláštne znamenie: [...]

Dôvod rozpracovania: je rozpracovávaný ako vedúca osobnosť pravicového zoskupenia v Bratislave, názorove na platforme CH-77 /podľa par. 98 TZ/.

Styky v Praze: vid' příloha

Styky na ZÚ: potvrzené styky na pracovníkov ZÚ USA, Kanady, Velkej Británie

Stanovisko 4. odb. XII. správy ZNB Bratislava: Objekt je rozpracovaný od roku 1970. Má dobrú vizuálnu pamäť a z objektov pravice najväčšiu schopnosť odhaľovať sledovanie. Po návrate z výkonu trestu sledovanie bolo zamerané na ustanovovanie stykov na jeho byte. Objekt je všímavý voči okoliu, do prostriedkov MHD nastupuje ako posledný a pozoruje pohyb za sebou. Udržiava styky s Jablonickým, Kusým, Čarnogurským Pavlom a telefonicky s Čarnogurským Jánom a Mikloškom.

Styková báza objektu akcie „PASKVIL“, reg. č. 26294 – PRAHA

ŠIKLOVÁ Jiřina, nar. [...] 1935, Pha 1, [...]; HAVEL Václav, nar. [...] 1936, Pha 2, [...]; HROMÁDKOVÁ Marie, nar. [...] 1930, Pha 4, [...]; BURIANEK [Buriánek] Bohuslav, nar. [...] 1915, Pha 2, [...]; DIENSTBIER Jiří, nar. [...] 1937, Pha 1, [...]; HŮBL Milan, nar. [...] 1933, Pha 5, [...]; CHODERA Jaroslav, nar. [...] 1952, Pha 3, [...]; KOSÍK Karel, nar. [...] 1926, Pha 1, [...]; KANTŮRKOVÁ Eva, nar. [...] 1930, Pha 5, [...]; KLÍMA Ivan, nar. [...] 1931, Pha 4, [...]; MUSIL Bohuslav, nar. [...] 1936, Pha 6, [...]; MALÝ Václav, nar. [...] 1950, Pha 5, [...]; PAJKET Miloš, nar. [...] 1947, Pha 8, [...]; PROCHÁZKOVÁ Lenka, [...] 1951, Pha 4, [...]; PAVLÍČEK František, nar. [...] 1923, Pha 10, [...]; RUML Jiří, nar. [...] 1925, Pha 10, [...]; ŠIMEČKA Peter, nar. [...] 1956, P-4, [...]; ŠIMERA Miroslav, nar. [...] 1929, Pha 9, [...]; STRINKA Igor, [...] 1963, Pha 7, [...]; ŠUSTROVÁ Petruška, nar. [...] 1947, Pha 3, [...]; SLÁNSKY [Slánský] Rudolf, nar. [...] 1935, Pha 6, [...]; SVITÁČEK Vladimír, nar. [...] 1921, Pha 2, [...]; ŠTOLBOVÁ Eva, nar. [...] 1935, Pha 7, [...]; URBÁNEK Zdeněk, nar. [...] 1917, Pha 6, [...]; VACULÍK Ludvík, nar. [...] 1926, Pha 7, [...]; VESELÝ Jiří, nar. [...] 1923, Pha 3, [...]; VOHRÝZEK Josef, nar. [...] 1926, Pha 10, [...]"

A MV ČR, neusporiadané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X – MEMORANDUM BRATISLAVA“.

¹⁸ Zrejme se miní Šiklové.

¹⁹ K osobě J. Beka (1918) byl 24. 7. 1975 3. odd. 2. odb. X. S-FMV zaveden SPO „KAVALÍR“, reg. č. 9616: v nezjištěnou dobu předán na 4. odd. 2. odb., na SOO a nakonec na 2. odd. 4. odb. X. S-SNB/FMV, 28. 11. 1981 archivován pod a. č. 705931 MV, v řádku z registru svazků je mimo to uvedeno „připojeno a. č. T-32 MV (str. 41-75)“.

²⁰ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Podpora nelegálních struktur“: zdroj – II. S-SNB, rozdělovník neuveden.

²¹ K osobě D. Corrada (1928) byl 20. 9. 1983 1. odd. 2a odb. XI. S-SNB zaveden SPO „ŘÍMAN“, reg. č. 26352: zničen 31. 1. 1984. 15. 3. 1989 obnovilo 3. odd. 6. odb. II. S-SNB rozpracování v SPO „KOR“, reg. č. 37000: pravděpodobně 12. 10. 1990 archivován.

²² Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Názory pracovníků ÚV ŠSM“: zdroj – II. správa SNB, rozdělovník neuveden.

²³ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Organizování příjezdů emigrantských kulturních pracovníků“: zdroj – II. správa SNB, rozdělovník neuveden.

²⁴ Jaroslav Hutka (1947); k jeho osobě byl 4. 4. 1975 1. odd. II. odb. S-StB Hradec Králové zaveden SPO, reg. č. 14328: 8. 7. 1976 předán na 2a odb. S-StB Praha. 21. 9. 1976 zavedlo 4. odd. 2a odb. S-StB Praha SS „ZPĚVÁK“, reg. č. 26272: 8. 3. 1977 „zaveden sv. NO 2/256“, SS 16. 3. 1979

- archivován pod a. č. 677997, sv. NO 2. 4. 1979 též pod a. č. 677997 (důvodem byl dle řádku z registru „odjezd z ČSSR“). 6. 10. 1977 zavedlo navíc 2. odd. 3. odb. X. S-FMV kontrolní svazek „ZPĚVÁK“, reg. č. 13812; zničen 24. 4. 1980.
- ²⁵ K osobě Vlastimila Třešňáka (1950) byl 15. 6. 1977 3. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „RYCHTA“, reg. č. 27757; 26. 11. 1981 převeden na OS a „objekt“ akce zároveň zaevidován jako NO („2/526“), sv. NO 2. 11. 1982 archivován 4. odd. 2a odb. S-StB Praha pod a. č. 722764, OS 14. 12. 1982 archivován pod a. č. 728753.
- ²⁶ K osobě Karla Kryla (1944) byl 30. 4. 1976 O-StB Kroměříž v problematice „emigrace“ zaveden SPO „HLASATEL“, reg. č. 26024; 13. 4. 1977 předán na OO StB Ústí n. Labem I. S-FMV, 15. 12. 1978 vrácen zpět na O-StB Kroměříž a konečně 20. 4. 1979 předán na OO StB Praha I. S-FMV.
- ²⁷ Tato příloha (včetně uvedeného dopisu) byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989; bez názvu, zdroj – II. S-SNB, rozdělovník neuveden.
- ²⁸ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Koordinačný [!] stávkový výbor ČSAV“; zdroj – II. správa SNB, rozdělovník neuveden.
- ²⁹ K osobě I. Gabala (1951) byl 15. 12. 1988 2. odd. 11. odb. II. S-SNB zaveden SPO „TUBA“, reg. č. 36440; 24. 11. 1989 převeden na SS, zničen 5. 12. 1989. Samostatný sv. NO „TUBA“ („II – 611“) s reg. č. 38040 zavedlo 2. odd. 11. odb. II. S-SNB 24. 11. 1989; skartace v registru nevyznačena.
- ³⁰ K osobě Z. J. (1950) byl 18. 10. 1972 2. odd. 4. odb. V. S-FMV zaveden svazek KTS „REDAKTOR“, reg. č. 4310; 29. 12. 1972 převeden na svazek A-„REDAKTOR“, zřejmě 29. 12. 1979 změna krycího jména na A-„POLÁK“, 26. 6. 1986 předán z 2. odd. 4. odb. V. S-SNB na 2. odd. 2. odb. X. S-SNB (zároveň zničeny složky VZ a KPP, ostatní – FD, VZ/2 a KPP/2 – zničeny nebyly), 31. 12. 1988 archivován pod a. č. 803418.
- ³¹ K osobě V. Komárka (1930) byl 8. 1. 1974 1. odd. 4a odb. II. S-FMV zaveden svazek KTS „VALTR“, reg. č. 6769; 13. 10. 1977 převeden na SS, 2. 6. 1981 archivován (kromě složek DOK a KPP, které byly zničeny) 1. odd. 1. odb. XI. S-SNB pod a. č. Z-3380 MV. Týž den – 2. 6. 1981 – zavedlo 1. odd. 1. odb. XI. S-SNB SPO „VALTR“, reg. č. 21521; 27. 4. 1984 archivován pod a. č. 753142.
- ³² K osobě Adolfa Suka (1922) byl 19. 12. 1988 1. odd. 10. odb. II. S-SNB zaveden svazek KTS „PLÁNOVÁČ“, reg. č. 36452; zničen 5. 12. 1989.
- ³³ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 182/A z 25. 11. 1989 s názvem „Stávkové výbory na VŠ“; zdroj – II. S-SNB, rozdělovník neuveden.
- ³⁴ Monika Pajerová (1966); k její osobě byl 10. 6. 1986 2. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden SPO „PÁJA“, reg. č. 43533; 16. 4. 1987 archivován pod a. č. 812368.

8a

1989, 25. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 272.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/272/03-89

V Praze dne 25. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 2/4^a

Denní situační zpráva č. 272/89 ze dne 25. 11. 1989.

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): 1 [1/2]

K bodu 3): 0

K bodu 4): 2 [2/2]

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^b

Příloha 1 k č. j. CB-0077/272/03-89

K bodu 2b/

Rozdělovník – pouze ministru vnitra ČSSR

Po zveřejnění informace o odstoupení předsednictva a sekretariátu ÚV KSČ a o volbě nového generálního tajemníka, vznikl v rámci jednání OF určitý zmatek. Objevovaly se názory, že nebude nutná generální stávka. Za této situace udělal Václav HAVEL rozhodnutí, že dočasně pozastavil činnost nově vzniklých komisí OF a byla vytvořena tzv. „Akční komise“. Tato komise bude po dobu 48 hodin rozhodovat o postupu OF. Členy komise jsou HAVEL, VONDRA, RUMML, PALOUSH, LIS, BENDA a KRÍŽAN.

Z průběhu jednání byly dále zjištěny následující poznatky:

- i přes kádrové změny v ÚV KSČ bude se trvat na splnění všech požadavků stávkujících studentů, OF a dalších
- Čs. televize má mít k dispozici výpovědi asi šesti studentů z Mostu, že příslušník VB v tomto městě bez vyzvání dvakrát vystřelil na studenta, který v noci vylepoval letáky
- na základě vystoupení ministra národní obrany v Čs. televizi, kdy

- byla dementována účast příslušníků ČSLA při zásahu dne 17. 11. 1989, byl zaslán omluvný list OF ČSLA
- do plánu OF nahrává současná činnost Čs. televize jako např. Hospodářský zápisník, Sondy apod. OF má získat v nejbližší době v Čs. televizi vlastní pravidelný vysílací čas
  - současná šetření GP ČSR událostí ze dne 17. 11. 1989 nejsou brána v úvahu[,] neboť se trvá na účasti představitelů OF
  - v nejbližší době dojde k rozpuštění CHARTY 77[,] neboť vznikem OF pozbyla svého poslání
  - dochází k těsnému spojení mezi OF a Prognostickým ústavem ČSAV z hlediska využití tamních odborných kapacit pro potřeby OF
  - stávkující studenti v nočních hodinách likvidují v celé Praze veškeré letáky směřující proti OF
  - je předložen návrh na umožnění návratu všech lidí z exilu a dovozu veškeré exilové literatury
  - za účelem urychleného rozvoje činnosti OF bude navázán styk Václava HAVLA s představiteli čsl. emigrace v zahraničí /PELIKÁN,¹ ŠIK a další/
  - bude se trvat na vlastním odsouzení událostí z r. 1968 ze strany vládních činitelů, hlavním cílem OF bude dosažení neutrality státu a vyvinout tlak na definitivní likvidaci KSČ
  - Václav HAVEL má v současné době v OF dominantní postavení jak z hlediska popularity, tak především autority. Ze strany jeho okolí je mu poskytována bezmezná pomoc a ze všech stran pochlebováno. Má vyčleněny mimo osobní stráž sanitní vozy, osobní masérky, které zajišťují jeho relaxaci apod.
  - v rámci činnosti OF je využíváno radiové spojení.

Poznatek byl získán dne 25. 11. 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriózní, nelze jej využít v rámci rozdělovníku č. 1.^c

Příloha č. 2 k čj. CB-0077/272/03-89

K bodu 4

Rozdělovník 1

Současná situace v podnicích čs. národního hospodářství

Na celém území ČSSR pokračovaly snahy vysokoškolských studentů a pracovníků kulturní fronty o navázání dialogu s pracovníky podniků a institucí výrobní i nevýrobní sféry národního hospodářství s cílem získat je pro zapojení do generální stávk. Jako nový jev v činnosti agitátorů je skutečnost, že studenti přesvědčují dělníky, aby z taktických a ekonomických důvodů napracovali generální stávku na mimořádných směnách v sobotu a neděli 25. a 26. 11. 1989.

Stanoviska podniků se různí, některé se do generální stávky hodlají zapojit, jiné tyto návrhy odmítají, nebo se do stávky mají zapojit symbolicky na několik minut. Různí se však i názory mezi vedením podniků a dělníky, kteří se stávají radikálnějšími než vedoucí pracovníci, kteří čekají na pokyny nadřízených orgánů. Stanoviska podniků nelze však posuzovat za konečná, protože reagují na změny vnitropolitické situace a opakovaný tlak stávkových agitátorů. Vedení řady podniků zaujímá i vyčkávací postoje v souvislosti s očekávanými změnami, vyplývajících ze závěrů mimořádného zasedání ÚV KSČ.

V současné době se v ČSSR k výzvě studentů připojilo asi 500 podniků, ve kterých byly, nebo jsou zakládány stávkové výbory nebo výbory „Občanského fóra“, jejichž činnost je vzájemně řízena. V Praze, kde se k výzvě, uskutečnit generální stávku, připojilo asi 80 % podniků, byl vytvořen za tím účelem koordinační stávkový výbor pro vědecké a výzkumné ústavy.²

V souvislosti s vývojem situace v ČSSR se v Jihomoravském kraji začala projevovat nákupní horečka. Nápor se soustřeďuje zejména na potraviny, kterých začíná být nedostatek. Současná situace je srovnávána s nákupní panikou v roce 1968.

Informace byla zpracována z poznatků získaných Prameny č. 1 a 3 dne 24. 11. 1989.

^a Vpravo nečitelný podpis (Zamykal?).

^b Nad jménem Vykypělův vlastnoruční podpis. V rámci rozdělovníku je k výtisku č. 7 (operační štáb Praha) ještě připojeno: „- příloha 1/2“.

^c „nelze jej využít v rámci rozdělovníku č. 1“ je škrtnuto.

¹ K osobě Jiřího Pelikána (1923) byl 22. 11. 1962 4. odd. 2. odb. II. S-MV zaveden pozorovací svazek s reg. č. 21765; 23. 7. 1963 archivován 3. odd. 3. odb. II. S-MV pod a. č. Z-1202 MV. 29. 4. 1971 obnovilo 3. odd. 2. odb. II. S-FMV rozpracování v pozorovacím svazku „EMISAR“, reg. č. 2520 („z podsvazku obj. sv. 16797/24 SStb Praha“); 23. 5. 1973 předán na 1. odd. 1. odb. téže správy a zároveň převeden na OS, v nezjištěnou dobu předán na 3. a 4. odd. 2. odb. X. S-FMV, SOO X. S-SNB, 2. odd. 4. odb. X. S-SNB, zničen (22 částí hl. svazku, složky KPP a DOK) na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.

² Tento a předcházející dva odstavce byly použity pro zpracování 4. a 5. odstavce části „Nepřátelská činnost“ DSZ FMV č. 182/B z 26. 11. 1989. Dodejme však, že zpracovatelé 5. odstavce uvedené DSZ zřejmě vycházeli i z jiných zdrojů. Srovn. níže.

Samotná DSZ FMV č. 182/B vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1) Bezpečnostní situace

Dne 25. 11. 1989 pokračovala na mnoha místech ČSSR masová shro-

máždění a demonstrace. Pořádkové jednotky SNB nezasahovaly, nikdo z účastníků nebyl zraněn.

Na shromážděních byly opět čteny různé rezoluce a prohlášení k současné situaci, výzvy k účasti na generální stávce a jako reagenty na mimořádné zasedání ÚV KSČ byla vyslovována nespokojenost s provedenými kádrovými změnami ve vedení KSČ.

Po celém území ČSSR pokračuje hromadné rozšiřování letáků a tiskovin zejména vyzývajících ke generální stávce.

Zástupci tzv. Občanského fóra stupňují nátlakové akce, zvyšují tlak na urychlení úprav právních předpisů a urychlené konání 'svobodných voleb'.

V průběhu 25. 11. 1989 nebyla zaznamenána závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojiích.

2) Nepřátelská činnost

b) Celková situace v ČSSR je zcela pod vlivem událostí posledních dnů, stále roste množství vylepovaných plakátů a rozšiřovaných letáků s výzvami k účasti na protestních shromážděních a generální stávce 27. 11. 1989. Demonstrace a shromáždění občanů se konala ve všech krajských a v 56 dalších městech ČSSR. Kromě Prahy, kde se shromáždění zúčastnilo kolem 750 000 obyvatel, v Bratislavě (60 000 obyvatel) a v Brně (30 000 obyvatel), se počet účastníků pohyboval od několika set do několika tisíc osob.

Množí se finanční sbírky na podporu stávkujících studentů.

Stávkové výbory, Občanské fórum, ale i občané – včetně členů KSČ – vyjadřují nesouhlas s provedenými kádrovými změnami v ÚV KSČ. Považují je za nedostatečné. Ústředí Občanského fóra z Prahy rozšiřuje po ČSR prohlášení, v němž hodnotí změny ve vedení ÚV KSČ jako nedostatečné a nepřijatelné a vyzývá, aby se národ semkl a neustoupil. [Viz pozn. 3 dok. 94a.]

Na celém území ČSSR pokračuje pronikání vysokoškolských studentů a pracovníků kulturní fronty do výrobní i nevýrobní sféry národního hospodářství s cílem získat pracující pro zapojení do stávky 27. 11. 1989. Novým jevem je, že studenti přesvědčují dělníky, aby z taktických a ekonomických důvodů napracovali prostávkovanou dobu na mimořádných směnách v sobotu a v neděli 25. a 26. 11. 1989.

Stále se rozšiřuje počet podniků a závodů, které se přihlašují ke generální stávce. V zásadě se k ní projevují tři postoje: plný souhlas, kategorické odmítnutí nebo symbolická podpora několikaminutovou stávkou ze solidarity. V současné době se ke stávce přihlásilo již kolem 550 podniků a závodů. V Praze se již připojilo zhruba 80 % podniků. Tento stav však není konečný a mění se prakticky každou hodinu, protože stále silněji působí tlak vývoje celkové situace. Většina velkých a pro národní hospodářství klíčových podniků se zatím k účasti na stávce nepřipojila. [Viz výše.]

V dělnickém prostředí dochází působením hromadných sdělovacích prostředků, studentů a herců k široké roztržiténosti názorů na hodnocení současného vývoje v naší republice a vytyčování cílů do budoucnosti. Přitom se stále více začíná rozšiřovat mínění, že vedení KSČ a státu není schopno současnou situaci vyřešit a vyvést společnost z krize, a je mu vyjadřována nedůvěra.

V Jihomoravském kraji byly zjištěny provokační letáky 'praporčků z Jihlavy', které vyzývají příslušníky ČSLA, Veřejné bezpečnosti, Lidové milice a vojska FMV k odsouzení zákroku pořádkových sil 17. listopadu. Jde

zřejmě o pokus ukázat, že protesty se šíří i mezi příslušníky armády, neboť bylo prověřeno, že nikdo z podepsaných v posádce neslouží.

Mnozí se případy anonymních výhrůžek a verbálních útoků proti členům KSČ, příslušníkům SNB a jejich rodinám. Člen ÚV KSČ spolu s 16 řediteli ostravských podniků obdržel písemné výhrůžky, 'že budou pověšeni'. 150 jednotkám Lidových milicí na Ostravsku byly zaslány urážlivé dopisy s prohlášením 'až to vyhraje bez vás, tak vám to spočítáme'. Podnikovému řediteli Nové hutě Klementa Gottwalda a dalším 46 ředitelům byly zaslány letáky s textem: 'Jsi červený, končí ti výlet do komunismu.' [Viz pozn. 14 dok. 132a.]

Dne 24. 11. 1989 bylo telefonicky vyhrožováno smrtí členu KSČ v Továrně obráběcích strojů Hulín (Jihomoravský kraj), přednostovi gynekologického oddělení OÚNZ v Teplicích a jeho rodině [Viz pozn. 4 dok. 56c.] a šéfredaktorovi Jiskry Orlicka v Hradci Králové. 23. a 24. 11. 1989 bylo opakovaně telefonicky vyhrožováno smrtí vedoucí prodejny Jednota v Dolním Žandově (okres Cheb), pokud otevře obchod 27. listopadu. [Viz pozn. 3 dok. 78j.]

V Brně bylo 22. 11. 1989 manželce příslušníka SNB telefonicky vyhrožováno oběšením dětí a 23. listopadu nalezla v poštovní schránce leták s výhrůžkou 'Smrt komunistům'. Telefonické vyhrožování, násilí na dětech manželce příslušníka SNB z Prahy v průběhu minulého týdne zapříčinilo její psychické zhroutilí a musela být hospitalizována v psychiatrické léčebně. Dne 24. 11. 1989 hodil zaměstnanec Energetických strojů Brno po manželce příslušníka SNB maticí s odůvodněním, že je 'manželka policajta'. V prodejně potravin v Ústí nad Labem spoluzaměstnanci napadají dceru příslušníka SNB. Označují ji za 'flákačku' a nutí ji přispět na sbírku k 27. listopadu. [Viz pozn. 1 dok. 57a.] Příslušníkovi SNB v Semilech bylo vyhrožováno výbuchem bytu.

V posádkách Praha a Sušice bylo zjištěno 5 případů verbálního a fyzického napadání vojáků ČSLA.

Dne 24. 11. 1989 bylo anonymně telefonicky vyhrožováno výbuchem bomby na náměstí Zdeňka Nejedlého v Teplicích. Výhrůžka byla prověřena jako klamná. [Viz pozn. 1 dok. 56i.]

[...]

5) Názory a nálady obyvatelstva

V průběhu noci z 24. na 25. 11. 1989 byly nadále studenty Univerzity Palackého Olomouc tištěny dokumenty k ovlivňování občanů. Dochází k rozmnožování sdělení pražského fóra, že všechny požadavky Občanského fóra nebyly splněny, zejména propuštění politických vězňů, ustanovení komise pro vyšetřování událostí apod., s tím, že důvody ke stávce trvají. Stávka 27. 11. 1989 by se měla přeměnit v tzv. stávkovou pohotovost, aby nezeslábl, ale naopak zesílil tlak demokratického hnutí, které se rozšířilo po celé republice za uskutečnění zásadních politických změn. Další nově rozšiřovaný dokument s názvem 'Ke generální stávce' obsahuje 7 bodů řízení stávky, počátek a délku určuje výbor, je uveden způsob stávky ve zdravotnictví, dopravě, službách a jiných resortech. Na dokumentu je uvedena adresa Občanského fóra Laterna Magika, Jungmannova 31, spojovatelka 266765. Dalším dokumentem je 'Výzva k občanům', zpracovaná dne 24. 11. 1989 studenty Univerzity Palackého Olomouc. Mimo původní požadavky studentů uvádí, že studenti myslí na dělníky a pracující, rodiny bez bytů, otázky korupce, zanedbaný stav ve školství, zdravotnictví a životního prostředí. [Viz pozn. 4 dok. 132a.]

Příslušníci Lidových milicí okresu Jablonec nad Nisou jsou značně ovliv-

nění negativním působením hromadných sdělovacích prostředků v souvislosti s událostmi dne 17. 11. 1989 v Praze. Je předpoklad, že v případě potřeby nasazení Lidových milicí proti protispolečenským vystoupením by bylo schopno splnit úkoly pouze 30 % příslušníků Lidových milicí a ostatní by odmítli. [Viz pozn. 2 dok. 57a.]

Zaměstnanci Vagonky Studénka (Severomoravský kraj) nesouhlasí s svoláním nálad ke stávkám a vyjadřují se, že pokud by dělníci vyšli do ulic, bude to proto, aby byly ukončeny demonstrace studentů. Jejich názor podporují i polští státní příslušníci zaměstnaní v závodě Vagonka, přestože jsou většinou členy Solidarity. Uvádí, že v jejich vlastní zemi se stávkami nic nevyřešilo, pouze se oslabilo hospodářství PLR. [Viz pozn. 4 dok. 132a.]

Reakce na výsledky zasedání ÚV KSČ v Severočeském kraji ukazují značnou nespokojenost nad tím, že do předsednictva ÚV KSČ byli zvoleni někteří soudruzi, kteří u pracujících ztratili mandát, např. s. Štěpán a další. V souvislosti s závěry ÚV KSČ jsou zjišťovány signály zesilování požadavků a tlaků Občanského fóra a dalších skupin. [Viz pozn. 1 dok. 57d.]

Dne 24. 11. 1989 se dostavily do s. p. Tatra Kopřivnice dvě studentky Lékařské fakulty hygieny Univerzity Karlovy Praha. Vyžádaly si rozhovor s předsedou podnikového výboru SSM, který je seznámil se stanoviskem SSM s. p. Tatra, že rozhodně nehodlají stávkovat. [Viz pozn. 4 dok. 132a.]

Na mimořádné konferenci celozávodního výboru KSČ Severočeských hnědohelných dolů (SHD) v Mostě za účasti přizvaných funkcionářů SHD byla m. j. vznesena jednoznačná kritika, že z vedení ÚV KSČ nebyl odvolán s. Štěpán a další neschopní soudruzi včetně toho, o kom se už ví, že nese politickou odpovědnost za provedení zákroku pořádkových sil ministerstva vnitra 17. 11. 1989 v Praze. Tyto skutečnosti budou další zámkou pro pokračování odporu a nátlaku na KSČ. Členové KSČ dále kritizovali, že vedení KSČ od ÚV až po jeho nižší orgány neprojevuje v současných podmínkách potřebnou akceschopnost a nahrává tak opět opozičním silám. Mezi vedením generálního ředitelství SHD a členy KSČ nikdo nepochybuje, že nátlak na KSČ organizuje a koordinuje vnitřní opozice řízená ze zahraničí. Je potřebné zveřejnit k tomuto důkazy a vyrazit opozici trumfy z rukou. [Viz pozn. 2 dok. 57a.]

Členové Divadla na provázku hodnotí zvolení Karla Urbánka za generálního tajemníka ÚV KSČ negativně s tím, že ve funkci se udrží maximálně 1 týden. Budou pokračovat v činnosti, kterou provádí, a vystupovat proti němu. Uvádí, že tyto změny je nemohou uspokojit a budou pokračovat do té doby, než budou propuštěni političtí vězňové a než padne vláda. [Viz pozn. 4 dok. 113a.]

V prostředí krajského výboru Československé strany lidové v Ústí nad Labem je pozitivně přijímáno zvolení s. Urbánka do funkce generálního tajemníka ÚV KSČ. Očekává se, že jeho osoba by mohla vyřešit složitou situaci ve státě a napomoci i k řešení situace v Československé straně lidové. [Viz pozn. 3 dok. 57d.]

V prostředí lokomotivních čet ČSD Děčín převládá názor, že v době generální stávky, připravované na 27. 11. 1989, vlastní dopravu nezastaví ani neomezí. Ke stávce se připojí pouze symbolicky používáním zvukových znamení a v některých případech ozdobením lokomotiv státními vlajkami ČSSR. [Viz pozn. 3 dok. 57c.]

Jaroslav ŠABATA, představitel opozice v Jihomoravském kraji, k osobě nového generálního tajemníka ÚV KSČ s. Urbánka uvádí, že ho zná z doby jeho působení v Brně, kdy nastoupil do stranické funkce po roce 1970. Hodnotí ho jako konstruktivního člověka, který je dle jeho názoru schopen situaci zvládnout. [Viz pozn. 4 dok. 113a.]

Mezi občany v Bruntále se poukazuje na to, že celý den 25. 11. 1989

probíhal přenos Čs. televize z Prahy (především demonstrace z Letenské pláně), kde řečníci jednoznačně zaujímali konfrontační postoj, otevřeně napadali KSČ, vyzývali k její likvidaci a vyvolávali davovou psychózu. Dále kritizují, že je jim jednoznačně prostřednictvím uměle zrežirovaného vysílání Čs. televize vnucován názor a myšlenky organizátorů demonstrace, který již označují za kontrarevoluční vystoupení. Místo aby Čs. televize přispívala ke zklidnění situace zařazením vhodných programů, snaží se celému národu sugestivně prezentovat osobní výpady zrežirované Občanským fórem. Jednoznačně negativní vliv na mladou generaci mělo vystoupení DUBČEKA a dalších osob z Občanského fóra na Václavském náměstí, což se projevilo hanlivými nápisy vyzývajícími k fyzické likvidaci komunistů a příslušníků Sboru národní bezpečnosti. [Viz pozn. 2 dok. 132b.]“

DSZ FMV č. 182/B měla následujících 7 příloh: 2 bez názvu, týkající se trestných činů spojených s příslušníky SNB, PS a SA (rozdělovníky neuvedeny); „Signalizace příjezdu pracovníků západních hromadných sdělovacích prostředků do ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník neuveden); „K současným aktivitám vnějšího protivníka vůči ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník neuveden); „Signalizace příjezdu pracovníků západních hromadných sdělovacích prostředků do ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník neuveden); „K současným aktivitám vnějšího a vnitřního protivníka vůči ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník neuveden); „K současným aktivitám vnějšího a vnitřního protivníka vůči ČSSR“ (zdroj – I. S-SNB, rozdělovník neuveden).

Z příloh, které připravila I. S-SNB, uvádíme následující:

„K současným aktivitám vnějšího protivníka vůči ČSSR“

RAKOUSKO

Rakouské vládní a politické kruhy /zejména ÖVP/ poukazují na chybnou, neadekvátní a zdlouhavou reakci československého stranického vedení na vývoj ve společnosti. KSČ ztratila iniciativu, což bude mít nesporně vliv na další politický vývoj. Zároveň však rakouské kruhy vyslovují určité znepokojení nad příliš rychlým vývojem, který by mohl vést k radikalizaci levicových i pravicových sil. Nečekaný je rozsah a vysoká organizovanost shromáždění a jejich podpora ze strany dělníků, což je považováno za rozhodující. Z této příčiny je vylučováno případné nasazení Lidových milic. Nadále je sice spekulováno se zapojením ČSLA, ale to pouze v případě nekontrolovatelného vývoje hrozícího občanskou válkou.

Za překvapivou je označována masová a spontánní podpora DUBČEKA, zejména u mladé generace. Přesto převládají názory, že jeho návrat do některé z vedoucích funkcí v KSČ je nepravděpodobný, nevylučuje se však jeho případná kandidatura v nových všeobecných volbách, a to i na funkci prezidenta.

Za důležitý uklidňující faktor je považováno vystupování kardinála TOMÁŠKA a jeho setkání se ŠTĚPÁNEM je prezentováno jako průlom v oblasti církevní politiky s jednoznačným dopadem na otázku obsazení dosud volných kapitul.

V průběhu spolkového sjezdu ÖVP v GRAZU bylo vyjadřováno uspokojení z určitého podílu ÖVP a Rakouska na vývoji situace v ČSSR, i když realizovaná opatření a změny nespňují dosud plně představy ÖVP:

1. naprostá minimalizace vlivu KSČ na základní politické, ekonomické a společenské otázky s příznáním kapitulace strany, neschopnosti stranického vedení a socialistického systému vůbec,
2. vytvoření politické plurality s okrajovým vlivem KSČ,

3. zásadní změny v ekonomické oblasti, s cílem privatizace jako jediného způsobu uspokojení materiálních potřeb obyvatel.

K tomu jsou ochotni poskytnout příslušnou morální a materiální podporu.

ÖVP hodnotí ADAMCE jako osobu vhodnou k provedení reformních procesů v ČSSR.“

„K současným aktivitám vnějšího a vnitřního protivníka vůči ČSSR

NSR:

Pravicové kruhy v NSR a řada představitelů států NATO projevují zvýšený zájem o odstranění vedoucí úlohy KSČ v rámci svobodných voleb. To by umožnilo integraci ČSSR a NDR přímo do kapitalistické ekonomické struktury západní Evropy. NSR by tento krok vytvořil prostor pro její ekonomickou expanzi tím, že by propojil ekonomickou spolupráci NSR, NDR, ČSSR a Rakouska. Taková integrace by byla kvalitativně na vyšší úrovni, kterou není možno očekávat od ostatních ZSS. Sudetoněmecké landsmanšafty vidí v ekonomické síle NSR prostředek k proniknutí do pohraničních oblastí ČSSR.

Itálie:

Ve vedení Italské komunistické strany je zastáván názor, že v aparátu KSČ i v řadách opozice došlo k polarizaci názorů v otázce dalšího řešení současné politické situace. Jako politická chyba ze strany nezávislých opozičních skupin, zvláště pak hnutí OBRODA, je hodnocena skutečnost, že opozice nevystoupila již před 17. 11. 1989 s návrhem konkrétního politického řešení situace, přičemž se pouze orientovala na dosažení kádrových změn v ÚV KSČ a ve vládě. Tato politická chyba umožnila starému vedení částečně konsolidovat síly. Opozice nezískala dostatečnou podporu dělnických mas. Vedení IKS bude i nadále morálně podporovat reformní úsilí opozičních skupin. Zvláštní pozornost bude věnovat politické podpoře DUBČEKA. Osobní odpovědnost vůči vedení IKS v této otázce nese ANTONETTI.

ČSSR:

Exponenti 'charty 77' HAVEL, MALÝ a SLAVÍK soudí, že vztahy mezi Občanským fórem a Čs. stranou socialistickou se postupně prohlubují. Čs. strana socialistická poskytuje materiální i organizační pomoc. Občanské fórum ji využívá jako realizátora svých záměrů.“

„K současným aktivitám vnějšího a vnitřního protivníka vůči ČSSR

USA:

Výroční zasedání rozšířeného předsednictva Rady svobodného Československa, které se konalo 18. 11. v New Yorku a kterého se zúčastnili m. j. POVOLNÝ, HORÁK, BRZORÁD, KNORR, BUNZA [Bohumír Bunža], LUŽA, KABEŠ a KVETKO, se soustředilo na vyhodnocení posledních událostí v ČSSR. Po delší odmlce způsobené zdravotními důvody se do činnosti Rady znovu aktivně zapojil LUŽA, který udržuje denně spojení s BATTÉKEM v ČSSR, MEDKEM ve Vídni a PRĚČANEM v NSR.

LUŽA a HORÁK udržují rovněž kontakty s osobami z vedení ČSS a se sociálně demokraticky orientovanými lidmi v ČSSR. Pokoušejí se především iniciovat a urychlit tendence k rozbití NF. Z jejich podnětu vyčlenila Rada ze svého konta 10 000 dolarů na zajištění spojení a budování kontaktů v ČSSR.

Podle generálního tajemníka Rady HORÁKA a jejího zástupce ve Washingtonu KABEŠE jsou američtí představitelé velmi podrobně informováni o situaci prostřednictvím kontaktů amerického ZU v Praze. Američané hodnotí situaci jako velmi nepřehlednou, s nepředvídatelným vývojem.

Představitelé Rady a dalších uskupení politické emigrace v USA předkládají americkým politickým činitelům tyto nejpravděpodobnější varianty vývoje situace:

- pokračování v dosavadní socialistické orientaci, uskutečnění některých kadrových změn, několika 'viditelných' reforem a dalších ústupků k uklidnění veřejnosti;
- politická rehabilitace DUBČEKA, MLYNÁŘE a dalších představitelů 'pražského jara' a jejich návrat do politického života;
- opozice reprezentovaná Občanským fórem bude podle polského vzoru usilovat o získání podpory obyvatelstva;
- politické strany sdružené v NF se odpoutají od linie KSČ a samostatně se připraví na volby.

Rakousko:

JANÝR pokračuje v aktivizaci stoupenců československé sociální demokracie a působí v tomto směru i na čelné funkcionáře rakouské SPÖ, aby navazovali, v podstatě na legální úrovni, kontakty s těmito stoupenci i s Občanským fórem.

Posrpnoví emigranti a bývalí členové KSČ manželé VANEČKOVI [Dagmar a František Vaněčkovi] hodnotí situaci jako zeslabování pozic KSČ a vytváření dalších předpokladů pro její rozklad. V tomto smyslu také informovali rakouské MZV.

Nizozemí:

Nizozemské politické kruhy jsou překvapeny rychlostí a dynamikou vývoje situace, zejména v Praze, nemají zatím ucelený obraz o událostech a neodvažují se odhadnout budoucnost. Převládají obavy, aby nedošlo k násilí, a tak k ohrožení procesu zahájených reforem nejen v ČSSR, ale i v dalších ZSS, a to především před schůzkou GORBAČOV-BUSH.“

Zmiňme na tomto místě „rozpracování“ osob jmenovaných v posledních 2 přílohách:

K osobě Vladimíra Kabeše (1918) byl 8. 6. 1978 2. odd. 3. odb. X. S-FMV zaveden SPO „EMIGRANT“, reg. č. 15202: dle řádku z registru 23. 11. 1982 „zrušeno“, 18. 12. 1987 archivován pod a. č. 823497.

K osobě Luciano Antonettiho (1925) byl 23. 4. 1980 2. odd. 4. odb. X. S-SNB zaveden SPO „ZNALEC“, reg. č. 19540: 25. 9. 1984 archivován pod a. č. 759119. 4. 12. 1987 obnovilo 1. odd. 1. odb. X. S-SNB rozpracování v SPO „NOVINÁŘ“, reg. č. 34837: zničen na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989.

K osobě Františka Vaněčka (1923) byl 10. 3. 1977 3. odd. 2. odb. X. S-SNB zaveden SPO „DAREK“, reg. č. 12847: 21. 11. 1977 předán na 1. odd. 1. odb. X. S-FMV, 29. 8. 1980 archivován pod a. č. 689931 („vystěhování“). 6. 6. 1983 obnovilo 1. odd. 1. odb. XI. S-SNB rozpracování v SPO „FRANZ“, reg. č. 25800: 2. 6. 1988 převeden na OS, při reorganizaci v roce 1988 předán z 2. odd. 4. odb. X. S-SNB na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB, zničen (2 části hl. svazku, složky DOK a KPP) 5. 12. 1989.

K osobě Dagmar Vaněčkové (1933) byl 10. 3. 1977 3. odd. 2. odd. X. S-FMV zaveden SPO „DAGMAR“, reg. č. 12846: 1. 7. 1977 převeden na SS, 22. 8. 1977 předán na 1. odd. 1. odb. X. S-FMV, 30. 4. 1981 archivován pod a. č. 698297 (zároveň zničena složka KPP). Samostatný sv. NO („I/231“) s reg. č. 18191 zavedlo 1. odd. 1. odb. X. S-FMV 3. 8. 1979: 30. 4. 1981 archivován a připojen pod a. č. 698297.

1989, 25. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 273.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/273/03-89

V Praze dne 25. 11. 1989

PRÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 6/7^a

Denní situační zpráva č. 273/89 ze dne 25. 11. 1989.

K bodu 2a): č. 1 [1/1]

K bodu 2b): č. 2, 3, 4 [všechny/1]

K bodu 3): 0

K bodu 4): č. 5, 6 [5/1, 6/2]

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^b

Příloha č. 1 k č. j. CB-0077/273/03-89

K bodu 2a/

Rozdělovník – pouze pro s. ministra vnitra ČSSR

Prioritní zájem rady politického oddělení Clifforda BONDA je po mimořádném zasedání předsednictva ÚV KSČ zaměřen na podrobné analyzování vývoje situace z hlediska postojů Československé strany socialistické a Československé strany lidové k další spolupráci s KSČ, zda tyto strany spolupráci s komunisty neodmítnou a nebudou spíše podporovat Občanské fórum. To jsou podle názoru BONDA i ústředí ve Washingtonu dva ukazatele, kterým je nutné věnovat mimořádnou pozornost.

Poznatek byl získán 25. 11. 1989 pramenem č. 2.

Příloha č. 2 k č. j. CB-0077/273/03-89

K bodu 2b/

Rozdělovník – pouze pro ministra vnitra ČSSR

Nová taktika postupu OF v dalším období.

OF připravuje vydání prohlášení, kterým bude proklamovat výzvu, aby do 27. 11. 1989 byly na všech závodech, ministerstvech, úřadech, vesnicích a městech ustanoveny stávkové výbory, které by převzaly do svých rukou moc – podle hesla „lid má veškerou moc“. Měly by například pravomoc odvolat ředitele apod.

Tímto by byla vytvořena jakási paralelní lidová struktura – akční výbory dle vzoru Gottwaldovy linie.

Získáno dne 23. 11. 1989 Pramenem č. 2.

Příloha č. 3 k čj. [CB-]0077/273/03-89

K bodu 2b)

Rozdělovník: pouze ministr vnitra ČSSR

Dne 23. 11. 1989 byl agenturním prostředkem II. S SNB získán zatím neověřený poznatek o tom, že mezi členy KSČ v Praze se šíří „fáma“, podle které se v Praze vytvořily dvě skupiny osob, jejichž cílem je likvidovat komunisty.

Jedna skupina má podle této informace typovat byty členů KSČ a na domovní zvonky lepit červené značky. Druhá skupina bude podle těchto značek vyhledávat jejich byty a likvidovat je.

Získáno Pramenem č. 1 dne 23. 11. 1989.

Příloha č. 4 k čj. CB-0077/273/03-89

K bodu 2b)

Rozdělovník: pouze ministr vnitra ČSSR

Oldřich ČERNÍK¹ usuzuje, že veškerá odpovědnost za současnou situaci v ulicích Prahy a dalších měst bude jednoznačně přenesena ze stranických na státní orgány (i když je strana řídí). KSČ bude vystavena obrovskému tlaku Občanského fóra, které má dnes v rukou „ulici“. Dozvěděl se, že se uvnitř KSČ začíná organizovat Demokratická strana komunistů. ČERNÍK předpokládá, že vedení KSČ vůbec nebere v úvahu realitu. Provede částečně kádrové změny, povede formálně dialog, ale bude chtít, aby byli nadále všichni poslušní. Neuvědomuje si, že už lidem došla trpělivost. Je přesvědčen, že se vše

dostane do starých kolejí, že to bude politika, doplněná o prvek dialogu se všemi, tedy i s „reformními komunisty“. Zde bude třeba nastolovat otázky vstupu vojsk VS v r. 1968 apod. Logickým důsledkem toho bude anulování jejich vyloučení.

Získáno dne 25. 11. 1989 Pramenem č. 2.

Příloha č. 5 k č. j. CB-0077/273/03-89

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Rada ZÚ Itálie v Praze FRANTINI² k osobě nového generálního tajemníka ÚV KSČ URBÁNKA uvedl, že je dosti mladý a další, co udeřilo do očí, že byl zvolen do předsednictva ÚV KSČ v roce 1988. Vzhledem k tomu, že do nedávna stál ve stínu, nemůže posoudit, zda je „plodem“ systému, není však kompromitován rokem 1968. Dále se FRANTINI vyjádřil, že nikdo nepočítal s tím, že předseda vlády ČSSR s. ADAMEC nebude v novém předsednictvu.

Dopisovatel AFP Bernard MEIXNER³ oznamuje ve svém komentáři, že „outsider“ Karel URBÁNEK, bývalý šéf KSČ v Jihomoravském kraji, byl preferován předsedou vlády ADAMCEM během jeho 15-timěsíční vlády. Rovněž připomíná, že s. URBÁNEK nebyl zapojen do událostí v roce 1968.

Získáno dne 25. 11. 1989 Pramenem č. 2.

Příloha č. 6 k č. j. CB-0077/273/03-89

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Současná situace v podnicích čs. národního hospodářství

V uplynulém období pokračovali na celém území ČSSR snahy vysokoškolských studentů a herců o proniknutí do ekonomických objektů a vést zde dialog se zaměstnanci, zejména dělníky, členy SSM. Jejich cílem bylo je získat pro podporu a zapojení do generální stávkové akce dne 27. 11. 1989.

Postoj vedoucích hospodářských pracovníků byl k této iniciativě různý. Některé podniky jdou jednotně do stávkové akce /dnes přibylo 43, celkově cca 550 podniků/, jiné to odmítají s tím, že by jim vznikly nenahraditelné ztráty ve výrobě. Byly získány poznatky o tzv. symbolickém připojení ke stávce bez přerušení práce, nebo o odpracování zameškané doby prací přesčas.

V souvislosti se zamezováním vstupu studentům do ekonomických objektů Koordinační studentský stávkový výbor navrhuje, aby do závodů nechodili dělníky přesvědčovat pouze studenti. Do této činnosti by se měli zapojit profesori, nejlépe komunisté, protože dělníci mají vůči studentům averzi.

V prostorách nádraží v Děčíně byl 24. 11. zjištěn výskyt několika letáků[,] v jehož obsahu jsou vyzýváni k aktivizaci bývalí členové „Federace lokomotivních čet“.⁴

Bylo zjištěno, že se do stávky nezapojují velké a pro národní hospodářství klíčové objekty.

Na podporu stávkujících studentů zaslaly organizace ČSA, pracoviště Kotva a závod Slévárna k. p. České Budějovice finanční částku ve výši 5.820,- Kčs.

V zemědělských podnicích ve srovnání s průmyslovými nebyl ani v jednom případě získán poznatek o připojení ke generální stávce.

V souvislosti s mimořádným zasedáním ÚV KSČ dne 24. 11. 1989[,] na kterém bylo zvoleno nové vedení strany, nebyly v ekonomických objektech zaznamenány žádné ohlasy k současnému stavu ve straně a státě.

V organizaci PZO KOVO došlo ke dvěma případům vrácení členských legitimací KSČ.

V objektu Technických služeb Ostrava – Poruba dosud neznámý pachatel dne 24. 11. 1989 poškodil techniku, která je určena pro nasazení v zimním období. Z provozu byl vyřazen kropicí vůz na solanku Š 706 tím, že do brzdové kapaliny nalil vodu, u dvou Multicar poškodil přívody paliva a u jedné prorazil pneumatiku poháněcího kola u rozmetacího mechanismu.

Informace byla zpracována z poznatků, získaných Prameny č. 1 a 3 dne 25. 11. 1989.

^a Vpravo Zamykalův vlastnoruční podpis.

^a Přes jméno Vykypělův vlastnoruční podpis.

¹ K osobě O. Černíka (1921) byl 9. 8. 1973 1. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden OS „PREMIÉR“, reg. č. 5875 („z podsv. 2215/17“): „objekt“ akce v neuvedené době zaevidován jako NO, svazek 3. 3. 1977 předán z 1. odd. 1. odb. X. S-FMV na 1. odd. 1. odb. XI. S-FMV, 7. 11. 1988 na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (4 části hl. svazku) 8. 12. 1989. Samostatný sv. NO „PREMIÉR“ („1/86 Pha“) s reg. č. 37346 zavedlo 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 5. 6. 1989; zničen 4. 12. 1989. Rozpracování O. Černíka bylo charakterizováno v nedatovaném dokumentu „pro s. plk. SÁMKA“ (Josef Sámek byl plk. od 1. 11. 1986, od 1. 8. 1988 do 31. 3. 1989 byl dočasně pověřen funkcí zástupce náčelníka II. S-SNB), který podepsal kpt. Ladislav Romža (kpt. od 1. 2. 1984 do 1. 2. 1989). V citovaném textu je na jiném místě zmíněn 5. odbor II. S-SNB, jehož náčelníkem byl L. Romža od 1. 9. 1988: dokument

tedy podle všeho vznikl mezi 1. 9. 1988 a 1. 2. 1989 (L. Romža jej zpracoval vzhledem k tomu, že byl jako bývalý náčelník 1. odb. XI. S-SNB seznámem s problematikou svazků na tomto odboru vedených):
„osobní sv. PREMIÉR, reg. č. 5875

Ve svazku je rozpracováván ing. ČERNÍK Oldřich, nar. [...] 1921, ve smyslu ustanovení § 98 tr. zákona.

ČERNÍK od svého vyloučení z KSČ v r. 1970 udržuje občasně osobní styky s pravicově zaměřenými osobami. Sám se však do akcí pořádaných pravicovými exponenty nezapojuje, odsuzuje postoje Charty-77 k politickým i ekonomickým otázkám. I když lze jmenovaného zařadit do skupiny tzv. umírněných, v poslední době byly k jeho osobě zjištěny poznatky o zájmu ČERNÍKA individuálně vystoupit k současné situaci v ČSSR.“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „POKRAČOVÁNÍ X – POZNATKY“.

² Maurizio Fratini; jeho jméno je chybně uvedeno i dále, k tomu už nečiníme poznámku.

³ K osobě B. Meixnera (1941) byl 2. 9. 1987 2. odd. 3. odb. II. S-SNB zaveden SPO „HUGO“ (v roce 1989 změna na „BERTA“), reg. č. 34219: zničen na 3. odd. 3. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.

⁴ Viz dok. 57c. K objektu „Federace lokomot. čet“ byl 4. 2. 1971 1. odd. 5. odb. II. S-FMV zaveden kontrolní svazek, reg. č. 2085 („přereg. z kontr. sv. 54 – HS-Stb ČSR“): 30. 6. 1971 převeden na OBS, po vzniku XI. S-FMV předán na její 1. odd. 4. odb., při reorganizaci v roce 1988 na 1. odd. 7. odb. II. S-SNB, skartace v registru nevyznačena.

9a

1989, 26. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 274.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/274/03-89

V Praze dne 26. 11. 1989

PRÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 1/2

Denní situační zpráva č. 274/89 ze dne 26. 11. 1989.

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): 1/2

K bodu 3): 0

K bodu 4): 0

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. [1] k č. j.: CB-0077/274/03-89

K bodu 2b/

Rozdělovník: min. vnitra ČSSR

Dne 25. 11. 1989 v 18.30 hod. se uskutečnilo jednání pracovní skupiny Občanského fóra /OF/. Hlavním bodem jednání byla příprava návrhu, aby z dosavadních stávkových výborů ve školách, závodcích atd. byla vytvořena „Občanská fóra“.

Bylo zde projednáno nové složení akční komise OF, ve které z předcházející komise zůstali Václav HAVEL, Alexandr VONDRA, Jan RUML a Jiří KŘÍŽAN. Novými členy jsou Dan HOUDEK, Josef SKALNÍK, Václav MALÝ, Petr OSLZLÝ¹ a zatím neztotožněný pracovník ČSAV.

V průběhu jednání bylo rozhodnuto o tom, že z bezpečnostních důvodů bude změněno dosavadní sídlo OF /Laterna magika/, neboť je podezření z odposlechu. Nové místo působení OF zatím nebylo určeno.

Dále bylo zjištěno, že:

- A. DUBČEK, který měl odcestovat na Slovensko[,] zůstává v Praze a opětovně bude vystupovat na odpoledním shromáždění /14.00 hod. dne 26. 11. 1989/ na Letenské pláni;
- V. HAVEL jednal s představiteli Obrody, kteří mu předložili blíže neurčený plán dalšího postupu v současné situaci. Tento plán má obsahovat i opatření k narušení stranické struktury;
- ústřední vysokoškolský stávkový výbor schválil, že již nebudou rozlišovány požadavky studentů a OF, ale půjde o požadavky společné, neboť vysokoškoláci vstupují do OF;
- v nejbližší době by měli do ČSSR přicestovat poradci OF ze zahraničí
  - padla zde jména MLYNÁŘ a ŠIK;
- v brzké době bude distribuována brožura, ve které budou publikovány charakteristiky činnosti všech nezávislých iniciativ;
- při shromáždění na Letné dne 26. 11. 1989 budou představeni mluvčí CH-77 HRADÍLEK, VONDRA a NĚMCOVÁ, kteří přednesou požadavek o zveřejnění základního dokumentu CH-77 z roku 1977 v tisku a sdělovacích prostředcích. Tento dokument by neměl být na Letné čten;
- V. HAVEL byl kontaktován Milanem ŠIMEČKOU z Bratislavy, který mu prezentoval důležitost jeho vystoupení na shromáždění v Bratislavě. HAVEL s tímto vystoupením v Bratislavě zatím nepočítá;
- krátce po zvolení nového generálního tajemníka KSČ s. Urbánka disponoval HAVEL podrobným materiálem týkajícím se jeho osoby,

s nímž seznámil představitele OF. K osobě s. Urbánka se vyjádřil Petr OSLZLÝ, který jmenovaného zná z jeho působení na Moravě, a uvedl, že se jedná o velice schopného člověka;

– dne 26. 11. 1989 bude uskutečněno další jednání představitelů s předsedou vlády ČSSR s. Adamcem.

Za současné situace, kdy začínají být částečně řešeny předložené požadavky studentů a OF, se začínají projevovat názory, že pokud budou tyto požadavky splněny beze zbytku[,] opustí OF a studenti od dalších nátlakových akcí. OF by přestalo fungovat dosavadním způsobem a měla by zůstat pouze reprezentativní skupina pro vedení dialogu. Studenti by ve velice krátké době okamžitě očistili Prahu od všech plakátů a hesel a nastoupilo by se do plnění každodenních povinností jak ze strany studentů, tak ostatních občanů.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 25. 11. 1989, je hodnocen jako objektivní, seriózně přesný a lze jej využít pouze k informaci ministra vnitra ČSSR.

[...] ^b

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.

^b Vpravo rukou připsáno „1. odb.“.

¹ K osobě P. Oslzlého (1945) byl 18. 3. 1986 2. odd. II. odb. S-StB Brno v problematice „kultura“ zaveden SPO „SLZA“, reg. č. 38135: 12. 4. 1988 převeden na SS, zničen koncem roku 1989.

9b

1989, 26. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 275.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/275/03-89

V Praze dne 26. 11. 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ
Výtisk č.: 2
Přílohy: 1/3

Denní situační zpráva č. 275/89 ze dne 26. 11. 1989.

K bodu 2a): 0
K bodu 2b): 1/3
K bodu 3): 0
K bodu 4): 0

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha 1 k Čj.: CB-0077/275/03-89

K bodu 2a
Rozdělovník: pouze pro MV ČSSR

Dne 24. 11. 1989 zaslal Alexandr DUBČEK a Oldřich ČERNÍK společný dopis členům ÚV KSČ. V dopise jsou s odvoláním na rozhovory s bývalými členy ÚV KSČ a čs. vlády nastoleny následující požadavky:

- 1/ odvolat z funkcí členů předsednictva ÚV KSČ a z členství ÚV KSČ ty členy, kteří jsou spojeni s aktivní účastí na vojenské intervenci v zemích Varšavské smlouvy a nesou odpovědnost za potlačení reformního úsilí KSČ a za vzniklou politickou situaci v zemi.
- 2/ zrušit Poučení z krizového vývoje... z roku 1970. Je to dokument, který měl politicky ospravedlnit násilnou intervenci 5-ti zemí proti obrodnému procesu, definitivně zastavit proces reforem ve společnosti a byl politickou platformou k rozsáhlým represálím proti komunistům a občanům čs. republiky.
- 3/ svolat XVIII. sjezd KSČ na leden 1990 k projednání situace v KSČ a ve společnosti a ke zvolení nového ÚV KSČ a k vyhlášení programu politických a hospodářských reforem navazujících na vyhlášení Akčního programu KSČ z roku 1968 a zajišťujících budování hospodářsky prosperující pluralitní, demokratické a humaní socialistické společnosti jako důsledného partnera, člena evropské civilizace.
- 4/ vyhlásit, že v roce 1990 budou v ČSSR uspořádány svobodné[,] tajné, všeobecné volby do všech orgánů státní moci, včetně územních orgánů, které zaručí plné obnovení ústavních práv čs. lidu na správě a řízení všech veřejných věcí v obcích, ve městech a ve státě.
- 5/ zajistit neodkladné projednávání a schválení příslušných zákonných opatření, zajišťujících svobodu shromažďování, spolčování, svobodu slova a tisku. Až do doby schválení těchto zákonů zaručit, že nebude použito žádných mocenských prostředků k potlačení jakýchkoli manifestací a pokojných masových shromáždění[,] prostřednictvím nichž se pracující lid naší země dožaduje touto cestou v ČSSR ústavou zaručených práv a svobod lidu.

6/ zastavit do doby konání XVIII. sjezdu KSČ veškeré práce na zpracování ústavy ČSSR a programu KSČ.

Alexandr DUBČEK dohodl se S. HRIVŇÁKEM,¹ že zajistí, aby tento dopis byl na zasedání ÚV KSČ předán všem jeho členům.

V rámci OBRODY probíhají mimo jiné intenzivní práce na zpracování dopisu adresovaného delegátům sjezdu JZD.

Zástupci OBRODY jsou v trvalém kontaktu s ředitelem prognostického ústavu ČSAV Waltrem KOMÁRKEM² a odtud též pochází informace o vlivu na vývoj událostí v ČSSR ze strany SSSR. Tento vliv je údajně uplatňován cestou s. HEGENBARTA za využití zpravodajských možností SSSR. V prostředí OBRODY je hodnocena situace tak, že při jednání ÚV KSČ nebylo rozhodování jednoduché, což dokazuje právě skutečnost, že se sověti rozhodli nasadit s. HEGENBARTA.

Pokračují rovněž jednání zástupců OBRODY se s. ŠTROUGALEM, přičemž hlavní otázkou je[,] zda bude ochoten zorganizovat schůzku reformních proudů uvnitř KSČ. V této souvislosti je též připravován variantní program:

- 1/ Program prosazovaný v Občanském fóru
- 2/ Program, který by se měl stát konfrontačním programem toho, co připraví KSČ a prosincové plénum ÚV KSČ
- 3/ Program, který by měl perspektivně počítat se vznikem nové strany socialistického typu.

Jsou připravovány i další materiály jako např. „Čs. cesta k prosperitě“, který připravil Čestmír KOŽUŠNÍK[,]³ a Zdeňkem JIRKŮ připravovaný materiál k politickým otázkám.

Kromě přímého zapojení do týmu Prognostického ústavu, což vychází z dohody s V. KOMÁRKEM[,] organizuje OBRODA též vytvoření pracovní programové skupiny soustředěné kolem Vladimíra KADLECE.⁴

Skupina ekonomů české Friedmanovské školy jako např. ing. KLAUS,⁵ ing. DLOUHÝ⁶ a další pracují již týden plně ve službách Občanského fóra na jeho ekonomickém programu. Z informací dostupných OBRODĚ o charakteru tohoto ekonomického programu vyplývá jednoznačné hodnocení, že se bude jednat o tvrdě voluntaristický, v žádném případě ne socialistický program.

V rámci OBRODY pokračují též intenzivní práce na přípravě založení Čs. strany demokratické levice. V této věci úzce spolupracuje zejména J[...] K[...]⁷ a KOCÁB.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 26. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze ho využít pouze k informaci MV ČSSR.
[...]^b

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.

^b Vpravo rukou připsáno „10. odb.“.

¹ Patrně se míní Pavol Hrivnák, předseda vlády SSR.

² Psaní křestního jména Valtra Komárka nekolísalo jen v textech StB, ale i ve veškerém soudobém tisku: toto kolísání nadále zachováváme a nečiníme k němu další poznámky.

³ K osobě Č. Kožušníka (1928) byl 16. 5. 1974 zřejmě 3. odd. V. odb. S-StB Praha zaveden SPO „BETA“, reg. č. 23053; 22. 3. 1975 předán na 1. odd. 3a odb. téže správy a zároveň převeden na SS, 3. 10. 1975 na SPO, ukončen „pohovorem operativy“ a 14. 10. 1976 archivován pod a. č. 653908, 12. 9. 1980 obnoven jako OS, 8. 12. 1983 archivován pravděpodobně pod stejným a. č., „objekt“ akce v neuvedenou dobu zaevidován jako NO (nejprve „2/179“, poté „3/1141“), sv. NO zničen na O-StB Praha 4 8. 12. 1989.

⁴ K osobě V. Kadlece (1912) byl 27. 2. 1976 1. odd. 9. odb. II. S-FMV zaveden SPO „VLADO“, reg. č. 25409; 6. 6. 1977 předán na 1. odd. 1. odb. X. S-FMV. 7. 6. 1977 zavedlo uvedené oddělení X. S-FMV SPO „VLADO“ (později „VĚDEC“), reg. č. 13295; 30. 8. 1977 předán na 3. odd. 3. odb. XI. S-FMV, 6. 9. 1977 převeden na SS, 21. 9. 1979 na OS, 7. 12. 1983 předán na 1. odd. 1. odb. XI. S-SNB, 3. 5. 1984 „NO – I/259 na XI-1-1“, 1. 11. 1988 předán na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (5 částí hl. svazku, složky KPP, FD, D, DOK/2) 8. 12. 1989. Samostatný sv. NO „VĚDEC“ s reg. č. 37360 zavedlo 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 7. 6. 1989; zničen 4. 12. 1989. K „objektu“ akce „VĚDEC“ existuje memorandum, které 15. 6. 1987 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce 1. odd. 1. odb. XI. S-SNB je uveden kpt. Zdeněk Pilař, jako jeho zástupce kpt. Ladislav Romža):

„Jmenovaný udržuje úzké osobní styky s pravicovými exponenty, se kterými se stýká na různých místech v Praze a současně je jimi navštěvován jak v trvalém bydlišti, tak i na své chalupě na Krivoklátě.

Sledování je prováděno od roku 1976. V současné době pouze za konkrétním cílem. Jeho chování je klidné, bez známek kontroly, věnuje se společnosti, ve které se nachází.

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je dokumentace a ztotožňování styků z řad bývalých profesorů VŠ ekonomické, exponentů pravice a VC, ze schůzek, které se konají jak v bydlišti, tak na různých místech Prahy.

VĚDEC

S: Karpíšková Jarmila, 22, P-7; Rameš Karel, 1907, P-3, [...]; Zelenková Jiřina; Ruml Jiří; Stránský Fr., 1925; Hájek Jiří; Bulíř Jaroslav, 1913, P-7, [...]; Slavík Václav, 1920, P-7, [...]; Kantůrek Jiří; Machovec Milan; Hybšová Anna, 1915, P-6, [...]; Pudilová Josefa – hospodyně; Bernat František; Plocek Stanislav, 1902; Abraham Rudolf, 1911; Černý Bohumil; Richter Milan; Varclová Věra, 1919; Varcl Ladislav, 1909; Hübl Milan, 1927, P-5, [...]; Tvrz Vladimír, 1913, P-3, [...]; Zukal Rudolf, 1927, P-4, [...]; Stýblo Jan, 1912, P-3, [...]; Šilhan [Šilhán] Věněk, 1927, [...], P-3; SCHMIDT Otto, 1912, P-3, [...]

A: P-10, [...], Hájek; P-1, Jakubská 3 – nezj.; P-3, [...] – Klofáč; P-7, [...], Karpíšek; P-6, [...], Slánský; P-6, [...], Hübšmanová Milena

S: Urban Jan, 51, P1, [...]

A: P6, Bělehradská 62; P7, Obránců míru 78; P7, Letohradská 38“
A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 41“.

Rozpracování V. Kadlece je kromě toho zmíněno v nedatovaném dokumentu „pro s. plk. SÁMKA“, který podepsal kpt. Ladislav Romža (k dataci dokumentu srovn. pozn. 1 dok. 8b):
 „osobní sv. VĚDEC, reg. č. 13295

Ve svazku je rozpracováván prof. JUDr. KADLEC Vladimír, DrSc., nar. [...] 1912, ve smyslu ustanovení zákona § 98 tr. zákona.

KADLEC od doby svého vyloučení z KSČ v r. 1970 neopustil revizionistickou a oportunistickou platformu a je vůdčí osobností mezi bývalými eko-teoretiky. V roce 1977 společně se svojí manželkou byl jedním z prvních signatářů Charty-77, na jejíž činnosti se do současné doby aktivně podílel organisováním schůzek v jeho bytě a zpracováváním samizdatových písemností napadajících vedoucí úlohu KSČ, jakož i čs. ekonomiku. Za svoji aktivní činnost ve prospěch Charty-77 byla jmenovanému v r. 1977 udělena tzv. 'Krieglova cena', obnášející částku 20.000,- švédských korun.“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „POKRAČOVÁNÍ X – POZNATKY“.

- ⁵ K osobě Václava Klause (1941) byl 1. 2. 1984 1. odd. 1. odb. XI. S-SNB zaveden SPO „KLUK“, reg. č. 27299; 7. 6. 1984 převeden na SS, 11. 8. 1986 archivován (složky D a KPP zničeny již dříve) pod a. č. 797608. 6. 4. 1988 obnovilo 2. odd. 1. odb. II. S-SNB rozpracování v SPO „REK“, reg. č. 35409; zničen 8. 12. 1989.
- ⁶ K osobě Vladimíra Dlouhého (1953) byl 5. 3. 1981 1. odd. 3b odb. S-StB Praha zaveden SPO „STOLAR“, reg. č. 34188; 26. 4. 1984 archivován pod a. č. 753364. 19. 2. 1986 obnovilo 2. odd. 2. odb. X. S-SNB rozpracování v SPO „ČINEL“, reg. č. 31647; zničen na 2. odd. 11. odb. II. S-SNB 5. 12. 1989.
- ⁷ K osobě J. K. (1930) byl 23. 12. 1974 2. odd. IV. odb. S-StB Praha zaveden svazek A-„KADET“, reg. č. 23935; 26. 2. 1981 archivován 1. odd. 2a odb. S-StB Praha pod a. č. 718809. 21. 6. 1989 zavedlo 1. odd. 10. odb. II. S-SNB SPO „KADET“, reg. č. 37445; zničen 6. 12. 1989.

9c

1989, 26. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 276.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/276/03-89

V Praze dne 26. 11. 1989
 PRÍSNĚ TAJNĚ
 Výtisk č.: 2
 Přílohy: 8/12

Denní situační zpráva č. 276/89 ze dne 26. 11. 1989.

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): 5/5 [všechny/1]

K bodu 3): 1/4 [6/4]

K bodu 4): 2/3 [7/1, 8/2]

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k č. j.: CB-0077/276/03-89

K bodu 2b/

Rozdělovník: pouze MV ČSSR

V prostředí vysokoškoláků byl získán poznatek o vyjádření Václava HAVLA, který vyzývá k tomu, aby studenti vydrželi alespoň do pondělka. Nesmějí však v pondělí přestat, protože se začíná pozvolna připojovat venkov[,] a kdyby se nyní přestalo, znamenalo by to klíčový psychologický moment, který by je výrazně oslabil. Dle HAVLA je potřeba přejít na novou formu, například formou přechodu studentů VŠ na měsíční praxi do podniků, kterou by měli dle osnov realizovat až v červenci. Zde by mohli agitovat dělníky, a to je forma, jak se dostat dále. /PŘESTAVBA – STUDENTI VŠ./

Poznatek byl získán Pramenem č. 2 dne 26. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze ho využít pouze k informaci MV ČSSR.
[...]^b

Příloha č. 2 k č. j.: CB-0077/276/03-89

K bodu 2b/

Rozdělovník: pouze min. vnitra ČSSR

Dne 24. 11. 1989 bylo spolupracovníci RSE ČEŘOVSKÉ¹ do NSR ve 20.50 hod. předána pracovníci Nezávislého tiskového střediska v Praze informace o tom, že vojáci základní služby jsou úplně odříznuti od současného dění. Nesmí se dívat na televizi a nesmí se jim telefonovat. ČEŘOVSKÁ byla požádána o uveřejnění výzvy k občanům, aby se snažili vojáky informovat. Současně byla požádána o sdělení této výzvy BBC a spolupracovníku Hlasu Ameriky MEDKOVI.² ČEŘOVSKÁ přislíbila v této věci pomoci.

Poznatek byl získán Pramenem č. 2 dne 26. 11. 1989, je pravdivý a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR.
[...]^c

Příloha č. 3 k č. j.: CB-0077/276/03-89

K bodu 2b/Rozdělovník: pouze min. vnitra ČSSR

Dne 26. 11. 1989 v 16.30 hod. bylo zjištěno, že v Laterně Magice panuje pohoršení nad tím, jak V. MALÝ komentoval na Letné; bylo to příliš ostré, zčásti jsou rozhořčení, zčásti smutní, působí to dojmem, že byla zmařena nějaká šance.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1, dne 26. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní přesný [přenesený?] a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR.

[...]^d

Příloha č. 4 k Čj. CB-0077/276/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník: pouze MV ČSSR

Ladislav LIS byl informován JUDr. Pavlem RYCHETSKÝM,³ exponentem opozičního seskupení[,] o tom, že v současné době nepřetržitě pracuje na návrhu nové ústavy pro Občanské fórum; tato ústava má být vyhlášena dne 10. 12. 1989 u příležitosti dne lidských práv. Musí to být „přesvědčivý tah Občanského fóra pro čl. veřejnost“.

Zatím má zpracovanou úvodní preambuli a vlastní text by měl být zpracován do 10. 12. 1989. LIS má oznámit HAVLOVI, aby její přípravu, včetně termínu dokončení, veřejně vyhlásil na Letné dnes odpoledne. Občanské fórum se tímto musí prezentovat a získávat další lidi – jde nyní o počet stoupenců Občanského fóra, se kterým bude v dalším období pracováno.

RYCHETSKÝ dále nabídl LISOVI prohlášení vypracované a stylizované výhradně pro televizní vystoupení. HAVEL a další mají zvolit vhodného řečníka, který s prohlášením v televizi vystoupí – musí jít o vyvážení „velice dobrého vystoupení generálního tajemníka ÚV KSČ s. URBÁNKA“. Prohlášení má charakter uvážlivého programu, hlavně sociálně ekonomického, v němž se dává odpověď na otázku „CO DÁL DĚLAT“.

RYCHETSKÝ vybídl, aby v rámci Občanského fóra začali pracovat i jiní právníci a urychleně dělali na návrzích zákonů sdružovacích, spolčovacích, tiskových a jiných.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 26. 11. 1989. Je prvotní a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR.

[...]^e

Příloha č. 5 k Čj. CB-0077/276/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník: pouze MV ČSSR

V současné době přebírají centrální tiskové středisko U Řečických ve Vodičkově ulici signatáři Charty 77 a členové VONSu na místo studentů. Jsou zde Ivan LAMPĚR,⁴ Filip TOPOL,⁵ Petruška ŠUSTROVÁ, SLOVÁK a Jan RUML.

V této souvislosti bylo zjištěno, že pracovníci spojů chtějí odpojovat a přerušovat telefonní aparáty některým vybraným funkcionářům, což by neměl být dle jejich úvah žádný problém.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 26. 11. 1989. Je prvotní a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR.

[...]^e

Příloha č. 6 k č. j.: CB-0077/276/03-89

K bodu 3/Rozdělovník: pouze min. vnitra ČSSR

Dne 25. 11. 1989 přibližně ve 14.20 hod. v železniční stanici Brno na stanovišti strojvedoucího R 933 převzal strojvedoucí RAJNOHA leták, pod názvem „Pokyny pro organizování generální stávky v železniční dopravě“ /viz příloha/.⁶ V letáku je uvedeno, že generální stávka v železniční dopravě je svými důsledky neúčinnější[,] a proto musí dne 27. 11. 1989 od 12.00 do 14.00 hod. proběhnout v plném rozsahu. Provoz bude v plném rozsahu zastaven včetně mezinárodních spojů. Pojedou pouze vlaky se živými zvířaty a potravinami. V případě jízdy vojenských vlaků tyto budou za použití tech. prostředků zablokovány. Při zastavení souprav s cestujícími tyto budou vytápěny. Z těchto důvodů trakční vedení bude zůstat pod napětím atd. Podepsán je stávkový výbor železničářů na Moravě a Slezsku.

Leták rozšiřovali 2 muži ve věku asi 30 let a jedna žena, jejich totožnost se nepodařilo ustanovit.

Výskyt dalších letáků kromě uvedeného zjištěn nebyl.

O výskytu letáku byl uvědoměn FMDS. V jeho přítomnosti ředitel kanceláře FMDS JUDr. PEJSKAR sdělil, že vedením ministerstva je uvedené skutečnosti věnována pozornost. Dnes[,] t. j. 26. 11. 1989[,] probíhal na zimním stadionu v Olomouci veřejný aktiv pracujících se stávkovým výborem studentů. V předsednictvu tohoto aktivu měli [byli?, měli místo?] i náměstek oblastního ředitele ČSD Olomouc ing. SKÁCEL[,] předseda uzlového výboru KSC, SSM, ředitel kontroly a zvláštního odboru. Uvedení funkcionáři byli na aktiv vysláni za tím účelem, aby zajistili jednoznačný závěr a vyjádření aktivu, že z hle-

diska ohrožení žel. provozu se železniční provoz 27. 11. 1989 nezastaví.

Pro zajištění normálního chodu na železnici byla ústředním ředitelem ČSD za účasti pracovníka ÚV KSČ ŠUSLÍKA přijata následující opatření:

- v oblastních ředitelstvích je zabezpečen nepřetržitý provoz za přímé účasti vedoucích pracovníků oblastí, kteří zvýšenou pozornost věnují lokomotivním depům a dispečerským pracovištím, tak aby bylo včas reagováno na případnou negativní činnost ze strany bývalé Federace lokomotivních čet, stávkových výborů a zaměstnanců vozových dep.
- rozmístit lokotraktory /poháněné dieslovými motory/ tak, aby v případě stávky a vypnutí trakční sítě nedošlo k narušení osobní dopravy. Počet lokotraktorů toto opatření dovoluje.

Dotazem u ředitele odboru – velitele Sboru ozbrojené ochrany železnic s. Jana Špisnícla bylo zjištěno, že 27. 11. 1989 po síti ČSD nepojedou a nebudou prováděny žádné vojenské přepravy.

Poznatek byl získán Prameny č. 1 a 3 ve dnech 22. – 25. 11. 1989[,] je hodnocen jako seriózní a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR. [...]^f

Generální stávka na podporu našich požadavků má v železniční dopravě mimořádný význam. Je účinnější než ve kterékoliv jiné oblasti našeho života. Proto proběhne v plném rozsahu 2 hodin[,] t. j.: od 12 do 14.00. Vzhledem ke krátkodobosti stávky bude provoz zastaven v plném rozsahu včetně mezinárodní dopravy. Vlaky vezoucí zásilky živých zvířat a potravin pojedou bez jakýchkoliv omezení. Vlakům, které mají dojet do cílových stanic do 20 minut po 12. hodině[,] umožněte dojezd[,] aby zbytečně nestály na trati. Opodstatněné místní odchylky nebudou považovány za porušení kázně. Vlaky zásadně dojedou do nejbližší žst. a nezastavujte je na tratích a zastávkách.

Při organizaci přihlížejte k tomu, aby v žst. zůstala volná alespoň jedna kolej. Silniční přejezdy musí zůstat volné pro případné průjezdy sanitních vozidel, požárních a havarijních vozidel. Mezinárodním rychlíkům umožněte průjezd do velkých stanic[,] i když tím bude porušena zásada úplného zastavení provozu. V případě jízdy vojenských vlaků[,] jejichž průjezd bude vynucován, použijte technických prostředků k zablokování traťové koleje. Výluky ukončete nejpozději v 11,30 hodin. Ty, které by nemohly být do této doby ukončeny[,] nezahajujte. Po ukončení stávky musí být vytvořeny předpoklady pro okamžité obnovení normálního provozu. Trakční vedení zůstane po celou dobu pod napětím, aby bylo možné vytápění vlaků osobní přepravy a jízda přednostních vlaků. Strojvedoucí motorových lokomotiv regulují režim dobírání vody tak, aby při pobytu v nácestných

stanicích nebylo nutno vypínat parní topení. Obdobně předzásobte naftou i přívěsné motorové vozy, aby nenastaly případy, že by nemohly být vytápěny. V případě[,] kdyby z titulu stávky došlo k překročení zákona pracovní doby[,] upravte turnusy nebo vystřídání v předstihu, aby nedocházelo k zamykání lokomotiv a odstavování vlaků. Za práci přes čas vzniklou z důvodu zpoždění v průběhu generální stávky však náhradu mzdy nepožadujte. V polední době obsaďte v lokomotivních depech a obdobných výkonných jednotkách všechny lokomotivy, aby pět minut zvukem píšťal byl po zahájení generální stávky symbolisován jednotný postoj železničářů. Po ukončení generální stávky upřednostněte jízdu vnitrostátní[,] především dělnických vlaků[,] před mezinárodní dopravou. V přípojových stanicích zásadně dodržte přípoje na první vlaky, které pojedou po obnovení provozu. Neustále mějte na paměti, že cílem stávky je prokázat podporu demokratického procesu, akceschopnost a sílu, nikoliv přivodit chaos v dopravě a postihnout naše hospodářství a cestující.

Stávkový výbor železničářů
na Moravě a Slezsku

Příloha č. 7 k č. j.: CB-0077/276/03-89

K bodu 4/

Rozdělovník: pouze min. vnitřní ČSSR

Dne 26. 11. 1989 navázal Výbor československé veřejnosti /VČV/ pro lidská práva a humanitární otázky dialog s Občanským fórem. Za VČV byli delegováni Dr. LÉDL a Dr. V[...],⁷ kteří informovali Občanské fórum o tom, že VČV dále hodlá vystupovat jako neutrální organizace vytvořená na základě nezávislosti k různým politickým stranám.

Na zítřek[,] t. j. 27. 11. 1989[,] bylo na 13.00 hod. svoláno mimořádné zasedání užšího předsednictva, kde se má projednávat dosavadní postup činnosti VČV a zasedání rozšířeného pléna připravovaného na 7. prosince 1989 s možností doplnění obsahu o přednesené náměty, které vyplynou ze současné vnitropolitické situace. Na programu jednání bude rovněž projednáván návrh o zrušení Vyhlášky NVP týkající se ochrany kulturních památek v centru Prahy /která obsahuje též zákaz nepovolených demonstrací v centru kulturních památek/.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 26. 11. 1989, je hodnocen jako seriózně přenesený a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR. [...]^c

K bodu 4/Rozdělovník: pouze pro ministra vnitra a I. NMV ČSSR

Dne 25. 11. 1989 navštívili jadernou elektrárnu DUKOVANY /dále jen JEDU/ herci pražských divadel ŠTĚPNIČKA, VINKLÁŘ a Blanka BOHDANOVÁ a 2 dosud neustanovení studenti.

Zástupci JEDU odmítli vstoupit do navrhované stávky a uvedli, že pokud někdo chce do stávky vstoupit, tak pouze symbolicky tím, že si zazpívá ve 12.00 hod. státní hymnu.

Při dalším rozhovoru s místopředsedou CZV KSČ a předsedou ZV ROH JEDU zástupci herců vyslovili znepokojení nad tím, že pracující JEDU nejdou do stávky.

Traťmířti okrsku ČSD Brno Židenice NOVÁK Ladislav a STHOL Jaroslav a traťmířtr okrsku Slavkov u Brna RADEK Jan vyzývají své podřízené ke generální stávce a dále hovoří, že „... je potřeba provádět sabotážní akce, obdobně jako v roce 1968. Kladení pražců na koleje a další.“ Cílem je zastavení provozu na železnici a tím donucení ne-stranných účastníků železniční dopravy, bez ohledu na jejich názory, aby se také zúčastnili generální stávky. /Poznatek se aktivně prověřuje v akci „KRUH“./

Dne 25. 11. 1989 obdržel HAVEL instrukce od Zdeňka MLYNÁŘE⁸ /čs. vystěhovalce v Rakousku/ k další činnosti OBČANSKÉHO FÓRA:

- docílit, aby se stávkové výbory změnilly na místní, závodní, městská, okresní a krajská fóra, nakonec aby byl svolán sjezd Občanských fór.
- změnit společnost v ČSSR – tato hlavní myšlenka /která se dle MLYNÁŘE nesmí v pondělí propást/ vychází ze současné doby, kdy bude nutné statisíce lidí na ulicích, které „nejsou žádná struktura[,] a proto se nemůže udržet dlouho“[,] zařadit do struktury „stávkových výborů a tyto stávkové výbory změnit na občanská fóra[“]. Tak vznikne paralelní struktura struktury mocenské. K tomu je třeba využít i pondělní stávky.
- je třeba trvat na požadavcích dialogu a odstranění vedoucí úlohy KSČ z Ústavy.

Vilém PREČAN⁹ /emigrant, žijící v NSR/ vyjádřil nelibost^f nad DUBČEKEM, který je dle názorů američanů „politickým vůdcem“ na rozdíl od HAVLA, kterému, jako spisovateli, nikdo nerozumí. Pavel TIGRID naopak DUBČEKA považuje za „solitického penzistu“.

OF Chrudim si stěžuje na nedostatečnou podporu jejich hnutí v Chrudimi s tím, že jim chybějí stávkové výbory a že mají obavy, že se do pondělí neudrží. OV KSČ v Chrudimi vyvíjí značnou aktivitu v narušování činnosti OF, takže by bylo zapotřebí, aby pražské OF vyslalo do Chrudimi pomoc.

Zástupce OF v Ostravě BOBEK oznámil pražskému OF, že u nich dochází k rozkladu, protože neexistuje koncepce, perspektiva a pod. Potřebovali by urychleně, aby někdo z Prahy přijel a celou záležitost týkající se OF vysvětlil.

-
- ^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.
- ^b Vpravo rukou připsáno „11. odb.“.
- ^c Vpravo rukou připsáno „12. odb.“.
- ^d Vpravo rukou připsáno „9. odb.“.
- ^e Vpravo rukou připsáno „10. odb.“.
- ^f Vpravo rukou připsáno „7. odb.“. Následující text letáku je psán bez diakritických znamének a bez velkých písmen. Obojí opravujeme.
- ^g Číslo jednací je zřejmě uvedeno chybně: místo „274“ má být „276“.
- ^h Slovo je rukou opravováno: z kontextu by vyplývala spíše „libost“, nicméně originální text svědčí spíše pro „nelibost“.

¹ K osobě Libuše Čerovské (1932) byl 11. 5. 1982 1. odd. II. odb. S-StB Hradec Králové zaveden SS „MARKÉTKA“, reg. č. 19977: 26. 11. 1984 archivován pod a. č. 0528318.

² K osobě Ivana Medka (1925) byl 8. 11. 1973 5. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden svazek NO („4/75“), reg. č. 21156: 17. 1. 1980 archivován pod a. č. 685708 MV. 21. 2. 1986 obnovilo 2. odd. 4. odb. X. S-SNB rozpracování v SPO „VILÍK“, reg. č. 31659: 13. 5. 1988 převeden na SS, při reorganizaci v roce 1988 předán na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB, zničen (včetně složky FD) na 2. odd. 12. odb. II. S-SNB 4. 12. 1989.

³ K osobě P. Rychetského (1943) byl 31. 10. 1975 1. odd. 1. odb. X. S-FMV zaveden SPO „PROKOP-1“, reg. č. 10058: 26. 1. 1979 převeden na SS „RYCHTÁŘ“, 12. 5. 1983 předán 2a odb. S-StB Praha. 16. 5. 1983 zavedlo 1. odd. 2a odb. S-StB Praha SS „RYCHTÁŘ“, reg. č. 38507: 19. 11. 1984 „zavedeno NO“ (nejprve „2/558“, poté „3/1284“), 2. 9. 1987 „NO předáno na [O-StB] P-4“, OS 23. 9. 1987 archivován pod a. č. 820464, svazek NO zničen 7. 12. 1989.

⁴ Ivan Lamper.

⁵ K osobě F. Topola (1965) byl 11. 9. 1985 3. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „FIDO“, reg. č. 42191: 7. 9. 1988 předán na 2. odd. 2b odb. S-StB Praha, 28. 3. 1989 archivován.

⁶ Viz též dok. 133a.

⁷ K osobě Z. V. (1930) byl 22. 5. 1957 4. odd. 6. odb. II. S-MV zaveden svazek PB-„ZBYNĚK“, reg. č. 5777: 20. 5. 1961 archivován pod a. č. 529563 (a. č. posléze škrtnuto s poznámkou „ve sv. r. č. 0120995 u XI-1-2 29. 7. 76“), 5. 4. 1971 zavedlo 4. odd. 2. odb. II. S-FMV pozorovací svazek, reg. č. 2416: 7. 4. 1972 předán na 4. odd. 1. odb. téže správy, 25. 5. 1972 na 1. odd. téhož odboru, 14. 11. 1972 archivován pod a. č. 622797. 16. 10. 1973 zaregistrovalo 1. odd. IV. odb. S-StB Praha svazek NO „VOK-1“, reg. č. 20995: 8. 1. 1975 „zavedeno PO“, 3. 2. 1975 předán na 5. odd. téhož odboru, 27. 7. 1976 „PO předán XI. S-FMV-1-2 cestou SEO-FMV“, sv. NO pravděpodobně předán 3. odd. 2. odb. X. S-FMV a posléze archivován pod a. č. 693507 MV. 21. 3. 1978 zavedlo 2. odd. 1.

- odb. XI. S-FMV svazek A-„ZAHŘÁDKA“, reg. č. 14769: v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. 1. odb. XI. S-SNB, poté – pravděpodobně při reorganizaci v roce 1988 – na 2. odd. 5. odb. II. S-SNB, 22. 3. 1989 předán na vedení 10. odboru II. S-SNB („II-10-0“), zničen (včetně složek KPP, FD, VZ/1-3) 8. 12. 1989.
- ⁸ K osobě Z. Mlynáře (1930) byl 2. 6. 1971 3. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden SPO „KRAJAN“, reg. č. 2646 („ze styku sv. 17020 S-StB Pha“); 3. 8. 1973 převeden na OS, „objekt“ akce v neuvedenou dobu zaevidován jako NO („NO – 1/62 Pha“, sv. NO 23. 1. 1979 archivován pod a. č. 676231), svazek v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. 2. odb. II. S-FMV, 10. 10. 1978 na 2. odd. 4. odb. X. S-FMV, při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 1. odb. X. S-SNB na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB, zničen (9 částí hl. svazku) 8. 12. 1989.
- ⁹ K osobě V. Prečana (1933) byl 2. 4. 1970 pravděpodobně 2. odd. VI. odb. S-StB Praha zaveden evidenční svazek, reg. č. 17250: k září 1971 je v řádku z registru uvedeno „vyš. sv. 11/110-70 Správa vyšetřování – § 100“, 18. 12. 1972 archivován 2. odd. 1. odb. S-StB Praha pod a. č. 624297 MV. 30. 11. 1973 obnovilo 1. odd. 2. odb. II. S-FMV rozpracování v SS „TAJEMNÍK“ (25. 2. 1974 změna na „MAZUT“), reg. č. 6552: 20. 5. 1975 převeden na OS (NO, „1/288 Pha“, poté „1/28 Pha“), po vzniku X. S-FMV předán na její 1. odd. 1. odb., 27. 6. 1977 na SOO X. S-FMV, 28. 8. 1978 „NO zrušeno bez vědomí [?] Phy“, zničen na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.

9d

1989, 26. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 277.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/277/03-89

V Praze dne 26. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 3/5

Denní situační zpráva č. 277/89 ze dne 26. 11. 1989.

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): 3/5 [1/1, 2/3, 3/1]

K bodu 3): 0

K bodu 4): 0

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. [1] k č. j.: CB-0077/277/03-89

K bodu 2b/

Rozdělovník: pouze MV ČSSR

Dne 26. 11. 1989 vědecký pracovník Ústavu pro filosofii a sociologii ČSAV dr. Ivan GABALA¹ charakterizoval A. DUBČEKA jako zastaralý typ politika, jehož jediným kladem je, že se připojil k občanskému fóru a ve svém veřejném vystoupení ho podpořil. Protože však nemá program ani koncepci, není dle GABALA dále využitelný.

Téhož dne dr. GABALU informoval Jiří FREUND, herec divadla v Olomouci[,] o tom, že v Olomouci vzniklo Občanské fórum. GABAL FREUNDOVI radil, aby uvedené fórum formulovalo své požadavky na ONV a tak přešli do ofenzivní fáze. Setkání předsedy vlády s Občanským fórem v Praze je dle GABALA velmi důležité, protože komunisté by měli být dle jejich požadavku pouze součástí širší národní fronty, která bude s OF vyjednávat, a tím prakticky uzná, že KSČ již nemá vedoucí úlohu ve společnosti. Dne 25. 11. v 10.00 hod. došlo k pokusu o navázání kontaktu, ale dle GABALA na velmi nízké úrovni, s funkcionáři typu TRÁVNÍČKA a pod.

Dalším klíčovým bodem je dle GABALA především stávka dne

27. 11., která je definována jako neformální referendum o vedoucí úloze jakékoliv strany, nemá hospodářský, ale politický význam. Dle informace Občanského fóra, kam GABAL dochází, stávka bude poslední krok, po němž budou následovat jen kroky racionální a konstruktivní. GABAL pokračoval konstatováním, že KSČ je paralyzována a není schopna ani vyhlásit mimořádný stav.

Poznatek byl získán Pramenem č. 2 dne 26. 11. 1989, je seriózní a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR.

Příloha č. [2] k č. j.: CB-0077/277/03-89^b

K bodu 2a/

Rozdělovník: pouze MV ČSSR

Člen stávkového výboru FF UK v Praze Jan BUCH prohlásil, že byl vypracován koncept, který v současné době má charakter plného textu programu „Nezávislého studentského svazu“, na jehož tvorbě se podílel syn ředitele Prognostického ústavu ČSAV KOMÁRKA[,] dr. Ivan GABAL, představitel exekutivy Kruhu nezávislé inteligence /KNI/ a další pracovníci Ústavu pro sociologii a filosofii ČSAV /ÚFS ČSAV/. Text materiálu bude na FF UK dodán 27. 11. 1989. Současně obdrží jednotlivé fakulty výzvu, která by mohla sloužit stávkovým výborům jako text pro stávku 27. 11. 1989. Text zní: „V mimořádných podmínkách studentské stávky jsme ustavili stávkový výbor, který je již organizován. Nyní je třeba přistoupit k demokratickému ustavení studentského zastoupení, které bude jednoznačně reprezentovat studenty na dalších jednáních. Nové nástupce /za stávkové výbory/ navrhneme zvolit na shromáždění všech studentů fakulty. Navrhujeme fakultní organizaci SSM, aby účastí svých členů podpořila autoritu tohoto orgánu. Požadujeme, aby tato organizace byla vedením školy uznána, jako legitimní zástupce studentů. Zvolení zástupci budou jménem všech studentů prosazovat změny v postavení vysokého školství ve společnosti a přebudování systému studia. Po vytvoření všech obdobných orgánů na ostatních školách přistoupíme k vytvoření zastupitelstev vyšších stupňů. Pokud bude stávka pokračovat, bude řízena dosavadním stávkovým výborem. Při přerušení či ukončení stávky bude stávkový výbor zajišťovat permanentní stávkovou pohotovost.[“] Znamená to, že vznikne zastoupení pro otázky studia v rozsahu celé působnosti, ať již stávka bude pokračovat nebo skončí. Tedy ve svém důsledku má vzniknout celostudentská samospráva, dosud pouze užší, ale přesto taková, aby mohla už jednat s vedením školy a aby mohla realizovat program, který již zformulovali. Jan BUCH mimo jiné poukázal na to, že zvolené výbory musí být opravdu zvoleny

demokraticky a ne „podivnou cestou jako stávkové výbory“. Nově zvolené výbory by měly prosazovat následující program:

- 1/ Vytvořit nepolitickou studentskou stavovskou organizaci, kterou si představují jako fakultní shromáždění zástupců studentů. Bude pracovat na parlamentním principu a sdružovat studenty fakulty. Právo volit a být zvolen do tohoto shromáždění bude mít každý student fakulty. Za studenty jsou považováni studenti řádného denního studia, absolventi ve studijním pobytu a interní aspiranti /vypustili pasáž, která toto specifikuje – až k dosažení akademických hodností/. Toto fakultní zastoupení má vytvořit federace na vyšších stupních. Organizátoři předpokládají, že o vedení této nepolitické organizace budou soupeřit samozřejmě různé politické organizace studentů a tím vznikne nejrozličnější spektrum názorové hladiny.
- 2/ Okamžitě vytvořit z pedagogů a studentů akademické shromáždění fakulty, které bude rozhodovat o zásadních otázkách chodu fakulty. Otázky vědecké práce zůstanou v kompetenci vědecké rady.
- 3/ Okamžitě zastavit projednání novely vysokoškolského zákona a zahájit zpracování nezávislé analýzy dosavadního vývoje a návrhu koncepce vysokého školství[,] a to za účasti i zahraničních expertů. Na základě této analýzy formulovat nikoliv novelu, ale nový vysokoškolský zákon.
- 4/ Do přijetí nového zákona požadují prosazení těchto bodů:
  - a/ nejpozději do konce letního semestru 1989-90 uskutečnit demokratické volby nových akademických funkcionářů fakulty bez nomenklaturního řízení. Organizaci voleb určí akademická shromáždění fakult a VŠ.
  - b/ Okamžitě uvolnit na úrovni ministerstev školství, mládeže a tělovýchovy, vysokých škol, fakult a kateder všechny dostupné finanční prostředky, které umožní pedagogickou činnost vynikajícím odborníkům, z nichž mnozí byli z politických důvodů diskriminováni. V této souvislosti se studenti obracejí na vedení organizací a jejich ZV ROH, aby těmto odborníkům tuto činnost umožnili.
  - c/ Na základě profesionální a osobní zodpovědnosti obnovit principy svobody bádání a výuky a princip možnosti volby studia a vědecké práce.
  - d/ Okamžitě rozšířit možnosti studia našich studentů v zahraničí, stejně jako zahraničním studentům v ČSSR. Stejný požadavek platí i pro vědecké a studijní pobyty pedagogů.
  - e/ Na parlamentním principu vytvořit ze zástupců studentů, pedagogů a odborné veřejnosti nový orgán – vysokoškolskou radu. Tato bude rozhodovat o koncepčních otázkách rozvoje vysokého školství. Úloha ministerstva školství, mládeže a tě-

lovýchovy vůči VŠ bude spočívat v uskutečňování rozhodnutí vysokoškolské rady.

Programem jednání stávkového výboru jako hlavní bod bude otázka, „co se stávkou po pondělí a jakým způsobem bude tato probíhat“. Konceptně zaměření studenti mají obavu z toho, že jakmile skončí stávka, nebude připravený a dobudovaný orgán, který by dále jednal, což by znamenalo, že by se situace vrátila zpět a SSM by mohlo získat ostatní pod svůj vliv. Přesto se organizátoři domnívají, že by jejich plán měl vyjít, protože [v] uvedené koncepci je SSM účastníkem hnutí, ale není rozhodně jediným, což ve svém důsledku bude likvidovat vedoucí úlohu KSC v „malém“.

Poznatek byl získán Pramenem č. 2, dne 26. 11. 1989, je hodnocen jako seriózní a lze jej využít pouze k informaci MV ČSSR.

Příloha č. [3] k č. j.: CB-0077/277/03-89

K bodu 2b/

Rozdělovník: pouze MV ČSSR

Ladislav MOC z AGROKOMBINÁTU CHEB informuje 26. 11. 1989 Občanské fórum o tom, že generální stávka na Chebsku hrozí fiaskem, neboť lidé jsou neorganizováni, nemají stávkové výbory, ředitelé hrozí represemi. Dožaduje se propagace, aby byla odstraněna desinformovanost[,] a dále na Občanském fóru žádá vyslání herců do Chebu a studenty, kteří by se zúčastnili pravidelných manifestací a přinutili váhavce k aktivizaci a zakládání místních poboček Občanského fóra, protože do generální stávky není moc času. Zástupcem Občanského fóra je MOC informován o tom, že stávkou všechno nekončí, protože bude ještě jedna[,] a to pořádná.

Poznatek byl získán Pramenem č. 2 dne 26. 11. 1989[,] je seriózní a lze jej využít pouze pro informaci MV ČSSR.

---

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Chovancův vlastnoruční podpis.

^b V hlavičce je jako číslo výtisku uvedeno „6“.

¹ Ivan Gabal.

10a

1989, 27. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 278.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/278/03-89

V Praze dne 27. 11. 1989

PRÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 3/4

Denní situační zpráva č. 278/89 ze dne 27. 11. 1989.

K bodu 2a): č. 1 [1/1]

K bodu 2b): č. 3 [3/1]

K bodu 3): 0

K bodu 4): č. 2 [2/2]

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. [1] k č. j.: CB-0077/278/03-89

K bodu 2a)

Rozdělovník – pouze s. ministr vnitra ČSSR

K současné situaci v ČSSR projevil Zdeněk MLYNÁŘ názor, že jestliže chtějí komunisté ještě něco zachránit, tak by jim mohl pomoci mimořádný sjezd, ale podle MLYNÁŘE to „není ono“. V průběhu stávky by se měly stávkové výbory přeměnit na občanské výbory, ustanovit svoje městské a okresní orgány. Při generální stávce pak musí položit dvě základní otázky[,] a to:

1. uznat tuto existující síť za legální a za
2. musí vyloučit ze soustavy vedoucí úlohu strany.

Podle MLYNÁŘE není možno „žít“ z davu na ulici, neboť se jim to za chvíli vymkne z rukou. Není možné existovat bez struktury, když druhá strana (komunisté) ji stále ještě má.

MLYNÁŘ rovněž přijal informaci od DUBSKÉ,¹ že Václav HAVEL pracuje na tezi, že nové složení ÚV KSČ je skrytý nástup neostalinismu.

Získáno dne 25. 11. 1989 Pramenem č. 2 – určeno pouze pro s. ministra vnitra ČSSR.

[...] ^{b+2}

Příloha č. [2] k č. j.: CB-0077/278/03-89³

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Mezi studenty FF UK, MFF UK a na dalších fakultách panuje názor odsuzující průběh nedělní demonstrace v Praze na Letné.

Jednoznačná je kritika obsahu vystoupení i složení diskutujících. Nejednalo se o dialog, ale monolog opozičních skupin prezentovaných osobami, které nemají ve společnosti ani u studentů důvěru. Kritizováno je vystoupení DUBČEKA, kterého berou jako „politickou mrtvolu“, který chce dosáhnout svojí rehabilitace. Dále pak vystoupení maďarského demokrata KERENIHO⁴ vyhoštěného nedávno z ČSSR a některých propuštěných politických vězňů.

Porušeny jsou všechny zásady dialogu – nebyl připuštěn jiný názor, než ten, který podněcoval dav. Mezi studenty má plnou podporu nový generální tajemník ÚV KSČ s. URBÁNEK, od kterého očekávají radikální změny a smetení „prohnilého“ aparátu, včetně zkorumpovaných a zdiskreditovaných hospodářských pracovníků ve všech sférách života společnosti.

Mezi kněžími římsko katolické církve je jednoznačně odsouzen moderátor a tiskový mluvčí „Občanského fóra“ Václav MALÝ. Jmenovaný komentuje silně emotivně vše protispolečenské, zesměšňuje přední stranické a státní představitele. Duchovní se od MALÉHO distancují, neboť porušuje zásady etiky, cti a úcty, která je kněžím vlastní. Je služebníkem opozičních skupin a ne věřících.

Duchovní se obávají toho, že MALÝ se výraznou měrou podílí na rozvášnění davové psychozy, podporuje negativní emoce a žene manifestanty k aktivitě, jejíž konce nikdo není schopen odhadnout. Církev by tím dostala svůj díl odpovědnosti za vzniklou situaci i případný mocenský zásah.

Získáno Pramenem č. 1 dne 27. 11. 1989.

[...] ^c

Příloha č. 3 k č. j.: CB-0077/278/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

Dne 27. 11. 1989 byl v podchodu metra Můstek zjištěn rozměrný plakát s přibližným textem:

„Občané, dnešní noc rozhodne! Vyjděte proto v největším počtu do ulic, aby nás tam bylo víc než jich. Nedopusťte špinění představitelů Občanského fóra, každého, kdo by chtěl strhávat letáky, nebo lepit jiné proti nám[,] náležitě poučte! Věnujte pozornost i automobilům, které budou mít přelepenu nebo nečitelnou poznávací značku, nechte je rozšiřovat pomluvy proti nám.“

Poznatek byl získán dne 27. 11. 1989 a jeho text je zachycen tak, jak si jej zapamatoval Pramen č. 3, který jej získal.
[...]^d

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis. V rámci rozdělovníku je k výtisku č. 7 (operační štáb Praha) ještě připojeno: „- pouze příloha č. 2 a 3“.

^b Rukou připsáno: „S-StB ÚL z akce PALIČ.“

^c Vpravo rukou připsáno „9. odb.“.

^d Vpravo rukou připsáno „7. odb.“.

¹ K osobě Ireny Dubské (1924) byl 27. 8. 1974 1. odd. 1. odb. X. S-FMV zaveden SPO „BŘÍZA“, reg. č. 7772 („ze styku 2646“): 10. 10. 1978 předán na 2. odd. 4. odb. X. S-FMV, zničen na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB 1. 12. 1989.

² K odstavci je rukou připsán odkaz k akci „PALIČ“ (viz pozn. b výše): k této akci srovn. dok. 56j a 57b a Securitas Imperii č. 5/1999, s. 248-249.

³ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 184 z 28. 11. 1989 s názvem „Reagence studentů na nedělní demonstraci na Letné“: zdroj – rukou uvedeno „II. spr. SNB“, rozdělovník – rukou uvedeno „s. Urbánek, s. Husák, s. Adamec, s. Indra, Vedení FMV, I, II, VŠ SNB, III, XII, SV StB, KS SNB“.

Samotná DSZ FMV č. 184 vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):
„1. Bezpečnostní situace

Ve 3. čísle informační svodky, kterou vydává Občanské fórum, jsou uveřejněny informace o situaci na některých pražských závodech, např. že v závodě Mitas zabránili příslušníci Lidových milic studentům, aby vstoupili do závodu apod. Jsou zde zveřejňovány rovněž informace o tom, kde a jaké probíhají podpisové akce.

Tisková agentura Občanského fóra vydala zprávu o tom, že došlo k rozporům mezi studenty a Občanským fórem. Občanské fórum zřídilo krizový štáb, který by měl podobné rozpory řešit a mj. dohlížet i na vysílání Čs. televize. V současné době je připravováno závažné prohlášení v souvislosti s údajným anulováním dřívějšího stanoviska SSSR ke vstupu vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968, ke kterému má ve velmi krátké době dojít.

V průběhu manifestace při generální stávce 27. 11. 1989 v Horicích /Východočeský kraj/ oznámil Otto HAMPL /1923, důchodce, aktivista KAN a Junáka v roce 1968-69/ založení Sociálně demokratické strany. [Viz pozn. 2 dok. 45b.] V Rožnově pod Radhoštěm /Severomoravský kraj/

došlo k vytvoření 'Strany zelených', pro jejíž činnost bylo získáno zatím asi 75 osob. [Viz pozn. 1 dok. 134b.]

Na masovém shromáždění v Košicích 27. 11. 1989 vystoupil uniformovaný příslušník SNB pprap. Robert BALOG a zdůraznil, že Bezpečnost chrání zájmy lidí. V souvislosti se zákrokem pořádkových jednotek v Praze dne 17. 11. 1989 uvedl, že takové akce se provádějí na pokyn 'shora'. Jeho vystoupení vzbudilo velký ohlas.

Dne 27. 11. 1989 bylo v Adamově /Jihomoravský kraj/ opakovaně telefonicky vyhrožováno členu Lidových milicí, bývalému příslušníku SNB, fyzickou likvidací.

Téhož dne obdržel člen KSČ a příslušník Lidovým milicí v Závodech těžkého strojírenství Olomouc /Severomoravský kraj/ anonymní výhrůžný dopis, ve kterém je napadán za členství v KSČ a LM a je mu vyhrožováno fyzickou likvidací. [Viz pozn. 8 dok. 134a.]

Stejný den byl doručen redaktoru JISKRY Rychnovska /Východočeský kraj/ anonymní dopis, ve kterém je mu vyhrožováno oběšením.

Okresní prokurátor v Ústí nad Orlicí /Východočeský kraj/ obdržel výhrůžný anonymní dopis v souvislosti s odsouzením F. STÁRKA, za nějž je mu vyhrožováno odplatou. [Viz pozn. 7 dok. 45a.]

Dne 27. 11. 1989 byla zaznamenána telefonická anonymní výhrůžka založením požáru v objektu k. p. TESLA Jablonné nad Orlicí /Východočeský kraj/.

Ve všech případech se po pachatelích pátrá.

V Jablonci nad Nisou /Severočeský kraj/ byly zaznamenány letáky ve formě reprodukcí fotografií bývalého a současného generálního tajemníka ÚV KSČ, např. v zrcadlově podobě vyjadřující myšlenkovou shodu. [Viz pozn. 5 dok. 59d.]

Poškození dvou stokorunových bankovek nové emise bylo zaznamenáno v Kutné Hoře /Středočeský kraj/.

2. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

V průběhu 27. 11. 1989 nebyly závažné jevy a události tohoto charakteru zaznamenány.

[...]

4. Názory a nálady obyvatelstva

Mezi vysokoškolskými studenty v Liberci panuje nespokojenost z nedělního vystoupení představitelů Občanského fóra v Praze na Letné. Domnívají se, že byli se svými požadavky odsunuti do pozadí. V současné době k této otázce probíhá jednání studentů Vysoké školy strojní a textilní /VŠST/. V průběhu generální stávkové v Liberci vystoupil zástupce stávkového výboru VŠST, který vyslovil nesouhlas studentů s některými požadavky Občanského fóra, které byly předneseny při demonstraci na Letné 26. 11. 1989. Kritizoval zejména napadání představitelů našeho státu a vulgární výrazy při vystoupeních některých řečníků. Dále odsoudil snahy prosazovat osobní zájmy a připravovat si pozice pro vlastní politickou kariéru. [Viz pozn. 1 dok. 59b.] Při shromážděních v Českých Budějovicích a Pardubicích se studenti distancovali od vystoupení na Letné a odsoudili počínání moderátora V. MALÉHO. [Viz pozn. 2 dok. 96c.]

Mezi občany Gottwaldova se začínají objevovat názory, že současná vystoupení některých jednotlivců a zástupců Občanského fóra nejsou adekvátní.

vátní vážnosti situace. Nelíbí se jim otevřená napadání prezidenta republiky, modlitba při demonstraci na Letné, vystupování jednotlivých politických vězňů apod. Panuje názor, že A. DUBČEK zneužívá hromadná shromáždění k obhajobě pouze své osoby.

Skupiny studentů i mladých občanů v Brně vyjadřují souhlas se současným děním v našem státě. Z postojů a oficiálních projevů představitelů vlády a organizací Národní fronty nabyly přesvědčení, že tyto funkcionáři se mládeže bojí. Příslušníci SNB jsou jen 'krvaví řezníci', na které stačí ještě dvě až tři akce jako v Praze a budou lidem 'ležet u nohou'. Potom budou mít volnou cestu k vyřizování účtů s komunisty a současnou vládou. Projevují uspokojení nad postojem vojenských škol s tím, že se nemusí ničeho bát, neboť za nimi stojí armáda. Kladně hodnotí úroveň zpravodajských pořadů Čs. televize, přičemž se utvrzují v tom, že do Čs. televize a Čs. rozhlasu se snad dostanou objektivní redaktoři. [Viz pozn. 3 dok. 115.]

V okrese Dolný Kubín /Středoslovenský kraj/ dochází v současné době k zvýšeným nákupům zboží, zejména potravin. Příslušné orgány byly vyzvány k zabezpečení plynulého zásobování obyvatelstva.

Ke zdrojům uvedené DSZ ještě doplňme, že informace uvedené v 1., 2. a 12. odstavci části „Bezpečnostní situace“ se vztahují k dění v Praze a Šk., mohly tudíž vycházet z podkladů S-StB Praha pro DSZ FMV předložených pod č. 245 a 246, které byly zničeny (srovn. pozn. a dok. 29a).

DSZ FMV č. 184 měla následující 2 přílohy: „Reagence studentů na nedělní demonstraci na Letné“ (viz výše); „K současným aktivitám vnějšího protivníka vůči ČSSR“ (zdroj – rukou uvedeno „I. spr. SNB“, rozdělovník – rukou uvedeno „s. Urbánek, s. Husák, s. Adamec, s. Indra, vedení FMV, I, II, VŠ SNB“).

Příloha, kterou připravila I. S-SNB, měla následující text:

„K současným aktivitám vnějšího protivníka vůči ČSSR

Rakousko

Vedení Rakouské lidové strany /ÖVP/ se vyslovalo pro zintenzivnění podpory opozičních sil v ČSSR. Chce rozvinout kontakty s existujícími nekomunistickými stranami v ČSR a SSR. Rakouské ministerstvo zahraničí /MOCK/ má zastávat nekompromisní postoj Rakouska vůči ČSSR v oblasti lidských práv. Ministr obrany LICHAL poukázal na připravenost armády pomoci v případě emigrantské vlny v souvislosti s pravděpodobným ulehčením vycestování čs. občanů do zahraničí.

Vedení ÖVP uvažuje o plánech politicko-hospodářské pomoci, která by podpořila čs. opoziční strany. Taková pomoc má být závislá na hloubce demokratizačního procesu a výsledku nových voleb.

⁴ György Kerényi.

10b

1989, 27. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 279.

II. správa SNB
analytický odbor
Č. j.: CB-0077/279/03-89

V Praze dne 27. 11. 1989
PŘÍSNĚ TAJNĚ
Výtisk č.: 2
Přílohy: 2/2

Denní situační zpráva č. 279/89 ze dne 27. 11. 1989.

K bodu 2a): č. 1 [1/1]
K bodu 2b): 0
K bodu 3): č. 2 [2/1]
K bodu 4): 0

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k čj.: CB-0077/279/03-89

K bodu 2a)
Rozdělovník – pouze s. MV ČSSR

Radomír LUŽA¹ v USA zajistil finanční částku 5.000,- US dolarů na nákup techniky pro potřebu Sociálně demokratické strany v ČSSR. Uvedené peníze jsou v současné době u Přemysla JANÝRA ve Vídni. Přípravný výbor má v nejbližší době vyslovit požadavek na nákup této techniky.

Dále přípravný výbor Sociálně demokratické strany uvedl, že plánovaný seminář dne 4. 12. 1989 se nebude konat. Tento bude uskutečněn na jaře 1990 s tím, že bude pozváno velké množství zahraničních účastníků, zejména ze sociálně demokratických stran. Přesný termín konání bude přípravným výborem včas sdělen.

Poznatek byl získán dne 27. 11. 1989 Pramenem č. 1 a lze jej využít pouze k informaci s. MV ČSSR.

[...]^b

Příloha č. 2 k čj.: CB-0077/279/03-89

K bodu 3)

Rozdělovník č. 1

Ve dnech 21. 11. – 24. 11. 1989 projednávali zástupci PZO TECHNOEXPORT v Iráku snížení čs. účasti na výstavbě investiční akce IRAK-STŘED o 44 milionů USD. Irák však snížení čs. účasti odmítl a rezolutně trvá na původních podmínkách LETTER OF INTENT v hodnotě 180 milionů USD.

Jednání se vyhroutil natolik, že irácký soud vydal rozhodnutí o zadržení čs. zástupců. Po částečném uklidnění Irák vyslovil ultimatum, že ČSSR poskytuje čas do 29. 11. 1989. Pokud v tomto termínu nebude podepsán kontrakt v původních podmínkách LETTER OF INTENT, přeruší Irák s ČSSR veškeré politické a hospodářské styky. Bude to také znamenat zrušení veškerých smluv o spolupráci a vyhoštění všech čs. pracovníků.

Poznatek byl získán dne 24. 11. 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriózně přenesený a lze jej využít v informačním toku FMV.

Situaci je věnována i nadále pozornost.

[...]^c

---

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Dvořákův vlastnoruční podpis.

^b Vpravo rukou připsáno „12. odb.“.

^c Vpravo rukou připsáno „7. odb.“.

¹ K osobě R. Luži (1922) byl 6. 1. 1956 1. odd. II. odb. S-StB Brno zaveden agenturně pátrací svazek, reg. č. 283 („přijato od SVKR – VOZ Trenčín“): 15. 7. 1959 archivován pod a. č. 1334. 9. 10. 1961 zavedlo 1. odd. II. odb. S-StB Brno OS „LOUKA“, reg. č. 8989 (ke svazku byl připojen svazek archivovaný pod a. č. 1334); k 13. 10. 1961 je v řádce z registru nečitelná poznámka „MV Praha“ (je jí pravděpodobně vyjádřen zájem pražské centrály, jejíž 1. odbor II. S-MV – spolu s I. S-MV – od počátku na akci „LOUKA“ participoval), 18. 11. 1966 archivován pod a. č. 24057. 3. 1. 1985 obnovilo 3. odd. 1. odb. X. S-SNB rozpracování v SPO „RADOMÍR“, reg. č. 29561: zničen na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989.

11a

1989, 28. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 280.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/280/03-89

V Praze dne 28. 11. 1989

PRÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 3/8

Denní situační zpráva č. 280/89 ze dne 28. 11. 1989.

K bodu 2a):

K bodu 2b): *příloha č. 1, 3 [1/1, 3/2]*

K bodu 3): *příloha č. 2 [2/5]*

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k č. j.: CB-0077/280/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

Podle sdělení AP Frankfurt Jiří RUMML oznámil vydání zvláštního čísla Lidových novin na úterý 28. 11. 1989. Dále RUMML sdělil, že od 1. ledna 1990 budou Lidové noviny vycházet jako 14tídeník a od 1. 9. 1990 jako deník.

Informace byla získána Pramenem č. 1 dne 27. 11. 1989, je seriózní.

Příloha č. 2 k č. j.: CB-0077/280/03-89

K bodu 3

Rozdělovník č. 1

Dne 27. 11. 1989 se na Ministerstvu zemědělství a výživy ČSR (MZVž) konal aktiv všech členů strany. Byla přítomna pracovnice výboru pro řízení stranické práce v ČSR, s. HUTTEROVÁ, která nanesla otázku, zda je vhodné v současné době svolávat XI. sjezd JZD. Jedno-

značný závěr aktivu zněl, že sjezd je třeba uskutečnit. Také ohlasy ostatních pracovníků jsou jednoznačné – sjezd JZD musí v pátek začít. Jedná se o příležitost pro vedení KSC vystoupit před vhodným fórem, neboť 70 % delegátů budou členové strany. Očekává se vystoupení s. URBÁNKA.

Situace v zásobování je dobrá. Rezort plní úkoly pro zásobení trhu. Byly uvolněny státní rezervy masa.

Informace byla získána Pramenem č. 3 dne 27. 11. 1989, lze ji považovat za hodnověrnou.

Stanovisko aktivu komunistů MZVŽ ČSR konaného dne 27. listopadu 1989 k současné politické situaci^c

Současnou situaci ve straně a společnosti pokládáme za krizovou. Navrhujeme proto jednoznačné určení politické odpovědnosti za pokyn k mocenskému zásahu 17. listopadu a za současný stav ve straně a společnosti.

Nechceme administrativní prosazování vedoucí úlohy strany ve společnosti. Oceňujeme přístup mládeže a pokrokových sil národa, které stojí na socialistických pozicích. Požadujeme národní dohodu na základě rovnocenného partnerství všech socialistických pokrokových sil ve společnosti jako základ pro obnovení důvěry v Komunistickou stranu.

Souhlasíme s provedenými kádrovými změnami a vyslovujeme podporu novému vedení strany a generálnímu tajemníkovi s. Urbánkovi. Je však třeba jednoznačně dokončit formování vedení strany a státu včetně řešení prezidenta republiky a vlád. Postavíme se za vládu s programem, který bude mít socialistický a demokratický charakter.

Požadujeme urychlené svolání mimořádného sjezdu KSC ještě v tomto roce a doporučujeme přímou volbu delegátů sjezdu ze základních organizací.

Žádáme, aby vystoupil některý z ústavních činitelů s vyhodnocením, jak byly splněny oprávněné požadavky studentů[,] a uvedl[,] jak budou splněny dosud nesplněné.

Ve vztahu k občanskému fóru povedeme dialog na všech úrovních.

Obracíme se ke všem pracujícím, aby vyjádřili podporu novému vedení strany a stanovisku z dnešního aktivu komunistů MZVŽ poctivou prací.

Komunisté MZVŽ zúčastnění na aktivu jednomyslně odsouhlasili Akční program MZVŽ ČSR pro nejbližší období. Jeho realizaci chtějí přispět k zabezpečování výživy obyvatelstva.

Všechny členy KSC vyzýváme k upevnění akční jednoty strany a lidu.

Akční program MZVŽ ČSR pro nejbližší období

V současné mimořádné politické situaci vedení ministerstva zemědělství a výživy České socialistické republiky při vysokém ocenění práce zemědělců, potravinářů, pracovníků JZD, státních statků a služeb, kteří v této vypjaté atmosféře obětavě zajišťují denní zásobování trhu, považuje za rozhodující úkoly celého resortu:

- ve spolupráci se SDR a ČVOS zabezpečovat přípravu XI. sjezdu JZD,
- zabezpečovat bezporuchové zásobování trhu potravin,
- urychleně dořešit nezbytné předpoklady pro plnění úkolů plánu roku 1990,
- podstatně zvýšit podíl celého resortu na realizaci ekologického programu,
- prohloubit pravidla hospodářského mechanismu pro ZPoK ve smyslu dalšího uvolnění prostoru pro rozvoj podnikatelské činnosti a podpory vědeckotechnického rozvoje.

K tomu zajistit:

1. Plynulý nákup jatečných zvířat a ostatních živočišných produktů. Nákup jatečného skotu a prasat pro splnění hospodářských smluv roku 1989 řešit příplatkem 1 Kčs/kg u skotu a 0,50 Kčs/kg u prasat již v měsíci prosinci.

2. Do 30. 11. dořešit krytí bilance jaderných krmiv na úroveň zajištění společenské objednávky jatečných zvířat až na jednotlivé podniky.

3. Zabezpečit plynulé zajištění trhu potravinami[,] především masem, masnými a mléčnými výrobky[,] včetně plánovaných přesunů mezi kraji.

4. Již pro rok 1990 stimulovat výrobu ekologických potravin v pásmech hygienické ochrany vod a chráněných krajinných oblastí, především oblasti Želivky, Třeboňska a chráněné krajinné oblasti Křivoklátska.

5. Zabezpečit finanční zdroje včetně úvěru k urychlení závodu na kojeneckou vodu.

6. Do 30. 6. 1990 zajistit zahájení výroby dětské kojenecké a mléčné výživy v nově budovaném závodě PMV Zábřeh.

V okresech, z nichž se bude získávat nová surovina, zavést již v roce 1990 systém hospodaření s minimálním podílem chemické výživy a ochrany rostlin.

7. Přehodnotit již pro rok 1990 užití zdrojů Státního fondu zúrodnění půdy a Fondu soustav k ekonomické podpoře protierozního programu a krajinné zeleně.

8. V zájmu zlepšení dosavadního stavu v ochraně životního prostředí pozastavit finanční dotace podnikům, u nichž nebude programově zabezpečeno a permanentně realizováno odplevelení místních

tratí, hospodářských cest, složišť kompostů atd. včetně ochrany vod před přímými průsaky močůvky a dalších organických látek.

9. K urychlení programů výroby ovoce a zeleniny podstatně zvýšit dotace z fondu soustavy a cenového fondu. Tyto programy považovat za prioritu již od roku 1990.

10. Finančně podpořit u zemědělských podniků výrobu zaměřenou na finalizaci vlastní zemědělské produkce a podílet se dotacemi na záběhu nových výrob, směřujících k racionální výživě.

11. V zájmu urychleného zavádění vědeckotechnických poznatků do praxe řešit spolu s MFCM diferencovaný normativ tvorby fondu technického rozvoje z nákladů pro podniky.

12. S FMZVž neodkladně vypracovat návrhy zákonů o potravinách, o ochraně rostlin a novelu zákona o ochraně zemědělského půdního fondu.

13. V souladu s přijatými závěry k XI. sjezdu JZD projednat spolu se SDR a ČVOS postup jejich realizace v organizacích ZPoK.

Příloha č. 3 k č. j.: CB-0077/280/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník – pouze pro s. ministra vnitra ČSSR

Dne 27. 11. 1989 v 10.00 hod. se konalo zasedání Občanského fóra v Laterně Magice. Hlavním bodem jednání byla příprava delegace pro setkání s předsedou vlády s. ADAMCEM. Do delegace byli zařazeni: Zdeněk JIČÍNSKÝ,¹ MÜLLER² (dělník z ČKD), Václav HAVEL, Václav MALÝ, Valtr KOMÁREK, Ján ČARNOGURSKÝ,³ Martin MEJSTRÍK⁴ a Miroslav KROBOT.

Hlavní směr při jednání bude veden na otázku[,] zda s. ADAMEC bude schopen sestavit novou vládu. V případě negativní odpovědi vyvine Občanské fórum (OF) aktivitu, aby tuto funkci zastával KOMÁREK. V tomto smyslu měla být jeho osoba dle OF prezentována již v průběhu generální stávky, přičemž někteří účastníci jednání by tento krok pokládali za „podtrh“ s. ADAMCE, a proto bylo od tohoto záměru ustoupeno.

Jednání OF potvrdilo změnu svého sídla, které bylo přeneseno do Špálovy galerie na Národní třídě.

V současné době je zpracováván návrh dočasné struktury OF:

1. krizový štáb – asi 3 – 4 osoby (HAVEL, KRÍŽAN + 1 student)
2. akční komise – cca 9 lidí, v případě, že nebudou pokračovat manifestace[,] nebude fungovat
3. odborná komise – odborníci podílející se na vypracování materiálů
4. koncepční komise – zástupci všech nezávislých iniciativ
5. tiskové středisko – vede URBAN
6. provozně technické středisko.

Ve stadiu návrhů je otázka zřízení komise pro kulturní oblast, která by měla řešit otázky kulturní politiky včetně odchodu ministra s. KYMLÍČKY. Do této funkce bude OF prosazovat šéfa činohry Národního divadla Milana LUKEŠE.

Z průběhu jednání OF:

- objevila se značná kritika ze strany představitelů OF k situaci na Letenské pláni dne 26. 11. 1989, především v činnosti MALÉHO. Proto byl jmenovaný odvolán z funkce řečníka a místo něj byl pověřen KANTŮREK. Dále byl akční komisí zpracován omluvný dopis pro veškeré sdělovací prostředky za neprofesionální a netaktické vystupování některých organizátorů i manifestujících (DĚDEČEK, MALÝ, a hesla týkající se osob JAKEŠE A ŠTĚPÁNA);
- v současné době sílí pozice MÜLLERA, který je hodnocen velice pozitivně u většiny představitelů OF, především HAVLA, který se netají tím, že uvažuje o postupném ústupu z vedoucího postavení v OF, v němž by jej měl zastoupit právě MÜLLER;
- o HAVLOVI a DUBČEKOVI se hovoří jako o reálných kandidátech na funkci prezidenta.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 27. 11. 1989, lze jej pokládat za objektivní.

Prostředí OF je věnována nadále zvýšená pozornost.

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.

^b „Stanovisko...“ i „Akční program...“ jsou psány na počítači.

¹ K osobě Z. Jičínského (1929) byl 13. 3. 1973 3. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden SPO „PARTÁK“, reg. č. 5114 („ze styku 2520“ – odkazuje se patrně na pozorovací svazek „EMÍŠAR“ s reg. č. 2520, který byl veden na Jiřího Pelikána, viz pozn. 1 dok. 8a); v nezjištěnou dobu předán na 1. odd. téhož odboru, po vzniku X. S-FMV na její 1. a posléze na 3. odd. 1. odb., 3. 8. 1973 převeden na SS, 30. 11. 1981 „stat. ukončeno návrhem na vyšetřování vyš. sv. 9/4-81 vyš. odb. S-StB Praha – od 27. 4. 1981“. 11. 12. 1981 obnovilo 3. odd. 1. odb. X. S-SNB rozpracování v SS „PARTÁK“, reg. č. 22581: „objekt“ akce 5. 1. 1984 zaevidován jako NO („II/424“), svazek 27. 5. 1987 převeden na OS, 25. 10. 1988 předán z 1. odd. 1. odb. X. S-SNB na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (4 části hl. svazku, složka KPP) 8. 12. 1989. Samostatný sv. NO „PARTÁK“ s reg. č. 37343 zaregistrovalo 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 5. 6. 1989; zničen 1. 12. 1989. K „objektu“ akce „PARTÁK“ existuje memorandum, které 2. 5. 1988 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden npor. Miroslav Kupec, jako jeho zástupce kpt. Zdeněk Zitko – oba z 1. odd. 1. odb. X. S-SNB): „Objekt je podezřelý z trestné činnosti dle § 98 tr. z. Zúčastňuje se schůzek skupiny t. zv. exkomunistů, zabývá se zpracováváním tendenčně zaměřených materiálů a provádí jejich kolportaci, dále provádí kolportaci nepřátelských materiálů vydávaných v zahraničí.

Sledování je prováděno od roku 1973. Styková základna objektu se skládá pouze z čs. občanů.

V současné době se sledování provádí pouze za konkrétním cílem.

Chování objektu je klidné, je však pozorný k okolí, pohybuje se rychlou chůzí. Věnuje se vždy společnosti, ve které se nachází.

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je dokumentovat nepřátelskou činnost jmenovaného, zejména ve směru kolportáže závadových materiálů, jakož i podchycování jeho kontaktů na další antisocialisticky orientované osoby. Dále dokumentace styků a schůzek skupiny exkomunistů.

PARTÁK

S: ČIVRNÁ Valerie, 1915, P-7, [...]; ČIVRNÝ Lumír, 1915, [...]; DÍTĚ Zdeněk, 1931, P-4, [...]; HROMÁDKOVÁ Marie, 1930, P-4, [...]; HÜBL Milan, 1927, P-5, [...]; JELÍNKOVÁ Anna, 1939, P-4, [...]; KLÁNSKÝ Josef, 1921, P-2, [...]; KLEINHAMP Petr, 1939, P-10, [...]; KOJDOVÁ [Kojdlová] Květa, 1938, P-4, [...]; MIKULE Vladimír, 1937, P-4, [...]; RYCHETSKÝ Pavel, 1943, P-4, [...]; SLÁNSKÝ Rudolf, 1935, P-6, [...]; ŠRÁMEK Otakar, 1921, P-7, [...]; TYDLITÁT Vratislav, 1931, P-4, [...]; VITÁČEK Jaroslav, 1924, P-10, [...]; ZELENKOVÁ Jiřina, 1929, P-4, [...]; DUDA Karel; PULADDEJE Mohamed, 1920, Irán, přech. P-10, [...]

A: P-1, [...] – Herold; P-1, [...] – Hájek Jiří; P-2, Španělská 2, SBD Pokrok; P-2, Francouzská 19, Stát. arbitráž; P-4, [...] – Kojdl; P-4, [...] – Jelínek; P-6, [...] – Gracerová Albína; P-6, [...] – Slánský; P-7, Komsomolská 40; P-10, [...] – Grospič Jiří; chalupa – Nymburk, [...]; Křivoklát, [...] – Kadlec V. V: [...] Š 120 zelená, Rychetský Pavel; [...] Golf zel., Ing. Novotný Vlad., 1952, P-4, [...]; [...] Š 120 běz., MUDr. Myslivec Fr., 1955, P-2, [...]"
A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-ŠNB, mikrofilm „X 26“.

² Petr Miller; jeho jméno je chybně uváděno i dále, k tomu už nečiníme poznámku.

³ K osobě J. Čarnogurského (1944) byl 15. 1. 1988 1. odd. 5. odb. X. S-ŠNB zaveden kontrolní svazek „ADVOKÁT“, reg. č. 34998 (k akci XII. S-ŠNB vedené v OS s reg. č. 14478); zničen na 1. odd. 9. odb. II. S-ŠNB 6. 12. 1989. K uvedené osobě existuje memorandum, které 28. 3. 1988 zpracovalo 4. odd. 2. odb. XII. S-ŠNB (uvedené oddělení vedlo k J. Čarnogurskému v problematice „r. k. církev – NC“ OS „ADVOKÁT“, reg. č. 19877; jako operativní pracovník zodpovědný za akci je uveden kpt. Dubravka /neztotožněn/, jako jeho nadřízený náčelník kpt. Pavol Sekereš);

„vozidlo a vod. preukaz: Š-120 L [...] /tabaková farba/; číslo vod. preukazu [...]

popis osoby: [...]

zvl. znamenie: [...]

dôvod rozpracovávaní: predstaviteľ tzv. opozičného hnutia a náboženský aktivista

styky v Bratislave: viď príloha

styky na ZÚ: Velvyslanectvo USA Praha, Velvyslanectvo Kanady Praha
Stanovisko IV. odboru /TU/: Objekt je rozpracovaný od roku 1976. Pešo i autom vykonáva hrubú a násilnú kontrolu. Už pri opúšťaní bytu hľadá sledovačku, je pozorný k svojmu okoliu, často počas pohybu začne utekať a schová sa za roh domov, do schodišť a využíva i lesné priestory. Pri jazde s vozidlom jazdí veľmi pomaly, necháva sa predchádzať za sebou idúcimi vozidlami, večer jazdí po málo frekventovaných uliciach, jazdí po priamych smeroch, často zastavuje a zhasína svetlá. Pri cestovaní MHD nastupuje ako posledný, vyskakuje z MHD po zazvonení signálu a prestupuje do iného spoja v rovnakom smere. Udržiava styky so Šimečkom st. a ml., Kusým, Jablonickým, Mikloškom.

Přílohy: 1

Styková báza objektu akcie 'ADVOKÁT', reg. číslo 19877 – Praha

Kardinál František TOMÁŠEK, nar. [...] 1899, Praha, [...]; Václav BENDA, nar. [...] 1946, bytom Praha 2, [...]; Jiří DIENSTBIER, nar. [...] 1937, bytom Praha 1, [...]; Jana DIVIŠOVÁ, nar. [...] 1948, bytom Praha 1, [...]; Milan HÜBL, nar. [...] 1937, bytom Praha, [...]; Václav MALÝ, nar. [...] 1950, bytom Praha 5, [...]; Peter UHL, nar. [...] 1941, bytom Praha 2, [...]"
A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X – MEMORANDUM BRATISLAVA“.

⁴ K osobě M. Mejstříka (1962) byl 5. 5. 1989 5. odd. II. odb. S-StB Praha zaveden SPO „SEFREDAKTOR“, reg. č. 47222; zničen 6. 12. 1989.

11b

1989, 28. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 281.

II. správa SNB
 analytický odbor
 Č. j.: CB-0077/281/03-89

V Praze dne 28. 11. 1989
 PŘÍSNĚ TAJNĚ
 Výtisk č.: 2
 Přílohy: 4/6

Denní situační zpráva č. 281/89 ze dne 28. 11. 1989.

K bodu 2a): *příloha č. 1* [1/1]
 K bodu 2b): *příloha č. 2, 3, 4* [2/1, 3/2, 4/2]
 K bodu 3):
 K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB
 plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k č. j.: CB-0077/281/03-89

K bodu 2a
Rozdělovník č. 1^b

Dne 28. 11. mají přicestovat do Prahy na 3–4hodinovou návštěvu američtí senátoři Paul SARBANES (v ČSSR byl jako člen delegace Kongresu dne 24. 8. 1989), Claiboru PELL¹ a jeho poradce Bill ASHWORD.² Do programu skupiny zařadil ZÚ USA v Praze krátký briefing a prohlídku města. Senátoři požádali velvyslanectví o zprostředkování setkání s A. DUBČEKEM, V. HAVLEM a kardinálem TOMÁŠKEM. Podle názoru velvyslanckého rady ZÚ USA RUSSELLA bude obtížné toto setkání zabezpečit.

Informace byla získána Pramenem č. 2 dne 28. 11. a lze ji pokládat ze seriózní.

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Na pražské Správě účelových zařízení SSM vládne všeobecné přesvědčení, že v blízké době dojde k rozpuštění SSM, přičemž majetek SSM se bude atomizovat na nové organizace, které začnou nyní vznikat. Hovoří se konkrétně o Skautu,³ Svazu studentů a jiných mládežnických organizacích, které si budou vytvářet politické strany a seskupení. Tyto zprávy jsou rozšiřovány předsedou MV SSM ULČÁKEM a obdobné přicházejí i z Českého ústředního výboru SSM.

Hledá se řešení, jakým způsobem uchovat majetek. Na pražské Správě účelových zařízení SSM byl dán návrh vytvořit podnik služeb mládeži, kam by byl veškerý majetek převeden, ale proti tomuto řešení vystupuje MV SSM. V případě, že dojde k zastavení dotací SSM, nebude dostatek prostředků pro financování některých zařízení SSM.

Zpráva byla získána Pramenem č. 1 a lze ji hodnotit jako seriózní. Vývoji situace je věnována pozornost.

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Na strojní a elektrotechnické fakultě ČVUT studenti dále stávkují, většina učitelů a ostatní personál je podporuje. Studenti se v poslední době radikalizovali, začínají mít další požadavky, které vláda dle nich nebude moci splnit. Především požadují jednání s vládou, její konečné odstoupení, propuštění politických vězňů, zrušení monopolu jedné vládnoucí strany, zrušení svazu mládeže a nahrazení Nezávislým svazem studentstva, zrušení jednotných odborů, zrušení vládních prodejen, zrušení LM, rozpuštění StB. Na elektrotechnické fakultě se mezi studenty vyskytl i názor, že budova MV v Thákurově ul. č. 1 by se opět měla vrátit do rukou studentů, aby se z ní opět staly koleje T. G. MASARYKA. Studenti se domnívají, že jsou zadržovány jejich tiskoviny a dále noviny jako Svobodné slovo, Lidová demokracie a další. Mají obavy ze zásahu Bezpečnosti na fakultách. Proto mají připraveny ze školy únikové trasy a dále se ozbrojují řetězy a železnými tyčemi. Sledují auta, která zastavují před fakultami, či v blízkém okolí. Nelze vyloučit, že studenti mají možnost zjišťovat majitele aut u MS VB na Míčánkách. Údajně to vědí od propuštěných příslušníků VB. Stávkový výbor projevil uspokojení, že se jim a Občanskému fóru daří rozkládat práci a názory příslušníků SNB. Těší je, že se na jejich stranu přidává větší počet dělníků ze závodů. Stávkový výbor je přesvědčen, že do konce roku se situaci podaří zvládnout. Dle nich 29. 11. na zasedání

FS odstoupí další komunisté, kteří se zprofanovali[,] a 1. 1. 1990 – možná i dříve bude fungovat nová vláda v čele s KOMÁRKEM a VOKROUHLICKÝM. Toto je též jeden z požadavků radikálních studentů, za který chce řada z nich stávkovat.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 28. 11. 1989, lze ho považovat za seriózní.

Prostředí je věnována trvalá pozornost.

POUZE pro MV ČSSR

Příloha č. 4 k č. j.: CB-0077/281/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1^c

Vedení náboženské sekty Svědci Jehovovi se zabývalo postoji svých členů k proběhlé generální stávce. V místech, kde nebyl jednotný přístup ke stávce[,] normálně pracovali. Tam, kde jim nebyl umožněn vstup do závodů, čerpali si řádnou dovolenou a v případech, že ji už neměli, vybírali neplacené volno. I s rodinnými příslušníky se jednalo cca o 70 000 osob.

Přestože dosud nedostali odpověď na svoji nabídku ohledně uspořádání jehovistického sjezdu v Praze v roce 1990, chápe vedení SJ, že v současné době nemá oficiální státní a stranické vedení čas se touto záležitostí zabývat. Proto očekávají odpověď později, ale protože by nebyli schopni později tuto akci organizačně zvládnout, začínají mapovat možnosti ubytování, poskytování služeb a dobrovolnou pomoc z řad členů SJ.

Pokud by nedostali v přijatelném čase odpověď státních orgánů, jsou připraveni předložit oficiálně svoji žádost o legalizaci během cca 3 měsíců.

Vedení sekty má snahu zajistit při pravidelných setkáních pevnou organizaci, aby v současné době eliminovalo vliv politických událostí na členskou základnu. Protože se dosud scházejí v maximálním počtu 10 – 12 osob, nemají tolik zkušených „starších“, aby situaci zvládli dle svých představ. Proto chtějí rozšířit počty přítomných na jednotlivých shromážděních v bytech na 20 osob, ale vyčkají stanoviska orgánů FMV, neboť nechtějí vyvolat dojem, že zneužívají situace.

Informace byla získána Pramenem č. 2 dne 28. 11. a lze ji považovat za hodnověrnou.

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis. V rozdělovníku je výtisk č. 7 (operační štáb Praha) škrtnut, pod tím rukou připsáno „28. 11.“ a připojen vlastnoruční podpis Kabeleho.

^b „1“ je škrtnuto, k tomu rukou připsáno „pouze pro s. ministra vnitra ČSSR“.

^c „1“ je škrtnuto (viz nahoře na stránce strojopisem připsané „POUZE pro MV ČSSR“).

¹ Claiborne Pell (1918); k jeho osobě byl 1. 10. 1985 1. odd. 4. odb. X. S-SNB zaveden SPO „SENÁTOR“, reg. č. 31048: 12. 3. 1987 archivován pod a. č. 806753.

² Podle policejní evidence George W. Ashworth.

³ Problematika „Skaut – Junák“ byla 1. 4. 1971 4. odd. 2. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS (dle EZO „SKAUT“) s reg. č. 2407: 7. 4. 1972 předán na 3. odd. 1. odb. téže správy, po vzniku X. S-FMV na její 2. odd. 3. odb., zničen na 1. odd. 11. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989.

11c

1989, 28. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 282.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/282/03-89

V Praze dne 28. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 6/8

Denní situační zpráva č. 282/89 ze dne 28. 11. 1989.

K bodu 2a):

K bodu 2b): *přílohy č. 1–5 [3/2, ostatní/1]*

K bodu 3): *přílohy č. 6 [6/2]*

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k č. j.: CB-0077/282/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník – pouze pro ministra vnitra ČSSR

Ladislav LIS a pracovník FMZV Miroslav PUDIL uvažují o využití některých kompromitujících informací v propagačním působení opo-

zice na veřejnost. Považují tyto informace za důležité, i když se jimi nebudou zabývat na Občanském fóru. Jde např. o poznatky typu: že bývalý náčelník krajské správy SNB Praha zodpovědný za potlačování demonstrací byl zařazen do diplomatických služeb nebo že syn Husáka měl tři autohavárie apod.

Informaci získal pramen č. 2 dne 26. 11. 1989 a lze ji pokládat za hodnověrnou.

Příloha č. 2 k č. j.: CB-0077/282/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník – pouze pro ministra vnitra ČSSR

Na schůzce nepřátelských osob u Evy ŠTOLBOVÉ dne 27. 11. 1989 byla projevena nespokojenost s vývojem situace. Přítomní se shodli, že KSČ bude mít spoustu času na práci mezi lidmi. ŠTOLBOVÁ konstatovala, že je nutné neustále předkládat požadavky, a to i nesplnitelné, až se oficiální vedení vyčerpá. Stále je třeba burcovat studenty a pracující ke stávkám. Přítomní vyjádřili obavy, že vývoj jde podle scénáře komunistů, problémy jsou rozměňovány a KSČ začíná působit na lidi. Studenti odmítají HAVLA i DUBČEKA, protože jim nedávají prostor, zatímco komunisté s nimi chtějí jednat, a tak si je získávají. Bylo konstatováno, že komunisté se stačili přes víkend vzpamatovat a jsou opět nebezpeční.

Informaci získal Pramen č. 2 a lze ji pokládat za seriózní.

Příloha č. 3 k č. j.: CB-0077/282/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník – pouze pro ministra vnitra ČSSR

V průběhu diskuse pracovníků sekretariátu ÚV Československé strany socialistické v ranních hodinách 28. 11. 1989 tajemník ŠKODA při hodnocení situace konstatoval, že jejich strana zůstává jednotná a funkcionáři, kteří se zúčastnili včerejší stávky a aktivů, převážně vystupovali v duchu již předem zveřejněného prohlášení strany. Uvedl, že Občanské fórum se snaží v dalším postupu o přeměnu svých stávkových výborů na závodech na tzv. akční výbory, které budou vytvářet opozici, tam existujícím stranickým organizacím, evtl. ROH. Za nejdůležitější označil, dostat do těchto výborů vlastní lidi. Jako nejreálnější uvedl možnou spolupráci s KSČ, ovšem postup musí být takový, aby ČSS neztratila autoritu. Bylo rozhodnuto, urychlit zkonceptování stručného akčního programu, tak aby byl uveřejněn

již 29. 11. 1989. V něm je nutno vycházet z materiálů pro původně plánované řádné prosincové zasedání strany. Má v něm být potvrzeno, že ČSS usiluje a bude usilovat o vlastní identitu v rámci NF. Zároveň má obsahovat i část požadavků Občanského fóra, zejména z oblasti lidských práv, a důrazné požadavky na rekonstrukci NF. S celkovým zveřejněním programu Občanského fóra se ČSS neztotožňuje. Za nereálné je třeba považovat zejména naprostý odklon od socialistického způsobu budování společnosti. Nejasná zůstává otázka spolupráce s jinými nezávislými iniciativami, z nichž každá již projevuje určité výhrady vůči hegemonistickým tendencím vedoucích představitelů Občanského fóra.

Informace byla získána pramenem č. 1 dne 28. 11. 1989 a lze ji pokládat za seriózní.

Příloha č. 4 k č. j.: CB-0077/282/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník – pouze pro ministra vnitra ČSSR

Dne 27. 11. 1989 přicestoval do ČSSR Paul WILSON,¹ bývalý člen hudební extrémistické skupiny PLASTIC PEOPLE. Cílem jeho příjezdu je znovu utvořit a legalizovat skupinu PLASTIC PEOPLE a na uvítanou Ivana JIROUSE,² který byl propuštěn z výkonu trestu, vystoupit v Lucerně. Členy skupiny, kteří se zdržují ve Švýcarsku /KARÁSEK/³ a v Rakousku /HAVEĽKA/[,]⁴ informoval o svém úmyslu a vyzval je, aby přijeli do ČSSR, což mu bylo z jejich strany přislíbeno. Kromě uvedené skutečnosti Svatopluk KARÁSEK, jako duchovní římsko katolické církve, který má farnost poblíže Curychu, chce koncert skupiny PLASTIC PEOPLE a zejména přítomnost mládeže využít k uspořádání mše.

Informace byla získána pramenem č. 1 dne 28. 11. 1989 a lze ji pokládat za hodnověrnou.

Příloha č. 5 k č. j. CB-0077/282/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník – pouze pro s. ministra vnitra ČSSR

Dne 28. 11. 1989 v 02.15 hod. přicestoval do Prahy Přemysl JANÝR, čs. emigrant žijící v Rakousku, rakouský státní příslušník. V průběhu dne uskutečnil setkání s Jiřím HÁJKEM, Břetislavem NEDBÁLKEM a zástupci Občanského fóra v Laterně magice; další setkání plánuje s Milošem HÁJKEM. Z Prahy chce do Rakouska odjet ve středu 29. 11.

1989. V současné době JANÝR usiluje o schůzku s Alexandrem DUBČEKEM.

Informace byla získána Pramenem č. 1 a lze ji pokládat za velmi seriózní.

Příloha č. 6 k č. j. CB-0077/282/03-89

K bodu 3

Rozdělovník – pouze pro ministra vnitra ČSSR

Zemědělsko-potravinářský komplex se jeví doposud jako jedno ze stabilních odvětví národního hospodářství. V tomto období svojí činností napomáhá politickému řešení současné vnitropolitické situace.

V uplynulých dnech nedošlo v ČSSR k narušení plynulého zásobování obyvatelstva potravinami. Generální stávky dne 27. 11. 1989 se zúčastnila pouze část zemědělské veřejnosti, což nemělo vliv na zabezpečení výživy obyvatelstva.

Na nadcházejícím 11. celostátním sjezdu JZD, který se uskuteční v Praze ve dnech 1. a 2. prosince 1989, lze očekávat diskusní příspěvky týkající se nedostatků v zemědělství v následujících oblastech:

- nedostatek jaderných krmiv pro výrobu odpovídajícího množství masa k zabezpečení zásobení trhu /cca chybí jeden milion tun jaderných krmiv/;
- zabezpečení potřeb rostlinné výroby v oblasti agrochemických přípravků na ochranu rostlin. Důvodem je nedostatek vlastních kapacit na výrobu a finančních prostředků na dovozy;
- zabezpečení kvalitní zemědělské techniky ze strany AGROZETU;
- v důsledku uplatňování přestavby národního hospodářství⁵ na úseku zemědělství je ze strany zemědělských podniků kritizován neúměrně vysoký systém odvodů daní ze zisků a mezd;
- nevýhodný cenový systém pro tvorbu cen zemědělských produktů /nákupní versus velkoobchodní ceny/.

Vzhledem k celkové dosavadní situaci v oblasti zemědělsko-potravinářského komplexu vyplývá, že při vhodném a promyšleném vystoupení vedoucího stranické delegace ÚV KSČ lze získat toto důležité odvětví čs. národního hospodářství pro podporu politiky KSČ.

Informace byla získána Pramenem č. 1 dne 28. 11. 1989 a lze ji pokládat za seriózní.

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.

¹ K osobě P. Wilsona (1941) byl 20. 4. 1977 4. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden SPO „ROBERT“, reg. č. 27258; 25. 4. 1978 archivován 5. odd. 2b odb. S-StB Praha pod a. č. 669731.

² K osobě I. Jirouse (1944) byl 26. 11. 1974 5. odd. IV. odb. S-StB Praha zaveden SPO „IVAN“, reg. č. 23797: 10. 11. 1975 archivován pod a. č. 643353, 18. 3. 1976 „arch. 643353 obnoveno a zaveden signální sv.“, 21. 12. 1976 převeden na SPO a zároveň „předáno vys. VB“, 12. 10. 1978 předán na 2. odd. 2b odb. S-StB Praha „slouč. do NO 0128688“. Uvedený svazek NO („3/576“, poté „2/434“) s reg. č. 28688 zavedlo 5. odd. 2a odb. S-StB Praha 6. 12. 1977: v nezjištěnou dobu předán na 2. odd. 2b odb. téže správy, 27. 11. 1979 zaveden OS, 17. 11. 1982 archivován „+ NO ulož [a. č.] 722186“. 22. 12. 1980 zavedlo navíc 2. odd. 3. odb. X. S-SNB (OP: npor. René Špringer) kontrolní svazek „IVAN“, reg. č. 20716: právní kvalifikace § 100 tr. z., zničen 23. 2. 1984. 8. 7. 1985 obnovilo 2. odd. 3. odb. X. S-SNB rozpracování v OS, reg. č. 30627: 23. 7. 1985 „NO-II/428 rč. 30627 – obnova (dř. II/434 – 28688 Praha)“, 5. 11. 1986 předán S-StB Brno „(Jihlava – OS + NO + KPP + DOK)“. Týž den – 5. 11. 1986 – zavedlo 2. odd. 3. odb. X. S-SNB (OP: opět kpt. /od 1. 7. 1989 mjř./ René Špringer) k akci „u O-StB Jihlava“ rovnou kontrolní svazek „IVAN I“, reg. č. 32833: právní kvalifikace §§ 100 a 112 tr. z., zničen na 1. odd. 11. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989. 23. 12. 1986 zavedlo O-StB Jihlava v problematice „mládež“ OS „IVAN“, reg. č. 38976: „objekt“ akce v nezjištěnou dobu zavedován jako NO („II/12“), skartace v registru nevyznačena. Samostatný sv. NO „IVAN“ s reg. č. 42203 zaregistrovalo O-StB Jihlava v problematice „vol. mládež“ 15. 8. 1989: zničen na konci roku. K „objektu“ akce „IVAN“ existuje memorandum, které 24. 3. 1987 zpracovalo O-StB Jihlava (č. j. OS-00137/87, jako řídicí orgán akce je uveden a memorandum vypracoval npor. Libor Kratochvíl, memorandum podepsal náčelník O-StB Jihlava mjř. Pavel Jaitner):

„[...]“

5/ Dopravní prostř.: Nevlastní dopravní prostředek /automobil, motocykl apod./. Využívá dopravních prostředků ČSAD. V minulosti využíval: Š-100 [...] – majitel DVORÁČEK Jan, bytem Kostelní Vydří [...], okr. Jindř. Hradec, dále VŮ GOLF [...], majitel Václav HAVEL, bytem Praha;

6/ Popis osoby: [...]

7/ Nejčastější styky: NĚMCOVÁ Daniela [Dana], nar. [...] 1934, sig. CH-77, bytem Praha 2, [...] přítelkyně, u které objekt při pobytu v Praze údajně bydlí; HAVEL Václav, nar. [...] 1936, sig. Charty 77, bytem Praha 6, Dejvice – důvěrný přítel; DVORÁČEK Jan, nar. [...] 1957, bytem Kostelní Vydří [...], okr. Jindř. Hradec, přítel a současný manžel bývalé manželky objektu – JIROUSE; ŠUSTROVÁ Petruška, nar. [...] 1947, sig. Charty 77, bytem Praha, [...] přítelkyně;

8/ Charakter styků: Jedná se o osoby, které aktivně působí v tzv. opozičním seskupení Charta 77 a VONS;

9/ Důvody rozpracování: Dokumentovat protispolečenskou činnost objektu zakládající skutkovou podstatu tr. činu dle § 100 tr. zákona a preventivně profylakticko rozkladnými opatřeními znemožňovat snahy objektu o aktivizaci báze tzv. 'volné mládeže', Charty 77 a VONS.

[...]

Rozdělovník: Výt. č. 1 – sv. č. 38976 'IVAN'; Výt. č. 2 – II/3 S-StB Brno; Výt. č. 3 – II/3 S-StB Brno

Vyjádření IV. odboru S-StB Brno: Sledování bylo prováděno pouze jedenkrát v r. 1985. Dle sdělení OP zná objekt formy a metody bezpečnostní práce. Při sledování bylo jeho chování klidné. Blížší poznatky nebyly zjištěny.“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X – MEMORANDUM BRNO“.

³ K osobě Svatopluka Karáska (1942) byl 2. 9. 1974 1. odd. II. odb. S-StB

Ústí n. Labem zaveden svazek KTS „TOMÁŠ“, reg. č. 14632: 22. 10. 1974 převeden na SPO, 21. 4. 1975 na SS, 9. 12. 1976 archivován pod a. č. 4850. 21. 2. 1978 obnovilo 2. odd. 2b odb. S-StB Praha rozpracování v OS „SUTANA“, reg. č. 29083: 3. 4. 1978 „NO přereg. z r. č. 0414632“, OS 15. 4. 1980 archivován pod a. č. 687608 a sv. NO až 6. 6. 1980.

⁴ K osobě Karla Havelky (1950) byl 2. 4. 1975 4. odd. I. odb. S-StB Plzeň zaveden SPO „BLUES“, reg. č. 18932: 17. 2. 1976 převeden na SS, „objekt“ akce 21. 4. 1976 zaevidován jako NO („II/222“), SS 28. 3. 1978 archivován pod a. č. Z-5992, sv. NO 8. 6. 1978 předán na 2. odd. II. odb. téže správy, kde 24. 2. 1981 zničen. 5. 6. 1978 obnovilo 2. odd. II. odb. S-StB Plzeň rozpracování v SS „NAVRÁTILEC“, reg. č. 21233: 27. 2. 1981 archivován pod a. č. 6959. 24. 6. 1980 zavedlo navíc 2. odd. 3. odb. X. S-SNB kontrolní svazek „NAVRÁTILEC-I“, reg. č. 19832 (k „S – 21233 S Stb Plzeň, 2. odb. + akce VODÁK rč. 9731 Hr. Kral. /O-Stb Havl. Brod/ + akce DRUŽKA rč. K – 19649“): zničen 24. 12. 1980 (z důvodu „vystěhování z ČSSR“).

⁵ Ke vztahu Státní bezpečnosti a přestavby srovn. Securitas Imperii č. 2/1995, s. 209-214.

12a

1989, 29. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 283.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/283/03-89

V Praze dne 29. 11. 1989

PRÍSŇE TAJNÉ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 1/1^a

Denní situační zpráva č. 283/89 ze dne 29. 11. 1989.

K bodu 2a):

K bodu 2b): [1/1]

K bodu 3):

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^b

K bodu 2b
Rozdělovník č. 1

Na nového ředitele Čs. rozhlasu KVAPILA je vyvíjen velký tlak ze strany Občanského fóra působícího v Čs. rozhlasu. Zástupci Občanského fóra Karel WEINLICH,¹ Jan ROSÁK, Pavel LINHART,² Hynek PEKÁREK a Hana KOFRÁNKOVÁ prakticky každý den jednají s KVAPILEM o jeho odstoupení. Za KVAPILEM stojí útvary vedení a vedoucí pracovníci, zejména ti, kteří byli nově dosazeni, ale řadoví pracovníci čekají, že KVAPIL odstoupí nebo bude z funkce odvolán.

Poznatek byl získán dne 28. 11. 1989 Pramenem č. 1 a lze ho považovat za hodnověrný. Vývoji situace v Čs. rozhlasu je nadále věnována pozornost.

^a Pod tím rukou připsáno „V.“ (?).

^b Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Dvořákův vlastnoruční podpis.

¹ K osobě K. Weinlicha (1930) byl 15. 12. 1977 zaveden 1. odd. 4. odb. X. S-FMV svazek KTS „REŽISÉR“, reg. č. 14201: 26. 9. 1978 archivován pod a. č. 698414 (v řádce z registru je uvedeno „připojen k a. č. T-1122 MV“).

² K osobě P. Linharta (1960) byl 5. 4. 1982 1. odd. 2. odb. X. S-SNB zaveden spis D „KLUK“, reg. č. 23303: 10. 11. 1982 archivován pod a. č. 731289.

12b

1989, 29. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 284.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/284/03-89

V Praze dne 29. 11. 1989
 PŘÍSNĚ TAJNĚ
 Výtisk č.: 2
 Přílohy: 4/5^a

Denní situační zpráva č. 284/89 ze dne 29. 11. 1989.

K bodu 2a):

K bodu 2b): 1, 3 [1/1, 3/1]

K bodu 3):

K bodu 4): 2, 4 [2/2, 4/1]

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^b

Příloha č. 1 k č. j.: CB-0077/284/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník – pouze k informaci MV ČSSR a GT ÚV KSČ

Dne 29. 11. 1989 se v dopoledních hodinách obrátil na Petra UHLA a Annu ŠABATOVOU JUDr. Milan HULÍK¹ z advokátní poradny č. 9 s informací, že na základě požadavků Občanského fóra ze dne 28. 11. 1989 dospěl prostudováním právních norem k závěru, že Lidové milice stojí mimo zákon. Existuje pouze právní úprava, podle které jsou podniky povinny přispívat na jejich financování, dále ustanovení v zákoně o sociálním zabezpečení upravující nárok na invalidní důchod a ustanovení u zákona o SNB o pravomoci ministra vnitra povolát Lidové milice k plnění úkolů SNB. Za nejdůležitější HULÍK označil, že Lidové milice nejsou z hlediska zákona o zbraních a střelivu oprávněny nosit zbraň[,] a pokud jednotliví milicionáři nemají zbrojní průkaz, pak vezmou-li do ruky samopal, dopouštějí se trestného činu nedovoleného ozbrojování. Z toho dle HULÍKA plyne závěr, že Lidové milice není třeba rušit, ale postačí formulovat požadavek na jejich rozpuštění a odebrání zbraní, které drží[,] a dopouštějí se tím trestného činu.

HULÍK současně informoval, že celou věc zpracovává písemně, zajistí rozmnožení a dodání Občanskému fóru.²

UHL tuto informaci označil za mimořádně důležitou a konstatoval, že tím je v podstatě vyřešen problém Lidových milicí.

Poznatek byl získán dne 29. 11. 1989 Pramenem č. 2 a je hodnověrný.

Příloha č. 2 k č. j.: CB-0077/284/03-89³

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Na poradě redakce Zemědělských novin (ZN) dne 28. 11. 1989 za účasti ministra zemědělství a výživy Ondřeje VAŇKA vyslovila opoziční skupina vedená dosavadním vedoucím vydání Petrem SCHÖNFELDEM nedůvěru dosavadnímu vedení redakce, zejména šéfredatoru

Karlu HROUZKOVI.⁴ Sazeči pohrozili, že pokud HROUZEK zůstane nadále ve funkci, odmítnou ZN sázet.

Na celoredakční poradě Rudého práva (RP) dne 28. 11. 1989 zazněl jednomyslný požadavek na odstoupení všech, kteří zdiskreditovali RP v očích veřejnosti za Jakešova vedení, zejména Jaroslava KOJZARA, Jiřího KOHOUTA, Marie BOUDOVÉ, Josefa SMOLY, Václava PERGLA a Vlastimila BRADÁČE. V redakčním kolektivu se dále diskutuje o tom, že požadavek na okamžité odstoupení KOJZARA vyslovil na jednání s předsedou vlády ČSSR také Václav HAVEL.

V Československé tiskové kanceláři vyslovil stávkový výbor požadavek, aby bylo odvoláno vedení včetně šéfredaktorů jednotlivých redakcí. Neustále se stupňuje napětí.

Stávkový výbor Československé televize Praha negativně přijal jmenování Miroslava PAVLA do funkce ústředního ředitele, organizuje novou podpisovou akci k jeho odvolání a odvolání dalších předních pracovníků, členů KSČ, kteří i nadále setrvávají na pozicích marxismu leninismu.

V Hlavní redakci zábavy Československého rozhlasu (ČsRo) Praha se vytvořilo Občanské fórum (OF), v jehož vedení je SIROTKOVÁ, CZECHOVÁ a KLEPALOVÁ, které podporuje požadavky OF ČsRo vedeného Janem ROSÁKEM týkající se odvolání ústředního ředitele a dalších vedoucích pracovníků z funkcí.

Poznatky byly získány dne 29. 11. 1989 Prameny č. 1 a 3, lze je považovat za věrohodné. Vývoji situace v hromadných sdělovacích prostředcích je nadále věnována pozornost.

Příloha č. 3 k č. j.: CB-0077/284/03-89⁵

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

V prostředí zpolitizovaných kriminálních živlů sdružujících se v uskupení vystupujícím na veřejnosti pod názvem Mírový klub Johna LENNONA (MkJL) je současný vnitropolitický vývoj v ČSSR hodnocen jako zdrcující převaha „vlastenců“, kterým se podařilo, aby čelní představitelé státu byli donuceni k ústupkům. Ze strany DVOŘÁKA,⁶ PENCE,⁷ VEVERKY⁸ a dalších zakládajících členů MkJL jsou pronášeny výzvy stoupenců tohoto uskupení, aby spontánně bylo požadováno stíhání těch funkcionářů, kteří zapříčinili úpadek životní úrovně na okresech, krajích i v rámci celé ČSSR, neboť po poradě se zástupci Klubu právní podpory, tito lidé v první řadě mysleli na sebe, své známé, a teprve snad až [nakonec?] na obyčejné lidi a republiku. Jejich činnost a hospodářský deficit je právem možno považovat za velezradu, za kterou by měli být souzeni a uvězněni.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 29. 11. 1989 a lze ho považovat za hodnověrný.

Příloha č. 4 k č. j.: CB-0077/284/03-89⁹

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Herci, režiséři a další pracovníci Hudebního divadla Karlín, členové KSČ, i ti, kteří se otevřeně přihlásili k Občanskému fóru (OF) a požadavkům studentů, jsou zklamáni tím, jakým způsobem OF a zejména jeho představitelé Václav HAVEL, Václav MALÝ, ale i Alexandr DUBČEK, vystupovali na shromážděních na Letenské pláni a na Václavském náměstí. OF si podle jejich názoru víc ublížilo[,] jak pomohlo. Většina herců chce obnovit svoji normální práci, jsou unaveni stávkou, věčnými a nic neřešícími diskusemi se studenty a dalšími občany, kteří donekonečna opakují jedno a totéž. Objevují se i hlasitě pronášené názory, že představitelé OF svými vystoupeními sledují více osobní politické ambice než veřejné zájmy.

Poznatek byl získán dne 29. 11. 1989 Pramenem č. 3 a je věrohodný. Vývoji situace v pražských divadlech je nadále věnována pozornost.

^a Pod tím rukou připsáno „V.“ (?).

^b Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Dvořákův vlastnoruční podpis.

¹ K osobě M. Hulíka (1946) byl 7. 6. 1974 O-StB Kolín zaveden SS „ČTENÁŘ“, reg. č. 23179: 20. 3. 1978 archivován pod a. č. 668753. 12. 4. 1985 obnovilo 2. odd. 1b odb. S-StB Praha rozpracování v SPO „ADVOKÁT“, reg. č. 41629: zničen 25. 3. 1986. Problematika „osoby z prostředí čsl. advokacie“ byla 13. 10. 1978 3. odd. 2a odb. S-StB Praha administrativně podchycena v OBS „PORADCI“ s reg. č. 30327: 5. 4. 1989 předán na 2. odd. II. odb. téže správy, 18. 9. 1989 archivován pod a. č. obj. 1226. Zmiňme na tomto místě i OBS „LEGALITA“ s reg. č. 16461, který byl 5. 1. 1979 2. odd. 1. odb. X. S-FMV zaveden v problematice „exponenti práve z řad býv. pracovníků justice a prokuratury“: v neuvedenou dobu předán na 1. a 3. odd. téhož odboru, 17. 10. 1986 zpět na 2. odd. 1. odb. X. S-SNB, zničen (včetně složek FD a KPP) na 2. odd. 10. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.

² Viz výňatky z tohoto textu v článku Zrušit, nebo rozpustit? Práce 6. 12. 1989, roč. XLV, s. 5.

³ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 186 z 30. 11. 1989 s názvem „K situaci v hromadných sdělovacích prostředcích“: zdroj neuveden, rozdělovník – rukou uvedeno „s. URBÁNEK, vedení FMV, I., II., VŠ SNB“.

Samotná DSZ FMV č. 186 vypadala následovně (neuvádíme její 1. list

a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1. Bezpečnostní situace

Stávkový výbor podniku DUSLO Šafa /Západoslovenský kraj/ vystoupil s ostrou kritikou stranických a státních orgánů a požaduje, aby do 1. února 1990 odstoupili všichni neschopní straničtí funkcionáři a funkcionáři státní správy v Šafe. Pokud tento požadavek nebude splněn, jsou rozhodnutí stávkovat a před budovami postavit stanové tábory na tak dlouho, dokud nebudou splněny jejich požadavky.

V průběhu jednání mezi rektorem Univerzity Palackého v Olomouci se stávkovým výborem studentů byly předloženy požadavky zrušit Ústav marxismu-leninismu a budovu předat Občanskému fóru. [Viz pozn. 3 dok. 136b.]

V Pardubicích na shromáždění Občanského fóra 28. 11. 1989 se ozvaly hlasy, které uváděly, že za KSC stojí StB a další složky, a proto je nutno odbourat veškeré ozbrojené síly, které by byly schopny KSC podpořit. [Viz pozn. 1 dok. 47.]

Spisovatelé L. BROŽEK, V. D[...], J. ŠTROBLOVÁ a další vydali provolání odsuzující principiální prohlášení vedení Svazu českých spisovatelů /SČS/. Zatím získali více než 90 podpisů. Sledují bojkot současného vedení, přihlášení se k programu Občanského fóra, zorganizování mimořádného sjezdu ještě v tomto roce a případné vytvoření vlastního Svazu. Z rozhodnutí současného výboru SČS bude v nejbližší době svolán sjezd, na kterém budou vyhlášeny tajné volby. Výborem bude za předsedu navrován A. P[...], kandidát opoziční skupiny není dosud znám. [Viz pozn. 2 dok. 13a.]

Podle požadavku asi 40 hudebních skladatelů, členů Občanského fóra /národní umělec J. HANUŠ, zasl. umělec Z. PETR, J. B[...], dr. SMOLKA, S. HAVELKA, M. KOPELANT, L. FELD a další/, bylo na jednání předsednictva ústředního výboru Svazu českých koncertních umělců /SČSKU/ 28. 11. 1989 odhlasováno okamžité rozpuštění ÚV SČSKU. Do sjezdu bude pracovat pouze sekretariát, navenek bude SČSKU zastupovat J. HANUŠ a L. KUBÍK. [Viz pozn. 8 dok. 13a.]

V k. p. Vagónka Studénka /Severomoravský kraj/ byly 29. 11. zaznamenány verbální útoky jednotlivců na Lidové milice a členům KSC bylo vyhrožováno oběšením. [Viz pozn. 1 dok. 136a.]

V n. p. Kovoprojekta a MEÓPTA Bratislava byly zaznamenány anonymní výhrůžné telefonáty osobám, které nesouhlasí se stávkovým hnutím.

Řediteli s. p. TESLA Trinec /Severomoravský kraj/ byl doručen anonymní dopis vyhrožující mu fyzickou likvidací. [Viz tamtéž.]

Na nádraží ČSD v Kolíně byly 28. 11. 1989 v nočních hodinách zaznamenány dva výhrůžné anonymní telefonáty, oznamující uložení výbušniny v odstaveném železničním vagónu. Byly prověřeny jako klamné.

Od 26. 11. jsou byty některých příslušníků SNB v Ostravě a okolí označovány křížem. [Viz pozn. 3 dok. 136b.]

Ve všech případech se po pachatelích pátrá.

Obvinění pro trestné činy vydírání a násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci bylo vzneseno A[...], K[...], D[...], Š[...], M[...], Š[...], J[...], K[...], L[...], N[...], V[...], Z[...], všichni bez politické příslušnosti, netrestáni, učni SOU Stavebních závodů Praha. Jmenovaní ve dnech 22. a 23. 11. 1989 označili svého spolužáka za 'zářného komunistu', na záda mu připevnili papír s nakreslenou sovětskou vlajkou a s nápisem 'komunista - smrt', na krk mu nasadili smyčku, za kterou ho zvedali k lustru, bodali ho špendlíky, nutili ho čistit jim boty a hrozili mu smrtí. Vyšetřování probíhá na svobodě.

2. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

Závažné události tohoto charakteru nebyly v průběhu 29. 11. zaznamenány.

[...]

4. Názory a nálady obyvatelstva

V současné době je na Dole Jan Šverma politická situace velmi složitá, značnou měrou se na ní podílelo vedení podniku, které v rámci zamezení dvouhodinové stávky dne 27. 11. 1989 dalo příkaz k vypnutí elektrické energie pro těžní věže. Tím byl od 12 – 14.00 hod. zamezen výjezd horníků z podzemních pracovišť. Toto rozhodnutí bylo údajně provedeno asi na 10 dolech a vyvolalo velkou vlnu odporu a stupňující se agresivity, která je zaměřená proti všem členům a funkcionářům KSČ. Začaly se šířit názory, že by se mělo skoncovat s nadvládou komunistů, kteří jsou za tyto nedostatky zodpovědní. Dál se hovoří o tom, že pokud bude v budoucnu vyhlášena nějaká stávka, horníci budou stávkovat celý den a nenastoupí do zaměstnání, aby se neopakovala obdobná situace. Většina horníků se plně staví na podporu studentského hnutí a trvá na splnění všech požadavků Občanského fóra. [Viz pozn. 1 dok. 136a.]

Kolektiv lékařů a sester kardiologického oddělení v Brně se plně staví za požadavky studentů. Odsuzují uplynulých 40 let totalitního režimu KSČ, který se dopustil četných omylů a deformací, kde záporné stránky převažují nad kladnými. Podle jejich názoru mohou současnou revoluci provést jen studenti oproštění od dědictví minulosti, lidé s ideály, přitom rozumově a citově na úrovni. Nemůže to být ani zkompromitovaná KSČ, ani ukřivděná opozice. Studenti se musí mít hlavně na pozoru, aby nebyli při svých požadavcích a prosazování svých cílů oklamáni ani KSČ, ani opozicí. Zmíněné prostředí však zjevně podstatně více nedůvěřuje KSČ. [Viz pozn. 8 dok. 117.]

Na celém teritoriu Západoslovenského kraje převažují mezi obyvatelstvem názory, že vedení strany a státní orgány, počínaje centrálními až po okresní a celozávodní, nezvládly situaci, projevily neschopnost řešit problémy, vyhýbají se dialogu, a když tento začínají, tak je již pozdě, neboť vystupují před ovlivněnými občany ze strany sdružení Veřejnost proti násilí. Jejich vystoupení jsou nekonkrétní, většina z nich neustále zastává vyčkávací stanovisko, což ještě více prohlubuje nedůvěru obyvatelstva. Tohoto stavu využívá sdružení Veřejnost proti násilí, které vede aktivní propagační a organizační činnost nejen v Bratislavě, ale i na území Západoslovenského kraje s cílem získat vliv i na venkově. K tomuto využívá osobní kontakty a vystoupení na veřejných shromážděních, přičemž aktivně kritizuje stranické funkcionáře za jejich neofenzivnost, pasivitu a nevystupování na veřejnosti.

V prostředí stávkových výborů vysokoškoláků v Praze se hovoří o tom, že zbývá splnit požadavek prošetření zásahu bezpečnostních jednotek 17. 11. 1989. Jinak toho mají již všichni dost, potřebují vydržet do neděle. Za pokračování stávky se staví právnická fakulta UK, DAMU a FAMU. Ostatní VŠ hodlají stávku ukončit. Studenti nadále kontrolují zejména metro, aby se zde neobjevovala hesla a letáky, které se jim nelíbí. Vyskytly se letáky signované razítkem Městského výboru SSM, které podporují KSČ. Stanovisko stávkového výboru DAMU je tyto letáky nestrhávat. [Viz pozn. 8 dok. 29b.]

Mezi studenty Vysoké školy ekonomické /VŠE/ v Praze poslední dobou

stoupá nedůvěra k Občanskému fóru, které podle jejich mínění nereprezentuje jejich názory a poskytuje jim příliš úzký prostor pro vyjádření vlastních stanovisek. Ve stáve však chtějí pokračovat, jejich stávkový výbor je zcela pod vlivem koordinačního stávkového výboru vysokých škol, který prosazuje zájmy OF. Stávkový výbor studentů VŠE stupňuje vůči vedení školy požadavky nad rámec 7 původních, stanovených jako podmínka pro ukončení stávky. Nejzávažnějším je umožnit stávkujícím studentům 4. ročníku prodloužení studia o 1 rok. Pro vedení VŠE je požadavek nesplnitelný již z důvodu kapacity kolejí, kde je počítáno v příštím školním roce s nástupem nových vysokoškoláků. [Viz pozn. 1 dok. 13a.]

Zvýšené nákupy základních potravin, zejména cukru a mouky, byly zaznamenány v okrese Litoměřice /Severočeský kraj/. [Viz pozn. 2 dok. 61b.]“

Ke zdrojům uvedené DSZ ještě doplníme, že informace uvedené v 9. a 12. odstavci části „Bezpečnostní situace“ se vztahují k dění v Praze a Sčk., mohly tudíž vycházet z podkladů S-StB Praha pro DSZ FMV předložených pod č. 248, které byly zničeny (srovn. pozn. a dok. 29).

DSZ FMV č. 186 měla následující 4 přílohy (pro přesnost ovšem uvedme, že podle titulního listu by měly být pouze 3): bez názvu, týkající se trestných činů spojených s příslušníky SNB, PS a SA (rozdělovník – rukou uvedeno „s. Urbánek, s. Husák, s. Adamec, vedení FMV, VŠ StB, VŠ, IMV, KS“); „K situaci v hromadných sdělovacích prostředcích“ (viz výše); „Hudební divadlo v Karlíně – názory na shromáždění na Letenské pláni“ (viz pozn. 9 níže); „Výzvy Mírového klubu Johna LENNONA“ (viz pozn. 5 níže).

- ⁴ K osobě K. Hrouzka (1948) byl 4. 8. 1989 4. odd. 11. odb. II. S-SNB zaveden svazek KTS „KÖDL“, reg. č. 37620; zničen 4. 12. 1989.
- ⁵ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 186 z 30. 11. 1989 s názvem „Výzvy Mírového klubu Johna LENNONA“; zdroj neuveden, rozdělovník – rukou uvedeno „s. URBÁNEK, vedení FMV, I., II., VŠ SNB“.
- ⁶ K osobě Tomáše Dvořáka (1965) byl 7. 2. 1986 2. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden SS „AUTOR“, reg. č. 42867; dle řádku z registru měl být 18. 3. 1986 registrován kontrolní svazek na „X-3-2“, SS 16. 3. 1989 předán na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen koncem roku 1989. Až 20. 3. 1986 zaregistrovalo 2. odd. 3. odb. X. S-SNB (OP: kpt. /od 1. 7. 1989 mjr./ René Špringer) kontrolní svazek „AUTOR-I“, reg. č. 31815; právní kvalifikace §§ 100 a 112 tr. z. zničen na 1. odd. 11. odb. II. S-SNB 5. 12. 1989.
- ⁷ K osobě Stanislava Pence (1970) byl 7. 12. 1988 2. odd. 2b odb. S-StB Praha zaveden SPO „NEC“, reg. č. 46745; 6. 5. 1989 předán na 3. odd. II. odb. téže správy a zároveň převeden na SS, zničen koncem roku 1989.
- ⁸ K osobě Otakara Veverky (1956) byl 9. 4. 1980 3. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „OTA“, reg. č. 32933; 18. 8. 1980 předán na 2. odd. 2b odb. téže správy, v roce 1982 předán na O-StB Gottwaldov „bez vědomí SEO, cestou VŠEO S-StB Brno“. 22. 12. 1981 zavedlo O-StB Gottwaldov v problematice „kultura“ SPO „OTA“, reg. č. 33513; 4. 2. 1982 postoupen pod č. j. SE-00106/70-82 „cestou KS SNB SEO Pha“ 2b odb. S-StB Praha, 20. 8. 1982 vrácen zpět, 12. 1. 1987 opět odeslán pod č. j. SE-0028/70-87 2b odb. S-StB Praha. Teprve 14. 4. 1987 zavedlo 2. odd. 2b odb. S-StB Praha SPO „OTA“, reg. č. 44794; 5. 12. 1988 převeden na SS, 9. 6. 1989 předán na 3. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen koncem roku 1989.
- ⁹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 186 z 30. 11. 1989 s názvem „Hudební divadlo v Karlíně – názory na shromáždění na Letenské pláni“; zdroj neuveden, rozdělovník – rukou uvedeno „s. URBÁNEK, vedení FMV, I., II., VŠ SNB“.

13a

1989, 30. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 285.

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/285/03-89

V Praze dne 30. 11. 1989

PRÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 8/10^a

Denní situační zpráva č. 285/89 ze dne 30. 11. 1989.

K bodu 2a): č. 5 [5/2]

K bodu 2b): č. 2, 6, 8 [všechny/1]

K bodu 3):

K bodu 4): č. 1, 3, 4, 7 [7/2, ostatní/1]

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^b

Příloha č. 1 k č. j. CB-0077/285/03-89¹

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Mezi studenty VŠE je od neděle a zejména po pondělním Občanském fóru na Letné znatelný posun názorů k nedůvěře vůči této iniciativě, neboť tato dle jejich mínění nereprezentuje jejich názory a dává jim příliš úzký prostor pro vyjadřování stanovisek studentů. Ve stávce však budou studenti VŠE pokračovat. Stávkový výbor studentů VŠE je zcela pod vlivem koordinačního stávkového výboru VŠ, který prosazuje všechny zájmy Občanského fóra ovládaného představiteli Charty 77. Vzhledem k tomu nastoluje v současné době stávkový výbor studentů VŠE požadavky vůči vedení Vysoké školy ekonomické v Praze, jež přesahují rámec sedmi požadavků původně stanovených jako podmínka pro ukončení stávky. Nejzávažnějším požadavkem studentů, jenž nemůže být z objektivních důvodů vedením VŠE akceptován, je požadavek zaměřený na to, aby studenti 4. ročníku účastníci se stávkou setrvali v tomto ročníku ještě jeden rok. Požadavek

studentů je nesplnitelný již z důvodu kapacity kolejí, na něž by měli v příštím školním roce nastoupit studenti do prvního ročníku VŠ.

Poznatek byl získán dne 29. 11. 1989 Pramenem č. 1 a lze jej považovat za hodnověrný. Vývoji situace je nadále věnována pozornost.

Příloha č. 2 k č. j. CB-0077/285/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník: k informaci MV ČSSR

Vzhledem k tomu, že se po Praze množí vylepování letáků, které nejsou koncipovány a množeny v některém ze středisek Občanského fóra (OF) nebo studentského koordinačního stávkového výboru, rozhodlo vedení OF, že každý leták a plakát, který má být vylepen a jinými způsoby distribuován mezi veřejnost, musí být předem schválen ve vedení OF. Studentské „hlídky“ jsou rozmístěny po Praze, sledují, kdo jaké plakáty vylepuje[,] a pokud se nejedná o letáky a plakáty schválené OF, strhávají je a distributory se snaží sledovat s cílem zjistit, z jakého prostředí pochází. Takto získané poznatky budou využívány ke zveřejnění formou letáků, ale také ve sdělovacích prostředcích a tisku, kde získává OF stále širší prostor. V současné době je v centru OF údajně shromážděno několik zpráv, které poukazují, že řada letáků pochází z prostředí MV. Této skutečnosti pravděpodobně OF využije k posílení kampaně namířené proti MV, SNB a zejména složkám StB.

Poznatek byl získán dne 29. 11. 1989 Pramenem č. 1 a lze jej považovat za hodnověrný.

Příloha č. 3 k č. j. CB-0077/285/03-89²

K bodu č. 4

Rozdělovník č. 1

Situace mezi členy Svazu českých spisovatelů³ (SČS) se v posledních dnech po dvou mimořádných zasedáních výboru nadále diferencuje. Spisovatelé Lubomír BROŽEK, V[...] D[...],⁴ Jana ŠTROBLOVÁ a další vydali prohlášení kritizující a odsuzující principiální prohlášení vedení SČS.⁵ Do současné doby získali více než 90 podpisů. Organizátoři tímto postupem sledují bojkot současného vedení, zorganizování mimořádného sjezdu ještě v tomto roce, přihlášení se k programu Občanského fóra, případně vytvoření vlastního svazu spisovatelů.

Vedení SČS stejně jako většina zaměstnanců stojí a podporuje politiku KSČ.

Vzhledem k tlaku pravicově orientované části spisovatelů – členů SČS, bude z rozhodnutí výboru SČS v nejbližších dnech svolán sjezd, na kterém budou vyhlášeny tajné volby. Současné vedení SČS hodlá do funkce předsedy prosadit spisovatele A[...] P[...],⁶ který vzhledem ke svým postojům vyhovuje všem protichůdným stranám. Zatím není známo, kterého kandidáta postaví tzv. opozice.

Spisovatel M[...] M[...]⁷ v těchto dnech zaslal vedení SČS a předsedovi ZO KSČ SČS dopis, ve kterém sděluje, že vzhledem k nesouhlasu s politikou KSČ z této politické strany vystupuje. Jmenovaný současně na poštovní obálce přeškrtnl předtištěný titul národní umělec.

Zpráva byla získána dne 29. 11. 1989 Pramenem č. 3 a lze ji považovat za hodnověrnou.

Příloha č. 4 k č. j. CB-0077/285/03-89⁸

K bodu č. 4

Rozdělovník č. 1

Do jednání předsednictva ÚV Svazu českých koncertních umělců (SČSKU) dne 28. 11. 1989 se dostavila bez pozvání skupina cca 40 členů SČSKU z řad skladatelů, všichni členové Občanského fóra (OF)[.] a požadovali odstoupení ÚV SČSKU pro ztrátu důvěry a dále požadovali odstoupení vedení Svazu a svolání mimořádného sjezdu. Skupinu tvořili m. j. n. u. Jan HANUŠ, z. u. Zdeněk PETR, J[...] B[...],⁹ dr. SMOLKA starší, Svatopluk HAVELKA, Marek KOPELENT,¹⁰

Lubomír FELD atd. Velmi arogantně za skupinu vystupoval dr. SMOLKA, kterého za jeho postoje zkritizoval Antonín MATZNER,¹¹ rovněž člen OF. MATZNER se prokázal průkazkou člena OF zelené barvy.

Na základě požadavku skupiny bylo provedeno hlasování a jeho výsledkem bylo rozhodnutí o rozpuštění ÚV Svazu s okamžitou platností. Do sjezdu bude pracovat pouze sekretariát Svazu, jako zaměstnanci a navenek bude SČSKU zastupovat Jan HANUŠ, mluvčí OF[,] a bývalý vedoucí tajemník Ladislav KUBÍK.

Poznatek byl získán dne 29. 11. 1989 Pramenem č. 1 a lze jej hodnotit jako věrohodný. Vývoji situace je nadále věnována pozornost.

Příloha č. 5 k č. j. CB-0077/285/03-89

K bodu 2a

Rozdělovník: pouze pro MV ČSSR a GT ÚV KSČ

Představitelka redakce SVĚDECTVÍ v Paříži Ivana TIGRIDOVÁ¹²

sdělila do Prahy, že aktivně podporují členy Občanského fóra (OF) v Praze. TIGRIDOVÁ je v neustálém spojení s Laternou magikou, ve které je umístěn telefax na zasilání zpráv do zahraničí a zpět. TIGRIDOVÁ zasílá členům koordinačního fóra potraviny. V zahraničí jsou připraveny k odeslání prázdné videokazety, které zajišťuje pro přepravu do ČSSR, spolupracovník CIA v NSR Milan KUBES.¹³ Videokazety mají být do ČSR dopraveny v tomto týdnu a mají být použity k ovlivňování široké veřejnosti mimo Prahu. Na videokazety má být přetáčen „brutální zákrok“ Bezpečnosti, který má nadále negativně ovlivňovat postoje dělníků.

TIGRIDOVÁ byla v Paříži ve spojení s ministrem průmyslu Francie, který se chystá do ČSSR na oficiální jednání. Toto jednání bude tendenčně ovlivňovat situaci v ČSSR a ministr chce nabídnout hospodářskou pomoc ČSSR. V této souvislosti chce uskutečnit setkání – jednání se zástupci OF v Praze, kteří budou vybráni Annou MARVANOVOU.¹⁴

TIGRIDOVÁ neustále jedná se zástupci sdělovacích prostředků (Le Monde), které do ČSSR vysílá s konkrétními úkoly. V několika případech prováděli nátlak na velvyslance COLOTKU, který musel mnoha žádostem o udělení víz novinářů vyhovět i v sobotu, dne 25. 11. 1989.

TIGRIDOVÁ zastává názor, že předsedou vlády musí být zvolen KOMÁREK, dalším kandidátem je ZEMAN,¹⁵ oba z Prognostického ústavu ČSAV v Praze.

TIGRIDOVÁ má již připraven papír pro vydávání Lidových novin v Praze. Iniciátorem požadavku má být Svobodné slovo.

Celá protisocialistická akce byla připravena v zahraničí, což dokumentuje stanovisko Evy KANTŮRKOVÉ,¹⁶ která velice děkuje Pavlu a Ivaně TIGRIDOVÝM za vše, co se dnes v ČSSR děje.

Z prostředí redakce SVĚDECTVÍ vzešel podnět k tomu, aby na funkci presidenta byl nátlakovým jednáním prosazován OF Václav HAVEL. Sám HAVEL však nechce, ale je k tomu donucován osobami, které se bezprostředně podílí na řízení opozice^c v ČSSR. V zásadě jde o to, že je úplně jedno[,] kdo bude na funkci presidenta navržen (např. Hanzelka,¹⁷ Zikmund,)¹⁸ neboť si všichni mysleli, že komunisté nebudou takový „blbci“ a [ne]budou neustále ustupovat ze svých pozic. V podstatě to vypadá, že zástupci OF na jednání s představiteli federální vlády předkládají již nesmyslné požadavky, které se doposud plní. Důležité je to, že o tom budou psát noviny a pak si budou moci vybrat do funkcí kohokoliv, neboť současné státní instituce budou pod tlakem veřejnosti.

V nejbližší době má být do ČSSR dopravena rozmnožovací technika pro opoziční skupiny. Technické prostředky zajišťuje redakce SVĚDECTVÍ.

MARVANOVÁ sdělila dále, že by bylo velice dobré, aby byla Státní

bezpečnost postavena pod kontrolu, ale celá, beze zbytku. Muselo by se to však připravit a zpracovat návrh zákona. Důležité by však bylo, aby bylo zjištěno, kde mají své objekty. TIGRIDOVÁ se vyslovila v tom smyslu, že je podstatné, kdo bude dosazen do čela nového MV. Na osobu současného MV s. KINCLA jsou zasilány anonymní dopisy, které organizuje MARVANOVÁ.

Poznatek byl získán dne 29. 11. 1989 Pramenem č. 2 a lze jej považovat za hodnověrný. Dokumentuje podíl IDC SVĚDECTVÍ v čele s agentem CIA, čs. emigrantem, Pavlem TIGRIDEM na řízení činnosti opozice v ČSSR.

Příloha č. 6 k č. j. CB-0077/285/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník: k informaci MV ČSSR

Na vedení Občanského fóra v Praze se obrátil zástupce Občanského fóra z Olomouce FREUND, který informoval o tom, že v Olomouci má Občanské fórum potíže. Jedná se o nejasnosti v otázce struktury Občanského fóra, dále problémy s podchycením pracujících v továrnách, otázky zabezpečení toku informací zdola nahoru a problém zabránit samozvancům ujmout se vedení. V této souvislosti si FREUND vyžádal zaslání prováděcího přípisu, který by obsahoval pokyny, co mají dělat na pracovištích a jakým způsobem mají vyjadřovat podporu dění v Praze. Svůj požadavek odůvodnil případem ve Veselí nad Lužnicí, kde bylo založeno Občanské fórum, do kterého se přihlásil i předseda Národního výboru, zabezpečil si psací stroje a xerox a převzal vedení OF a vytvořil z Občanského fóra zvláštní fórum stranické organizace.

Z prostředí Občanského fóra v Brně bylo zjištěno, že pod tlakem lidového fóra se v Brně vytváří svaz nezávislých učitelů. Tento žádá o pokyny, jakou činnost má vyvíjet a na koho se má obrátit jako na koordinátora této činnosti ve smyslu nápravy školství. Vedení Občanského fóra v Praze se chystá do 3 týdnů rozeslat dopis všem, kteří se chtějí angažovat v této oblasti. Vztah aktivit v rámci Občanského fóra by měl být rozdělen do dvou fází. Jednak zaměření na delegování svých lidí a jejich bezvýhradné podpory a za druhé vytvoření podmínek pro jejich odbornou podporu.

Poznatek byl získán dne 29. 11. 1989 Pramenem č. 2 a lze jej považovat za hodnověrný.

K bodu 4Rozdělovník – ministr vnitra ČSSR a I. NMV ČSSR

Akce „KRUH“ – situace v podnicích národního hospodářství
dne 29. 11. 1989

V ekonomických objektech pokračuje vytváření stávkových výborů (SV) za minimální účasti členů KSC. Členové SV jsou většinou bezpartijní, ojedinele jsou členy Čsl. strany socialistické. Ve stávkových aktivitách se začínají projevovat bývalí příslušníci SNB a SNV. Bylo zaregistrováno úsilí SV o zjišťování zájmů orgánů MV o jejich činnost.

V mnoha podnicích se paralelně se vznikem SV ustanovují „Občanská fóra“ (OF). Důvodem je většinou nezájem místních vedoucích pracovníků a funkcionářů KSC řešit současnou situaci a veřejně se angažovat.

Z celostátního hlediska je však situace různorodá. V některých závodech je činnost SV nebo OF značně aktivní a velmi dobře organizována (např. v ČKD Praha), v jiných, kde jsou pozice strany a vedení závodů pevné, tyto organizace začínají zanikat a iniciativu přebírá postupně KSC a LM.

Mezi starými komunisty – členy LM se začínají projevovat kritické názory k průběhu jednání našich představitelů s OF, které hodnotí jako „nepochopitelné politické ústupky“. Vyjadřují obavy ze systému řízení naší společnosti bez vedoucí úlohy KSC a začínají kritizovat stav, že se zatím nenašel nikdo, kdo by se postavil za příslušníky SNB, se kterými LM vybojovaly socialismus v roce 1948.

V objektech NH se začínají množit výhrušné anonymity funkcionářům KSC, LM, ale i ROH. V jednom případě došlo v Pardubicích k fyzickému útoku na dceru předsedy ZV ROH.¹⁹

Mezi dělníky – komunisty roste nespokojenost se současnou nedostatečnou distribucí RUDĚHO PRÁVA. Tento stav je připisován nízké akceschopnosti strany.

Na pracovištích vyčleněných objektů NH se začínají množit případy, kdy členové KSC „pokládají stranické legitimace“. Ve většině případů se však jedná o středně-technické a administrativní kádry.

Stále častěji se v centrálních organizacích (např. PZO apod.) objevují snahy některých pracovníků využít současné nestabilní situace k osobním kariéristickým cílům.

V objektu Technických služeb Ostrava – Poruba neznámý pachatel poškodil a tím vyřadil z provozu vozovou techniku určenou pro kalamitní situace v silničním provozu v zimním období. Tyž den se k činu

telefonicky přihlásil neznámý muž, který se představil jako zástupce stávkového výboru Vysoké školy báňské v Ostravě. Dle jeho sdělení šlo o první varování.

Poznatky byly zjištěny Prameny č. 1 a č. 2.

Příloha č. 8 k č. j. CB-0077/285/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník: pouze k informaci MV ČSSR a GT ÚV KSČ

Student medicíny KONEČNÝ sdělil 29. 11. ve večerních hodinách Občanskému fóru (OF), že s článkem přijatým Federálním shromážděním, který se týká ustavení komise k prošetření zákroku 17. 11.[.] nelze souhlasit, protože v komisi nejsou zahrnuti právníci z Občanského fóra – právnické fakulty. V jednání Federálního shromáždění došlo ke zjevné manipulaci tím, že poslancům nebyly připraveny včas materiály a podklady pro jednání. Dle názoru KONEČNÉHO by se na tuto skutečnost mělo reagovat. V této souvislosti se dotazoval Martina PRCHLÍKA z OF, zda OF nepřipravuje demonstraci před FS nebo na Václavském náměstí.

PRCHLÍK jej informoval, že o této skutečnosti budou dne 29. 11. v nočních hodinách jednat v DISKU.

Poznatek byl získán dne 29. 11. 1989 Pramenem č. 2 a je hodnověrný. Signalizuje možnost vyvolání opětovných nepokojů ze strany OF jako nesouhlas s výsledky jednání FS. Současně signalizuje, že členové OF hledají jakoukoliv záminku k předkládání dalších požadavků, s cílem udržovat maximální napětí v naší společnosti.

^a Pod tím rukou připsáno „V.“ (?).

^b Napravo pod jménem rukou připsáno „z. r.“ a připojen Kupkův vlastnoruční podpis. V rámci rozdělovníku je pod výtiskem č. 6 („P“) ještě připojeno: „Příloha č. 2, 8 zhotovena pro operační štáb FMV“.

^c „opozice“ psáno rukou.

¹ Tato příloha byla použita pro zpracování 5. odstavce části „Názory a nálady obyvatelstva“ DSZ FMV č. 186 z 30. 11. 1989. Srovn. pozn. 3 dok. 12b.

² 1. a 3. odstavec této přílohy byly použity pro zpracování 4. odstavce části „Bezpečnostní situace“ DSZ FMV č. 186 z 30. 11. 1989. Srovn. pozn. 3 dok. 12b.

³ K objektu Svaz českých spisovatelů byl 24. 3. 1971 1. odd. 1. odb. II. S-FMV zaveden OBS „SPISOVATELÉ“ (dle EZO „SPISOVATEL“), reg. č. 2362; po vzniku X. S-FMV předán na její 1. odd. 2. odb., zničen na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.

- ⁴ K osobě V. D. (1944) byl 20. 10. 1972 patrně 2. odd. II. odb. S-StB Ústí n. Labem zaveden spis D „DANA“, reg. č. 11772: 2. 1. 1973 převeden na svazek A-„DANA“, 1. 11. 1978 archivován pod a. č. 12155.
- ⁵ Srovn. Z názorů, dopisů a stanovisek. Rudé právo 27. 11. 1989, roč. 70, s. 5.
- ⁶ K osobě A. P. (1923) byl 9. 11. 1970 1. odd. VI. odb. S-StB Praha zaveden svazek A-„ALEX“, reg. č. 17521: 2. 12. 1975 předán z 1. odd. I. odb. S-StB Praha na 2. odb. X. S-FMV. 9. 12. 1975 zaregistrovalo 1. odd. 2. odb. X. S-FMV svazek A-„ALEX“, reg. č. 10295: 16. 11. 1976 změna krycího jména na A-„OREL“, 31. 1. 1980 archivován pod a. č. 709129. 19. 4. 1989 zavedlo 1. odd. 4. odb. II. S-SNB svazek KTS „AXEL“, reg. č. 37186: skartace v registru nevyznačena.
- ⁷ K osobě M. M. (1926) byl 29. 9. 1976 1. odd. 2. odb. X. S-SNB zaveden svazek KTS „HANÁK“, reg. č. 11746: 27. 7. 1977 převeden na svazek A-„HANÁK“, 26. 11. 1979 archivován (včetně složek VZ a KPP – složka FD zničena 28. 11. 1979) pod a. č. 707812. 4. 6. 1985 zavedlo 2. odd. 4. odb. X. S-SNB SPO „KOLÍN“, reg. č. 30461: 22. 7. 1985 převeden na KTS, 18. 5. 1987 zničen.
- ⁸ Tato příloha byla použita pro zpracování 5. odstavce části „Bezpečnostní situace“ DSZ FMV č. 186 z 30. 11. 1989. Srovn. pozn. 3 dok. 12b.
- ⁹ K osobě J. B. (1921) byl 3. 6. 1963 1. odd. 2. odb. II. S-MV zaveden svazek A-„MOKRÝ“, reg. č. 22659: 1. 7. 1969 přeregistrován na 5. odd. odb. A II. S-FSZS. 1. 7. 1969 zavedlo uvedené oddělení II. S-FSZS svazek A-„MOKRÝ“, reg. č. 941: v nezjištěnou dobu předán na 3. odd. 10. odb., 3. odd. 2. odb. a 1. odd. 3. odb. II. S-FMV, 25. 4. 1972 archivován pod a. č. 649152, 14. 10. 1975 obnoven jako spis D „MOKRÝ“, 16. 12. 1975 změna kategorie včetně krycího jména na svazek A-„KOMPONISTA“, 27. 8. 1980 archivován (včetně složky FD – složky VZ a KPP zničeny 27. 8. 1980) pod a. č. 649152. Týž den – 27. 8. 1980 – obnovilo 1. odd. 3. odb. II. S-SNB spolupráci ve spise D „KOMPONISTA“, reg. č. 20130: 13. 8. 1981 archivován opět pod a. č. 649152.
- ¹⁰ K osobě M. Kopelenta (1932) byl 28. 1. 1976 1. odd. 3. odb. II. S-FMV zaveden svazek KTS „HUDEBNÍK“, reg. č. 10610: v nezjištěnou dobu předán na 2. odd. téhož odboru, 2. 5. 1977 archivován 1. odd. 3. odb. II. S-FMV pod a. č. 684287.
- ¹¹ K osobě A. Matznera (1944) byl 22. 9. 1966 5. odd. II. odb. S-StB Plzeň zaveden věcný operativní svazek „HUDEBNÍK“, reg. č. 12670: 23. 5. 1967 převeden z evidenčního na pozorovací, 23. 5. 1968 archivován pod a. č. 2923.
- ¹² K osobě I. Tigridové (1925) byl 19. 3. 1981 2. odd. 4. odb. X. S-SNB zaveden SPO „PREMIÉRKA“, reg. č. 21206: zničen na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989.
- ¹³ K osobě M. Kubese (1943) byl 6. 1. 1975 O-StB Prostějov v problematice „emigrace“ zaveden SPO „KOMPAS“, reg. č. 23095: 21. 2. 1983 předán na I. S-SNB. 13. 1. 1986 obnovilo 2. odd. 4. odb. X. S-SNB rozpracování v OS „MAJOR“, reg. č. 33080: v řádku z registru je uvedeno „má blok I. spr. 31. odb. – dali souhlas, náč. odb. BRODSKÝ“, zničen (včetně složek DOK a KPP) na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ¹⁴ K osobě A. Marvanové (1928) byl 22. 11. 1976 1. odd. 1. odb. X. S-SNB zaveden SPO „VĚNO-1“, reg. č. 12001: 27. 4. 1981 převeden na SS, 10. 8. 1981 předán na 2a odb. S-StB Praha. Již 27. 4. 1981 zavedlo 1. odd. 1. odb. X. S-SNB svazek NO („NO-II/409 Pha“) „VĚNO-1“, reg. č. 21382: 10. 8. 1981 předán 2a odb. S-StB Praha. 21. 8. 1981 zaregistrovalo 2.

- odd. 2a. odb. S-StB Praha SS „VĚNO-1“ (později „MARS“; zároveň „NO-2/409“, poté „1/253“), reg. č. 34911: 3. 11. 1981 převeden na OS, 14. 6. 1988 z 3. odd. 2a odb. S-StB Praha „OS + NO odesl. X-4/2 – cestou SEO-FMV“. 22. 1. 1982 zavedlo navíc 3. odd. 1. odb. X. S-SNB (OP: npor. /od 1. 8. 1985 kpt./ Michal Králka) kontrolní svazek „MARS“, reg. č. 22793: právní kvalifikace § 98 tr. z., zničen (7 částí hl. svazku) 2. 2. 1989. 18. 7. 1988 byl 2. odd. 4. odb. X. S-SNB zaveden OS „MARS“, reg. č. 35825: zničen (14 částí hl. svazku, složky DOK a KPP) na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989. O den později – 19. 7. 1988 – zaregistrovalo 2. odd. 4. odb. X. S-SNB ještě svazek NO „MARS“ („1/262“), reg. č. 35830: zničen na 1. odd. 12. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.
- ¹⁵ K osobě Miloše Zemana (1944) byl 31. 1. 1984 1. odd. 1. odb. XI. S-SNB zaveden SPO „MAN“, reg. č. 27296: 14. 11. 1989 převeden na SS, zničen na 1. odd. 5. odb. II. S-SNB 5. 12. 1989.
- ¹⁶ K osobě E. Kantůrkové (1930) byl 23. 8. 1977 1. odd. 2. odb. X. S-FMV zaveden SPO „AUTORKA“, reg. č. 13608: 17. 12. 1980 převeden na OS, „objekt“ akce 31. 3. 1983 zaevidován jako NO-II/416, svazek zničen (2 části hl. svazku, složky D a KPP) na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 5. 12. 1989. Samostatný sv. NO „AUTORKA“ s reg. č. 37368 zavedlo 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 8. 6. 1989: zničen 7. 12. 1989. K „objektu“ akce „AUTORKA“ existuje memorandum, které 15. 6. 1987 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce 1. odd. 2. odb. X. S-SNB je uveden kpt. František Vančo /od 1. 2. 1987 mjr., od 1. 2. 1986 učitelem školního útvaru PP VB ČSR, jeho uvedení jako řídicího orgánu zřejmě vychází z poznatků z roku 1985/, jako jeho zástupce kpt. /od 1. 11. 1986 ovšem mjr.!/ Milan Souček):
„Jmenovaná patří mezi signatáře CH-77.
Sledování bylo prováděno v roce 1980 a 1985. V roce 1985 byla zvolena za mluvčí charty-77. Chování objektu bylo velmi pozorné, často se za sebe otáčela a zastavovala se u výkladních skříní, což využívala ke své osobní kontrole.
Nebylo potvrzeno, že by odhalila sledování. V současné době se její sledování neprovádí, nelze blíže charakterizovat.
Popis osoby: [...] Cílem sledování je dokumentovat a odhalovat její styky s nepřátelskými osobami, činnost ve prospěch Charty a styk z řad VČ, potvrdit předávání písemných materiálů a balíčků.
AUTORKA
S: Kantůrek Jiří, P-5, [...] (manžel); Štern Jan (syn), P-4, [...]; Krásová Adriana (snacha), P-4, [...]; Šach Petr, švagr syna objektu, P-4, [...]; Šachová Jolana, švagrová syna objektu, P-4, [...]; Krása Václav, tchán syna objektu, P-1, [...]; Krásová Blanka – tchyně syna objektu, P-1, [...]
A: P-9, Kytlická 763/31 (nezj.)“
A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 3“.
- ¹⁷ K osobě Jiřího Hanzelky (1920) byl 22. 3. 1974 1. odd. IV. odb. S-StB Praha zaveden svazek NO „JIRÍ“, reg. č. 22576: 9. 7. 1974 „založeno PO“, 2. 12. 1975 předán na 1. odd. 2. odb. X. S-FMV. 14. 8. 1978 zavedlo uvedené oddělení X. S-FMV OS (NO, „NO-1/99“) „JIRÍ“, reg. č. 15445: zničen (3. částí hl. svazku, složky DOK a KPP/1-3) na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 5. 12. 1989. Samostatný sv. NO „JIRÍ“ s reg. č. 37367 zavedlo 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 8. 6. 1989: zničen 7. 12. 1989.
- ¹⁸ K osobě Miroslava Zikmunda (1919) zavedlo 8. 10. 1970 O-StB Gottwaldov pozorovací svazek „TATRA“, reg. č. 14833: 28. 3. 1973 archivován pod a. č. 31159 Brno. 13. 2. 1974 byl O-StB Gottwaldov zaveden v problematice

„kultura“ SPO „MIRA“, reg. č. 20089: 11. 6. 1974 převeden na SS, téhož dne zaevidován „objekt“ akce jako NO („2/16“), svazek ukončen „profylaxí O. P.“ a 23. 11. 1978 archivován pod a. č. 382959; pravděpodobně 12. 7. 1979 jako SS obnoven. 15. 1. 1975 zavedlo 2. odd. II. odb. S-StB Brno kontrolní svazek zřejmě s identickým reg. č. 20089 (viz pozn. „je duplic.“): zrušen pravděpodobně 13. 2. 1979 (později zřejmě – spolu se SS – obnoven: viz memorandum níže). Samostatný sv. NO s reg. č. 42136 (již v problematice „pravice“) byl z výše uvedeného signálního svazku vyčleněn O-StB Gottwaldov 1. 8. 1989: zničen počátkem prosince. K objektu signálního svazku „MIRA“ existuje nedatované memorandum, které zpracovalo O-StB Gottwaldov (jako řídicí orgán akce je uveden kpt. Ilja Prusenovský, jako jeho nadřízený náčelník mjr. Vlastimil Daněk /mjr. od 1. 4. 1987, náč. O-StB Gottwaldov do 1. 12. 1988/, kontrolní svazek se měl nacházet na 2. odd. II. odb. S-StB Brno u kpt. Milana Krejčíře):

„Jmenovaný jako spisovatel se v období krizových let 1968-69 podílel na rozpoutávání protisocialistických a protisovětských nálad, zejména na teritoriu okresu Gottwaldov. V posledním období bylo zjištěno, že i nadále udržuje styky na nepřátelsky orientované osoby, jak z okresu Gottwaldov, tak i na osoby z Prahy a Brna. Na svých nepřátelských názorech i nadále setrvává. Ve svém bydlišti organizuje setkání pravicově orientovaných osob z okresu Gottwaldov.

Styky v Praze: Ludvík VACULÍK, HANZELKA Jiří, Václav HAVEL, Lenka PŘOCHÁZKOVÁ /vesměs spisovatelé/

Popis osoby: [...]

Cíl: konkretizovat časový režim pobytu v Praze. Dokumentovat jeho styky na výše uvedené představitele čs. opozice. Věnovat pozornost možnému převozu tiskovin.

– v případě, že jmenovaný nepocestuje z Prahy zpět do Gottwaldova, je zájem na jeho dalším sledování.“

A MV ČR, nezpracované materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X – MEMORANDUM BRNO“.

¹⁹ Viz dok. 46b.

13b

1989, 30. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 286.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/286/03-89

V Praze dne 30. 11. 1989

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 1/1

Denní situační zpráva č. 286/89 ze dne 30. 11. 1989.

K bodu 2a):

K bodu 2b): č. 1 [1/1]

K bodu 3):

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k č. j.: CB-0077/286/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník – pouze pro ss. ministra vnitra ČSSR
a generálního tajemníka ÚV KSČ

Z prostředí bývalých členů KSČ sdružených v tzv. OBRODĚ bylo zjištěno, že u V. KOLMISTRA¹ se dne 27. 11. soustředili zástupci různých institucí – R. REINER² (ředitel Městské politické školy), R. HEGENBART a další 2 členové KSČ. S. HEGENBART projevil zájem o setkání dne 28. 11. Podle dohody mezi členy OBRODY se tohoto jednání zúčastní V. P[...],³ V. K[...]⁴ a V. KOLMISTR. Představují si, že by se mělo jednat o krátké pracovní setkání na neutrální půdě.

Dále bylo zjištěno, že prostřednictvím V. KOLMISTRA chce docent R. REINER zajistit kontakt s. HEGENBARTA s Č. CÍSAŘEM. Posledně jmenovaný se schůzkou vyjádřil souhlas, ale je toho názoru, že by se při těchto setkáních neměly uzavírat žádné dohody, pouze stanovit, o čem se bude jednat. Setkání by se mělo uskutečnit v politické škole v Karlíně. Současně se CÍSAŘ domnívá, že by OBRODA měla vydat svůj manifest, z něhož by bylo jasné, že si neodpustí kritiku stalinistů a budou na ní trvat. Dále předpokládá, že by jejich skupina mohla dostat od KSČ dům na Staroměstském náměstí, ve kterém by zřídili sekretariát OBRODY.

Informace byla získána Pramenem č. 2 dne 27. 11. 1989 a lze ji pokládat za hodnověrnou.

^a Přes jméno Vykypělův vlastnoruční podpis.

¹ K osobě Vladimíra Kolmistra (1930) byl 22. 7. 1971 O-StB Kladno zaveden OS „MISTR“, reg. č. 17935: 30. 8. 1973 „zaveden NO“ (od 20. 3. 1974 „1/14“, od 12. 10. 1985 „3/50“ a posléze „2/44“), OS 29. 11. 1985 archivován pod a. č. 780242, sv. NO zničen 6. 12. 1989. 14. 3. 1983 zavedlo navíc 3. odd. 2a odb. S-StB Praha kontrolní svazek zřejmě s identickým reg. č. 21. 9. 1987 obnovilo O-StB Kladno rozpracování v SS „MISTR“, reg. č. 45343: zničen koncem roku 1989. 6. 11. 1987 byl 1. odd. 2a odb. S-StB

- Praha zaveden druhý kontrolní svazek (reg. č. zřejmě 45343): 7. 4. 1989 předán na 2. odd. II. odb. téže správy.
- ² K osobě Rudolfa Reinera (1941) byl 3. 12. 1985 3. odd. 1. odb. X. S-SNB zaveden spis D „PECKA“, reg. č. 31345: zničen na 3. odd. 10. odb. II. S-SNB 1. 12. 1989.
- ³ K osobě V. P. (1935) byl 29. 11. 1973 1. odd. 1. odb. II. S-FMV zaveden SPO „VLADO“, reg. č. 6531: po vzniku X. S-FMV předán na její 3. odd. 2. odb., 7. 10. 1977 převeden na SS, 14. 2. 1979 předán na 2. odd. 4. odb. X. S-FMV a zároveň provedena změna krycího jména na „PARIS“, 28. 4. 1979 poznámka v řádku z registru „stat. ukončeno – získán ke spolupráci“ a „KPP ke sv. rč. 17653“, 3. 5. 1979 archivován pod a. č. 678697. 28. 4. 1979 zavedlo 2. odd. 4. odb. X. S-FMV svazek A-„PARIS“, reg. č. 17653, 9. 1. 1984 předán na 3. odd. téhož odboru, 28. 12. 1984 archivován pod a. č. 752552 (zároveň zřejmě zničeny složky FD, KPP a VZ). 10. 9. 1987 zavedlo 1. odd. 1. odb. X. S-SNB svazek KTS „ADA“, reg. č. 34266: zničen (včetně složky FD) na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 1. 12. 1989.
- ⁴ K osobě V. K. (1931) byl 25. 9. 1973 O-StB Praha-západ zaveden svazek NO („1/3“), reg. č. 20785: 3. 2. 1975 předán na „X-1/1“. 30. 5. 1979 zavedlo 1. odd. 1. odb. X. S-FMV svazek A-„NIKOLA“, reg. č. 17897: 19. 12. 1979 předán vedení 1. odb. X. S-FMV, při reorganizaci v roce 1988 na „II-10-01 (s. Vykypěl)“, zničen (včetně složek KPP, FD a VZ/1-2) 8. 12. 1989.

13c

1989, 30. listopadu, Praha. – Denní situační zpráva č. 287.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/287/03-89

V Praze dne 30. 11. 1989

PRÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 2/2

Denní situační zpráva č. 287/89 ze dne 30. 11. 1989.

K bodu 2a): č. 1 [1/1]

K bodu 2b): č. 2 [2/1]

K bodu 3):

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k č. j.: CB-0077/287/03-89

K bodu 2a

Rozdělovník – jen pro s. ministra vnitra ČSSR

Dne 29. 11. přicestoval do Prahy emisar vedení západoněmecké SPD[,] poslanec Bundestagu Peter GLOTZ. Na návštěvu jej pozvali mluvčí Občanského fóra (OF) pro německy mluvící země Pavel BERGMANN¹ a Rudolf BATTEK prostřednictvím ústředí SPD v Bonnu bez příspěví ZÚ NSR v Praze. Mají zájem s ním projednat otázku založení sociálně demokratické strany a současnou politickou situaci. Přitom hodlají GLOTZE ujistit o úplné politické jednotě OF.

Pobyt GLOTZE v Praze, který má trvat do 30. 11., organizuje Michael STEINER,² tiskový rada ZÚ NSR. Dne 28. 11. se proto STEINER pokusil prostřednictvím čs. občana DONÁTA zajistit vhodné osoby na setkání s GLOTZEM. Zájem má o účast Emanuela MANDLERA, Martina MEJSTRÍKA, Moniky BAJEROVÉ,³ Jana URBANA, Miloše ZEMANA, Miloše HÁJKA, Ladislava LISE a Jana ŠKODY (ústřední tajemník Čs. strany socialistické). Za sociální demokracii by se měl dostavit Rudolf BATTEK. Zvláštní zájem má STEINER na účasti Václava MALÉHO, kterého zná GLOTZ velmi dobře.

Informace byla získána Pramenem č. 2 dne 28. a 29. 11. 1989 a lze ji pokládat za hodnověrnou.

Příloha č. 2 k č. j.: CB-0077/287/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník – pouze pro s. ministra vnitra ČSSR

Dne 29. 11. 1989 se konalo v budově Obvodního sekretariátu Čs. strany lidové na Praze 5 rozšířené zasedání koordinačního výboru hnutí ZELENÝCH v ČSSR. Zasedání se zúčastnily další ekologické aktivity, které chtějí s tímto výborem úzce spolupracovat (Pražské ekologické centrum, Čs. svaz ochránců přírody, Hnutí Brontosaurus, Ekologická sekce čs. biologické společnosti ČSAV, Ekologická společnost apod.). Cílem setkání byla příprava činnosti nově se formující strany ZELENÝCH v ČSSR. V současné době probíhá mezi jednotlivými zástupci ekologických aktivit boj o pozice ve straně ZELENÝCH.

Vedení Čs. strany lidové zapůjčilo své prostory straně ZELENÝCH především proto, že hodlá získat novou stranu pod svůj vliv a posílit si tak svoje pozice před nadcházejícími volbami do Federálního shromáždění.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 29. 11. a lze jej pokládat za hodnověrný.

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.

¹ K osobě P. Bergmanna (1930) byl 23. 8. 1979 1. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „LOBY“, reg. č. 31649; 2. 7. 1980 převeden na SS, 31. 5. 1988 archivován pod a. č. 833308. Samostatný sv. NO („2/516“, posléze „3/1313“) s reg. č. 33829 zavedlo 1. odd. 2a odb. S-StB Praha 9. 6. 1988: v nezjištěnou dobu předán na O-StB Praha 6, zničen 6. 12. 1989. K uvedené osobě existuje též výpis ze svodek sledování ve dnech po 16. 11. 1989, který zpracovala IV. S-SNB:

„29. 11. 89/st. byl + muž na ZÚ NSR/HABR 89“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 71“.

² K osobě M. Steinera (1949) byl 14. 8. 1989 1. odd. 2. odb. II. S-SNB zaveden SPO „HABR 89“, reg. č. 37660: skartace v registru nevyznačena.

³ Monika Pajerová.

14a

1989, 1. prosince, Praha. – Denní situační zpráva č. 288.

II. správa SNB

analytický odbor

Čj.: CB-0077/288/03-89

V Praze dne 1. 12. 1989

PRÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 2

Přílohy: [3/4]

Denní situační zpráva č. 288/89 ze dne 1. 12. 1989.

K bodu 2a): [1/1]

K bodu 2b): [2/1]

K bodu 3):

K bodu 4): [3/2]

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. [1] k č. j.: CB-0077/288/03-89

K bodu 2a

Rozdělovník – pouze pro s. ministra vnitra ČSSR

Dne 4. 12. 1989 bude uskutečněno jednání I. tajemníka ZÚ HOLLANDSKA v Praze KNOOKA¹ s mluvčím OF DIENSBIEREM,² které zprostředkovává VOKROUHLICKÝ.

Tématem jednání bude vývoj vnitropolitické situace v ČSSR, postavení OF v tomto procesu, zejména pak úloha čs. opozice v současné vnitropolitické situaci.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 31. 11. 1989 a je určen pouze k informaci s. MV ČSSR.

Příloha č. [2] k č. j.: CB-0077/288/03-89

K bodu 2a

Rozdělovník – pouze pro s. ministra vnitra ČSSR

Ředitel Prognostického ústavu ČSAV doc. Valtr KOMÁREK požádal vedení Čs. televize /programový výbor/ o umožnění třiceti-minutového vystoupení v časově sledované relaci. KOMÁREK hodlá reagovat na vystoupení předsedy vlády ADAMCE v televizi dne 29. 11. 1989, konkrétně na pasáž, ve které ADAMEC hovořil o nutnosti skládání účtů bývalým předsedou vlády ŠTROUGALEM. KOMÁREK jmenovanému dělal po řadu let ekonomického poradce a má obavu, že tato skutečnost ovlivní jeho ambice na řídicí funkci v rámci vlády ČSSR v ekonomické oblasti. Dále má obavu, že bude zdiskreditován v souvislosti s možným zveřejněním skutečnosti o tom, že vykonával funkci místopředsedy SPK a ekonomického poradce Fidela CASTRA.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 30. 11. 1989 a je určen pouze k informaci MV ČSSR.

Příloha č. [3] k č. j.: CB-0077/288/03-89

K bodu 4

Rozdělovník – pouze pro s. ministra vnitra ČSSR

Akce „KRUH“ – situace v podnicích národního hospodářství dne 29. a 30. 11. 1989

V hodnoceném období nedošlo ve vyčleněných objektech k případům narušení výroby. Podle způsobu zapojení se do pondělní generální stávkou, projednávají stávkové výbory a Občanská fóra /OF/, s ve-

dením podniků náhradní pracovní směny za účelem plnění hospodářských plánů podniků.

Množí se požadavky stávkových výborů či OF na umožnění přístupu k dálnopisům, reprografické technice a aby byly zavedeny nové volby vedení podniků, výborů KSČ a ROH. V podnicích, kde dosud neproběhly schůze ROH, jsou tyto odkládány a je požadováno zvolení nových delegátů.

Z prostředí jednotlivých podniků jsou vznášeny další požadavky směřující zejména k apolitizaci podniků, rozpuštění jednotek LM a nezávislosti ROH vůči hospodářskému vedení podniků.

Mezi pracovníky se začíná projevovat určitá nedůvěra vůči mluvčím stávkových výborů nebo OF, kteří se prohlašují za zvolené mluvčí. Do vytvořených stávkových výborů a OF jsou „delegovány“ i osoby trestané za kriminální trestnou činnost a osoby, kterým je věnována stb pozornost.

V průběhu různých shromáždění, diskusí apod. se ze strany jednotlivých vystupujících ozývají hlasy, nabádající k likvidaci komunistů, včetně jejich věšení.

V podnicích, kde jsou vytvořeny závodní jednotky LM[,] je prováděno trvalé střežení skladů zbraní a střeliva členy LM. Do současné doby nebyl zaznamenán pokus o proniknutí do skladů nebo hlášena ztráta zbraní či střeliva.

V některých závodech a organizacích jsou prováděny sbírky na podporu stávkujících studentů. Vyskytují se i případy, kdy zaměstnanci podniků – členové KSČ vystupují z řad členů KSČ odevzdáním strnické legitimace.

V objektu Městské telekomunikační správy Brno vystupuje jako mluvčí OF nositel státního tajemství ing. HORŇANSKÝ, který jako vedoucí tranzitní ústředny má přehled o ZTS, telefonní síti vojenského okruhu a telefonního okruhu zvláštní důležitosti. Jmenovaný má možnost tuto síť vyřadit z provozu, nebo zorganizovat odposlech.

^a Přes jméno Vykypělův vlastnoruční podpis.

¹ K osobě Hillebranda D. Knooka (1946) byl 14. 2. 1986 1. odd. 4. odb. II. S-SNB zaveden SPO „BLANÍK 86“, reg. č. 31612: 6. 5. 1987 předán na 2. odd. téhož odboru, při reorganizaci v roce 1988 na 2. odd. 3. odb. II. S-SNB, 8. 9. 1990 archivován pod a. č. 856742.

² Jiří Dienstbier (1937); jeho jméno je chybně uváděno i dále, k tomu už nečiníme poznámky. K jeho osobě byl 14. 1. 1972 3. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden OS „RÁČEK“, reg. č. 3162 („dříve styk ve 17258 S StB Praha“): 18. 2. 1972 „vyš. sv. 11/110-72 SV Stb 1/1 – § 100/1 zaháj. 31. 1. 72, od 4. 2. 72 vyšetř. na svobodě“, 26. 6. 1979 „stat. neukončeno, vyš. sv. 8/120 – SV Stb Praha dle § 7/1. 98“, po vzniku X. S-FMV předán OS (NO. „1/46“) na její 1. odd. 1. odb., zničen na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989. Samostatný sv. NO „RÁČEK“ s reg. č. 37361 zaregistrovalo 1. odd.

10. odb. II. S-SNB 7. 6. 1989; zničen 8. 12. 1989. K „objektu“ akce „RÁČEK“ existuje memorandum, které 2. 5. 1988 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden npor. Luděk Vondráček /dle personální evidence pracovníkem 3. odd. 1. odb. X. S-SNB!/, jako jeho zástupce mjr. Jaroslav Vondruška; uvedení řídicího orgánu akce a jeho zástupce je rukou aktualizováno: k Vondráčkovi je připsáno „kpt.“ /od 1. 11. 1988/, jako jeho zástupce je nově uveden mjr. Karel Schwarz – oba od reorganizace v roce 1988 na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB);

„Jmenovaný se aktivně podílí na činnosti CH-77 a udržuje rozsáhlé styky na VC a pracovníky záp. sdělovacích prostředků.

Sledování je prováděno od roku 1971. Objekt má řadu styků jak z čs. občanů, tak i VC a KZÚ. Je velmi pozorný k okolí, místy až násilná kontrola, kdy se snaží o únik. Neustále se otáčí a vrací do směru svého příchodu. Pozorně sleduje osoby v blízkém okolí jak při pěším pohybu, tak v prostředcích MHD. Všímá si zaparkovaných vozidel prázdných i s osádkou. Bylo zjištěno, že odhalil několikrát sledování.

Při otevřeném sledování se chová klidně a slušně. [...] Objekt vlastní chatu v obci Kozly, okr. Česká Lípa.

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je dokumentace a ustanovení styků na pracovníky záp. sdělovacích prostředků a styků na VC. Dle operativní situace rozkrývání styků objektu na osoby z řad mluvčích stoupenců CH-77, zejména na rozepisovatelky materiálů tohoto seskupení.

RÁČEK

S: ŠEBEK Václav, 1942, P-2, [...]; ZAVŘEL Zdeněk, 1943, P-3, [...]; SCHLEGER Eduard, 1941, P-1, [...]; SCHELEGEROVÁ Dagmar, 1944, [...]; RAIMAN Michal, 1930, P-4, [...]; PETR Milan, 1948, P-4, [...]; ŠTOLOVSKÁ Marie, 1915, P-4, [...]; JOHNOVÁ Jarmila, 1949, P-2, [...]; DOBROVSKÝ Luboš, 1932, P-6, [...]; ZMATLÍK Jan, 1948, P-5, [...]; HANÁK Jiří, 1938, P-4, [...]; SLUKOVÁ Frant., 1913, P-2, [...]; BĚLÍKOVÁ Jarmila, 1948, P-9, [...]; VODŇANSKÝ Jan, 1941, P-10, [...]; UHL Petr; FREUND Karel, P-2, [...]; NĚMCOVÁ Markéta; ŠABATOVÁ Anna; HERKA Bohuslav – Ostrava; HAVLOVÁ Květa, 1948; ČAKRTOVÁ-SEKANINOVÁ Gertruda, 1908; DIENSTBIEROVÁ Marie, 1942; BEDNÁŘ Luděk, 1955; HAVLOVÁ Olga, 1933; URBÁNEK Zdeněk, 1917; ŠVEHLÍKOVÁ Věra, 1931; ŠVEHLÍK Zdeněk, 1933; JIRÁNKOVÁ Kateřina, 1962; SAWYER Charles, 1941, USA; SKJESETH Alf, [...] 1952, Norsko; EIDE Bernt, [...] 1953, Norsko; PERS-SON Anders, [...] 1944, Švédsko; WILLEM Jan, [...] 1951, Holandsko; MURAWSKI Albert, Belgie; Van GOLL Josef, Belgie; FISHER Candyne, [...] 1944, USA; FISHER Daniel, [...] 1944, USA; NIESS Robert, [...] 1958, USA; CHESTNUTT Rebecca, [...] 1958, USA; STOREY David, [...] 1949, V. Británie; BOER Erik – Holandsko, P-5, [...]; SHAW Sarad Margaret, USA; OXLEY Andrew, 1945, Vel. Británie; DEANE Stephen, ZÚ USA; LARSEN Jens, 1952, Dánsko; DIENSTBIER Ondřej, 1943, [...] /bratr/; DIENSTBIEROVÁ Stan., 1946, [...] /švagr/; JUNGWIRTH Tomáš – sport. redaktor ČST; HÁJEK Jiří, 1913, [...]; MALÝ Václav, 1950, [...]; KULÍK Zdeněk, 1951, Chomutov; DOBROVSKÝ Luboš, P-6, [...]; POJEZNÝ Jiří, 1962, P-6, [...]; ŠILHANOVÁ [Šilhánová] Libuše; ŠIKLOVÁ Jirina; MACHONINOVÁ Lenka, 1951, P-2, [...]; KLÍMOVÁ Rita zn.; RUML Jiří; MAREK Stanislav; LIS Ladislav; VAŠKOVÁ Hana, P-4, [...] – švagrová

V: [...] Š 120, DIENSTBIER Ondřej, 1943; [...] Trabant, MALÝ Václav, 1950; [...] Š 105, KULÍK Zdeněk, 1951, Chomutov; [...] Š 120 modrá, KLÍMOVÁ Rita“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 28“.

14b

1989, 1. prosince, Praha. – Denní situační zpráva č. 289.

II. správa SNB
analytický odbor
 Č. j.: CB-0077/289/03-89

V Praze dne 1. 12. 1989
 PŘÍSNĚ TAJNÉ
 Výtisk č.: 2
 Přílohy: [1/2]

Denní situační zpráva č. 289/89 ze dne 1. 12. 1989.

K bodu 2a):
 K bodu 2b): [1/2]
 K bodu 3):
 K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB
 plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha k č. j.: CB-0077/289/03-89

K bodu 2b
Rozdělovník – pouze pro s. ministra vnitra ČSSR a gen. tajemníka
 ÚV KSČ s. URBÁNKA

Dne 1. 12. 1989 z prostředí koordinačního stávkového výboru VŠ byla získána informace o tom, že ze záznamu telefonického hovoru je známo, kdo a odkud vydal pokyn k zásahu dne 17. 11. 1989 proti demonstrantům[,] a o tom, že ŠTĚPÁN nemá s pokynem nic společného. Kalkuluje se s tím, že po zveřejnění, kdo odpovídá za zásah, dojde k dalším změnám ve funkcích.

K osobě gen. tajemníka ÚV KSČ Karla URBÁNKA byly údajně soustředěny materiály, které by jej měly kompromitovat zejména před dělníky (záznamy z jeho projevů). Zveřejnění těchto materiálů bude uskutečněno až v době, kdy se k s. URBÁNKOVI přihlásí co nejvíce lidí, kteří v důsledku toho budou bezbranní a neakceschopní. S. URBÁNEK bude muset pod tlakem situace učinit další ústupky. Je zpracována „černá listina“[,] na které jsou uvedeni MV ČSSR s. KINCL, gen. taj. ÚV KSČ s. URBÁNEK, severočeský zpravodaj TV HONZÍK.¹ Tato listina je údajně dále doplňována.

Dále byla v prostředí Matematicko-fyzikální fakulty získána informace o tom, že člen koordinačního stávkového výboru MEJSTRÍK má mít v držení „originál“ dokumentu, který je podepsán MV ČSSR KINCLEM a MV ŽP ČSR a SSR[,] ve kterém schvalují zákrok SNB ze dne 17. 11. 1989.

Poznatek byl získán dne 1. 12. 1989 pramenem č. 2 a je určen k informaci pouze pro ministra vnitra ČSSR a gen. taj. ÚV KSČ s. URBÁNKA.

^a Nad jménem rukou připsáno „z roz.“ a připojen zřejmě Musilův vlastnoruční podpis.

¹ K osobě Jindřicha Honzika (1950) byl 18. 8. 1987 3. odd. II. odb. S-StB Ústí n. Labem zaveden spis D „REDAKTOR“, reg. č.25788; 6. 9. 1988 předán na O-StB Liberec, zničen 7. 12. 1989.

15

1989, 2. prosince, Praha. – Denní situační zpráva č. 290.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/290/03-89

V Praze dne 2. 12. 1989

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 1/1 [+ 1/3]

Denní situační zpráva č. 290/89 ze dne 2. 12. 1989.

K bodu 2a):

K bodu 2b): [1/1, 2/3]

K bodu 3):

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

K bodu 2bRozdělovník – pouze k informaci MV ČSSR a GT ÚV KSČ

Dne 3. 12. 1989 organizují stávkové výbory studentů protestní demonstraci proti potlačení stávky čínských studentů v letošním roce. Demonstrace má být zahájena ve 14.00 hod. ve vnitřní Praze (zatím u filozofické fakulty), odkud se účastníci mají přesunout až k ZÚ Číny. Studenti si sami budou zabezpečovat pořádkovou službu, která jakékoliv provokatéry bude označovat a eliminovat.

Poznatek byl získán dne 2. 12. 1989 Pramenem č. 1 a lze ho považovat za věrohodný. Současná situace vyžaduje velice citlivý přístup ke studentům během průvodu. Podle poznatků z prostředí velký význam by mělo vystoupení vhodného a pro studenty v těchto dnech důvěryhodného oficiálního představitele (např. s. MOHORITA), který by ve svém vystoupení shrnul význam postojů studentstva v uplynulých dnech a zároveň vytyčil linii – pokračovat nadále v konstruktivním dialogu bez snah o jakoukoliv konfrontaci.

Současně je nutno počítat i s požadavkem ZÚ Číny o zajištění ochrany. V případě nasazení VB postupovat vzhledem k současné situaci mezi studenty velice citlivě a při ochraně ZÚ požádat o spolupráci pořádkovou službu demonstrantů a její organizátory.

Klidný průběh akce může napomoci konsolidaci stávkového hnutí studentů, o jehož dalším vývoji se bude právě v neděli 3. 12. 1989 rozhodovat.

K bodu 2bRozdělovník – pouze k informaci GT ÚV KSČ

Hodnocení situace probíhá v Občanském fóru (OF) průběžně. Jsou vytvořeny pracovní skupiny, které monitorují všechna oficiální vystoupení, články, televizní pořady atd. Zpracovává se souhrnná informace, která je předávána členům OF z řad OBRODY. Hlavní úlohu sehrává JUDr. Zdeněk JIČÍNSKÝ, který řídí tým na vypracovávání jednotlivých, dílčích taktických kroků, jimiž OF postupuje při jednání s oficiálními zástupci.

Všechny složky OF, včetně OBRODY, jsou překvapeny tím, že vláda a Národní fronta přijaly všechny podmínky, tzv. „celý balík“, najednou a ten, že se již řeší. Na takový rychlý spád nebyla ani OBRODA připravena. V OF byla připravena varianta postupného předkládání požadavků, plnění jednoho po druhém a tím udržování neustálého napětí a tlaku na vedení KSČ a státu.

Přijetím „celého balíku“ jim byla vnucena varianta, na kterou radi-

kální směr v OF v čele s Václavem HAVLEM nebyl připraven. To vytvořilo výhodnou pozici OBRODĚ, která mohla začít realizovat svůj „dlouhodobě připravený konstruktivní program reforem společnosti a strany“. Je jasné, že OBRODA sehrává a bude i nadále představovat vůdčí ideový směr v OF i v případě, že by se v dalším období ustavila jako politická strana. V současné době jí organizační začlenění v OF vyhovuje.

Dle názorů skupiny OBRODY v OF má dne 8. 12. 1989 dojít v Moskvě k setkání 5-ti zástupců socialistických zemí, kde dojde k zaujetí společného stanoviska a k revizi hodnocení způsobu řešení československého roku 1968 vstupem vojsk Varšavské smlouvy. Není vyloučeno, že do Moskvy přijede i Alexandr DUBČEK.

K hodnocení 4 projevů v československé televizi dne 30. 12. 1989, které měly být „politickým zhodnocením jak uplynulých 21 let, tak výchozí platformou pro obrozené síly v ČSSR do nastávajícího období“[,] jsou skupinou OBRODY v OF zaujímány následující názory:

Zdeněk MLYNÁŘ – význam spočívá v tom, že československý problém zařadil do celoevropského kontextu, tedy československý problém musí každý chápat jako součást budování Evropského domu a procesu uvolňování napětí a odzbrojování. Vytvořil dostatečný prostor a potvrdil šanci pro nové vedení KSČ a celou reformující se komunistickou stranu. Ve skupině OBRODY dále panuje názor, že vystoupení MLYNÁŘE bylo po dohodě se s. URBÁNKEM z pokynu sovětské strany.

K projevu s. ŠTROUGALA – vzhledem ke zmatečnosti při jednání FS ČSSR, bylo vystoupení ŠTROUGALA v jeho přestávce velice vhodně provedeno, zdůraznilo kontrast mezi ním a „zmatky ve FS“. ŠTROUGAL navázal na MLYNÁŘE, faktograficky zhodnotil své působení ve vedení, přiznal i své chyby za současný stav. Zdůraznil, že vinou politického vedení nebyly nikdy dotaženy do konce navrhované ekonomické reformy, soubor[ly] opatření ani nebyly vyhodnoceny. Vina je tedy na politickém vedení.

K projevu s. ADAMCE – velice taktické vystoupení, v němž upozornil národ, že i v tomto politicky složitém období musíme zajistit normální chod státu, plnění hospodářských úkolů atd. Vystoupení racionální, bez emocí, plně faktů jasných pro každého. Prohlášení, že již nebude ustupovat těm, kteří mu dávají „nůž na krk dalšími požadavky“[,] nebylo určeno OF, ale potvrdil tím svoje spojení s vedením strany.

ČERNÍK – svým vystoupením připravil podmínky pro přehodnocení roku 1968. Zdůraznil nutnost „rozuzlení celého problematického bloku z roku 1968 společně s vedením ČSSR“.

Skupina OBRODY v OF byla informována dvěma zástupci Demokratického fóra KSČ o jejich rozhovoru se s. URBÁNKEM v noci z 30. 11. na 1. 12. 1989. Dle jejich informace s. URBÁNEK v nich vidí novou naději pro celou KSČ vzhledem k „morální čistotě v politické práci“,

což bude přitažlivé hlavně pro mladé komunisty a formování nové členské základny KSČ.

Dle skupiny OBRODY v OF dne 1. 12. 1989 ráno dostalo OF od s. URBÁNKA vzkaz, aby OF navrhlo kandidáta na prezidenta. Zatím je úvaha o Alexandru DUBČEKOVĚ. Za OF bude jeho kandidátka projednávána s dalšími politickými stranami a v pozadí za ním je i MLYNÁŘ a SSSR. DUBČEK by měl sehrát v této funkci 2 základní role:

- zajistit kontinuitu mezi r. 1968 a dnešním procesem;
- završit celkové zklidnění situace v ČSSR.

K dalším názorům z prostředí skupiny OBRODY v OF:

Zdeněk MLYNÁŘ má i nadále sehrát roli „MOSTU“ mezi nově se formující levicí na Západě a obrozujícími se sociálně demokratickými proudy v socialistických zemích.

ČSSR z pohledu sovětského vedení má v současné době nejpriznivější podmínky ze zemí socialistického tábora k tomu, aby „byl obnoven socialismus a mezinárodně byla potvrzena a v praxi prokázána jeho jedinečnost a nezvratitelnost“. ČSSR jako první stát, který by vyřešil problémy občanských, lidských práv a demokracie vůbec, by se měla stát modelovým vstupem do Evropského domu. To je koncepce GORBAČOVA, který chce dokázat, že tento proces jde i bez „žebrových Poláků, Maďarů“ a bez celospolečenských otřesů.

Poznatek byl získán dne 1. 12. 1989 Pramenem č. 1, věrohodně odráží názorovou hladinu v OF, zejména [ve] skupině OBRODY.

---

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.

^b Nad tím rukou připsáno „AO“; pod tím vlevo na stránce rukou připsáno: „pro GT předáno, s. Lubomír OPAT V. S-SNB, č. sl. pr. 208 725“.

16

1989, 4. prosince, Praha. – Denní situační zpráva č. 291.

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/291/03-89

V Praze dne 1. 12. 1989^a

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 0

Denní situační zpráva č. 291/89 ze dne 4. 12. 1989.

Nebyly získány žádné poznatky.

K bodu 2a):

K bodu 2b):

K bodu 3):

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^b

---

^a Datum „1. 12. 1989“ se vzhledem ke kontextu jeví jako chybně uvedené.

^b Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.

17

1989, 5. prosince, Praha. – Denní situační zpráva č. 292.

II. správa SNB

analytický odbor

Čj.: CB-0077/292/03-89

V Praze dne 5. 12. 1989
PŘÍSNĚ TAJNĚ
Výtisk č.: 2
Přílohy: 1/1

Denní situační zpráva č. 292/89 ze dne 5. 12. 1989.

K bodu 2a): 1/1
K bodu 2b): 0
K bodu 3): 0
K bodu 4): 0

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k č. j.: CB-0077/292/03-89¹

K bodu 2a
Rozdělovník – pouze MV ČSSR

Dne 2. 12. 1989 proběhla na fakultě žurnalistiky UK v Praze beseda studentů s Maxmilianem SCHREIBERem, USA státním příslušníkem, povoláním fotograf[,] a s Michaelem KUKRALEM, USA státním příslušníkem, pracovníkem Natural Science Faculty Kerg, UK Geography v USA. Jmenovaní poučovali studenty, jak se mají v současné době chovat. Hovořili o tom, že ČSSR je již dnes součástí Západní Evropy. U studentů uvedené fakulty jsou zjišťovány stále ostřejší výpady proti členům KSČ, zejména z řad pedagogického sboru. Zásadně požadují výměnu učitelů – komunistů. Ke generální stávce plánované na 11. 12. 1989 nezaujímají jednoznačné stanovisko, neboť většina studentů má již „stávek dost“. Neustále narůstají útoky i proti StB[,] a to zejména z hlediska její kontroly, rozpočtu a metod, které používá.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 4. 12. 1989 a lze jej využít pouze k informaci ministra vnitra ČSSR.

---

^a Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.

¹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 190 z 6. 12. 1989: název, zdroj i rozdělovník neuveden.

Samotná DSZ FMV č. 190 vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1. Bezpečnostní situace

Dne 4. 12. 1989 v průběhu večerního diskusního klubu v Realistickém

divadle Z. Nejedlého v Praze vystupovali hosté divadla se svými prohlášeními a názory. Ty byly v naprosté většině zaměřeny k další nestabilizaci socialistického zřízení v ČSSR a vyvolávání emocí. Mezi nejostřejší patřilo vystoupení režiséra a hudebníka Vladimíra MERTY, který otevřeně řekl, 'že se těší na den, kdy své dceři bude moci ukázat pravého oběšeného komunistu'. Za své vystoupení sklidil ovace publika. [Viz pozn. 1 dok. 32a.]

V Gottwaldově proběhla schůzka představitelů Občanského fóra /OF/ s vedením ONV Gottwaldov a Národní fronty, na níž zástupci OF předali požadavky: aby z vedení ONV, OV KSČ, Okresní odborové rady, OV SSM, Okresní prokuratury, Okresní správy SNB a Městského národního výboru Gottwaldov odstoupili funkcionáři, kteří se zkompromitovali činností po roce 1969 a kteří odpovídají za negativní situaci v životním prostředí; zastavení trestního stíhání proti pěti konkrétním osobám; dát okresní tisk k dispozici OF; beztrestnost studentů angažovaných v současném politickém hnutí.

Při setkání představitelů OF z Prahy a Brna bylo řečeno, že Praha 'nedává příliš prostoru Moravě'. Bylo konstatováno, že OF nemá situaci v Severomoravském kraji doposud plně v rukou. Vzniká potřeba koordinovat činnost OF na Moravě, s cílem docílit většího vlivu Moravy na činnost pražského OF a na celostátní koordinační výbor OF. [Viz pozn. 1 dok. 121.]

V s. p. SIGMA Nové Zámky /Západoslovenský kraj/ představitelé OF požadují odstoupení vedení podniku. V s. p. MASOPRŮMYSL Nové Zámky pracovníci závodu zakázali 1. 12. 1989 vstup do závodu jeho řediteli. Ten mu byl umožněn až na zásah pracovníků ONV.

Předseda JEDNOTY, spotř. družstva, Nové Zámky se na nátlak pracovníků vzdal 5. 12. 1989 své funkce. Řízením JEDNOTY byl pověřen její dosavadní místopředseda.

Na shromáždění 4. 12. 1989 v Ostravě vystoupil mj. zástupce Demokratického fóra komunistů, který požadoval odstoupení všech funkcionářů a politických pracovníků Krajského a Městského výboru KSČ v Ostravě, šéfredaktora Nové svobody, zrušení míst uvolněných funkcionářů na závoděch, vypsání nových voleb a připojil se k požadavku na generální stávkou. [Viz pozn. 2 dok. 142.]

Studenti University Palackého v Olomouci rozšiřují informaci, že ÚV KSČ vydal materiál vyzývající komunisty ke vstupu do stávkových výborů a OF, aby je mohli rozbít zevnitř. Studenti vyzývají k prověření motivů vstupu komunistů do těchto orgánů.

Olomoucké OF navrhuje, aby se generální stávka uskutečnila v sobotu nebo neděli, čímž by každý projevil svůj vztah k republice a nebylo by možno zneužívat stávky jako argument o poškozování čs. národního hospodářství. [Viz pozn. 3 dok. 142.]

V závoděch ČKD Praha z libeňské a vysočanské oblasti je zjištěno, že se k případné stávce připojí většina pracovníků.

V čele stávkového výboru na Obvodním podniku bytového hospodářství Praha 8 stojí PhDr. Otto M[...], proti kterému je v současné době vedeno trestní stíhání pro podezření z trestné činnosti neoprávněného nakládání s hmotnými a finančními prostředky podle § 127 trestního zákona. [Viz pozn. 1 dok. 32b.]

Dne 4. 12. 1989 bylo anonymně telefonicky vyhrožováno Jarmile D[...] /1966, bytem Gajary, okr. Bratislava-venkov, bez politické příslušnosti/, že 'brzo budou komunisty všesť a i na ni přijde řada'. Po pachatelích se pátrá.

Dne 5. 12. 1989 bylo dvakrát anonymně telefonicky vyhrožováno výbuchem Střední průmyslové školy hornické v Ostravě [Viz pozn. 1 dok. 143.] a výbuchem podchodu u hlavního nádraží v Brně. Výhrůžky byly prověřeny jako klamně, po pachatelích se pátrá.

2. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

S přihlédnutím k výrazně se měnícím politickým procesům ve společnosti dochází k odhalování metod, které byly poplatné dosavadnímu systému hospodaření a které mnohdy dokázaly zakrýt neuspokojivé výsledky v činnosti a řízení hospodářských organizací. Dnem 1. 12. 1989 došlo na PZO PRAGOINVEST ke změně ve funkci generálního ředitele. Novým GŘ byl jmenován ing. ŠTRUPL. V souvislosti s touto změnou vyšly najevo praktiky bývalého GŘ ing. KOČÁRKA, který za poslední 3 roky způsobil, že PRAGOINVEST /PIN/ se značně zadlužil. Bylo zjištěno, že podlehl nátlaku ČKD Praha a umožnil převody zboží ČKD do skladů PIN, dával příkazy k realizaci ještě nevyrobeného zboží apod. Tímto umožnil ČKD Praha vykazovat splnění plánu a tak zkreslovat hospodářské výsledky. [Viz pozn. 1 dok. 32a.]

[...]

4. Názory a nálady obyvatelstva

Mezi občany v Jihomoravském kraji se začínají projevovat obavy z dalšího vývoje vnitropolitické situace, zejména z hlediska zásobování a možného zdražení základních životních potřeb. Projevují se první signály o nákupní horečce základních potravin /mouka a další skladovatelné potraviny/. Doposud se tento trend neprojevuje na okresech majících převážně zemědělský charakter, kde je mnoho tzv. samozásobitelů. [Viz pozn. 1 dok. 121.]

Mezi pracovníky Ústavu marxismu-leninismu v Košicích vyvolalo značné znepokojení rozhodnutí o zrušení těchto ústavů, ale hlavně to, že nemají prakticky žádné existenční záruky. Ústavy budou zrušeny k 31. 12. 1989 a jejich pracovníci dostanou formální možnost pracovat na společensko vědních katedrách. Již nyní počítají s tím, že hned při nástupu na tyto katedry dostanou dvouměsíční výpovědní lhůtu podle zákoníku práce a k 1. 3. 1990 budou muset ze školství odejít. Na jednotlivých katedrách budou v nejbližších obdobích probíhat konkurzy vedené trojčlennými skupinami, které nemají dopustit, aby ve školství zůstaly osoby, které v minulosti jednoznačně prosazovaly politiku KSČ.

Maďarská a ukrajinská národnostní menšina ve Východoslovenském kraji prosazují požadavek, aby ve vládě byl ministr pro národnosti a bylo zřízeno samostatné ministerstvo národností. Ve slovenské vládě by se to mělo projevit tak, že jeden z místopředsedů bude buď maďarské, nebo ukrajinské národnosti. V SNR požadují vytvoření rady pro národnosti, která by se skládala z 50 členů /30 maďarské a 20 ukrajinské národnosti/. Chtějí prosadit požadavek, aby příslušníci národnostních menšin neměli pouze individuální, ale i kolektivní práva. Na zasedání ÚV CSEMA-DOKU dne 6. 12. 1989 chce nezávislé demokratické fórum maďarské menšiny vyjádřit nedůvěru současným funkcionářům ÚV CSEMA-DOKU a požádat je o odstoupení, neboť se současným vedením odmítají spolupracovat.

Mezi zaměstnanci fy CHF Tübingen z NSR převládá údiv nad euforií čs. obyvatelstva ze současné vnitropolitické situace v ČSSR. Akce Občanského fóra a vulgární urážky politických činitelů jsou hodnoceny jako neúměrné a nekulturní. Většinou jsou proti destabilizaci společnosti jak v ČSSR, tak i v ostatních socialistických zemích. [Viz pozn. 2 dok. 66.]

Situace na čs. státních hranicích

V týdnu od 28. 11. do 4. 12. 1989 bylo na státních hranicích ČSSR zadrženo celkem 13 narušitelů, z toho na SH s kapitalistickými státy 4

a se socialistickými státy 9 narušitelů. Z celkového počtu bylo 5 občanů ČSSR, 1 NDR, 6 PLR a 1 Rakouska.

Výrazně poklesl tlak na státní hranice s kapitalistickými státy.

U 4. brigády PS Znojmo byl zadržen při pokusu o zběhnutí do ciziny praporčík ČSLA z povolání, který chtěl uprchnout do Rakouska, protože nesouhlasil s vojenskou službou.

Tlak na státní hranice se sousedními socialistickými státy byl zhruba na stejné úrovni jako v předcházejícím týdnu.

Přeshraniční provoz byl během týdne normální. K nárůstu došlo od 4. 12. 1989, kdy byly zjednodušeny formality pro vycestování občanů ČSSR do zahraničí. Od půlnoci uvedeného dne do 07.00 hod. dne 5. 12. 1989 vycestovalo do Rakouska 7 251 čs. občanů. Odbavování probíhalo bez problémů. K jistému zdržení došlo na hraničním přechodu Mikulov, na němž začali zaměstnanci SBČS Břeclav provádět výměnu čs. korun za valuty, a to bez předchozího dohovoru s orgány celní odbočky a OPK. Tím došlo k vytvoření asi 1 km dlouhé fronty vozidel před celníkem. Situace trvala do ranních hodin 5. 12. 1989, kdy pracovníci SBČS hraniční přechod opustili.

V hodnoceném týdnu byly zahájeny přípravné práce k odstraňování zejména-technického zabezpečení na státních hranicích s Rakouskem, a to v úsecích turisticky frekventovaných, zejména na směrech hraničních přechodů.

Dále jsou ve spolupráci s ÚCS FMZO prováděna opatření k otevření nového hraničního přechodu JAROVCE-KITTSEE na státních hranicích s Rakouskem.

V dalším období lze předpokládat další pokles tlaku na státní hranice, zejména na úseku s NSR a Rakouskem. Očekávat lze zvýšený provoz na hraničních přechodech s Rakouskem, v menší míře i s NDR, a to občanů ČSSR, zejména ve víkendových dnech.“

DSZ FMV č. 190 měla následujících 5 příloh: bez názvu, týkající se trestných činů spojených s příslušníky SNB, PS a SA (rozdělovník neuveden); „Hodnocení situace v ČSSR Komunistickou stranou Španělska“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „Postoj britské Labour Party k vnitropolitickému vývoji v ČSSR“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „K situaci ve složkách maďarského ministerstva vnitra“ (zdroj i rozdělovník neuveden); bez názvu, začínající slovy „Dne 2. 12. 1989 proběhla...“ (viz výše).

18

1989, 6. prosince, Praha. – Denní situační zpráva č. 293.^a

II. správa SNB
analytický odbor

Č. j.: CB-0077/293/03-89

V Praze dne 6. 12. 1989
PŘÍSNĚ TAJNĚ
Výtisk č.: 2
Přílohy: 4/5 [+ 1/1]

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 293/89 ze dne 6. 12. 1989

K bodu 2a): č. 2, 3 [2/1, 3/1 + 5/1]

K bodu 2b): č. 4 [4/2]

K bodu 3): 0

K bodu 4): č. 1 [1/1]

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^bPříloha č. 1 k Čj.: CB-0077/293/03-89¹K bodu č. 4).
Rozdělovník č. 1

V důsledku KOMÁRKOVÝCH teorií se v ČKD hovoří o tom, že by se podnik měl rozložit na jednotlivé samostatné závody.

Mnoho komunistů v podniku se stalo stoupenci demokratického fóra komunistů, z čehož vyplývají následující skutečnosti:

Uvažuje se o zrušení CZV KSČ, aby KSČ neměla výhodu placených funkcionářů před jinými stranami. Probíhá kampaň, která má rozhodnout, zda se komunisté ztotožní s Demokratickým fórem, nebo zda půjdou vlastní cestou.

V podstatě nepracují výbory ZO KSČ a veškerá stranická práce spočívá na vedoucích stranických skupin. Komunisté se neztotožňují se stanovisky ÚV KSČ a odůvodňují to tím, že pokud ÚV přijme nějaké stanovisko, je toto za pět hodin již neplatné a zastaralé.

Mezi komunisty se vytrácí vzájemná důvěra, neboť nikdo neví, kdo ke komu patří.

Získáno dne 6. 12. 1989 Pramenem č. 1.

Příloha č. 2 k Čj.: CB-0077/293/03-89

K bodu 2a).
Rozdělovník č. 1

Vedoucí švýcarské pobočky US koncernu INGERSOLL RAND² Peter LANKER při svém pobytu v ČSSR koncem listopadu 1989 vyjádřil názor, že v současné době je třeba zejména rozvíjet obchod s čs. podniky a získávat čs. trh. Při uzavírání nových kontraktů sledovat zvýšení obrátu i za podmínek, že se přistoupí při sjednávání cen na spodní hranice cenového rozpětí. Je zájem získat co nejvíce devizových prostředků, kterými čs. podniky nějakým způsobem ještě disponují.

Západ nemá údajně zájem na likvidaci socialismu v ČSSR, neboť se obává, že by mohlo být dosaženo konvertibility koruny s negativním

odrazem na tvorbu zisku v obchodu s ČSSR. Rovněž vzhledem k průmyslové úrovni ČSSR jsou vyjadřovány obavy, že by v některých rozvinutých oborech mohly čs. podniky v budoucnu konkurovat některým západním firmám podstatně výraznějším způsobem, než je tomu dosud.

Získáno dne 30. 11. 1989 Pramenem č. 1.

Příloha č. 3 k č. j.: CB-0077/293/03-89

K bodu 2a

Rozdělovník – pouze pro s. ministra vnitra ČSSR

Z vyjádření Pavla TIGRIDA vyplynulo, že do ČSSR dopravili značné množství rozmnožovací techniky pro skupiny osob soustřeďujících se ve strukturách OF. Tyto skupiny připravují možnosti v krátké době rozmnožovací techniku uvést do činnosti oficiální cestou.

Tato činnost byla s dostatečným předstihem koordinována a v minulosti byly např. počítače dopraveny osobám, které je nyní musí předat pro naléhavou potřebu nově vznikajícím skupinám.

Získáno dne 6. 12. 1989 Pramenem č. 2.

Příloha č. 4 k č. j.: CB-0077/293/03-89

K bodu 2b

Rozdělovník č. 1

Ve dnech 1. – 3. 12. 1989 probíhalo v hotelu FORUM v Praze jednání Bergerdorfského diskusního klubu. Jedním z účastníků jednání byl i Valtr KOMÁREK, kterého do hotelu FORUM doprovázeli čtyři tzv. osobní ochránci, zřejmě z řad studentů, kteří se rovněž domáhali vstupu do jednacího sálu, odkud se po dobu přítomnosti jmenovaného nevzdálili /KOMÁREK se zúčastnil pouze sobotního jednání/. Vystoupení KOMÁRKA v politických otázkách vyznělo zcela negativně. V ekonomických otázkách byl jeho projev již umírněnější, i když konstatoval, že ČSSR spoléhá pouze na pomoc Západu, že je nutno uvažovat o novém Marschalově³ plánu apod.

O hlavním tématu jednání [-] t. j. kultura – KOMÁREK vůbec nehovořil. V obdobném duchu se nesla i vystoupení zahraničních účastníků, jednání, kteří velmi spontánně reagovali na současné události v ČSSR, v tom smyslu, že je již na čase, že se situace v ČSSR začíná měnit. Jediným čs. zástupcem, který dokázal reagovat na názory zahraničních účastníků, ale i čs. delegátů[,] byl D[...] S[...],⁴ který vystupoval z marxistických pozic.

Celé sobotní /2. 12./ jednání proběhlo ve vyloženě konfrontačním duchu.

Dne 3. 12. 1989 se na jednání dostavil Čestmír CÍSAŘ, který aniž by slyšel /sobotní – 2. 12./ vystoupení Valtra KOMÁRKA[,] ve svém vystoupení uvedl: „Snílkové jsou ti, kteří si myslí, že náš vývoj se může vrátit do situace před rokem 1938. V této zemi je drtivá většina lidí, kteří jsou proti takovému návratu. Jestliže chcete hodnotit československý vývoj a chcete pochopit to[,] co se děje v Československu, tak si musíte uvědomit dvě věci: za prvé, že československý lid bude trvat na dvou postulátech, t. j. demokracie a sociální spravedlnost. Sociální spravedlnost je v myslích většiny čs. občanů spojována s ideály socialismu. Ne však s tím socialismem[,] jaký jsme zde zažívali, ale se skutečnými ideály socialismu. Tedy neočekávejte od toho možný návrat ke kapitalismu z hlediska hospodářství. My nejsme v katastrofální situaci. My máme špatné řízení ekonomiky, zaostali jsme v některých oborech[,] např. v elektronice apod. Nepotřebujeme dělat zásadní změny, ale budeme dělat změny, které potřebujeme[,] a tím chceme dokázat, aby se naše hospodářství dostalo na svou předchozí úroveň. Nepotřebujeme milodary ze Západu a budeme to dělat tak, jako jsme to dělali před tím, budeme si brát půjčky, tak jak to dělají ostatní, budeme je poctivě platit, ale o žádné milodary[,] jako to dělá Polsko[,] prosit nebudeme.“

Z celého vystoupení CÍSAŘE nevyplynula žádná hořkost, že byl v uplynulých dvaceti letech mimo politické dění. Jak sám uvedl, nikdy komunistou nepřestal být, i když má značné výhrady k situaci ve straně.

Pokud se jedná o plánovanou návštěvu Laterny Magiky, kde mělo být dne 3. 12. 1989 sehráno představení pro účastníky jednání, toto se neuskutečnilo a zástupce herců uvedeného divadla vrátil předem složenou částku 20.000 DM zpět panu KÖRBROVI s tím, že herci stávkují.

Informace byla získána dne 5. 12. 1989 Pramenem č. 1.

Příloha č. [?] k č. j.: CB-0077/293/03-89

K bodu 2a

Rozdělovník – pouze pro s. ministra vnitra ČSSR

Milan KUBES hodnotí Karla KRYLA jako prospěcháře, alibistu a člověka, který za peníze udělá vše. Karel KRYL se v zahraničí vyjádřil, že do ČSSR odjede proto, aby dokázal, že je schopen veřejně v ČSSR vystoupit.

KRYL se nenávidí s Jaroslavem HUTKOU, vzájemně se podezírají a závidí své hudební zásluhy a úspěchy.

Milan KUBES byl informován, že vystoupí Karel KRYL s Karlem

GOTTEM⁵ na Václavském náměstí v Praze. Tato akce byla dopředu v zahraničí připravena v prostředí IDC a RSE Mnichov.

Získáno dne 6. 12. 1989 Pramenem č. 1.

^a První list DSZ a první dvě přílohy jsou psány pravděpodobně na počítači, a to bez diakritických znamének: doplňujeme je. Takto i dále. Kromě toho byla v rámci výtisku č. 4 této DSZ, který je v držení A MV Na Struze, zařazena příloha s nečitelným číslem: uvádíme ji jakou pátou v pořadí.

^b Přes jméno Vykyplův vlastnoruční podpis.

¹ Tato a následující tři přílohy byly použity pro zpracování čtyř příloh DSZ FMV č. 191 ze 7. 12. 1989: ani u jedné z nich nebyl uveden název, zdroj i rozdělovník.

Samotná DSZ FMV č. 191 vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1. Bezpečnostní situace

Vedení Občanského fóra /OF/ připravuje na nejbližší období /patrně ještě před konáním mimořádného sjezdu KSC/ akcí, která má být protiváhou výskytu letáků obsahujících přehled o příjmech jednotlivých kulturních pracovníků. Má spočívat především v tom, že budou soustředěny veškeré kompromitující údaje na čelné představitele státu a KSC ohledně jejich majetku, zejména získaných konfiskátů, dále údaje o rozdělování funkcí, o způsobu studia jednotlivých funkcionářů včetně jejich rodinných příslušníků a jejich následném pracovním zařazení. Zpracováním byl pověřen syn Miroslava GALUŠKY, který má od svého otce k dispozici řadu potřebných údajů.

Ve vedení OF převládá názor, že se s účastí studentů a herců v tomto seskupení do budoucna nepočítá. Zatím jsou ale studenti využíváni jako aktivní kolportéři a vylepovači letáků a spojky do jiných oblastí ČSSR.

Vedení OF je 'rozladěno' postojem předsedy federální vlády při sestavování nové vlády ČSSR. Uvědomuje si faktor času, který pracuje proti OF. Předpokládá, že v období vánočních svátků, kdy zájmy většina obyvatelstva jsou zaměřeny především do rodinného prostředí, dojde k poklesu aktivity lidí. [Viz pozn. 1 dok. 33a.]

V Děčíně se nachází tiskové a koordinační středisko OF, které je vybaveno výpočetní technikou, tiskárnou, magnetofony, kterými jsou zaznamenávány všechny telefonické rozhovory a okamžitě vyhodnocovány. OF má telefonické spojení s MEDKEM do úřadovny Hlasu Ameriky ve Vídni. OF disponuje velkou finanční částkou včetně valut. Rovněž je vybudováno spojení s Prahou k okamžitě oboustranné informovanosti. Podle názoru členů OF z děčína [!] bude nejpozději v lednu 1990 vytvořena z OF politická strana, která bude uplatňovat nároky na účast ve vládě. Komunistů, kteří vstoupili do OF, se budou později snažit zbavit, včetně těch, kteří požádají o ukončení členství v KSC. Všechna OF mají údajně instrukce směřující k rozbití ROH a vyvolání útoku na StB. Generální stávka plánovaná na 11. 12. 1989 nebude pravděpodobně pouze manifestační, ale celodenní [Viz pozn. 1 dok. 67b.], a to i přes existující obavy, že v důsledku organizování takovýchto stávek ztratí OF prestiž u řady občanů. [Viz pozn. 1 dok. 33a.]

V Severomoravském kraji je zjišťováno, že část občanů nadále podporuje OF, ale druhá část je již unavena neustálými demonstracemi. Jsou kritizovány stále se zvyšující požadavky opozice vůči vedení státu a to, že vládě

není dána možnost, aby se prakticky projevila. Mezi občany se ve stále větší míře začínají objevovat názory, že vlády by již dále neměly ustupovat a měly začít pracovat. [Viz pozn. 2 dok. 143.]

Mezi zástupci OF v Brně se hovoří o tom, že v současné době vrcholí boj o moc. Někteří zastávají názor, že pokud se podaří OF prosadit změny ve federální vládě a obsadit funkce zejména ministra FMNO a FMV vhodnými lidmi – nekomunisty, pak OF zvítězí a 'nebude síly, která by demokrati-zační proces zvrátila'. Další se domnívají, že volby nedopadnou pro OF příznivě, a proto se OF zruší a jejich členům bude doporučeno, aby vstoupili do některých z politických stran, prostřednictvím kterých budou ovlivňovat další politický vývoj v republice. [Viz pozn. 3 dok. 122.]

V Košicích se 6. 12. 1989 konal mítink vysokoškoláků a OF – veřejnost proti násilí, kterého se zúčastnilo 5 000 osob. Byly zneseny požadavky na odstoupení vlády a prezidenta ČSSR a využití zrušení vedoucí úlohy KSC v praxi. Účastníci byli vyzváni ke generální stávce 11. 12. 1989.

Za obdobné požadavky demonstrovalo v Ústí nad Labem 300 – 400 občanů.

Na plenárním zasedání ONV Praha 2, které se konalo 5. 12. 1989 za přítomnosti 1 800 osob, byla vyslovena nedůvěra poslancům ŠTĚPÁNOVI, B[...], ŠTROUGALOVÍ a radě ONV Praha 2. Jednání se zúčastnili zástupci 'charty-77' a 'Nezávislého mírového sdružení', vedení Petrem UHLEM.

OF organizuje v Rakovníku hromadnou podpisovou akci za odevzdání budovy OV KSC Okresnímu ústavu národního zdraví v Rakovníku. Dále členové OF poučují občany, jak mají postupovat v případech odvolání ředitelů a poslanců 'v případech, kdy zklamali důvěru občanů'.

OF v TESLE Kolín vyšlo s požadavkem na zveřejnění písemností z oddělení zvláštních úkolů, které mají vztah ke KSC a SNB. Je zde vyvolávána hysterická atmosféra proti KSC a StB 's cílem s těmito skoncovat'.

Předmětem diskuse OF v Kutné Hoře 5. 12. 1989, která se uskutečnila po filmovém představení, byly platy příslušníků SNB, jejich činnost a záměry StB. Je pravděpodobné, že vedení OF v Praze hledá záminku pro přímé napadení StB. Cílem je kompromitace před veřejností. [Viz pozn. 1 dok. 33b.]

Z prostředí redakce Lidových novin bylo zjištěno, že došlo k přímému jednání s australským tiskovým magnátem MURDOCKEM [Rupert Murdoch], který nabídl veškerou technickou pomoc při vydávání této tiskoviny. [Viz pozn. 1 dok. 33a.]

Dne 5. 12. 1989 jsme informovali, že v Trnavě byl postřelen neznámým pachatelem J[...] H[...] /1932/. Dne 6. 12. 1989 bylo prokázáno, že jmenovaný si zranění způsobil sám v sebevražedném úmyslu ilegálně drženou pistolí. Jako důvod sebevražedného pokusu udal špatný psychický stav.

Dne 5. 12. 1989 spáchal v Jablonci nad Nisou sebevraždu skokem z balkonu ing. J[...] F[...] /1946, vedoucí odboru pracovních sil ONV Jablonec Nad [!] Nisou, člen KSC/. Důvodem byla pravděpodobně psychická deprese.

Bývalý příslušník SNB z Mladé Boleslavi /nyní ve starobních důchodu/ obdržel 5. 12. 1989 anonymní dopis s textem: 'Rusofilé, tanky nepřijedou, hoď si mašli, už máš málo času. charta-77'. [Viz tamtéž.]

Třem členům jednotky pomocné stráže VB v Závodech těžkého strojírenství k. p. Martin byly 4. 12. 1989 doručeny anonymní urážlivé dopisy odsuzující jejich spolupráci s SNB.

Dne 5. 12. 1989 bylo v Litovli /Severomoravský kraj/ anonymně telefonicky vyhrožováno Dagmar H[...] /zástupkyně ředitelky základní školy, členka KSC/ smrtí celé rodiny. [Viz pozn. 2 dok. 143.]

V okrese Praha-západ vyhrožoval anonym 6. 12. 1989 smrtí příslušníkovy SNB a jeho manželce.

V Ústí nad Labem byla zaznamenána klamná anonymní výhrůžka výbuchem před krajským výborem KSČ. Ve všech případech se po pachatelích pátrá.

2. Negativní jevy v čs. národním hospodářství

Dne 6. 12. 1989 nebyly poznatky obdobného charakteru zaznamenány.“

DSZ FMV č. 191 měla následujících 12 příloh: bez názvu, týkající se trestných činů spojených s příslušníky SNB, PS a SA (rozdělovník neuveden); bez názvu, začínající slovy „Z vyjádření Pavla TIGRIDA...“ (viz výše); bez názvu, začínající slovy „Dne 5. 12. 1989 se uskutečnila...“ (viz pozn. 3 dok. 67a); bez názvu, začínající slovy „Ve dnech 1. – 3. 12. 1989...“ (viz výše); bez názvu, začínající slovy „V důsledku KOMÁRKOVÝCH teorií...“ (viz výše); bez názvu, začínající slovy „Vedoucí švýcarské pobočky...“ (viz výše); „K postupu maďarské delegace na vídeňských jednáních o konvenčním odzbrojení v Evropě“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „Názory v nizozemském parlamentu na aktuální vývoj v Evropě“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „Bezpečnostná koncepcia SPD“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „Reakce alžírské Fronty národního osvobození /FNO/ k návštěvě E. BRONFMANA v ČSSR“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „K připravované akci portugalského Výboru solidarity s demokratickým hnutím východní Evropy v Praze“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „K zájmu zemí NATO o vývoj situace v ČSSR i na jednotlivých ZÚ ČSSR v zahraničí“ (zdroj i rozdělovník neuveden).

Z příloh, které nepřipravila II. S-SNB, resp. KS SNB, uvádíme následující:

„K připravované akci portugalského Výboru solidarity s demokratickým hnutím východní Evropy v Praze“

Delegace nově založeného portugalského Výboru solidarity s demokratickým hnutím východní Evropy má dne 8. 12. 1989 přiletět do ČSSR a hodlá na Václavském náměstí rozdat 50 000 růží jako symbolický dar opozičnímu hnutí. Členové skupiny se hodlají setkat s představiteli Občanského fóra, stávkového výboru studentů a A. DUBČEKEM, kterého chtějí pozvat na návštěvu Portugalska. Celá akce získala podporu portugalského prezidenta SOARESE a portugalské hromadné sdělovací prostředky jí v současné době dělají značnou reklamu.

Členové skupiny jsou:

- José VIEGAS – prezident akademického sdružení univerzit Coimbra
- Paula Baros VALE, prezidentka národního sdružení mladých podnikatelů
- José CAMPELO, místopředseda portugalské společnosti mladých zemědělců
- Helena ANDRE, prezidentka evropského fóra mladých zemědělců
- Alvaro BELEZA, prezident národního sdružení mladých lékařů
- Antonio TAVARES, poslanec.

Část skupiny do ČSSR pravděpodobně přicestuje z NDR. Odvoz květin na Václavské náměstí je zajišťován ve spolupráci s Občanským fórem. Cílem akce má být vytvoření 'mostu' mezi Portugalskem a budoucími vedoucími představiteli ČSSR.“

„K zájmu zemí NATO o vývoj situace v ČSSR i na jednotlivých ZÚ ČSSR v zahraničí“

V rámci koordinované politiky zemí NATO obdrželi velvyslanci zemí

aliance v Praze pokyn z Bruselu, aby zjišťovali situaci a nálady ve státním aparátu a administrativě ČSSR. Zejména je zajímavá, kolik členů KSČ z jejich řad vystupuje, zapojení těchto pracovníků do činnosti nezávislých skupin a hnutí, vliv KSČ na klíčových ministerstvech apod.

Ministerstva zahraničních věcí zemí NATO rovněž shromažďují materiály o situaci a náladách na jednotlivých ZÚ ČSSR v zahraničí, zejména mají-li jejich pracovníci obavy z vývoje v ČSSR, z odvolání do ústředí apod.“

² V problematice „zahraniční monopoly“ byl 12. 1. 1976 2. odd. 3. odb. XI. S-FMV zaveden OBS „ZHR. MON.“ s reg. č. 10475: 25. 5. 1976 „díl č. 11 převeden na díl 8 obj. sv. 9448“, 10. 1. 1978 „19. díl + KPP 2. dílu – k OB – 2658/30. díl“, při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 2a odb. XI. S-SNB na 1. odd. 6. odb. II. S-SNB, zničen 7. 12. 1989. Problematika „zahraniční firmy a monopoly v USA“ byla od 22. 11. 1988 3. odd. 6. odb. II. S-SNB sledována v OBS „USA“ s reg. č. 36268: skartace v registru nevyznačena. 25. 11. 1988 zavedlo totéž oddělení II. S-SNB v problematice „zahraniční firmy a monopoly ve Švýcarsku“ OBS „ŠVÝCARSKO“, reg. č. 36307: skartace v registru nevyznačena. Problematika „obchod. zastoupení zahr. podniků v ČSSR“ byla 8. 7. 1976 2. odd. 2. odb. XI. S-FMV administrativně podchycena v OBS „REPREZENTACE“ (dle EZO „EVROPA 3“) s reg. č. 11403: při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 2a odb. XI. S-SNB na 1. odd. 6. odb. II. S-SNB, zničen 6. 12. 1989. Konečně v problematice „obch. zast. zahr. podn. v ČSSR – předoperativní řízení k reprezentacím“ zavedlo 6. 10. 1978 1. odd. 2a odb. XI. S-FMV OBS „PŘED-OPERATIVA“ s reg. č. 15973: zničen na 1. odd. 6. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989.

³ George Catlett Marshall.

⁴ K osobě D. S. (1929) byl 11. 8. 1962 1. odd. 4. odb. II. S-MV – po přijetí z I. S-MV – zaveden svazek A-„ŠPAČEK“, reg. č. 21706: v řádku z registru je uvedeno „svazek předán I. správě 17. 9. 62 [pod č. j.] A/9-00505/11-62, karta vyjmuta 28. 9. 62“ a k datu 8. 6. 1970 „obnoveno v ac. AS-9245 – I. SMV pod reg. č. 1692 u II – FSZS – odb. A – skup. řízení“. 7. 11. 1964 zavedl navíc – z nepříliš jasných důvodů – sekretariát (vedení) II. S-MV SS, reg. č. 23900: 3. 8. 1965 „převeden na podsv. v obj. sv. 889/1, kde je veden jako styk“. 8. 6. 1970 zaregistrovalo vedení odb. A II. S-FSZS svazek A-„ŠPAČEK“, reg. č. 1692: 14. 3. 1972 předán na 52. odb. I. S-FMV (složka VZ uložena v SEO FMV), 14. 2. 1977 vrácen z I. S-FMV na vedení 4. odb. II. S-FMV („II-4-0“), 31. 1. 1978 archivován vedením 12. odb. II. S-FMV („II-12-0“) pod a. č. 691587.

⁵ K osobě K. Gotta (1939) byl 21. 3. 1979 4. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden SPO „UMĚLEC“, reg. č. 31012: 14. 5. 1979 archivován pod a. č. 622364.

19a

1989, 7. prosince, Praha. – Denní situační zpráva č. 294.^a

II. správa SNB

analytický odbor

Č. J.: CB-0077/294/03-89

V Praze dne 7. 12. 1989

P Ř Í S N Ě T A J N Ě

Výtisk č. 3

Přílohy: 4/4

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 294/89 ze dne 7. 12. 1989

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): č. 1, 2, 3, 4 [všechny/1]

K bodu 3): 0

K bodu 4): 0

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^b

Příloha č. 1 k Č. j.: CB-0077/294/03-89^{c+1}

K bodu 2b)

Rozdělovník – pouze s. ministr vnitra ČSSR

Občanské fórum /dále jen OF/ postupuje bez ohledu na připomínky ostatních skupin. Dne 6. 12. 1989 informoval OBRODŮ o situaci v OF Josef KOTRČ, který se snaží být přítomen všem jednáním OF, přesto se mu konečná rozhodnutí nedaří ovlivnit. Kritickou situaci v OF charakterizoval na tom, že dne 6. 12. celou noc a dopoledne trvalo rozhodnutí kandidovat na funkci prezidenta Václava HAVLA a on sám trval na této funkci. Ke změně došlo až na základě nesouhlasu Slováků a výsledků studentského průzkumu veřejného mínění, kterého se zúčastnilo asi 6 000 osob. V tomto průzkumu se umístili: 1) DUBČEK, 2) KOMÁREK, 3) ADAMEC, 4) HAVEL a s malým odstupem CÍSAŘ. ÚV KSČ dle OBRODY s kandidaturou DUBČEKA souhlasí, ale jsou obavy, zda projde ve FS. Obavy jsou i ze slabosti a neakceschopnosti DUBČEKA.

Získáno dne 5. 12. 1989 Pramenem č. 1.

Příloha č. 2 k Čj.: CB-0077/294/03-89

K bodu 2b)Rozdělovník – pouze s. ministr vnitra ČSSR

Krizový štáb OF, sídlící v klubu AURORA, řídí Radim PALOUŠ. V pozadí řídí OF skupina kolem Václava HAVLA. Stanoviska jiných iniciativ jsou vyslechnuta, ale neakceptována. Krizový štáb prosazuje tvrdě svá stanoviska. Proto kontakt s OF odmítli MANDLER a DOLEŽAL. Za ČSDI kontakt udržuje ŠTINDL,² pouze s cílem zjistit vývoj situace. Sílí odstředivé tendence z OF, chybí zatím konkrétní impuls, který by přinesl lavinu k rozpadu OF v Praze. ČSDI rozhodně nepočítá se společným postupem s OF do voleb. Chce jít do voleb samostatně, jakmile získá 5 000 členů. Zatím má jen z Čech asi 2 500 členů.

Sekretariát ČSDI je v Praze 1, ul. 28. října 3, ve čtvrtém patře, tel. 267755 linka 24. Jedná se o propůjčené prostory ČSL.

Získáno dne 6. 12. 1989 Pramenem č. 1.

Příloha č. 3 k Čj.: CB-0077/294/03-89

K bodu 2b)Rozdělovník – pouze s. ministr vnitra ČSSR

Občanské fórum dostalo zprávu z lékařských kruhů, že jeden ze zraněných studentů je v kómatu a zřejmě zemře. Toto zatím nebude zveřejněno.

Současně se prověřuje zpráva, že mimo Prahu byla nalezena těla ubitých zmrzlých studentů.

Krizový štáb vytvořený v OF byl za OBRODU doplněn Josefem KOTRČEM místo Vlada PRÍKAZKÉHO, který byl z OF odvolán a pověřen prací na Lidových novinách.

Získáno dne 3. 12. 1989 Pramenem č. 1.

Příloha č. 4 k Čj.: CB-0077/294/03-89

K bodu 2b)Rozdělovník – pouze s. ministr vnitra ČSSR

Občanské fórum se zásadně zaměřuje na přípravu generální stávky, zatím na dvě hodiny a manifestačního charakteru. Pokud Václav HAVEL neuspěje při jednáních s Ladislavem ADAMCEM, připravuje se alternativa tzv. neomezené generální stávky až do splnění požadavků. Jsou připraveny výzvy vysokým a středním školám k okupačním stávkám, včetně okupačních stávek v podnicích.

Požadavky OF:

- kompletní přestavba vlády s poloviční účastí KSČ a ne známými lidmi
- likvidace LM
- odstoupení prezidenta
- likvidace ZO KSČ na pracovištích
- vytvoření komise ke kontrole majetku, korupce a zneužívání pravomoci
- požadovat trestní odpovědnost konkrétních osob za rok 1968.

OF i další iniciativy jsou řízeny ze zahraničí s cílem rozbít NF. Např. 5. 12. 1989 proběhlo jednání ČSDI a ZÚ Kanady v Praze u Evy ŠTOLBOVÉ.

Získáno dne 6. 12. 1989 Pramenem č. 1.

^a První list DSZ i všechny čtyři přílohy jsou psány pravděpodobně na počítači, a to bez diakritických znamének.

^b Ve výtisku č. 2, který je v držení A MV Na Struze, je podepsán Vykpěl a navíc je uveden i rozdělovník.

^c V hlavičce této i následujících tří příloh je jako číslo výtisku uvedeno „3“.

¹ Tato a následující tři přílohy byly použity pro zpracování čtyř příloh DSZ FMV č. 192 z 8. 12. 1989: ani u jedné z nich nebyl uveden název, zdroj i rozdělovník.

Samotná DSZ FMV č. 192 vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1. Bezpečnostní situace

Dne 7. 12. 1989 se v Liberci a Gottwaldově uskutečnila shromáždění /přibližně za účasti 4 000 osob/ na podporu Občanského fóra /OF/.

Rovněž 7. 12. 1989 se před Městským výborem KSČ Brno shromáždilo asi 300 osob, které požadovaly, aby budova MěV KSČ byla předána pro potřeby zdravotnictví.

V Děčíně /Severočeský kraj/ proběhla 7. 12. 1989 protestní akce přibližně 200 mladých lidí s ekologickým zaměřením. Při uvedených shromážděních nedošlo k závažnému narušení klidu a veřejného pořádku.

OF v Příbrami navrhuje odstranění sochy milicionáře a zrušení názvu ulice Lidových milicí.

V s. p. AVIA Praha vyzvalo OF členy KSČ, kteří vstoupili do OF, aby zrušili své členství v KSČ, pokud se nadále chtějí angažovat v OF.

V Ústavu pro doškolování lékařů v Praze 10 přinutilo OF ředitele, aby rozhodl o uzavření kádrového oddělení a později o vydání kádrových materiálů zaměstnanců. [Viz pozn. 1 dok. 34.]

V Jihočeském kraji se množí případy, kdy členové KSČ odevzdávají členské legitimace z důvodů ztráty důvěry v KSČ nebo na základě psychologického tlaku ze strany osob hlásících se k OF. [Viz pozn. 1 dok. 104.]

Dne 7. 12. 1989 se v železniční stanici Praha-Libeň konala členská

schůze ZO KSČ, jejímž hlavním bodem bylo rozpuštění ZO KSČ a vyslovení nedůvěry k její politice. Z 240 pracovníků stanice 219 podporuje OF.

Na Státním statku Praha Hloubětín odevzdali všichni členové KSČ stranické legitimace a základní organizace byla rozpuštěna. [Viz pozn. 1 dok. 34.]

Dne 7. 12. 1989 spáchal v Lovosicích /Severočeský kraj/ sebevraždu skokem z okna PhDr. K[...]. S[...]. /1948, zástupce ředitele Sociálně-ekonomického ústavu ČSAV, člen výboru ZO KSČ/. Bylo zjištěno, že v posledním období podléhal depresím z 'neřešitelných situací v zaměstnání a ve stranické práci', což potvrdil dopis na rozloučenou.

Jednotlivým závodům Interhotelu Ružomberok byly 6. 12. 1989 doručeny anonymní dopisy, ve kterých je podnikovému řediteli vyhrožováno oběšením.

Dne 7. 12. 1989 bylo anonymně telefonicky vyhrožováno výbuchem Obvodnímu národnímu výboru v Ostravě II. Výhrůžka byla ověřena jako klamná, po pachateli se pátrá. [Viz pozn. 1 dok. 144.]

2. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

Poznatky obdobného charakteru nebyly dne 7. 12. 1989 zaznamenány.“

K uvedené DSZ ještě doplňme, že o protestní akci uvedené ve 3. odstavci informovala též DSZ z Ústí nad Labem (viz dok. 70), ale až 10. 12. 1989.

DSZ FMV č. 192 měla následující 17 příloh (podle titulního listu by jich mělo být 16, možná se 3 přílohy vztahující se k trestným činům příslušníků SNB, PS a SA považovaly pouze za 2): 3 bez názvu, týkající se trestných činů spojených s příslušníky SNB, PS a SA (rozdělovník neuveden); bez názvu, začínající slovy „Krizový štáb OF...“ (viz výše); bez názvu, začínající slovy „Občanské fórum /dále jen OF/...“ (viz výše); bez názvu, začínající slovy „Občanské fórum se zásadně zaměřuje...“ (viz výše); bez názvu, začínající slovy „Občanské fórum dostalo zprávu...“ (viz výše); bez názvu, začínající slovy „Dne 6. 12. 1989 bylo...“ (viz pozn. 1 dok. 19b); bez názvu, začínající slovy „Redakce časopisu 'SVĚDECTVÍ'...“ (zdroj i rozdělovník neuveden); bez názvu, začínající slovy „Skupina chartistů – emigrantů...“ (zdroj i rozdělovník neuveden); bez názvu, začínající slovy „Vatikán zaujal k vývoji...“ (zdroj i rozdělovník neuveden); bez názvu, začínající slovy „Dne 6. 12. 1989 hovořil...“ (viz pozn. 1 dok. 68); bez názvu, začínající slovy „Dnešního dne má...“ (viz pozn. 1 dok. 123); bez názvu, začínající slovy „Dne 5. 12. 1989 se v Bratislavě...“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „K aktivizaci zahraniční politiky francouzské Socialistické strany vůči ZSS“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „Stanovisko NSR ke koordinaci politiky ES vůči ZSS“ (zdroj i rozdělovník neuveden); bez názvu, začínající slovy „V souvislosti s prohlubováním...“ (zdroj i rozdělovník neuveden).

Z příloh, které nepřipravila II. S-SNB, resp. KS SNB, uvádíme následující:

„Redakce časopisu 'SVĚDECTVÍ' v Paříži považuje za svoji prioritní povinnost poskytnout tč. konkrétní pomoc 'progresivním' silám v ČSSR. Konkrétně se rozhodla pomoci listu Československé strany socialistické Svobodné slovo zasíláním tiskárenského papíru. Do ČSSR odjíždí syn Pavla TIGRIDA, který je vlastníkem tiskárny CHARACTERES, a zřejmě projedná podrobnosti zásilek.

Pracovníci redakce 'SVĚDECTVÍ' si uvědomují, že perspektivy a smysl vydávání jejich časopisu jsou problematické.“

„Skupina chartistů – emigrantů ve Vídni v čele s NĚMCEM, VAITem [Vladimír Veit; chybně uveden i níže] a DEVÁTÝM prosazuje linii úplného od-

stranění KSČ z veřejného života v ČSSR. Radí neustupovat od generální stávky 11. 12. 1989. Vyslovují obavy z příznaků diferenciací v opozici a z toho, že vznik nových stran může narušit akceschopnost Občanského fóra.

VAIT bude dnes, tj. 7. 12. 1989, v odpoledních hodinách tuto linii prosazovat v Praze při setkání s představiteli Občanského fóra a Svobodné Evropy.“

„Vatikán zaujal k vývoji v ČSSR vyčkávací postoj. Oficiální představitelé římskokatolické církve se nebudou do vývoje událostí aktivně zapojovat. Angažovanost laiků bude však podporována.

Vatikán očekává rozsáhlé změny v náboženské oblasti. Zejména novou právní úpravu. Příkladem je řešení náboženské otázky v Maďarsku, zejména realizace principu odluky církve od státu, závazek státu, že bude církve materiálně podporovat, zrušení státního orgánu pro dohled nad církvemi a zrušení institutu státního souhlasu pro výkon činnosti duchovních. Vatikán nemá tč. zájem na navázání diplomatických styků s ČSSR.

Při nadcházejícím kole jednání s ČSSR nastolí Vatikán následující požadavky: jmenování biskupa VANÁKa arcibiskupem a jmenování dvou pomocných biskupů pro diecézi Olomouc, obsazení diecéze Nitra, Banská Bystrica, Košice a Rožňava.

Výsledky návštěvy generálního tajemníka ÚV KSS M. GORBAČOVA u papeže Jana Pavla II. jsou ve Vatikánu hodnoceny kladně. Kandidátem na místo nuncia v SSSR je pracovník Státního sekretariátu papežské kurie FRANCO.“

„Dne 5. 12. 1989 se v Bratislavě uskutečnilo střetnutí asi 15ti osob, bývalých představitelů státních a stranických orgánů na Slovensku, vyloučených z KSČ. Cílem střetnutí bylo ujednotit jejich další politický postup. Jednoznačně se shodli v názoru, že jim jde o ideály Komunistické strany a socialismu. Rozporná stanoviska se vyskytla při stanovení dalšího postupu, jak organizovat navázání kontaktů a podporu oficiálních stranických a státních struktur. V úvodě převládaly i tendence ignorování ÚV KSS a vlády SSR. Diskutovalo se též o vytvoření strany demokratického socialismu v Bratislavě, resp. slovenského fóra přestavby – OBRODA.

V závěru se shodli doporučit z jejich řad dva kandidáty do vlády. V diskusi se též shodli, aby za prezidenta ČSSR kandidoval Alexander DUBČEK.

DUBČEK má v průběhu týdne 11. – 17. 12. 1989 vycestovat do SSSR na premiéru filmu o jeho osobě a politice z období působení ve funkci 1. tajemníka ÚV KSČ, který byl v SSSR zpracovaný z dokumentárních materiálů. Druhou – podstatnější úlohou je vystoupení DUBČEKA v Nejvyšším sovětu SSSR, kde poslance seznámí s politikou roku 1968.“

Další DSZ FMV (č. 193) byla zpracována až 11. 12. 1989, a to pouze část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“. Tato DSZ měla následujících 11 příloh (pro přesnost ovšem uveďme, že podle titulního listu by jich mělo být pouze 8): 2 bez názvu, týkající se trestných činů spojených s příslušníky SNB, PS a SA (rozdělovník neuveden); „K některým aspektům bezpečnostní situace v NDR“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „K možnosti dekonspirování pracovníků Stb v zahraničí stávkujícími studenty – signál“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „K vnitropolitické situaci v Indii po parlamentních volbách“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „K současné relaci USA-Japonsko“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „K některým představám vedení SPD a Strany zelených o dalších perspektivách vzájemné koaliční spolupráce“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „Vojsko-

strategická situace v listopadu 1989“ (zdroj i rozdělovník neuveden); bez názvu, začínající slovy „Dne 8. 12. 1989 cestuje JANÝR...“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „K aktivizaci činnosti rakouské Vojenské zpravodajské služby proti ČSSR“ (zdroj i rozdělovník neuveden); „Španělské ohlasy na vývoj situace v ČSSR“ (zdroj i rozdělovník neuveden).

Z příloh, které připravila patrně I. S-SNB, uvádíme následující:

„K možnosti dekonspirování pracovníků Stb v zahraničí stávkujícími studenty – signál“

V kruzích FMZV je šířena informace o tom, že studenti PFUK vypracovali a mají k dispozici přesné seznamy pracovníků Stb na čs. zastupitelských úřadech v zahraničí.

Tyto seznamy hodlají studenti předložit ministroví zahraničních věcí s požadavkem, aby v rámci snižování počtu pracovníků v zahraničí tyto osoby odvolal a uvolněná místa obsadil pracovníky FMZV.“

„Dne 8. 12. 1989 cestuje JANÝR do ČSSR s připraveným programovým prohlášením nově organizované sociálně demokratické strany Československa. Setká se s KLABANem, BATTĚKem, NEDBÁLKEM. Programové prohlášení vychází z programu SPŮ a trendu tzv. amerikanizace sociální demokracie. Jedná se o pravicový charakter strany. Přesný obsah prohlášení nebyl zjištěn.“

„K aktivizaci činnosti rakouské Vojenské zpravodajské služby proti ČSSR“

V souvislosti s vnitropolitickým vývojem a uvolněním hraničního režimu na čs.-rakouských hranicích se aktivizuje agenturně operativní činnost rakouské Vojenské zpravodajské služby /HNaA/ proti ČSSR. HNaA pečlivě vyhodnocuje vývoj situace v ČSSR, analyzuje a zvažuje možnosti, jež mohou zaujmout rodící se politické strany a hnutí v budoucí státní struktuře ČSSR. Zejména se zajímá o oživení sociáldemokratismu. Sleduje rovněž diferenační proces v KŠČ a frakční tendence.

Na základě pokynu vedoucího protišpiónážního oddělení HNaA Kurta DIGLASE se HNaA orientuje v první řadě na vysílání agentury do ČSSR k přímému průzkumu operativní situace a k typování osob, jež by byly perspektivní pro získání ke spolupráci.

Podle DIGLASE je třeba využít momentálně příznivé situace v ČSSR a podstatně zesílit verbování osob, zejména cestou materiální kompromitace. HNaA má rovněž typovat vhodné lidi mezi čs. občany, jež v současné době navštěvují v hojném počtu Rakousko, a navazovat s nimi kontakty pod různými přikrytím.“

Zpracovatelé následující DSZ FMV rovněž zřejmě vycházeli z jiných zdrojů než z DSZ resp. DI. DSZ FMV č. 194 byla zpracována 12. 12. 1989 a vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1. Bezpečnostní situace

V Praze se 11. 12. 1989 konala od 16.00 do 17.00 hodin před budovou Federálního shromáždění manifestace několika set převážně mladých lidí na podporu kandidatury Václava Havla na úřad prezidenta ČSSR. Shromáždění se rozešlo s tím, že následující den /12. 12./ se opět sejdou.

Na Staroměstském náměstí v Praze se téhož dne konala manifestace středoškoláků, učňů a pedagogů, které se zúčastnilo několik desítek tisíc

osob. Přítomní transparenty a skandováním podporovali kandidaturu V. Havla na prezidenta ČSSR. Ve vystoupeních zazněly kromě požadavků na pokračování nenásilné mírumilovné revoluce i požadavky na rehabilitaci středoškolských pedagogů postižených normalizačním procesem, zřizování soukromých a církevních škol, ustavení nezávislé odborové organizace pracovníků ve školství, zrušení náboru na vojenské školy atd.

V Plzni proběhla 11. 12. 1989 v podvečerních hodinách manifestace několika tisíc občanů. Byla vyslovena podpora nové vlády ČSSR s tím, že je pouze dočasná a nevystihuje skutečné rozložení politických sil ve společnosti. Současně byl vysloven souhlas s návrhem kandidatury V. Havla na prezidenta ČSSR. V jednotlivých vystoupeních bylo řečeno, že ve státním a stranickém aparátu zůstávají lidé, kteří se podíleli na morálním, ekonomickém a ekologickém úpadku státu.

V Ústí nad Labem proběhl 11. 12. 1989 manifestační mítink Občanského fóra, kterého se zúčastnilo 400 – 500 osob. Zástupci studentů vysvětlovali důvody pokračování ve stávce /dosud nebyly došetřeny události ze 17. 11. 1989/, byl vysloven požadavek na podporu kandidatury V. Havla na funkci prezidenta.

V Liberci /Severočeský kraj/ proběhlo veřejné shromáždění občanů svolané Občanským fórem. Přítomno bylo asi 1 500 občanů. Před zahájením projevu sledovali přítomní odstraňování hvězdy z věže radnice, kam byla poté zavěšena čs. vlajka.

V Brně se téhož dne ve 12.00 hodin shromáždilo před budovou KV KSČ 600 – 800 převážně studentů, kteří vytvořili kolem budovy řetěz. Poté byl vytvořen i kolem budovy KS SNB. Kolem 17.00 hodiny se v Brně uskutečnila manifestace 2 000 – 2 500 osob, požadující odstoupení poslanců Federálního shromáždění a České národní rady za Jihomoravský kraj a podporující kandidaturu V. Havla na funkci prezidenta. Před vchody do budov KV KSČ, MěV KSČ a KS SNB Brno zůstávají od 10. 12. skupiny studentů, které brání vývozu písemností z těchto objektů. V několika případech bylo zjištěno, že studentů se snaží svými vozidly sledovat vozidla vyjíždějící z KS SNB.

Na žádném z uvedených shromáždění občanů nedošlo k narušení klidu a veřejného pořádku.

Dne 11. 12. 1989 bylo anonymně telefonicky vyhrožováno výbuchem na Hlavní poště v Praze 1. Bezpečnostní prohlídka potvrdila výhrůžku jako klamnou. Po pachateli se pátrá.

2. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

Dne 11. 12. 1989 nebyly poznatky tohoto charakteru zaznamenány.“
DSZ FMV č. 194 neměla žádnou přílohu.

² K osobě Karla Štindla (1938) byl 3. 8. 1988 1. odd. 2. odb. X. S-SNB zaveden SPO „DEMOKRAT“, reg. č. 35888; 24. 11. 1989 převeden na SS, zničen (včetně složky DOK) na 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989. Samostatný sv. NO („II-608“) s reg. č. 38036 zavedlo 3. odd. 11. odb. II. S-SNB 24. 11. 1989; zničen 7. 12. 1989.

19b

1989, 7. prosince, Praha. – Denní situační zpráva č. 295.

II. správa SNB

analytický odbor

Čj.: CB-0077/295/03-89

V Praze dne 7. 12. 1989

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 2

Přílohy: 1/1

Denní situační zpráva č. 295/89 ze dne 7. 12. 1989.

K bodu 2a):

K bodu 2b): č. 1 [1/1]

K bodu 3):

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^a

Příloha č. 1 k č. j. CB-0077/295/03-89¹

K bodu 2b

Rozdělovník: pouze ministr vnitra ČSSR

Dne 6. 12. 1989 bylo v Občanském fóru (OF) diskutováno prohlášení L. ADAMCE v televizi o možnosti podání demise. V OF jsou dva proudy. První, reprezentovaný OBRODOU a JIČÍNSKÝM jako hlavním poradcem OF, je pro podporu ADAMCE, protože na realizaci přestavby není připraven jiný vhodný kandidát. JIČÍNSKÝ se rovněž obává vládní krize, která by zbrzdila vývoj a přinesla hospodářské a sociální problémy.

Druhý proud, MANDLER, BATTĚK apod., je za prosazování požadků i za cenu odstoupení ADAMCE. Rozhodnutí má přinést jednání v Národní frontě dne 7. 12. 1989 a projednání kandidátů do vlády v OF. Ani OF nemá kandidáta na premiéra, spíše se bude snažit kandidovat na funkci prezidenta, aby si zajistilo možnost rozpustit i parlament.

Poznatek byl získán dne 7. 12. 1989 Pramenem č. 1

^a Nad jménem rukou připsáno „z rozkazu“ a připojen Třoskův vlastnoruční podpis.

¹ Tato příloha byla použita pro zpracování přílohy DSZ FMV č. 192 z 8. 12. 1989: název, zdroj i rozdělovník neuveden.

20

1989, 8. prosince, Praha. – Denní situační zpráva č. 296.^a

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/296/03-89

V Praze dne 8. 12. 1989

P Ř Í S N Ě T A J N Ě

Výtisk č.: 2

Přílohy: 2/2

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 296 ze dne 8. 12. 1989.

K bodu 2a):

K bodu 2b): č. 1, 2 [1/1, 2/1]

K bodu 3):

K bodu 4):

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^b

Příloha č. 1 k Čj.: CB-0077/296/03-89

K bodu 2b)

Rozdělovník – pouze s. ministr vnitra ČSSR

Výsledky jednání s generálním tajemníkem ÚV KSČ hodnotil Václav HAVEL jako ústupek KSČ Občanskému fóru ve všech požadavcích, které OF předloží. K otázce StB uvedl, že generální tajemník souhlasí s jejím rozpuštěním. HAVEL se domnívá, že funkcionářům ÚV KSČ je StB také nepohodlná z důvodu, že zná konkrétní trestnou činnost jednotlivých funkcionářů.

Samotné OF stupňuje svoji činnost s cílem diskreditovat KSČ v souvislosti s volbami. V rámci OF pracuje analytické koordinační středis-

ko, které koordinuje vlastní operativní činnost OF na území celé ČSSR. Vedení OF má obavy z exkomunistů, kteří by se v nadcházejícím období mohli stát rozhodujícím faktorem v KSČ.

Získáno dne 8. 12. 1989 Pramenem č. 1.

Příloha č. 2 k Čj.: CB-0077/296/03-89

K bodu 2b.

Rozdělovník – pouze s. ministr vnitra ČSSR

Dne 8. 12. 1989 dostalo předsednictvo SKD PIT dopis od Sboru ordinářů římsko katolické církve v čele s kardinálem TOMÁŠKEM, ve kterém vyzývají k ukončení činnosti SKD PIT, kterou pokládají za kanonicky protiprávní.

Dopis podepsali TOMÁŠEK, biskupové VAŇÁK,¹ OTČENÁŠEK,² KOUKL,³ L[...],⁴ LIŠKA, kapitulní vikáři H[...],⁵ K[...],⁶ J[...].⁷

8. 12. 1989 převzal katolický laik Václav VAŠKO⁸ řízení vydavatelství České katolické charity⁹ v Praze. Podle jeho vyjádření musí být celé vedení ČKCH vyměněno nejpozději do 10. 1. 1990, kdy zasedá Ústřední rada ČKCH.

Získáno dne 8. 12. 1989 Pramenem č. 1.

^a První list DSZ i obě přílohy jsou psány pravděpodobně na počítači, a to bez diakritických znamének.

^b Nad jménem rukou připsáno „za“ a připojen Zamykalův vlastnoruční podpis.

¹ K osobě Františka Vaňáka (1916) byl 5. 9. 1963 O-StB Bruntál zaveden SS s reg. č. 9210: 15. 7. 1964 převeden na OS, 15. 12. 1965 na pozorovací svazek, 17. 4. 1968 archivován pod a. č. AA-13904. 7. 4. 1975 obnovilo zřejmě 4. odd. II. odb. S-StB Ostrava rozpracování v SPO „SENIOR“, reg. č. 18678: 2. 11. 1989 archivován 3. odd. téhož odboru pod a. č. AA-23830.

² K osobě Karla Otčenáška (1920) byl 9. 7. 1962 2. odd. III. odb. S-StB Hradec Králové zaveden evidenční svazek s reg. č. 5969: 9. 1. 1963 převeden na OS, 27. 10. 1964 na pozorovací svazek, 15. 4. 1965 předán na S-StB Ústí n. Labem. 21. 4. 1965 zavedlo 5. odd. II. odb. S-StB Ústí n. Labem pozorovací svazek s reg. č. 8942: 8. 8. 1968 předán zpět na S-StB Hradec Králové. Až 24. 11. 1969 zaregistrovala – dle řádku z registru – „skup. církví“ S-StB Hradec Králové pozorovací svazek s reg. č. 9449: 27. 9. 1973 „na SPS“ (skupinový svazek?), 12. 11. 1973 předán na S-StB Ústí n. Labem. 27. 1. 1971 zavedlo navíc 1. odd. 3. odb. II. S-FMV kontrolní svazek „JAN“, reg. č. 2029 („přeregistrován z K sv. 314 HS StB“ /?/); po vzniku X. S. S-FMV předán na její 1. odd. 5. odb., zničen na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB 7. 12. 1989. 8. 3. 1974 byl O-StB Ústí n. Labem (zřejmě po linii „2/1“ S-StB Ústí n. Labem) zaveden SPO „JAN“, reg.

- č. 13928: 21. 3. 1975 převeden na SS, 9. 6. 1975 „zaveden NO“ (nejprve zřejmě „II/15“, poté „II/8“), 8. 11. 1977 převeden na OS, zničen na 2. odd. II. odb. S-StB Ústí n. Labem 8. 12. 1989. Samostatný sv. NO (nadále „II/8“) „JAN“ s reg. č. 27016 zaregistrovalo 2. odd. II. odb. S-StB Ústí n. Labem 28. 6. 1989; zničen 7. 12. 1989.
- ³ K osobě Josefa Koukla (1926) byl 12. 6. 1979 1. odd. 5. odb. X. S-FMV zaveden svazek KTS „ASISTENT“, reg. č. 17999: 22. 5. 1980 předán S-StB Ústí n. Labem. 8. 7. 1980 zavedlo 2. odd. II. odb. S-StB Ústí n. Labem SPO „ASISTENT“, reg. č. 20586: 9. 2. 1989 archivován pod a. č. 9084. 5. 6. 1989 zaregistrovalo 2. odd. II. odb. S-StB Ústí n. Labem svazek KTS „PIUS“, reg. č. 26959: skartace v registru nevyznačena.
- ⁴ K osobě J. L. (1913) byl 21. 12. 1963 3. odd. III. odb. S-StB Praha zaveden svazek KI „SPISOVATEL“, reg. č. 13195: 26. 4. 1964 převeden na svazek I („převeden na spol.“), 25. 9. 1969 archivován 5. odd. KRO/K S-StB Praha pod a. č. 637765. 1. 3. 1977 zavedlo 1. odd. 5. odb. X. S-FMV svazek KTS „SPISOVATEL“, reg. č. 12786 („obnoven z ač. 637765 MV“): 15. 3. 1977 převeden na svazek A-„MAKOVSKÝ“ a zároveň obnoveny složky VZ, FD a KPP, 12. 9. 1980 přeregistrován. V uvedený den – 12. 9. 1980 – zaregistrovalo 1. odd. 5. odb. X. S-SNB svazek A-„MAKOVSKÝ“, reg. č. 20215: zničen (včetně složek FD, VZ, KPP) na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB 8. 12. 1989.
- ⁵ K osobě L. H. (1913) byl 17. 10. 1962 3. odd. III. odb. S-StB Brno zaveden svazek KI „HORÁK“, reg. č. 9629: v neuvedenou dobu převeden na svazek I, z řádku z registru není dále jasné, co se ze svazkem až do archivace dělo – pouze k 16. 11. 1962 je zde uvedeno „1. zvl. odbor Praha 00627/101-62“ a k 28. 1. 1963 „zaregistrováno“, údajně až 27. 5. 1982 archivován 5. odd. II. odb. S-StB Brno pod a. č. 416670. 20. 8. 1982 zavedlo 5. odd. II. odb. S-StB Brno v problematice „říms. kat. církev“ OS „HAVEL“, reg. č. 34111: v neuvedenou dobu archivován pod a. č. 416670.
- ⁶ K osobě J. K. (1919) byl 13. 5. 1974 2. odd. II. odb. S-StB České Budějovice zaveden SPO „KAVALÍR“, reg. č. 10564: 14. 3. 1975 převeden na spis D a 29. 3. 1976 na svazek A-„KAVALÍR“, zničen 6. 12. 1989.
- ⁷ K osobě K. J. (1908) byl 17. 11. 1960 2. odd. III. odb. S-StB Hradec Králové zaveden svazek TS „TICHÝ“, reg. č. 5092: archivace v registru neuvedena. 21. 1. 1972 obnovilo 1. odd. II. odb. S-StB Hradec Králové spolupráci ve svazku A-„TICHÝ“, reg. č. 9973: k 23. 10. 1985 je v řádku z registru uvedeno „prv. sv. z r. 60 – 67 skartován v arch.“, zničen zřejmě na 2. odd. II. odb. téže správy 6. 12. 1989.
- ⁸ K osobě V. Vaška (1921) byl 25. 10. 1973 V. odb. S-StB Praha zaveden svazek NO („2/16“), reg. č. 21033: 3. 2. 1975 předán na 1. odd. 5. odb. X. S-FMV. Až 15. 8. 1978 zavedlo uvedené oddělení X. S-FMV svazek NO „DIPLOMAT“, reg. č. 15480 („NO + KTS sloučen do NO, přereg. z r. č. 0121033“): 21. 11. 1978 převeden na OS (zároveň vydány složky D a KPP), zničen na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB 5. 12. 1989. Samostatný sv. NO „DIPLOMAT“ („NO – 2/16 Pha“) s reg. č. 37376 zaregistrovalo 1. odd. 9. odb. II. S-SNB 8. 6. 1989; zničen 6. 12. 1989.
- ⁹ Problematika „Ústředí české katolické charity“ byla 22. 5. 1973 1. odd. 3. odb. II. S-FMV administrativně podchycena v OBS (dle EZO „CHARITA“), reg. č. 5469: při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 5. odb. X. S-SNB na 1. odd. 9. odb. II. S-SNB, zničen 7. 12. 1989.

1989, 12. prosince, Praha. – Denní situační zpráva č. 297.^a

II. správa SNB

analytický odbor

Č. j.: CB-0077/297/03-89

V Praze dne 12. 12. 1989

P Ř Í S N Ě T A J N Ě

Výtisk č.: 2

Přílohy: 5/5

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 297/89 ze dne 12. 12. 1989.

K bodu 2a): 0

K bodu 2b): 0

K bodu 3): 0

K bodu 4): č. 1, 2, 3, 4, 5 [všechny/1]

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL^b

Příloha č. 1 k Čj.: CB-0077/297/03-89¹

K bodu č. 4)

Rozdělovník – pouze předseda vlády ČSSR s. ČALFA

V Občanském fóru /dále jen OF/ pokračuje cílevědomá snaha vytlačit ostatní seskupení. Zcela mimo je již ČSDI a HOS, OBRODA měla v OF zastoupení prostřednictvím KOTRČE, ŠILHÁNA a VRABCE² a jejich prostřednictvím se zúčastňovala jednání bez vlivu na závěry. Po televizním dialogu dne 7. 12. 1989 bylo KOTRČOVI vytknuto, že nevystupoval jako představitel OF, ale OBRODY[,] a byl vyzván, aby odešel z krizového štábu OF. Jedinými zástupci OBRODY v OF tak jsou JIČÍNSKÝ a SLÁNSKÝ,³ kteří však nejsou členy OBRODY[,] a pouze JIČÍNSKÝ projevuje zájem o kontakt na OBRODU[,] a to ještě velmi opatrně, aby tyto jeho kontakty nevedly k odstavení z OF.

PŘÍKAZKÝ je rovněž zcela mimo OF a plně se věnuje přípravě LIDOVÝCH NOVIN, které mají vyjít kolem 20. 12. 1989.

Rozhodující vliv v OF má v současné době kolektiv mluvčích CHARTY-77.

Získáno dne 12. 12. 1989 Pramenem č. 1.

[...]^c

Příloha č. 2 k Čj. CB-0077/297/03-89

K bodu 4)

Rozdělovník – pouze předseda vlády ČSSR s. ČALFA.

Čestmír CÍSAŘ hodlá kandidovat na funkci prezidenta ČSSR, ale problém vyvstává s tím, že OBRODA nehodlá vystupovat na jeho podporu. Důvodem jsou v první řadě obavy, že by se tím OBRODA zcela vyřadila z OF[,] a proto bylo vydáno i prohlášení, že OBRODA nemá s jeho kandidaturou nic společného. Současně je obava, že ze strany OF bude proti CÍSAŘOVI využito konstatování, obsažené v knize JIČÍNSKÉHO o ČNR, že CÍSAŘ v počátku normalizace spolupracoval s HUSÁKOVÝM vedením.

Celkově je OBRODA v silné defenzivě[,] a to jak díky odmítavému postoji OF, tak i proto, že řada lidí je vázána v různých komisích. Nyní požádali o pomoc odbory, čímž byl pověřen JÍLEK⁴ a K[...].⁵

OBRODA chce prosazovat, aby se OF distancovalo od vytváření OF na podnicích.

Získáno dne 12. 12. 1989 Pramenem č. 1.

Příloha č. 3 k Čj.: CB-0077/297/03-89

K bodu č. 4).

Rozdělovník – pouze předseda vlády ČSSR s. ČALFA.

Postavení Alexandra DUBČEKA je hodnoceno tak, že svým odchodem zpět na Slovensko se v rámci OF odepsal. Ukazuje se, že na Slovensko DUBČEKA poslal Václav HAVEL. Při návštěvě BUDAJE⁶ v Praze tento informoval OF, že „DUBČEKA nikdo na Slovensku nebere“, což ve svém důsledku vedlo ke sjednocení stanovisek na kandidatuře Václava HAVLA na funkci prezidenta ČSSR.

Dne 8. 12. 1989 byl však na Slovensku PŘÍKAZSKÝ, který zde zjistil, že tvrzení o tom, že DUBČEK nemá na Slovensku podporu[,] je vymyšleno BUDAJEM a spol., a že ve skutečnosti Slovensko stojí za DUBČEKEM. Naopak je reálné nebezpečí, že nebude-li DUBČEK kandidován, budou na Slovensku stávky, např. ve VSŽ Košice.

Skupina kolem BUDAJE se snaží centralizovat moc do svých rukou, obdobně jako skupina kolem HAVLA v OF.

Získáno dne 12. 12. 1989 Pramenem č. 1.

Příloha č. 4 k Čj.: CB-0077/297/03-89

K bodu č. 4).Rozdělovník – pouze předseda vlády ČSSR s. ČALFA.

V souvislosti s probíhajícími společenskými procesy v ČSSR se v prostředí čs. církví objevují názory na nutnost zastoupení jejich příslušníků v diplomatických službách.

Tyto názory jsou podloženy skutečností, že v řadě zemí je určité vyznání „státním náboženstvím“, dále znalostí představitelů církví v těchto zemích a i zkušenostmi z práce v mezinárodních grémiích.

Vyskytuje se názor, že představitelé církví nemohou kandidovat na úřady titulářů, avšak mohou zastávat funkce atašé, radů apod.

Působení zástupců církví je navrhováno např. v těchto zemích:

Vatikán, Itálie, Španělsko,	
Portugalsko, Latinská Amerika	– zástupce římsko-katolické církve
SSSR, BLR, SFRJ, Řecko, Kypr	– zástupce Pravoslavné církve
NSR, skandinávské země	– zástupci luterských církví
Švýcarsko	– zástupci kalvínských církví či členové mezinárodních církevních grémií
arabské státy	– členové Přípravného výboru Čs. muslimské obce.

Lze očekávat, že vedení jednotlivých církví se v této záležitosti v nejbližší době obrátí přímo na ministra zahraničních věcí DIENSBIERA.

Získáno dne 12. 12. 1989 Pramenem č. 1.

Příloha č. 5 k Čj.: CB-0077/297/03-89

K bodu č. 4).Rozdělovník – pouze předseda vlády ČSSR s. ČALFA.

ZÚ ČLR⁷ v Praze hodnotí situaci v ČSSR jako vážnou a nepřehlednou. Zvolení s. URBÁNKA se považuje za kompromis, který je řešením mezi „optimálním a možným“. Dospěl k závěru, že strana ztratila podporu většiny lidu. Nemají však zatím představu, jak se tato skutečnost, stejně jako ztráta vedoucí úlohy KSČ, projeví v praxi.

Od 17. 11. 1989 neobdržel ZÚ ČLR z ústředí žádné pokyny či požadavky.

Pokud jde o čs. čínské vzájemné vztahy[,] ZÚ předpokládá, že dojde k jejich oslabení, což je odůvodňováno tím, že ČSSR bude jednak zaměřena na své vnitřní problémy a jednak se v zahraniční politice zaměří na Evropu.

Zájem o výhodnou ekonomickou spolupráci mezi ČLR a ČSSR i na-
dále trvá.

Získáno dne 12. 12. 1989 Pramenem č. 1.

- ^a První list DSZ i všechny přílohy jsou psány pravděpodobně na počítači, a to bez diakritických znamének.
^b Nad jménem Vykypělův vlastnoruční podpis.
^c Vpravo rukou připsáno „10. odb.“ (?).

¹ Tato a následující čtyři přílohy byly použity pro zpracování pěti příloh DSZ FMV č. 195 z 13. 11. 1989: ani u jedné z nich nebyl uveden název a zdroj, naopak u všech byl uveden stejný rozdělovník – s. Čalfa + rukou připsáno „vedení FMV, I., II. S, č. 46“.

Samotná DSZ FMV č. 195 vypadala následovně (neuvádíme její 1. list a část „Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost“ /viz Ediční poznámka/):

„1. Bezpečnostní situace

V Praze se 12. 12. 1989 před budovou Federálního shromáždění opakovala manifestace asi 400 mladých lidí s hesly požadujícími změnu Ústavy, volbu prezidenta plebiscitem z více kandidátů a vyjadřujícími podporu V. HAVLOVI.

Na Staroměstském náměstí v Praze se v odpoledních hodinách shromáždilo asi 2 000 osob a promluvili dva řečníci, požadující odvolání představitelů Obvodního národního výboru Praha 1 a přejmenování náměstí Krasnoarmějců na náměstí Palacha. K požadavkům proběhla podpisová akce. K narušení veřejného pořádku ani dopravy nedošlo.

Od 11. 12. 1989 je studenty polepován objekt KS SNB v Ostravě plakáty útočícími proti StB. Kolem budovy S StB byl v dopoledních hodinách vytvořen živý řetěz, studentské hlídky zapisovaly příjezdějící a odjíždějící vozidla a fotografovaly přicházející a odcházející osoby. Na dveře budovy MS SNB dopoledne 12. 12. vylepilo asi 50 studentů plakát s textem 'StB, StB, teď chceme žít bez tebe' a skandovali další hesla proti této složce. [Viz pozn. 2 dok. 145.]

V Hradci Králové vysokoškoláci postavili 12. 12. 1989 na protest proti pomalému vyšetřování události ze 17. 11. 1989 naproti vchodu do budov ONV a KS SNB rozměrnou zeď z papírových krabic s nápisy skandalizujícími členy KSČ a jmenovitě místní příslušníky VB a StB.

V Českých Budějovicích se v 2. čísle studentského časopisu objevily ostré výpady proti činnosti místní KS SNB. [Viz pozn. 1 dok. 105.]

Okresní správě SNB v Náchodě /Východočeský kraj/ byl 11. 12. 1989 doručen dopis zdejšího Občanského fóra, požadující odpolitizování složek MV a armády, veřejnou kontrolu nad represivními složkami, prošetření všech trestních postihů za protispolečenskou trestnou činnost a zrušení organizace KSČ. [Viz pozn. 1 dok. 49.]

Dne 12. 12. 1989 bylo v Bratislavě telefonicky anonymně vyhrožováno zastřelením místní občance, která hrozbu dává do souvislosti s článkem 'Několik fakt o vile RSDr. V. Biřáka', který byl též den publikován v deníku Pravda.

Anonymní dopisy hrožící fyzickou likvidací pro členství v KSČ obdrželi 11. 12. dva členové PS VB v Děčíně /Severočeský kraj/.

Dne 11. 12. 1989 bylo anonymně telefonicky vyhrožováno výbuchem v KÚNZ Ostrava-Zábřeh [Viz pozn. 2 dok. 145.], následujícího dne bylo opakovaně hroženo výbuchem Střední průmyslové školy hornické v Ostravě. Obě výhrůžky byly prověřeny jako klamné.

Dne 11. 12. 1989 v Revúci /Východoslovenský kraj/ byl zaznamenán výskyt osmi letáků anarchistické strany s textem 'Dost bylo křivdy, útlaku, proč stávky, pokud nebude spravedlivý soud, potkány bombou vyhubíme!'. Po pachatelích se ve všech uvedených případech pátrá.

2. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

Na letišti Sovětské armády Hradčany /Severočeský kraj/ při havárii cisterny 12. 12. 1989 uniklo asi 2 000 litrů leteckého paliva – kerosinu. Likvidace následků havárie se účastnili čs. odborníci, vzhledem k pro-mrzlému terénu nedošlo k vsáknutí kerosinu do spodních vrstev zeminy. Byla provedena opatření k objektivnímu informování veřejnosti a k omezení vzniku protisovětských nálad.“

DSZ FMV č. 195 měla následujících 8 příloh: bez názvu, týkající se trestných činů spojených s příslušníky SNB, PS a SA (rozdělovník – rukou uvedeno „vedení FMV, č. 39, 47, 48“); bez názvu, začínající slovy „Na shromáždění příslušníků...“ (zdroj neuveden, rozdělovník – rukou uvedeno „vedení FMV“); bez názvu, začínající slovy „V Občanském fóru /OF/ pokračuje...“ (viz výše); bez názvu, začínající slovy „Postavení Alexandra DUB-ČEKA...“ (viz výše); bez názvu, začínající slovy „Čestmír CÍSAŘ hodlá...“ (viz výše); bez názvu, začínající slovy „Z prostředí ČST...“ (viz pozn. 1 dok. 36); bez názvu, začínající slovy „ZÚ CLR v Praze hodnoti...“ (viz výše); bez názvu, začínající slovy „V souvislosti s probíhajícími...“ (viz výše).

² K osobě Václava Vrabce (1931) byl 14. 4. 1972 pravděpodobně 1. odd. I. odb. S-StB Praha zaveden pozorovací svazek „PTÁČEK“, reg. č. 18407: 7. 11. 1973 převeden na SPO, 21. 5. 1982 na OS, 2. 6. 1982 „zavedeno NO“ („2/538“), 20. 11. 1989 předán z 1. odd. 2a odb. na 2. odd. II. odb. S-StB Praha, zničen 8. 12. 1989. 23. 11. 1982 zavedlo navíc 1. odd. I. odb. X. S-SNB kontrolní svazek „PTÁČEK“, reg. č. 24596: právní kvalifikace § 98 tr. z., zničen (2 díly hl. svazku) na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 6. 12. 1989.

³ K osobě Rudolfa Slánského (1935) byl 20. 4. 1971 3. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden OS (NO, „NO-2/28?“) „SIMEON“, reg. č. 2484: při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 1. odb. X. S-SNB na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (5 částí hl. svazku a složka KPP) 6. 12. 1989. Samostatný sv. NO „SIMEON“ („I/227“) s reg. č. 37402 zaregistrovalo 1. odd. 10. odb. II. S-SNB 15. 6. 1989: zničen 4. 12. 1989. K „objektu“ akce „SIMEON“ existuje memorandum, které 15. 6. 1987 zpracoval 3. odbor IV. S-SNB (jako řídicí orgán akce je uveden por. Stanislav Stýblo, jako jeho zástupce mj. František Hak – oba z 1. odd. 1. odb. X. S-SNB): „Jmenovaný je jedním z předních signatářů CH-77.

Sledování je prováděno od roku 1971. Chování je klidné, bez známek zjevné kontroly. Během jízdy svým vozem porušuje dopravní předpisy a při vyčkávaní na křižovatkách pozoruje pohyb za sebou ve zpětném zrcátku.

Při pěším pohybu a jízdě MHD se chová klidně, vyšší pozornost před schůzkou nebo před navštívením adresy.

Popis osoby: [...]

Cílem sledování je podchycení stykové báze objektu, dokumentace jeho schůzek s dalšími signatáři CH-77 a ustanovování jeho styků z řad VC.

Styky v Brně: PhDr. Š a b a t a Jaroslav, [...] 1927, Brno, [...]

SIMEON

S: HORÁK Robert, 21, P-7, [...]; KAPLAN Karel, 28, P-2, [...]; DIENSTBIER Jiří, P-1, [...]; HORÁKOVÁ Věra, 23, P-4, [...]; BATTEK Rudolf, P-8, [...]; KADLEC Vladimír, P-3, [...]; SLAVÍK Václav, P-7, [...]; HROMÁDKOVÁ Marie, P-4, [...]; HÝBL [Hübl] Milan; CHMELÍK Vladimír, 45, P-10, [...]; Rychetský Pavel, 43, P-4, [...]; HÁJEK Jiří, [...]; KYNCL Karel, [...]; MICHÁLEK Jaroslav, 52, P-4, [...]; HAMPL Zdeněk, 57, Liberec; PLACÁK Bedřich, P-8, [...]; SCHEUR Wolfgang, 21, NSR, obj. Jíva 81; KOZLÍK Jan, P-6, [...]; VERKLIJK Dick, 29, Holandsko; Santos Pereira Moservo, 50, Portugalsko; KLOUČKOVÁ Hana, 61, P-10, [...]; HORACEK Milan, 1946, NSR; HORÁK Robert, 1921, P-7, [...]; ČERNÍKOVÁ Jitka, 59, P-1, [...]; DIENSTBIEROVÁ Zuzana, 1947, P-2, [...]; VÍŠOVÁ Anna, 1944, P-2, [...]; ZUKAL Rudolf, 1927, P-4, [...]; PECKA Karel, [...] 1928, P-1, [...] (P-10, [...]); PAPOUŠEK Jaroslav, [...] 1929, P-5, [...]; JUDr. VOCHOSKOVÁ Alena, P-5, [...]

A: P-1, [...], Novák Eduard; P-1, [...], Hájek Miloš; P-1, [...] – sestra Slánská Marta; P-1, Mostecká 55/3 – nezj.; P-1, [...], Jičínský; P-2, [...], Kaplan; P-2, [...], Benda; P-3, [...] – Šamalík; P-3, Rokycanova 652 – NV ČBD; P-4, Na Topolce 3 – nezj.; P-4, [...] – Drozdová; P-4, [...], Svobodovi, Kačerová, Mejstříková; P-4, [...], Kubišová; P-4, [...], Kyncl; P-4, [...], Rychetský; P-4, [...], Chudomelová; P-4, Na Strži 54 – nezj.; P-4, Na dolinách 3 – nezj.; P-4, [...], Michálek; P-4, M. Cibulkové 22 – nezj.; P-6, [...] – matka; P-6, Sluná 2, vilka – nezj.; P-6, Angolská 1 – nezj.; P-7, Obránců míru 92 – nezj.; P-7, [...] – Vaculík; P-10, [...] – Kloučková Hana; P-10, Čeljabinská 653 – nezj.; P-10, [...] – Hájek Jiří; P-4, Kozelkova 1775 – VHMP – VS dokumentace; P-1, [...] – Dienstbier Jiří; P-4, Tajovského 1258/5 – nezj.; P-2, [...] – UHL – Šabatová; P-3, [...], Hejdánek

V: [...] Vaz červený – Chmelík; [...] Š 120 písk. – Rychterský [Josef Rychetský]; [...] Š 100 – Koučková [Hana Kloučková]; [...] Š 105 červená – vůz objektu; [...] Š 105 oranž. – SCHWARZOVÁ Jindr., P-1, [...]“

A MV ČR, neuspořádané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X 31“.

⁴ K osobě Otakara Jílka (1930) byl 5. 4. 1978 3. odd. 2a odb. S-StB Praha zaveden svazek NO („3/568“, poté „2/298“ a nakonec „3/1165“) „OTAKAR“, reg. č. 29381: 3. 10. 1979 převeden na OS, v neuvedenou dobu předán na 1. odd. 3a odb. S-StB Praha a na O-StB Praha 3, OS 8. 10. 1984 archivován pod a. č. 761697, svazek NO zničen 6. 12. 1989.

⁵ K osobě J. K. (1929) byl 18. 1. 1972 3. odd. 2. odb. II. S-FMV zaveden SS „IVAN“, reg. č. 3170 („ze styku 1806“): v řádku z registru je uvedeno „vyš. sv. 10/130-72-SV Stb ČSR – § 100/1 – zaháj. 31. 1. 72, vazba od 3. 2. 1972“, 6. 1. 1976 převeden na svazek A-„IVAN“, při reorganizaci v roce 1988 předán z 1. odd. 1. odb. X. S-SNB na 1. odd. 10. odb. II. S-SNB, zničen (2 části hl. svazku, 6 částí složky VZ, FD a KPP) 8. 12. 1989.

⁶ K osobě Jána Budaje (1952) existuje memorandum, které 23. 3. 1988 zpracovalo 1. odd. 2. odb. XII. S-SNB (toto oddělení vedlo k uvedené osobě v problematice „pravicový oportunistus“ ZPS „JOHN“, reg. č. 27295; jako operativní pracovník zodpovědný za akci je uveden npor. Grigel /neztotožněn/, jako jeho nadřízený náčelník kpt. Milan Repár):

„vozidlo, VP: nemá – vlastní

popis osoby: [...]

zvl. znamenie [...]

dôvod rozpracovania: je rozpracovaný v problematike pravica z účasti na tvorbe samizdatových materiálov. Uvedenú činnosť vykonáva na báze ekológie s využitím svojho členstva v Slovenskom zväze ochráncov prírody a krajiny /podľa § 98 TZ/.

styky v Prahe – Václav MALÝ, nar. [...] 1950, P-5, [...]; Ludvík VACULÍK, nar. [...] 1926, Pha, [...]; Igor STRINKA, nar. [...] 1963, Pha 7, [...]; Peter

ŠIMEČKA, nar. [...] 1956, P-4, [...]; Milan KNIŽÁK [Knížák], nar. [...] 1940, Pha 2, [...]; Andrej STANKOVIČ, nar. [...] 1940, P-1, [...]
styky na ZU: nezistené

Stanovisko 4. odb. XII. S ZNB, Bratislava: Objekt je rozpracovaný od roku 1979. Sledovaním sa zisťovali osoby, ktoré ho navštevujú, adresy, ktoré navštevuje sám, registrácia a dokumentácia predávok materiálov a ustanovenie osôb, ktoré sa tu zúčastnia, zároveň sú vykonávané opatrenia zo strany operatívy. Objekt je pozorný k svojmu okoliu, používa bicykel, pohybuje sa medzi mladými ľuďmi umeleckého smeru. Udrzuje styky so Šimečkom mladším.“

A MV ČR, neusporiadané materiály IV. S-SNB, mikrofilm „X – MEMORANDUM BRATISLAVA“.

- ⁷ Problematika „Velvyslanectví ČLR“ byla 22. 7. 1969 1. odd. odb. A II. S-FSZS administrativně podchycena v OBS „ČESTICE“, reg. č. 1381 („ze sv. 25029 ze II-5-1“): 6. 10. 1971 předán z 3. na 1. odd. 2. odb. II. S-FMV, 15. 5. 1972 (?) na 5. odd. 1. odb., 16. 5. 1973 na 4. odd. 11. odb., 10. 7. 1974 na 2. odd. 4. odb. těže správy, v nezjištěnou dobu veden též 1. odd. 8. odb. a 1. odd. 5. odb. těže správy, k 20. 3. 1987 je v řádku z registru uvedeno „díl 20, 20/2 – arch. obj. 670 MV – SOUHLAS“ (k vyjmutí svazku z operativního archivu byl nutný souhlas příslušného náčelníka), skartace na 1. odd. 4. odb. II. S-SNB v registru nevyznačena.